

בין מקרא למשנה • סדרת ספרים

ספריית דוד וימימה יסלזון

סמל הסדרה: נר שמן מטיפוס בית־נטיף מהמאות השלישית–הרביעית לסה״נ
על הדיסקוס: מנורה, מחתה ושופר
מאוסף ד״ר דוד וימימה יסלזון

תוכן עניינים

ט	הקדמה
י	מבוא
יא	על החיבורים שבמהדורה
יב	המהדורה ודרך הההדרה
יג	הסימנים בטקסט
יד	שילוב כתבי היד
טו	קריאת הטקסט וטכנולוגיות הצילום
טז	האפראט הביקורת
יז	צירוף הקטעים וסדרם
יח	הפיסוק וציונים נוספים
יט	מראה מקום וסדר המהדורה
כ	שמות החיבורים
כא	קיצורי שמות החיבורים
כב	קיצורים ביבליוגרפיים
	סימני ההתקנה
	ברית דמשק
1	מבוא
5	פרק א
22	פרק ב
25	פרק ג
48	פרק ד
53	פרק ה
	מגילת ההודיות
59	מבוא
63	הטקסט
	מגילת המלחמה
109	מבוא
111	מגילת המלחמה א
135	מגילת המלחמה ב
	מגילת המקדש
137	מבוא
141	הטקסט
	מגילת הסרכים
209	מבוא
213	סרף היחד

231	אותות ומועדים
235	סרף העדה
238	סרף הברכות
	פשר חבקוק
243	מבוא
245	הטקסט
259	מפתחות
v-xlv	מבואות באנגלית

הקדמה

בסוף נובמבר 1947, ימים מעטים לפני הכרזת האומות המאוחדות על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל התגלו בקומראן שליד ים המלח שבע מגילות מסוף ימי הבית השני. בעקבות התגלית המרעושה הזאת נמצאו עוד רבבות קטעי כתבי יד קרועים ומפוקרים של חיבורים יהודיים מן המאה השלישית לפני הספירה ועד סמוך לחורבן הבית השני. החיבורים נכתבו בשלוש הלשונות שהיהודים דיברו בימים ההם: רובם כתובים עברית, חלקם כתובים ארמית ומעט מהם כתובים יוונית. לחיבורים האלה נודעת חשיבות רבה לתרבות העולמית בכלל ולתרבות היהודית בפרט.

בימים ההם צמחו רעיונות גדולים שנהיו נחלת הדתות המונותאיסטיות ובמיוחד הרעיונות על האל הדואג לכל בריותיו ועל התגמול שהוא יגמול לאדם בעולם הבא על מעשיו. אין תמה שהמגילות עוררו עניין רב הן בקרב החוקרים והן בקרב ציבור המשכילים בעולם המערבי. די לציין את מספרם העצום של המחקרים שנכתבו עליהן. טובי החוקרים בתחומים רבים ומגוונים עסקו בחקר המגילות ותרמו תרומה נכבדה איש איש בתחומו.

לפני ארבע שנים קיבלתי עליי להכין מהדורה כוללת של החיבורים העבריים מקומראן (למעט מגילת הנחושת). בכרך הראשון של המהדורה הרואה אור בזה כלולים החיבורים שהגיעו לידינו במצב השתמרות טוב (המגילות השלמות) ובשני הכרכים הבאים ייכללו החיבורים המקוטעים. כפי שיבואר במבוא יש במהדורה הזאת כמה וכמה חידושים באופן הצגת הטקסטים וקריאה חדשה של הטקסטים.

תבורך יד יצחק בן-צבי שהכירה בצורך במהדורה כוללת חדשה ואמינה המבוססת על הישגי המחקר. את המהדורה יזמו דוד רוזנטל ומנחם קיסטר כהמשך לספר מגילות קומראן: מבואות ומחקרים שבעריכתם. צבי צמרת החליט לכלול את המפעל במפעלי המחקר של יד יצחק בן-צבי ודאג לכל הצרכים. דוד יסלזון תרם תרומה נדיבה למימון ההוצאות הגדולות. הוא אף העמיד על הצורך בהכנת מבואות בעברית ובאנגלית. פרס האקדמיה ללשון העברית על שם רוברט ומישל אסרף שהוענק לי בשנת תשס"ט אף הוא סייע למפעל. בנימין זאב וכסלר סייע בכל לבבו בהקמת המפעל וליווה אותו לאורך כל הדרך.

תודה למרכז לחקר היהדות באוניברסיטת הרוורד שאירחני ואיפשר לי להתפנות לעסוק במלאכתי ולהסתייע בספריות ובשירותים המצוינים של האוניברסיטה.

תודה גדולה אני חב למהדירים ולחוקרים שהמהדורה הזאת נסמכת על עבודתם. הם מוזכרים במקומות המתאימים.

אנשים רבים סייעו בהכנת המהדורה. שרה אשתי סייעה לי להתפנות ממטלות רבות ולהתמסר לעבודת הההדרה. ללא אהבתה ותמיכתה המתמשכת בכל לב לא הייתי עומד בנטל הכבד. מנחם קיסטר סייעני בעצה ודעת, הוא גילה עניין רב בכל פרטי העבודה מתחילתה ועד סופה. בפגישות ובשיחות רבות האיר את עיניי ותרם תרומה גדולה בפתרון סתומות ובהכרעות חשובות. דניאל סיון עשה עבודה גדולה בהכנת הספר לדפוס. בחפץ לב ובכישרון מעשה התגבר על הקשיים הגדולים של התקנת טקסטים כה מסובכים. הוא ליווה את העבודה מראשיתה וללא שיתופו לא הייתי נוטל עליי את המשימה הכבדה. שלומי אפרתי שקד בתבונה ובדעת על ענייני עריכה והאחדה שבספר. אהרן שמש וכנה ורמן סייעו לי בההדרת כמה חיבורים ודברים שאמרו בעל פה מובאים במהדורה במקומם. מיכאל מגן מנהל מעבדת השימור במוזיאון ישראל טרח בסבלנות וברצון לצלם מחדש כמה קטעים מושחרים ותצלומיו איפשרו לשפר את הקריאה. מרק תרשיש ממחלקת הציוד הבין מחלקתי במרכז הרפואי הדסה ופנינה שור מרשות העתיקות סייעו בהכנת תצלומי מיקרוסקופ שאיפשרו לשפר את הקריאה. נועם מזרחי ויוכבד הבר הגיהו פרקים מן הספר. כולם יבואו על הברכה.

מבוא

על החיבורים שבמהדורה

בשלהי ימי הבית השני, בזמן שלטון יוון ורומא נכתבו חיבורים יהודיים רבים. מקצתם נכתבו ביוונית (בעיקר בחוץ לארץ) ומקצתם נכתבו בעברית ובארמית. רוב הספרים שנכתבו בעברית ובארמית לא השתמרו כנתינתם. מקצתם אבדו ומקצתם תורגמו ליוונית ונעשו לכתבי קודש של הכנסייה הנוצרית והם מכונים הספרים החיצוניים. לעתים לא השתמר גם התרגום היווני של הספרים האלה אלא רק תרגום מן התרגום היווני לשפות אחרות ששימשו את הכנסיות הנוצריות השונות (סורית, געז, ארמנית, סלבית כנסייתית ועוד).

רק לפני כמאה שנה התגלו בגניזת קאהיר שרידים של ספר בן-סירה בעברית ושל הספר המכונה כתב לוי (המקביל באופן חלקי לצוואת לוי) בארמית. דרך גלגולם של ספרים מימי בית שני להעתקות מימי הביניים שנשמרו באופן חלקי בגניזה אינה נהירה לחוקרים, ונאמרו בזה השערות שונות. בנוסף לספרים אלו שהטקסט שלהם היה, במידה רבה, ידוע מתרגומם הקדום ליוונית (ובמקרה של בן-סירה גם לסורית) נמצאו בגניזה שני כתבי יד שונים של ספר בלתי ידוע בעברית שכונה ברית דמשק. שכטר, מפרסמו הראשון של הספר, הציע שהוא התהווה בתקופת מלכות החשמונאים בחוג הקרוב לזה של ספר חנוך א, של ספר היובלים ושל צוואות השבטים, אולם נשמעו גם דעות אחרות הן באשר לזמנו של הספר הן באשר לחוג שבו נתחבר. בזכות גניזת קאהיר היו בידינו אפוא כמה דפים מחיבורים בעברית ובארמית מימי בית שני בהעתקות מאוחרות.

מצב זה השתנה מיסודו עם גילויין של מגילות מדבר יהודה לפני יותר משישים שנה. בתחילה התגלו חמש מגילות לא מקראיות במצב השתמרות טוב למדי: סרך היחד, מגילת ההודיות, מגילת המלחמה, פשר חבקוק ומגילת חיזונית לבראשית, כתובה בארמית. המגילות העבריות שייכות לסוגות שונות, ואולם הן מעידות על עצמן שהן נכתבו בחוגיה של עדה מסוימת שחוקרים רבים מזהים אותה עם האיסיים, יש ביניהן דמיון ניכר בפרזיאולוגיה, והן מזכירות בכמה מובנים את החיבור ברית דמשק. בהמשך התגלו רבבות קטעים קטנים וגדולים יותר של מגילות ששרדו מתוך כתשע מאות כתבי יד וביניהם קטעים מעותקים רבים של ברית דמשק.

הטקסטים שנמצאו בקומראן הם בעלי אופי דתי. אפשר לחלקם לסוגות שונות למדיי זו מזו: תפילה וברכה, עיבודי מקרא ופשרים על המקרא, חוק, חכמה, אסכטולוגיה, סיפורים של גיבורי המקרא ועוד. במהדורה זו השתדלתי לקרב טקסטים העוסקים בעניינים דומים זה אל זה. רוב מכריע של הקטעים העוסקים בתפילה ובחוק הוא בעברית, ולדעתי אפשר להסיק מכאן שהעברית הייתה השפה ששימשה בימי בית שני בהקשרים אלו. ברור שלא כל כתבי היד שנמצאו בקומראן נכתבו בחוגי העדה. השאלות איך להבחין בין כתבים שנוצרו בעדה לבין כתבים שנוצרו מחוץ לעדה, וכלום יש הבדל מהותי בין טקסטים כתובים עברית לטקסטים כתובים ארמית, מעסיקה את המחקר החדש. רוב רובם של החיבורים שנשמרו בקומראן התהוו בימים שבהם התגבשה יהדות התורה לגווייה השונים, בימים של מחלוקות עזות בדבר דרך קיום המצוות עד כדי מלחמה, כפי שמתאר אחד מבני הדור ההוא: "ויתקרע ישראל בדור ההוא להלחם איש ברעהו על התורה ועל הברית. ושלחתי רעב ב[ארץ] ולא לל[ח]ם וצמא ו[לא] למים [כי] אם ל[שמע] את דברי[...]" (דברי יחזקאל, 4Q387 קטע 3 שוי 7-9).

הטקסטים משקפים שלבים קדומים בצמיחתו של מדרש המקרא ובהתהוותן של מערכות רעיוניות בתר מקראיות שונות, והם משקפים ציפייה אסכטולוגית ערה ותסיסה אפוקליפטית. משימתו של מבוא קצר זה למהדורה אינו לתאר אף לא את המתווה הכללי של הרעיונות העולים במגילות בתחומים שונים; דינו אם

נאמר שהכרתם של הרעיונות התאולוגיים, הפרשניים וההלכתיים העולים במגילות פותחת צוהר להבנה רחבה של יהדות הבית השני, ואף להערכה מחודשת של מכלול הספרות של היהדות התלמודית (בעיקר בשכבותיה הקדומות) ושל הנצרות הקדומה (בעיקר הברית החדשה). לא ייפלא אפוא שהמגילות עוררו עניין עצום הן בקרב חוקרים מתחומים שונים הן בקרב ציבור המשכילים, ונכתבו עליהן מחקרים רבים מספור. טובי החוקרים בתחומים רבים ומגוונים נזקקו למגילות, כל אחד בתחומו, ותרמו תרומה נכבדה להבנת המגילות מהיבטים שונים. ואולם יש לזכור שגם התזות הרחבות ביותר תלויות בקריאתן של האותיות בקטעים, בשילובם של קטעים ובשחזור הטקסט. אני מקווה שמהדורה חדשה זו, אם ישתמשו בה בזהירות הראויה, תוכל לתרום תרומה ייחודית להיבטים השונים הכרוכים בחקר מגילות קומראן. במערות קומראן לא נמצאו חוזים ומסמכים אישיים. מגילת הנחושת ממערה 3, שבה רשומים מקומות גניזתם של אוצרות עלומים חריגה בנוף הקומראני. את כל כתבי היד שנמצאו אפשר לתארך בין המאה השלישית לפני הספירה למאה הראשונה לספירה. זמן היווצרותם של החיבורים השונים לעתים קרובות בלתי ידוע.

במהדורה זו יובאו הקטעים העבריים הלא מקראיים מקומראן שיש בהם טקסט רצוף למעט מגילת הנחושת. יש לקוות שהקטעים הארמיים יראו אור בכרך נפרד בעתיד.

המהדורה ודרך הההדרה

המגילות וקטעי המגילות הלכו והתפרסמו קמעא קמעא, וקריאתם וההדרתם היו כרוכות בקשיים רבים. המגילות והקטעים הופקדו בידי חוקרים מעולים, שהשכילו לקרוא ולפרש אותן לאור ספרות הבית השני, הספרות היהודית והספרות הנוצרית הקדומה. אליעזר ליפא סוקניק, יגאל ידן, יעקב ליכט, וויליאם בראונלי, ונחמן אביגד פרסמו את המגילות ממערה 1, שהיו במצב השתמרות טוב יחסית, ואולם גם המהדורות החשובות שהוציאו מתחת ידם טעונו הרבה פעמים רוויזיה וקריאה חדשה; זיוף מיליק, מוריס באייה, ג'ון סטרנגל ואחרים טיפלו ברבבות הקטעים שנמצאו במערות האחרות. זיהוי שייכותם של קטעים שונים, בחלקם קטנים מאוד, למגילות ולחיבורים הוא מלאכה מפרכת המצריכה ניסיון, דמיון והיכרות עם לשון הטקסטים ועם הספרות הקרובה להם המסייעת בקריאה ובהשלמה. מיליק, באייה וסטרנגל ראויים לשבח ולתודה על שקידתם במשך עשרות שנים על מיון הקטעים וצירופם, על פיענוח הכתוב בכל המגילות ועל ניסיונות להשלמת החסר. במשך כארבעים שנים הם פרסמו רק מעט מפרי עמלם. בסופו של ויכוח שבו הוטחו בחוקרים חשובים אלו דברי האשמה לא מוצדקים נמסרה מלאכת הההדרה לחוקרים אחרים, ואלה הסתמכו על עבודת קודמיהם בעיקר בצירוף הקטעים, בקריאה ובהשלמה. אמנם יש להעיר שלצד צירופים רבים מספור שאין ערוך לחשיבותם, יש גם צירופים מוטעים ומטעים, ויש גם קטעים שלא צורפו.

המגילות הגדולות פורסמו בדרך כלל כספרים נפרדים; המגילות הקטועות פורסמו רובן ככולן בסדרת התגליות, Discoveries in the Judean Desert (ובקיצור DJD), הכוללת את תעתיק הקטעים, הערות לקריאה, תרגום ופירוש, ומצורפים לה צילומים וקונקורדנציות. איכות הההדרה של כל המגילות אינה אחידה; היא תלויה בקשיים האובייקטיביים ושונה ממהדיר למהדיר. סדרת התגליות היא המהדורה המדעית היחידה של קטעי המגילות. המהדורות הכוללות שיצאו לאור לאחרונה, זו של ג'ייט וזו של פארי וטוב, הן ביסודן העתק של הטקסט שבמהדורות אחרות. הושמט בהן מידע חשוב ונכלל בהן טקסט משובש.

מהדירי המגילות הסתפקו במסירת תעתיק מדויק ככל האפשר של המגילות וקטעי המגילות כפי שהגיעו לידינו. לעתים הציגו השלמות לאור כתבי יד אחרים מקומראן, ולעתים רשמו חילופי נוסחאות בכתבי יד אחרים, אבל נקודת המוצא לפרסום הייתה הקטעים כפי שהשתמרו בקומראן, וכל אחד פורסם בין קטעי המערה שבה נמצא. רק לעתים רחוקות ניסו לשלב את כתבי היד השונים וליצור טקסט משולב; דרך שיטה

נעשה הדבר רק במגילת מקצת מעשי התורה, במגילת המקדש ובשירי עולת השבת. המהדורה שלפנינו משלבת את העותקים השייכים לחיבור אחד. יתרונו של הטקסט המשולב גדול מאוד: לא זו בלבד שכל החומר הרלוונטי מובא במקום אחד, והמעיינים אינם צריכים לנדוד בין דפים שונים, ולעתים קרובות גם בין ספרים וכרכים שונים, אלא שלצירוף הנתונים שבעותקים השונים יש גם ערך מוסף של ממש להבנת הטקסט, ומה שקטוע בטקסט אחד מצוי בטקסט אחר. מי שיקרא, דרך משל, את כתבי היד של מקצת מעשי התורה כל אחד בנפרד לעומת קריאת הטקסט המשולב לא יוכל שלא להבחין בהבדל.

מהדורה זו נבדלת מקודמותיה באופן מהותי. היא מגישה לקוראים את המגילות ערוכות לפי החיבורים, בלוויית אפרט ביקורתית של חילופי נוסח. יש להעיר שבמהדורה מסוג זה על המהדיר לקבל החלטות קשות, שכן השאלה היכן לשלב את קטעי העותקים חייבת להיות מוכרעת בגוף הטקסט. דרך משל, שלא כחוקרים קודמים החלטתי שאת קטעי מגילת המלחמה ממערה 4 יש לשלב בשורות ובטורים החסרים של מגילת המלחמה ממערה 1. מהדורה המבוססת על טקסט משולב מקלה ללא ספק על המעיין ועל החוקר ומסייעת בידם להבין, לפרש ולנתח את הטקסטים, ואולם החוקר מצווה לתהות תמיד מחדש על שילוב הקטעים לא פחות משהוא מצווה לתהות על השלמות המהדיר מדעתו: יש לזכור שנקודת המוצא לכל מחקר טקסטואלי בכתבי קומראן היא הקטעים הבודדים, ובל נשכח שקטע המובא במהדורות ובתצלומים כקטע אחד הוא במקרים רבים צירוף של קטעים קטנים יותר.

כידוע רק מעט מגילות נשתמרו במצב טוב. רוב הממצא מקוטע מאוד. נמצאו רבבות קטעים של מגילות עבריות לא מקראיות (מספר הקטעים היום הוא כשליש ממספר הקטעים שנמצאו שכן קטעים רבים צורפו זה לזה במגע ומוספרו כקטע אחד). במקומות רבים הכתב קטוע ושחוק או דהוי ואין קריאה אחת וודאית ומוסכמת. התצלומים אינם מראים בדיוק את מה שנראה במקור; לפעמים אפשר לזהות בוודאות את הכתב רק במקור ולפעמים הוא נראה דווקא בתצלומים שנעשו בטכנולוגיות צילום מיוחדות (לפרטים ראה להלן וכן א' קימרון, 'בעיות פיענוח וההדרה במגילות קומראן', מגילות קומראן: מבואות ומחקרים, העורך: מ' קיסטר, ירושלים תשס"ט, עמ' 91-106). לצורך המהדורה הזאת בדקתי מחדש את הטקסטים בתצלומים שונים, ישנים וחדשים ולפעמים גם את המקור. עיינתי במהדורות השונות של המגילות ובהצעות לתיקון הקריאה ולצירופי קטעים שבספרות המחקר והכרעתי בכל מקום בין אפשרויות הקריאה השונות ובבעיות צירוף הקטעים. במידת הצורך הערתי על העניין באפראט הביקורתית. עמל זה הניב אלפי תיקונים בקריאת הטקסט, כולל קריאות חדשות של מילים שלא פוענחו עד כה. כמו כן הוצעו עשרות צירופי קטעים שהמהדירים לא עמדו עליהם ופורקו צירופים שנעשו שלא כהלכה.

בחרתי להרבות בשחזור הטקסט כדי להצביע בפני הקוראים על מהלכו המשוער של הטקסט המקוטע. על הקוראים להיות ערים להבחנה בין הטקסט שנשתמר לבין ההשלמה המוצעת במהדורה. אותיות מסופקות מאוד המסומנות בעיגול אף הן ראויות למלוא תשומת לבם של הקוראים: עליהם להיזהר מלהסתמך על השחזור, ולבדוק את מידת הספק בקריאת האותיות, לצד הצורך להיות ערניים לסובייקטיביות הקיימת בשילוב הטקסטים. תקוותי שהקוראים שיהיו מודעים לכל אלו יצאו נשכרים ממלאכת ההדרת הטקסטים, שבכל פרט שלה שוקעה מחשבה רבה.

הסימנים בטקסט

המהדורה משקפת את הסימנים שיש להם משמעות טקסטואלית ומתעלמת מפרטים טכניים הנוגעים למנהגי הסופרים, למשל הסופרים מחקו אותיות בדרכים שונות ובמהדורה צוינו המחיקות לסוגיהן בסוגריים עגולים. השורות הובאו כסדרן במקור משום שמראה המקום מצוין על פיהן ומפני שבסופי שורות סטו הסופרים לפעמים ממנהגם ומדוחק המקום כתבו תיבות מסוימות שלא ככתבתן הרגילה (כגון דברך במקום דברכה). המקומות החלקים הובאו כצורתם בכתבי היד.

בכמה כתבי יד כגון במגילת סרך היחד רשם הסופר סימני פיסוק בשוליים, נוסף על המקום החלק. במהדורה הוחלף הסימן שבשוליים בנקודתיים בתוך המקום החלק. לפעמים מילית והתיבה הסמוכה לה כתובות בלא רווח ביניהן. מקרים אלו סומנו בקו מאונך בין התיבות (את'כול). אומנם לא תמיד הקפידו הסופרים להשאיר רווח ניכר בין התיבות ולכן במהדורה צוינו בעיקר מקרים שיש סיבה להניח שנעשו בכוונת מכוון ושיש להם משמעות לשונית או טקסטואלית. תיבות תלויות הובאו כהווייתן בכתבי היד ושולבו במקומן ככוונת הסופר. אותיות תלויות הובאו כהווייתן ושולבו במקומן בתיבה המתאימה שבתוך השורה. אם הן כרוכות במחיקת אותיות בתיבה או בתיקון הובאה הגרסה המתוקנת ואילו הגרסה שלפני התיקון צוינה באפראט. טעויות סופר סומנו בכוכבית ובאפראט הוצע תיקון לנוסח. לפעמים תלו הסופרים אותיות בסופי שורות על מנת שלא לפלוש לעומק השוליים. האותיות הללו שולבו במקומן בשורה (ולא בין השורות).

מאמצים רבים הושקעו בהשלמת הטקסט החסר. ההשלמות נכתבו באותיות חלולות ובתוך סוגריים. אבל בהשלמת תיבה בודדת שמקצת מאותיותיה שרדו הושמטו הסוגריים מטעמי נוי, כאן די באותיות חלולות. בסמוך לקו השוליים הושמטו הסוגריים רק במקרים שקו השוליים ניכר ואין מקום לעוד תיבה. ההשלמות הותאמו לשיעור החסר שבכתב היד. הדבר נעשה בדקדקנות מרבית משום שקביעת שיעור הטקסט החסר מצריכה לפעמים שיקול דעת. מעתה מי שיחפשו השלמה אחרת ידעו את שיעור הטקסט שנפגם. במקומות מעטים שיש בהם דרכי השלמה שונות מהותית זו מזו ושאינן הכרע ביניהן הובאה ההשלמה החלופית באפראט. מקצת ההשלמות מסתייעות במקורות מקבילים ומקצתן נסמכות על העניין והלשון. בהשלמה שמסתייעת במקורות מקבילים הובאו מראי המקום באפראט. לפעמים הוצעו השלמות מפליגות שאין להן על מה שיסמכו ושנועדו לספק איזה הקשר אפשרי למה שנתר מן הטקסט. ההשלמות האלה אינן מכוונות בדיוק לטקסט המקורי ויש להתייחס אליהן בביקורתיות ולהרהר באפשרויות אחרות. אפילו השלמות המבוססות על מקבילות אינן מכוונות בדיוק לטקסט המקורי שכן אין ביטחון שהטקסטים היו זהים ממש.

אותיות מנצפ"כ שיש להן גם צורה סופית, סןץ"ך, הובאו כצורתן בכתב היד. בשימוש בכל אחת מן החלופות יש לפעמים עניין לשוני, למשל השימוש בצורה הלא סופית בסופי מיליות מסמנת כנראה היעדר הטעמה במילה הראשונה. הנה כמה דוגמות: עמ אנשי סרך היחד ט 16, אמ ישוב שם ז 19; גם אני מגילת ישעיהו סו 4, ואפ חושבים ממ"ת עותק ד קטע 5 שו 3. כיוצא בזה, כתיבים מעין עליהם חשובים להכרעה בשאלת קיום התנועה הסופית בכינוי.

שילוב כתבי היד

כתבי יד של אותו החיבור שולבו זה בזה. הרי אין טעם להביא פעמיים ושלוש את אותו הטקסט ולהטריח את הקורא בחיפושים מיותרים. די ברישום חילופי הנוסח באפראט הביקורת. כבסיס לטקסט של החיבור משמש כתב היד השלם יותר. למשל מגילת המקדש (11QT^a) ומגילת ההודיות מן המערה הראשונה (1QH^a) משמשים כבסיס של כל אחד מן החיבורים, וכתבי היד האחרים משלימים את הטקסט החסר. כל כתב יד משלים מופיע בצבע כציונו בכותרת. הצבע מסמן לא רק את ההשלמות שבסוגריים אלא גם את הטקסט החופף שלא מוסגר. במקומות שיש בהם עדויות משלושה כתבי יד הובאו הצורות מכתב היד הקטוע יותר באפראט (בצבע שבכותרת). מטעמי חיסכון צומצם מספר הצבעים לארבעה (צבע כתב היד מצוין בכותרת). במגילת סרך היחד מקצת כתבי היד כה שונים זה מזה עד שאי אפשר לשלבם. משום כך הוורסיות השונות הוצגו זה מול זה במפתח אחד. אבל במקומות ששרד בכתב היד הקטוע רק מעט מן הטקסט הוא שולב בכתב יד היסוד. גם בהצגה הסינופטית הובאו כתבי היד המשלימים בצבעים.

בחיבורים שנזכרו לעיל שרד כתב יד שלם פחות או יותר שאפשר לשלב בו את הטקסט שנוותר בכתבי היד הקטועים. הטקסט המקביל הובא בסדר הטורים והשורות של כתב היד השלם יותר. טקסט ששרד בכתבי היד המשלימים בלבד ואין מקומו ידוע הובא לאחר נוסח כתב יד היסוד.

החיבורים ברית דמשק ומקצת מעשי התורה השתמרו בכתבי יד רבים שיש ביניהם חפיפה של ממש. עם זה כל כתבי היד קטועים (או לא מדויקים, למשל ברית דמשק מן הגניזה) ואין אפילו אחד מתאים לשמש יסוד. בחיבורים הללו כתב יד היסוד מתחלף ובכל מקום נבחר כתב היד ששורותיו במקום שלמות יותר. הטקסט בחיבורים הללו כונה טקסט משולב. השורות שבטקסט המשולב הן העתק של השורות שבכתב יד היסוד אך מספרן אינו משקף את סדרן בטור כמקובל אלא את סדרן בפרק. החיבורים האלה חולקו לפרקים, ומספרי השורות מתחדשים בכל פרק. בראש כל פרק הובאה כותרת לציון התוכן ובמקום שכתבי היד מתחלפים הובאה כותרת לציון כתב יד היסוד וכתבי היד המשלימים (בצבעים במתאימים לאלה שבטקסט), וכן מספרי הטור והשורות המקובלים בכל כתבי היד. משמאל לטקסט נרשמו מספרי השורות של כתב יד היסוד וכן צוין כתב היד (כתבי היד מקומראן צוינו באות לטינית וכתבי היד מן הגניזה צוינו באותיות עבריות). במקום אחד בברית דמשק כתבי היד מן הגניזה שונים מאוד זה מזה ומייצגים מסורות נוסח שונות. כאן נבחר CD^a כיסוד ואילו CD^b מופיע בצבע כחול בדף שממול. גם בחיבורים אחרים כגון בחוכמת רז נהיה (4Q415-418) ובשירי עולת השבת (4Q400-405) נבחר בכל מקום כתב היד השלם יותר. אולם בהם החפיפה מעטה ורק במקומות שיש בהם רצפי טקסט ארוכים הותקן טקסט משולב כדוגמת הטקסט של החיבורים הנזכרים למעלה.

הטקסטים המשולבים אינם אקלקטיים שכן כל כתב יד הובא בדיוק כנתינתו. אין בהם עירוב של גרסאות. רק הַקְּסָרִים הושלמו מעותקים אחרים ותמיד בהבלטה ובציון המקור.

במגילת המלחמה התקשו החכמים לשלב בין כתבי היד. במגילה הגדולה ובכתבי היד מן המערה הרביעית יש תיאורי סדרי קרב והימנונים שחוזרים בשינויים ניכרים, והואיל והחוקים סברו שאלה תיאורי סדרי קרב והימנונים של קרב אחד הם קבעו שהעותקים ממערה 4 מייצגים מסורת ספרותית שונה של ספרות מלחמה. אולם במגילה עצמה סדרי הקרב וההימנונים נשנים בכל מערכה ואפשר שבקטעים מן המערה הרביעית יש טקסט שלא שרד בתיאורים שבמגילה הגדולה. זאת ועוד, בניגוד להשערות קודמות מוצע בזאת שבכל טור מטורי המגילה היו כשלושים שורות (ברגיל אורך הטורים במגילות כפול מרוחבים), ושהיו במגילה עשרים וכמה טורים. לפיכך שולבו מקצת הקטעים מן המערה הרביעית בחלק התחתון (החסר) של המגילה או בסוף המגילה. על הצורך לצרף קטעים ולשלב כתבי יד ראו להלן בסעיף 'צירוף קטעים וסדרם'.

קריאת הטקסט וטכנולוגיות הצילום

הקריאה במהדורה הזאת נסמכת על תצלומי המגילות שצולמו בזמנים שונים ובטכנולוגיות שונות. כל אות נבדקה בתצוגה דיגיטלית של התשלילים השונים שפורסמו. מקרים שהאותיות נראות רק בתצלום מסוים ולא באחרים צוינו באפארט. במקצת המקרים שהתצלומים אינם ברורים די הצורך נבדק כתב היד המקורי או צולם תצלום ממוקד בטכנולוגיה חדשה. השימוש בטכנולוגיות חדשות נוסף תקווה לשיפור נוסף של הקריאה. מן הצילום הניסיוני שנעשה לצורך המהדורה הזאת התברר שבתצלומי אינפרה אדום ממוקדים ובמסננים מתאימים ניתן לזהות אותיות שאינן נראות לעין מחמת השחרת כתב היד. במקומות שהכתב נקלף או דהה אפשר לגלות את הרושם שהשאירה הדיו בתצלומים מיקרוסקופיים או באור אולטרה סגול או באמצעים אחרים. רשות העתיקות ומוזאון ישראל המופקדים על שימור המגילות ועל סיפוק אמצעים למחקרן מודעים ליתרונות של טכנולוגיות הצילום החדשות ונערכים כעת לצלם מחדש את המגילות

במצלמות דיגיטליות. הם אף יכינו תוכנה משוכללת שתאפשר להשתמש בתצלומים הדיגיטליים בהתאם לצרכים השונים של החוקרים. יש לקוות למשל שניתן יהיה להשיב בתצלום שבמחשב את הכתב שניתק מפני מגילת המקדש ונדבק לאחוריה (עיינו במבוא למגילת המקדש).

המפעל החשוב הזה עדיין לא החל ומי יודע אימתי יסתיים. לדאבון לבי נאלצתי להסתפק במהדורה הזאת בתצלומים ובאמצעים הקיימים. אולם מכיוון שהוכח בניסוי שצילום ממוקד באור מתאים עשוי לגלות כתב שחוק או דהוי, סומנו המקומות הטעונים בדיקה בסוגריים עיליים¹, עיינו מיד להלן בסעיף 'האפראט הביקורתי'. המשתמשים במהדורה ידעו מעתה היכן מומלץ להסתייע בתצלומים חדשים כדי לברר או לשפר את הקריאה. יתר על כן הסימון הזה עשוי להפנות את מי שמכינים את התצלומים החדשים אל המקומות שיש להתמקד בהם ולעשות מאמץ מיוחד לגילוי כתב שחוק או דהוי.

האפראט הביקורתי

באפראט הובאו כל חילופי הגרסאות (להוציא חילופי כתיב ותצורה שבכתבי היד של ברית דמשק מגניזת קהיר). במקום שיש עדויות משלושה כתבי יד הובא נוסח כתב יד אחד באפראט בצבע המסמן את כתב היד וללא ציון. עוד נכללו באפראט הערות על הקריאה, על תיקונים בכתב היד, על קריאות חלופיות אפשריות שבמהדורות אחרות ובספרות המחקר (פרט לקריאות שהצעתי בפרסום קודם וחזרתי בי ופרט לטעויות ברורות). במקומות שלא הוצעה בהם עד כה קריאה בעלת משמעות נכתב באפראט "קריאה חדשה". נכללו באפראט גם הערות על צירופי קטעים זה לזה ועל עניינים הנוגעים לטקסט או להשלמות. לפעמים הובאו בו הערות על אותיות הנראות רק בתצלומים משובחים או בתצוגה דיגיטלית של התשלילים המאפשרת להבהיר את התצלום, וכן הוער על אותיות ששרדו רק בתצלומים ישנים ועל אותיות הדבוקות לאחורי המגילה שנראו בבירור רק לאחר שאחורי המגילה נוקו. ההערות הללו הובאו בעיקר בתיבות שיש להן חשיבות לנוסח הכתוב שכן אין לדבר סוף. הקוראים מוזהרים שלא להסתמך על הדפסי התצלומים שבמהדורות לבירור הטקסט במקום שהוא מושחר או פגום.

לפעמים הובאו התיבות בניקוד או בתעתיק לצורך הבהרת הטקסט או הצורה, אף נרשמו פה ושם הערות קצרות על פירוש התיבות, כגון במקרים של חילופי גרוניות. צוינו באפראט גם מראי מקום של מובאות מן המקרא.

הדיבור המתחיל ניכר בגודל האות ודומה לתיבה שבטקסט. הגרסאות האחרות כתובות באותיות קטנות ואילו דברי המהדיר כתובים באות שונה (גם ציוני המהדיר שבגוף המהדורה כתובים באות שונה).

האפראט הביקורתי הוא חלק בלתי נפרד מן הטקסט והמשתמשים במהדורה מתבקשים לעיין בו היטב. במיוחד יש להיזהר מציטוט הטקסט בלא ההערות על האפשרות לקריאה חלופית. כבר אירעו תקלות אין ספור מהתעלמות מהערות קריאה של המהדירי המגילות שקדמונו.

ציונים לשני מהדירים או יותר השותפים בפירסום הובאו בקיצור, כגון ס"ה = סטרגל והרינגטון. וכן הדבר במקרים שאחד המהדירים מודה שהוא התבסס על טיוטת מהדורה שהכינו ג'ון סטרגל או ז'וזף מיליק (או על העתק עבודתם). כידוע סטרגל ומיליק שעסקו כארבעים שנה בהכנת מהדורות לטקסטים הרבים שהופקדו בידיהם זכו לפרסם רק מקצת עבודתם והמהדירים שבאו אחריהם השתמשו בטקסטים ובהערות שסטרגל או מיליק הכינו.

צירוף קטעים וסדרם

רבבות הקטעים שנמצאו במערות קומראן מוינו למאות כתבי יד, ומקום כל קטע בכתב היד נקבע לפי מיטב שיפוטו של המהדיר. הקטעים צורפו זה לזה הן ישירות והן במרווח. המהדירים לא נהגו לדווח על הצירופים הישירים אם כי פה ושם מסרו מידע חשוב בעניין זה. בתצלומים אין מעשה הצירוף ניכר תמיד בבירור. אומנם פה ושם מסרו המהדירים מידע חשוב בעניין זה. אפשר גם ללמוד הרבה מן התצלומים הישנים שהקטעים נתונים בהם בערבוביה, אך זה תחום לעצמו המצריך התמחות מיוחדת. לפעמים צורפו קטעים זעירים ללא יסוד מוצק ופה ושם צורפו לכתב יד מסוים קטעים מכתב יד אחר מחיבור אחר. במהדורה זו הופרדו קטעים שצורפו בטעות זה לזה ולעומת זה אומצו בה הצעות לצירוף קטעים שהוצעו בספרות המחקר ואף נכללו בה צירופים חדשים.

במגילת ההודיות שובצו קטעים רבים לפי הצעותיהם של זין קרמיניאק, אמיל פואש והרטמוט שטגמן (פרט לשיבוצים מפקפקים או מוטעים). מבין הקטעים הלא משובצים הובאו רק אלה שיש בהם לפחות שלוש תיבות שלמות או איזה עניין לשוני מיוחד. כגון צורות ומילים מיוחדות או מונחים המעידים על אופי החיבור.

מקצת המהדירים חששו לצרף קטעים שאין ביניהם מגע, ואף בחרו להפריד בין קטעים שצורפו בידי חלוצי העוסקים בפירסום המגילות. אפשר להבין את חששם אולם הקטעים הזעירים שהם חסרי משמעות כשהם לעצמם עשויים להאיר את ענינו אם יצורפו לקטעים הגדולים יותר. במקרה זה יש להעדיף תעוזה ודמיון על פני חששנות וזהירות יתר, ובלבד שמעשה השילוב יהיה ניכר לכל המעיינים בגוף המהדורה. לכן צירוף קטעים שלא במגע סומן בסוגריים מורכבים [] . יש להבהיר שהשימוש שנעשה בסימן הזה אינו טכני תמיד. לפעמים הועדפו הסוגריים המרובעים [] משיקולים טקסטואליים, למשל, טור ב בפשר חבוקוק נקטע והטקסט ששרד אינו רצוף. אולם כאן אין ספק בחיבור החלקים ואף שיעור הטקסט החסר שביניהם ידוע בוודאות מן המובאה שבשורה 19 (הגוי המר והנמהר).

בדרך כלל נשמר סדר הקטעים שהמהדיר הראשון קבע ורק כשהסדר שגוי בעליל הוא שונה בין אם הוצע בספרות המחקר סדר עדיף ובין אם לאו. דוגמה לשינוי על פי ספרות המחקר יש בחיבור 'מדרש הלכה' שסדרו נקבע על פי הצעתו של אהרן שמש (עיינו במבוא לחיבור). דוגמה לשינוי סדר שלא הוצע עד כה יש בחיבור 4Q392-3 (עיינו במבוא לחיבור). במקום שהמהדיר הראשון סידר את הקטעים בטורים על פי השערה וסימנים חיצוניים הובא מספר הטור בסוגריים מרובעים אחרי מספר הקטע.

נראה שנחוצים דברי הבהרה בעניין הגישות השונות בההדרת קטעי המגילות. כידוע, רוב המהדירים צירפו קטעים זה לזה, במגע ושלא במגע, ושילבו טקסטים של כתבי יד שונים זה בזה. בלי הצירופים והשילובים היו רבים מן הטקסטים מקוטעים, סתומים וחשוכים. עם זה הכול מודעים לסכנות שבמלאכת הצירוף וכבר נתגלו לא מעט צירופים מוטעים. בשילוב כתבי היד קיים חשש שמא נוסח כתב יד היסוד שונה מכתב היד המשלים. למרות הסכנות והחששות דומה שאיש אינו מציע שלא לצרף ולשלב. מלאכת צירוף הקטעים חייבת להימשך על אף שהיא קשה, מתישה ומתסכלת.

רוב המהדירים לא הרחיקו לכת מעבר למסגרת כתב היד. הם צירפו ושילבו בכל כתב יד בנפרד וכאשר הטקסט חוזר בשלושה או בארבעה כתבי יד הם הביאוהו בשלושה או בארבעה מקומות שונים, לפעמים בספרים שונים. הפיזור הזה מקשה מאוד על המשתמשים. הרי כדי לאסוף את כל המידע הנחוץ להבנה ולמחקר יהיה עליהם לעשות עבודה דומה לזו שנעשתה במהדורה זו ובסופו של דבר אף יזקקו לצירופים, לשילובים ולשיחזורים שאין מהם מנוס. החוקרים הקפדנים שמתנגדים עקרונית לצירופי קטעים ולשילוב כתבי היד יוכלו לשוב למהדורות המביאות כל קטע לעצמו וכל כתב יד לעצמו, אולם כדאי שיזכרו שקטעים רבים המובאים בתצלומים ובלוחות המקוריים הם צירוף של קטעים קטנים יותר שצורפו זה לזה ובמקרים לא מעטים התברר שהדבר נעשה בטעות.

שיטת שיחזור החיבורים שבמהדורה הזאת באה לתת בידי המשתמשים את המרב שניתן להפיק מקטעי כתבי היד, ולקרב את הפזורים. המשתמשים מתבקשים לתת את הדעת לכך שלפעמים הצירופים והשילובים המוצעים אינם בטוחים. לאחר שהטקסט המוצע כאן ייבחן על ידי מומחים יתבררו ליקויים ויתוקנו טעויות, התועלת תגדל והמכשולים יתמעטו.

הפיסוק וציונים נוספים

במקומות שאפשר לטעות בהבנת הכתוב הוכנסו סימני פיסוק. הדבר נעשה בעיקר אחרי תיבות הנמשכות לאחור ושיש חשש שהקוראים ימשכו אותן לפנים. לפני פסוקית הפותחת במילית או בווי"ו לא נרשם סימן פיסוק אלא במקרים מיוחדים, כגון לציון עניין חדש. במקום שיש בכתב היד רווח מכוון לא צוין סימן פיסוק. די בפיסוק של הסופר. כמו כן לא הוכנסו סימני פיסוק לפני מובאות מן המקרא, שכן אלה הובדלו מדברי המחבר באותיות קטנות.

הציונים "שוליים עליונים" ו"שוליים תחתונים" הובאו בקטעי המגילות ששרדו בהם שוליים. השוליים הימניים או השמאליים ניכרים במהדורה בכך שאין סוגריים לציון הַסֵּר. כאשר הטקסט שבתחילת השורות או בסופן חסר קשה לקבוע את גודל החסר. אם אין נתונים מספיקים השיעור נקבע על פי טורים אחרים בכתב היד והקוראים ישפטו בכל מקום עד כמה הדברים מבוססים. הציון "חסרות שורות" משמש במקום שאין רצף בין טורים או בין קטעי טורים ובדרך כלל צוין המספר המשוער של השורות החסרות.

מראה מקום וסדר המהדורה

מראה המקום מובא על פי הדרך הנהוגה: תחילה נרשם ציון כתב היד משמאל לימין בסדר הזה: מספר המערה בתחילה, מימינו האות Q (= קומראן) לציון מקום המציאה (במקרים בודדים C = קהיר) ומימין לאות Q מובא שם היצירה (על פי רוב בקיצור). בחיבורים קטועים שטיבם אינו מחוור הובא מספר כתב היד במקום שם החיבור. בחיבורים ששרדו ביותר מכתב יד אחד נרשמה אות לועזית תלויה מימין לקיצור הלועזי של שם החיבור לציון מספרו הסודר של כתב היד. מכאן נמשך מראה המקום שמאלה על פי סדר הכתיבה בעברית וציוני מספר הקטע, מספר הטור, שנכתב באות עברית במקום בספרה רומית, ולבסוף ציון מספר השורה.

מראה המקום המקובל לא שונה גם כאשר המהדירים הראשונים קיבצו קטעים ויצרו טורים משוחזרים, וגם כאשר הביאו מספר קטעים תחת מספר אחד. במגילת ההודיות הובא מראה המקום שקבע הרטמוט שטגמן. במהדורה הראשונה, מהדורת סוקניק, מוספרו הטורים והשורות על פי מה ששרד ואילו שטגמן שיפר את סדר הטורים וקבע לשורות מספרים על פי שיעור המגילה לפני שנפגעה. ויש מי שעשו פשרה בין השיטות וציינו את הטורים על פי הסדר המשופר והמיספור של שטגמן ואת השורות על פי מהדורת סוקניק. בהפניות למגילות הגדולות צוינו הטורים באות עברית והשורות במספר, למשל מגילת המקדש ב 1. בספר היובלים ובספר טוביה מראה המקום מציין פרק (באות עברית) ופסוק (במספר) ציון לטור משוחזר הובא בטקסטים שאינם משולבים בסוגריים מרובעים. וגם ציון לשורות משוחזרות הובא בסוגריים מרובעים.

במהדורה שלושה כרכים: (א) המגילות הגדולות ושרידי עותקיהן; (ב) קטעים גדולים של חיבורים (ועותקיהם); (ג) קטעים חיבורים קטנים. בכרך הראשון שישה חיבורים או קובצי חיבורים (עיינו במבוא לסרך היחד ולמגילת המלחמה), לרוב החיבורים יש עותקים רבים וסך כל כתבי היד ארבעים ושבעה. בכרך השני יש ארבעים ושישה חיבורים ועוד כעשרה מזמורים. אם מונים גם חיבורים בעלי שם אחד שאין ביניהם חפיפה כמו דברי יהושע א-ד מגיע מספר החיבורים לכשבעים וחמישה. סך כל כתבי היד בכרך השני

מאה ארבעים וחמישה. בכרך השלישי הובאו כמאה וחמישים כתבי יד של חיבורים ששרד מהם רק עותק אחד, רובם קטועים. כמו כן הובאו בכרך הזה כמה כתבי יד של טקסטים מקראיים מעובדים ושישה עשר לוחות מועדים וכיו"ב. סך כל החיבורים שהותקנו במהדורה כולה כמאתיים שלושים וחמישה. סך כל כתבי היד שהותקנו במהדורה כולה כשלוש מאות ושישים.

המגילות הגדולות וקטעי החיבורים הגדולים הובאו בסדר אלף-ביתי של שמותיהם. קטעי החיבורים הקטנים הובאו על פי ציון כתב היד (מספר המערה ומספר כתב היד: 1Q2, 1Q1).

את שמות החיבורים קבעו המהדירים הראשונים ורובם השתגרו בספרות המחקר. שינינו את השם רק במקרים שהשם שהמהדיר קבע מעורר קשיים, כגון החיבור שנקרא בראשונה Beatitudes נקרא כעת "חוכמת המלך שלמה" על פי כותרתו ועל פי תוכנו, והחיבור שנקרא בראשונה Instruction או "מוסר למבין" נקרא כעת "חוכמת רז נהיה" כהצעת מנחם קיסטר. כל השמות הלועזיים תורגמו לעברית. השמות העבריים בכרכים א-ב הובאו בסדר האלף-בי"ת. מקצת השמות העבריים פותחים במילה המתאימה לציון הסוגה כדי שחיבורים השייכים לסוגה אחת יובאו זה ליד זה בסדר האלף-בי"ת. למשל חיבורים שעניינם חוכמה פותחים במילה **חוכמת**; חיבורים המתארים אירועים בעבר פותחים במילה **דברי**.

כתבי היד של החיבורים הגדולים הובאו בקיצורים לועזיים כמקובל, כגון 4QD^a (= כתב יד א של ברית דמשק מן המערה הרביעית בקומראן). השמות העבריים משמשים בדיונים ובהפניות שבמהדורה. אבל במקום שנדרש ציון העותק משמשים הקיצורים הלועזיים, כגון 4QBrakot^a. המעיינים יכולים למצוא את ציוני כתבי היד שבחיבורים המצוינים בשם העברי על פי הרשימה הבאה הערוכה בסדר אלף-ביתי. אחריה באה רשימת קיצורים לועזיים של שמות החיבורים בסדר אלף-ביתי ולבסוף רשימת הקיצורים הביבליוגרפיים.

בסוף כל כרך הובאו מפתחות המציינים היכן שולבו במהדורתנו כתבי היד המובאים במהדורות אחרות בסדר המספרים וכיו"ב.

שמות החיבורים

- ברית דמשק = D
 ברכות וקללות (א+ב+ג) = 4Q286-290
 ברכות לימי החודש הראשון = 4Q503
 ברכות למיטהר = 4Q414, 4Q284, 4Q512
 ברכות למשפחה = 4Q502
 ברכי נפשי = 4Q434-438
 דברי הודות על חסדי האל = 4Q499, 4Q369
 דברי המאורות = 4Q504-506
 דברי יהושע (א+ב+ג) = 4Q522, 4Q378-379
 דברי יוסף ומשה = 2Q22, 4Q371-373
 דברי יחזקאל = 4Q391, 4Q388, 4Q385-386
 דברי ירמיהו = 4Q389, 4Q388a, 4Q385a
 דברי ישראל ומצרים = 4Q467, 4Q364a
 דברי לוי = 4Q460
 דברי משה = 1Q22
 דברי משכיל לבני שחר = 4Q298

4Q185 = חוכמת גבורות האל
4Q184, 4Q525 = חוכמת המלך שלמה (א+ב)
4Q299-301, 1Q27 = חוכמת הרזים
4Q424, 4Q423, 4Q415-418, 1Q26 = חוכמת רז נהיה
4Q420-421 = חוכמת תום דרך
H = מגילת ההודיות
T = מגילת המקדש
11Q14, 4Q285, 1Q33 = M = מגילת המלחמה (א+ב)
4Q251 = מדרש משפטים
4Q513 = מחלוקות
4Q421, 4Q264a = מצוות שבת
4Q394-399 = מקצת מעשי התורה
4Q274 = משפטי טהרה
4Q225-227 = סיפורי תורה (מעין יובלים) (א+ב+ג)
ספר בן סירא = 2Q18, 11Ps^a כא
ספר היובלים = 11Q12, 4Q176, 3Q5, 2Q19-20, 1Q17-18, 4Q216-224
ספר טוביה = 4Q200
ספר נפתלי = 4Q215
סרך הברכות = Sb
סרך היחד = S
סרך העדה = Sa
עתידות = 4Q390
פשר בראשית (א-ד) = 4Q252-254a
פשר הושע (א-ב) = 4Q166-167
פשר חבקוק = pHab
פשר ישעיהו (א-ה) = 4Q161-165
פשר מיכה = 1Q14
פשר מעשי מלכיצדק = 11Q13
פשר נחום = 4Q169
פשר על אחרית הימים (א+ב+ג) = 4Q182+4Q177+4Q174
פשר על הקיצים (א+ב) = 4Q180-181
פשר צפניה = 1Q15
פשר תהלים (א+ב+ג) = 1Q16+4Q173+4Q171
קינה על העם וגדוליו = 4Q469, 4Q439
קינות = 4Q179
שאלה באל = 4Q408, 1Q29, 4Q375-376
שיר למשכיל לבהל רוחות = 4Q510-511
שירי אישים מקראיים (א+ב) = 4Q380-381
שירי לחש = 11Q11
שירי מגילות תהלים = 11QPs^a יח-כח; 4QPs^f ז-י, 11Q6

חיבורים עבריים מקומראן

MasadaShOlShab, 11Q17, 4Q400-405 = שירי עולת השבת
4Q507-509, 1Q34 = תפילות לחגים

קיצורי שמות החיבורים

Barki = 4Q434-438
BrakLamiṭ = 4Q512, 4Q284, 4Q414
Brakot = 4Q286-290
D = Damascus
DibEzek = 4Q385-386, 4Q388, 4Q391
DibHam = 4Q504-506
DibJer = 4Q385a, 387, 388a, 389
DibJos = 4Q378-379, 4Q522, 3Q9
S = Serek Hayahad
Sa = Serek Ha^ceda
Sb = Serek Habrakot
She³ela = 4Q375-376, 1Q29, 4Q408
SeperHayob = 4Q216-224 and other MSS

DibYosep = 2Q22, 4Q371-373
H = Hodayot
ḤokHarazim = 1Q27, 4Q299-301
ḤokRazNihye = 4Q415-418
ḤokTomDerek = 4Q420-421
M = Milḥama (A+B)
MiṣShab = 4Q264a, 4Q421
MMT = 4Q394-399
SipTora = 4Q225-227
Shir = 4Q510-511
ShOlShab = 4Q400-405, 11Q17, MasadaShOlShab
T = Temple Scroll
TpiLahagim = 1Q34, 4Q508-509

קיצורים ביבליוגרפיים

- אלכסנדר וורמש, עותקי סרך היחד ממערה 4, תגליות כו; מגילת המלחמה ב, תגליות א"ו
לו, עמ' 228-245
- אשל וירדני, מזמורי מגילות תהלים, תגליות יא, עמ' 403-425 א"י
- J. F. Elwolde, "RWQMH in the Damascus Document and Ps 139:15" in: *Diggers at the אלולד*
Well (edited by T. Muraoka and J. F. Elwolde), Leiden 2000, pp. 65-83
- J. M. Baumgarten, "Corrigenda to the 4Q MSS of the Damascus Document", *RQ* 19 באומגרטן
(1999), pp. 217-225
- J. Baumgarten, "The 'Sons of Dawn' in CDC 13, 14-15 and the Ban on Commerce ב"ני השחר
among the Essenes", *IEJ* 33 (1983), pp. 81-85
- M. Burrows, *The Dead Sea Scrolls of St. Mark's Monastery II: Plates and בורוז*
Transcriptions of the Manual of Discipline, New Haven 1951
- M. Baillet, *Qumran Grotte 4 III (= DJD VII)*, Oxford 1982 באייה
- ברוק על פי מיליק, פשר בראשית, תגליות כב, עמ' 185-239 ב"מ
- מ' בר-אשר, "על כמה כתיבים במגילות קומראן ופשרם", מגילות ג (תשס"ה), עמ' בר-אשר, כתיבים
.176-165
- W. H. Brownlee, *The Midrash Pesher of Habakkuk*, Ann Arbor 1979 בראונלי
- G. J. Brooke and J. M. Robinson, "A Further Fragment of 1QSb: The Schøyen ברוק ורובינון
Collection MS 1909", *JJS* 46 (1995), pp. 120-133
- M. Bernstein, Review on DJD 13, *DSD* 4 (1997), pp. 102-111 ברנשטיין
- D. Barthélemy, "Règle de la Congrégation", *Qumran Cave 1 (= DJD I)*, Oxford 1955, ברתלמי
pp. 108-118
- גרסייה מרטינו, ון דר וודה וטיכלאר, תגליות כג גו"ט
- ליאורה גולדמן, "מקרא ופרשנות פשר במגילת ברית דמשק", עבודת דוקטור, אוניברסיטת גולדמן
חיפה 2007.
- Florentino García Martínez and Eibert J. C. Tigchelaar, *The Dead Sea Scrolls: Study ג"ט*
Edition, Leiden 2000 (paperback edition)
- L. Ginzberg, *An Unknown Jewish Sect*, New York 1976 גינצבורג
- J. C. Greenfield and E. Qimron, "The Genesis Apocryphon Col. XII", *Abr-Nahrain גרינפלד וקימרון*
Supplement 3 (1992), pp. 74-75
- D. Dimant, "A Synoptic Comparison of Parallel Sections in 4Q427 7, 4Q491 11 and דימנט, הקבלה
4Q471B", *JQR* 85 (1994), pp. 157-161
- A. Dupont-Sommer, *Le livre des hymnes découvert près de la Mer Morte (IQH): דיפון-סומר*
traduction intégrale avec introduction et notes (Sem 7), Paris 1957
- M. Delcor, *Les Hymnes de Qumran (Hodayot)*, Paris 1962 דלקור
- S. Holm-Nielsen, *Hodayot: Psalms from Qumran*, Aarhus 1960 הולם-נילסן
- M. P. Horgan, *Pesharim: Qumran Interpretations of Biblical Books*, Washington DC הורגן
1979 (הורגן פירסמה את הפרשים גם במהדורת צירלסוורת כרך 26, עמ' 1-201)

- V. A. Hurowitz, "RWQMH in the Damascus Document 4QD^c (4Q270) 7 i 14", *DSD* 9 (2002), pp. 34-37 הורוביץ
- Ch. Hempel, "The Text of 4QD^a (4Q266) 2 ii 3", *RQ* 18 (1977), pp. 299-301 המפל
- M. O. Wise, *The Temple Scrolls: Its Composition, Date Purpose and Provenance* (Diss. University of Chicago 1988) ויז
- M. O. Wise, "A New Manuscript Join in the 'Festival of Wood Offering' (Temple Scroll XXIII)", *JNES* 47 (1988), pp. 113-121 ויז, עצים
- ר' ויס, מחקרי מקרא: בחינות נוסח ולשון, ירושלים תשמ"א ויס
- B. Z. Wacholder, *The New Damascus Document: The Midrash on the Eschatological Torah of the Dead Sea Scrolls: Reconstruction, Translation and Commentary*, Leiden-Boston 2007 וכולדר
- ונדרקם ומיליק, יובלים ומעין יובלים, תגליות יג, עמ' 1-185 ו"מ
- J. van der Ploeg, *Le Rouleau de la Guerre* (= STDJ II), Leiden 1959 ון דר פלוג
- P. Wernberg-Møller, *The Manual of Discipline* (= STDJ I), Leiden 1957 ורנברג-מולר
- P. Wernberg-Møller, "Some Pasages in the 'Zadokite' Fragments and their Parallels in the Manual of Discipline", *JSS* 1 (1956), pp. 110-128 ורנברג-מולר, CD
- Sapiential Perspectives: Wisdom Literature in Light of the Dead Sea Scrolls, Proceedings of the Sixth International Symposium of the Orion Center for the Study of the Dead Sea Scrolls and Associated Literature, 20-22 May, 2001* (edited by J. Collinse, G. Sterling and R. Clements), Leiden 2004 חוכמה
- E. J. C. Tigchlaar, *To Increase Learning for the Understanding Ones: Reading and Reconstructing the Fragmentary Early Jewish Sapiential Text 4QInstruction*, Leiden 2001 טיכלאר
- E. J. C. Tigchlaar, "A Cave 4 Fragment of Divre Mosheh (4QDM) and the Text of 1Q22 1:7-10 and Jubilees 1:9, 14", *DSD* 12 (2005), pp. 303-312 טיכלאר, דברי משה
- E. J. C. Tigchlaar, "More Identifications of Scraps and Overlaps", *RQ* 19 (1999), pp. 61-68 טיכלאר, זיהויים
- E. J. C. Tigchlaar, "A Newly Identified 11Q^{Serekh} ha-Yahad Fragment (11Q29)?", in: L. Schiffman, E. Tov and I. VanderKam (eds.), *The Dead Sea Scrolls: Fifty Years after their Discovery 1947-1999*, Jerusalem 2000, pp. 285-292 טיכלאר, קטע
- E. J. C. Tigchlaar, "On the Unidentified Fragments of DJD XXXIII and PAM 43.680: A New Manuscript of 4QNarrative and Poetic Composition and Fragments of 4Q13, 4Q269, 4Q525 and 4QSb(?)", *RQ* 21 (2004), pp. 477-485 טיכלאר, קטעים
- E. J. C. Tigchlaar, "Toward a Reconstruction of the Beginning of 4QInstruction (4Q416 Fragment 1 and Parallels)", *The Wisdom Texts from Qumran and the Development of Sapiential Thought* (edited by C. Hampl, A. Lange and H. Lichtenberger), Leuven 2002, pp. 99-126 טיכלאר שיחזור
- יגאל ידן, מגילת מלחמת בני אור בבני חושך ממגילות מדבר יהודה, ירושלים תשכ"ז ידן, מלחמה
- יגאל ידן, מגילת המקדש א-ג, ירושלים תשל"ז ידן, מקדש
- B. Jongeling, *Le Rouleau de la Guerre des manuscrits de Qumran*, Assen 1962 יונגלינג

- חנוך ילון, מגילות מדבר יהודה: דברי לשון, ירושלים תשכ"ז
- Ada Yardeni, "A Note on a Qumran Scribe", *New Seals and Inscriptions, Hebrew, Idumean and Cuneiform* (edited by Meir Lubetski), Seffield 2007, pp. 287-298
- רוני ישי, ספרות המלחמה בקומראן: כתבי היד 4Q496-4Q491 (מהדורה ופירוש) והשוואתם למגילת המלחמה (1QM), עבודת דוקטור, אוניברסיטת חיפה 2005
- י' כדורי, "פרשנות המקרא בקומראן", מבואות ב, עמ' 387-408
- Ch. Cohen, "The Ancient Critical Misunderstanding of Exodus 21:22-25 and Its Implication for the Current Debate on Abortion", *Mishneh Todah: Studies in Deuteronomy and Its Cultural Environment in Honor of Jeffrey H. Tigay*, Indiana 2009, pp. 437-458
- S. Lieberman, *Greek in Jewish Palestine*, New York 1942
- י' ליכט, מגילת ההודיות ממגילות מדבר יהודה, ירושלים תשי"ז
- י' ליכט, מגילת הסרכים ממגילות מדבר יהודה, ירושלים תשכ"ה
- באומגרטרן על פי טיוטת מהדורה של מיליק, ברית דמשק, תגליות יח; חיבורים על ענייני חוק, תגליות כד
- מ' קיסטר (עורך), מגילות קומראן: מבואות ומחקרים א-ב, ירושלים תשס"ט
- T. Muraoka, "Notae Qumranicae Philologicae (1)", *RQ* 17 (1996), pp. 573-583
- T. Muraoka, "Notae Qumranicae Philologicae (2)", *Abr-Nahrain* 33 (1995), pp. 55-73
- T. Muraoka, "Notae Qumranicae Philologicae (3)", *Abr-Nahrain* 33 (1998), pp. 47-64
- M. Morgenstern, "Language and Literature in the Second Temple Period", *JJS* 48 (1997), pp. 130-145
- טלמון בן-דב וגלסמר על פי מיליק, תגליות כא
- S. Metso, *The Textual Development of the Qumran Community Rule* (STDJ XXI), Leiden 1997
- F. Brown, S. R. Driver and Ch. A. Briggs, *A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament*, Oxford 1907
- י' מיליק, פשרים, סרך הברכות ועוד חיבורים, תגליות א, עמ' 77-155, ג, עמ' 179-184
- H. A. Mink, "Die Kol. III der Tempelrolle: Versuch einer Rekonstruktion", *RQ* 11 (1982-1984), pp. 163-181
- ניצן על פי מיליק, ברכות וקללות, תגליות יא, עמ' 1-74
- M. Mansoor, *The Thanksgiving Hymns: Translated and Annotated with an Introduction*, STDJ III, Leiden 1961
- פיצמייר על פי מיליק, טוביה, תגליות יט, עמ' 1-76
- M. Martin, *The Scribal Character of the Dead Sea Scrolls*, I-II, Louvain 1958
- שיפמן על פי מיליק, חוכמת הרזים, תגליות כ, עמ' 31-123
- G. W. Nebe, "Nocheinmal zu Text und Übersezung von CD VI, 11-14", *RQ* 16 (1993), pp. 285-287
- J. Norton, "Observation on the Official Material Reconstruction of *Sefer ha-Milhamah* (11Q14 and 4Q285)", *RQ* 21 (2003), pp. 3-27
- בלהה ניצן, מגילת פשר חבקוק ממגילות מדבר יהודה, ירושלים תשמ"ו

- נעם וי נעם, "בין ספרות קומראן למדרש ההלכה: לשחזורו של פולמוס פרשני", מגילות ז (תשס"ט), עמ' 71-78
- V. Noam, "Corpse-Blood Impurity: A Lost Biblical Reading?", *JBL* 128 (2009), pp. 243-251
- ס"א סטרגל ואטריגי, תגליות יג, עמ' 353-362
- סא"פ סקיהן, אולריך ופלינט, 4QPs^f, תגליות טז, עמ' 85-106
- ס"ד דימנט על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, דברי ירמיהו ודברי יחזקאל, תגליות ל
- ס"ה סטרגל והרינגטון, חוכמת רז נהיה, תגליות לד
- סו"ט טוב ווייט על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, תורה מעובדת ומגילת המקדש, תגליות יג, עמ' 319-333
- סו"ס וינפלד וסילי על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, ברכי נפשי וקינה, תגליות כט, עמ' 255-341
- M. Sokoloff, *A Dictionary of Jewish Palestinian Aramaic of the Byzantine Period*, Ramat-Gan 1990
- סוקולוף
- סוקניק א"ל סוקניק, אוצר המגילות הגנוזות שבידי האוניברסיטה העברית, ירושלים תשט"ו
- ס"ח חזון על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, 4Q441-444, תגליות כט, עמ' 378-367
- ס"ט טנצר על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, חוכמת רז נהיה (ב), תגליות לו, עמ' 333-346.
- J. Strugnell, 'Notes en marge du volume v des "Discoveries in the Judaean Desert of Jordan"', *RQ* 7 (1970), pp. 163-276
- סטרנגל, תגליות ה
- J. Starcky, "Psaumes apocryphes de la grotte 4 de Qumrân (4QPs^f VII-X)", *RQ* (73) (1966), pp. 353-371
- סטרקי
- סל"ש לרסון, שיפמן וסטרגל 4Q470, תגליות יט, עמ' 235-244
- ס"נ ניוסם על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, שירות עולת השבת, תגליות יא, עמ' 173-401;
- 4Q370, 4Q374, תגליות יט, עמ' 85-110
- ס"ס סמית על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, דברי ישראל ומצרים, תגליות יט, עמ' 195-209
- ס"פ פאלק על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, 4Q392-393, תגליות כט, עמ' 23-61
- ס"ש שולר על פי טיוטת מהדורה של סטרגל, הודיות ומעין הודיות, תגליות כט, עמ' 69-254;
- דברי יוסף ומשה, תגליות כה, עמ' 151-204
- D. K. Falk, *Daily, Sabbath, and Festival Prayers in the Dead Sea Scrolls*, Leiden 1998
- פאלק
- E. Puech, "Un hymne essenien en partie retrouvé et les Béatitudes", *RQ* 13 (1998), pp. 59-88
- פואש, הודיות
- E. Puech, *La croyance des Esséniens en la vie future: immortalité résurrection, vie éternelle?*, II, Paris 1993
- פואש, חיים
- E. Puech, *Qumrân Grotte 4 XVIII, Testes Hébreux (4Q521-4Q528, 4Q576-4Q579)*, (= *DJD XXV*) Oxford 1998
- פואש, מקדש
- ד' פלוסר, "היסודות האפוקליטיים של מגילת המלחמה", פרקים בתולדות ירושלים בימי בית שני, ירושלים תשמ"א, עמ' 434-452
- J. H. Charlesworth (editor), *The Dead Sea Scrolls: Hebrew, Aramaic and Greek Texts with English Translations*, Vols. 1-6, Tübingen 1994-2002
- צירלסוורת

- J. Kugel, "Biblical Apocrypha and Pseudoepigrapha and the Hebrew of the Second Temple Period", *Diggers at the Well: Proceedings of a Third International Symposium on the Hebrew of the Dead Sea Scrolls and Ben Sira* (edited by T. Muraoka and J. E. Elwolde), Leiden 2000, pp. 166-177
 קוגל, באר
- י' קוטשר, הלשון והרקע הלשוני של מגילת ישעיהו השלמה ממגילות ים המלח, ירושלים תשי"ט
 קוטשר
- E. Qimron, "Dualism in the Essene Communities", *The Bible and the Dead Sea Scrolls* (edited by H. Charlesworth), II Waco, Texas 2006, pp. 195-202
 קימרון, דואליזם
- א' קימרון, "גְּדֹל הַזְרוּעַ, גְּבַהַּ הַקּוֹמָה וְקִדְשׁ הַהֵיכָל", קול ליעקב: אסופת מאמרים לכבוד פרופ' יעקב בן-טולילה (עורכים ד' סיון וי' הלוי-קירטצ'וק), באר-שבע תשס"ג, עמ' 339-327
 קימרון, גְּדֹל
- א' קימרון, "על דיפתונגים והגיי מעבר במגילות מדבר יהודה", מחקרים בלשון ב-ג (העורך מ' בר-אשר), ירושלים תשמ"ז, עמ' 278-259
 קימרון, דיפתונגים
- E. Qimron, *The Hebrew of the Dead Sea Scrolls*, Harvard Semitic Studies 29, Atlanta GA 1986
 קימרון, דקדוק
- א' קימרון, "הוריה וחברותיה", אור ליעקב, מחקרים במקרא ובמגילות מדבר יהודה לזכרו של יעקב ליכט (עורכים י' הופמן ופ' פולק), ירושלים תשנ"ז, עמ' 267-263
 קימרון, הוריה
- E. Qimron, "A New Reading in 1QH XV 15 and the Root GYL in the Dead Sea Scrolls", *RQ* 14 (1989), pp. 127-128
 קימרון, הגיל
- E. Qimron, "Further Observations on the Laws of Oaths in the Damascus Document 15", *JQR* 85 (1994), pp. 251-257
 קימרון, השבעה
- E. Qimron, A Work concerning Divine Providence: 4Q413", *Solving Riddles and Untying Knots: Biblical, Epigraphic and Semitic Studies in Honor of Jonas C. Greenfield* (edited by Z. Zevit and others), Winona Lake Indiana 1995, pp. 195-198
 קימרון, השגחה
- א' קימרון, "וי"ו לסימון הגה מעבר", תשורה לשמואל: מחקרים בעולם המקרא (עורכים: צ' טלשיר, שי יונה וד' סיון), ירושלים תשס"א, עמ' 375-362
 קימרון, וי"ו
- א' קימרון, "ההבחנה בין וי"ו ליו"ד בתעודות מדבר יהודה", בית מקרא יח (תשל"ג), עמ' 112-102
 קימרון, וי"ו ויו"ד
- א' קימרון, "לשיפור המהדורות של מגילות מדבר יהודה", ארץ-ישראל כו (תשנ"ט), עמ' 146-142
 קימרון, לשיפור
- אלישע קימרון, "לתקנת המהדורות של מגילות מדבר יהודה (א-ד)", מגילות א (תשס"ג), עמ' 145-135; ב (תשס"ד), עמ' 89-79, ג (תשס"ה), עמ' 244-239, ד (תשס"ס), עמ' 200-191
 קימרון, מהדורות
- E. Qimron, "Some Remarks on the Apocryphal Psalm 155 (11QPs^a Column 24)", *Qumran Questions* (edited by J. H. Charlesworth), Sheffield 1995, pp. 64-66
 קימרון, מזמור
- א' קימרון, "מילון המקרא בראי המגילות", תרביץ נח (תשמ"ט), עמ' 315-297
 קימרון, מילון
- E. Qimron, *The Temple Scroll: A Critical Edition with Extensive Reconstructions*, Jerusalem 1996
 קימרון, מקדש
- א' קימרון, "לנוסחה של מגילת המקדש", לשוננו מב (תשל"ח), עמ' 145-136
 קימרון, נוסח

- E. Qimron, *Rule of the Community*, The Dead Sea Scrolls 1 (edited by J. H. Charlesworth), Tübingen 1994, pp. 6-51 קימרון, סה"י
- E. Qimron, "Further New Readings in the Temple Scroll", *IEJ* 37 (1987), pp. 31-35 קימרון, עוד קריאות
קימרון, ענות א' קימרון, "ענות וחברותיה", לשוננו סז (תשס"ה), עמ' 21-26 קימרון, קריאות
- E. Qimron, "New Readings in the Temple Scroll", *IEJ* 28 (1978), pp. 161-172 קימרון, קריאות
- E. Qimron, "New Readings in the Damascus Covenant", *JQR* 81 (1990), pp. 115-118 קימרון, שבועה
- קימרון, תיבות חסרות אלישע קימרון, "לפתרון חידת התיבות החסרות שבמגילת ברית דמשק", יובל לחקר מגילות ים המלח (העורכים גרשון ברין ובלהה ניצן), ירושלים תשס"א, עמ' 250-244
- קימרון וסטרנגל קיסטר, אור
א' קימרון וג' סטרנגל, מקצת מעשי התורה, תגליות י מ' קיסטר, "קטע מקומראן (1 4Q492) ותפיסת האור ב'דואליזם הקומראני'", מגילות ג (תשס"ה), עמ' 142-125
- M. Kister, "Barnabas 12:1; 4:3 and 4Q Second Ezekiel", *RB* 97 (1990), pp. 63-67 קיסטר, בר נבא
- M. Kister, "Wisdom Literature and its Relation to Other Genres: From Ben Sira to Mysteries", *Sapiential Perspectives: Wisdom Literature in Light of the Dead Sea Scrolls*, Proceedings of the Sixth International Symposium of the Orion Center for the Study of the Dead Sea Scrolls and Associated Literature 20-22 May, 2001 (eds J. J. Collins, G. E. Sterling and R. A. Clements), (= STDJ 51), Leiden 2004, pp. 13-47 קיסטר, חוכמה
- קימרון, יובלים מ' קיסטר, "על שני מטבעות לשון בספר היובלים", תרביץ ע (תשס"א), עמ' 300-289
- M. Kister, "Some Notes on Biblical Expressions and Allusions and the Lexicography of Ben Sira", *Sirach, Scrolls, and Sages: Proceedings of a Second International Symposium on the Hebrew of the Dead Sea Scrolls, Ben Sira, and the Mishnah, held at Leiden University, 15-17 December 1997*, Leiden 1991, pp. 160-187 קיסטר, לקסיקוגרפיה
- קימרון, מבואות קיסטר, מילון מ' קיסטר, "ספרות החכמה בקומראן", מבואות א, עמ' 320-299
- M. Kister, "Some Observations on Vocabulary and Style in the Dead Sea Scrolls", *Diggers at the Well: Proceedings of the Third International Symposium on the Hebrew of the Dead Sea Scrolls and Ben Sira* (edited by T. Muraoka and J.F. Elwolde), Leiden 2000, pp. 137-165 קיסטר, מילון
- קימרון, מילים קיסטר, ממ"ת מ' קיסטר, "עיונים במגילת מקצת מעשי התורה ועולמה: הלכה, תאולוגיה, לשון ולוח", תרביץ סח (תשנ"ט), עמ' 371-317
- קימרון, עוללות קיסטר, פשרים מ' קיסטר, "עוללות מספרות קומראן", תרביץ נו (תשמ"ח), עמ' 325-315
- M. Kister, "Biblical Phrases and Hidden Biblical Interpretations and Pesharim", *The Dead Sea Scrolls: Forty Years of Research* (edited by D. Dimant and U. Rappaport), (= STJD 10) Leiden 1992, pp. 27-39 קיסטר, פשרים
- קימרון, שלוש מילים מ' קיסטר, "שלוש מילים מצפוני מגילות מדבר יהודה", לשוננו סג (תשס"א), עמ' 40-35
- M. Kister and E. Qimron, "Observations on 4QSecond Ezekiel (4Q385 2-3)", *RQ* 15 (1992), pp. 595-602 קיסטר וקימרון

- Jean Carmignac, *La Règle de la Guerre des fils de lumière contre les fils de ténèbre*, Paris 1958 קרמיניאק
- Ch. Rabin, *The Zadokite Documents*², Oxford 1958 רבין
- A. Rofé, "A Neglected Meaning of the Verb כול and the Text of 1QS VI: 11-13", רופא
- M. Fishbane and E. Tov (Eds.), *Sha'rei Talmon: Studies in the Bible, Qumran and Ancient Near East Presented to Shemaryahu Talmon*, Indiana 1992, pp. 315-321
- אי שולר, עותקי ההודיות מן המערה הרביעית, תגליות כט, עמ' 232-69 שולר
- H. Stegemann, "More Identified Fragments of 4QD^d (4Q269)", *RQ* 18 (1998), pp. 497-509 שטגמן
- H. Stegemann, "Zu Textbestand und Grundgedanken von 1QS III 13 - IV 26", *RQ* 13 (1988), pp. 95-131 שטגמן, סה"י
- H. Stegemann, "Some Remarks to 1QSa, to 1QSB and to Qumran Messianism", *RQ* 17 (1996), pp. 479-505 שטגמן, סרכים
- R. C. Steiner, "עין and דה: Two Verbs Masquerading as Nouns in Moses' Blessing (Deutonomy 33:2, 28)", *JBL* 115 (1996), pp. 693-698 שטיינר
- S. Schechter, *Documents of a Jewish Sectaries, I: Fragments of a Zadokite Work*, Cambridge 1910 שכטר
- שטוידל על פי טיוטת מהדורה של סטרגנל, 4Q412, 4Q408, תגליות לו, עמ' 319-298 ש"ס
- י' שצמן, "מגילת מלחמת בני אור בבני חושך: היבטים צבאיים", מבואות א, עמ' 383-341 שצמן, מבואות
- שטגמן ושולר, 1QHodayot^a (בשילוב העותקים האחרים), תגליות מ ש"ש
- Discoveries in the Judaean Desert* תגליות

סימני ההתקנה

שְׂרִידֵי כֶּתֶב שְׁנֵיתָנִים לְזִיְהוּי; הַקְּרִיאָה וְדֵאִית לְמַדְיֵי עַל פִּי הַמְּרָאָה אוֹ הַהֶקְשֶׁר	אֲ
שְׂרִידִים לֹא מְזוּהִים; הַקְּרִיאָה מְסוּפֶקֶת מִבְּחִינַת הַמְּרָאָה אוֹ הַהֶקְשֶׁר	אַ
הַשְּׁלֵמַת הַמַּהְדִּיר	אֶ
כֶּתֶב עֵבְרִי עֵתִיק אוֹ כֶּתֶב סְתָרִים	א
(בְּאוֹתִיּוֹת קֶטְנוֹת) מוֹבָאָה מִן הַמְּקָרָא	אֵא
סִימָן מֵעַל אַחַת מִצְמַד אוֹתִיּוֹת הַדּוּמוֹת זֶה לְזֶה בְּמִקְצַת כֶּתְבֵי הַיָּד: וִי, בִּ/כ, דִּ/ר, כִּ/ךְ, מִ/ם. הַסִּימָן	אִ
בֹּא כְּאִשֶּׁר הָאוֹת הַחֲלוּפִית אֶפְשָׁרִית מִבְּחִינַת הַמְּרָאָה אוֹ הַהֶקְשֶׁר	
חֶסֶר בְּכֶתֶב הַיָּד אוֹ מִקּוֹם חֶלֶק	[]
חֶסֶר בְּמִקּוֹם שֶׁל צִירוּף לֹא יֵשֶׁר שֶׁל קֶטְעִים (רְאוּ לְעֵיל בְּסַעֲיָף 'צִירוּף קֶטְעִים וְסִדְרָם')	[]
עוֹר מְקוּלָּף אוֹ שְׁחוּק אוֹ כֶּתֶב דֶּהוּי לְחֻלוּטִין	רַ
מַחִיקָה בְּכֶתֶב הַיָּד	()
מַחִיקָה שֶׁל הַמַּהְדִּיר	{ }
הוֹסְפָה שֶׁל הַמַּהְדִּיר	< >
טֶקְסַט חֶסֶר	+
(כּוֹכְבִית לְפָנֵי הַתִּיבָה) תִּיבָה מְתוּקֶנֶת בְּכֶתֶב הַיָּד אוֹ (בְּמִקְרִים בּוֹדְדִים) הַגְּרָסָה שֶׁלְּפָנֵי הַתִּיקוֹן, אוֹ	*אֵאֵא
גְּרָסָה שֶׁהַמַּהְדִּיר מְצִיעַ (בְּכָל מִקְרָה הַגְּרָסָה הָאַחֶרֶת צוּינָה בְּאַפְרָאֵט הַבִּיקוּרִתִּי)	
מִלִּיּוֹת הַמְּחוּבְּרוֹת (לְלֹא רוּחַ וּבְכוּוֹנָה) לְמִלָּה סְמוּכָה כְּגוֹן אֶת־כּוֹל	אֵאֵ
מִלָּה אַחַת מוּפְרֶדֶת לְשֵׁנֵי תִיבּוֹת כְּמוֹ יֵשׁ־שָׁכֵר	אֵאֵ־
סִימָן פִּיסוּק בְּשׁוּלִיִּים הַיִּמְנִיִּים שֶׁל כֶּתֶב הַיָּד	:
אַרְבַּע נְקוּדוֹת אוֹ קוּוִים לְצִיּוֹן שֵׁם הַהוּיָה	////

ברית דמשק

מבוא

השם ספר ברית דמשק השגור היום הוא אחד מן השמות שניתנו לחיבור משום שנאמר בו שאנשי העדה התגוררו בארץ דמשק ובאו שם בברית חדשה. החוקרים נחלקו בשאלה אם הכוונה לדמשק ממש או למקום אחר. בין כך ובין כך השם הזה אינו הולם את תוכן החיבור שעיקרו עיון בתולדות ההתייחסות למצוות האל וקובצי חוקים ערוכים על פי נושאים.

מן החיבור הזה שרדו שנים-עשר כתבי יד. שניים מהם נמצאו בגניזת קהיר, שמונה נמצאו במערה הרביעית בקומראן, אחד נמצא במערה החמישית (5Q12) ואחד במערה השישית (6Q15). כתב היד הראשון מן הגניזה מחזיק שישה עשר עמודים בני עשרים ואחת ועשרים ושלוש שורות (כמה עמודים נפגעו בסופם). מיליק הראה שמקומם הנכון של עמודים טו-טז הוא אחרי עמוד ח. כתב היד השני מן הגניזה מחזיק שני עמודים בני שלושים וארבע ושלושים וחמש שורות. בעותק^a 4QD שרדו קטעים מן הטור הראשון, הטור האחרון וקטעים רבים מן הטקסט שביניהם ובהם דברי חוק חשובים ומיוחדים. כתבי היד האחרים מקוטעים אך כמה מן הקטעים גדולים למדי ולפעמים קטעים קטנים מכתב יד אחד או יותר מצטרפים זה לזה לטקסט רצוף. כתבי היד חופפים במקומות רבים ומיליק השכיל לשחזר בעזרתם את סדר החיבור. (על הטקסט המורכב שבמהדורה עיינו במבוא למגילות). קשה לאמוד את הטקסט שאבד, אולם ברי שהרבה חוקים מגוף החיבור (חלק ג במהדורה) אבדו. כתבי היד מקומראן הם מימי בית הורדוס. חוץ מן 4QD^a ומן 4QD^f שהם מסוף ימי בית חשמונאי או מראשית ימי בית הורדוס. כתב היד הראשון מן הגניזה הוא מן המאה העשירית לספירה, וכתב היד השני הוא מן המאה השתים עשרה לספירה.

רוב כתבי היד משמרים מסורת נוסח אחת בשינויי לשון. אבל בכתב היד השני מן הגניזה יש מדרש פסוקים השונה מזה שבנוסחים מקבילים של המגילה. ההבדל שבין הנוסחים היה חידה שלא נמצא לה פתרון מניח את הדעת. היו שהסבירו את ההבדלים כתוצאה של השמטות בכתבי היד (בכל אחד מכתבי היד של הגניזה נשמטו פסוקים אחרים). לאחרונה הציע מנחם קיסטר פתרון מבריק. הוא הניח שבכתבי היד השתמרו שתי ורסיות שונות שנוצרו כבר בימים קדומים כתוצאה מפרשנות שונה לתיבה **נמלטו**. בכתב יד א היא נדרשה כלשון מנוסה ובכתב יד ב היא נדרשה כלשון הצלה, עיינו מ' קיסטר, "לחקר התהוות המהדורות הקדומות של ברית דמשק", באר שבע יח (תשס"ה), עמ' 209-223; למסקנה דומה הגיעה ליאורה גולדמן מטעמים אחרים; עיינו ל' גולדמן, "היחס בין כתב יד א לכתב יד ב של ברית דמשק לאור הפשרים שבהם", מגילות ד (תשס"ו) עמ' 169-189. במהדורתנו הובאו שתי הוורסיות זו מול זו.

החפיפות בין כתבי היד מקומראן לכתב יד א מן הגניזה מלמדות שכתב היד מן הגניזה השתבש. עיקר השיבושים נובעים כנראה מהשמטות בשל קשיי הקריאה של המקור מקומראן שעמד לפני המעתיקים שהעתיקוהו לראשונה. דומה שהמעתיק מן הנוסח הזה השאיר מקומות חלקים כאשר לא הצליח לפענח את הכתוב, ושמעתיקים מאוחרים ביטלו את רוב המקומות החלקים האלה (ראו קימרון, תיבות חסרות). כמו כן יש בנוסחים מן הגניזה חילופים בין וי"ו ליו"ד שנובעים מכך שבכתבי היד מקומראן שמהם הועתקו האותיות הללו היו דומות. עוד ניכר שהסופרים שהעתיקו את כתבי היד מן הגניזה המירו בשיטתיות את הכתיב ואת הצורות הדקדוקיות המיוחדים ללשון המגילות בכתיב ובצורות הידועים להם מן המקרא ואף לכתב יד או ריש, **יאוכל יאוכל** או **יוכל**, ואלה הומרו בשיטתיות לכתב יד הנוהג במקרא. במגילות הכתניות משמשות בכל מקום צורות קדומות מעין **יכתבו** ולא צורות מקוצרות מעין **יכתבו** המשמשות במקרא שלא

בהפסק. בכתבי היד מן הגניזה הצורות הקדומות שרדו רק במקרים בודדים. במגילות מקומראן משמשים כינויים חתומי ה"א מעין **דברמה** במקום **דברב**, **הואה** במקום **הוא**. צורות אלה אינן בנמצא בכתבי היד שבגניזה חוץ ממקרים בודדים שהמעתיק לא חש בהם, כגון **במה** = **בָּם** ג 25.

החיבור הוא בעיקרו קובץ חוקים ערוך לפי נושאים. הוא פותח בתיאור היסטורי על תולדות בחירת האל בעם ישראל, הפרת הברית על-ידי העם וחסדי האל שהותיר שארית לעם. ההיסטוריה מלמדת שמי שעשה את רצון אל התקיים ומי שמרד אבד. עיקר המבוא עוסק בבחירת העדה ובמאבקה עם יריביה שאינם מקיימים את מצוות התורה כרצון האל. יריבי העדה מטמאים את המקדש ולכן נמנעים חברי העדה מלבוא למקדש בעת ההיא. לפני שנמצאו כתבי היד מקומראן חולק החיבור לשני חלקים עיקריים: חלק היסטורי וחוקים. אולם בכתבי היד מקומראן יש עוד חלקים ונראה יותר שהתיאור ההיסטורי אינו אלא מבוא לחוקים. בכתב היד מקומראן שרד סוף החיבור ובו דברי חתימה מתאימים למבוא ההיסטורי ותיאור גירוש העבריינים מן העדה. שלא כסרך היחד החיבור הזה מכוון לכל עדת היחד ולא רק לחברים. (עיינו במבוא לסרך היחד) המבוא נחתם בחסדי האל וישועתו לשומרי בריתו. גם כאן כמו בחיבורי העדה האחרים נזכרת השקפת העולם המיוחדת לה כגון הגזירה הקדומה (עיינו במבוא למגילת ההודיות) וההבחנה החדה בין הצדיקים מקיימי תורת אל המסתייעים במלאכים לבין הרשעים המושפעים מבליעל. רוב החוקים קשורים למקדש: טומאה וטהרה, אכילת קודשים, תרומות, טומאת הזב והמצורע, הנידה והיולדת. מבין הנושאים האחרים יוזכרו דיני שבת, דיני נישואים, דיני נדרים ושבועות, דיני התוכחת וסדרי הדין. מי שמעיין בחוקים שבחיבור הזה (ובשאר החיבורים של העדה) מופתע מן השוני שביניהם לבין החוקים שבספרות התנאים. השוני ממש מדהים. הוא מלמד שתורת משה הפכה בימי הבית השני לשתי תורות נבדלות. אומנם יש גם חוקים דומים

לאחר החוקים מובאים ענייני אירגון העדה ועונשי העבריינים, כרשימה שבסרך היחד (עיינו במבוא לסרך היחד). לבסוף נאמר שמי שיעבור בזדון על החוקים ישתלח מן העדה בטקס המעבר בברית. כאן נרחיב בעניין עיקרי המחלוקת שבין עדת היחד לבין מתנגדיה. עדת היחד מכנה את חבריה "עושי רצון האל" ומרבה להשתמש בביטוי "לעשות את רצון האל" למשל סרך היחד ט 13. רצון האל מתגלה בחוקי התורה ובדברי הנביאים. האל ממשיך לגלות את רצונו לבחירי ישראל העוסקים בלימוד התורה ודברי הנביאים. על כל ישראל לקיים את המצוות כפי שהן מתפרשות ומתגלות לבחירי. עדת היחד מאשימה את מתנגדיה הראשיים (הם הפרושים) שאינם עושים את רצון האל אלא "עושים את רצונם" (פרק א שוי 68-69). לדבריהם המתנגדים נוטלים לעצמם את הכבוד המגיע לאל וממירים את תורתו בתורה שלהם.

כידוע חז"ל אומרים שבנוסף לתורה שבכתב נתן האל למשה תורה "שבעל פה" שהיא תוספת ופירוש לתורה שבכתב. עדת היחד רואה בתורת מתנגדיה דברי בני אדם המנוגדים לתורת האל. לדבריה תורת המתנגדים אינה תוספת לתורת האל אלא תחליף שנוצר בידי בשר ודם. ובאמת עולמם של החכמים מנוגד בהרבה עניינים מהותיים לחוקי התורה. די אם נזכיר שבתורה אין כלל מעמד של חכמים והסמכות בענייני הדת נתונה לכוהנים וללויים. הם המקשרים בין האל לבין עמו. קישור החכמים לתורה נסמך על מסורתם הם המובאת בפתיחה למסכת אבות: "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרו לאנשי כנסת הגדולה". הכוהנים אינם נכללים בשלשלת המסירה והדבר תואם את מגמתם של החכמים ליטול את סמכויות הכוהנים לעצמם. החכמים לימדו שבימיהם הקשר הישיר עם האל נותק ומעתה כל ענייני הדת מסורים לחכמים. רק הם בעלי הסמכות ואפילו האל עצמו אינו רשאי להביע דעה ואם הוא משמיע בת קול ומנסה להכריע שלא כהלכות חכמים משיבים לו "לא בשמיים היא". אין עוד נבואה ולא אורים ותומים או כל קשר אחר של הפרט עם האל. מי שמעז לדבר בשם האל מכונה שוטה.

שלטון החכמים הבלעדי שהתבסס בשלהי ימי הבית היה מהפכה חברתית שנישלה את המעמדות שהוסמכו על ידי האל ככתוב במקרא. עדת היחד נלחמת בכל כוחה במרד באל שלא כוהנים הצדוקים שנכנעו לאחר מות אלכסנדר ינאי ועשו כרצון חכמים.

למרבה הצער אין מהדורה מפורשת בעברית של החיבור החשוב הזה. אף לא נכתבו מחקרים מקיפים בעברית המיוחדים רק לו. את כתבי היד מן הגניזה ההדיר שלמה שכטר S. Schechter, *Fragments of a Zadokite Work, 'Documents of Jewish Sectaries'*, Cambridge 1910 שכטר עמד על אופיו של החיבור והעיר הערות חשובות. לוי גינצבורג כתב מחקר מקיף על החיבור ותרם תרומה חשובה להבנת החוקים שבו. המחקר נכתב בגרמנית ותורגם לאנגלית (ראו ברשימת הקיצורים). חיים רבין כתב פירוש לחיבור (עיינו ברשימת הקיצורים). אלישע קימרון הוציא מהדורה חדשה של הטקסטים מן הגניזה ותצלומיהם. במהדורה קובצו תיקוני הקריאה למהדורת רבין שהוצעו במחקר וכן קריאות משל המחבר על פי עיון בתצלומים משובחים ובמקור עצמו: E. Qimron, "The Text of CDC" in Magen Broshi (editor), *The Damascus Document: Reconsidered*, Jerusalem 1992, pp. 9-49. את כתבי היד מן המערה הרביעית ההדירו ז'וזף מיליק ויוסף באומגרטן בסדרת התגליות כרך יח. את כתבי היד מן המערה החמישית ההדירו ז'וזף מיליק בסדרת התגליות כרך ג, ואת כתב היד מן המערה השישית ההדיר מוריס באייה באותו הכרך. במהדורה של מיליק ובאומגרטן יש מגרעות שנסיבות הפירסום גרמון. מיליק שהיה מפענח כתבי יד גאוני התקין את הטקסט, אולם הוא לא לא היה מסוגל להכין טקסט אמין. באומגרטן שכוחו גדול בחקר החוק של המגילות הסתמך על הטקסטים שמיליק הכין כמו שהם ומיעט בהערות על בעיות הקריאה. כתוצאה מכך הטקסט בעייתי וכולל צירופי קטעים בלתי אפשריים ומי שאינו מעיין בתצלומים אינו מבחין בבעייתיות של מקצת הטקסטים המצורפים. זה עתה הוציא בן ציון וכולדר מהדורה מורכבת משוחזרת ומפורשת של כל כתבי היד. הוא שילב את הטקסט של מיליק ובאומגרטן עם הטקסט של קטעי הגניזה שבמהדורת קימרון (בשינויים מזעריים).

א. ברית האל

$$4QD^a \text{ קטעים } 1a+b+d \text{ } 25-1 \text{ } (+ 4QD^b \text{ קטע } 1 \text{ א } 8-1) *$$

a	[ואלה הדברים למשכיל לכול ב] נִי אֹר לְהַנּוֹר מִדָּרְ[כי עולה]
2	[קץ הרשעה וללפת בדרכי צדק] עֵד תוֹם יְמוּעַד פְּקוּדָה בְּיוֹם
3	[המשפט ביום ההוא יפק] וְזֹ אֵל אֵת כּוֹל *מַעֲשֵׂיהָ לְהַבִּי כְלָמָה
4	בַּתְּ[ועי רוח ולהשיב גמול] לְמַסִּיגֵי גְבוּל וְכֹלָה יַעֲשֶׂה[בעדת]
5	רִשְׁעָה[ועתה בנים שמע] לִי וְאוֹדִיעָה לְכֶם מִחַ[שבות אל]
6	הַנּוֹרָאִיִּת וְאֵת גְּבוּרָתָ[פלאו ואספירה לכ] אֵת אֲשֶׁר נִסְתַּר[
7	מֵאֲנֹשֵׁן אֲשֶׁר בְּרוּם שָׁמַיִם אֲשֶׁר הִי כֹל[עולם יסדם ואשר]
8	בְּעַמְקֵי אֲרֶץ [וְהַקָּ]
9	חֲתָם[אֵת לְוָחוֹת הַשָּׁמַיִם]
10	[לְ] [ל] צוֹה בִיד מוֹשֵׁה[ה]
	חסרות שלוש שורות
14	בְּמִצְוֹת[אל
15	בְּתִרְמוֹת[שפתיים
16	לְקוֹל מוֹשֶׁה[
17	רְכִיל בְּחֵק[ומצוות אל] נֶאֱמַר
18	קִטְנָה וּגְדוּלָה ל[
19	הוֹדִיעֵנִי נָא אֵל[ם תדע
20	שִׁיחַתְךָ אִם [תבין
21	עֲמַדְתָּ וְתַתְּבוֹנֵן[*... מִזֹּב אֲשֶׁר]
22	(אֶפְרָ) יֹשִׁיב אֵת [רחו
23	וְאֶפְרָ וּמִצִּירֹק חַ[מר קורץ]
24	הַתְּבוֹנָתָה[
25	וּבְגֹן יִתְכֶה בִיד כּוֹל בֶּשֶׂר וּבֶרֶאָה[

* כתב יד היסוד שבעמוד הזה מצורף משלושה קטעים. את $b+a$ צירפו מ"ב על פי הצורה והתוכן ואת d צירף שטגמן. בקטע a נרשמה האות אל"ף בשוליים הימניים הרחבים לסימון היריעה הראשונה || 1 [ואלה הדברים למשכיל] השוו פרק ג שוי 275-277 || 2 תוֹם יְמוּעַד פְּקוּדָה אולי הה"א תלויה לא במקומה || 3 *מַעֲשֵׂיהָ נקודה מעל היו"ד, אולי תוקן מעשה || 5 מִחַ[שבות] וכולדר קורא בְּמַ[עשי] || 6 וְאִסְפִּירָה על פי תצלום 42.383; מ"ב קוראים {ספרותה} || 7 כֹּל[עולם] או [ל] [ל] || 7-8 [ברום] ... [ארץ] על פי משלי כה 2-3; הקריאה בעמקת מפקפת || 9-10 [ל] [והות ה] [שמים] ... ביד מוֹשֶׁה[על צירוף הקטע ראו באומגרטן, עמי 222 וקיסטר, יובלים, עמי 299-300, הערה 61 || 14 בחוק[] העור שמתחת לקו"ף נקלף; הואיל ולא שרד דבר מרגלה של הקו"ף אפשר אולי לקרוא בחוס[ין] ברוח הצעתו של וכולדר; ומצוֹת מ"ב קוראים ומצוֹת; 14-15 [לעשות] קטנה וגדולה על פי במדבר כב 18 || 16 הוֹדִיעֵנִי מ"ב קוראים הודיענו || 17-18 [אם בסוד] ... ותתבוֹנֵן על פי ירמיהו כג 22 || 18 *... מִזֹּב = (נולד) מזוב, דימוי לשפלות האדם; מ"ב קוראים *הִי שוֹבֵב שלא כצורת האותיות || 19 יֹשִׁיב מ"ב קוראים ישיבו, במגילה עצמה אין וי"ו אלא חור וכתמי דיו || 20 וּמִצִּירֹק יומגוש, מ"ב קוראים ומי[ן] q; בְּבִינָה על פי ירמיהו כג 20 || 21 הַתְּבוֹנָתָה[4QD^b הבינותה || 22 וּבְגֹן יִתְכֶה[הקריאה בעותק 4QD^b בטוחה; בִיד או [סו]; וּבֶרֶאָה מ"ב הוסיפו כאן טקסט על פי מספר קטעים זעירים של 4QD^a שאין מקומם כאן. גם צירוף הקטעים זה לזה מפקפק, ובעותק 4QD^a קטע 1 הייתה כנראה עוד שורה ||

$$4QD^a \text{ קטע 2 א } 24-1 \text{ (} + 4QD^c \text{ 17-11 א } CD^a \text{ 21-1) *}$$

a [הַרְיִשׁוֹנֹת בְּאֵן וְאַחֲרוֹנֹת הַלּוֹא כֵן תְּבוֹאִינָה]

1 [הַ אֵיזָה תַּחֲלֹתוֹ וְאֵיזָה סוֹפוֹ וְ] אֶשֶׁר []

2 25 [לִיבּוֹא בְּמָה כִּי־] כִּי אֵינְךָ [לֵהֲתַקְדֵם וְלִהְתְּאַחֵר מִמּוֹעֲדֵיהֶם]

3 [וְהָיָה] * חֲקוּקָא קְצִי חֲרוֹן לַעַם לֹא יִדְעֵהוּ

4 [וְהוּא הַכִּינִי מוֹעֲדֵי רַצוֹן לְדוֹר] שִׁי מִצְוֹתָו וְלִהְלִכִים בְּתַמִּים דְּרַךְ

5 [וַיִּגַּל עֲלֵינֵינוּ מִהַּ בְּנִסְתָּרוֹת וְאֵזֶנֶם * פִּתְחוּ וַיִּשְׁמְעוּ עֲמוּקוֹת וַיִּבְנִינוּ

6 [בְּכוֹל נְהִיּוֹת עַד מָה יִבּוֹא בְּמָה] וְעַתָּה שְׁמְעוּ כּוֹל יוֹדְעֵי

7 [צַדִּיק וְלִבְנֵינוּ בְּמַעֲשֵׂי אֵל כִּי רִיב לּוֹ עִם] כֹּל בְּשֵׁר וּמִשְׁפָּט יַעֲשֶׂה 30

8 בְּכוֹל מְנַאֲצֵינוּ כִּי בְּמוֹעֲלָם אֲשֶׁר עֲזָבוּהוּ [הִסְתִּיר פְּנֵינוּ מִי] שְׂרָאֵל וּמִמְקַדְשׁוֹ

9 וַיִּתְּנֵם [לְחֶרֶב וּבִזְכָּרוֹ בְּרִית רְאִישׁוֹנִים הַשְּׂאִיר שְׂאֵרֵינוּ] לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא

10 נִתְּנָם לְ[כָלָה וּבִקְץ חָרוֹן] שְׁנַיִם שְׁלוֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁעִים] לְתַתּוֹ אוֹתָם בִּיד

11 נְבִי [וְכַדְנָא] צֵר מִלְךָ [בְּבַל פְּקֻדָּם] וַיִּצְמַח מִיִּשְׂרָאֵל [וְאִמְאָה] רַחֲמֵינוּ [שְׁוֹרֵשׁ

12 35 [מִט] עֵת לִירוּשָׁא [ת א] רְצוֹנוֹ וְלִדְשָׁן בְּטוֹב אֲדַמְתּוּ וַיִּבְנִינוּ [בְּעֵלְנוּ] נִם וַיִּדְעוּ

13 כִּי אֲשֵׁמִים הֵמָּה [וַיְהִי כְעוֹרִים וְכִימִגְשָׁשִׁים דְּרַךְ] שְׁנֵינוּ [עֲשָׂרִים]

14 וַיִּבֶן אֵל אֶל מַעֲשֵׂיָהֶם כִּי בִלְבַב שְׁלֵם דְּרִשׁוּהוּ וַיִּקֶּם לָהֶם מוֹרָה צַדִּיק]

15 לְהַרְיִכֵם [בְּהַרְדֵּי לִבָּנוּ] [וַיּוֹדַע לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים אֶת אֲשֶׁר]

16 עָשָׂה בְּלוֹר [א] חֲרוֹן [בְּעַדְתָּ בּוֹגְדִים הֵם סְרִי דְרַךְ הִיא הַעַת]

17 אֲשֶׁר הִיָּה [כ] ת[ו]ב [עֲלֵיהֶם] בְּסַפְרֵי הַשְּׂעֵי כְּפָרָה סוֹרִירָה כֵּן סָרַר יִשְׂרָאֵל] 40

18 בְּעַמּוּד אִישׁ הִלְצָנוֹן אֲשֶׁר הִטִּיף לְיִשְׂרָאֵל מִימֵי כֹזַב [וַיִּתְּעַם בְּתַהוֹ

19 וְלֹא דְרַךְ לְהַשְׁחֵ גְבוּהוֹת עוֹלָם * וְלִסוּר מִנְתִּיבוֹת צַדִּיק וְלִהְסִיעַ גְּבוּל

20 אֲשֶׁר גְּבָלוֹ רִישׁוֹנִים בְּנַחֲלָתָם לְמַעַן הַדְּבִק בָּהֶם אֶת אַלּוֹת בְּרִיתוֹ

21 לְהַסְגִּירָם לְחֶרֶב נִקְמַת נִקְמַת בְּרִית בְּעַבּוּר אֲשֶׁר דְּרִשׁוּ [בְּחֻלְקוֹת

22 45 [ו] יִבְחָרוּ [ב] מְהֻלְלוֹת וַיִּצְפּוּ לְפָרְצוֹת וַיִּבְחָרוּ בְּטוֹב הַצּוֹר וַיִּצְדִּיקוּ

23 [רִשְׁעֵי וִירִשְׁעוּ צַדִּיק * וַיַּעֲבִירוּ בְּרִית וַיִּפְּירוּ חוֹק וַיִּגְוּ] דוֹ עַל

24 [נִפְשׁ צַדִּיק וְדָם נִקְיֵי יִרְשְׁעוֹ וּבְכָל הוֹלְכֵי תַמִּים תַּעֲבָה] נִפְשָׁמָה

* הטקסט שבתחילת העמוד הוא המשך ישיר של העמוד הקודם || 23 [הַרְיִשׁוֹנֹת בְּאֵן] על פי ישעיהו מב 9, מח 3 ||
 24 וְאֵיזָה לְצִוּוֹן זְמַן, הַשּׁוֹן מְלָכִים א כב 24; עֲדָה כְּמוֹ בְּשׁוֹרָה 29; בְּעוֹתֵק 4QD^c הַעוֹר מְקוּלֵף || 25 [לֵהֲתַקְדֵם] וְלִהְתְּאַחֵר 4QD^c לְקִדְמוֹת וְלִאֲחֵרֵי || 26 * חֲקוּקָא גְרִסַת 4QD^c חֲקָק עֲדִיפָה; קְצִי מִיִּב קוֹרָאִים קָץ; יִדְעֵהוּ = יִדְעוּהוּ ||
 27 מִצְוֹתוֹ 4QD^c מִצְוֹתָיו || 28 [וְאֵזֶנֶם] 4QD^c וְאֵזֶנֶם; * פִּתְחוּ גְרִסַת 4QD^c פִּתַח עֲדִיפָה || 29 שְׁמְעוּ 4QD^c שְׁמְעוּ לִי; הַשּׁוֹן יִשְׁעֵיהוּ נָא 7 || 30 יַעֲשֶׂה הַיּוֹדֵד אֲוִלִי מוֹסַפַת בְּעוֹתֵק 4QD^c || 32 וַיִּתְּנֵם 4QD^c וַיִּתְּנֵמָה; וְלֹא 4QD^c וְלֹא [א] ||
 33 [חָרוֹן] = אֲוִלִי חֲרוֹן || 34 פְּקֻדָּם 4QD^c [פְּקֻדָּמָה], שְׁלֹא כְקָרִיאת מִיִּב || 35 וְלִדְשָׁן = וְלִהְדוֹשָׁן || 37 אֵל כְּמוֹ בְּתַהֲלִים לֵג 15 || 40 [כ] ת[ו]ב [עֲלֵיהֶם] הוֹשַׁע ד 16; [בְּסַפְרֵי הַשְּׂעֵי] CD^a חֲסָר; הוֹסֵף לְפִי חִישׁוֹב אֲוֹרֵךְ הַשּׁוֹרָה בְּעוֹתֵק 4QD^a ||
 41 בְּתַהוֹ אוֹ בְּתַה [] || 42 וְלֹא CD^a לֹא; * וְלִסוּר גְּרִסוֹ וְלִסְרִי; [ו] לְהַסִּיעַ CD^a וְלִסְרִי || 45 [ה] צוֹר CD^a הַצּוֹר ||
 46 * וַיַּעֲבִירוּ גְרִסוֹ וַיַּעֲבִירוּ || 47 [וְדָם נִקְיֵי יִרְשְׁעוֹ] הַמִּילִים הָאֵלֶּה חֲסָרוֹת בְּעוֹתֵק CD^a וְהֵן שׁוּחָזוּ עַל פִּי תַהֲלִים צד 21 וּבְתַהֲתָם לְגוֹדֵל הַחֲסָר בְּעוֹתֵק 4QD^a || 47 נִפְשָׁמָה כְּתָם דְּוִי מַעַל הַיָּיָא ||

$$CD^a \text{ א } 21\text{-}19 \text{ ב } 4QD^a \text{ קטע } 2 \text{ ב } 19\text{-}1 + 4QD^c \text{ קטע } 1 \text{ ב } 3\text{-}1 + 4QD^d \text{ קטע } 1 \text{ ב } 2\text{-}1$$

- 1 ב וירדפום לחרב ויסיסו לריב עם ויחר אף
- 1 אל בעדתם להשם את כל המונם ומעשיהם לנדה לפניו
- 2 ועתה שמעו אלי כל באי ברית ואגלה אונכם בדרכי 50
- 3 רשעים + אל אהב דעת חכמה ותושייה. הציב לפניו
- 4 ערמה ודעת הם ישרתוהו. אך אפים עמו ורוב סליחות
- 5 לכפר בעד שבי פשע וכוח וגבורה וחמה גדולה בלהבי אש
- 6 *בי כל מלאכי חבל על סררי דרך ומתעבי חק לאין שאירית
- 7 55 ופליטה למו כי לא בחר אל בהם מקדם עולם ובטרם נוסדו ידע
- 8 את מעשיהם ויתעב את דורות *מדם ויסתר את פניו מן הארץ
- 9 *מי עד תומם וידע את שני *מעמד ומספר + ופרוש קציהם לכל
- 10 הוי עולמים *ונהיית עד מה יבוא בקציהם לכל שני עולם
- 11 ובכולם הקים לו קריאי שם למען התיר פליטה לארץ ולמלא
- 12 פני תבל מזרעם ויודיעם ביד משיחו רוח קדשו וחוזי 60
- 13 אמתו בפרוש {שמו} שמותיהם ואת אשר שנא התעה
- 14 ועתה בנים שמעו לי ואגלה עיניכם לראות ולהבין במעשי
- 15 אל ולבחור את אשר רצה ולמאוס *כאשר שנא להתהלך תמים
- 16 בכל דרכיו ולא לתור במחשבות יצר אשמה ועני זנות כי רבים
- 17 תעו במ וגבורי חיל נכשלו במ מלפנים ועד הנה. בלכתם בשרירות 65
- 18 לבם נפלו *עירי השמים. בה נאחזו אשר לא שמרו מצות אל.
- 19 ובניהם אשר כרום ארזים גבהם וכהרים גויותיהם *כי נפלו.

* הטקסט שבכתבי היד המשלימים $4QD^c$ $4QD^d$ שונה מזה של CD^a בכמה מקומות: א) שוי 53-55, בעותק $4QD^a$ שוי 5 המקום צר מלהכיל את הטקסט של CD^a ובשוי 6 יש מקום לטקסט ארוך מזה של CD^a ; עיינו בשיחזור המוצע בהערות לשוי 53-55; ב) שוי 64-65, בעותק $4QD^a$ שוי 17 המקום צר מלהכיל את הטקסט של CD^a ; ג) שוי 64-66, הטקסט של $4QD^c$ ששולב כאן בעייתי; הוא הורכב מכמה קטעים זעירים שקריאתם קשה ומיקומם בעייתי; מ"ב לא סימנו ספקות, קריאותיהם וענין] שוי 64, [מלפניו] ועד] אינן נכונות ומיקום הקטע השמאלי מוטעה; נראה שאחרי המילים ענין] זנות היו כמה מילים שחסרות בעותק CD^a ; ברור שבמקום הזה $4QD^d$ הוא הקצר ביותר ועותק $4QD^c$ הוא הארוך ביותר || 48 *לריב אולי יש לגרוס להוב || 49 לפניו $4QD^a$ לפניו || 51 רשעים ולאחריה מקום חלק; בנוסח $4QD^a$ מופיעות כאן המילים ומכול שבילי חטויש שם מקום לעוד כשלוש מילים, והוצע ומכול שבילי חטויש] אים אויר אתכם], ראו המפל, וכן קימרון, תיבות חסרות, עמי 248; לפניו $4QD^a$ לפניו || 52 ערמה $4QD^a$ וערמה] || 53 שבי $4QD^a$ כל שבי || 54 *בי כל אולי נשמטה דלית ויש לגרוס ביד כל, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמי 245; הסימנים הנראים בתצלום ליד המילה הראשונה אינם אלא חורים; שאירית $4QD^a$ שרת || 53-55 במקום השיחזור של מ"ב מוצע:

5. בעד שבי [פשע וכוח וגבורה וחמה גדולה בלהבי אש על סררי דרך <לכלה>]

6. לאין שרת [ופליטה למו ביד כל מלאכי חבל < כי לא בחר אל בהם] ||

56 *מדם נוסח משובש; אולי יש לגרוס מעמד, ראו קימרון, שם. הוצע גם סדם ורנברג-מולר, CD, עמי 112-114 או דווחם מקדם, השוו גינצברג, עמי 9) || 57 *מי נוסח משובש, ראו קימרון, שם, עמי 245; *מעמד ומספר נוסח משובש; השמות חסרי כינוי מיידע, מוצע מעמד < ומספר > ימיהם; השוו מגילת ההודיות א 24 ותמו דעתכם שבעותק $4QD^a$ נותרו שרידים מן הטקסט החסר, ראו קימרון, שם || 58 הוי = הוי, ראו קימרון, דקדוק, עמי 32; *ונהיית גרסו ונהיית || 59 קריאי שם $4QD^a$ קריאים; התיר = הותיר או הותר || משיחו גרסו משיחי || 61 $4QD^a$ [בפרוש שמותיהם] || 62 לי $4QD^a$ אלני] || 63 כאשר גרסו באשר על פי מגילת ההודיות יז 24; שנא $4QD^a$ יש מקום לעוד כארבע מילים || 64 ועני $4QD^a$ ענין] || 65 וגבורי חיל [וגבורי חיל], $4QD^a$ גבורי חיל; חסרון הוויי מתאים לעובדה שנוסח $4QD^a$ קצר יותר כנראה נשמטו ממנו המילים רבים תעו במ מחמת הדומות || 66 *עירי גרסו עירי כמו $4QD^a$, באמת הדלית בעותק CD^a אינה מובהקת; עיר בארמית = ציר 'מלאדי' || 67 *כי אולי נוסח משובש מן בו ||

CD^a ב 20 - ג 11 (+ 4QD^a קטע 2 ב 19 - ג 5 + 4QD^d קטע 2 ב 6-1)

20	כל בשר אשר היה בחרבה *כי גוע ויהיו כלא היו בעשותם את	
21	רצונם ולא שמרו את מצות עשיהם עד אשר חרה אפו במ	
ג	בה *תעי בני נח ומשפחותיהם. בה הם נכרתים	70
2	אברהם לא הלך בה ויעל אֹהֵב נְשָׁמְרוּ מצות אל ולא בחר	
3	ברצון רוחו וימסור לישחק וליעקב וישמרו ויכתבו אוהבים	
4	לאל ובעלי ברית לעולם בני יעקב תעו במ ויענשו לפני	
5	משגותם ובניהם במצרים הלכו בשרירות לבם *להיעץ על	
6	מצות אל ולעשות איש הישר בעיניו ויאכלו את הדם ויכרת	75
7	זכורם במדבר + להם בקדש עלו ורשו את + רוחם ולא שמעו	
8	לקול עשיהם + מצות יוריהם וירגנו באהליהם ויחר אף אל	
9	בעדתם. ובניהם בו אבדו ומלכיהם בו נכרתו וגיבוריהם בו	
10	אבדו וארצם בו שממה. בו *הבו באי הברית הראשנים ויסגרו	
11	לחרב בעזבם את ברית אל ויבחרו ברצונם ויתורו אחרי שרירות	80

68 *כי גוע ויהיו גרסו בו גועו והיו; **כלא** 4QD^a כלו || 69 **אפו** 4QD^a אפה, כתיב ישן של הכינוי לנסתר || 70 *תעי גרסו תעו; **נח** 4QD^a נח || 71 ויעל ינרשם (בלוחות השמים) || 73 לפני = לפי || 74 *להיעץ גרסו להועץ || 76 להם בקדש עלו ורשו כמה מילים חסרות כאן, כגון <אשר אמר> להם בקדש עלו ורשו את <הארץ וילכו אחר> רוחם; 4QD^d יש מקום למילים החסרות || 76-77 ולא ... יוריהם 4QD^d ולוא האוינו; מוצע לשחזר [ולא שמעו לקול עושיהם] ולא האוינו [אל מצות יוריהם], ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 246 || 78 וגיבוריהם כתיב מאוחר, השוו וכימגשים שו' 36, סורידה שו' 40 || 79 שממה 4QD^d יש מקום לכמה מילים נוספות אחרי המילה הזאת; *הבו גרסו חבו; הראשנים 4QD^d הראשונים ||

CD^a ג 10-12 ד (+ 4QD^a קטע 3 א 4-1 + 4QD^e קטע 1 ב 2-3)

ג
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

לבם לעשות איש את רצונו ובמחזיקים במצות אל
 אשר נותרו, מהם הקים אל את בריתו לישראל עד עולם. לגלות
 להם נסתרות אשר תעו במ כל ישראל שבתות קדשו ומועדי
 כבודו עידות צדקו ודרכי אמתו וחפצי רצונו אשר יעשה
 האדם וחיה בהם + פתח לפניהם ויחפרו באר למים רבים
 ומואסיהם לא יחיה והם התגוללו בפשע אנוש ובדרכי נדה
 ויאמרו כי לנו היא ואל ברזי פלאו כפר בעד עונם וישא לפשעם
 ויבן להם בית נאמן בישראל אשר לא עמד כמהו למלפנים ועד
 הנה המחזיקים בו לחיי נצח וכל כבוד אדם להם הוא כאשר
 הקים אל להם ביד יחזקאל הנביא לאמר הכהנים והלויים ובני
 צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעות בני ישראל
 מעליהם יגישו לי חלב ודם הכהנים הם שבי ישראל
 היוצאים מארץ יהודה והנלויים עמהם ובני צדוק הם בחירי
 ישראל קריאי השם העמדים באחרית הימים הנה פרוש
 שמותיהם לתולדותם וקץ מעמדם ומספר צרותיהם ושני
 התגוררם ופירוש מעשיהם + הקודש *שונים אשר כפר
 אל בעדם ויצדיקו צדיק וירשיעו רשע וכל הבאים אחריהם
 לעשות כפרוש התורה אשר התוסרו בו הראשנים עד שלים
 *הקץ השנים האלה כברית אשר הקים אל לראשנים לכפר
 על עונותיהם כן יכפר אל בעדם ובשלום הקץ למספר השנים

82 לגלות = יוגילה || 85 ייתכן שהסופר השאיר מרווח משום שבכתב היד המקורי מקומראן הייתה מילה מטושטשת או חור בקלף, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 248 || 87 לנו היא על משמע הביטוי הזה ראו קיסטר, פשרים, עמ' 34-35, ראו עוד גולדמן, עמ' 40-41 || 90 לאמר יחזקאל מד 15 || 92 הכהנים במקום הכהנים והלויים או שמא נשמטו כמה מילים, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 248 || 96 הקודש *שונים נוסח משובש, אולי יש לגרוס <הם אנשי> הקודש <הראשונים>, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 246 || 98 התוסרו גרסו התיסרו; הראשנים 4QD^e הרישונים; שלים גרסו שלום כמו בשו' 100 || 99 *הקץ השנים גרסו קץ השנים או השלם הקץ <למספר> השנים כמו בשורה 100; לפי השיחזור של מ"ב יש להשלים בקטע שבעותק 4QD^a [ה]קץ כמספר [ל]שנים אולם הטקסט המתאים לשו' 97-104 ששרד בעותק 4QD^a מועט וקטוע, הקריאה אינה בטוחה ושיבוץ הקטעים הזעירים בעייתי ||

CD^a ד 21-11 (+ 4QD^a קטע 3 א 7-4 + 4QD^d קטע 3 2-1; קטע 17-18 + 6QD קטע 1 3-1)*

ד האלה אין עוד להשתפח לבית יהודה כי אם לעמוד איש על
 12 *מצודו נבנתה הגדר רחק *החיק ובכל השנים האלה יהיה
 13 בליעל משולח בישראל כאשר דבר אל ביד ישעיה הנביא בן
 14 אמוץ לאמר פחד ופחת ופח עליך יושב הארץ פשרו
 15 שלושת מצודות בליעל אשר אמר עליהם לוי בן יעקב 105
 16 אשר הוא תפש בהם בישראל ויתנם פניהם לשלושת מיני
 17 הצדק הראשונה היא הזנות השנית *ההין השלישית
 18 טמא המקדש העולה מזה יתפש בזה והניצל מזה יתפש
 19 בזה + בוני החיץ אשר הלכו אחרי צו הצו הוא מטיף +
 20 אשר אמר הטף יטיפון הם ניתפשים בשתים בזנות לקחת 110
 21 שתי נשים בחייהם ויסוד הבריאה זכר ונקבה ברא אותם

* על 4QD^d קטע 17 ראו טיכלאר, קטעים, עמ' 483, 485 || 101 להשתפח = להסתפח, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 28-30 ||
 102 *מצודו גרסו מצורו על פי פשר על אחרית הימים ב קטע 10-11 שו' 6; החיק גרסו החוק; גולדמן, עמ' 69-70, משווה אל
 מיכה ז 11 || 104 לאמר ישעיהו כד 17; פשרו אולי הושמטה על או הם אחרי המילה הזאת || 107 הראשונה 4QD^d
 הרישונה; *ההין גרסו ההון || 109 הלכו הושע ה 11; מטיף בשל היעדר היידוע מוצע להוסיף הכוב ויש מקום למילה
 הזאת בעותק 4QD^d || 110 אמר מיכה ב 6; הם 4QD^d [ה]מה || 111 זכר בראשית א 27; בחייהם = בחייהן, ראו
 קימרון, דקדוק, עמ' 62-63 ||

CD^a ה 19-1 (+ 4QD^a קטע 3 ב 6-1 + 4QD^b קטע 2 3-1 + 6QD קטע 2 2-1, קטע 3 3-1)

ה	ובאי התבה שנים שנים באו אל התבה ועל הנשיא כתוב
2	לא ירבה לו נשים ודויד לא קרא בספר התורה החתום אשר
3	היה בארון כי לא (נפֹ) נפתח בישראל מיום מות אלעזר
4	115 ויהושע {ויושֶׁע} והזקנים אשר עבדו את העשתרת ויטמון
5	+ נגלה עד עמוד צדוק ויעלו מעשי דויד מלבד דם אוריה
6	ויעזבם לו אל וגם מטמאים הם את המקדש אשר אין הם
7	*מבדיל כתורה ושוכבים עם הרואה את דם זובה ולוקחים
8	איש את בת אחיה(ם) ואת בת אחותו ומשה אמר אל
9	120 אחות אמך לא תקרב שאר אמך היא ומשפט העריות לזכרים
10	הוא כתוב וכהם הנשים ואם תגלה בת האח את ערות אחי
11	אביה *והיא שאר וגם את רוח קדשיהם טמאו ובלשון
12	גדופים פתחו פה על חוקי ברית אל לאמר לא נכוננו ותועֶבָה
13	הם מדברים במ כלם קדחי אש ומבערי זיקות קורי
14	125 עכביש קוריהם וביצי צפעונים ביציהם הקרוב אליהם
15	לא ינקה *כהר ביתו יאשם כי אם נלחץ כי אם למילפנים פקד
16	אל את מעֶשיהם ויחר אפו בעלילותיהם כי לא עם בינות הוא.
17	הם גוי אבד עצות מאשר אין בהם בינה כי מלפנים עמד
18	משה ואהרן ביד שר האורים ויקם בליעל את יחנה ואת
19	130 אחיהו במזמתו בהושע ישראל את הראשונה

112 שנים בראשית ז 9; כתוב דברים ז 17 || 115 ויהושע ויושֶׁע כפילות; אפשר שבעותק הקדום נכתב ישוע כנהוג במגילות והסופרים תיקנו בשני אופנים || 118 *מבדיל גרסו מבדילים והוסף אולי בין הטמא לטהור || 119 אמר ויקרא יח 13 || 122 *והיא אולי יש לגרוס והוא || 123 ותועֶבָה אולי שיבוש מן תועה, ראו שוי 212 || 124 כלם 4QD^a [נולם] || 125 ביציהם 4QD^a [ביציהם]; הקרוב 6QD הֶקֶבֶב || 126 *כהר ביתו אולי יש לגרוס כהרבותו, כלומר יכהרבותו לקרוב, השוו חוכמת רז נהיה, 4Q418 קטע 172 שוי 5 [כפי רוב נהלת איש באמת]; כי אם למילפנים 4QD^a כי למלפני[ם], תנו דעתכם לנקודה מתחת ללמ"ד השנייה; הסופר התכוון אולי למחוק את הלמ"ד הראשונה ולא את השנייה, השוו שוי 88, 128 ומילון BDB, עמ' 583 || 127 לא עם בינות 4QD^a [עם] [לא בינות או [עם] בלא בינות || 128 מלפנים [מלפני] || 129 ואהרן 4QD^a [ואהרן]; 6QD [ו] אהרן; 130-129 שר ... אחיהו 4QD^b שר האורים ויקם בליעל [את יחנה וא] אחיהו [הוא] במזמתו]; 4QD^a [שר ה] אורים ויקם בליעל [את יחנה] (.....); החיית שבמילה יחנה מטושטשת ונוספה חיית מעליה; המילה במזמתו חסרה; קשה לקבוע את הנוסח של כתב היד מקומראן, אך ברור שהוא היה שונה מזה של CD^a, שלא כמ"ב || 130 בהושע 4QD^a בה[ו] [שע], 4QD^b 1 בהושע; קריאתם של מ"ב בהושע טעונה בדיקה ומנוגדת לגרסת 6QD בהושע ||

$4QD^b$ קטע 2 14-4 (+) $4QD^a$ קטע 3 ב 14-7 + $6QD$ קטע 3 5-3 + $4QD^d$ קטע 4 א 3-1 + CD^a ה 20-7 ו*)

- b [ובקץ חרבן] ה[א]רץ עמדו [מְסִיגִי ג]בול ויתעו את יש[ראל]
 5 [ותישם ה]א[ר]צ' כי דברו עצה סרה על מצוות אל ביד
 6 [מש]ה וגם במשיחי הקודש וינבאו שקר לה[ש]יב את
 7 [ישראל] אל מאהרי אל ויזכור אל ברית רי[ש]ו[נ]ים ויקם
 8 [מאה]רון נבונים ומישראל חכמים ו[ישמ]יע עם ויהפ[ו]ן[ו]ן
 9 [א]ת הבאר אשר אמר מושה באר הפ[ו]ן[ו]ן שרים וכוה
 10 נדיבין העם [במחוקק
 11 הבאר] ה[י]א[ה] התור[ו]ה וחופריה [המה שבי]י[שרא]ל
 12 היוצ[א]י[ם] מארצ' ה[י]הוד[ו]ה ו[י]גורו בארץ [ד]משק אשר קרא
 13 אל א[ת] א[ת] כ[ו]לם שרי[ם] כ[ו]ל[ם] דרשוהו ולא הושבה פאתם
 14 בפי אחד

* שכבת העור העליונה בקטע המשמש כאן יסוד נאכלה על ידי תולעים. ייתכן שניתן יהיה לקרוא את מקצת הטקסט החסר בסיוע טכנולוגיות צילום חדשות. על כל פנים, כתבי היד המשלימים מבססים את הקריאה, ולכן לא נרשמו כאן סוגריים עיליים || CD^a מקום חלק בתחילת השורה לציון תחילת פסקה; **מְסִיגִי ג]בול** $4QD^a$ **מסגי גבול**, CD^a מסיגי הגבול, $4QD^f$ קטע 1 מושיגי הגבול], שיוך הקטע הזעיר הזה לברית דמשק מפוקפק, הוא שויד גם ל- $4Q280$; ראו בכרך כט של סדרת התגליות, עמ' 7; בקונקורדנציה למגילות הוא הובא פעמיים || 132 **ותישם** $6QD$ **ותישם** או **ותישם**; **עצה** חסר בעותק CD^a ; הסופר סימן קו מאונך לאחר המילה || 133 **וגם** אין מרווח לפני בעותק $6QD$ ובעותק CD^a ; **במשיחי** CD^a **במשיחו** || 134 **מאהרי** CD^a מאחר; **ויזכור** $6QD$ **ויזכר**; **רישוני** אין די מקום להשלמה של מ"ב רי[ש]ו[נ]ים, $6QD$ **רישוני**]; CD^a ראשנים || 135-136 **ומישראל** ... **הבאר** $4QD^a$ הטקסט תלוי בין השיטין || 135 **וישמיע** עם קשה לזהות כמה מן האותיות בתצלומים הקיימים של $4QD^a$, $4QD^b$ || 136 **אשר אמר מושה** CD^a חסר; בבמדבר כא 18; **וכוה** מ"ב קוראים כוה כנוסח CD^a || 138 **היא** $4QD^a$ **היא** || 139 **בארץ** [ד]משק] מ"ב קוראים [במגו]ר [דמשק]; הצורה דמשק (או דורמשק) מתועדת במקרא ומחוצה לו, למשל מלכים ב טו 10 ומילון HAL, עמ' 227 || 140 **כולם שרי** [ם] מבדיקת המקור נראה שהעור התקלף בסוף המילה השנייה; **כולם** [ם] CD^a חסר || 141 **בפי אחד** מקום חלק אחרי הצירוף ||

CD^a ו 7-4 (+ 4QD^a קטע 3 ב 17-5 + 4QD^b קטע 2 15 + 4QD^d קטע 4 ב 1-7 + 6QD קטע 4 1-3)

1 והמחוקק הוא דורש התורה אשר
 8 אמר ישעיה מוציא כלי *למעשיהו ונדיבי העם הם
 9 הבאים לכרות את הבאר במחוקקות אשר חקק המחוקק
 10 145 להתהלך במה בכל קץ הרשיע וזולתם לא *ישיגו עד עמד
 11 יורה הצדק באחרית הימים וכל אשר הובאו בברית
 12 לבלתי בוא אל המקדש להאיר מזבחי חנם ויהיו *מסגירי
 13 הדלת אשר אמר אל מי בכס יסגור דלתי ולא תאירו מזבחי
 14 חנם אם לא ישמרו לעשות כפרוש התורה לקץ הרשע ולהבדל
 15 150 מבני השחת ולהנזר מהון הרשעה הטמא בנדר ובחרם
 16 ובהון המקדש ולגזול את עניי עמו להיות אלמנ[ו]ת שללם
 17 ואת יתומים ירצחו ולהבדיל בין הטמא לטהור ולהודיע בין
 18 הקודש לחול ולשמור את יום השבת כפרושה ואת המועדות
 19 ואת יום התענית כמצאת באי הברית החדשה בארץ דמשק
 20 155 להרים את הקדשים כפירושיהם לאהוב איש את אחיהו
 21 כמהו ולהחזיק ביד עני ואביון וגר ולדרוש איש את שלום
 2 אחיהו ולא ימעל איש בשאר בשרו *להזיר מן הזונות
 2 כמשפט להוכיח איש את אחיהו כמצוה ולא לנטור
 3 מיום ליום ולהבדל מכל הטמאות כמשפטם ולא ישקץ
 4 160 איש את רוח קדשיו כאשר הבדיל אל להם כל המתהלכים

143 אמר ישעיהו נד 16; *למעשיהו אולי שיבוש מן למעשהו (כלומר למעשיו, לבריותיו) כנוסח מגילת ישעיהו נד 16 ||
 145 במה = במ, בהם; *ישיגו יש לגרוס כנראה ישוגו משרש שגיג ולפרש וזולתם לא ישוגו יורק הם לא ישגו; ראו גולדמן, עמ'
 126-127 || 146 וכל 4QD^a [ו]כול; הובאו 4QD^a הובא || 147 מזבחי או מזבח; ויהיו מייב קוראים [הו]א; *מסגירי
 4QD^a מסגרי, ראו נבה; המילית מן משמעה ימין כמילית ב שבפסוק, מייב קוראים מסגר { } || 148 אמר מלאכי א 10 ||
 149 אם לא ירק, השוו אי רופא, "הערות על ברית דמשק ה 15; ו 14", מגילות ד (תשס"ו), עמ' 209-211; ולהבדל 4QD^a
 [ה]ב[ד]ל || 150 השחת 4QD^a [הע]ל || 151 ולגזול חוזר אל ולהנזר שבשו 150, כלומר ילהנזר מלגזול; רבין מתקן ולא
 לגזול אך אם כן השלילה חסרה גם לפני להיות ולפני ירצחו; שימו לב שרוב צורות המקור משמשות כאן כפועל מפורש ||
 152 ולהבדיל 4QD^a [הבד]יל || 154 כמצאת אפשר לפרש את הצורה המיוחדת הזאת כמקור נקבי של מצ"א = כמו
 שגילוי, או ככתיב פוניטי של מצוות, ראו קימרון, דיפונגים, עמ' 268 || 155 כפירושיהם כפרו[שיהם], כפירושיהם ||
 156 ולהחזיק [ולהחז]יק בעותקים 6QD, 4QD^d המילה כתובה מתחת למילה כפירושיהם ומסתבר שהטקסט שם היה ארוך מזה
 של CD^a; ביד מייב קוראים בעד || 157-160 איש ... המתהלכים הטקסט של 4QD^d קטע 4 ב מיוסד על צירוף שני קטעים.
 רק מעט אותיות שרדו בטור ב של הקטע הגדול יותר אך נראה שהטקסט שלו היה ארוך מזה של CD^a; מוצעת קריאה חדשה של
 הטקסט:

איש בט[א]ר בשרו להזיר מן הזונות כמשפט
 אהיה[ו]ן כמצוה ולא לנטור מיום ליום ולהבדל מכל הטמאות כמשפטם ולא ישקץ
 איש את[ו]ן רוח קדשיו
 כל המתהלכים

157 *להזיר אולי יש לגרוס להזור (בנפעל) || 160 איש את [אי]ש את[ת]; רוח קדשיו השוו רוח קדשיהם שוי 122 ||

CD^a ז 16-5 (+ 4QD^a קטע 3 ג 5)

ז באלה בתמים קדש על פי כל יסורו ברית אל נאמנות להם
 6 לחיותם אלף דור ואם מחנות ישבו *כסדך הארץ ולקחו
 7 נשים והולידו בנים והתהלכו על פי התורה וכמשפט
 8 היסורים כסרך התורה כאשר אמר בין איש לאשתו ובין אב
 9 לבנו וכל המואסים בפקד אל את הארץ להשיב גמול רשעים 165
 10 עליהם בבוא הדבר אשר כתוב בדברי ישעיה בן אמוץ הנביא
 11 אשר אמר יבוא עליך ועל עמך ועל בית אביך ימים אשר +
 12 באו מיום סור אפרים מעל יהודה בהפרד שני בתי ישראל
 13 שר אפרים מעל יהודה וכל הנסוגים ה'סגרו לחרב והמחזיקים
 14 נמלטו לארץ צפון 170 כאשר אמר והגליתי את סכות מלככם
 15 ואת כיון צלמיכם מאהלי דמשק ספרי התורה הם סוכת
 16 המלך כאשר אמר והקימותי את סוכת דוד הנפלת המלך

161 יסורו = יסוריו, הכינוי מתייחס לאלוהים; נאמנות = נאמנת כמו בפרק ד שוי 31 || 162 לחיותם אלף דור הדברים נסובים על נדיבי העם, שוי 143, הם חבורת המנהיגים שעזבו את ירושלים וחיו במדבר, פרושים מנשים, ונאמר כאן ששמש ייזכר לעד, בניגוד לשאר בני העדה שנשארו נשים והולידו בנים, שוי 162-163, שבניהם הם זכרם; דור בעותק CD^b נמצא הפסוק כז' ... לאלף דור, אפשר שנשמט מחמת הדומות; *כסדך גרסו כסרך || 164 אמר במדבר ל 17 || 165 המואסים יש להוסיף במצות ובהזקים על פי CD^b || 167 אמר ישעיהו ז 17; יבוא עליך בנוסח המסורה יביא ה' עליך, ונראה לגרוס על פיו יביא עליך בהשמטת שם ההוויה || 167-168 אשר באו במקום אשר לא באו || 169 שר = סר, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 28-30 || 170 אמר עמוס ה 26-27 || 172 אמר עמוס ט 11 ||

1 נאמנות להם לחיותם לאלפי דורות ככ שומר הברית והחסד
2 לאהב ולשמרי מצותי לאלף דור ואם מחנות ישבו כסרך
3 הארץ אשר היה מקדם ולקחו נשים כמנהג התורה וה[ו]לִידו בנים
4 ויתהלכו על פי התורה וכמשפט היסודים כסרך התורה
5 כאשר אמר ⁷⁷ איש לאשתו ובין אב לבנו וכל המאסים במצות
6 ובחקים להשיב גמול רשעים עליהם בפקד אל את הארץ
7 בבוא הדבר אשר כתוב ביד זכריה הנביא חרב עורי על
8 רועי ועל גבר עמיתי נאם אל הכ את הרעה ותפוצינה הצאן
9 והשיבותי ידי על הצוערים והשומרים אותו הם עניי הצאן

7 כתוב זכריה יא 11 || 9 והשומרים אותו הם עניי הצאן על פי זכריה יא 7, ראו גולדמן, עמי 160-168 ||

4QD^a קטע ג 18-1 ת (+ 4QD^d קטע 5 א 3 + CD^a 14-n 3)

a	[הוא הק]הֵלְ וְכִינִי הַצְלָמִים הֵמָּה סִפְרֵי הַנְּבִיאִים]
19	[אשר בזה ישראל א]ת דְּנְבִיָּהֶם וְהַכּוֹכָבִים הוא דוֹלֵן הַתּוֹרָה
20	175 [הבא אֲרָץ] דְּמִשְׁק כְּאֲשֶׁר־הָיָה כְּתוּב דֶּרֶךְ כּוֹכַב מִיעֻקֵּב
21	[וקם שב]ט מִיִּשְׂרָאֵל. הַשֶּׁבֶט הַזֶּה נְשִׂיא נְכוּן [העדה ובעומדו]
22	[וקרקר א]ת כּוֹל בְּנֵי שֵׁת אֱלֹהֵי יִמְלָה טו כְּאֲשֶׁר נִמְלְטוּ בְּקֶץ
23	[הפקודה] הַרִישׁוּן וְהַנְּסוּגִים הַנְּסוּגִים לְחֶרֶב וְכֵן מִשְׁפָּט
24	[כל באי בריתו] אֲשֶׁר לֹא יִחְזִקוּן בְּאֵלֵי [פ]קֹדֶם וְלִכְלֵה בְּיָד
25	180 [בליעל הוא הי]זֶם אֲשֶׁר יִפְקְדוּ [ב]יָד אֵל כְּאֲשֶׁר [דבר] הָיוּ [שרי
26	[יהודה כמשיגי גבול ב]יָד אֵל אֲשֶׁר]

173 [וכיניי הצלמים] CD^a וכיניי הצלמים וכיון הצלמים, כפל גרסה || 175 [ארץ] לפי גודל הקטר נראה שנוסח 4QD^a היה ארוך מנוסח CD^a; השיחזור נעשה לפי שורה 139; כְּאֲשֶׁר [הָיָה] כְּתוּב במדבר כד 17; קריאתם של מ"ב {כאשר} {כאשר} כתוב מפורקת; בעותק CD^a מופיע המונח הרגיל יותר כאשר כתוב; הביטוי כאשר היה כתוב מופיע בשוי 40 וכן מגילת המלחמה ב, 4Q285 קטע 4 שוי 3 || 176 נְשִׂיא מ"ב קוראים [נ]שי || 177 וקרקר על פירוש המילה ראו מי מורגנשטרן, "הערות ללשון קומראן", מגילות ב (תשס"ד), עמ' 163-166; אֱלֹהֵי יִמְלָה טו כְּאֲשֶׁר נִמְלְטוּ CD^a אלה מלטו, ראו מי קיסטר, "לחקר התהוות המהדורות הקדומות של ברית דמשק", באר שבע יח (תשס"ה), עמ' 209-223 || 179 כּוֹל בְּנֵי בְרִיתוֹ מ"ב מצרפים לכתב יד היסוד שני קטעים זעירים וקוראים בתחילת השורה כּוֹל בְּנֵי בְרִיתוֹ וּבְתַחֲלִית הַשּׁוֹרָה הַבָּאָה הֵם קוֹרְאִים [ב]לְיַעֲלֵ. הצירוף בלתי אפשרי משום שהמרחק שבין השורות בקטע הימני גדול מזה שבקטע השמאלי, משום שהקריאה [ב]לְיַעֲלֵ אינה מתאימה לשרידי האותיות ולמרחק שבין שתי הלמדיים, ומטעמי לשון; לְיַעֲלֵ [פ]קֹדֶם CD^a לפוקדם; על עדיפות הקריאה בוויי ראו קימרון, לשיפור, עמ' 144 || 180 יִפְקְדוּ [אֵל] CD^a יפקד אל; כְּאֲשֶׁר [דבר] CD^a חסר || 180 [דבר] העדויות הטקסטואליות למובאה מהושע ה 10 אינן אחידות; CD^a היו שרי יהודה אשר תשפך עליהם העברה על גרסת CD^b עיינו ממול ||

10 אלה ימלטו בקץ הפקדה והנשואים ימסרו לחרב בבוא משיח
11 אהרן וישראל כאשר היה בקץ פקדת הראשון אשר אמר (יחזקאל)
12 ביד יחזקאל (והתוי) להתות התיו על מצחות נאנחים ונאנקים
13 והנשואים הסגרו לחרב נוקמת נקם ברית וכן משפט לכל באי
14 בריתו אשר לא יחזיקו באלה החקים לפקדם לכלה ביד בליעל
15 הוא היום אשר יפקד אל כאשר דבר היו שרי יהודה כמשיגי
גבול עליהם אשפך כמים עברה

11 בקץ פקדת הראשון = 'בקץ הפקודה הראשון, חורבן הבית הראשון'; אמר יחזקאל ט 4 ||

CD^a n 21-4 (+ 4QD^a קטע 3 ד 6-2 + 4QD^d קטע 6 2-1)

ח כי יחלו למרפא *וידקמום כל *מורדים מאשר לא סרו מדרך
 5 בוגדים ויתגוללו בדרכי זונות ובהון רשעה ונקום וניטור
 6 איש לאחיו ושנוא איש את רעהו ויתעלמו איש בשאר בשרו
 7 ויגשו לזמה ויתגברו להון ולבצע ויעשו איש הישר בעיניו 185
 8 ויבחרו איש בשרירות לבו ולא נזרו מעם ויפרעו ביד רמה
 9 ללכת בדרך רשעים אשר אמר אל עליהם חמת תנינים יינם
 10 וראש פתנים אכזר התנינים הם מלכי העמים ויינם הוא
 11 דרכיהם וראש הפתנים הוא ראש מלכי יון הבא לעשות
 12 בהם נקמה ובכל אלה לא הבינו בוני החיץ וטחי התפל כי 190
 13 שוקל רוח ומטיף כזב הטיף להם אשר חרה אף אל בכל עדתו
 14 ואשר אמר משה לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת
 15 את הגוים האלה כי מאהבתו את אבותך ומשמרו את השבועה
 16 וכן המשפט לשבי ישראל *סרו מדרך העם באהבת אל את
 17 הראשנים אשר *היעירו + אחריו אהב את הבאים אחריהם כי להם 195
 18 ברית האבות *ובשונאי את בוני החיץ חרה אפו + וכמשפט
 19 הזה לכל המואס במצות אל ויעזבם ויפנו בשרירות לבם
 20 הוא הדבר אשר אמר ירמיהו לברוך בן נרייה ואלישע
 21 לגחזי נערו כל האנשים אשר באו בברית החדשה בארץ דמשק

182 *וידקמום גרסו אולי וידקמום לשון קישוט; כל 4QD^a כול; *מורדים 4QD^a מורדים יפצעים, ראו ילון, עמ' 68, ש' נאה, "על גבול הדקדוק והמילון", מחקרים בלשון ה-ו (תשנ"ב), עמ' 290-297 || 183 ויתגוללו CD^b ויתגלו; זונות 4QD^a זנות; CD^b זנות; על זונות כחלופה של זנות ראו קימרון וסטרנגל, עמ' 90; רשעה CD^b הרשעה; וניטור CD^b ונשור, צורת מקור שממשיכה פועל מפורש || 186 ויבחרו 4QD^a ובה[רן] || 187 אמר דברים לב 33; על מדרש הפסוק הזה ראו גולדמן, עמ' 193-198 || 192 אמר דברים ט 5 || 194 *סרו כך גם בעותק CD^b; גרסו סרי = סרי בשני כתבי היד || 195 *היעירו CD^b העידו על העם || 196 *ובשונאי גרסו ובשונאי; + השוו לנוסח CD^b שממול || 199 דמשק כאן נקטע רצף הדפים של CD^a, אולם ההמשך שרד בעותק CD^b ||

16 כי באו (באו) בברית תשובה
17 ולא סרו מדרך בוגדים ויתגללו בדרכי זנות ובהון הרשעה
18 ונקום ונטור איש לאחיהו ושנא איש את רעהו ויתעלמו איש
19 בשאר בשרו ויגשו לזמה ויתגברו להון ולבצע ויעשו (אֹֹֹֹ)
20 איש הישר בעיניו ויבחרו איש בשרירות לבו ולא נזרו מעם
21 ומחטאתם ויפרעו ביד רמה ללכת בדרכי רשעים אשר
22 אמר אל עליהם חמת תנינים יינם וראש פתנים אכזר התנינים
23 מלכי העמים ויינם הוא דרכיהם וראש פתנים הוא ראש
24 מלכי יון הבא עליהם לנקם נקמה ובכל אלה לא הבינו בוני
25 החיץ וטחי תפל כי הולך רוח ושקל (ספת) סופות ומטיף אדם
26 לכזב אשר חרה אף אל בכל עדתו ואשר אמר משה
27 לישראל לא בצדקתך וביושר לבבך אתה בא לרשת את הגוים
28 האלה כי מאהבתו את אבותיך ומשמרו את השבועה כן
29 משפֹּט לשבי ישראל *סרו מדרך העם באהבת אל את הראשנים
30 אשר העידו על העם אחרי אל ואהב את הבאים אחריהם כי להם
31 ברית אבות ושונא ומתעב אל את בוני החיץ וחרה (אב) אפו במ ובכל
32 ההלכים אחריהם וכמשפֹּט הזה לכל המֹּאס במצות אל ׀׀׀׀׀׀
33 ויעזבם ויפנו בשרירות לבם כן כל האנשים אשר באו בברית
34 החדשה בארץ דמשק

א	200	ושבו ויבגדו ויסורו מבאר מים החיים
35		לא יחשבו בסוד עם ובכתבם לא יכתבו מיום האסף (יור מורה
ב		מ'יום) מורה *היחיד עד עמוד משיח מאהרן ומישראל וכן המשפט
2		לכל באי עדת אנשי תמים הקדש ויקוץ מעשות פקודי ישרים
3		הוא האיש הנתך בתוך כור (ה) בהופע מעשיו ישלח מעדה
4	205	*כמו שלא נפל גורלו בתוך למודי אל כפי מעלו (יח) יוכיחוהו אנשי
5		דעות עד יום ישוב לעמד במעמד אנשי תמים קדש (אשר אין
6		גורלו בתוך א) ובהופע מעשיו כפי מדרש התורה אשר יתהלכו
7		בו אנשי תמים הקדש אל (ית) יאות איש עמו בהון ובעבודה
8		כי אררוהו כל קדושי עליון וכמשפט הזה לכל המאס בראשונים
9	210	ובאחרונים אשר שמו גלולים על לבם (וישימ)וילכו בשרירות
10		לבם אין להם חלק בבית התורה כמשפט רעיהם אשר שבו
11		עם אנשי הלצון ישפטו כי דברו תועה על חקי הצדק ומאסו
12		בברית () ואמנה אשר קימו בארץ דמשק *והוא ברית החדשה
13		ולא יהיה להם (ו) ולמשפחותיהם חלק בבית התורה ומיום
14	215	האסף יורה *היחיד עד תם כל אנשי המלחמה אשר שבו
15		עם איש הכזב °שנים ארבעים ובקץ ההוא יחרה
16		אף אל בישראל כאשר אמר אין מלך ואין שר ואין שופט ואין

201 (יור מורה) הסופר התחיל לכתוב יורה = 'מורה', השוו שוי' 77 ולהלן שוי' 215, וכן יש לקרוא יורי צדק במגילת תרי עשר ממערה 4, הושע י 12 || 202 *היחיד גרסו היחד = היחד || 205 *כמו גרסו כמי || 208 יאות לשון שיתוף; ראו י' יוסטן, "מינוח כיתתי ופרשנות המקרא: הוראת הפועל 'אותי' בכתבי קומראן", מגילות א (תשס"ג), עמ' 219-226 || 213 *והוא גרסו והיא || 215 *היחיד גרסו היחד = היחד כמו בשורה 202 ובשורה 233 || 216 °שנים רבין קורא כשנים || 217 אמר הושע ג 4 ||

CD^b ב 34-17 (+ 4QD^b קטע 3-7-1 + 4QD^a קטע 4-7-8)

17 מוכיח בצדק () ושבי פשע יעֲקֹב שמרו ברית אל אז נדברו איש
 18 אל רעהו להִצְדִּיק אִישׁ את אחיו לתמך צעדם בדרך אל ויקשב
 19 אל אל דְּבָרֵיהֶם וישמע ויכתב סֵפֶר זְכוֹנָה לִירָאִי אל ולחושבי
 20 שמו עד יגלה () ישע וצדקה לִירָאִי אֵל וּשְׁבַתָם וְזֵאתָם בֵּין צְדִיק
 21 ורשע בין עבד אֵל לאשר לא עבדו ועשה חסד לֵאלֹהֵינוּ
 22 ולשמרו לאלף דור בית פֶּלֶג אשר יצאו מעיר הקדש
 23 וישענו על אל בקץ מעל ישראל ויטמאו את המקדש ושבו עֹוד
 24 אל דֶּרֶךְ הָעַם בדברים מעט לֵאלֹהִים לְפִי רוּחוֹ ישפטו בעצת
 25 הִקְדָּשׁ וכל אשר פרצו את גְּבוּל הַתּוֹרָה מבאי הַבְּרִית בהופע
 26 כְּבוֹד אל לישראל יכרתו מקֹרֵב המַחֲנֶה וְעִמָּהֶם כל מרשיעי
 27 יהודה בימי מצרפותיו וכל המחזיקים במשפטים האלה לְצִדָּקָתָם
 28 ולבוא על פי התורה וישמעו לקול מורה + ויתודו לפני אל חֲטָאֵנוּ
 29 רשענו גַּם אֲנַחְנוּ גם אבותינו בלכתנו קרי בחקי הַבְּרִית
 30 ואמת משפטיך בנו ולא ירימו יד על חקי קִדְשׁוֹ ומשפטי
 31 צדקו ועוֹוֹת אמתו והתיסרו במשפטים הראשונים אשר
 32 נשפטו בם אנשי *היחיד והאזינו לקול מורה *צדק ולא יעזבו
 33 אֵת חֲקֵי הַצְדָּק בשמעם אתם ישישו וישמחו ויעז לבם ויתגברו
 34 עַל כל בני תבל וכפר אל בעדם וראו בישועתו כי חסו בשם קדשו

218 נִדְבְּרוּ מלאכי ג 16; רבין קורא יד[בר] || 221 וּשְׁבַתָם שם 18 || 222 ועשה שמות כ 6 || 223 בית פֶּלֶג קבוצה מקרב עדת היחד שלא הקפידה על כל מצוות היחד, השוו פשר נחום קטע 3-4 שו" 1 וקימרון, דואליזם, עמי 202 || 224 עֹוד רבין קורא עד || 225 לֵאלֹהִים או [כו]לם || 227 כל 4QD^b כול || 228 וכל המחזיקים במשפטים 4QD^b המילים [וכל מחזיקי הַבְּרִית תוכפות למילה [מצרפותיו] ויש מקום חלק לפני לצאת] ולבוא. מסתבר שהטקסט היה ארוך יותר מעין [וכל מחזיקי הַבְּרִית [וישעו] [וכל המחזיקים במשפטים האלה [לצאת]...] || 230 הַבְּרִית רבין קורא הברית צדק מבלי לציין שהתיבה השנייה אינה במהדורת שכטר; קיסטר שבדק את כתב היד באור אולטרה סגול אומר שלא כתוב דבר אחרי המילה הברית || 231 קִדְשׁוֹ הסופר התחיל לכתוב חיית ותיקן אותה לקויף || 233 *היחיד גרסו היחד = הַיְחָד כמו בשורות 202, 215; *צדק גרסו הצדק; יעזבו רבין קורא ישיבו || 234 אתם = אותם

ב. עבריינים שדינם כרת*

4QD^e קטע 2 א 9-21

חסר טקסט

e] 1 או אֲשֶׁר יַעֲבֹד או ישְׁלִי [לְשֵׁמֶשׁ
10] או לִירַח או לְכּוֹכְבִּים או אֲשֶׁר יִזְבַּח לֵשׁ [עֵינִים או יִדְרוֹשׁ בְּאוֹב וּבִידְעוֹנִים
11] או אֲשֶׁר] אֶהְרֹחֹת אֲזִי אֲשֶׁר יַחֲלַל אֶת הַשֵּׁם
12] לְ [] לְ [הַקְדוֹשׁ

שתי שורות חסרות

15] 5] לְ []
16] או אֲשֶׁר יִקַּח אֵשֶׁה אֲשֶׁר יֵצֵא עָלֶיהָ שֵׁם רַע בְּתוֹלָה בְּבֵית
17] או אֵשֶׁה אֲשֶׁר הִתְאַרְמְלָהּ [] וְשָׁכַב אַחֵר עִמָּה
18] או אֲשֶׁר יִקַּח אֶל אִשְׁתּוֹ בַּיּוֹם
19] הִיא או אֲשֶׁר יִ []
20] 10] []
21] כָּל []

שוליים תחתונים

* מ"ב קבעו כאן את מקומו של פרק ב על פי כמה שרידי אותיות שבראש הטור שלדעתם מתאימים אולי לטקסט של סוף הפרק הראשון. אולם שרידי האותיות האלה אינם ניתנים לזיהוי, ואפילו לפי קריאת מ"ב אין הם מתאימים לטקסט של סוף הפרק הראשון. עם זה הטקסט שבפרק הזה שונה בסגנונו מסגנון החוקים שבחיבור ומסגנון התקנות והעונשים התוכפים לחוקים, ואין למצוא לו מקום מתאים אחר || 1 ישְׁלִי [] או ישְׁלֵה, השוו יחזקאל ח 17; קריאת האות האחרונה אינה בטוחה לא בתצלומים ולא במקור; 2-1] לְשֵׁמֶשׁ ... [לְכּוֹכְבִּים] הושלם על פי דברים יז 13 || 6-7] או אֲשֶׁר ... עִמָּה הושלם על פי פרק ג שוי 117-118 || 6] בְּתוֹלָה מ"ב קוראים [בְּתוֹלָה] || 9] הַשֵּׁבֶת [] או [הַכְּפֹרִים] ||

4QD^e קטע 2 ב 21-1 (+ 6QD קטע 5 4-1)

שוליים עליונים

e	[עֹל קָדוֹן] 000	[
2	[וְאֵת הַקִּיִּם]	[
3	[אֶל מְקוֹרָיו] 000	[
4	[וְאֵל יְיָ] אִו אִשְׁרָר יִקְן]	[
5	[אוֹ אִשְׁרָר לֹא יִמְחָא לְהָרִים] אֵת כָּל הַקֹּדְשִׁים]	[
6	[אוֹ אִשְׁרָר נִתְנָם אֵל] לְבִנְיָ אֶהְרֹן הַמְטַעַת הָרָה] בְּיַעֲיַת לְכָל פְּרִי עֲצָי]	[
7	[הַמְאֲבָל וְרֵאשִׁית יֵת כָּל אֲשֶׁר לֵהֶם וּמַעֲשֵׂר בְּהֵן] מִתָּם וּבְכוּרוֹת הַבָּקָר]	[
8	[וְהַצֹּן וּפְדוּן יִי הַבָּהָה] מִמָּה הַטְּמֵאָה וּפְדוּי בְכֹן] הָאָדָם וְרֵאשִׁית גִּזְן]	[
9	[הַצֹּן וְכֹסֶף הָעֲרֻכִים לְפְדוּי נַפְשָׁם] וְכָל אַבְדָּה נִמְצָאָת אִשְׁרָר]	[
10	[אִין לְהַשִּׁיבָהּ וְחֹמְשָׁה עֲלֶיהָ אִו יִי]	[
11	[בְּשִׁמוֹתֵם לְטֵמָא אֵת רוּחַ קֹדֶשׁוֹ אִו] אִשְׁרָר יִי]	[
12	[אוֹ יִנּוּגַע בְּנִגְעַ צְרַעַת אִו זֹב טֵמָא] אֵהָיָה בְּבִשְׂרוֹ] אִו]	[
13	[אֲשֶׁר יִגְלָה אֵת רֵז עֲמוֹ לְגֹוֹאִים אִו יִקְלָל] אֵת עֲמוֹ אִו אִשְׁרָר יִדְבָּר]	[
14	[סָרָה עַל מְשִׁיחֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְתוֹעֵהָ עֹל] כָּל חֹזֵי אֲמַתּוֹ לְהַמְרוֹת]	[
15	[אֵת פִּי אֵל אִו יִשְׁחַט בַּהֲמָה וְחִיָּה עִבְרָן] וְאִשְׁרָר יִשְׁכַּב עִם]	[
16	[אֲשֶׁה הָרָה מְקוֹץ דָּם] דֹּתָהָ אִו יִקְרַב אֵל] בְּהֵן מָה אִו יִשְׁכַּב עִם זָכָר]	[
17	[מִשְׁכַּבֵּי אֲשֶׁה עֹוֹבְרֵי אֵל] מְרוֹת אֵל בְּמוֹעֲדֵי הַפְּקוּדָה] הֵן יֵאָבְדוּ כִּי]	[
18	[בִּם חֶקֶק אֵל לְהַעֲבִיר בְּחֵן] רֹזְנוֹ כָּל רִשְׁעֵי אֲרָץ]	[
19	[וְעַתָּה שָׁמְעוּ לִי כָל יוֹדְעֵי צְדָקָה] וְתֵהִי תוֹרַת אֵל בְּלִבְכֶם] וְאֲגַלְתֶּה]	[
20	[לְכֶם דְּרָכֵי חַיִּים וְנִתְיָבוֹת שַׁחַת אֲפַתְחָה לִּי] וּבְפִיכֶם וּבְפִיכֶם בְּלִיעֵל]	[
21	[אֵל תִּתְפָּשׁוּ וּבַהֲבִינְכֶם בְּמַעֲשֵׂי דוֹר וּדְוֹר]	[

שוליים תחתונים

15-12 עֹל ... וְאֵל כתוב על קטע נפרד || 16 [יִמְחָא לְהָרִים] יִתְרוֹם בְּדוּקָה; הַשׁוּ שִׁי נָאָה, "מִמְחָה מִשְׁקֻלוֹת וּמְקַנָּה מֵאֲזִינִים" — פֶּרֶק מִתּוֹךְ מִסַּכַּת מִיּוֹדוֹת וּמִשְׁקֻלוֹת, תְּרַבִּיץ נֹט (תְּשִׁיין), עֲמִי 379-395 || 17-18 הַמְטַעַת ... [הַמְאֲבָל] הוֹשֵׁלֶם עַל פִּי מִקְצַת מַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה פֶּרֶק ב שׁוֹי 62-63 || 18 [וּבְכֹדוֹת] הַשְׁלַמְתוּ שֶׁל אֶהְרֹן שִׁמְשׁ, רָאוּ אִי שִׁמְשׁ, "דִּינֵי הַבְּכוּרוֹת וּמַעֲשֵׂר הַבְּהֵמָה בְּסִפְרוֹת קוֹמְרָאן וּבַהֲלָכּוֹת חֹזִי"ל, מְגִילוֹת ג (תְּשִׁס"ה), עֲמִי 146-147 || 19 וּפְדוּן יִי הַבָּהָה] מָהָ אִין דִּי מְקוֹם לְהַשְׁלֵמָה שֶׁל מִיִּב וּפְדוּן בְּכוֹר הַבְּהֵמָה; 19-20 [וְרֵאשִׁית גִּזְן] הַצֹּן עַל פִּי דְבָרִים יִח 4 || 20-21 [וְכָל] ... לְהַשִּׁיבָהּ הַשׁוּ פֶּרֶק ג שׁוֹי 205-206 || 22 בְּשִׁמוֹתֵם אֲפִשֶׁר לְהַשְׁלִים אֵת הַחֲסֵר שֶׁלִּפְנֵי הַמִּילָה הַזֹּאת עַל פִּי הוֹשַׁע ב 19 || 26 עִבְרָן] אֵת] = יַמְעוּבְרוֹתֵי || 27 מְקוֹץ מִיִּב קוֹרָאִים מְקִיץ יַמְעוּרְרֵי אֵךְ הַתְּחַבִּיר וְהַמְשַׁמֵּעַ בְּעִיּוֹתֵיכֶם; לְפִי הַקְּרִיאָה הַמוֹצַעַת כַּאֲן זֹו צוֹרֵת מְקוֹר מִן קִצִּיץ לְצִיּוֹן זִמְן הַפְּסֻקָה הַזֹּאת, הַשׁוּ פֶּרֶק ה שׁוֹי 28-29; בְּהֵן] מָהָ עַל פִּי וִיקְרָא יִח 22-23; מִיִּב קוֹרָאִים בְּתֵן אֲחִיו] 29 חֶקֶק אֵל לְהַעֲבִיר לְלֹא צִיּוֹן שֶׁם הַהוּיָה; בְּחֵן] רֹזְנוֹ כָּל רִשְׁעֵי אֲרָץ] שִׁיחֹזֵר הַטְּקִסְט נִסְמַךְ עַל פֶּרֶק א שׁוֹי 26; מִיִּב קוֹרָאִים בְּחֵן] אֲפֹ בְקָן; סוֹף הַשׁוּרָה הוֹשָׁאֵר כְּנֵרָאָה חֶלֶק לְפָנֵי הָעֵנִיין הַחֲדָשׁ || 30 שָׁמְעוּ ... בְּלִבְכֶם עַל פִּי יִשְׁעִיהוּ נָא 7 || 31 אֲפַתְחָה לִּי] וּבְפִיכֶם] הַשׁוּ פֶּרֶק א שׁוֹי 85 || 31-32 [וּבְפִיכֶם בְּלִיעֵל] אֵל תִּתְפָּשׁוּ הַשׁוּ פֶּרֶק א שׁוֹי 105-110 ||

4QD^a קטע 5 א 17-1 (+ 4QD^b קטע 5 ב 7-1)*

חסר טקסט

שוליים עליונים

a	[תְּנִיקָה °°]]
2	[כִּי אֵם אָנוֹס אֵל לְ]
3	[לְשִׁמְךָ וְאֵת הַמְשַׁפְּטִים הַאֵלֶּה]
4	[גַּם אֵל יָבִי]
5	[הָאֲחֵרוֹן לְ] לְ]
6	[עַם וְ]
7	[שֶׁ]
8	[וְאִמְצִי כֹחַ בְּנִגְלִי מִן]
9		הַתּוֹרָה הַמְזוֹכֵרִים בְּשֵׁם קוֹדֶשׁ שׁוֹ הַ	
10		אֲנִשִּׁי הַיְחָד] יֵה כִּי בּוֹ יִקְרָה כֹּהֲלִי אֲשֶׁר קִשְׁרִי	
11		לְשׁוֹב אֵל הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת אֵל] לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹמְדִים יְהוָה	
12		כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִיַּד שְׁלִיִּם וְכֹל הַנְּשֹׂאִים יִסְגְּרוּ	
13		לְחַרְבַּ וְהַבְּאִים בְּבְרִית אֵל] אִישׁ (ל) לְפִי רוּחִי וְיִקְרָבּוּ	45
14		לְיָחִיד וְאִישׁ לְפִי רִי וְהִי חִקְוִי לְפִי הַמְּבַקֵּר הַפְּקוּדִים	
15		הַדְּבָרִים הַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר יִתְהַלְּכוּ בָּם כֹּל שְׂבִי יִשְׂרָאֵל] פְּוִל	
16		יִמְצִי מִמְשַׁלֵּת בְּלִיעֵל עַל פִּי בְּנֵי צְדוּקָה הַחֲנִינִים הַגְּדוֹלִים	
17		כַּתּוּבִים בְּמִדְרָשׁ הַתּוֹרָה הָאֲחֵרוֹן	

חסר טקסט

* מיקומו של הקטע הראשון (שוי 33-39) הוא ניחוש בעלמא ושיעור הטקסט שאבד לפניו ולאחריו אינו ידוע || 34 [כִּי אֵם] אֵם אָנוֹס השוו פרק ג שוי 186 || 40-41 [בְּנִגְלִי מִן הַתּוֹרָה] השוו פרק ג שוי 159 || 41 [קוֹדֶשׁ שׁוֹ] מִיֵּיב קוֹרָאִים בְּעוֹתֵק 4QD^b [הַקְּרָשׁ]; השיחזור נסמך על ישעיהו מח 1-3 ועל פרק א שוי 221-228; [הַ] 4QD^b הַמְּהִי || 42 בּוֹ ... [קִשְׁרִי] השוו פרק ד שוי 24; מִיֵּיב קוֹרָאִים בִּיהוּדָה נִמְצָא [קִשְׁרִי]; בעותק 4QD^b יש מקום חלק לפני קִשְׁרִי || 44 [כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִיַּד שְׁלִיִּם] השוו פרק א שוי 139-223 || 44-45 [וְכֹל ...] אֵל] השוו פרק א שוי 178-179 || 46 לְחִקְוִי תוֹקֵן, כְּנִרְאָה מִן יִקְרָבּוּ; [עַל לְ] מִיֵּיב קוֹרָאִים וְ[כֹל] || 47-49 [הַמְשַׁפְּטִים] ... הָאֲחֵרוֹן השוו פרק ה שוי 50-53 || 48 הַמְּהִי או הַכֹּל] ||

ג. חוקי הברית

4QD^a קטע 5 א 17-19

a	ואלה החוקים למש[ביל]	1
18	[להבי]נם לכול ישראל כ' לו יוש[יע אל את] כל[אשר]	
19	[יסור] מדרכו להתהלך דרך [רשעה]	

1 ואלה החוקים רצוף לטקסט שבסוף העמוד הקודם (ללא מקום חלק) || 2 [להבי]נם מייב קוראים] נם; השוו סרך העדה א 5; לו = לא || 3 מדרכו להתהלך דרך השוו פרק א שוי 186-187 וסרך היחד ה 10; מייב קוראים [בדרכו להתהלך מים]; על מיקום 5 i c-d 4QD^a ראו מייב, עמי 49 ||

4QD^a קטע 5 ב 16-1 (+ 4QD^b קטע 5 ג 8-1 4QD^b+ קטע 2 2-1 וקטעים 4-3 א 11-5)

חמש שורות חסרות

שוליים עליונים

	[ופול אֲשֶׁר]
	[וכולֹּ כֹהֵה עֵינַיִם או חרש ופול אֲשֶׁר]
a	[אֵינְנוּ מִמָּהָר לְהַבִּינֵנוּ וְכֹל אֲשֶׁר נִקְלַבְנוּ בְּלִשְׁוֹן אִישׁ טְרוּד]
2	[דָּבָר לְבַלְתֵּינִי פִּצְלֵנוּ דְבָרֵינוּ לְהַשְׁמִיעַ לֹא יִקְרָא בְּסֵפֶר]
3	[הַתּוֹרָה לְמָה יִשׁוּג בְּדַבַּר מוֹת לֹא יִשְׁרָת וְאֵל יִשְׁרָת]
4	[פְּפֹלֵנוּ אַחֵנוּ הַכֹּהֲנִים בְּעִבְדוֹתָנוּ וְאֵל יִשְׁרָת]
5	[מִבְּנֵי אֶהְרֹן אֲשֶׁר יִשְׁבֶּה לְגוֹאִים אֵל יִקְרָבוּ אֵל מִשְׁמֵרָתָם]
6	[לְחַלְלָהּ בְּטַמְאָתָם אֵל יִגֹּשׁ לְעִבְדוֹתָם הַקְּדוֹשִׁים וְאֵל יִבְוֹאוּ אֵל]
7	[מִבֵּית לְפָרוּכָתָם וְאֵל יִוְכַל אֶת קוֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים וְפֹלֵל]
8	[אִישׁ מִבְּנֵי אֶהְרֹן אֲשֶׁר יִנְדַּח לְעִבְדוֹתָם]
9	[לְהַרְוֹת עִמּוֹ בִישׁוּד עִם אִם לְבִנְיָנוּ עִמּוֹ וְאִישׁ מִבְּנֵי]
10	[אֶהְרֹן אֲשֶׁר הִפְּוִיל שְׁמוֹ מִן הָאֵמֶת וְאֵל יִקְרָב]
11	[בְּשֵׁרִירוֹת לְבוֹ לְאֹכֹל מִן הַקְּדוֹשִׁים כִּי אֵל הַבְּדִיל]
12	[מִיִּשְׂרָאֵל אֶת עֲצַת בְּנֵי אֶהְרֹן הַמְּשַׁרְתִּים לְפָנָיו יִפְרָת אֵל]
13	[אֶת הָאוֹכֵל (וְחָב) וְחָב בְּדָם] כִּי לֹא נִפְתַּח]
14	[בִּישׁוּד (וְחָב) וְזֶה סֶרֶךְ מוֹשֵׁב הַמַּחֲנֵה אֲנַשִּׁי]
15	[הַקְּדוֹשִׁים בְּמַחְנֵי הָאֵם (וְעֵרִיָּהֶם בְּכָל קֶץ הַרְשָׁעָה]
16	[אֵם] יִצְחָק בְּפֹלֵנוּ מִן שֵׁב אֲשֶׁר]
	[תָּם]
	[לֹא]

5 וכולֹּ כֹהֵה עֵינַיִם הקריאה אינה בטוחה || 6 [להב]ין או [להב]ין || 7-6 [איש טרוד דבר] מבנה שמני = איש מהיר דיבורי || 7 לְבַלְתֵּינִי מ״ב קוראים לֹא לֹא; לשימוש התחבירי של לבלתי השוו סרך העדה ב 7; דָּבָר 4QD^b [דב]י; [יקרא בספר] 4QD^b • קרא בספר || 8 יִשׁוּג יִשְׁגָה, ראו קימרון, לשיפור, עמי 145; יִשְׁרָת 4QD^b 4QD^b נותרו שרידי אותיות || 9 פְּפֹלֵנוּ על פי דברים יח 7; וכולדר קורא [אצ]ל || 12 יִוְכַל קו מאונך מעל היו״ד; הַקְּדוֹשִׁים הושלם על פי עזרא ב 63 כהצעת מ״ב || 13 יִנְדַּח מ״ב קוראים ינדה, אבל במקור נראים שרידים מרגלה השמאלית של החי״ת || 14 להורות כתוב בשוליים; בישוד = ביסוד; אִם לְבִנְיָנוּ עִמּוֹ מ״ב קוראים וגם לבגד-מ״ב || 18 הָאוֹכֵל 4QD^b האכל; וחב בְּדָם אולי יאשם כשופך דם ל שכנות חוי״ב+דם השוו סנהדרין ד 5; בְּדָם או בָּהֶם ||

4QD^g קטע 1 א 9-1 + 4QD^d קטע 7 10-1 + 4QD^h קטע 4 ב 6-1*

חסר טקסט

g	[ואשר אמר אדם]
1	25 [כי יהיה בעוד בשרו שאת א]ו ספחת או ב[הרת. השאת שומה]
2	[היא והספחת מכת עץ ו]אבן וכול מכה בבוא הר[ח ואחזה]
3	[בגיד ושכ הדם למ]עלה ולמטה והגיד °° [
4	[° אחר הדם]
5	[וראאה הפוהן את העור]החי ואת המ[ת] אם נוסף אל [המת מן
30	[החי בשבעת הימים עד] אשר יצמח [הבשר ועד אשר ישוב הדם לגיד]
6	[החזיר ישה] אשר אמר והסניור עוד שבעת ימים] [וראה] הכוהן ב[יום השביעי]
7	[והגה מלא הגיד דם ור]ח החיים עולה ו[י]רדת [ו]הבשר צמח
8	[נרפא השאת ונעלמה ה] ספחת, לוא יראנה הכוהן, לעור הבשר]
9	[שב הדם פהור הוא] ואם שפל השאת או הספחת בעינה עמ[דה]

* טיכלאר מצרף לעותק 4QD^d קטע זעיר המשתלב בשוי 32-30: E. Tigchelaar, "Publication of PAM 43.398 (IAA #202): 32-30 including New Fragment of 4Q269", *From 4QMMT to Resurrection: Mélanges qumraniens en hommage à Émile Puech*, edited by F. García Martínez, A. Steudel and E. Tigchelaar, Leiden-Boston 2006, pp. 205-208 || 25 שומה תרגום השם שאת || 31-30 השורות האלה אינן תואמות את השורות שבכתב היד; התוספת הארוכה הוכנסה למקומה וחייבה את החריגה ממנהגנו; ישה ולא ישוה; אמר אמר; ימים או ימים || 31 אמר ויקרא יג 5 || 32 השביעי [השביעי]; [ו]הבשר [ו]הבשר || 33 לעור לעור || 34 שפל 4QD^h ישפל; השאת 4QD^d השת; או או; בעינה עמ[דה] קריאה חדשה על פי ויקרא יג 5 ||

4QD^a קטע 6 א 15-2 (+ 4QD^d קטע 7 13-11 + 4QD^e קטע 1 א 20-10, ב 4-1 + 4QD^h קטע 4 ב 11-7)*

- a 35 [והזבא אל הכוהן] וראה הכהן **אותו כמראי הבשר החי** וכן [הה מן]
 3 [העוד הוא רוח] היאה האוחזה **בעור החי וכמשפט הזה** [יהיה]
 4 [לפול נגע צרעת] וראה **הכוהן ביום השביעי והנא נוסף מן החי**
 5 [אל המת טמא הוא צרעת] **ממארת היא ומשפט נתק הרוש והזקן**
 6 [וראה הכוהן ו] **הנא באה הרוש ברוש** * ובזקנ באוחזה
 7 40 **בגיד וזבא אשר מתחת הש** ער והפך מראה לדק צוהב כי **כעשב**
 8 הוא אשר יש הרוש תחתו ויקוץ שורשו ויבש פרחו **ואשר**
 9 אמר וציה הכוהן וגלחו את הרוש ואת הנתק לא יגלחו למען אשר
 10 י(ש)ספור הכוהן את השערות המיתות והחיות וראה אם יוספ מן
 11 (כ) **החי אל המת בשבעת הימים טמא הוא** ואם לו *ליוספ מן הח[יות]
 12 45 על המיתות והגיד **נמלא** [ד]ם ו[ו]ח החיים **עולה וירדת** בן [נרפא]
 13 הנגע זה משפט תורת הצרעת לבני אהרון להבדיל ל[צרעתי]ם
 14 ומשפט הזב את זובו כול איש א[שר זז]ב יזוב
 15 מ[בשרו] כי הוא יעלה בלבו **מחשבת** [ז]מה או[ן] אשר [

* לאורך השוליים השמאליים נכתבו ונמחקו המילים שפח[ת] גבחת תחנה; זוהי כנראה הוספה לטקסט החסר בראש העמוד || 35 [והזבא אל הכוהן] הושלם על פי ויקרא יג 2; **אותו כמראי הבשר** [א]תו כמ[ראי] הבש[ר]; [] ה[בשר] [] || 36-35 **וכן** [הה מן העוד הוא] השו ויקרא יג 20-21 || 36 האוחזה מתוקן מן האוחז; **בעור החי בעור החי** || 37 **והנא** 4QD^e [ו]הנה || 38 **היא** 4QD^e מקום חלק אחרי התיבה || 39 **הכוהן** 4QD^h **הכוהן**; [ו]הנא 4QD^h והנה; או תלויה בין השיטין כחלופה לוויי המחברת || 40 **מראה** ההיא מתוקנת, אולי מוויי || 41 ויקוץ מייב קוראים ויקוץ; **ואשר** 4QD^e מקום חלק לפני התיבה || 42 **אמר** ויקרא יג 33; הרוש מתוקן מן הבשר; **לא** 4QD^h **לוא** || 43 יוספ הסמיך מתוקנת משיין || 44 לו *ליוספ = ילא נוסף; || 45 **על** 4QD^e **אל** || 46 ל[צרעתי]ם בסיס המיים שרד על קטע זעיר שמוקם נכון במהדורה הראשונה, אך שרידי המיים נעלמו מעיני מייב || 48 **כי** הוא מייב קוראים [א]ו א[שר]; בלבו מייב קוראים [על]ו ||

4QD^g קטע 1 ב 17-5 (+ 4QD^a קטע 6 א 16)*

g	[פול הנוגע בו יטמא עד הערב ו]מגעו כמגע ה[זב את זובו]
6	50 זכבס בגדיו [ורחץ במים וטמא עד הערב ופול עוד טמאתו]
7	בו הנוגע בו יל[חץ וטמא עד הערב ו]משפט[הזבה פול אשה]
8	הזבה דם שבלעת ימים תהיה בנד[תה בנד ת]שב את
9	שבעת הימים[ופול המשכב יטמא כמשכב]הנדה וכול
10	הנוגע בו [יכבס בגדיו ורחץ במים]
11	55 ובער[ב יטהר [
12	[תקוץ [ויפתה
13	המים [החיים ורחצה]
14	[שנית]
15	ובמי הנדה[יז על בשרה ואחר תכבס בגדיה ורחצה במים]
16	60 החיים שנית[ת וביזם השמיני תביא שה לעולה ואם לוא תמצא]
17	[ידה] והביאה תור

* מ"ב שכחו להזכיר שטקסט זה מורכב משמונה קטעים. הם לא מספרו אותם ואף לא הזכירו שאחד מהם מורכב משני קטעים שאיחודם מסופק || 55-49 [פול הנוגע] ... ובער[ב יטהר] הושלם על פי ויקרא טו 7-27, ללשון ובער[ב יטהר] השוו במדבר יט 19 וטהר בערב, וכן דברים כג 12 והיה לפנות ערב ירחץ במים || 54 בו מ"ב קוראים בה || 58 שנית קריאה חדשה || 60-59 ובמי הנדה ... שנית חיבור של שני קטעים, רווח גדול בין החיים לבין שנית || 61-60 ההשלמה משוערת על פי ויקרא טו 29-30, יב 6-8, הטקסט נמשך בשורה 62, והשוו שו' 72-74 להלן ||

4QD^a קטע 6 ב 13-1*

a [אחת או] בן יונה אחד והאשה הנדה אשר יקרב [אשה]
 2 [אליה עו]ן נדה עלו ואם ראתה דם והואה לו[א יקרב]
 3 [אליה] שבעת ימים והיאה אל תוכל קודש ואל ת[קרב אל]
 4 חל המקדש עד בו השמש ביום השמיני 65
 5 ואשה אשר[ן תזרי]ע וילדה זכר [ושמאה א]ת שבעת [הימים]
 6 כימי גדת[ן דאותה וביום השמיני ימול בשר [עולת]ו ושלושים[
 7 יום ושלושת ימים תשב בדם טוהרה ואם נקבה תלד ושמאה[
 8 [שבועים כנדת ד]אותה ו[ששים יום וששת ימים תשב בדם]
 9 [טוהרה והיאה] לא תוכל[קודש ולא תבו אל המקדש] 70
 10 [כי מ]שפט מות הו[אה תתן את]
 11 הילד למנקה בטוה[רה ובמלות ימי טוהרה תבי שה לעולה]
 12 ואם לוא הטיגה יד[ה די שה ולקחה בן יונה או תור לעולה]
 13 והמירו את ה[שה]

חסר טקסט

* מורכב משלושה קטעים שאין ביניהם מגע || 62 יקרב בעותק 4QD^s קטע 1 ב שוי 18 ניתן לקרוא יקרב במקום הזה || 63 דם מייב קוראים [עו]ד; ראו קימרון, לשיפור, עמ' 144; והואה מייב קוראים והיאה || 65 חל השרידים מתאימים פחות לקריאה כול, ואינם מתאימים לקריאת מייב אל; המקדש בקטע אחד המקו ובאחר ש || 66-74 ואשה ... את ה[שה] על פי ויקרא יב 3-6 || 67 עולת[ו] או [עולתו] || 69 אותה = דווקה || 72 למנקה מהזכרת המינקת למדים שנאסר על האם להניק את בנה בימים שהיא מיטהרת מטומאתה, ראו ב"מ || 73 הטיגה התיבה מתוקנת אך אין לזהות את האותיות שתוקנו || 74 והמירו מייב קוראים [ו]המירה ||

4QD^a קטע 3 א*

75 [] וְהָזָה מִן [] אֲרֻזֹת []
[] חוֹן [] אֲרֻזֹת []
[] הַיּוֹם יוֹם וְשֵׁן [] מִשׁ קָצִיר לְדַעַת []
[] גַּן וְשָׂדֵה תְּבוּאָה [] אֲשֶׁר יִשְׁקוּ אֹת []

שוליים תחתונים

חסר טקסט

* המיקום משוער; התיבות שבשוי 77 כתובות בדיו אדומה ומשערים שהן חלק מכותרת שקדמה למצוות התלויות בארץ. לפני הכותרת נותרו שתי שורות חלקות, ולפניהן (בשוי 75) שרידי טקסט הדין בהזיית מי נידה (כנראה סוף חוקי הטהרה). גם בעותק 4QD^a קטע 6 ג יש מעבר מחוקי טהרה למצוות התלויות בארץ. שם נכתב את מי הנדָה ולאחר כשורה חלקה כתוב הטקסט שבשוי 80 (על הלקט והעוללות). אם בשני כתבי היד האלה השתמר המעבר מחוקי טהרה למצוות התלויות בארץ הרי הכותרת והדברים הכלליים שאחריה חסרו בעותק 4QD^a || 77 חוֹן [] אֲרֻזֹת כתובות בדיו אדומה שאינה נראית היטב בתצלומים. הקריאה המובאת כאן ברורה בתצלום מיקרוסקופי. האות השלישית שבתיבה הראשונה אינה קו"ף; לפני החיית יש מקום חלק המלמד כנראה שכאן התחילה הכותרת. לקריאה שונה ראו באומגרטן, עמ' 217-218 וכן וכולדר, עמ' 64 ||

4QD^e קטע 3 ב 21-12 וקטע a ב 3 (+ 4QD^a קטע ג 6 10-3 + 4QD^b קטע 6 7-1)*

e 80 [הַלְקֹט וְעַל לֹת הַכֹּרֶם] עֵד עֲשׂוּ רַה גְּרָגְרִים [רִים]
 13 [הַעֲזֹלֶת וְכֹל הַלְקֹט] עַד סָאָה לְבֵית הַסָּאָה וְהִיא אֲשֶׁר זֹרְעָהּ
 14 אֵין בָּהּ תְּרוּמָה וּפְרִי אֵין בָּהּ [וְבַעֲזֹלָה עֵד עֲשֶׂה גְרָגְרִים
 15 [וּבְנִקְףָּ הַזֵּיתִי] וּפְרִי תְּבוֹאוֹתוֹ אִם [שְׁלֵמָה הִיא נִקְפָּה] [אַחַד]
 16 [מְשֻׁלוּשִׁים] בֹּרַ וְכֹל מְעַשֶׂר [בֹּו וְאִם רְפוּס הַשְּׂדֵה אִו [קְדָה]
 17 85 [בְּשֶׁרְפָּה] וּנְפִרְט וְנֹתָר [מִסָּאָה לְבֵית סָאָה מְעַשֶׂה בָּהּ וְאִם תְּלִקוּט
 18 [נֶפֶשׁ אַחַת סָאָה] אַחַת מִמֶּנּוּ בְיוֹם אֶחָד תְּרוּמָה בָּהּ עֲשֶׂרוּן
 19 [עַל חֲלוֹת הַתְּרוּמָה לְכָל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל אוֹכְלֵי לֶחֶם
 20 [הָאָרֶץ רֵאשִׁית חֲלָה לְ] הָרִים אַחַת בְּשָׁנָה עֲשֶׂרוּן אֶחָד תִּהְיֶה הָאֲחַת
 21 [בְּנֵי הַכְּהֹנָנִים יִזְאָכְלוּהוּ בְּשֶׁר] ׀ הַשְּׁלֵמוֹ לְיִשְׂרָאֵל אֶל יָרֵם אִישׁ

שוליים תחתונים

90 [אֵת רֵאשִׁית לְחַם הַבֶּכֹר וְרִים] []
 [כִּי הִזָּא] חֶלֶב הַדָּגָן []

חסר טקסט

* המיקום משוער; הטקסט שרד בקטעים משלושה כתבי יד, רובם זעירים. בקטע 4QD^a 6 ג מ"ב כללו ארבעה קטעים שאין ביניהם מגע ורק בשניים מהם הטקסט חופף לזה של כתב יד היסוד (רק הם נכללו בטקסט שלנו). מ"ב הוסיפו שם אחרי קטע 6 ג שני קטעים שאין ביניהם מגע (6 ד) שכתבם שונה מזה של 4QD^a וכנראה אינם מן החיבור; על הטקסט שלפני שוי 80 בעותק 4QD^a עיינו בהערת הכוכבית לעמוד הקודם || 82-81 **אשר זרעה** [זרעה] **אין בה אשר זרעה אין בה** || 82 **ובעזולה** 4QD^a **ובעזולתו** || 83 **נקפה** 4QD^b [נקפו] || 84 **משלושים** בכתב יד היסוד נותרו ראשי אותיות השייכים אולי לתיבה הזאת; **בר** הכתב נקלף; **בו** מ"ב קוראים [] **נו**; [קדה] = קדה אולי 'נחרד' || 85 **בשרפ** [ה] הה"א נקלפה; מ"ב קוראים **בשרפ**; **ונפרט** מ"ב קוראים **ונפרט** || 87 תחילת השורה שוחזרה על פי במדבר טו 19-20 || 88-87 **על** [חלות] ... **האחת** לשיחזור ולפירוש החוק ראו א' שמש, "ראשית וביכורים בהלכת קומראן", מגילות א (תשס"ג), עמי 163-164; למבנה התחבירי השוו מקצת מעשי התורה פרק ב שוי 13-15 || 89 **בני הכהנים** ... **לישראל** השוו מגילת המקדש כא 4-7; **בשר** ׀ **השלמו** ילפני שמעבירים את הדגן לרשות ישראל' || 90-91 [אֵת רֵאשִׁית] ... **הדגן** מיקום הקטע הזעיר (3 ii a) משוער ||

4QD^f קטע 2 14-1 (+) 4QD^d קטע 8 א 3-2, ב 6-1 + 4QD^c קטע 3 ג 21-13)*

שוליים עליונים

1]	[מגורן ימ'וד את העשרון מן הג'ות את ההין ששית הא'יפ'ה	f
2		[והיא הבת פ'אשר הקים אל' האיפה והבת () תכון אחר שניהם ו'הדים ממנו שלי'שית	2
3		[ההין ל'יין ומחצית לשמן ולפ'רי ה'ע] אל' יבדל איש להרים לשה'ן אה'ל מן המ'אה	3
4	95	[אל' ו'אכל איש'ן מן השדה'ה ו'מן הרם ו'ומן הגנה ט'רם ישלח'ן הפ'ות'נים את ידם	4
5		[לבר'ך לריאשונה'ן ואם ממפר על הא'בו'ת' לאיש ימכור ובחסד'ן יעש'ה ואז ינקה	5
6		ן ו'ק'ן ו'ואת הא'ן ה' כ'שדה המעורב	6
7		[א'חד שלוש פעמים	7
8		אל יב'אן איש את פ'ול הבגדים אשר התער ב'דם זבחם ל'כס'תו בטהרתו ומכ'ל]	8
9	100	הזהב והכסף ו'הנחשת ו'ה'בדיל והע'ן ו'פרת אשר עשו הגואים פ'ול אל יביאהו	9
10		איש אל טהר'ת' מן החד'ש הבא מן ה'טהור' הב'א אל יב'א איש'ן כ'ול עור ובגד ומן	10
11		כ'ל הכל'ים אשר יעשה מ'לאכה בהם אשר יטמאו לנפש'ן אדם כיא ו'אם הו'ז כמשפט	11
12		[הטהרה מי ה'נדה בקץ הרשע איש טה'ן ו'ר מ'כול ט'מ'א' ה' אשר	12
13		[יעריב ש'שן יזה ופ'ול אשר לו'א מ'לאו ימיו לעבור על הפ'קודים אל יז	13
14	105	[ה' ל']	14

חסר טקסט

* מ"ב מסמנים כקטע 2 חמישה קטעים שאין ביניהם מגע; מיקום הקטעים משוער || 92 ימ'וד מ"ב קוראים יוד; שמש, שם, עמי 160 מעמיד על הניגוד להלכה של חז"ל האוסרת לתרום במידה; הג'ת] מ"ב קוראים ה'ן ו'ר || 93 הק'ים יחזקאל מה 11; שניהם מ"ב קוראים שניהן שלא כדקדוק || 94 לש'ה על פי יחזקאל מה 15 || 95 [אל' ו'אכל מ"ב קוראים ו'אל י'אכל; ו'מן כתובה על קטע זעיר שהמהדירים שיבצוהו בסוף שוי 93 || 96 [ה'א]בו'ת על פי דברים יח 8 כהצעת קיסטר; מ"ב קוראים ב'ת || 98 [א'חד 4QD^d מ"ב מצרפים לכאן קטע זעיר וקוראים ממשפטי הי'חד] || 99 [ומכ'ל] 4QD^c ומכ'ל || 99-103 לפירוש העניין ראו ו' נעם, "יתעבירו באש" (במי לא, כג): לקדמותה של מסורת פרשנית, שנתון לחקר המקרא והמורח הקדום יט (תשס"ט), עמי 119-128 || 100 [ה'ה]בדיל במקור המקראי, במדבר לא 22 מופיעה ברשימת המתכות המילה הברזל (לפני הבדיל), נראה שאין לה מקום לא בכתב יד היסוד ולא בעותק 4QD^d, ואולי היא נשמטה מחמת דמיונה הגראפי למילה הבדיל. הנה הטקסט של 4QD^d מושלם על פי הטקסט שבגוף המהדורה:

[בטהרתו ומכ'ל הזהב ו'הכסף והנחשת ו'ה'בדיל והע'ן ו'פרת אשר עשו הגואים פ'ול]

[אל' יב'א איש אל טהר'ת' מן החד'ש הבא מן ה'טהור' הב'א אל יב'א איש כ'ול ע'ן ו'בגד]

[ומכ'ל הכל'ים אשר יעשה מ'לאכה בהם אשר יטמאו לנ'פש אדם כיא אם הו'ז כמ'שפט]

יביאהו 4QD^c יבא || 101 [מן החד'ש הבא מן ה'טהור' הב'א מן ה'טהור' יב'א מ"ב קוראים מן החדש הבא מן הכ'ר... שלא בהתאם לשרידים; על פי ההצעה הראשונה יש לפרש את הבא כצורת מקור המציינת פקודה: ימן המתכת החדשה יש להביא או מן המתכת שנטהרה באש יש להביא; על פי ההצעה השנייה יש לפרשה כבינוני; השוו במדבר לא 23-22 || 102 הושלם על פי ויקרא יא 32 || 103 [טמ'א'ה] 4QD^d מ"ב קוראים טמ'א'ה, 4QD^f מ"ב קוראים [טמ'א'ת; איש טה'ן ו'ר מ'כול טמ'א'ה] נוסח מדרש, ראו קיסטר, ממי'ת, עמי 333-335 || 104 יעריב ש'שן מ"ב קוראים יעריב א'ת השמש]; ראו קימרון, לשיפור, עמי 145; [ל'ר] א' אין שרידים של למי'ד, אולי עדיף לקרוא [טר'ם] ||

$4QD^f$ קטע 3-16 (+ $4QD^b$ קטע 7-14 + $4QD^d$ קטע 9-18 + $4QD^e$ קטע 5-14-21 וקטע 10-3-1)*

f	[א ^{oo}]	[ככסף ^{oooo}]	[א ^{oo}]
2					ואם לוא ה[שיגה *דיו להגאל והגזעה שנת ה[י ^f]				
3					כי האדם יעזוב לאד[ם ואל יעזוב לו] פול[עונותיו אל ו[הי] לאיש בכיסו אבן]				
4					ואבן גדולה וקטנה] באחת כי תועבה היא ואשר אמר כי] תמכור[
5	110				ממכר או קנה מיד] עמיתך לוא תונו איש את עמיתו וזה פרו[ש המשפט]				
6					להודיע איש את רעהו] בכול אשר הוא יודע אשר ימצא ^{oooo}] וגם אל[יתן				
7					איש לאחיהו פול דב[ר] והוא יודע אשר הוא מועל בו באדם ובהמה ואם				
8					את בתו יתן איש לאי[ש את כול מומיה יספר לו למה יביא עליו את משפט				
9					האר[ה] אשר אמר אה[ו] משגה עור בדרך וגם אל יתנהה לאשר לוא הוכן לה כי				
10	115				הוא כלאים פהרוש בש] ור וחמור ולבוש צמר ופושתיים יחדיו אל יבא איש				
11					אשה בבית בעם הקו] דש אשר ידעה לעשות מעשה (מ]דבר ואשר ידעה				
12					לעשות מעשה בבית] אביה או אלמנה אשר נשכבה מאשר התארמלה וכול				
13					בת אשר יצא ^f עליה ש]ם רע בבתוליה בבית אביה אל יקחה איש כי אם				
14					יבקרוה בראות נשים] נאמנות וידעות ברורות ממאמר המבקר אשר על				
15	120				פול אנשי המחנה ואה]ר יקחנה ובלוקחו אותה אעשה כמשפטן ויגידו וענו				
16					[]

חסר טקסט

* מיקום הקטע משוער; על צירוף $4QD^e$ קטע 10 ראו טיכלאר, ויהויים, עמי 68; צירוף הקטע מלמד שהטקסט החסר בראשי השורות היה ארוך יותר ממה שסברו מ"ב, משום כך השיחזור כאן שונה משיחזורים; בעותק $4QD^b$ שרדו עוד כמה תיבות קטועות בראשי השוי 3-1; ובשוי 3 מ"ב קוראים וזה פרוש] || 107 *דיו נוסח משובש מן יד, והוויי כתובה ברוח שבין המילים; והגזעה מ"ב קוראים והגיש[ה]; היצבל על פי ויקרא כה 54-50 || 108 [לאד]ם מ"ב קוראים ואדם; לו] פול] או לאדם || 109-108 אל ... היא על פי דברים כה 14-16 || 109 באחת מ"ב קוראים כאחת; אמר ויקרא כה 14 || 110 עמיתך על פי תצלום 40.622 || 114 כי $4QD^d$ כיא || 115 ופושתיים מ"ב קוראים ופושתיים; ראו קימרון, לשיפור, עמי 145 || 116 [אשה בבית בעם] מ"ב קוראים [אשה בבית]ת הקודש אבל המ"ם הסופית בעותק $4QD^e$ בטוחה; להשלמה [בבית] השו מלאכי ב 14, יחזקאל טז 8, משלי ב 17 וחוכמת רז נהיה פרק ב שוי 104, 107; [בעם הקו]דש [בע]ם [ה]קודש[ש]; (מ]דבר $4QD^e$ ב[בר] כגירסה המתוקנת || 117 אביה או אלמנה אשר [אב]יה או אלמנה אשר || 118 [ש]ם רע [ש]ם רע || 119 יבקרוה בראות נשים] יבקרוה בראות נשים; השיחזור נסמך על 4Q159 קטע 4-2 שוי 8-9 אם ביום] קחתו אותה יואמר ובקרוה [נשים] נאמנות || 120 כמשפטן או כמשפטן; ויגידו וענו מ"ב קוראים [ולוא] יגיד עליה] ||

4QD^c קטע 4-8-1 (+ 4QD^a קטע 13-7-1)*

	[הַקֹּדֶשׁ]
	[כַּמְדַת צְדָקָה]
	[הַנְּבִיאִים עוֹבְדֵי אֱלֹהִים]
e	125	אִוְ יַעֲיֵד אֶת רַעְיָהּ וְאֵל [יָבֵא אִישׁ אִשָּׁה לְהַאֲלוֹתָהּ]
2		[כִּי אִם יִקְוֶה הָדָם וּבֶן] הַרְוָה אִם יִרְאֶה אִשָּׁתָּה	
3		[אִישׁ עִם אִישׁ זָר יַעֲיֵד עָלֶיהָ אִם] אֲמַרְהָ אֲנֹסָהּ הִיְתִי	[]
4		אֲשֶׁר לֹא יִדְעַ אֵל [יָבֵא] יֵאָהֵר כִּי אִם דְּמָה יִצְוֶה]
5		[וּכְאֲשֶׁר יִבְיֹאֲנָה לְפָנַי אִישׁ] מִן הַכֹּהֲנִים וּפְרָעֵה]
6	130	[הַכֹּהֲנִים] אֶת רֵאשִׁית הָאִשָּׁה וְהַשְּׂבִיעִי אֶת [הָאִשָּׁה וְהַשְּׂבִיעִי אֶת	
7		[הָאִשָּׁה] אֶת מִי הַמְּאָרְרִים [לֹא תִקַּח מִיָּדוֹ כָּל	
8		הַקְּדוּשִׁים]	

חסר טקסט

* מקומו של הטקסט בדף הזה ובדף הבא משוער על פי התוכן (דיני אישות). הטקסט בשורות 122-145 מבוסס על צירוף אחד עשר קטעים (משני כתבי היד) שאין ביניהם מגע. למרבה הצער, המהדירים הראשונים טשטשו את מלאכת הצירוף. החלק הראשון של הטקסט (שוי 122-134) מורכב משני קטעים (אחד מעותק 4QD^c ואחד מעותק 4QD^a) שיש ביניהם חפיפה מזערית. החלק השני (שוי 135-145) מורכב מתשעה קטעים זעירים שצורפו זה לזה על פי מקבילות אפשריות מן המקרא ומן המגילות. || 123 כַּמְדַת מִיב קוֹרָאִים בְּמַדַת || 124 הַנְּבִיאִים מִיב קוֹרָאִים [ר]אִים שֶׁלֹא עַל פִי הַשְּׂרִידִים || 125 רַעְיָהּ או רַעְיָהּ || 125-131 [וְאֵל] יָבֵא ... מִיָּדוֹ כָּל עַל פִי בְּמַדְבֵר הַ 12-31 || 127 [אִם] אֲמַרְהָ אֲנֹסָהּ הִיְתִי מִיב מִשׁוּיִם לְסַפְרֵי בְּמַדְבֵר: וְהִיא לֹא נִתְפַשֶׁה לְהוֹצִיא אֶת הָאֲנוּסָה || 128 יִצְוֶה עַל פִי כְּתַב הַיָּד הַמְּקוֹרֵי; מִיב קוֹרָאִים יִצְוֶה ||

4QD^c קטע 4 21-9 + 4QD^a קטע 12 (9-1)*

e	א] לֹ יתן איש את	
10	כי אם]לפני	בתו
11	כמשפט הנשי]ם יע]שה]	135]עדים שנים
12	המלכים]	לה כאשר צוה אל
13	אל ישכב איש]עם אשה	
14	שבוייה עד עבור חודש ימים ואל יקרב אל ה]שופחה ^{הדוּפָה} כִּיאֵם	
15	נפדתה ולא יגעו בטהרתו שבע שנים ואשר]אמר לא ת[
16	וכאשר י]קחנה או לבנו	140]
17לה]	ייעדנה
18]	
19	ואל תואכל]מן הקדש להמו]	
20	האיש אשר] ישכב עם	ועד השנה הש]מינית
21	[145]אשה ב]עולה]...

חסר טקסט

* על אמינות הטקסט ראו בעמוד הקודם || 136-135]כמשפט הנשי]ם יע]שה לה] על פי שמות כא 9 || 138-137 אל ישכב ... יקרב אל על פי מגילת המקדש סג 14-13 והצעותיו של אהרון שמש || 140 או או אם || 144-143]ואל תואכל ... הש]מינית] השוו מגילת המקדש סג 15-14 ושוי 139 דלעיל ||

CD^a טו 10-1 (+ 4QD^a קטע 8 א 1 + 4QD^e קטע 6 א 21-20 + 4QD^f קטע 4 א 12-7)

חסר טקסט

טו	[כל שבועה אל]
1	וְיִשְׁבְּעוּ וְגַם בְּאֵלֶיךָ וְלִמְדָּךָ וְגַם בְּאֵלֶיךָ וְדַלְתָּ כִּי אִם שְׁבֻעַת הַבְּנִיִּים
2	בְּאֵלוֹת הַבְּרִית וְאֵת תּוֹרַת מֹשֶׁה אֶל *יִזְכּוֹר כִּי בָּהּ אִכְלָה פְּרוֹשׁ הַשָּׁמַיִם
3	וְאִם יִשְׁבַּע וְעִבֵּר וְחָלַל אֶת הַשֵּׁם וְאִם בְּאֵלוֹת הַבְּרִית וְיִשְׁבְּעוּ
4	הַשִּׁפְטִים אִם עִבֵּר אִשָּׁם הוּא וְהַתּוֹדָה וְהַשִּׁיב וְלֹא יִשָּׂא אֶת הַטָּאָה
5	150 וְהִבֵּאתָ בְּכֹרֶת לְכָל יִשְׂרָאֵל לְחֹק עוֹלָם אֵת בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר יִגִּיעוּ
6	לְעִבּוֹר עַל הַפְּקוּדִים בְּשֻׁבֹעַת הַבְּרִית יִקִּימוּ עֲלֵיהֶם וְכֵן
7	הַמִּשְׁפָּט בְּכָל קֶץ הַרְשַׁע לְכָל הַשָּׁב מִדְּרָכֵי הַנִּשְׁחָתָה בֵּינָם דְּבָרוּ
8	עִם הַמְּבַקֵּר אֲשֶׁר לְרַבִּים יִפְקְדוּהוּ בְּשֻׁבֹעַת הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת
9	מֹשֶׁה עִם יִשְׂרָאֵל אֵת דְּבָרוֹ לְשׁוֹב אֶל תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכָל לֵב וּבְכָל
10	155 נַפֶּשׁ אֵל הַנִּמְצָא לַעֲשׂוֹת בְּכָל [ל] קֶץ קָרְבָּו וְאֵל יוֹדִיעָהוּ אִישׁ אֵת
	הַמִּשְׁפָּטִים עֹד

146 שְׁבֻעַת הַבְּנִיִּים = שְׁבֻעַת צַעֲרֵי עַדְת הַיְחָד בְּהַגִּיעַם לְבַגְרוֹת, כְּנֹאמֵר לְהֵלֵךְ בְּשׁוֹ 150-151, רֹאוּ קִימְרוֹן, שְׁבֻעָה, עִמִּי 116 || 147 *יִזְכּוֹר אֲוִלֵי יִשְׂרָאֵל לְגֵרוֹס יִזְכֹּר || 148 יִשְׁבְּעוּ קְרִיאָה חֲדָשָׁה; הַכּוּוֹנָה, אִם הַשּׁוֹפְטִים מִשְׁבִּיעִים גֹּזֵל בְּאֵלוֹת הַבְּרִית וְהוּא מְכַחֵשׁ, עֲלִיו לְהַשִּׁיב אֶת הַגּוֹלָה וְלְהַתּוֹדוֹת, לְבַל יַחַלֵּל אֶת הַשֵּׁם, רֹאוּ קִימְרוֹן, הַשְּׁבֻעָה, עִמִּי 251-257 || 149 אִשָּׁם = אֲשָׁם || 154 דְּבָרוֹ רַבִּין קוֹרָא הַבְּרִית || 155 קֶץ קָרְבָּו; קָרְבָּו וְכּוֹלְדֵר קוֹרָא לְמַדּוּ שְׁלֹא עַל פִּי שְׂרִידֵי הָאוֹתִיּוֹת; רַבִּין מִשְׁלִים [הַרְשַׁע] ||

4QD^a קטע 8 א 9-2 (+ 4QD^c קטע 6 ב 10-5 + CD^a טו 20-11)

a עמדו לפני המבקר למה [יתפ]תה בה בדרשה אותו וכא[שר]
 3 יקים עלו לשוב אל | תורת מוש[ה] בכול לב ובכול נפש נקיאם
 4 הם [ממנו] אם ימעל וכול אשר נגלה מן התורה לרוב המחנה
 5 והו[א] שג[ה] בה יודיעהו המבקר אותו ויצוהו עלו וילמד
 6 עד שנה תמימה ולפי דעתה יקרב וכול היותו אויל
 7 [ומ]שוגע אל יבו וכול פתי ושוגה וכה עינים לבלתי ראות
 8 [ו]חגר או פסח או חרש או נער זעטוט א[ל] יבוא איש
 9 [מ]אלה אל תוך העדה כי מלאכי הקודש [ש] ל[ת] בם []
] 165 ירבו שני האדם []
] דוד []
] ויל []

אולי חסרה שורה

157 למה CD^a שמה; [יתפ]תה יטעה; בה CD^a בו; בדרשה CD^a בזורשו || 158 יקים עלו CD^a יקים אותו עליו ||
 160 [שג]ה רבין קורא שוה; קווי האות השנייה דהים בתצלומים הקיימים; בה CD^a בו; ויצוהו עלו CD^a וצוה עליו ||
 161 דעתה CD^a דעתו; יקרב וכול CD^a חסר || 162 אל יבו CD^a חסר; פתי 4QD^c פותה; וכה CD^a וכה, כנראה
 מן פה בינוני פגל כבעברית השומרונית, השוו ברכי נפשי, 4Q436 קטע 1 א שו' 1 || 163 זעטוט יצעירי || 164 ל[ת]
 גרסת CD^a נראית משובשת, דרוש כאן בינוני כגון מתהלכים || 165 רבו קריאת מ"ב [מ]עטו אינה מתאימה לשרידי
 האותיות ||

4QD^f קטע 4 ב 15-1 (+ 4QD^c קטע 6 ב 21-17 + CD^a טו 17-1)

f [ׁ ׁ]
 2] יִפְרוֹת [חוקי ה]ברית ועל הברית ה[ח'דשה אשר צוה אל ביד מושה]
 3 170 לאמור] על [פי הדברים האלה כרתי עמכה ברית ועם] כל ישראל על כן *יקום האיש
 4 על נפשו לשוב א[ל] תורת מושה (כי) כי בה הכול מד[ו]קדק ופרוש קציהם לעורון]
 5 ישראל מכול אלה הנה הוא [מדו]קדק על ספ[ר] [מח]ל[קו]ת העתים ליובליהם ובש[ב]ועותיהם]
 6 וביום אשר יקים [האיש על]ל נפשו לשׁוּב אל תוֹרַת מוֹשֶׁה יסור מלאוֹן הַמְשַׁטְמָה
 7 מאחריו אם יקים את ד[ו]בריו על[ל] כן נמול[ו] אברהם ביום דע[ו]תו ואש[ו]ר אמר מוצא
 8 175 שפתיך תשמור להקים. כול שבועת אסר אשר *יקו[ו]ם א[ו]יש על נפשו לעשות
 9 דבר מן התורה עד מחיר מות אל[ו] *יפדהו. כל אשר יק[ו]ם אי[ו]ש על נפשו לסור
 10 את התורה עד מחיר מות אל יקי[ו]מהו על שבועת האשה [א]שר אמר לאישה
 11 להניא את שבועתה אל ינא איש ש[ו]בועה אשר לא ידענה *ה[ו]ם להקים היא ואם
 12 להניא. אם לעבור ברית היא *יניא[ו]ה ואל *יקימנה וכן המשפט] לאביה על
 13 180 משפט הנדבות אל ידור איש למ[ו]זבה מאום אנוס וגם] הכוהנים אל יקחו מיד
 14 ישראל אל יקדש איש את מא[ו]כל פ[ו] ל כי הוא] אשר אמר איש א[ת] רעהו
 15 יצ[ו]ן חרם אל יקדש איש[ו]ן מכל שדה * * * * * חר[ו]ם ואם מש[ד]ה]
 16 [אחזתו יקדש לאל]

169 יִפְרוֹת או זבִּיחַ; ח'דשה] היא הברית הנזכרת בשו' 170 במובאה משמות לד 27 || 170 עמכה CD^a עמכם; על השימוש בפסוק הזה במחלוקת העתיקה על התורה שבעל פה ראו קיסטר, יובלים, עמי 299; *יקום גרסו יקים || 172 [ובש]ב[ו]ועותיהם] 4QD^f הקסר מתאים לצורה ובשבועותם || 175 *יקו[ו]ם גרסו יקים || 176 *יפדהו] גרסו יפרהו; לסור את CD^a לסור מ[ו]ן; לאפשרות הקריאה לסיר בהפעיל השוו ישעיהו לא 2 וראו הערה לשו' 221 || 177 עד מחיר בלי רווח בין המילים || 178-177 לאישה להניא את שבועתה פרפרזה של במדבר ל 14 || 178 אל ינא מ"ב קוראים בטעות ינא כגרסת CD^a; *ה[ו]ם גרסו אם || 179 *יניא[ו]ה] גרסו יניאנה; *יקימנה] גרסו יקימה || 180 אנוס השוו שו' 185-186 להלן; למשמעות הפועל ראו ד' שלשיר, "על משמעי אניס בארמית ובעברית", מגילות ג (תשס"ה), עמי 205-229, ובמיוחד עמי 205-207; מיד CD^a מאת || 181 פ[ו] [ל] הברמן השלים פ[ו]הו לא], ראו רבין, עמי 77, אולם אין די מקום להשלמתו, וההשלמה הזאת אינה מתאימה לפסוק המובא אחריה המדבר ברע; אמר מיכה ז 2; רעהו CD^a רעהו || 182 יצ[ו]ן חרם יש די מקום לצורה יצ[ו]ן; מפרש חרם = ינדר, איסור הנאה; אל או ו[א]ל כמו גרסת CD^a || 183 יקדש = יקדיש ||

4QD^a קטע ב 7-1 (+ 4QD^c קטע ג 13-15 + 4QD^f קטע ב 4 + CD^a טו 17-20)

a] גַּם [185
 2 הַמְשַׁפֵּט הַזֶּה לְפָנֵינוּ וְאֵם יִגְאָלְנוּ וְנִעַנֵשׁ הַנּוֹדֵר אֶת הַמַּיִשִּׁית
 3 כִּסְף עֶרְכוֹן וְאֵלֶּה (מְשַׁפֵּטִים) הַמְשַׁפֵּטִים לְשׁוֹפְטִים
 4 לְשֹׁפֵט צִדִּיק וְלֹהֶעָרִיךְ קֹדֶשִׁים אַחֵר הַנְּזֹדֵר אִם אֲנוֹס
 5 הוּא עַד אֲשֶׁר יוֹסְרֵן הַנּוֹדֵר וְשִׁלֵּם הַנְּזֹדֵר אִם לֹא דְבַר
 6 אִמַּת עָם רַעַה וְעַד אֲשֶׁר לֹא וְשִׁלֵּם
 7 190 מִבֵּיתוֹ כִּמּוֹה כִּי לֹא הֵן קִים אֶת דְּבָרֵי לְדַבֵּר אִמַּת עָם רַעַהוּ

184 גַּם מְשִׁיךְ אֶת יְקֹדֶשׁ לְאֵל שְׁבַדְךָ הַקּוֹדֵם || 185 וְאֵם יִגְאָלְנוּ הוֹשִׁלֵּם עַל פִּי וִיקְרָא כֹּז 17 כְּהַצַּעַת אַהֲרוֹן שֶׁמֶשׁ; הַנּוֹדֵר
 כִּד גַּם CD^a || 186 וְאֵלֶּה (מְשַׁפֵּטִים) הַמְשַׁפֵּטִים מִיֵּיב קוֹרָאִים (לְהַמְשַׁפֵּט); הַסּוֹפֵר מַחֲקָה כְּנֹרָאָה אֶת הַמִּילָה מְשַׁפֵּטִים כְּנֹדֶשׁ ||
 187 אֲנוֹס CD^a אֲנִיִּים; לְמַשְׁמַעוֹת הַפּוֹעֵל אֲנִיִּים עֵינֵינוּ בְּמֵאֲמֵר הַמּוֹבָא בְּהַעֲרָה לְשׁוֹי 180 לְעִיל; כְּמוֹ בְּשׁוֹי 180 הַאֲנִס נֹכַח כֹּאן
 בְּזִיקָה לְמִתְנַת נֹדֵר, הַתּוֹאֵר אֲנוֹס חוֹזֵר אֶל הַאִישׁ הַנּוֹדֵר וְלֹא אֶל מִתְנַת הַנֹּדֵר || 189 רַעַה וְעַד 4QD^c רַעַהוּ עַד || 190 לֹא
 4QD^c לֹא; [עָם רַעַהוּ] הוֹשִׁלֵּם עַל פִּי שׁוֹי 189 ||

4QD^e קטע 6 ג 20-15 (+ 4QD^a קטע 8 ב 10-8 + 5QD קטע 1 1-2 + CD^a ט 8-1)*

חסרות כמה שורות

- e **וְאָמַרְתָּ** [אמר] **אָמַרְתָּ** [אמר]
- 16 [אמר] **וְאָמַרְתָּ** [אמר] כל אדם אשר יחרים אדם **מֵאֲדָם** [בח] וְקָלִי הַגּוֹאִים לְהַמִּית הוּא
- 17 [אמר] **וְאָמַרְתָּ** [אמר] [לא תקום ולא] תנטור את בני עמך כֹּל [א] יֵשׁ מִבְּאֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר יֵיבִיא עַל רַעֲיָהוּ [דבר אש]
- 18 [אמר] **וְאָמַרְתָּ** [אמר] [לא בהוכח ע] ל פי עדים וְהִבִּיאָוּ בְּ[חרון] אָפוּ אוּ סָפַר לְזַקְנָיו לְהַכּוֹתוֹ נוֹקֵם הוּא [ונו] טֹר
- 19 [אמר] **וְאָמַרְתָּ** [אמר] 195 [ואין כתוב כי א]ם נוֹקֵם הוּא לְ[צרי ו]נוֹטֵר ⁷⁷ לְאֹיְבָיו אִם הִחְרִישׁ לוֹ מִיּוֹם לַיּוֹם יוֹכְחֶנּוּ [ת] אָפוּ
- 20 [אמר] **וְאָמַרְתָּ** [אמר] [בו דבר בו ונשא צונו אם בדבר מות] דָּבָר כֵּן וְמִ[ת] וּפְתַל הַעֲדָה [יהו] **נְקִי יִימֵי מִן הַמַּעַל**

* כתב יד היסוד נקלף באמצע השורות ובסופן. הקילוף סומן רק במקומות שהטקסט לא הושלם מעותק CD^a; על החוק שכאן ראו א' קימרון "דין הנוקם והנוטר במגילות מדבר יהודה", אוהב שלום: מחקרים לכבודו של ישראל פרידמן בן-שלום, באר שבע תשס"ה, עמ' 499-505 || 191 [אמר] ויקרא כז 28 || 192 *אדם גרסו חרם; [אמר] ויקרא יט 18 || 193 תנטור מ"ב קוראים תטור כגרסת CD^a; כֹּל CD^a וכל; מבאי CD^a מביאו; רעיהו או רעוהי (נהגה re'o); מ"ב קוראים רעוהי || 194 [ע]ל פי CD^a לפני; לְהַכּוֹתוֹ CD^a להבוותו || 195 כתוב נחום א 2; לְאֹיְבָיו משלוש האותיות האחרונות נותרו רק חורים בקלף; מיום ליום 4QD^b קטע 9 שוי 1 נוסף ומחודש לחודש, השו 4Q306 קטע 1 שוי 2 || 195-196 אם הִחְרִישׁ ... דָּבָר כֵּן הטקסט בכתב יד היסוד ארוך מזה שבעותק מן הגניזה שכתוב בו 'אם החריש לו מיום ליום ובחרון אפו בו דבר מות ענה בו'. זה טקסט חסר מובן ונראה שנשמטו ממנו כמה תיבות כמו התיבות הכתובות בתחילת שוי 196 באותיות חלולות || 196 דָּבָר כֵּן CD^a ענה בו; וְמִ[ת] ... [המעל] CD^a חסר ||

CD^a ט 12-7 (+ 4QD^b קטע 9 א 6-1 + 4QD^c קטעים בודדים בלוח לג + 5QD קטע 1 3-5)

ט יען אשר לא הקים את מצות אל אשר אמר לו הוכח
8 תוכיח את רעיך ולא תשא עליו חטא על השבועה אשר
9 אמר לא תושיעך ירך לך איש אשר ישביע על פני השדה
10 200 אשר לא לפנים השפטים או מאמרם הושיע ידו לו וכל האובד
11 ולא נודע מי גנבו ממאד המחנה אשר גנב בו ישביע בעליו
12 בשבועת האלה והשומע אם יודע הוא ולא יגיד ואשם

197 אמר ויקרא יט 17; לו מיליק קורא בעותק 5QD לוא אבל בתצלומים הקיימים האותיות שאחרי הווי"ו אינן ברורות; מ"ב חיברו לכאן קטע זעיר ובו המילה [] ענה; הקטע הזה אינו מתאים בצורתו והאותיות שבו אינן מתאימות לנוסח של כתבי היד האחרים || 199 אמר המובאה מבוססת כנראה על שמואל א כה 26; אשר ישביע [אשר ישב] || 200 לפנים = לפני או לפי; מאמרם יעל פי דברם, מרשותם, השוו שוי 119 לעיל; הושיע = הושיעה || 201 גנב אולי סביל קל ||

CD^a ט 13-י 3 (+ 4QD^a קטע 8 ג 3 + 4QD^b קטע 9 א 8-7 + 4QD^c קטע 6 ד 11-15)

ט	כל אשם מושב אשר אין בעלים *והתורה *המישב לכהן
14	והיה לו לבד מאיל האשם (וכל) וכן כל אבדה נמצאת ואין
15	לה בעלים והיתה לכהנים כי לא ידע מוצאיה את משפטה
16	אם לא נמצא לה בעלים הם *ישמרו כל דבר אשר ימעל
17	איש בתורה וראה רעהו והוא אחד אם דבר מות הוא *וידיעהו
18	לעיניו בהוכיח למבקר והמבקר יכתבהו בידו עד עשותו
19	עוד לפני *אחד ושב והודיע למבקר אם ישוב וניתפש לפני
20	אחר שלם משפטו ואם שנים הם והם מעידים על
21	דבר *אחר והובדל האיש מן הטהרה לבד אם נאמנים
22	הם וביום ראות האיש יודיעה למבקר ועל ההון יקבלו שני
23	עידים נאמנים ועל אחד להבדיל הטהרה ואל יקובל
י	*עוד לשופטים להמית על פיהו אשר לא מלאו ימיו לעבור
2	על הפקודים ירא את אל אל יאמן איש על רעהו
3	לעד עובר דבר מן המצוה ביד רמה עד זכו לשוב

203 אין בעלים השוו לביטוי ואין לה בעלים בשוי 204-205; *והתורה גרסו והתודה; *המישב = המשיב || 204 (וכל) הסופר מחק את המילה במשיכת הדין ימינה וצורת הווי"ו השתנתה || 206 *ישמרו אולי = ישמורה || 207 *וידיעהו אולי יש לגרוס יודיעהו || 208 לעיניו ילעיני המועל; בהוכיח = בהוכיח, בליווי ראיות || 209 *אחד אולי יש לגרוס אחר || 211 *אחר אולי יש לגרוס אחד; לבד נראה שיש לחבר את לבד אל אם שאחריה כמילית מורכבת, למרות המקום החלק שבין התיבות האלה || 213 עידים 4QD^c עדים; ועל אחד 4QD^c ועל פי עז אחד; הטהרה גרסו מן הטהרה כמו בשוי 211 || 214 *עוד גרסו עיד = עיד; ימיו 4QD^c ימו || 216 עובר חזר אל איש; ביד רמה 'בזדון'; זכו אולי זכו או זכו, צורת מקור משורש זכ"ך, כלומר, עד אשר יהיה זכאי לשוב, השוו סרך היחד ח 18, ט 9 ||

4QD^c קטע 6 ד 20-15 (+ 4QD^a קטע 8 ג 9-4 + CD^a י 10-4)*

e **זוה סֹרֶךְ לְשׁוֹפְטֵי הָעֵדָה [עֵד]**
 16 **יְעֹשֶׂהָ אֲנָשִׁים בְּרוּרִים [מִן הָעַד] דָּה לְפִי הָעֵת אֲ[רְבַע] הָ לְמִטָּה לֹוִי וְאַהֲרֹן וּמִיֶּשֶׁר [א] לְ [שֵׁשֶׁה]**
 17 **לְמִבּוֹנִים בַּסֶּפֶר הַהֶגְלִי [וּבִיסוֹ] רִי הַבְּרִית [מִבְּנֵי ת] מִשׁ וְעֹשֵׂרִים שָׁנָה וְעַד [בֵּן שָׁשִׁים] שָׁנָה**
 18 **220 וְלֹא יִתְיַצֵּב עוֹד מִבֵּן שְׁשִׁים שָׁנָה [וּמַעֲלָה] לְשֹׁפֵט אֶת הָעֵדָה כִּי בְּמוֹעֵל [הָאָדָם מֵעַ] טו**
 19 **יָמוּ וּבַחֲרוֹן אַף אֵל בְּיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ [אִמַר *לְסוֹר א] תְּ דַעְתָּם עַד אֲשֶׁר לֹא [יִשְׁלִימוּ] י [מִן] יָהֵם**
 20 **עַל הַטְּהָרָה בְּמִים**

* כתב יד היסוד נקלף באמצע השורות. הקילוף סומן בסוגריים עיליים רק במקומות שהטקסט לא הושלם מכתבי יד אחרים || 218-217 [עֵד] יְעֹשֶׂהָ ילא פחות מעשרה; השוה סרך העדה ב 22 ולהלן פרק ד שוי 3, וכן מלכים ב ד 35 || 218 [מִן הָעַד] דָּה 4QD^a נכתב מלכתחילה מן עדה או מהעדה || 219 **בַּסֶּפֶר הַהֶגְלִי** יבתורה; **[וּבִיסוֹ] רִי** 4QD^a **וּבִישָׁל**], ראו קימרון, דקדוק, עמי 28-30; CD^a וביסודי; **[ח] מִשׁ** CD^a המשה; **וְעַד [בֵּן]** CD^a עד בני || 220 **וְלֹא** CD^a ואל; **לְשֹׁפֵט** העור מקולף אך רושם האותיות נראה בבירור בתצלום מיקרוסקופ באור אולטרה סגול; **בְּמוֹעֵל** CD^a 4QD^a במעל || 221 **יָמוּ** או **זִמְנָה** ***לְסוֹר** גרסו לסיר = להסיר; 4QD^a **לְשָׁר**], ראו הערה לשוי 176; **עַד אֲשֶׁר לֹא** [יִשְׁלִימוּ] י [מִן] יָהֵם CD^a עד לא ישלימו את ימיהם; בקטע 14a שבעותק a כתוב עד אשר לו אך שילובו של הקטע הזה בעיית, ראו הערה לשורה 226 || 222 **עַל הַטְּהָרָה בְּמִים** כותרת לחוקי הטהרה במים; יש לקרוא כנראה הַטְּהָרָה, צורת בינוני פֶּעַל ||

CD^a י 10-יא 3 (+ 4QD^a קטע ג 8-10 + 4QD^c קטע ט 6 ד 20-21, ה 1-4)

אל

11 ירחץ איש במים צואים ומעוטים מדי מרעיל. איש

12 225 אל יטהר במה כלי. וכל גבא בסלע אשר אין בודי

13 מרעיל אשר נגע בו הטמא וטמא מימיו *במימי הכלי.

14 על השבת לשמרה כמשפטה אל יעש איש ביום

15 (מל) השישי מלאכה מן העת אשר יהיה גלגל השמש

16 רחוק מן השער מלואו כי הוא אשר אמר שמור את

17 230 יום השבת לקדשו וביום השבת אל ידבר איש דבר

18 נבל ורק. אל ישה ברעהו כל אל ישפוט על הון ובצע.

19 אל ידבר בדברי המלאכה והעבודה לעשות למשכים

20 אל יתהלך איש בשדה לעשות את עבודת הפצו

21 השבת. אל יתהלך חוץ לעירו + (א) על אלף באמה

22 235 אל יאכל איש ביום השבת כי אם המוכן ומן האובד

23 בשדה ואל יאכל ואל ישתה כי + אם היה במחנה

יא בדרך וירד לרחוץ ישתה על עומדו ואל ישאב אל

1 כל *כל. אל ישלח את בן הנכר לעשות את הפצו ביום השבת

2 אל יקח איש עליו בגדים צואים או מובאים

223 על הכותרת לחוקי הטהרה במים ראו שוי 222 || 224 ומעוטים מ"ב קוראים בעותק a [ומו]עטים אבל בתצלומים אין רואים עיין; מוצע לקרוא [ומעו]טים או [ומעו]טים כבעותק מן הגניזה; מרעיל = מרחל כלי המחזיק ארבעה סאה, ראו ליברמן, יוונית, עמ' 135 || 225 במה 4QD^c בם; כלי 4QD^c כל כלי || 226 מרעיל = מרחל כבשורה 224; *במימי גרסו כמימי || 229 אמר דברים ה 11 || 234 השבת חסרה מילת יחס מעין ממוחרת או אחר; (א) על אלף באמה כתוב באותיות עבות ובמקום האות המחוקה חסרה מילה, כגון יותר, והשוו מצוות שבת, 4Q264a קטע 1 שוי 1 || 235 המוכן 'מאוכל שהוכן לפני השבת'; ומן האובד כנראה = מתבואה או מפרי שנפלו מן הצמח || 236 אם היה במחנה המילים האלה פותחות חוק חדש ונראה שלפניהן נשמטו כמה מילים (קיסטר) || 238 *כל גרסו כלי ||

4QD^f קטע 5 א 21-1 (+ 4QD^e קטע 6 ה 21-12 + 4QD^a קטע 9 א 16 + CD^a יא 3-יב 6)

- f 240 [בגזו כי אם כוב]טו במים או שופים בלבונה. אל יתערב [איש מר]צונו
 2 [בשבת. אל ילך א]ש אחר בהמה לרעותה חוץ מעירו כ[י] אם אלפים [באמה
 3 [אל ירם את] ידו להכותה באגרופ אם סוררת ה[א] אל יוציא[אה
 4 [מביתו. אל יוציא [איש מן הבית לחוץ ומן החוץ לבית וא]ם בסו]כה יהיה
 5 [אל יוצא מ]מנה וא]ל [יבוא אל]יה [אל יפתח כלי טוח בשבת]. אל [ישא איש
 6 [עלו סמנים לצ]ת ולבוא [ב]שבת. אל יטול בבית מושבת סלע ועפר. אל
 7 [ישא א]ש [אומן את] ה[יונק] [לצאת ולבוא בשבת. אל ימר את עבדו ואת
 8 [אמתו ואת *שוכרו ב]ש[בת. אל יילד איש בהמה בשבת ואם תפול אל בור
 9 [ואל פחת אל] יקימה [בש]בת. אל ישבות איש במקום קרוב לגוים בשבת
 10 [אל יחל איש את השב]ת על הון ובצע בשבת וכול נפש אדם אשר תפול
 11 [אל (מים) מקום מים ואל [ר] אל יעלה [אי]ש בסולם וחבל וכלי. אל יעל איש
 12 [למזבח בשבת כי אם עו]ל[ת השבת כי כ]ן כתוב מלבד שבתותיכם. אל [יש]לח
 13 [למזבח עולה ומנחה ולבונה [זעין ב]י[ד איש] טמא [באח]ת מן הטמאות לה[רשותו]
 14 [לטמא את המזבח כי כן] כתוב זבח רשעים תעבה [ותפלת] צדיקים כמנחת
 15 [רצון וכל הבא [אל בית ההשתחוות אל יבוא טמא כבוש וב]הרע
 16 [חצוצרות הקהל י]תקדם או יתאחר ולוא ישביתו את העבודה [כ]י כולה כ[י]
 17 [ב]ית קודש הוא. אל [ישכב איש עם אשה בעיר המקדש לטמא את [עיר]
 18 [המקדש בנדתם כן]ל איש אשר ימשולו בו רוחות בליעל ודבר סרה כ[משפט]
 19 [האוב והידעוני י]שפט וכול אשר יתעה לחלל את השבת ואת המו[עדות]
 20 [לוא יומת כי על בני] האדם משמו ואם ירפא ממנה ושמרוהו עד [שבע]
 21 [שנים ואחר [ב]יא לקהל. אל ישלח איש את ידו לשפוך [דם לאיש]

שוליים תחתונים

240 יתערב = 'יטמא', ראו א' קימרון "אל יתערב איש מרצונו בשבת (ברית דמשק יא 4)", דברי הקונגרס העולמי התשיעי למדעי היהדות, חטיבה ד, ירושלים תשמ"ו, עמ' 9-15 || 241 בהמה CD^a הבהמה || 242 ירם יש מקום להוסיף איש או כיו"ב || 243 אל יוציא = אל יוצא || 244 יבוא (אי) 4QD^e; יפתח CD^a פתח || 245 [לצ]ת CD^a לצאת || 246 [היונק] [רוחב הקטר לפני המילה ולאחריה מעידים על נוסח ארוך יותר מזה של CD^a, כגון [אל ישא איש אומן את [היונקים], וכן יש לשחזר גם בעותק 4QD^e; ימר CD^a ימרא איש || 247 *שוכרו גרסו שכירו; 4QD^e המילים האלה חסרות (אלא אם כן נתלו בין השיטין); [ב]שבת [4QD^e ביום השבת]; בשבת CD^a ביום השבת; תפול 4QD^e יפול; CD^a תפיל || 248 אל ישבות ... בשבת 4QD^e חסר || 250 [ר] CD^a מקום, השווה 4Q265 קטע 6 שו' 6; [אי]ש 4QD^e תלוי בין השיטין; וחבל 4QD^e וחבל || 251 שבתותיכם CD^a 4QD^e מקום חלק אחרי המילה || 252 למזבח CD^a איש למזבח, רוחב הקטר כאן מעיד על נוסח קצר || 253 כתוב משלי כא 27; תעבה מ"ב קוראים תעבה || 254 ההשתחוות CD^a השתחות || 255 הקהל קריאה מעין ההקל מתאימה יותר לרוחב הקטר ואולי הושמטה ה"א היידוע לפני ה"א בנוסח CD^a (ראו בהערה הקודמת) || 255-256 [כ]י ב[ית] ראו אנטה שטוידל (1993) RQ 16, עמ' 109-122 || 257 איש CD^a תלוי בין השיטין || 260 ואחר רוחב הקטר מעיד על טקסט ארוך יותר; לקהל CD^a אל הקהל ומקום חלק ||

CD^a יב 22-6 (+ 4QD^a קטע 9 ב 8-1 + 4QD^b 9 ג)

יב	מן הגוים
7	בעבור הון ובצע וגם אל ישא מהונם כל בעבור אשר לא
8	יגדפו כי אם בעצת חבור ישראל אל ימכר איש בהמה
9	ועוף טהורים לגוים בעבור אשר לא יזבחום ומגורנו
10	ומגתו אל ימכר להם בכל מאדו ואת עבדו ואת אמתו אל ימכור 265
11	להם אשר באו עמו בברית אברהם אל ישקץ איש את נפשו
12	בכל החיה והרמש לאכל מהם מעגלי הדבורים עד כל נפש
13	החיה אשר תרמוש במים והדגים אל יאכלו כי אם נקרעו
14	חיים ונשפך דמם וכל החגבים במיניהם יבאו באש או במים
15	עד הם חיים כל הוא משפט בריאתם וכל העצים והאבנים 270
16	והעפר אשר יגאלו בטמאת האדם לגאולי שמן בהם כפי
17	טמאתם יטמא הנזגע בהם וכל כלי (מסמר) מסמר או יתד בכותל
18	אשר יהיו עם המת בבית וטמאו בטמאת *אחד כלי מעשה
19	סרך מושב ערי ישראל על המשפטים האלה להבדיל בין
20	הטמא לטהור ולהודיע בין הקודש לחול ואלה החקים 275
21	למשכיל להתהלך בהם עם כל חי ולמשפט עת ועת וכמשפט
22	הזה יתהלכו זרע ישראל ולא יארו

262 ישא 4QD^a [ישא] א[ש] || 263 חבור 4QD^b חבור || 264-265 ומגורנו ומגתו כנראה = דגן, תירוש ויצהר, השוו במדבר יח 27 || 267 החיה ההיא הראשונה תוקנה כנראה מחיית; מעגלי הדבורים הכוונה לרימות הדבורים שבדבש || 269 במיניהם במקום למיניהם || 270 עד הם חיים 'בעודם בחיים' || בריאתם פְּרִיתָם לשון אכילה || 270-273 על העניין ראו נעם, עמי 84-94 || 271 לגאולי = 'לטומאת משקים'; שמן בהם רבין קורא שמו כהם || 272 יטמא 4QD^a אולי ויט[מא] || 273 בטמאת אולי יש לגרוס כטמאת למרות היסוסיו של גינצבורג, עמי 83, הרי יש כאן השוואה; *אחד גינצבורג ומיב סוברים שמקומה אחרי בבית; דומה שאין די מקום להכילה בטקסט של 4QD^a, ראו מיב, עמי 68 ||

ד. תקנות

CD^a יב 22-יג 16 (+ 4QD^a קטע 9 ב 14 - ג 3 + 4QD^b קטע 9 ד 11-1 + 4QD^f קטע 5 ב 20-21)

1	יב	וזה סרך מושב	1
23		הַמְחַפְּרוֹת הַמְתֵּהֲלָכִים בְּאֵלֶּה בְּקֶץ הַרְשָׁעָה עַד עֲמוּד *מִשׁוּח אַהֲרֹן	
ג		וישראל עד עשרה אנשים למועט לאלפים ומיאיות וחמשים	
2		ועשרות ובמקום עשרה אל ימש איש כהן מבונן בספר ההג' על	
3		פיהו ישקו כולם ואם אין הוא בחון בכל אלה ואיש מהלויים בחון	5
4		באלה ויצא הגורל לצאת ולבוא על פיהו כל באי המחנה ואם	
5		משפט לתורת נגע יהיה באיש ובא הכהן ועמד במחנה והבינו	
6		המבקר בפרוש התורה ואם פתי הוא הוא יסגירונו כי להם	
7		המשפט וזה סרך המבקר למחנה ישכיל את הרבים במעשי	
8		אל ויבינם בגבורות פלאו ויספר לפניהם נהיית עולם *בפרתיה	10
9		וירחם עליהם כאב לבניו וישקוד לכל מדהובם כרועה עדרו	
10		יתר כל חרצובות קשריהם לבלתי היות עשוק ורצוץ בעדתו	
11		וכל הנוסף לעדתו יפקדהו למעשיו *ושוכלו וכוחו וגבורתו והונו	
12		וכתבוהו במקומו כפי נחלתו בגורל האור אל ימשול איש	
13		מבני המחנה להביא איש אל העדה וזולת פי המבקר אשר למחנה	15
14		ואיש מכל באי ברית אל אל ישא ואל יתן לבני השחת כי	
15		אם כף לכף ואל יעש איש דבר למקו ולממכר כי אם יהודיע	
16		למבקר אשר במחנה ועשה בעצה	

2 *משוח גרסו משית השוו 4QD^a קטע 10 א שוי 12 וסרך היחד ט 11 || 3 עד לשימוש המילית כאן השוו סרך העדה ב 22 (קיסטר) || 4 עשרה ההיא נראית כחייית; ההג' 4QD^b ת[ה]גיא || 6 ולבוא 4QD^a [ול]ב; כל הכ"ף תוקנה כנראה מבייית; 4QD^a [את כול] || ובא [נ]בא || 8 הוא 4QD^f תלוי בין השיטין || 10 *בפרתיה גרסת 4QD^b [בפ]תריהם; עדיפה || וירחם עליהם מ"ב קוראים בעותק 4QD^b ו[עלי]הם [ירחם]; וישקוד עדיף על וישקה ועל ההשלמה של רבין ויש[יב]; כרועה 4QD^b כרעה || 13 *ושוכלו 4QD^b ושכלו || 14 נחלתו רבין קרא היותו; האור ולא הא[מת] כקריאת רבין || 15 זולת רבין [למרו]ת || 16 השחת באומגרטן, בני השחר, הציע השחר, אך קיסטר עיינו היטב בכתב היד המקורי וראה רשמים ברורים של תייו || 17 דבר רבין קורא חבר; מ"ב קוראים בעותק 4QD^a [ואל י]עש [איש למקח ולממכר ד]בר ונראה יותר לקרוא את המילה האחרונה [וממ]כר או כיו"ב על פי CD^a || 18 בעצה רבין קורא אמנה ||

4QD^a קטע 9 ג 10-4 (+ 4QD^d קטע 10 ב 2-1 + CD^a יג 16-19)*

a	וְלוֹ יִשׁוּגוּ וְכֵן לְכוֹל לֹקֵן [ח אִשָּׁה]
5	20 וְהוּ [ש] אֵהָ בַעֲצָה וְכֵן וְכֵן לְ [מַגְרֵשׁ]
6	וְהוּ [א] יִיטֹר אֶת בְּנֵיהֶם [וּבְנֹתֵיהֶם]
7	וּטְפָם [בְּרוּ] הֵ עֵ [נ] וְהָ וּבֵא [הַבַּת חֲסֵד]
8	וְאֵל יִטוֹר לְהַ [נָם בְּקִנְיָאָה וְ] בְּאֵף וְעַבֵּר
9	עַל פְּשָׁעֵיהֶם [וְאֵת] אֲשֶׁר אֵינְנֹ [נִקְשָׁר]
10	25 [בְּעֻזַּת קוֹדֵשׁ לֹא יִשְׁפּוֹט בָּם] שְׁפָטֵיהֶם

* הטקסט של 4QD^a שרד בחמישה קטעים שמוקמו על פי CD^a. שיחזור הטקסט של 4QD^d בעייתי. מייב הביאורו כאן אך לא שיחזורו. שטגמן, עמ' 498-501 ששיחזר לראשונה את הקטע סובר שהטקסט שהכיל היה קצר מזה של כתבי היד האחרים, חסרו בו לדעתו השורות המתאימות לשו' 23-25 של הטקסט המורכב || 19 וְלוֹ יִשׁוּגוּ 4QD^d וְלוֹ יִיטֹר [נ]; הצורה ישוגו היא עתיד קל משורש שג"ג || 20 וְהוּ [ש] אֵהָ מייב לא דייקו בסידור הקטעים וקראו בטעות וְהוּא; ראו קימרון, לשיפור, עמ' 145; בעותק CD^a יש מקום לקריאה הַשְׁיֵא [א] אֵהָ; בַעֲצָה 'כרצון היועץ', כמו בשו' 18 לעיל; וְכֵן וְכֵן לְ [מַגְרֵשׁ] CD^a וכן למגרש; נראה שהמילית וכן נכתבה פעמיים בנוסח 4QD^a אך השרידים מטושטשים || 21 וְהוּ [א] או וְהוּ [א], 4QD^d וְהוּ [א] || 22 [בְּרוּ] הֵ עֵ [נ] וְהָ בעותק CD^a היה הטקסט ארוך יותר, אולי [ברוח אמת ו] בְּעֵנָה; השוו סרך היחד ב 24, ה 25 (קיסטר) || 23 וְאֵל CD^a אֵל; וְעַבֵּר 4QD^d וְהוּ [א] יֵעַ [בוּר] || 23-24 וְעַבֵּר עַל פְּשָׁעֵיהֶם אפשר להשלים גם ועזוב כולל פשעיהם || 25 [בְּעֻזַּת ...] שְׁפָטֵיהֶם השוו פרק א שו' 225-226, 233-234; וכולדר קורא בשבועת הברית] ואין להכריע על פי התצלומים ||

CD^a יג 22-20 (+ $4QD^a$ קטע 9 ג 15-11 + $4QD^b$ קטע 9 ה 1 + $4QD^d$ קטע 10 ב 5-3)*

ג	וזה מושב המחנות לכל זרע ישראל]	26
21	[וואשר לא יחזיקו בא]לה לא יצליחו לשבת בארץ ו[לא ינצלו]	
22	[ממצוקות] אלה השם למה ש[לדת הלך במ]	

* על הטקסט של $4QD^d$ ראו עמי 49 || 27 ההשלמה על פי פרק א שוי 179 || 28 ממצוקות או ממציקים; אלה על פי $4QD^d$, ולא [ו]אלה; השם למה שגרסה סתומה; אין מקום להשלמה של רבין ה[משפטי]ם ואין כנראה אות תלויה כפי שמציע שטגמן, עמי 500; מדובר כאן בתקנות שיש לנהוג על פיהן בתקופת שלטון הרשעה ככתוב בהמשך, שוי 29-32 ||

4QD^b קטע 9 ה 13-2 (+ 4QD^a קטע 9 ג 19-17, א 10 + 4QD^c קטע 2 2-1 + 4QD^d קטע 10 ב 11-6 + CD^a יד 8-1)*

b	[כאשר יפקוד אל את ה]ארץ בבו [א ה]דבר אשר דָּבַר יביא
3	30 [על עמכה ימים אש]ו לוא באו [מ]מים סור א[פ]רים מעל
4	[יהודה וכל המתה]ל[כי]ם באל[ה] ברית אל נאמנת
5	[להם] להנצילים מכל מו[קשי] [הש]חת כִּי פ[ת]א[ים]ם עב[ר]ו
6	ויענשו [וסרך מושב כ]ול המ[ח]נות. יפקדו [כלם] בְּשִׁמְ[ו]תיהם
7	הכוהנים [לראשונה ו]הלויים [שניים ו]בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
8	35 [ש]לשיים ויִכְתְּבוּ [בשמו]תיהם א[י]ש אחר אחיהו הכוהנים
9	[ל]רְאִישׁוֹנָה [והלויים שנים ובני] יִשְׂרָאֵל שלשיים
10	[ו]הגָּר רביעִי וְ[כ]ן י[ש]בו [וכן ישאלו] לכול וְהִכְלוּהוּ אשר
11	[י]פקד בראש ה[רב]ים אִם מִבְּנֵי שלושים שנה ועד בְּן ששים
12	שְׁנָיִם מְבוֹנֵן [בספר] הִהְגִּי וּבְכָל משפטי התורה לדברִם
13	40 [כ]מִשְׁפָּטִים

* על הטקסט של 4QD^d קטע 10 ראו עמ' 49 || 29 ההשלמה על פי פרק א שוי 165; דָּבַר ישעיהו ז 17; יביא מ"ב קוראים יבואו, השוו הערה לפרק א שוי 165 || 30 לוא באו 4QD^a לו בא || 31 וכל 4QD^a וכול; נאמנת CD^a נאמנות; המתה]ל[כי]ם באל[ה] חוזר אל ואלה ... להתהלך במ שוי 28 || 32 [הש]חת על פי רוחב הקסר; CD^a שחת || 32-33 פ[ת]א[ים]ם עב[ר]ו ויענשו CD^a פתאום ונענשו ומקום חלק אחרי ונענשו; השוו משלי כז 12 || 33 [כלם] בְּשִׁמְ[ו]תיהם] או כולם בְּשִׁמְ[ו]תיהם; 4QD^d אות תלויה מעל המילה || 34 [לראשונה ו]הלויים] בקסר בעותק 4QD^d יש אולי מקום לעוד מילה || 35 [ש]לשיים CD^a שלשתם והגר רביע; שלשתם היא שיבוש גראפי של שלישיים; [א]ש בקסר בעותק 4QD^b יש אולי מקום לעוד מילה || 36 והלויים 4QD^c והלויים; שלשיים CD^a שלושתם שהיא שיבוש גראפי מן שלישיים || 37 רביעִי CD^a רביע || 38 [י]פקד או [י]פקד; בראש CD^a אש, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 247 || 39 שְׁנָיִם CD^a חסר; הִהְגִּי כקריאת מ"ב, וכולדר קורא ההג'י שלא ככתוב; לדברִם CD^a לדברם ||

4QD^a קטע 10 א 11-1 (+ 4QD^d קטע 11 א 1, קטע 14 + 4QD^b קטע 9 ה 13-14 + CD^a יד 8-17)

- a [ו]המבקר שלכול
 2 [המחנות מכן] שלושים [שנה עז בון] [ה]משים [בעול]בכול ס[ו]ד
 3 [אנשים ו]לכול לשון *רמ פריה. על פיהו יבאו [פול באי] הע[ד]ה
 4 [איש בתרו] וכול הדבר אשר [יהיה לכול] [האד]ם לדבר לעדה
 5 [למבקר ידבר] לכול רניב ומשפט. [זה סרך הרבי]ם [ל]הכין כול 45
 6 [חפציהם שר] שני [ימים לממעי]ט וינתן [על יד] המבקר והשופטים
 7 [ממנו ית]נו בעד פצ[ע]ם וממנו י[חזקו בעד] [ה]ני והאביון
 8 [ולזקן א]שר יכרע ו[ל]איש אש[ר] יזוגע ולאש[ר] ישבה לגו נכר
 9 [ולבתולה אש]ר אי[ן] [ל]ה [גואל ולזער אשר אין *לדורש ולכול
 10 [עבודת בית] החבר ו[ל]ו יכרת בית החבר מידם. זה פרוש 50
 11 מושב פול המחנות ו[א]לה יסדות אושי הקהל

41 שלכול CD^a אשר לכל || 42 המחנות מייב קוראים מחנות; [ה]משים CD^a המשים שנה וכן משלימים מייב, אולם בעותק 4QD^a אין די מקום להשלמתם; המבנה הקצר נפוץ במגילות, שלא כבמקרא || 43 *רמ פריה הטקסט משובש; יבאו = יבוא, נהגה yabo^u || 44 וכול CD ולכל; לעדה CD^a חסר || 46 שני [ימים לממעי]ט וינתן CD^a שני ימים לכל חדש לממעיט ונתנו; והשופטים הסופר רשם את המים הסופית מתחת השורה כדי שלא לפלוש לטור הבא || 47 פצ[ע]ם [מייב משלימים פצ[ע]ים] שלא כגרסת CD^a; רוחב החקר בעותק 4QD^a מצביע על טקסט ארוך יותר מזה של CD^a; [י]חזקו בעד [ה]ני והאביון CD^a יחזיקו ביד עני והאביון; ייתכן שהעיון במילה בעד תוקנה מיויד || 48 לגו כתיב פוניטי של לגוי; מייב קוראים לגי, CD^a לגוי || 49 ולזער אשר CD^a [ל]עז[ר] ש; *לדורש או ל דורש; CD^a לו דורש; שרידי האותיות לפני דורש בעותק 4QD^a קשים לקריאה || 50 [בית] מייב אינם מוסיפים את המילה הזאת ומביאים את הנוסח הקצר של CD^a שאינו תואם את גודל החקר; זה CD^a זה || 51 מושב פול המחנות CD^a מושב המחנות; יסדות או יסדות ||

ה. עונשים

$4QD^a$ קטע 10 א 13-11 (+ $4QD^d$ קטע 11 א 2-1 + CD^a יד 17-19)*

a

וזה פרוש

1

12

[המשפטים אשר ישו פטו במ עז *עמוד משיח אהרון וישראל]

13

[ויכפר עוונם בכפורי מנחה וחטת ו] [נתיחה]

* הקטע הבא הוא כנראה כותרת פתיחה לקובץ העונשים (השוו סרך היחד ו 24). הטקסט של קובץ העונשים שוחזר על פי המקבילות בסרך היחד ה 24-25 ובחיבור 4Q265 קטע 4; הרשימות האלה נידונו בספרות המחקר והושוו זו לזו, עיינו במאמרו המסכם והחדשני של אי שמש, "חוקת העונשים מקומראן ומקורותיה המקראיים", מגילות ה-ו (תשס"ח), עמ' 245-268. שמש הראה שהמבנה והסדר של הרשימות שבסרך היחד ובברית דמשק דומים. אבל בכל אחת מן הרשימות נוספו בסופי היחידות עבירות ועונשים המתאימים לסוגי הקבוצות השונות של עדת היחד. גם המקומות החלקים וההגהות בטקסט שבסרך היחד מעידים שהטקסט שם לא היה עדיין קבוע (השוו ליכט, סרכים, עמ' 158). לדעת שמש, הרשימות מושפעות מויקרא יט 11-18 ומעוד מקומות בתורה המדברים בקדושת עם ישראל || 2 במ נראה שהטקסט של CD^a היה ארוך יותר; *עמוד בכתב היד האות הראשונה מעוותת, ונראה שכתוב בו למוד || 3 בכפורי ... ו] [נתיחה] את עיקר הקריאה הזאת הציע קיסטר על סמך עיון מדוקדק בכתב היד המקורי של CD^a , ראו מבואות, ב, עמ' 524; ההשלמה בנכפורי מנחה תואמת בדיוק את גודל הטקסט החסר של $4QD^a$; מדובר כאן בקורבנות ממש, ראו שם, עמ' 522-524 ||

חיבורים עבריים מקומראן

CD^a יד 23-20 (+ 4QD^d קטע 11 א 4 + 4QD^a קטע 10 א 11-13, 15)*

- יד [אֲשׁוּר *קָר בַּמּוֹן וְהוּא יוֹדַע וְהוּא] **בְּדִילֹהוּ מִן הַטְּהָרָה**]
- 21 [שָׁנָה אַחַת וְנִ] **עָנַשׁ יָמִים שְׁשֶׁה וְאַשֶׁר יָדַבְרָה אֵת רַעְהוּ בְּקוֹשֵׁי עוֹדְףָה**] 5
- 22 [אֲשֶׁר] **לֹא בַּמִּשְׁפָּט וְנִעְנַשׁ חֹזְדָּשִׁים**]
- 23 [] **לְ] ° [] ° [] ° [**]

חסרות כמה שורות

* מ"ב הוסיפו כאן ארבעה קטעים זעירים מעותק 4QD^d שצוינו כקטע אחד. באמת רק אחד מן הקטעים שייך לכאן || 4 *קָר גרסו ישקך כמו בסרך היחד ו 24, ראו קימרון, תיבות חסרות, עמ' 248; **וְהוּא] בְּדִילֹהוּ מִן הַטְּהָרָה**] **וְהוּא בְּדִילֹהוּ מִן הַטְּהָרָה**; גודל הקָר בעותק CD^a מתאים יותר לקריאה מעין וה[נבדל] ||

4QD^a קטע 10 ב 15-1 וקטע 69 (+ 4QD^c קטע 7 א 6-2 + 4QD^d קטע 11 ב)*

a [ואשר ינטור לרעהו אשר לוא במשפט והבדילתו]
 1 מאתם ימים ונענש מאה יום ואש[ר] כדבר מות ינטור ולו[ן] ישוב
 2 [עוד ואש[ר] יק[ו]ם את רעהו שלו בעצה [והו] בדל שנה אחת ונע[נ]ש
 3 ש[שה] חודשים] ואשר ידבר בפיה[ו] וזכר נבל ונענש עש[ו]ר ימים 10
 4 [הם והובדל] שלושה חודשי[ם] ואשר יזכר בתוך זכ[ו]רי רעהו [פרע
 5 ונענש עשרת ימים] ואשר ישכ[ב] ב[ו] ישן במוש[ב] הרבים או בעצ[ה]
 6 [והובדל] שלושים יום [ו]נענש עשרת ימים [ו] וכן לאיש הנפטר
 7 [אשר] לו בעצת הר[ב]ים [ה]ה[ג]ם [ש]לוש פע[ם] מים על מושב[ו] אחד
 8 [ו]נענש [עשרה ימים אם [ויקפוחו] ונפטר] במושב ונענש שלושים] 15
 9 יו[ם] ואש[ר] יהלך לפני רע[ו]הו ערום בבית או בשדה הלך ערום לפני
 10 ה[ב]ריאות והובדל ששה [חודשים ונענש] ואשר
 11 תצא [את] ידו מתחת בגד[ו] והוא אה[ב]ת [והובדל] שנים
 12 יום ונענש עשרה והצו[ו]ה ק[ו] בסכלו[ת] להשמיע[ו] ק[ו] לו והובדל
 13 שלושים ונענש חמשת ימים [ו] המוציא את י[דו] השמ[א]ל [ית] 20
 14 [לש] ה[ו] בה ונענש [חמשת ימים והובדל] עשרה [ו] אשר ילך [רכיל]
 15 [בר]ע[ו] והבדל[ו] לו מן הטהרה שנה אחת ונענש ששה חודשים]

* כתב יד היסוד כאן מורכב משבעה קטעים שאין ביניהם מגע || 8 ואש[ר] [מייב קוראים ואם || 9 יק[ו]ם כהצעת שמש, שם (לעיל, עמ' 53), הע' 12; ראשי אותיות בלתי ברורים נראים בתצלומים הקיימים || 11 פרע מייב קוראים [ו]פרע; פרע = פָּרַע והוא תואר הפועל || 15 אם אולי תלויה רגל של וייו לפניו; ונפטר שרידי האותיות בעותק 4QD^c קשים לזיהוי ויש שם עוד שרידי אותיות ועור מקולף || 16 הלך ערום 4QD^c תלוי בין השיטין || 18 תצא מייב קוראים [ו]צא שלא כדקדוק ושלא כתחביר || 19 והצו[ו]ה ק[ו] מייב קוראים וה[ו] {ס[ו]ה}ק; 4QD^d השוה[ק]; להשמיע הסופר כתב תחילה להרים והוסיף שמיע מעל האותיות רים || 20 חמשת ימים המילה ימים כתובה על קטע זעיר; מייב קוראים חמשת [עשר] ימים, אולם על פי מקום המילה מתחת למילים ששרדו בקטע נראה שהמילה ימים תוכפת למילה חמשת; כך נדרש גם על פי המורפולוגיה והתחביר של העברית ||

4QD^e קטע 7 א 7-16 (+ 4QD^b קטע 9 ו 1-5)

e] ואשר ברבים ילך [

7 [רכיל לשלח הוא מאתם ולא] ישוב ע'וד ואם על רעהו ילון אשר לא במשפט ונענש ששה]

8 [הודשים והאי] ש' אשר תזוע [רוחו מיסוד היהד לבגוד באמת וללפת בשדירות לבו]

9 25 ה'ו' בדל שתי שג'ים ו'נ'ענש ששים] יום ובמלאות לו שנתים ימים ישאלו הרבים]

10 על יד'נ'ין ואם יקרב] ויכתו' בהו בתכוננו ואחר ישאל אל המשפט [

11 [והאי] אשר ימאס את משפט הרבים ויצא ו' לא ישוב עוד והאי ש אשר יקח את]

12 אוכלו חוצה מן המשפט והשיבו לאיש אשר לקחו מ'מנו [ואשר יקר' ב]

13 לזנות לאשתו אשר לא כמשפט ויצא ולא ישוב עוד [והאי ש אשר ירשע] על האבות

14 30 [יצא] מן העדה ולא ישוב] ואם [על האמות ירשע] [ימים כי אין לאמ'ו]ת רוקמ'ה' בתוך

15 [העדה] ואלה המ' שפטים א'שר ישפטו [כ'ם כל המתיסרים. כל איש אשר

16 [שגג בדב]ר יבוא וידיעהו לכוהן המ'פקד

25 ו'נ'ענש מעל התיבה הזאת כתובה שיין ואות לא מזוהה לפניו || 29-28 **ואשר יקר' ב]** לזנות לאשתו ימי שיקיים יחסי מין עם אשתו לשם זנות, ולא לשם פרייה ורבייה; ראו הערתו של מי קיסטר בכתב העת *JTS* כרך מד (1993), עמ' 280-281, ולעיל פרק ב שוי 26-27 || 30 [יצא] אין מקום להשלמה של מ"ב ישלח, ואין שריד ללמ"ד על הקלף מעל לשורה; י'רשע מ"ב קוראים ונענש עשר'ת]; רוקמ'ה' על פירוש המילה הזאת ראו אלולד, הורוביץ || 31 [ואלה המ' שפטים] כותרת חדשה לעניין ענישת חברי העדה העוברים על חוקי התורה || 31-37 בשורות האלה מדובר בווידוי כתחליף זמני לקורבנות ולמקדש, ראו קיסטר, מבואות, ב, עמ' 491 ||

4QD^a קטע 11 20-1 (+ 4QD^d קטע 16 + 4QD^e קטע 7 א 16-15)

a על הרבים וְקבל את משפטו מרצונו כאשר אמר ביד
 2 מושה ע[ל] הנפש אשר תחטא בשוגגה אשר יביאו את
 3 חטתו [א] ואת אשמו ועל ישראל כתוב אלה לי 35
 4 אל קצי [ה]שמים ולו אריה בריה ני הוחכם וְבמקום אחר
 5 כתוב לשוב אל אל בככי ובצום וְבמקום אחר כתוב קרעו לבבכם ואל בגדיכם וכול המואס במשפטים
 6 האלה על לפי כול החוקים הנמצאים בתורת מושה לו יחשב
 7 ככול בני אמתו כי געלה נפשו ביסורי הצדק במרד מלפני
 8 הרבים ישתלח וידבר בו הכוהן המופקד על הרבים וענה
 9 וְאמר ברוב זאת *און הו הכול זמפיק הכול ועושה הכול אשר יסדתה
 10 עמים למשפחותיהם ולשונות לאומותם ותתעם בתהו ולו
 11 ולו דרך ובאבותינו בחרתה לזרעם נתתה חוקי אמתכה
 12 ומשפטי קודשכה אשר יעשה האדם וחייה וגבולות הגבלתה
 13 לנו אשר את עובריהם ארותה ואנו עם פדותכה וצון מרעיתךה 45
 14 אתה ארותה את עובריהם ואנו הקימונו ויצא המשתלח והאיש
 15 אשר יוכל מהונו ואשר ידרוש שלומו (המשתלח) ואשר יאות עמו
 16 ונכתב זכו ועל יד המבקר בחרת ושל(ים) משפטו וכול (יו)
 17 [ישבי] המחנות יקהלו בחודש השלישי וארו את הנוטה ימין
 18 ושמאלו מן התורה והזה פרוש המשפטים אשר יעשו בכול קץ 50
 19 [הרשעה בעת אשר יעמ] ודו [בכ]ל קצי החרון ומסעיהם לכול
 20 [מחניהם וכול תוצאותיהם הנה הכול] לכתוב [ע]ל [מ]דר[ש] התורה
 21 [האחרון]

סוף החיבור

33 אמר על פי במדבר טו 27 ועוד || 35 חטתו [א] ואת 4QD^e חטתו ו[את]; מ"ב קוראים [ואת ואחריה מקום חלק; אשמו מתוקן מן אשמה; כתוב על פי דברים ל 4 וויקרא כו 31 || 36 קצי 4QD^e קצה; ני הוחכם 4QD^e תלוי בין השיטין || 37-36 וְבמקום ... בגדיכם בעותק 4QD^e סדר הפסוקים הפוך: ובמקום אחר כתוב] קרעו לבבכם ואל בגדיכם וכתוב לשוב אל אל בככי ובצום], למינח השונה שלפני המובאות השו 4Q485 קטע 1 שוי 5 || 37 וְבמקום כתיב פונטי של ובמקום וראו קימרון, דקדוק, עמי 27-28; מ"ב קוראים בטעות וְבמקום, ראו קימרון, לשיפור, עמי 145; כתוב יואל בב 12-13; וכול 4QD^e וכל || 38 כול 4QD^e כל; הנמצאים שתי האותיות הראשונות מתוקנות כנראה; 4QD^e נכתב תחילה המצאים ותוקן כנראה הנמצאים || 39 ביסורי 4QD^e צורת האות השלישית של המילה מוזהר; במרד 4QD^e וב[מרד] ולפניה מקום חלק || 41 ברוב זאת *און הו הקריאה והפירוש קשים ובמיוחד התיקון; מסתבר שהנוסח שלפני התיקון השתבש מן את (= אתה) הו הכול שהוא נוסח מובן; וְמפיק מ"ב קוראים זבידך || 47 מהונו מ"ב קוראים מהונם; בתצלום נראית וי"ו שלמה ואחריה כתם מוזהר; (המשתלח) מ"ב קוראים והמשתלח) || 48 יד מ"ב קוראים פני; ראו קימרון, לשיפור, עמי 145; ושל(ים) מ"ב קוראים ושל(ים) ומסמנים נקודה עבה מעל היו"ד השנייה, ובאמת בכתב היד יש שתי נקודות לציון מחיקה || 50 וה זה או והנה; 4QD^e זה, ולפניו יש כנראה מקום חלק, ראה בר-אשר, כתיבים, עמי 165-167 || 51 [בעת אשר יעמ] ודו מ"ב קוראים [את אשר [יפ]קידו]; [יעמ] ודו 4QD^d [יעמו] ודו || 51-52 ומסעיהם ... תוצאותיהם מ"ב מצרפים אל 4QD^e קטע זעיר ובו המילים [] כל ישב ושרידי אותיות בשורות הסמוכות; הם קוראים ומסעיהם] לכל ישב [מ]חניהם וכל [ישב ער]הם אבל אין די מקום לשתי המילים האלה בין ומסעיהם לבין [מ]חניהם; והשוו סרך העדה ב 15 במחניהם ובמסעיהם || 52 וכול 4QD^e וכל; תוצאותיהם הקריאה נסמכת על במדבר לג 2; 4QD^d [תוצאותיהם] ||

4QD^h קטע 5*

2. [אַהֲרֹנָה] [כִּי שָׁבָה וּכְסֹתָהּ בְּ] []
3. [] [אֲנִי נִדְתָהּ הִיא אֲשֶׁר הוּא] []
4. [] [זֹאת עוֹלָם הִמָּה אֶל יִשְׁכַּבְּ אִישׁ אֶת הָאִשָּׁה בְּנִדְתָהּ]
5. [דְּחֻתָּהּ] מִיָּמֵי סִפְרָהּ אֶת דָּם טוֹהֲרָה עַד אֲשֶׁר יִקְרָא הַדָּם] []

* שני קטעי פפירוס שמיליק ובאומגרטן משייכים לעותק ח של ברית דמשק, 4Q273. הקטעים מצטרפים כנראה זה לזה. הכתב דהוי וקשה חקריאה בתצלומים הקיימים. מדובר כאן בטהרת הנידה || 3 נִדְתָהּ קריאה חדשה || 4 יִשְׁכַּבְּ מ"ב קוראים יקח; לקריאה המוצעת כאן השוו ויקרא טו 24 ||

מגילת ההודיות

מבוא

החיבור השתמר בשמונה כתבי יד. במערה הראשונה התגלתה המגילה הגדולה ($1QH^a$) ועוד שני קטעים קטנים ($1QH^b = 1Q35$), במערה הרביעית התגלו שישה כתבי יד. המגילה הגדולה החזיקה כשלושים טורים בני ארבעים ואחת וארבעים ושתיים שורות. כמה טורים אבדו ובכמה טורים שרד רק מעט מן הטקסט. גם הטורים היותר שלמים נפגעו בראשם ובסופם או בצדיהם. במקומות רבים יש חסרים גם באמצע הטור, בין חסרים מחמת כליון הקלף ובין חסרים מחמת הימחקות הכתב שעל הקלף. במקומות רבים הקלף מושחר ונראה בבירור רק בתצלומים מיוחדים. המגילה לא נמצאה גולה כסדרה אלא מקופלת בגושים. היא נקרעה במקומות רבים. רוב הקרעים מוקמו בידי ז'אן קרמניאק, הרטמוט שטגמן ואמיל פואש שעמדו גם על הסדר הנכון של טורי המגילה. חוב גדול במיוחד אנו חייבים לשטגמן ולפואש שהפליאו לעשות בשיחזור המגילה ובפיענוחה. שני סופרים כתבו את המגילה. האחד קפדן שכתב את הטורים א עד יט שורה 25, והשני סופר רשקן שכתב מכאן ועד הסוף. לפרטים עיינו ש"ש, עמ' 13-53.

במקומות שכתבי יד חופפים מתגלים בעיקר חילופי כתיב ולשון אבל הסדר של $4QH^a$ היה שונה מזה של המגילה השלמה (עיינו בהערות בעמ' 105 להלן). איילין שולר משערת שמגילת $4QH^a$ כללה מעיקרה רק מקצת השירים שבמגילה השלמה ובסדר שונה. היא מסווגת את השירים ששרדו בה כ"שירי העדה" (ראו להלן). לדעתה $4QH^c$ הכילה רק מעט משירי המגילה השלמה ושרדו בה "שירי המורה", עיינו בסדרת התגליות, כט עמ' 86, 181 וכרך מ, עמ' 10. המהדורה ערוכה על פי הסדר ומספר השורות שקבע שטגמן (עיינו במבוא למהדורתנו, עמ' יז). סדר הטורים והקטעים הישן צוין משמאל לטקסט.

הטקסט מסתמך על הקריאות שהוצעו במהדורות קודמות ובספרות המחקר ועליהן הוסף כאן כהנה וכהנה. אמיל פואש הגדיל לעשות בפיענוח הטקסט הפגוע שבמגילה (עיינו ברשימת הקיצורים). חלק מקריאותיו נרשם במהדורה שלנו. אולם לפעמים הוא מפענח אותיות שאינן מתחברות לתיבות מובנות בהקשר. במקרים אלה נרשמו במהדורתנו עיגולים לציון האותיות הלא ברורות. למרות המאמצים הרבים שנעשו, עדיין נשארו שרידי אותיות שלא פוענחו כלל. לפעמים הכתוב אינו נראה בכתב היד וגם תצלומי האינפרה אדום אינם מאפשרים קריאה בטוחה. תצלומי אינפרה אדום ממוקדים מועילים פה ושם. יש לקוות ששימוש בטכנולוגיות תצלום מתקדמות יותר יסייע לשפר את הקריאה. על התצלומים הקיימים ראו ש"ש, עמ' 9-10. במהדורת ש"ש התצלומים מובאים על פי סדר המגילה החדש והקטעים שובצו במקומם.

רוב הקטעים שלא שובצו שייכים כנראה לתחילת המגילה. הדברים אמורים במיוחד בקטעים שיש בהם מספר ניכר של שורות הגדול ממספר השורות החסרות ברוב טורי המגילה. הקטעים השייכים לתחילת המגילה נכתבו בכתב היד של הסופר הראשון ואלה שמסוף המגילה נכתבו בכתב היד של הסופר השני. מבין הקטעים שכתב הסופר הראשון חשוב במיוחד קטע 11+13 המדבר בגבורות האל המנהיג ומכלכל את כל היצורים והעושה חסד עם בחיריו ומעלה אותם ברצונו לדרגת המלאכים המהללים אותו. מכאן אנו למדים שפתיחת המגילה הייתה דומה לחתימתה. מסתבר שגם קטע 10 הוא מתחילת המגילה (ראה עמ' 105). הקטעים הזעירים לא הובאו במהדורה משום שקריאתם מסופקת.

מתי נכתבה המגילה ומיהו מחברה? במגילה נזכרים כינויים לכת ולמתנגדיה הידועים מחיבורים אחרים של העדה. כתב היד של המגילה הגדולה הוא מראשית ימי בית הורדוס וזה זמנם של כמה מכתבי היד האחרים. $4QH^b$ משויך לסוף ימי בית חשמונאי, כתבי היד $4QH^a$, $1QH^b$ משויכים לסוף ימי בית חשמונאי

או לתחילת מלכות הורדוס. אבל אין נזכרים אירועים ידועים היכולים לסייע בקביעת זמן מדויק. אף על פי כן מקצת החוקרים הסכימו עם סוקניק כי המגילה נכתבה על ידי מורה הצדק. ואלה עיקרי טעמיהם:
א. מדברי בעל ההודיות (הנאמרים בגוף המדבר) ברור כי הוא משמש מורה לעדתו והוא מלמד אותם את חוקי האל ודרך הנהגת עולמו.

ב. בעל ההודיות מרבה לספר על הרדיפות שאויביו רדפוהו ועל שניצל מהם בחסדי האל. דברים המתאימים לדברים על הצלת מורה הצדק מרודפיו שמסופרים בפשרים.

ג. מחבר ההודיות מספר שהוא גלה מארצו. על גלות זו מסופר גם במגילת פשר חבקוק.

ד. ליכט, עמ' 22, ציין גם את האחידות בלשון בסגנון ובתוכן שמתבטאת בחזרה על ביטויים שגורים, כמות מצומצמת של נושאים שחוזרים ונידונים במגילה. אחידות זו מלמדת לדעתו שאדם אחד חיבר את ההודיות.

שאלת אחידות המגילה זכתה לתשומת לב רבה במחקר. סוונד הולם-נילסן ערער על הדעה שהמגילה אחידה ונכתבה בידי מורה הצדק. בעקבותיו טענו רבים שהמגילה אינה אחידה ושאי אפשר לייחס את כולה למורה הצדק. לדעתם יש בחיבור שירים שאפשר לשייכם למורה ממורי העדה (טורים י-יז) ויש בו שירים העוסקים בעדה. גם במזמורים המשוייכים למורה אין עניינים אישיים המיוחדים למורה הצדק דווקא. מבחינת הסגנון ניכר במגילה שימוש במגוון גופים דקדוקיים (למשל מדבר וגם מדברים) ובחלקים שונים זיהו החוקרים מטבעות לשון אופייניים. השיר שבסוף המגילה שהחוקרים סבורים שיש בו דברי השתבחות (טור כה שורות 34 ואילך) מיוחד בתוכנו ובלשונו. די לציין שיש בו גם שימוש בגופי המדברים והנוכחים שלא כרגיל בשירים אחרים שבמגילה (אומנם יש פנייה לנוכחים בטור ט שורות 36-39). אפשר אפוא שהחיבור מורכב ממקורות שונים. וראו עוד Michael C. Douglas, "The Teacher Hymn Hypothesis Revised: New Data for an Old Crux", *DJD* 6 (1999), pp. 239-266; E. Schuller, "Some Contributions of the Cave Four Manuscripts (4Q427-423) to the Study of the Hodayot", *DSD* 8 (2001), pp. 278-287; ג'ון קולינס, "גלגוליה של מגילת ההודיות בקומראן", מגילות ב (תשס"ד), עמ' 69-78; איילין שולר, "מגילת ההודיות", מבואות א, עמ' 261-273.

המגילה כתובה בסגנון שירי נמלץ המושפע מאוד ממליצת המקרא, והיא אוסף של שירי הודיה לאל על חסדיו. בשירים מובעת השקפתו של המחבר על עולמו של האל. השקפה השכיחה גם בחיבורים אחרים של עדת היחד. במרכז החיבור עומד האל שברא את העולם כדי שהכול יהללו אותו ויעשו את רצונו. הוא קבע מראש את פעולת כוחות הטבע ואת מעשי הברואים (תורת הגזירה הקדומה). צדקתו או רשעותו של כל נברא נקבעו בגזירת האל. כל הנבראים (בני אדם או מלאכים) משתייכים לשתי רשויות, רשות הטוב ורשות הרע. האל ברא את הרע ברזי חוכמתו שהאדם אינו מסוגל להבינם. אולם במועד שקבע האל יושמדו הרשעים והרשעה, והטוב ישרור לבדו. האדם הוא אפוא יצור שפל והבנתו מוגבלת. הוא זקוק לחסדי האל ולכפרת עוונותיו. הטוב ורע מעורבים בו ורק בקיום רצונו של האל ובקיום מצוותיו הוא עשוי להיגאל וליכות לחיי נצח.

בחיבור נזכרים מתנגדיה של עדת היחד המתעים את המחבר ואת בני עדתו ומנסים בכל כוחם להסיר את לבם מחוקי האל. אולם האל שומר על בני בריתו וביום הדין ישמיד את הרשעים. אז יזכו בני העדה לרוב כבוד ולשלום עולם. החיבור מסתיים בהימנונים על רַע האל וידידיו שהאל מושיעם בטובו והם זוכים לשכון במחיצתו בעולם שכולו טוב ושמחה ואור.

עניין מיוחד עורר השיר שבסוף המגילה שהחוקרים מצאו בו דברי השתבחות. הטקסט שבמקום הזה השתמר בעיקר בעותק 4QH^a אך קטעים מן המגילה ומעותק 4QH^c חופפים לו ומשלמים מעט מן החסר. שיר דומה מאוד נמצא בכתב יד 4Q491 11 א. האומנם יש בשיר דברי השתבחות? הרי הדובר מדמה את עצמו בדימוי של שפלות הלקוח מן הכתוב על עבד ה' בישעיהו נג 3 "נבזה וחדל אישים". וזה לשון הכתוב

על פי הטקסט המורכב עמ' 102: 'מַיְנִי] נְבֻזָה כְּמוֹנִי וּמִי] כְּמוֹנִי הַדֵּל [אִישִׁים וּמִי לֹאֵל] רַע יִדְמָה בְּיָי] ... מִי כְּמוֹנִי בְּאֵלִים'. מי הוא אפוא הדובר המעיד על שפלותו ועל כבודו בכפיפה אחת וכיצד הולמת הכפילות הזאת את מגילת ההודיות? לזיהוי המשורר הוצעו הצעות שונות שהנועזת שבהן היא זו של ישראל קנוהל (בעקבות המשיח, ירושלים ותל-אביב תש"ס). קנוהל סבור שהמשורר הוא משיח שקדם לישו ושדמותו שימשה מודל למשיח הנוצרי. הוא מזהה את המשיח עם מנחם האיסיי שיוסף בן-מתתיהו כותב עליו כי ניבא שהורדוס עתיד להיות מלך היהודים. לדעתו דברי ההתפארות מושפעים מן הספרות הרומית ומפולחן הקיסר אוגוסטוס. הספר עורר עניין רב ותורגם לכמה לשונות ומחברו הוזמן לאוניברסיטאות בארץ ובעולם לשאת דברים על התגלית המרעושה. אולם רבים לא השתכנעו מדבריו המלומדים. חנן אשל ומגן ברושי השיגו על עיקרי הדברים והטעימו שתיארוך כתבי היד מפרוץ את עיקרי דבריו. הם הסתמכו על בדיקות רדיו קרבון חדשות ומדויקות למדיי שנמצא בהן שכתבי היד $4QH^d$, $4QH^e$ נכתבו בימי שלטון בית חשמונאי. גם מקצת מומחים בתחום הפליאוגרפיה קבעו שכתבי היד האלה הם מימי בית חשמונאי אך היו שאיחרו אותם לראשית ימי בית הורדוס. על הביקורת והוויכוח שהתעורר בעקבותיה עיינו בתרביץ ע (תשס"א), עמ' 133-138, 283-288, 633-636.

מקובלת יותר הדעה שהדובר הוא אחד ממנהיגי העדה, אולי מורה הצדק או הכוהן המשיח שיעמוד באחרית הימים. האדם יכול להגיע למעמד המלאכים ואף העדה המקיימת את מצוות ה' עשויה להגיע לדרגת המלאכים המשבחים את האל. רעיונות שאינם זרים למגילת ההודיות, וראו Philip Alexander, *The Mystical Texts: Songs of the Sabbath Sacrifice and Related Manuscripts*, London and New York 2006, pp. 74-91; Michael O. Wise, "A Study of 4Q491c, 4Q471b, 4Q427 7 and 1QH^a 25:35-26:10", *DSD* 7 (2000), pp. 173-219

הקריאה החדשה המוצעת במהדורתנו ושילוב הטקסט במגילת ההודיות מאפשרים אולי דיון יותר דווקא במזמור הזה ובהקשרו, למשל, משילוב הקטעים עולה שהמזמור מתחיל בכותרת שבטור כה שורה 34 **למשכיל מזמור** ומיד לאחר מכן מופיע פועל בגוף מדברים המכוון כנראה לעדה ולאחריו נזכר קרוב לוודאי כיסא הכבוד שבעל המזמור ישב עליו. בעל המזמור מהלל את האל בגוף נוכח ומודה לו על שרוממו מן המלאכים. בדברים הללו אין משום התפארות שהרי הדובר מודה בשפלותו ובכך שרק בזכות חסדי האל זכה לכבוד הזה ומשום שמילא את ייעודו להלל את האל. אף במקום אחר במגילות מצאנו שהאל מושיב את חסידיו על "כסא מלכות עד" 4Q521 ב 2. על מבנה המזמור ואופיו עיינו בדברי ג'ון קולינס הנזכר לעיל, עמ' 77, ומיד להלן.

גם בעוד קטע (ראה עמ' 105) אתה מוצא (עמ' 105) דברי שבח לאל שהפליא חסדיו עם בני איש וזיכה אותם לחזות בזיו השכינה ובשמחת עולם. אולם הקטע מן המגילה הגדולה, קטע 10, המשתלב בטקסט של $4QH^a$ 8 א נכתב בידי הסופר הראשון ומקומו בתחילת המגילה. מן הקטע הזה ומעוד קטעים מכתב היד של הסופר הראשון עולה שתחילת החיבור על פי המגילה הגדולה דמתה לסופו, כנראה פתחה המגילה בתיאור גבורות האל.

במגילה שרדו ארבע כותרות ובהן המונח למשכיל ולידו המונחים הודות ותפלה או מזמור (ה 12-14, כ 7-14, כה 34 וקטע 10, להלן עמ' 105 שוי 13). מה מלמדות הכותרות האלה? ראשית, הן מעידות ששירי החיבור הם שירים למשכיל; ההמשך הישיר בטור כ שוי 14 ואני משכיל מבהיר שהמשכיל הוא הדובר. שנית, הן מעידות על ההבחנה בין הודות ותפילה לבין מזמור (שיר שבח). הן גם מאפשרות להכריע בין הדעות השונות שנאמרו בדבר אופי החיבור וזהות מחברו שנזכרו לעיל, ומשתמע מהן שגם השירים שהוגדרו כשירי העדה הם שירי המורה, כולל שירי השבח בלשון מדברים שבתחילת המגילה (ראו עמ' 105) ושבסופה. המשכיל מזכיר בשיריו את העדה ומעודד את חבריה לשבח את האל כדי שיזכו בברכתו ובמעמד רם. הכותרת למשכיל מזמור שבטור כה שוי 34 מייטרת את רוב ההצעות שהועלו לזיהוי הדובר בשיר השבח (ראו

לעיל). הדובר הוא המשכיל הוא כנראה מורה הצדק או מורים רוחניים שהנהיגו את העדה עד אחרית הימים, המועד שימשלו בו משיחי אהרון וישראל. השוו לכותרות למשכיל שבסרך היחד, בברית דמשק ובמיוחד בסרך הברכות א 1-3.

מגילת ההודיות מרבה בשימוש בגוף המדבר ובזמן עבר ומספקת שפע עדויות על העתיד המהופך לציין העבר. השימוש בעתיד המהופך מנוגד לציפיות החוקרים שקבעו שבימי הבית השני העתיד המהופך הולך ומתמעט. הצורה הסדירה של העתיד המהופך בגוף המדבר במגילה היא **ואקטלה** בתנועה סופית (בגזרת ל"י מצויה בגוף המדבר רק הצורה המלאה מעין **ואבנה** ובגופים האחרים שלטת הצורה הקצרה מעין **ויבן**). הכול מסכימים שצורת **ואקטלה** משנית היא וכי הצורה השלטת בעברית המקראית הקלאסית **ואקטול** (בלי תנועה סופית בהטעמת מלעיל משוערת) היא הצורה המקורית (בל"י הדגם המקורי של העתיד המהופך הוא **ואבן** כבתורה). העובדה שדווקא הצורה הארוכה שלטת במגילות הביכה את חוקרי העברית. אם העתיד המהופך הולך ומתמעט כיצד נוצרות בו צורות חדשות? הדברים אמורים לא רק בלשון המגילות. גם חטיבות אחרות של העברית שקשורות לתקופת הבית השני מרבית להשתמש בצורת **ואקטלה**. כך בלשון ספרי המקרא המאוחרים וכך בתורה השומרנית שהצורה **ואקטלה** להבעת עבר משמשת בה במקום **ואקטל** שבנוסח המסורה (בגזרת ל"י תמיד **ואבנה** לעומת **ואבן** השלטת במסורה, וכן בכתובת החזון שהתגלתה לאחרונה. ראו א' יודיצקי וא' קימרון, "הערות על הכתובת המכונה 'חזון גבריאלי'", קתדרה 113 [תש"ע], עמ' 134, 142). העדויות מתאימות זו לזו ושיוך צורת **ואקטלה** לימי הבית השני בטוח.

בלשון המגילות (ובמידה פחותה במקצת במסורות האחרות) יש אפוא למערכת של העתיד המהופך כללים דקדוקיים סדירים ומיוחדים השונים מאלה של העברית המקראית שלפני גלות בבל: בגוף הראשון משמשות צורות ארוכות ובגופים האחרים צורות מקוצרות (כגון **ויהי**). הסדירות הדקדוקית הזאת מלמדת שמקור הכללים בלשון המדוברת. אולם מקצת טובי חוקרי העברית סבורים שהעברית שדוברת בימי הבית השני הייתה דומה ללשון חכמים, ובלשון חכמים אין כידוע עתיד מהופך ולא צורות עתיד קצרות וארוכות. העדויות של ימי הבית השני אינן מתאימות להשקפה הזאת. מערכת הצורות של לשון חכמים שונה מאוד ממערכת הצורות של חטיבות העברית של ימי הבית השני. מקובלת עלינו עדותו של נחמיה (יג 23-24) שילדי היהודים בימיו דיברו עברית ומסתבר שגם ילדי השומרונים דיברו עברית. הדקדוק המיוחד של חטיבות העברית של ימי הבית השני מקורו בניבים המדוברים של התקופה ולא בלשון המשנה שזמנה ומקומה עלומים.

המגילה פורסמה לראשונה באוצר המגילות הגנוזות של אליעזר סוקניק ובעקבותיה הופיעו המהדורות המפורשות של יעקב ליכט, של אנדרה דיפון-סומר, של מנחם מנצור, של מתיאס דלקור ושל סוונד הולם-נילסן, עיינו ברשימת הקיצורים. כתבי היד מן המערה הרביעית פורסמו על ידי איילין שולר בסדרת התגליות, כרך כט, עמ' 77-232.

זה עתה הופיעה מהדורה חדשה של המגילה שהכינו הרטמוט שטגמן ואיילין שולר, ראו ש"ש ברשימת הקיצורים. המהדורה ערוכה בסדר שקבע שטגמן ושולבו בה העותקים הקטועים. המבוא למגילה כולל תיאור מפורט של שיחזור המגילה, ובגוף המגילה לאחר כל טור וטור נידונות בדיוקנות אפשרויות הקריאה השונות ומפורטות רוב הצעות הקריאה שבמהדורות קודמות ובספרות המחקר. המהדורה שלנו נסמכת על מהדורת שטגמן ושולר בכל מה שנוגע לסדר הטורים ולצירוף הקטעים. במקומות הבאים לא קיבלנו את דעתם: ראש טור ז, ראש טור ח, ראש טור ט, כא 15, כב 25-28, כה 35-39. על צירוף קטעים 11+13 ראו עמ' 106. גם שחזור טורים א-ג במהדורתם אינו מבוסס די הצורך והקטעים שעמדו בתחילת המגילה מובאים אחרי הטורים הרצופים, להלן, עמ' 106-107. הקטעים הקטנים מסוף המגילה שש"ש שיחזרו מהם את הטורים כו-כח שולבו בטקסט של 4QH^a שהשתמרו בו טורים ממש מסופו של החיבור (ראו עמ' 104-102).

טור ד + קטע 14 (+ 4QH^b קטע 1)*

13	[]	[]	[]	13
14	[]	[]	[]	14
15	[]	[]	[]	15
16	[]	[]	[]	16
17	[]	[]	[]	17
18	[]	[]	[]	18
19	[]	[]	[]	19
20	[]	[]	[]	20
21	[]	[]	[]	21
22	[]	[]	[]	22
23	[]	[]	[]	23
24	[]	[]	[]	24
25	[]	[]	[]	25
26	[]	[]	[]	26
27	[]	[]	[]	27
28	[]	[]	[]	28
29	[]	[]	[]	29
30	[]	[]	[]	30
31	[]	[]	[]	31
32	[]	[]	[]	32
33	[]	[]	[]	33
34	[]	[]	[]	34
35	[]	[]	[]	35
36	[]	[]	[]	36
37	[]	[]	[]	37
38	[]	[]	[]	38
39	[]	[]	[]	39
40	[]	[]	[]	40
41	[]	[]	[]	41

* קטע 14 שולב בראש הטור מצד שמאל; מקצת האותיות דהו וקשה לזהותן בתצלומים הקיימים. מנחם קיסטר סייע בהשלמת החסרים; בתחילת שורה 27 אפשר להוסיף להם ובתחילת שורות 21, 29, 38 אפשר להשלים אורך אלי כ, ואם כן יש להרחיב מעט את השלמת תחילת שאר השורות || 13 מ^{oo} פואש, חיים, עמי 390 קורא מפשע] || 15 [שנאיה קריאה חדשה, מתאימה לקטר ולדקדוק; שיש קוראים שנאיה || 16 [משוטטות] הושלם על פי חוכמת המלך שלמה, 4Q525 קטע 9 שוי 4; בקטעים 6-9 שם יש פירוט דומה של רוחות רעות || 17 ^{oooo} שיש קוראים ברית || 19 מוהלת על פי חוכמת המלך שלמה, 4Q525 קטע 6 ב שוי 3 || 25 יקדה או [אכ]ה ראו שיש, והשוו דברים לב 22 || 26 לעבדיך צורת מקור; להיות ולא [ל]היות כהצעת מנצור; השוו תהלים פט 7 || 27 ורוב פואש, חיים, עמי 391 קורא ברוב שיש קוראים לרוב || 29 כלי השריד שנותר אינו ברור; אמצאה ולא ואמצאה כהצעת שיש, השוו להלן ח 24 || 30 [בכול משפט] הושלם על פי ט 8; ולהודות כהולם-נילסן, עמי 248; פואש, חיים, עמי 393 קורא ולהתודות; ליכט קורא [וסליחות]; השוו ח 24, כ 7 || 31 [עונותי ופתי] עי מעשי על פי סרד היחד ג 22; גלוייתי כהולם-נילסן, עמי 248; ליכט קורא גלאיתי || 32 [ר]שעה או [ר]שעים || 34 ולטוב כקרמיניאק, ראו שיש; ליכט קורא ולהשיב; ובנס[ת]תוך] || 35 חזק מותני לעמוד כדפון-סומר, ראו שיש, או חזק מותני לצבור והעניין אחד; ליכט קורא חזק מ[פלגותיך לעד] || 37 [הסר] שלתם עדיף על הקריאה [ורשעה] לתם בדומה לליכט; כי רוח בשר עבדך ולא כליכט || 39 בלנת על פי הנגטיב; וכן פואש, חיים, עמי 394; ליכט קורא ברית || 40 [יש]יגוה קריאה חדשה בתקבולת אל ימצאה; שרידי אותיות לא מזוהות לפני הוי"ו; ויש קוראים [מש]יגיה או [ה]יגיה ||

טור ה + קטעים 15, 17, 20, 31, 33

12	[ותפלה למ] שְׁכִילִי לְהַתְנַפֵּל לְפָנַי אֵל וְלִהְתַּחַנֵּן עַל כּוֹל פִּשְׁעֵי וְלִהְתַּבּוֹנֵן בְּכּוֹל [מְעֵשֵׂי אֵל	ק15
13	[הַגְּדוּלִים] וְלִהְבִּין פְּתָאִים]	4
14	[וְרִזִי ד'] עֵת וְלִהְבִּין אֲנוּשׁ בְּיַצֵּר בֶּשֶׂר וְסוּד רֹחַי יֵאָלְמַת וְעוֹל אֲשֶׁר בְּלִבָּב אֵי שְׁ הַתְהַלְכוּ	5
15	[בְּרִיךְ] אַתָּה אֲדוֹנֵי אֲשֶׁר הִדְדָּעַר הַרְחֵק רֹחַ בֶּשֶׂר יְבֹדֵי וְ	ק31
16	[וְהַמְּוִתָה] סוֹדֵךְ עִם רֹב טוֹבֵךְ [וְאֲוֹרֵךְ] אֶפְיֵךְ וְקִבְּרָת מְשַׁפְּטֵךְ לְאֵיךְ [חֲקֵר. כּוֹל	ק15
17	[בְּדַעַת כּוֹל בִּינָה זְבִיבָה] וְרִזִי מַחְשַׁבַת וְרֵאשִׁיתֵךְ חוֹכְמָה אַתָּה הַכִּינּוּתָה	ק17
18	[הֵ] קוֹדֵשׁ מִקְדָּם עוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עַד אַתָּה הוּא [בְּסוּד] קְדוּשִׁים	ג1
19	[וּבְסוּדְכֶּה] וּבְרִזִי פְּלֶאךְ הוֹדְעָתְגִי בְּעֵבֹר כְּבוֹדְךָ. וּבְעוֹמֵק מְחַשְׁבַת דַּעַת [בִּינְתָךְ לֹא	2
20	[יִבְיֵן כּוֹל.] אַתָּה גְּלִיתָה דְרַכִּי טוֹב וּמְעֵשֵׂי רַע חוֹכְמָה וְאוֹלְתֵךְ אֲמַת וְשַׁקְרָא עוֹלָה וְצֹדֵק.	3
21	[וּפְעוּלָתְךָ] מַעֲשִׂיהֶם אֲמַת יוֹבִינָה עוֹלָה וְאוֹלְתֵךְ כּוֹל הַתְהַלְכֵךְ [וְרִזִּי	4
22	רַחֲמִים וְחַסְדֵי עוֹלָם לְכוֹל קְצִיָּהֶם לְשִׁלּוּם וְשַׁחַת כּוֹל מְ	5
23	מְשַׁפְּטֵיהֶם. כְּבוֹד עוֹלָם וְיִוְדֵי וְשִׁמְחַת עַד לְמַעֲשֵׂה [וְטוֹב וּכְלָמָה] [שִׁים לְמַעֲשֵׂה	6
24	רַע וְאֵלָה אֲשֶׁר הִכְיָנְתָה מִקְדָּם [עוֹלָם לְשִׁפּוֹט בִּם	7
25	אֵת כּוֹל מַעֲשִׂיךְ בְּטָרַם בְּרֵאשִׁית עִם צְבָא רֹחִיךְ וְעַדְתֵךְ [אֵלִים ע] אֵם רִקִּיעַ קוֹדֵשְׁךָ וְכוֹל	8
26	צְבָאוֹתֵיךְ עִם הָאָרֶץ וְכוֹל צְאֻצְאֵיהֶם בִּימֵים וּבְתִהוֹמוֹת [וְ] כּוֹל מַחְשְׁבֵיהֶם לְכוֹל קְצִי עוֹלָם	9
27	וּפְקוּדַת עַד. כִּי אַתָּה הַכִּינּוּתָה מִקְדָּם עוֹלָם וּמַעֲשֵׂה [עֲפָר הַמַּשְׁלֵךְ] תְּהֵ בִּם בַּעֲבוּר	ק10
28	יִסְפְּרוּ כְּבוֹדְךָ בְּכוֹל מַמְשַׁלְתְּךָ כִּי הִרְאִיתָם אֵת אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּ לְכַלּוֹת אֵת אֲשֶׁר קָדַם וּלְבְרוּא	ק11
29	חֲדָשׁוֹת לְהַפְּרֵי קִימֵי קָדָם וְלִהְקִים נְהִיּוֹת עוֹלָם. כִּי אַתָּה הִיבְיָנְתָה מְהֵ וְאַתָּה תְּהִי	ק12
30	לְעוֹלָמֵי עַד וּבְרִזִי שְׁכַלְכָה פְּלִגְתָה כּוֹל אֵלָה לְהוֹדִיעַ כְּבוֹדְךָ וְמֵה אֵיךְ הוּא רֹחַ בֶּשֶׂר לְהַבִּין	ק13
31	בְּכוֹל אֵלָה וְלִהְשַׁכִּיל בְּסוּד [פְּלֶאךְ] הַגְּדוּל וּמֵה יִלּוּד אֵשָׁה בְּכוֹל יְמַעֲשִׂיךָ הַנּוֹרָאִים הוּא	ק14
32	מְבַנֵּה עֲפָר וּמַגְבֵּל מֵיִם, אֲשֶׁמָה וְחַטָּאָה סוּדוֹ עֲרוֹת קְלוּן וְלִקְוֹר הַיְנֻדָּה וְרוּחַ נְעוּה מְשַׁלָּה	ק15
33	בּוֹ וְאֵם יִרְשַׁע אֵהִי [לְאֹת עַד] עוֹלָם וּמוֹפֵת דּוֹרוֹת דְּרוּוֹן כּוֹל בֶּשֶׂר רַק בְּטוֹבֵךְ	ק16
34	יִצְדַק אִישׁ וּבְרוּב רַחֵ [מִיךְ יִזְכֶּה] בְּהַדְרַךְ תִּפְאַרְנוֹ וְתַמְשִׁלְהוּ בְּרֹב עַדְנִים עִם שִׁלּוּם	ק17
35	עוֹלָם וְאוֹרֵךְ יָמִים. כִּי [אֲמַת אַתָּה ו] דְּבַרְךָ לֹא יִשׁוּב אַחוֹר וְאֲנִי עַבְדְּךָ יִדְעָתִי	ק18
36	בְּרוּחַ אֲשֶׁר נָתַתָּה בִּי [כִּי אֲמַת אַתָּה] וְצִדְקָתְךָ כּוֹל מַעֲשִׂיךָ וְדְבַרְךָ לֹא יִשׁוּב אַחוֹר וְכוֹל	ק19
37	קְצִיךְ מוֹעֲדִים לְ [ב] וְיִוְרִים לְחַפְצֵיהֶם. וְאֲדַעֲהָ [ק20
38	וְרִשְׁעֵי שְׁ [וְ] לְקַתְּ לְהַתְבּוֹנֵן [ק33
39	[] וְרוּחִיךָ וְלִ [ק2
40	[הֵל] [ק3

12 [ותפלה למ] שְׁכִילִי לְהַתְנַפֵּל לְפָנַי אֵל וְלִהְתַּחַנֵּן עַל כּוֹל פִּשְׁעֵי וְלִהְתַּבּוֹנֵן בְּכּוֹל [מְעֵשֵׂי אֵל וְלִהְבִּין פְּתָאִים]; נראה שהכותרת שלנו ארוכה, נמשכת עד סוף שורה 14, והיא כותרת לכמה תפילות; מבחינת המבנה היא דומה לכותרת שבסרך היחד ג 13-15 ובסרך הברכות א 1-3; להמשך השוו לעיל ד 30-31 || 17 זְבִיבָה [שְׁכִילִי] פּוֹאשׁ קוֹרָא יְבִינִי || 19 [וּבְסוּדְכֶּה] עַל פִּי יב 28; מְחַשְׁבַת דַּעַת [בִּינְתָךְ] הַשּׁוּו בְּרִכּוֹת לִימֵי הַחֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן, 4Q503 קטע 51 שוי 13 || 20 טוֹב פּוֹאשׁ קוֹרָא אֲמַת || 21-22 קְרִיאַת הַתִּיבּוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת בְּשׁוֹרֹת הָאֵלָה נִסְמַכְתָּ עַל קְטַע קְטַן שֶׁפּוֹאֵשׁ גִּילָה || 23-27 קטע 15 מְצוֹרֵךְ מִשְׁמָאל וְנוֹתֵר בּוֹ רֵאשׁ הַלְמִיִּד שֶׁל הַתִּיבָה וּלְבְרוּא שֶׁבְשׁוֹרָה 28 || 26 צְאֻצְאֵיהֶם מִתּוֹקְנָת, אֲוִלֵי מִן צְבָאוֹתֶיהָ; [וְ] כּוֹל מַחְשְׁבֵיהֶם הַקְרִיאָה הַמְקוּבֵלֶת [כְּ] כּוֹל מַחְשְׁבוֹתֶם פְּחוֹת מִתְּאִימָה לְהַקְשֵׁר, הַשּׁוּו יא 33, 34; הַקְטַע מוֹשַׁחַר וּמִן הַתְצַלּוּמִים הַקִּיּוּמִים אֵין לְהַכְרִיעַ בֵּין הַקְרִיאוֹת || 28 [דַּעַת] עַל פִּי שִׁירֵי מְגִילֹת תְּהִלִּים, 11QPs^a כו 12; הָאוֹת הָרֵאשׁוֹנָה מִתְּאִימָה לִיּוֹיִד יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר לְרִישׁ וּבְתַצְלוּם 190.406 יֵשׁ אַחֲרֶיהָ עוֹר וְהַכְּתָב שְׁעִלּוֹ דְּהָא, וְאֵין לְקוֹרָא [וְ] אֵין כְּהַצְעַת לִיכַט || 30 וְמֵה אֵיךְ הוּא קְרִיאָה חֲדָשָׁה || 32 מְשַׁלָּה יְמוּשְׁלֵתִי || 33 דְּרוּוֹן פּוֹאשׁ קוֹרָא דְרִיזִין; וְרֵאוּ הוֹלֵם-נִילְסֵן, עִמִּי 214-215 וְדַלְקוֹר, עִמִּי 259 || 34 וְתַמְשִׁלְהוּ שִׁישׁ קוֹרָאִים וְתַמְשִׁלְוִן] שֶׁלָּא כְּדַקּוֹק ||

12	[] תְּעוּדוֹתֶם]	ו] בעמך יהיה [ב] בֹּד	יד
13	[גליתה] אֹזוֹנוֹ לְ]	ו]אנשי אמת ובוהרי צדק שוהרי	2
14	שְׁכָל ומבקשי בינה ב]	או]הבי רחמים וענאי רוח מזוקקי	3
15	עוֹנִי וברורי מצרף מְ]	מ]תאפקים עד יקן' משפטיכה	4
16	וְצוֹפִים לישועתך כִּי אתה]	ו]וחזקתה חוקיך 'בהם' לעשות	5
17	מְשַׁפֵּט תבל ולנחול בכול צ]	ב]אזאתיך ולבוא בס]וד קודש לדורות עולם וכול	6
18	אוֹשִׁי מעשיהם עם תענו']	ב]שך פי המה] אנשי חזונכה	7
19	[אוֹדך] אֲדוֹנִי הנותן בלב עֲבֹדְךָ בִּינָה		8
20	להשכיל בכול אלה ולהת]חזק בברייתך] ולהתאפק על עלילות רשע ולברך		9
21	בְּצִדְקָה כול בֹּחֲרֵי רִצּוֹנְךָ ו]ולאחזב את א]	שר אהבתה ולתעב את כול אשר	10
22	[שנאתה] ותשכל עֲבֹדְךָ [בפול מיני רוח]ות אנוש כי לפי רוחות תכולם בין		11
23	טוב לרשע [וכן ת]תכן [את לבבם למל]אֲוֹתם פעולתם ואני ידעתי מבינתך		12
24	כי ברצונכה באיש הִרְבֵּיתָ נחלתו]	ו]ברויה קודשך וכן תגישני לבינתך ולפי	13
25	קורבי קנאתי על כול פועלי רשע ואנשי רמיה כי כול קרוביך לא ימרו פיך		14
26	וְכֹל יודעך לא ישנו דבריך כי אתה צדיק ואמת כול בחיריך וכול עולה		15
27	וְרִשְׁעֵי תשמיד לעד ונגלתה צדקתך לעיני כול מעשיך		16
28	וְאֲנִי ידעתי ברוב טובך ובשבועה הקימותי על נפשי לבלתי חטוא לך		17
29	וְלִבְלִתי עשות מכול הרע בעיניך וכן הוגשתי ביחד כול אנשי סודי. לפי		18
30	אִשְׁכֹּלוֹ אגישנו וכרוב נחלתו אהבנו ולא אשא פני רע ושאחז' רשעה לא אכיר.		19
31	וְלֹא אמיר בהון אמתך ובשוחד כול משפטיך. כי אם לפי קר']	ב]ך את א]ש	20
32	אֶהְבְּנו וכרחקך אותו כן אתעבנו ולא אביא בסוד]	א]מתך פול]שבי	21
33	מְבַרִיתְךָ		22
34	אוֹדְךָ אדוני כגדול כוחך ורוב נפלאותיך מעולם ועד עוֹלָם]	פ] רב הרהמי]ם וגדול	23
35	הַחֲסוּלִים הסולח לשבי פשע ופוקד עוֹנוֹן רשעים]	עליתם] [פי רציתה] בנדבת	24
36	צִדְקָתְךָ ותשנא עולה לעד. ואני עבדך חנותני ברוח דעה ל']	א]חזב פול א]מת	25
37	וְצִדְקָתְךָ ולתעב כול דרך עולה	ואהבכה נדבה ובכול לבבי אברכך	26
38	[וארצה] בְּמִשְׁפָּטְךָ כי מידך היתה זאת ובלוא רִצּוֹנְךָ ל']	ו]א יעשה ב]ל	27
39	[] רק ב]נ] פִּשְׁכָה ימשול בשר]	ו]ות' 000 000]	19ק
40	[אל ע] פֹּרְ הוּא ותכן ב' 000 את 1000]	[2
41	[] רְקִיעַ עַל כנפי רוּחַ ויפֹנ]	[3

23-12 הקריאה בתחילת השורות על פי קטעים 15, 18, 22, 44 || 15 קין שיש קוראים לעת || 16 וצופים או ומצפם; בהם שיש קוראים בידם || 17 [ב] אוד או [בי]הוד || 18 אושי השו חוכמת רז נהיה, פרק א, שוי 27; תענו'] בשר] על פי 4QpPs קטע 2-1 ב שוי 10 || 22 תכולם קריאה חדשה; פואש, חיים, עמי 414 קורא תפלים || 23 [ת]תכן קריאה חדשה; פואש, שם, קורא [ותכן משורש כיון; [למל]אותם פעולתם על פי סרך היחד ג 13; הולם-נילסן קורא [לה]תם פעולתם; מבינתך במקום הזה המגילה נקרעה והעור התעוות, אולם החלקים מתחברים ישירות בשורה הזאת ובשורות הבאות || 30 ושוהר רשעה כנגד שחר טוב משלי יא 27; ליכט קורא ושוהר רשעים; שיש קוראים ושוהר רשעה; אכיר לשון משוא פנים || 35 [עליתם] על פי עמוס ג 14 || 38 בְּמִשְׁפָּטְךָ ליכט קורא שכליך; שיש קוראים וּבְמִשְׁפָּטְךָ || 39 [רק ב]נ] פִּשְׁכָה קריאה חדשה, השו ה 33 || 41 רְקִיעַ או בְּרִיעַ; עַל כנפי רוּחַ השו תהלים כד 3 ||

טור ז + קטע 32*

טו	[16 פְּתַחְתָּהּ]
4	[17 קִּיִּם]
5	[18 רַחֲמֵי־פָה]
6	[19 בַּעֲדָתָּ]
7	[20 כִּי־אֵ]
8	[21 בְּרוּ]
9	[22] לְאַהֲבָהּ אוֹתְךָ כּוֹל הַיָּמִים וְאַנִּי־אֵלֶּיךָ]
10	אֲמַתְּ]	23 [וְאַהֲבַכָּה בַּנְּדָבָה וּבְכוֹל לֵב וּבְכוֹל נֶפֶשׁ בְּרִי־לִי מִלְּעֵשֶׂיךָ וְעַל נַפְשִׁי
11	הַקְּיָמוֹתֵי לְבַלְתִּי־סוֹר מְכוֹל אֲשֶׁר צוִיתָהּ. וְאַחֲזָקָה עַל רַבִּים מִזֵּאֲדָהּ בְּרִיתְךָ לְבַלְתִּי־אֵי	24
12	שׁוֹב מְכוֹל חֹקֶיךָ	25
13	וְאַנִּי יֹדַעְתִּי בְּבִינְתְּךָ כִּי־לֹא בִיד בָּשָׂר [רַחֲמוּ וְלֹא לְאָדָם]	26
14	דְּרַכּוּ וְלֹא יוּכַל אֲנוֹשׁ לְהַכִּין צַעֲדוֹ. וְאַדְעָה כִּי בִידְךָ יֵצֵר כּוֹל רוּחַ [וְפֹרֵל פְּעוּלָתְךָ]	27
15	הַכִּינֹתָהּ בְּטֶרֶם בְּרַאתָהּ. וְאַיִכָּה יוּכַל כּוֹל לְהַשְׁנוֹת אֶת דְּבַר־יָכֶה. רַק אַתָּה הָיָה בְּרִיתְךָ אֵתָהּ	28
16	צַדִּיק וּמְרַחֵם הַכִּינֹתוֹ לְמוֹעֵד רִצּוֹן לְהַשְׁמֵר בְּבִרְיָתְךָ וּלְתַהַלֵּךְ בְּכוֹל וְלֹא־גִלִּיל עֲלֵיו	29
17	בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ וּלְפַתּוֹחַ כּוֹל צִרְתָּ נִפְשׁוֹ לִישׁוּעַת עוֹלָם וְשִׁלּוֹם עַד וְאֵין מַחְסוֹר וְתֶרֶם	30
18	מִבָּשָׂר כְּבוֹדוֹ וְרַשְׁעִים בְּרַאתָהּ לִקְצִי חֲרוֹנְכָה וּמְרַחֵם הַקְּדָשְׁתָּם לְיוֹם הַרְגָה	31
19	כִּי הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ לֹא טוֹב וַיִּמָּאֲסוּ בְּבִרְיָתְךָ וְאַמְתָּךְ תַּעֲבֹב נִפְשָׁם וְלֹא רִצּוּ בְּכוֹל אֲשֶׁר	32
20	צוִיתָהּ וַיִּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר שִׁנְאַתָּה כִּי־אֵל לִקְצִי חֲרוֹנְךָ הַכִּינֹתָם לְעֲשׂוֹת בָּם שְׁפָטִים גְּדוּלִים	33
21	לְעֵינַי כּוֹל מַעֲשֶׂיךָ וְלֹהִיּוֹת לְאוֹת וְזִמּוּפָּתְךָ [עוֹלָם לְדַעַת כּוֹל אֶת כְּבוֹדְךָ וְאֶת כּוֹחְךָ	34
22	הַגְּדוֹל. וְזֶה אֵף הוּא בָּשָׂר כִּי יִשְׁכִּיל [בְּאַלְהֵי וַיִּצְרֶךְ] עַפְרָאִךְ יוּכַל לְהַכִּין צַעֲדוֹ	35
23	אֶתָּה יִצְרַתָּה רוּחַ וּפְעוּלָתָהּ הַכִּינֹתָהּ [מְקַדְּשָׁה] וּמֵאַתְּךָ דֶּרֶךְ כּוֹל חַי. וְאַנִּי יֹדַעְתִּי כִּי־אֵל	36
24	לֹא יִשׁוּהַ כּוֹל הוֹן בְּאַמְתְּךָ וְאֵין בְּצַעֲרֵךְ לְפָנֶיךָ [קוֹדֶשֶׁךָ וְאַדְעָה כִּי בָּם בְּחַרְתָּהּ מְכוֹל	37
25	וְלַעֲדָה הֵם יִשְׁרָתוּךָ וְלֹא תִקְבַּל [שְׁחֹדְךָ] [לְמַעַשְׂיֵךְ רַע] וְלֹא תִקַּח כּוֹפֵר לְעַלְלִיּוֹת רַשְׁעָה כִּי־אֵל	38
26	אֵל אֲמַתְּ אֶתָּה וְכוֹל עוֹלָה תִשְׁמִיד לְ[עַד] [רַשְׁעָה] לֹא תִהְיֶה לְפָנֶיךָ וְאַנִּי יֹדַעְתִּי	39
32ק	[40 קוֹדֶשֶׁךָ בְּ]
2	[41 כִּי־אֵלֶּיךָ]

* קרמיניאק צירף לכאן את קטע 10 ושטגמן ופואש הסכימו לדעתו והוסיפו לקטע 10 את הקטעים 34, 42 על פי הטקסט המקביל 4QH^a קטע 8 טור א. הם הסתמכו על הדמיון בצורה, אולם שיבוץ הקטעים האלה כאן בעייתי משני טעמים: א. הטקסט שלהם אינו מתחבר עם הטקסט ששרד בתחילת השורות 16-21; ב. הטקסט של הקטעים האלה מנוסח בלשון מדברים לעומת לשון מדבר לפניו ואחריו. מסתבר שמקום הקטעים האלה בטורים החסרים בתחילת המגילה. הקטעים האלה שולבו בעותק 4QH^a 8 א שהרצף בו ברור (ראו עמ' 105; על בעיית סדר השירים השונה בשני כתבי היד עיינו שם) || 22 [לְאַהֲבָהּ] לִיכֵט קורא [יא]הבן פואש, חיים, עמ' 385 קורא [ואהבה; צורה בגוף המדבר הולמת את ההקשר אך בלשון המגילות כינוי המושא מצטרף ישירות לפועל, כמו ואהבכה שבש' 23 || 23 בְּרַכְתִּי מִלְּעֵשֶׂיךָ קריאה חדשה, מהדירים אחרים קראו את התיבה הראשונה בחדתי או בררתי אבל גג האות השלישית אופייני לכ"ף, והבסיס דהה || 24 מִזֵּאֲדָהּ קריאה חדשה; בְּרִיתְךָ] על פי י 30, יב 40 || 25 שׁוֹב לִיכֵט ושאר המהדירים קוראים עוב; [רַחֲמוּ] הושלם על פי ש' 26 || 28 וְלֹא־גִלִּיל על הקריאה הזאת ראו קימרון, הגיל, עמ' 127-128; ש"ש קוראים וְלֹא־גִלִּיל || 32 לְקַצֵּי כבש' 30; פואש, חיים, עמ' 387, הע' 249 מציע למצ'רף] || 36 בְּצַעֲרֵךְ קריאה חדשה || 38 תִשְׁמִיד על פי קטע שפואש מצרף (פואש, חיים, עמ' 387) ||

19	[ז] דִּיק וּכְּ	[טו
20	בְּרוּחַ קוֹדֶשׁךָ] אֲשֶׁר נָתַתָּה בִּי	ז	[2
21	רוּחַ קוֹדֶשׁךָ	כִּי מְלֹא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ] תַּפְאֵרַת	[3
22	וְאֲדַעַה כִּי בְרִצּוֹנְךָ בָּאִישׁ הַרְבִּיתָה נִחְלַתָּו בְּמִצְוֹתַי] יִכְרַה	אֶל אִמְתְּךָ בְּכֹלְךָ]	[4
23	וּמִשְׁמֵר צַדִּיק עַל דְּבָרְךָ אֲשֶׁר הִפְקַדְתָּה בּוֹ פֶּן יִשְׁגָּה	[בְּמִצְוֹתַיךָ וְלֹא בְלַתִּי כְּשׁוֹל בְּכֹל מִשְׁפָּטֶיךָ.		5
24	בְּדַעַתִּי בְּכֹל אֱלֹהִים אֲמַצְאָה מַעֲנָה לְשׁוֹן לְהַתְּנַפֵּל וְלֹהֲתַנְּחֵן לְפָנֶיךָ עַל פִּשְׁעֵי וּלְבַקֵּשׁ רוּחַ יְבִינִי ה'			6
25	וְלִהְתַּחֲזֹק בְּרוּחַ קוֹדֶשְׁךָ וְלִדְבֹק בְּאֵמַת בְּרִיתְךָ וְלִעֲוֹבְדֵךָ בְּאֵמַת וּלְבִשְׁלֵם וְלֵאחֹב אֶת יְדְבָרִי פִּיךָ.			7
26	בְּרוּךְ אַתָּה אֱדוּנִי גְדוֹל הַעֲצָה וְרַב הַעֲלִילִילִיָּה אֲשֶׁר מַעֲשִׂיךָ הַכֹּל. הִנֵּה הוֹאֲלֵתָה לְעֹשֵׂוֹת עֲמָדִי			8
27	חֲסֵד וְתַחֲוֹנֵנִי בְּרוּב רַחֲמֶיךָ וּבְעֲבוֹר כְּבוֹדְךָ. לֵךְ אַתָּה הַצַּדִּיקָה כִּי אַתָּה עֹשֵׂתָה אֶת כָּלֵל אֱלֹהִים.			9
28	וּבְדַעַתִּי כִּי אַתָּה רִשְׁמַתָּה רוּחַ צַדִּיק וְאֲנִי בַחֲרַתִּי לְהִבְרֵךְ כְּפִי כְרִצּוֹנְךָ. וּנְפִשׁ עֲבֹדְךָ תַעֲבֹה כֹּל			10
29	מַעֲשֵׂה עוֹלָה. וְאֲדַעַה כִּי לֹא יִצְדַּק אִישׁ מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְאֶחְלָה פָּנֶיךָ בְּרוּחַ אֲשֶׁר יִנְתָּתָה בִּי לְהַשְׁלִים			11
30	חֲסוּיֶיךָ עִם עֲבֹדְךָ לְעוֹלָם. לְטַהַרְנִי בְּרוּחַ קוֹדֶשְׁךָ וְלִהְיִישְׁנִי בְּרִצּוֹנְךָ כְּגִדּוֹל חֲסִידֶיךָ אֲשֶׁר עֹשֵׂתָה			12
31	עֲמָדִי	אֶל כָּל מְּמֹמְּ	אֲשֶׁר בַּחֲרַתָּה לְאוֹהֲבֶיךָ וְלִשְׁוֹמְרֵי מִצְוֹתַיךָ] לְהַתְּצִיב	13
32	לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם] וְלִהְיִישְׁנֵן עִדְּךָ וְלִהְתַּעַרְבֵךְ בְּרוּחַ עֲבֹדְךָ וּבְכֹל מַעֲשֵׂיךָ לִי	[14
33	לְעוֹלָם וְלָה] וְאֵל יְבֹא לְפָנֶיךָ כֹּל נִגְעַת מַכְשׁוֹל מַחֻקִּי בְּרִיתְךָ כִּי	[15
34	יִפְנִיךָ וְאֲדַעַךְ] הִי אַתָּה] הַנּוֹחַ רַחוּם אֲרוּךְ אֲפִים וְרַב חֲסֵד וְנוֹשֵׂא פֶשַׁע וְיַמְעֵל] הַחֲסִינָתָה	[16
35	וְנַחֵם עַל] הַרְעָה לְאוֹהֲבֶיךָ וְיֵךְ וְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתֶיךָ הַשְּׂבִים אֵלֶיךָ בְּאֵמוּנָה וּלְבִשְׁלֵם [וְהַמְתַּאֲוִימָם]	[17
36	לְעֹבְדֶיךָ [בְּאֵמַת וְלְעֹשֵׂוֹת הַ]	טוֹב בְּעֵינֶיךָ. אֵל תִּשָּׁב פָּנֶיךָ עֲבֹדְךָ וְאֵל תִּבְשֵׁ בֶן אִמְתְּךָ]	[18
37] הִי וְאֲנִי עַל דְּבָרֶיךָ קִרְבְּתִי]	[19
38]	[

* שטגמן צירף לטור הזה את הקטעים 12-13. הכתב בקטע 12 אינו ברור בתצלומים (כמו הכתב בכמה מקומות בטור), ויש בו ציונים לאשמת האדם. אולי הוא מן הדפים החסרים שבתחילת המגילה. קטע 13 עניינו שונה. החיבור בין הקטעים בעייתי גם מבחינת רצף הדברים. זאת ועוד, קטע 13 משתלב יפה בקטע 11, עיינו בעמ' 106 || 20 קודשך כמו שיש; ולא יוכל א[גוש לדעת] על פי כב 6-7 || 23 ומשמר כמו שיש על פי כב 25; ליכט קורא ומעמד || 24 להתנפל ולהתחנן לפניך השוו ד 29-30, ה 12, כ 7 || 26 גדול העצה כמו שיש, על פי ירמיהו לב 19; *העלילייה גרסו העליליה || 27 ברוב ליכט קרא ברוח, מצד המראה אין הכרע; ובעבור כבודך על פי יב 29 || 31 בתחילת השורה יש חסר וכתב שחוק, השיחזורים שהוצעו בעייתיים, ראו שיש || 32 עדין על פי סרך היחד י 15; השרידים בלתי מזוהים אך אין די די מקום לקריאה בעדן; ובכול שיש קוראים לשכיל ! || 35 מצוותיך על פי הנגטיב || 36 תבש קריאה חדשה, השוו תהלים קיט 31 ||

		[וְכֹלִי]	1
		[2
		[3
		[וְכֹלִי]	4
א		[עולם אֵין]	5
4		[בם ומש]	6
5		[ומעין הגבורה רב העליליה ו] גדול העצה [ולרחמיפה] אֵין מספר וקנאתכה ^[1]	7
6		[לפני חֵםֵם]	8
7			ובחמתכה [הכנינותה דורות] עולם ובטרם בראתם ידעתה (כול) מעשיהם	9
8			לעולמי עד ו] מבבלעדיפה לא] יעשה כול ולא יודע בלוא רִצֹנכה. אתה יצרתה	10
9			כול רוח ופעולת[ה הכנינות]ה ומשפט לכול מעשיהם ואתה נטיתה שמים	11
10			לכבודכה וכול [אשר בהם ה] כִּינֹתה לרצונכה ורוחות עוֹז להוקיהם בטרם	12
11			היותם למלאכי קָ[ודש ידעתם והיו] לרוחות עולם בממשלותם, מאורות לרזיהם,	13
12			כוכבים לנתיבות[ם רוחות סער]ה למשאם, זקים וברקים לעבודתם ואוצרות	14
13			מחשבת להפציה[ם ומפרש שחקים] לרזיהם אתה בראתה ארץ *בכוחכה	15
14			ימים ותהומות עֲשִׂי[תה בעוזפה ומה] שְׁבִייהם הכינותה בחוכמתכה וכל אשר בם	16
15			תכִּנְתָּה לרצונכ[ה ותתנמם לממשלתה] לרוח אדם אשר יצרת בתבל לכל ימי עולם	17
16			ודורות נצח למ[שול בפול תב]ל וּבְקִצִיהֶם פלגתה עבודתם בכול דוריהם ומשִׁטֵּ	18
17			במועדיה לממשל[תם תפנתה וד] רִכִּייהם הִכִּינֹתָה לְדוֹר ודור ופקודת שלומם עם	19
18			{עם} כול נגועיהם [לקציהם חקקת]ה ותפלג ² לכול צאצאיהם למספר דורות עולם	20
19			ולכול שני נצח וּמִ[עשייהם ידעת]ה ובחכמת דעתכה הִכִּינֹתה תעוֹדֵתם בטרם	21
20			היותם, ועל פי רִצֹנְכָה נִהייה כול ומבלעדיך לא יעשה	22
21			אלה ידעתי מבינתכה כיא גליתה אוזני לרזי פלא ואני יצר החמר ומגבל המים	23
22			סוד הערוה ומקור הנדה כור העוון ומבנה החטאה, רוח הַתְּוֵעָה ונעוה בלא	24
23			בינה ונבעתה כְּמשפטי צדק. מה אדבר בלא נודע ואשמיעה בלא סופר. הכול	25
24			חקוק לפניכה בחרת זכרון לכול קצי נצח ותקופות מספר שני עולם בכול מועדיהם	26
25			ולוא נסתרו ולא נעדרו מלפניכה. ומה יספר אנוש חטאתו ומה יוכיח על עוונותיו	27
26			ומה ישיב *כול על משפט הצדק לכה אתה אל הדעות כול מעשי הצדקה	28
27			וסוד האמת ולבני האדם עבודת העוון ומעשי הרמיה אתה בראתה	29

28	רוח בלשון ותדע דבריה ותכן פרי שפתים בטרם היותם ותשם דברים על קו	30
29	ומבע רוח שפתים במדה. ותוצא קוים לרזיהם ומבְעֵי רוֹחוֹת לחשבונם להודיע	31
30	כבודכה ולספר נפלאותיכה בכול מעשי אמתכה ומשפְּטֵי צְדָקָה ולהלל שמכה	32
31	בפה כול. וידעוכה לפי שכלם וברכוכה לעולמיִם ואתה ברחמיכה	33
32	וגדול חסדיכה חזקתה רוח אנוש לפני נגע ונפְּשׁ [אֲבִיָּן] טהרתה מרוב עוון	34
33	לספר נפלאותיכה לנגד כול מעשיכה ואֲסֹפְּרָהּ [בְּקָהֶל] פְּתִיִּים משפטי נגועי	35
34	ולבני אנוש כול נפלאותיכה אשר הגברתה בְּיָ לַנְּגֵד [בְּ] נִי אֲדֹם שמעו	36
35	חכמים וקחו דַּעַת ונמְהֵרִים היו ליצר סמוך [וְכֹל פְּרוֹתֵי]ִם הוסיפו ערמה	37
36	צדיקים השביתו עֲוֹלָה וכול תמימי דרך הֲחִזִּיק [וּמַעֲמֵד וְכֹל נְדָ] כֹּא עני האריכו	38
37	אפים ואל תמאסוּ בַּנְּגֻעֵי [א] ילי לב לא יבינו	39
38	[אלה ובסוד אמת לְ] אֵי יִדְעוּ	40
39	[וְעֲרִיצִים יִהְיוּקֹן] שְׁנִים	41

* צירוף קטע 24 הקטן והשחוק בראש הטור מפוקפק וקריאתו בעייתית || 6 *ומקוֹי ליכט קורא ומקה; ש״ש קוראים ומקָה || 7-8 הקריאות וההשלמות בסוף שורה 7 ובתחילת שורה 8 שהוצעו במהדורות קודמות אינן מתאימות לשרידי האותיות || 14 לנתיבות [א] ש״ש קוראים לנתיבות [א]; [רזחות סְעָר] ה למשאם על פי מגילת המלחמה י 12, השוו ישעיהו מ 24 || 15 [ומפרש שחקים] על פי מגילת המלחמה י 11; *בכוכה מתוקנת ממילה אחרת, אולי מן בניגונה || 18 וְבִקְצִיהֶם ש״ש בוחרים לקרוא וְבִקְצִיהֶם || 19 במועדיה הבייתת הוספה בשוליים || 20 נגועיהם ולא נגיעיהם, ראו קימרון, וייו יו״ד, עמ׳ 109 ושיר למשכיל לבהל רוחות, 4Q511 קטע 10 ש״י 4; [חֲקָתָה] ה על פי חבקוק ז 13 ועוד || 22 רְצוֹנְכָה כמו ש״ש || 28 *כול על מתוקן מן על כול || 32-33 ולהלל שמכה בפה כול יכולם מהללים את שמך בפה || 33 וידעוכה ש״ש בוחרים לקרוא יודעיה; וברכוכה ש״ש בוחרים לקרוא יברכוכה; לעולמיִם ליכט קורא לעולמי [עד]; ש״ש קוראים לעולמי [עולמיִם] || 34 ונפְּשׁ כקריאת ש״ש || 35 ואֲסֹפְּרָהּ [ה] כמו ש״ש; פְּתִיִּים או [אֲבִיָּנִים]; נגועי ולא נגיעי || 37 וקחו קריאה חדשה במקום ושחו או ושחי; היו או והיו; פְּרוֹתֵי [א] השוו י 11 ערמה לפתיים ויצר סמוך לכול נמְהֵרֵי לב || 39 בַּנְּגֻעֵי [א] קריאה חדשה || 40 וְבִסוּד אֲמַת] ליכט קורא ובחסד אמ[תכה], השוו וסוד האמת בש״י 29 || 41 וְעֲרִיצִים שרידי ער נראים בתצלום ||

טור י (+ 4QH^b קטע 3 + 4QH^f קטע 3)

	[]	1
ב	[]	2
1	[]f ⁰⁰⁰ 1	3
2	[]f ⁰⁰⁰⁰ 1 []f ⁰⁰⁰⁰ 1	4
3	[אודכה אדוני כי ישרתה בלב] בי כול מעשי עולה יf ⁰⁰⁰ []	5
4	[ו]תשם ש[ו]רי אמת נגד עוני ומוכ]יחי *צדק בכל חמסי	6
5	[רופאי שבר] למחץ מכת'י [מנחמי כוח לרעתי] ומשמיעי שמחה לאבל יג[וני]	7
6	[מבשר ש]לום לכול הוות שמוע[תי סומפים] חזקים למוס לבבי ומאמצי [פוח]	8
7		לפני נגלי' ותתן מענה לשון לער'ל שפתי ותסמוך נפשי בחזוק מותנים	9
8		ואמוץ כוח ותעמד פעמי בגבול רשעה. ואהיה פח לפושעים ומרפא לכול	10
9		שבי פשע. ערמה לפתיים ויצר סמוך לכול נמהרי לב. ותשימני חרפה	11
10		וקלס לבוגדים סוד אמת ובינה לישרי דרך. ואהיה על עין רשעים	12
11		דבה בשפת עריצים. לצים יחרוקו שנים. ואני הייתי נגינה לפושעים	13
12		ועלי קהלת רשעים תתרגש ויהמו כנחשולי ימים בהרגש גליהם רפש	14
13		וטיט יגרושו. ותשימני נס לבחירי צדק ומליץ דעת ברזי פלא לבחון	15
14	[אנשי] אמת ולנסות אוהבי מוסר ואהיה איש ריב למליצי תעות י'ובעל'	16
15		מדנים לכול חוזי נכוחות ואהיה לרוח קנאה לנגד כל דורשי חלקות	17
16	[ופול]אנשי רמיה עלי יהמו כקול המון מים רבים. ומזמות בליעל [ע]	18
17		מחשבותם ויהפוכו לשוחה חיי גבר אשר הכינותה בפי *ותלמד(נ) בינה	19
18		שמתה בלבבו לפתוח מקור דעת לכול מבינים. וימירום בערול שפה	20
19		ולשון אחרת לעם לא בינות להלבט במשגתם	21
20		אודכה אדוני כי שמתה נפשי בצרור החיים	22
21		ותשוך בעדי מכול מוקשי שחת כ'א עריצים בקשו נפשי בתומכי	23
22		בבריתך. והמה סוד שוא ועדת בליעל לא ידעו כיא מאתכה מעמדי	24
23		ובחסדיכה תושיע נפשי כיא מאתכה מצעדי. והמה מאתכה גרו	25
24		על נפשי בעבור הכבדכה במשפט רשעים והגבירכה בי נגד בני	26
25		אדם כיא בחסדכה עמדי. ואני אמרתי חנו עלי גבורים *סבבום בכל	27
26		כלי מלחמותם. ויפרו חצים לאין מרפא ולהוב חנית באש אוכלת עצים	28
27		וכהמון מים רבים שאון קולם. נפיץ זורם להשחית רבים. למזורות יבקעו	29

28	אפעה ושוא בהתרומם גליהם. ואני במוס לבי כמים ותחזק נפשי בבריתך	30
29	והם רשת פרשו לי תלכוד רגלם ופחים טמנו לנפשי נפלו במ ורגלי עמדה במישור	31
30	מקהלם אברכה שמכה	32
31	אודכה אדוני כיא עינכה עלי' בשפול נפשי ותצילני מקנאת מליצי כזב	33
32	ומעדת דורשי חלקות פדיתה נפש אביון אשר חשבו להתם דמו	34
33	לשפוך על עבודתכה. אפס כיא' [לא] ידעו כי מאתך מצעדי וישימוני לבוז	35
34	וחרפה בפי כל דורשי רמיה ואתה אלי עזרתה נפש עני ורש	36
35	מיד חזק ממנו ותפד נפשי מיד אדירים ובגדפותם לא החתונני	37
36	לעזוב עבודתכה מפחד הוית רשעים ולהמיר *בהולל יצר סמוך אשר	38
37	ינתתה' [] [מי חוקים' ובתעודות] פו' ננתני ל' החזיק'	39
38	[] [] שחת לכול צאצאי עמ'	40
39	[] [] כלמודיכה ובמשפח	41

6 *צדק מתוקן מן אמת || 8 למוס בעותק 4QH^f הגרסה שונה, אולי למ[ס] או לה[מ]ס || 9 נגע' עדיף על נגע'; לערול או לע[רל] || 12 עין כקריאה שמביא ליכט (בשם יגאל ידן) בהערות לנוסח, השוו שוי 33 ומנצור, עמי 106 || 17 מנזים או [אמו]נים; הקריאה [של]ם שהוצעה במהדורות קודמות איננה מתאימה לשרידי האותיות || 18 כקול הכיף אולי מתוקנת || 19 ויהפוכו שולר, עמוד 218, סבורה שהמילה יהופכו בעותק 4QH^f קטע 4 חופפת לתיבה הזאת; נהגתה *yōfeku* כפעלי פ"א; אשר ... בינה תחילה נכתב בפי ותלמדני ואחר כך נמחקה הנויין ונותרה מילה לא תקינה מצד הדקדוק; מן התיקון החלקי ניתן להסיק שהפרדת התיבות השתבשה ויש לתקן אשר הכינותה בפיו תלמד (= תלמוד) ובינה שמתה בלבבו כהצעת דיפון-סומה; עיינו במהדורות של הולם-נילסן, דלקור ושיש || 25 מאתכה ארבע האותיות האחרונות הוספו במקום החלק || 27 סבבום הכינוי לא מתאים, ראו מנצור, עמי 108-109, שיש, עמי 139 || 28 באש הביית מוזרה, אולי תוקנה לכיף || 29 נפץ וזרם ליכט קורא נפץ זרם; וראו קיסטר, פשרים, עמי 27-28, העי 2 || 31 עמדה במישור הוסף בידי סופר אחר || 33 עלי' כמו שיש; בשפול השוו תהלים קלו 23 או בשכול כקריאת שיש על פי תהלים לה 12 || 37 לא 4QH^b לוא || 38 הוית השוו משלי י 3 והות רשעים יהדך; *בהולל מתוקן מן במהולל || 39 ננתתה' כמו שיש; ננתני כמו שיש או [ח]ננתני || 40 צאצאי עמ' כמו שיש || 41-40 שולר, עמי 134 צירפה עוד קטע זעיר של 4QH^b אך הצירוף מפוקפק ||

טור יא + קטע 25 (+ 4QH^f, קטעים 5, 6, 7 + 4QH^b קטעים 4, 5)

	[]	1
	[] [.]	2
ג	[] [.]	3
3	[] ואתה [אלי האירותה פני לבריתכה]	4
4] ואתהלכה בכבוד עולם עם כול מלא כי קודש	5
5] [אודכה אדוני כיא הסתרתני בסתר]כפיכה ותצילני מ [] ומאיד רשעים	6
6] השעתה נפשי [י כיא לאויב להם] יחשובני ושימו נפשי כאוניה במצולות ים	7
7] וכעיר מבצר מלפני [אויב] ואהיה בצוקה כמו אשת לדה מבכריה כיא נהפכו ציריה	8
8] וחבל נמרץ על משבריה להחיל בכור הריה. כיא באו בנים עד משברי מות	9
9] והרית גבר הצרה בחבליה. כיא במשברי מות תמליט זכר ובחבלי שאול יגיה	10
10] מכור הריה פלא יועץ עם גבורתו ויפלט גבר ממשברים. בהריתו החישו כול	11
11] משברים וחבלי מרץ במולדיהם ופלצות להוריתם. ובמולדיו יהפכו כול צירים	12
12] בכור הריה. והרית אפעה לחבל נמרץ ומשברי שחת לכול מעשי פלצות. וירועו	13
13] אושי קיר כאוניה על פני מים ויהמו שחקים בקול המון ויושבי עפר	14
14] כיורדי ימים נבעתים מהמון מים וחכמיה למו כמלחים במצולות כי תתבלע	15
15] כול חכמתם בהמות ימים ברתוח תהומות על נבוכי מים ויתרגשו לרום גלים	16
16] ומשברי מים בהמון קולם. ובהתרגשם יפתחו שאול ואבדון וכול חצי שחת	17
17] עם מצעדם לתהום ישמיעו קולם ויפתחו שערי [עולם תה] ת מעשי אפעה	18
18] ויסגרו דלתי שחת בעד הרית עול ובריחי עולם בעד כול רוחי אפעה	19
19] אודכה אדוני כי פדיתה נפשי משחת ומשאל אבדון	20
20] העליתני לרום עולם ואתהלכה במישור לאין חקר ואדעה כיא יש מקוה לאשר	21
21] יצרתה מעפר לסוד עולם ורוח נעוה טהרתה מפשע רב להתיצב במעמד עם	22
22] צבא קדושים ולבוא ביחד עם עדת בני שמים ותפל לאיש גורל עולם עם רוחות	23
23] דעת להלל שמכה ביחד רנה ולספר נפלאותיכה לנגד כול מעשיכה. ואני יצר	24
24] החמר מה אני, מגבל במים, ולמי נחשבתי ומה כוח לי כיא התיצבתי בגבול רשעה	25
25] ועם חלכאים בגורל. ותגור נפש אביון עם מהומות רבה והיית מדהבה עם מצעדי.	26
26] בהפתח כל פחי שחת ויפרשו כול מצודות רשעה ומכמתת חלכאים על פני מים.	27
27] בהתעופף כול חצי שחת לאין השב ויפרו לאין תקוה בנפול קו על משפט וגורל אף	28
28] על נעזבים ומתך חמה על נעלמים וקץ חרון לכול בליעל וחבלי מות אפפו לאין פלט	29

29	וילכו נחלי בליעל ^ע כול אנפי רום באש אוכלת בכול שנאביהם להתם כול עץ לח	30
30	ויבש מפלגיהם ותשוט בשביבי להוב עד אפס כול שותיהם. באושי חמר תאוכל	31
31	וברקוע יבשה יסודי הרים לשרפה ושורשי הלמיש לנחלי זפת ותאוכל עד תהום	32
32	רבה ויבקעו לאבדון נחלי בליעל ויהמו מחשבי תהום בהמון גורשי ר ^פ ש. וארץ	33
33	תצרח על ההויה הנהיה בתבל וכול מחשביה יריעו ויתהוללו כול אשר עליה	34
34	ויתמוגגו בהויה גדולה היא ירעם אל בהמון כוחו ויהם זבול קודשו באמת	35
35	כבודו וצבא השמים יתנו יקולם ויתמוגגו וירעדו אושי עולם. ומלחמת גבורי	36
36	שמים תשוט בתבל ולא תשוב עד כלה ונחרצה לעד ואפס כמוה	37
37	אודכה אדוני היא הייתה לי לחומת עוז	38
38	יִוְתָן צִילָנִי מִפֶּן לְמַשְׁחִיתִים וְכוּל [פגעים] כִּי תַסְתִּירֵנִי מֵהוּיֹת מְהוּמָה אֲשֶׁר דָּ [39
39	ד]ל [תי נחוששת ובריחי ברוזל בל יבוא גדוד משמר גבורים]	40
40	[בללות] ם בסביביה פן יורה גבור [41

5 [ואת]הלכה קריאה חדשה; שיש קוראים [ה]לכה וסוברים שיש רווח אחרי ההיא; מלאכי קודש קריאה חדשה ||
 6 אודכה ... כפיכה קריאה חדשה במקום [] פיכה או [אמ]ת פיכה; השוו ברכי נפשי, 4Q437 קטע 2 א שוי 9; ותצילני
 כמנצור, עמי 112; ליכט קורא ותצו לנו || 7 [לאויב להם] על פי איוב יג 24, לג 10; נותרו שרידי אותיות לא ברורים של סוף
 התיבה השנייה || 9 וחבל האותיות הראשונות מתוקנות || 12 להוריתם רבים קוראים להורותם ושיש טוענים שזו
 הקריאה הנכונה, אך ראו קימרון, הוריה, עמי 263-267 || 15 וחכמיה למו ליכט קורא וחכמיה למו || 16 חכמתם
 4QH^f חוכמתמה || 18-19 שולר, עמי 219, מצרפת קטע קטן של 4QH^f שאיננו מתאים לכאן; עיינו בדבריה || 26 והוית
 מדהבה הצירוף מופיע גם בחוכמת רז נהיה, 4Q418 קטע 176 שוי 3 || 28 ויפרו בסיס הפיא נמחק כנראה ולכן הוצע
 לקרוא וירן אבל בתיאור דומה בטור י שוי 28 הפיא ברורה; שיש קוראים ויורו, עיינו בדבריהם || 29 וקץ 4QH^f וקו || 30
 שנאביהם מילה סתומה, ראו שיש, עמי 151-152 || 31 השוו יחזקאל לא 14, 16-17 || 33 מחשבי ולא מחשכי; השם
 מחשב (תמיד בריבוי נסמך או עם כינוי) מיוחד למגילות ומופיע בשכנות לשמות ארץ, אדמה, שמים, דביר, משמעו כנראה צורת שטח,
 ראו שיש, עמי 152-153 || 35 בהויה בהויה יבהויה || 41 בסביביה 4QH^f [בס]יני, ואחרי התיבה מקום חלק ||

טור יב + קטע 43 (+ 4QH^b קטע 6 + 4QH^d קטע 1 + 4QH^f קטעים 7, 10)

- ד [] [1] כשלה גבורתם ויפולו מגבור ידם
- 1 [] 2 [וילכדו חכמים בערמת]ם ואני בתומי יהוה
- 2 [] 3 [תסכור בעדי מיד]
- 3 [] 4 [ותקם על סלע רגלי ותסר פעמי מר]
- 4 [] 5 [ותעמד רגלי] בדרך עולם ונתיבות אשר בחרתה מצעדי יהוה
- 5 [] 6 אודכה אדוני כי האירותה פני לבריתכה ומ
- 6 [] 7 [בפול ל] אדורשכה וכשחר נכון לאורתם הופעתה לי. והמה עמכה [התעו]
- 7 8 באמרים ובדברים החליקו למו ומליצי רמיה התעום וילבטו בלא בינה. כלא [המידו]
- 8 9 בהולל מעשיהם כי נמאסו למו. ולא יחשבוני בהגבירכה בי כי ידיחני מארצי
- 9 10 כצפור מקנה וכול רעי ומודעי נדחו ממני ויחשבוני לכלי אובד והמה מליצי
- 10 11 כזב וחוזי רמיה זממו עלי () בליעל להמיר תורתכה אשר שננתה בלבבי בחלקות
- 11 12 לעמכה. ויעצורו משקה דעת מצמאים ולצמאם ישקום חומץ *למע הבט אל
- 12 13 תעותם להתהולל במועדיה להתפש במצודותם. כי אתה אל תנאץ כל מחשבת
- 13 14 בליעל ועצתכה היא תקום ומחשבת לבכה תכון לנצה. והמה נעלמים זמות בליעל
- 14 15 יחשובו וידרשוכה בלב ולב ולא נכונו באמתכה. שורש פורה רש ולענה במחשבותם.
- 15 16 ועם שרירות לבם יתורו וידרשוכה בגלולים ומכשול עוונם שמו לנגד פניהם ויבאו
- 16 17 לדורשכה מפי נביאי כזב מפותי תעות. והם בלועג שפה ולשון אחרת ידברו לעמך
- 17 18 להולל ברמיה כול מעשיהם. כי לא בחרו בדרך לבכה ולא האזינו לדברכה כי אמרו
- 18 19 לחזון דעת לא נכון ולדרך לבכה לא היא. כי אתה אל תענה להם לשופטם
- 19 20 בגבורתכה בגלוליהם וכרוב פשעיהם למען יתפשו במחשבותם אשר נזורו מבריתכה
- 20 21 ותכרת במשפט כול אנשי מרמה וחוזי תעות לא ימצאו עוד כי אין הולל בכול מעשיך
- 21 22 ולא רמיה במזמת לבכה. ואשר כנפשכה יעמודו לפניכה לעד והולכי בדרך לבכה
- 22 23 יכוננו לנצה. ואני בתומכי בכה אתעודדה ואקומה על מנאצי וידי על כול בוזי כיא
- 23 24 לא יחשבוני עד הגבירכה בי. ותופע לי בכוחכה לאורתאם. ולא טחתה בבושת פני
- 24 25 כול הנדרשים לי הנועדים לבריתכה וישומעוני ההולכים בדרך לבכה ויערוכו לכה
- 25 26 בסוד קדושים ותוצא לנצה משפטם ולמישרים אמת ולא תתעם ביד חלכאים
- 26 27 כזומם למו ותתן מוראם על עמכה ומפץ לכול עמי הארצות להכרית במשפט כול
- 27 28 עוברי פיכה ובי האירותה פני רבים והגבר עד לאין מספר. כי הודעתני ברזי
- 28 29 פלאכה ובסוד פלאכה הגברתה עמדי והפלא לנגד רבים בעבור כבודכה ולהודיע

29	לכול החיים גבורותיכה. מי בשר כזאת ומה יצר חמר להגדיל פלאות והוא בעוון	30
30	מרחם ועד ש'בה באשמת מעל. ואני ידעתי כי לא לאנוש צדקה ולא לבן אדם תום	31
31	דרך. לאל עליון כול מעשי צדקה ודרך אנוש לא תכון כי אם ברוח יצר אל לו	32
32	להתם דרך לבני אדם למען ידעו כול מעשיו בכוח גבורתו ורוב רחמיו על כול בני	33
33	רצונו. ואני ר'עד ורתת אחזוני וכול גרמי ירועו וימס לבבי כדונג מ(ל)פני אש וילכו ברכי	34
34	כמים מוגרים ב'מורד כי זכרתי אשמותי עם מעל אבותי בקום רשעים על בריתך	35
35	וחלכאים על'דברכה. ואני אמרתי בפשעי נעזבתי מבריתכה. ובזוכרי כוח ידכה עם	36
36	המון רחמליכה התעודדתי ואקומה ורוחי החזיקה במעמד לפני נגע כי נשענתי	37
37	בחסדיכה והמון רחמיכה כי תכפר עוון ול'טהר אנ'יש מאשמה בצדקתכה ל'°°] [38
38	ולא לאדם כ'ול' אש' עשיתה כי אתה בראתה צדיק ורשע °°] [39
39	[°°°°°°°°] אתחזקה בבריתכה עד] [40
40	[°°°°°°] כי אמת אתה וצדק כול מ' [עשיכה	41

[1] כשלה ס"ש קוראים ל'; גבורתם גבורה; ויפולו ויפולו || 2 [ויילכדו] על פי איוב ה 13; בתומי קריאה חדשה על פי תצלום 190416 || 3 קריאה חדשה מסופקת על פי תצלום 190416 || 4 ות'ט'ר פ'עמי מר' [ע] קריאה חדשה על פי משלי ד 27 || 7 [ב'כ'ל ל'] ב' השוו שוי 15 ותהלים קיט 2; נכון 'מאיר', ראו קיסטר, חוכמה, עמי 36, 40; עמכה = את עמד || 7-8 [התע'ן] באמ'רים קריאה חדשה; השוו משלי ב 16; ש"ש קוראים [] ב'ת'ע[ותם] || 8 וילבטו השוו הושע ד 14 || 8-9 כיא' [המ'ירן] בהולל מעשיהם אולי 'המירו בבלבול את המצוות שהאל נתן לעם', השוו שוי 17-18; ליכט קורא כיא בהולל || 9 נמאסו חוזר אל מעשיהם || 11 () בליעל הסופר התחיל אולי לכתוב בני בליעל || 12 *למע גרסו למען || 13 להתהולל במועדיה' להתפש במצודותם 'כדי שהעם יתבלבל בזמני החגים וייתפש במצודתם', השוו פשר חבקוק יא 8-2 || 9-15 וידרשוכה 4QH^d אפשר לקרוא גם [וי'דו]רשוכה || 18 בחרו ב'דר'ך ל'ב'כה על פי קטע 43; התיבה ב'ד[כי]כה אינה ממלאה את ה'קסר, והשוו שוי 22 25 וקיסטר, פשרים, עמי 32-34 || 19 ולדרך שתי האותיות האחרונות מתוקנות; אפשר שהסופר כתב תחילה לדברכה שבאה בתקבולת אל בדרך לבכה בשורה הקודמת; להם 4QH^d [ה]ם || 24 בבושת השי"ן מתוקנת מתי"ו || 26 חלכאים 'רשעים' || 28 והגבר קריאה חדשה במקום ותגבר || 36 ד'ברכה אולי הדל"ת מתוקנת || 38 כי אם הכותב כיוון לגרסה בי יש לקרוא כ'המון במקום והמון; ול'טה'ר = יותטהר, אתה מטהר; ל'°° [] ש"ש קוראים ל'כה [א]ל[ין] || 39 כ'ול' על פי העניין; ואולי אין האות השלישית למ"ד אלא שי"ן תלויה ||

טור יג + קטע 29 (+ 4QH^c קטעים 1 א-ב, 2, 3)

	[]	1
ה	[]	2
1	[ליום זעם ה'וון]	3
	[סליחותיכה והמון]	4
2	[וּבְדַעְתִּי אֱלֹהִים נַחֲמָתִי]	5
3	[עַל פִּי רִצּוֹנְכָה וּבִידְלֹכָה מִשְׁפֹּט כּוֹלֵם	6
4			
5		אודכה אדוני כי לא עזבתני בגורי בעם כְּבֹדְךָ אֲרוֹן	7
6		שפטתני ולא עזבתני בזמות יצרי ותעזור משחת חיי ותתן לִי מִן הַצַּדִּיקִים לֵט בַּתּוֹךְ	8
7		לביאים מועדים לבני אשמה אריות שוברי עצם אדירים ושותי דם גבורים ותשמני	9
8		במגור עם דיגים רבים פורשי מכמת על פני מים וצידים לבני צולה ושם למשפט	10
9		יסדתני וסוד אמת אמצתה בלבבי ומזה ברית לדורשיה. ותסגור פי כפירים אשר	11
10		כחרב שניהם ומתלעותם כחנית חדה. חמת תנינים כול מזמותם לחת(ו)ף יורבו ולא	12
11		פצו עלי פיהם כי אתה אלי סתרתני נגד בני אדם ותורתכה חבתה בִּי עַד קֵץ	13
12		הגלות ישעכה לי. כי בצרת נפשי לא עזבתני ושועתי שמעתה במרורי נפשי,	14
13		ורנת יגוני הכרתה באנחתי ותצל נפש עני במעון אריות אשר שגנו כחרב לשונם	15
14		ואתה אלי סגרתה בעד *שניהם פן יטרפו נפשי) עני ורש ותוסף לשונם	16
15		כחרב אל תערה בלוא חבתה נפש עבדכה. ולמען הגבירכה בִּי לנגד בני אדם הפלתה	17
16		באביון ותביאהו במצורף] כֹּזֵהב במעשי אש וככסף מזוקק בכור נופחים לטהר שבעתים	18
17		וימהרו עלי רשעי עֲמִים במצוקותם וכול היום ידכאו נפשי	19
18		ואתה אלי תשיב (נפשי) סערה לדממה ונפש אביון פלטתה כצֶפֶן] וְכִסְרָף מִפִּי	20
19		אריות	21
20		(אודכה) בְּרַח אֶתְּךָ אֲדוֹנִי כִּי לֹא עִזַּבְתָּה יְתוֹם וְלֹא בִזִּיתָה רֶשַׁע. כִּי גִבּוֹרְתְּךָ לֹאֲפִן קִץ וּכְבוֹדְךָ	22
21		לאין מדה וגבורי פלא משרוני)תיכה. ועם ענאים בטאטאי רגלך]ה יחד] עם נמהרי	23
22		צדק להעלות משאון יחד כול (נמה)אביוני חסד. ואני הייתי על עֲרֵץ פּוֹל]דני לריב	24
23		ומדנים לרעי קנאה ואף לבאי בריתי ורגן ותלונה לכול נועדי. גם אוכלי לחמי	25
24		עלי הגדילו עקב ויליזו עלי בשפת עול כול נצמדי סודי. ואנשי עֲצָתִי סוררים	26
25		ומלינים סביב. וברז חבתה בי ילכו רכיל לבני הוות. ובעבור הגילפה בִּי ולמען	27
26		אשמתם סתרת מעין בינה וסוד אמת. והמה הוות לבם יחשובו ודְבָרִי]בליעל פתחו	28
27		לשון שקר כחמת תנינים פורחת לקצים וכוחל עפר יורו לחתו]מבלגית] פתנים	29

28	לאין חבר ותהי לכאוב אנוש ונגע נמאר בתכמי עבדכה להכשילי ⁶ [רוח] ולהתם	30
29ק	כוח לבלתי החזק מעמד. וישיגוני במצרים לאין מנוס ולא בהבלל מאנחות ויהמו	31
2	בכנור ריבי ובנגינות יחד תלונתם עם שאה ומשואה. זלעופות אחזוני והבלים כצירי	32
3	יולדה. ויהם עלי לבי. קדרות לבשתי ולשוני *לחך תדבק. כי סבבונני בהוות לבם ויצרם	33
ה	הופיע לי למרורים. ויחשך מאור פני לאפלה והודי נהפך למשחית ואת אלי	34
33	מרחב פתחתה בלבבי ויוספיה לצוקה וישוכו בעדי בצלמות ואוכלה בלחם אנהה	35
34	ושקוי בדמעות אין כלה. כי עששו מכעס עיני ונפשי במרורי יום. אנהה ויגון	36
35	יסובבוני ובושת על פנים. ויהפך לי לחמלי לריב ושקוי לבעל מדנים. ויבוא בעצמי	37
36	להכשיל רוח ולכלות כוח כרוזי פשע משנים מעשי אל באשמתם. כי נאסרתני בעבותתי	38
37	לאיני נתק וזקים ללוא ישוברו. וחומת עזי ⁷ [סביבי] [ובריחי ברזל *ודלתו] [ת נחושתי לאיני]	39
38	[פתוח. כלאי עם תהום *נחשב לאין] מוצא []°° [40
39	[ונחלי] בליעל אפפו נפשי לאיני פלח [41

3 הקריאה כהצעת שייש || 5 להצעות השונות לפיענוח שרידי האותיות ראו שייש, עמי 169 || 7 כבד [ארוך] או נכר [כמו שייש || 9-10 ותשמני במגור 4QH^c ותשימני במגורי; צולה ולא עולה כקריאה המקובלת, שאינה מתאימה לעניין || 11 ומוזה ליכט קורא ומיה || 15 הכרתה = הכרתה || 16 סגרתה בעד *שניהם התיבה הראשונה והתיבה האחרונה מתוקנות; באחרונה התחיל הסופר לכתוב לשונם ותיקן; ותוסף = ותאסף, השוו ירמיהו מז 6 || 17 הכתה הנשוא של לשונם; ליכט קורא [כרתה] || 18 לטהר 4QH^c לטהר או לטהר || 19 במצוקותם 4QH^c במצוקותיהמה || 20 אלי 4QH^c אולי [א], תשיב 4QH^c [תשב, או [השב; מפי אולי מתוקן מן מפה || 22 ברוך אתה אדוני הסופר הראשון כתב אודכה אדוני || 23 בטאטאוי כנראה שם פעולה, השוו ישעיהו יג 23 || 24 (נמה) השוו נמהרי שוי 24; חסד החיית אולי מתוקנת; עין כול דני התיבה הראשונה הושלמה על פי י 12, עיינו בהערות שם; השלמת התיבות שאחריה נסמכת על הצעתו של פואש, השוו 4Q443 קטע 2 שוי 9; להצעות אחרות ראו שייש || 25 ורגן ותלונה שתי המילים עניין הוצאת דיבה וריב || 26 הגדילו עקב אולי הוויי מוספת || 27 הגילפה הגיל = ישמחי ראו מגילת המלחמה יב 13 ועוד; ליכט קורא הגב[ירכה] על פי ביטויים דומים במגילת ההודיות; פואש, חיים, עמי 349, העי 94 קורא הגדל], המקום צר מלהכיל שורש בן שלוש אותיות וסופית יכה || 28 יחשובו 4QH^c יחשבו || 28-29 פתחו לשון שקר השוו ברכי נפשי, 4Q436 קטע 1 א שוי 7 || 29 מבלגית ולא מבלגות, על פי התחביר, על העניין ראו קיסטר, שלוש מילים, עמי 37-40 || 30 לכאוב ולא לכאיב, ראו קימרון, וייז ויוייד, עמי 110 || 31 מאנחות קריאה חדשה; המיים שרדה בקטע 29 המתחבר ישירות מימין, ואם הקריאה נכונה הוא מתחבר בשורה הזאת גם משמאל; הקריאה הזאת נסמכת על הימצאות המילה אנהה בישיעיהו כא 2-4 ליד ביטויים דומים לאלה שכאן; שייש קוראים ממשפחות ומעירים על עוד הצעות קריאה || 32 בכנור האותיות שבאמצע התיבה מתוקנות || 33 *לחך מתוקן מן להכי; 4QH^c להכי; תדבק 4QH^c דבקה אולי = דבקה || 34 למשחית על פי דניאל י 8, ולא למשחור; ואת = ואת || 35 ויוספיה 4QH^c ויוספיה; אנהה שייש קוראים אנהה ומעירים על הצעות אחרות; השוו תהלים פ 6 || 37 לחמלי האותיות האחרונות אולי מתוקנות; ושקוי = ושקוי || 38 מעשי אל יבני אדם, השוו כד 9-10 || 39 ללוא 4QH^c לל; *ודלתו] או ודלתי כמו שייש || 40 *נחשב הסופר כתב מלכתחילה נחשתי ותיקן מיד, השוו תהלים פח 5 נחשתי עם יורדי בור; [מוצא] ראו שם 9 בלא ולא אצא ||

טור יד + קטע 26 (+ 4QH^c קטע 4 + 4QH^b קטע 8)

- [] 1
- [] 2
- 1 [] 3
- 1 [] 4
- 2 [] 5
- 3 [אתה אל] 6
- 4 [ותצילני] 7
- 5 [ני אישמה] 8
- 6 ואדעה כי יש מקוה לשבי פשע ועוזבי חטאה בה[תודות על רוב פשע וחטאה] וכהתהלך
- 7 בדרך לבכה לאין עול. ואנחמה על המון עם ועל שאון מלכות בהאספם מדעתי אשר
- 8 תרים למצער מחיה בעמכה ושארית בנחלתכה. ותזקקם להטהר מאשמה ולהביא כול
- 9 מעשיהם באמתכה. ובחסדיך תשפטם בהמון *רחמים ורוב סליחה. וכפיכה להורותם
- 10 וכישור אמתכה להכינם בעצתכה. לכבודכה ולמענכה עשיתה לגדל תורה ול[ה]ל כבוד
- 11 אנשי עצתכה בתוך בני אדם. לספר לדורות עולם נפלאותיכה ובגבורותיכה ישוחחו
- 12 לאין השבת. וידעו כול גוים אמתכה וכול לאומים כבודכה כי הביאותה[את] סודכה
- 13 לכול אנשי עצתכה ובגורל יחד עם מלאכי פנים. ואין מליץ בנים לקדושיכה להשיב
- 14 כרה[פי] 00 [ל] לתדו. בהם ושיבו בפי כבודכה ויהיו שריכה בגור[ל] ויעשו
- 15 פרה כצי[ן השדה] ועד[עולם] לגל נצר לעופי מטעת עולם. ויצל צל על כול תב[ל] וצמרת[ו]
- 16 עד שהקים ושרשיו עד תהום. וכול נהרות עדן [תשתינה ד] ליותיו והיה לימים לאין
- 17 חקר [0000] [ר] על תבל לאין אפס ועד שאול [יגועו] והיה מעין אור למקור
- 18 עולם לאין הסר. בשביבי נוגהו יבערו כול בני עול[ה] והיה [לאש בוערת בכול אנשי
- 19 אשמה עד כלה. והמה נצמדי תעודתי פותו במלי[צי] תעו[ל] להביא זו בעבודת צדק.
- 20 ואתה אל צויתם להועיל מדרכיהם בדרך קוד[ש] אשר ילכו[בה]. וערל וטמא ופריץ
- 21 בל יעוברנה. ויתמוטטו מדרך לבכה ובהו[ות] [לבם יפשו] וכמוא יועץ בליעל
- 22 עם לבם ויפלו מחשבת רשעה יתגוללו באשמה. [ואני היי] תי כמלח באוניה בזעף
- 23 ימים גליהם וכול משבריהם עלי המו רוח עועיים[ו] דממה להשיב נפש ואין
- 24 *נתיבת לישר דרך על פני מים. ויהם תהום לאנחתי ונגעה [נפשי] עד שערי מות. ואהיה
- 25 כבא בעיר מצור ונעוז בחומה *נשגבה עד פלט. ואשענה באמתכה אלי כי אתה
- 26 תשים סוד על סלע וכפיס על קו משפט ומשקלת אמת לנטות אבני בחן לפנתי

27	עוז ללוא תתזעזע וכול באיה בל ימוטו כי לא יבוא זר בשעריה. דלתי מגן לאין	30
28	מבוא ובריהי עוז ללוא ישוברו. בל יבוא גדוד בכלי מלחמתו עם תום כול הצי	31
29	מלחמות רשעה. ואז תחיש חרב אל בקץ משפט וכול בני אמתו יעורו להכרית	32
30	רשעה וכול בני אשמה לא יהיו עוד. וידרוך גבור קשתו ויפתח מצור ¹⁰⁰⁰] [33
31	למרחב אין קץ ושערי עולם להוציא כלי מלחמות ויעצומו מקצה עד לקצה והצי	34
32	יורו. ואין פלט ליצר אשמה, לכלה ירמוסו ואין שרית ואין תקוה ברוב גבורים	35
33	ולכול גבורי *מלחמות אין מנוס כי לאל עליון ה ¹⁰⁰⁰] [36
34	ושוכבי עפר הרימו תרן ותולעת מתים נשאו נס לח ¹⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰] [37
35	במלחמות זדים. ובעבור שוט שוטף בל יבוא במבצר ¹⁰⁰] [38
36	1 39] [] [לתפל וככפיס לא ¹⁰] [39
26ק	מ ¹⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰] [40
	אמת ¹⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰⁰] [41

8 הקודש על פי שיש; [ב] נזי אשמה כמו פואש, חיים, עמי 351, העי 111, וראו שיש || 9 בה[תהדת] השלמה חדשה ||
 10 מעתי השלמה חדשה, השוו דברי הימים ב 7, קהלת ו 10 וישעיהו מח 4 || 11 ולהביא קריאה חדשה; ליכט קורא כיא ושיש
 קוראים [ומח]טוא || 11 תרים יתקים, השוו ישעיהו ל 18 || 12 *רחמים מתוקן מן החמיכה; וכפיכה יוכדבר פיכה, כמצוותך
 || 13 וכישור = וכיזר; בעצתכה הביית מתוקנת מלמיד; ול[ח]ל כבוד קריאה חדשה, השוו שוי 15-16; ראו פואש, חיים, עמי
 352, העי 115 || 14 עולם המים מתוקנת; ירחחו החיית הראשונה ברורה בתצלום 190418 || 15 טודכה בעקבות פואש, חיים,
 עמי 352, העי 116 שדוחה את הקריאה [כ]בדכה || 16 בנים = בנים || 17 כרוח פי ליכט קורא פריז כי, שיש קוראים כרוח כי;
 נראה שהאות האחרונה בתיבה הראשונה היא חיית שחלקה השמאלי נפגם ופירוש הביטוי יכדבריי, השוו 4QH^b קטע 7 ב, שוי 17-18;
 ויהיו 4QH^b והיו || 18 ער שיש קוראים [לה]וד ואומרים שהשרידים שלפני הדלית אינם שרידי עיין; לגל האותיות שבאמצע
 מתוקנות; לעופי = לעופי יענפי, העיין מתוקנת || 19 ושרשיו 4QH^b ושרשין; תשתנינה הנושא דליתיו שלא כשולר, והכתם שמעל
 התיבה אינו שרידי למיד כדעת שיש || 20] [ור שיש קוראים והתאזרו שלא בדיוק על פי השרידים, ואף נראה שיש
 מקום לעוד אות או שתיים; אור = אור, ויש מפרשים אור || 22 [לה]ביא זר כמו שיש, השוו שוי 30 || 23 מדרכיהם 4QH^c
 [מדר]כה[מ] = מדרכיהם ראו מ' קיסטר, "להועיל ומילים שכוחות אחרות בעברית המקראית", צפנת פענח: מחקרי לשון מוגשים
 לאלישע קימרון במלאות לו שישים וחמש שנה (עורכים: ד' סיון, ד' טלשיר וחי' כהן), באר-שבע תשס"ט, עמי 371-382 || 24 ובהורת
 [לב] בעקבות פואש, חיים, עמי 353, העי 120, פואש מזהה את שתי האותיות הראשונות של התיבה השנייה ומפנה אל יג 28; והשוו
 מהות פשעם טו 8; וכמוא 4QH^c וכמו || 25 יתגוללו 4QH^c ויתגולל[ו]; באשמה 4QH^c באשמתם || 26 זכול 4QH^c וכל ||
 27 *נתיבת מתוקנת מן נתיבה, התיקון מכוון לצורה נתיבת; ונגעה [נפשי] כפואש, חיים, עמי 354, העי 131; ליכט קורא ונ[פשי
 תגיע] ומפנה אל תהלים קז 18 || 28 *נשגבה השיין מתוקנת מסמיך; ואשענה על פי יח 19 || 29 סוד 4QH^c סודי; לטות
 שיש בוחרים לקרוא [לע]שות; לפנית 4QH^c לפנת; ליכט קורא לבנות; שיש קוראים לבנית || 30 ללוא הלמיד הראשונה אולי
 מתוקנת 4QH^c ללו || 31 עם 4QH^c עד; כול 4QH^c כל || 33 מצור = ימצר, צרה' השוו יט 35 ותהלים קיח 5; מצור¹⁰⁰⁰] []
 שיש קוראים מצורי השמים || 34 והצי כמו שיש || 35 גבורים שיש קוראים פגרים ומעירים על הצעות
 קריאה אחרות || 36 *מלחמות מתוקן מן מלחמה || 38 ובעבור שוט שוטף השוו ישעיהו כח 15, 18 ||

טור טו (+ 1QH^b קטע 1 + 4QH^b קטעים 9, 10 + 4QH^f קטע 12)

	[]	1
	[]	2
1	[]	3
1	ם	ואני נאלמתי מ'הוותם' מן אלה יגדפוני	4
2	[ידי תיבש כוד]	וע נשברת מקניה ותטבע *בבבן רגלי. שעו עיני מראות
3		רע ואזוני משמוע דמים. השם לבכי ממחשבת רוע כי בליעל עם הופע יצר	6
4		הוותם. וירועו כול אושי מבניתלי ועצמי יתפרדו ותכמי עלי כאוניה בזעף	7
5		חרישית. ויהם לבי לכלה ורוח עועיים תבלעני מהוות פשעם	8
6		אודכה אדוני כי סמכתני בעוזכה ורוח	9
7		קודשכה הניפותה בי בל אמוט ותחזקני לפני מלחמות רשעה ובכול הוותם	10
8		לא החתתה מבריתכה ותשימני כמגדל עוז בחומה נשגבה ותכן על סלע	11
9		מבניתי ואושי עולם לסודי וכול קירותי לחומת בחן ללוא *תודעזע	12
10		ואתה אלי נתתו לענים לעצת קודש. ות[כן פי] כבריתכה ולשוני כלמודיך	13
11		ואין פה לרוח הוות ולא מענה לשון לכול בני אשמה כי תאלמנה שפתי	14
12		{שפתי} שקר כי כול גרי למשפט תרשיע להבדיל בי בין צדיק לרשע.	15
13		כי אתה ידעתה כול יצר מעשה וכול מענה לשון הכרתה ותכן לבי	16
14		כלמודיכה וכאמתכה לישר פעמי לנתיבות צדקה להתהלך לפניך בגבול	17
15		חיים לשביל' כבוד (וחיים) ושלום לאין הסר ולוא להשבת לנצה	18
16		ואתה ידעתה יצר עבדכה כי לא ש[מת] על הון [משענתי להרים לבני	19
17		ולהעזי בכוח. ומחסי בשר אין לי [פי לבן האדם] אין צדקות להנצל מפשע	20
18		בלוא סליחה. ואני נשענתי ברוב[רהמיכה ולהמון] חסדכה אוחיל להציץ	21
19		כמטע ולגדל נצר להעזי בכוח ול[הפריח פרה כי ב] צדקתכה העמדתני	22
20		לבריתכה ואתמוכה באמתכה ואת[יסרה בחוקיכה] ותשימני אב לבני חסד	23
21		וכאומן לאנשי מופת. ויפצו פה כיונ[ק שדי אמו] וכשעשע עילול בח'ק	24
22		אומניו. ותרים קרני על כול מנאצי ויתפ[זרו פול ש] ארית אנשי מלחמתי ובעלי	25
23		רבי כמוץ לפני רוח וממשלתי על באזי כ' [אתה א] לי עזרתה נפשי ותרים קרני	26
24		למעלה והופעתי באור שבעתים בא[ור אשר ה] כ'נותה לכבודכה	27
25		כי אתה לי למאור עולם ותכן רגלי במישור	28
26		אודכה אדוני כי השכלתני באמתכה	29

27	וברוזי פלאֹכָה הודעתני. ובחסדיכה לאיש [פִּשְׁע] וברוב רחמיכה לנְעוּי לב	30
28	כִּי מִי כְמוֹכָה באלים אדוני ומי כאמתכה ומי יצֹדֵק לְפָנֶיכָה בהשפטו ואין	31
29	להשיב על תוכחתכה כול צִבִי רֹחַ ולא יוכל כול להתיצב לְפָנָי חו (מתךה. וכול בני	32
30	אמתכה תִּבְיָא בסליחות לפניכה וְלִטְהַרְם מפשעיהם ברוב טובכה ובהמון רחמיכה	33
31	להעמידם לפניכה לעולמי עד כי אל עולם אתה וכול דרכיכה יכוננו לנצח	34
32	נְצַחִים ואין זולתכה. ומה הוא איש תהו ובעל הבל להתבונן במעשי פלאך	35
33	הַגְדוֹלִים	36
34	וְאֹדוֹכָה אדוני כִּי לוא הפלתי גוֹרְלִי *בעדת שו ובסוד נעלמים לא שמתה חוקי.	37
35	וְתִקְרָאני לחסדיכה ולסליחתיכה הַבְּיָאוֹתָנִי. וְזִהְמוֹן רחמיכה לכול משפטי	38
36	[תִּבְיָא וְאָנִי אִי] שִׁי וְטָמִי [א מרחם הוריתי באשמת מעל ומשדי אמי] בְּעוֹלָה ובחיק	39
37	[אֲמַנְתִּי לרוב נדה ומנעורי בְּמִים ועד שיבה בעוון בשך ואת] הֵ אֲלִי	40
38	[כוננתה רגלי בדרך לבכה ולשמועוֹת פלאכה גליתיה אוזני, ולבי להבין] בְּאֲמַתְךָ	41

5 [פִּשְׁע] וְעַתָּה נשברת מקניה על פי איוב לא 22, והשוו להלן טו 34; *בבבין = בבוץ; שְׁעוֹ נאטמוי || 6 השם = הַשֵּׁם ישמם הביטוי לקוח מישעיהו ו 10 כנוסח מגילת ישעיהו השם = הַשֵּׁם (ציווי); השורש שמ"ם בבנין הפעיל משמש במגילות לציון מצב או כפועל גורם || 10 הניפותה יהייתי || 11 החתוֹתָה השוּי 37; בְּחֹמָה ליכט קורא כחומה; הקריאה בבייט בטוחה בביטוי המקביל שבסרד הברכות ה 23; נשגבה השיין אולי מתוקנת מסמיך || 12 *תזדעזע מתוקן מן תדועע || 13 לענים = לְעִנִּים; ליכט ושיש קוראים לעפים; ות[כָן פִּי] קריאה חדשה, השוּי שוּי 14, 16-17 || 19 שְׁ[מַתִּי עַל הַדָּן] מְשַׁעֲנִי קריאה חדשה || 22 כְּמִטֵּעַ ליכט קורא [בִּישַׁע] || 24 עִילוּל ולא עולול, ראו קימרון, וייז וייז, עמי 110 || 25 אוּמְנִיּוֹ = אוּמְנָן, ויתפ[וּדוּ כוֹל] שִׁי אֲרִית השוּי ישעיהו מא 11-12 ויחזקאל ה 10 || 26 בּוֹזִי כהצעת קרמיניאק; על הצעות קריאה אחרות עיינו בדיון המפורט של שייש || 30 לְנַעוּי לְנַעוּי || 31 כִּי כמו שייש; בהשפטו IQH^b בהשפטכה || 32 חו (מתךה אולי נמחקה יייד שמכוונת לתנועה המקורית || 34 כי IQH^b [כִּיָא]; אל IQH^b אל || 35 פלאך IQH^b [פלאכה] || 37 אדוני... *בעדת הטקסט מתוקן אך קשה לזהות את הטקסט שלפני התיקון, אולי בעדת מתוקן מן בעבודת || 39 [תִּבְיָא] השלמה חדשה על פי סרד היחד יא 14 ושיעור הכתוב: יובהמון רחמיך לכול (בריותיך) תשפטני; ואפשר להשלים גם [תוציא] על פי יב 26 וישעיהו מב 4; טָמִי [א] שרידי האותיות אינם נראים בבירור בתצלומים הקיימים; להשלמות שבשורה הזאת ובשורות שאחריה ראו שולר, סדרת התגליות כט, עמי 141-142, והשוּי יז 29-31; הוריתי = הוֹרְתִי; הוריתי באשמת הוריתי בא[שמת] || 40 ומנעורי בְּמִים [ומנעורי בדמים] || 41 [ולבי להבין] בְּאֲמַתְךָ יואת לבי השכלת באמתך, השוּי שורה 29 ||

טור טז (+ 1QH^b קטע 1, 2, 4QH^b קטע 10 + 4QH^f קטע 13)

- n [1] [אֲטוֹמָה אוֹזֵן בַּלְמוּדִיכָה עַד אֲשֶׁר פִּתְחָתָה וְרוּחַ נְעוּזָה]
- 1 [בְּלוֹא דַעַת הַכֹּרְתָהּ מֵתַכְמִי וְכַבּוּד לִב הַסִּידוּתָהּ] מִכֹּל לִיזוּתִי לְמַעַן לֹא־יִהְיֶה לִּי
- 2 [עוֹד לְמַכְשׁוֹל עוֹוֹן כִּי תִגְלֶה יִשְׁוֹעַתְכֶּהּ] וְצוֹדֶקְתָּהּ תִּכּוֹן לְעַד כִּי לֹא לְאִם דְּרַכּוּ
- 3 [כּוֹל אֱלֹהִים לְכַבּוּדָּהּ עֲשֵׂיתָהּ]
- 4 אֹדֵן [כֹּה אֵד] וְזִנִּי כִּי נִתְנִי בְּמִקּוֹר נוֹזִלִים בִּיבִשָׁה וּמְבוּע מִים בְּאַרְץ צִיָּה וּמִשְׁקֵי
- 5 גֵּן וְאֲגָמִים בְּשׁוֹדָה מִטַּע בְּרוּשׁ וְתִדְהָר עִם תְּאִשׁוּר יָחַד לְכַבּוּדָּהּ עֲצִי
- 6 חַיִּים בְּמַעֲיָן רִז מַחֻבָּאִים בְּתוֹךְ כּוֹל עֲצִי מִים וְהִיוּ לְהַפְרִיחַ נֹצַר לְמַטְעַת עוֹלָם.
- 7 לְהַשְׁרִישׁ טֶרֶם יִפְרִיחוּ וְשׁוֹרְשֵׁיהֶם לִיּוֹבֵל יִשְׁלַחוּ וּפִתְחָה לְמִים חַיִּים *וּגִזְעוּ
- 8 וַיְהִי לְמִקּוֹר עוֹלָם. וּבְנֹצַר עֲלֵיו יִרְעוּ כּוֹל חַיִּוֹת יַעַר וּמִרְמַס גּוֹזְעוּ לְכָל עוֹבְרֵי
- 9 דֶּרֶךְ וּדְלוֹתוֹ לְכָל עוֹף כְּנָף וּיְרַמּוּ עֲלָיו כּוֹל עֲצֵי מִים כִּי בְּמַטְעָתָם יִתְשַׁגְּשְׁגוּ
- 10 וְאֵל יוֹבֵל לֹא יִשְׁלַחוּ שׁוֹרֵשׁ. וּמִפְרִיחַ נֹצַר קוֹדֵשׁ לְמַטְעַת אִמַּת סוֹתֵר בְּלוֹא
- 11 נַחֲשָׁב וּבְלֹא נוֹדַע חוֹתָם רִזוּ וְאִתָּהּ אֵל שְׁכַתָּהּ בְּעַד פְּרִיּוֹ בְּרִז גְּבוּרֵי כּוּחַ
- 12 וְרוּחוֹת קוֹדֵשׁ וְלֹהֵט אֵשׁ מִתְהַפַּכֶת בֵּל יִצְוֹא זֶר בְּמַעֲיָן חַיִּים וְעַם עֲצִי עוֹלָם
- 13 לֹא יִשְׁתָּה מִי קוֹדֵשׁ בֵּל יִנּוּבֵב פְּרִיּוֹ עִם מְטַע שְׁחִקִים כִּי רֹאֵה בְּלֹא הַכִּיר
- 14 וַיַּחֲשׁוּב בְּלֹא הָאֵמִין לְמִקּוֹר חַיִּים וַיִּתֵּן יָפֵה פֶּרֶחַ עוֹלָם. וְאִנִּי הִיִּיתִי *לְבוֹאֵי נְהָרוֹת
- 15 שׁוֹטְפִים כִּי גִרְשׁוּ עָלַי רַפְשָׁם
- 16 וְאַתָּה אֱלֹהֵי שְׁמַתָּה בְּפִי כִיּוֹרָה גֶשֶׁם לְכוֹל מִבְּקַשְׁתִּי וּמְבוּע מִים חַיִּים וְלֹא יִכּוֹז לְפִתּוֹחַ
- 17 הַשְּׁפִים לֹא יִמְיָשׁוּ וַיְהִיו לְנַחַל שׁוֹטֵף עֲ[מ] פּוֹל מִקְוֵי [מִים וְלִימִים לֵאמֹן חֵקְרִי] כִּי בִּי
- 18 פּוֹתָאִים יִבְיַעוּ מַחֻבָּאִים בְּסִתֵּר [] * וַיְהִיו לְמִי מִ[שְׁקָה לְכוֹל עֲץ]
- 19 לֹחַ וְיִבֵּשׁ וּמְצוּלָה לְכוֹל חַיָּה וְעֲצֵי [מִים יִצְוֹלוּ בּוּ פֶּ] עוֹפְרַת בְּמִים אֲדִירֵי [מִגְזַעֲהֶם]
- 20 בְּשִׁבְיָבִי אֵשׁ יִבְשׁוּ. וּמִטַּע פְּרִי קִ[וֹדֵשׁ יִהְיֶה לְמִ] קוֹר עוֹלָם לְעַדֵּן כְּבוֹד וּפֹר[] יִהְיֶה
- 21 וּבִידֵי פִתְחָתָהּ מִקּוֹרָם עִם פְּלִגִּי [פּוֹל מִימֵי] הֵם לְפָנוֹת עַל קוֹ נִכוּן וּמִטַּע
- 22 עֲצִיהֶם עַל מִשְׁקֶלֶת הַשֶּׁמֶשׁ לֹא [רִזְךְ דְּלִי] תוֹ לְפִאֲרַת כְּבוֹד. בְּהַנִּיפֵי יָד לְעִזּוֹק
- 23 פְּלִגִּי יִכּוּ שְׂרִשׁוֹ בְּצוֹר חֲלָמִישׁ וְ[] יִזְקֵי נֹו בְּאַרְץ גּוֹעַם וּבַעַת חוּם יַעֲצוֹר
- 24 מַעֲיָן וְאֵם אֲשִׁיב יָד יִהְיֶה כְּעַרְעָר [בְּעַרְבָּהּ] וְגִזְעוּ כְּחַרְלִים בְּמַלְחָה וּפְלִגִּי
- 25 יַעַל קוֹץ וְדַרְדַּר לְשִׁמִּיר וְשִׁית יִהְיֶה [הַמְטָעִי] שְׁפַתּוֹ יִהְיֶה כְּעֲצִי בְּאוֹשִׁים. לְפָנֵי
- 26 חוּם יִבּוֹל עֲלָיו וְלֹא נִפְתַּח עִם מְטָר [גְּזַעַר וְאֲנִי] מִגּוֹר עִם חוֹלִיִּים וּמִ[גְּזַעַר] עַל לִי
- 27 בְּנִגּוּעִים וְאֵהִיָּה כְּאִישׁ נֹעֹז בִּיגּוֹן [נְפִשִׁי כִּי] אֵין מַעֲוֹז לִי כִּי פֶרֶחַ נִגְעִי
- 28 לְמִרְוּרִים וְכְאוֹב אֲנוּשׁ לֵאמֹן עֲצוֹר יְכוֹחִי. [נְפִשִׁי תִ] הֵמָּה עָלַי כִּיּוֹרְדֵי שְׂאוֹל וְעַם

29	מתים יחפש רוחי כי הגיעו לשחת חי ^א ועלי ^ב [תתעטף נפשי יומם ולילה	30
30	לאין מנוח. ויפרח כאש בוער עצור בעצמי. עד ימימה תואכל שלבֹתה	31
31	להתם כוח לקצים ולבלות בשר עד מועדים. ויתעופפו מעלי משברים	32
32	ונפשי עלי תשתוחח לכלה. כי נשבת מעוזי מגויתי וינגר כמים לבי וימם	33
33	כדונג בשרי ומעוז מותני היה לבהלה ותשבר זרועי מקניה ואין להניף יד.	34
34	ורגלי נלכדה בכבל וילכו כמים ברכי ואין לשלוח פעם ולא מצעד לקול רגלי	35
35	וחזוק זרועי רותקו בזקי מכשול ולשון הגברתה בפי בלא נאספה ואין להרים	36
36	קול בלשון למודים לחיות רוח כושלים ולעות לעאף דבר. נאלם מזל שפתי	37
37	ימנשוא ^א בקן משפט. לוח לבי בותר כיא באו במרורים ^ב . לבבי שםם ב'רום ממשלת	38
38	יבלין ^א יעל	39
39	[לים וא]	40
40	[נאלמו כאין	41
40	[אנוש לאין	41

[1] אטומה או אטומה, קריאה חדשה || 2-1 הושלם על פי ט 25-24 || 2 הכרתה ס"ש קוראים הכאתה, ועיינו עוד בהערות של ש"ש; וכבו ד = וכבד (נסמך); מלכ^א לית^ב] או מלני] || 3 תכון ס"ש קוראים תכן; כי לא^ב 4QH^א כיא לוא || 4 [כול אלה לכבודכה] שיתה כמו ש"ש, על פי יח 14 ועוד || 8 *וגזעו גרסו גזעו || 9 גזעו במהדורות אחרות גזעו; ראו קימרון, וייו ויו"ד, עמ' 111 || 13 יבוא זר בעותק 1QH^ב שרדו מקצת האותיות החסרות, אולם הכתב נראה ככתם דיו וקשה לפענחו בתצלומים הקיימים || 15 יפה קריאה חדשה המתאימה לחסר, והתחביר מיוחד; פואש, חיים, עמ' 340, העי 27 קורא יבול] פרה; *לבזאי נהרות בכתב היד התיבות מתוקנות ובתיבה הראשונה הושאר מקום חלק במקום הבייט; הקריאה בזאי הוצעה על פי מגילת ישעיהו יח 2, 7 || 18 השפים = השפיים; קריאה חדשה; אין מקום לאות רחבה מפ"א; לקריאות אחרות ראו הולם-נילסן, עמ' 153, דלקור, עמ' 205; פואש, חיים, עמ' 340, העי 30 קורא חשרים ומשווה לביטוי חשרת מים שמואל ב כב 12 || 19 פותאים ולא פיתאום; יביעו = יביעו ישמחו || 21 בשביכי כפואש, חיים, עמ' 341, העי 34; הקלף מושחר; ופר^א [הדר] פואש, שם קורא ופאר^ת עד] אך שרידי האות השלישית מתאימים דווקא לרי"ש, והשוו מגילת המלחמה ב, 11Q14 קטע 1 ב שוי 11 || 23 לא^א [רד] על פי יחזקאל לא 7 || 24 [יזקי]נו קריאה חדשה על פי איוב יד 8 || 25 מעין ויש קוראים מעו; ופלגיו = ופלגו, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 59 || 27 עליו = עלה; ומוצע להשלמות אחרות ראו הולם-נילסן, עמ' 156; לי ליכט קורא לב || 29 וכאוב = וכאב; קימרון, וייו ויו"ד, עמ' 110; [נפשי ת]המה קריאה חדשה || 32 ולבלות ש"ש אומרים שהבייט בטוחה ומפנים לאיכה ג 3; מעלי קריאה חדשה || 34 מקניה ימן הקנה שלה; צורת יחיד עתיקה המשמשת במגילות, השוו טו 5 ואיוב לא 32 || 36 וחזוק זרועי פואש, חיים, עמ' 342, העי 47 קורא בחזוק זרועי || 37 בלשון למודים כהצעת הולם-נילסן, עמ' 158; השוו ישעיהו נ 4; ש"ש קוראים ולהאזין למודים; לעאף = לעיף || 38 מנשוא על פי סרך היחד י 9; לקריאות אחרות ראו ש"ש; לבבי שםם ברום קריאה חדשה ||

ט	[יאפלה]]	1
2	[ע למדנים בלילה וזאפלה]]	2
3	[לאין רחמים. באף יעורר קנאה ולכלה יא]]	3
4		משברי מות ושאל על יצועי. ערשי בקינה תשא ומ'תתי בקול אנהה.		4
5		עיני כעש בכבשן ודמעתי כנחלי מים. כלו למנוח עיני וצדקי עמד לי		5
6		מרחוק וחי מצד ואני משאה *למשאה וממכאוב לנגע ומחבלים		6
7		למשברים תשוחח נפשי בנפלאותיכה ולא הזנחתני בחסדיכה. מקץ		7
8		לקץ *תשתעשע נפשי בהמון רחמיכה ואשיבה למבלעי דבר		8
9		ולמשתוחיחי בי תוכחת וארשיעה דינו ומשפטכה אצדיק כי ידעתי		9
10		באמתכה ואבחרה במשפטי ובנגועי רציתי כי יחלתי לחסדיכה. ותתן		10
11		תחנה בפי עבדכה ולא גערתה חיי ושלומי לא הזנחתה ולא עזבתה		11
12		תקותי ולפני נגע העמדתה רוחי כי אתה יסדתה רוחי ותדע מזמתי		12
13		ובצוקותי נחמתני ובסליחות אשתעשע ואנחמה על פשע ראשון		13
14		ואדעה כי יש מקוה בחסדיכה ותוחלה ברוב כוחכה כי לא יצדק		14
15		כול במשפטכה ולא יזכה ברבכה. אנוש מאנוש יצדק וגבר מרעהו		15
16		ישכיל ובשר מיצר מעשה יכבד ורוח מרוח תגבר ולגבורתכה אין		16
17		כוח ולכבודכה אין] ו[לחכמתכה אין מדה ולאמת] פה אין] יא		17
18		ולכול הנעזב ממנה ר] ובנגועים] ואני בכה הצ] בתי רגלי ובחסדכה		18
19		עמדי ולא הב] ישוחה פני עבדכה] באנשי ריבי יא]		19
20		וכזומם לי תצ] ולני מפול מזמות] ו[אם לבושת פנים כול] מזמותם כי יא] רובו		20
21		לי. ואתה בר] חמיפה עזרתני פן] יתגבר צרי עלי למכשול למבלעי ולכול		21
22		אנשי מלחמ] תי לפח לאויבי ולבן] שת פנים וכלמה לנרגני בי		22
23		כי אתה אלי מק] דם ועד עולם] תריב ריבי כי ברז חכמתכה הוכחתה בי		23
24		ותחבא אמת לקצ] ה] חסדכה ל] מועדו ותהי תוכחתכה לי לשמחה וששון		24
25		ונגועי למרפא ע] ולם] וישועת] נצח ובוז צרי לי לכליל כבוד וכשלוני לגבורת		25
26		עולם כי בשמחתך] ישמח לבי] ובכבודכה הופיע אורי כי מאור מחושך		26
27		האירותה ליגון אב] לי] ותרפא למה] ין מכתי ולמכשולי גבורת פלא ורחוב		27
28		עולם בצרת נפשי כי] אתה מפלטי] מנוסי משגבי סלע עוזי ומצודתי. בכה		28
29		אחסיה מכול מ' יא] כי אתה תהיה] לי לפלט עד עולם כי אתה מאבי		29

30	ידעתי ומרחם [הכִּינֹתְנִי וּמְבַטֵּן] אמי גמלתה עלי ומשדי ה'ריתי רחמיך	30
31	*לי ובחיק אומנתי רוב הסד'יכה ומנעורי הופעתה לי בשכל משפטכה	31
32	ובאמת נכון סמכתני זכרוה קודשכה תשעשעני ועד היילתי א'תה' תנהלני	32
33	ותוכחת צדקה עם ל'ע'י'ותי ומשמר שלומכה לפלט נפשי. ועם מצעדי	33
34	רוב סליחות והמון ל'ה'מים בהשפטכה בי. ועד שיבה אתה תכלכלני. *כיא	34
35	אבי לא ידעני ואמי עליכה עזבתני כי אתה אב לכול בני אמתכה ותגל	35
36	עליהם כמרחמת על עולה וכאומן בחיק תכלכל לכול מעשיכה	36
37		37
38	ברוך א'תה אדוני כי הפלתה עם עפר וביצר המ'ר הגברתה עד אין מספור	38
39] ותתן בפי הודות להל'ל שמה בהפלא מאדה	39
40] לא'ין השבת]	40
41] לפי שכלו יהלל]	41

2 לַמְדִּינִים כמו ש"ש || 5 כעש יכעשת, ראו מ' קיסטר, "אשחה בכל לילה מטתי [...] עששה מכעס עיני (תה' ו, ז-ח): מילי מקרא ופרשנותן הקדומה", לשוננו סו (תשס"ד), עמ' 55-58; וְאֵדָקִי על פי ישעיהו נט 14 || 6 *למשאה מתוקן מן אל משואה || 8 *תשתעשע בכתב היד תשת שע ונקודה מעל הרווח || 10 ובנגועי ולא ובנגיעי || 15 מ'רעיהו השרידים ניכרים בנגטיב || 16 מ'עשה קריאה חדשה על פי רוחב ה'קסר ועל פי טו 16 || 18 ה'צ' [ב'ת'י רגל'י] קריאה חדשה על פי יהושע ד 3; פואש, חיים, עמ' 344, העי' 65 קורא [ב'ת'י יד'י] || 19 ה'ב' [ישוה'ה] קריאה חדשה || 20 ת'צ' [ל'צ'י] קריאה חדשה; ההשלמה על פי ליכט || 23 למק' [ח'י] קריאה חדשה; להצעות אחרות ראו ש"ש; הוכחתה בי השוו מוכיח בו כ 31 || 25 ובנגועי ולא ובנגיעי || 26 בשמ'ה'ת'כ' [ה'ישמח ל'צ'י] קריאה חדשה; לקריאות אחרות עיינו מנצור, עמ' 161 וש"ש, עמ' 230 || 27 ל'יגון א'ב' [ל'י] האותיות מעוותות והקריאה המוצעת כאן מסופקת מאוד; [ה'תרפא ל'מ'ח] ין על פי ישעיהו ל 26 || 29 מאבי אולי יממע'י אבי || 30 [הכִּינֹתְנִי] על פי ז 28 || 31 *לי סימני תיקון בשוליים לפני הלמ"ד; אולי מתוקן למילית עלי || 32 היות'י ליכט קורא היום והקריאה המוצעת כאן מתאימה יותר לשרידים ולעניין, השוו תפילות לחגים, 4Q507 קטע 1 שו' 3, יונה ד 2 || 34 *כיא ש"ש סבורים כמרטין שהאליף מוספת || 35 ותגל = ותגל' אתה שמחי' || 36 כמרחמת יכאס', השוו ישעיהו מט 15; וכאומן השוו במדבר יא 12 || 38 [ה'פלתה] עם עפר וביצר המ'ר על פי יט 6 || 39 מאדה או מאדה; להשלמת החסר בשורה השוו יט 7 ||

	[]	1
›	[]	2
1	[ב]מחשבת־נהיה כול־ ובמוזמת לבכה תכ־י [ומבלעד־יכה לא]	3
2		[יעשה]	4
3		ובסוד רזיכה לא יביט כול. ומה אפהו אדם ואדמה הוא מחמר	5
4		קורץ ולעפר תשובתו כי תשכילנו בנפלאות כאלה ובסוד אמ[תפה]	6
5		תודיענו ואני עפר ואפר. מה אזום בלוא הפצתה ומה *אחשב	7
6		באין רצונכה. מה אתחזק בלא העמדתני ואיכה *אשכיל בלא יצרתה	8
7		לי ומה אדבר בלא פתחתה פי ואיכה אשיב בלוא השכלתני.	9
8		הנה אתה שר אלים ומלך נכבדים ואדון לכול רוח ומושל בכל מעשה	10
9		ומבלעדיכה לא יעשה כול ולא יודע בלוא רצונכה ואין זולתך	11
10		ואין עמכה בכוח ואין לנגד כבודכה ולגבורתכה אין מחיר ומי	12
11		בכול מעשי פלאכה הגדולים יעצור כוח להתיצב לפני כבודכה	13
12		ומה אפהוא שב לעפרו כי יעצור כוח. רק לכבודכה עשיתה כול אלה	14
13			15
30ק		ברוך אתה אדוני אל הרחמים ורוב החסד כי הודעתני אלה לספר	16
›		נפלאותכה ולא להס יומם ולי[ה] [ל. כול החיל ב. תביאני	17
16		לחסדכה, בגדול טובכה ור[ב] רחמיכה אגיל ו[אשתעשעה בסליחותיכה	18
17		כי נשענתי באמתכה] [כח ובאין] [נעדר]	19
18		מצבאכה ובלא] [ובלוא] גערתכה אין מכשול[ואין]	20
19		נגע בלוא ידעתה ול[א יעשה כול בלוא רצון]נכה	21
20		ואני לפי דעתי באמת[פה אהלל את שמכה] ובהביטי בכבודכה אספרה	22
21		נפלאותיכה ובהביני בסוד פלאכה אחיל לה[מון רחמיכה ולסליחותיכה	23
22		אקוה. כי אתה יצרתה ר[ח עבדכה ופרצ]ונכה הכינותני ולא נתתה	24
23		משעני על בצע ובהון[חמס לא סמכתה ל]כי ויצר בשר לא שמתה לי מעוז	25
24		חיל גבורים על רוב עדנים[המתענגים ב]רוב דגן תירוש ויצהר	26
25		ויתרוממו במקנה וקנין [ויצמחו בעץ ר]ענן על פלגי מים לשת עלה	27
26		ולהרבות ענף כי בחרה[נפשמ בטוב ה]אדם ולהדשן כול מארץ.	28
27		ולבני אמתכה נתתה שכל להב[ין בתעודו]ת עוד ולפי דעתם יכבדו	29

28	איש מרעהו וכן לבן אִמְתִּי] פֶּה כִּי בְרָצוֹנָה בְּאִישׁ הַרְבִּיתָה נַחֲלָתוֹ	30
29	בדעת אמתכה ולפי דעתו יִכְבְּדִי] כִּי אִישׁ נִפְשׁ עֲבַדְכָה תַעֲבָה הוֹן	31
30	ובצע וברום עדנים לא אֲבַחֵר כִּי שֵׁשׁ לְבִי בְּבִרִיתְכָה וְאִמְתְּכָה	32
31	תשעשע נפשי. ואפרחה יִכְשׁוֹשְׁנָהּ וְלְבִי נִפְתַּח לְמַקּוֹר עוֹלָם	33
32	ומשענתי במעוזו מרום וְיִבּוֹל וְיִבּוֹל כִּנְיָן לְפָנַי רוּחַ	34
33	ויתהולל לבי בחלחלה ומוֹתָנִי בְרַעְזָה וְנִהְמַתִּי עַד תְּהוּם תְּבוּא	35
34	ובחדרי שאול תחפש יחד ואפחדה בשומעי משפטיכה עם גבורי	36
35	כוח וריבכה עם צבא קדושיכִי] יִבְּרָכֶנּוּ צְדָקָה תַעֲשֶׂה	37
36	ומשפט בְּכֹל מַעֲשֵׂיכָה וְצַדִּיק	38
37	[39
38	תִּי	40
39	עֲתִי	41

3-4 ההשלמה על פי שוי 11 || 4 כול (נפרד) ימישהו שימוש מיוחד למגילות, וכן בשורה 5; בחוכמתכה ליכט קורא בחוקיכה] || 5 [ובסוד] השוו ברכי נפשי, 4Q437 קטע 6 שוי 1 ולהלן שוי 6, השוו בעומק רויכה סרך היחד יא 19; אפהו = אף הוא אפוא, השוו שוי 14; מִחֲמַד קריאה חדשה על פי סרך היחד יא 22 || 7 *אחשב תוקן כנראה מן אתחשב; שיש קוראים אֲתַחֲשֵׁב || 8 *אשכיל מתוקן מן אכשיל || 11 כול ימשהו || 14 לעפרו הלמיד מוספת ברווח שלפני התיבה || 16 וְרִצָּה לפי רוחב הַקְּסֶר והעניין; לִסְפֹּר או לפֹּאֵר || 17 כֹּל הַחִיל־בֵּר הקריאה אינה בטוחה ולא הוצעה קריאה בעלת משמעות במקום הזה; תְּבַאֲצִי קריאה חדשה, השוו טו 38 || 20 מַצְבְּאִכָה האליף דהויה; שיש קוראים מַצְבֵּיכָה; גַּעֲרַתְכָה שיש קוראים מְגַעֲרַתְכָה || 21 יְדַעְתָּה = יִסְרְתָּה, והשוו טז 27-28 וההערה שם; ההמשך הושלם כהצעת ליכט שלא בהתאם לצלעות המקבילות || 23 בְּסִדְרֵי פְּלִאֲפָה] על פי יט 7 || 28 בַּחֲרָה קריאה חדשה; [ה] אדם או [מו] אדם || 29 נַתַּתָּה שְׂכָל לְהַבְרִיךְ] השוו דברי יוסף ומשה, 4Q372 קטע 2 שוי 5 || 30 אִמְתִּי] ליכט קורא [אדם]; [כִּי בְרָצוֹנָה] הושלם על פי ח 22; || 31 יִכְבְּדִי כהצעת דיפון-סומר, השוו חוכמת רז נהיה פרק א שוי 70; ליכט קורא יזבא, אך שרידי האות השלישית מתאימים רק בדוחק לביית || 32 אֲבַחֵר כִּי קריאה חדשה על פי העניין || 37 קדושיכִי" אולי מתוקן מן קדושים ||

טור יט (+ 4QH^a קטע 1 + 4QH^b קטע 12 א)

	[]	1
	[]	2
יא	[]	3
1	מְעִינִי וַיְגַוֵּן מֵאֵל	4
2		בְּהִגִּי לְבִי	5
3		אֲדוּכָה אֵלַי כִּי הִפְלַתָּה עִם עֶפְרַי וּבִיּוֹצֵר חֲמֵר הַגְּבֵרְתָּה מוֹדָה יְיָ וְאֲנִי מָה כִּי־אֶ	6
4		הִבְלִינֹתַנִּי בְּסוּד אֲמַתְכָּה וְתִשְׁכִּילֵנִי בְּמַעֲשֵׂי פִלְאָכָה וְתִתֵּן בְּפִי הוֹדוֹת וּבִלְשׁוֹנִי	7
5		אֶתְהַלֵּל וּמִזֵּל שִׁפְתֵי בְּמִכּוֹן רִנָּה. וְאֲזַמְרָה בְּחִסְדֵיכָה וּבְגִבּוֹרְתְּכָה אֲשׁוּחַחָה כּוֹל	8
6		הַיּוֹם תִּמִּיד אֲבָרְכָה שְׂמֵכָה וְאֲסַפְרָה כְּבוֹדְכָה בְּתוֹךְ בְּנֵי אָדָם וּבְרוּב טוֹבְכָה	9
7		תִּשְׁתַּעֲשַׁע נַפְשִׁי. וְאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי אֲמַת פִּיכָה וּבִידְכָה צְדָקָה וּבְמַחֲשַׁבְתְּכָה	10
8		כּוֹל דַּעָה וּבְכּוֹחְכָה כּוֹל גְּבוּרָה וְכוֹל כְּבוֹד אֲתָכָה הוּא. בְּאִפְכָה כּוֹל מִשְׁפָּטִי נִגְעַ	11
9		וּבְטוֹבְכָה רֹב סְלִיחוֹת וְרַחֲמִיכָה לְכוֹל בְּנֵי רִצּוֹנְכָה כִּי הוֹדַעְתָּם בְּסוּד אֲמַתְכָּה	12
10		וּבְרִזֵּי פִלְאָכָה הִשְׁכַּלְתָּם וְלִמְעַן כְּבוֹדְכָה טִהַרְתָּה אֲנוֹשׁ מִפִּשַׁע לְהַתְקַדֵּשׁ	13
11		לְכָה מְכוֹל תּוֹעֵבוֹת נָדָה וְאֲשַׁמַּת מֵעַל לְהִיחַד עִם בְּנֵי אֲמַתְךָ וּבְגוֹרֵל עִם	14
12		קְדוּשִׁיכָה. לְהַרִים מֵעַפְר תּוֹלַעַת מַתִּים לְסוּד אֲמַתְכָּה וּמְרוּחַ נְעוּה לְבִינְתְּכָה	15
13		וּלְהַתִּיצֵב בְּמַעַמְד לְפָנֶיכָה עִם צַבָּא עַד וְרוּחוֹ [עוֹלָם] וְלְהַתְחַדֵּשׁ עִם כּוֹל הָיִוָּה	16
14		וְנִהְיָה וְעַם יָדְעִים בִּיחַד רִנָּה	17
15		וְאֲנִי אֲדוּכָה אֵלַי אֲרוּמִמְכָה צוּרִי וּבְהַפְלֵא [מִזְאָדָה אֲבָרְכָה שְׂמֵכָה וְתִמִּיד אֲסַפְרָה]	18
16		[כְּבוֹדְכָה] כִּי הוֹדַעְתַּנִּי סוּד אֲמַת וְזִי פִלְאָה הִשְׁכַּלְתַּנִּי וּבְנִפְלְאוֹתֶיכָה הִבְיַצְתַּנִּי	19
17		וְנִסְתָּרְתְּ וְתִיבֵּה גְלִיתָה לִי וְאֲבִיטְהָ [בְּצַדִּיקוֹתֶיכָה וּבְפִי רַח [מִי חֶסֶד וְאֲדַעָה	20
18		כִּי לְכָה הַצְדָק וּבְחִסְדֵיכָה יֵשׁ [מִקְדָּה לְפִי עוֹזְבֵי חַטָּא] הַ וְכָלָה בְּלוֹא רַחֲמִיךָ.	21
19		וְאֲנִי נִפְתַּח לִי מִקּוֹר לְאֵבֶל מְרוּרִים [וְהִגִּי יִגּוֹן וְאֲנַחְהָ] וְלֹא נִסְתַּר עִמָּל מֵעִינִי.	22
20		בְּדַעְתִּי יִצְרִי גֵבֵר וְתִשׁוּבָה אֲנוֹשׁ אֲ[תְבוֹנָנָה וְאֲכִירָה א] בְּלַ חֲטָאָה וְיִגּוֹן	23
21		אֲשַׁמָּה וְיִבּוֹאוּ בְּלִבִּי וְיִגְעוּ בְּעַצְמִי לְהַ[תֵּם כּוֹחַ לְקָ] צִים וְלְהַגּוֹת הִגִּי	24
22		יִגּוֹן וְאֲנַחָה בְּכַנּוֹר קִינָה לְכוֹל אֵבֶל יִגּוֹן וּמִסַּפֵּד מְרוּרִים עַד כְּלוֹת עוֹלָה וְאִין [מְכַאֲוֵב] וְאִין נִגַע לְהַחֲלוֹת וְאִז	25
23		אֲזַמְרָה בְּכַנּוֹר יִשׁוּעוֹת וּנְבִל שְׂמִחָ[ה וְתִתְקַף גִּי] לָה וְחֲלִיל תִּהְלָה לְאִין	26
24		הַשְּׁבֵת. וּמִי בְכוֹל מַעֲשִׂיכָה יוֹכֵל לְסַפֵּר מַעֲשֵׂי פִלְאָכָה. בְּפִי כּוֹלָם יְהוֹלֵל	27
25		שְׂמֵכָה לְעוֹלָמִי עַד. וְאֲבָרְכָה כְּפִי שְׂכַלְ[ם וְעַם פּוֹל קָצִים] יִשְׁמִיעוּ יַחַד	28
26		בְּקוֹל רִנָּה וְאִין יִגּוֹן וְאֲנַחָה וְעוֹלָה לְ[וְאִ תְּמַצָּא עוֹ] וְאֲמַתְכָה תּוֹפִיעַ	29

27	30	לכבוד עד ושלוש עולם ברוך אתה [אדוני א] שר נתנה לעבדכה
28	31	שכל דעה להבין בנפלאותיה ומי [נה לשון ל] ספר ברוב חסדיכה.
29	32	ברוך אתה אל הרחמים והנינה כגדול *כחכה ורוב אמתכה והמון
30	33	חסדיכה בכול מעשיכה. שמח נפש עבדכה באמתכה וטהרני
31	34	בצדקתכה כאשר יחלתי לטובכה ולהסדיכה אקוה ולסליחותיכה
32	35	פתחתה *משרי וביגוני נחמתני כיא *נשנתי ברחמיכה. ברוך אתה
33	36	אדוני כי אתה פעלתה אלה ותשם בפי עבדכה הודות תפלה
34	37	ותחנה ומענה לשון *והכינותה לי ועול [ה השבתה משפתי
35	38	ואעצו [רה כוח] לספר]
36	39	ואתה]
37	40	אמת]
38	41	וא]
39	42]

4 הכתב בשורה הזאת שחוק ודהוי ונראה בצורה שונה בתצלומים הקיימים שאינם ממוקדים; באין הקשר אין ביטחון בזיהוי מקצת אותיות אפילו הן כמעט שלמות; בפח' מד'הוב' שיש קוראים בפחד מ'הוב', בתצלום 190419 אפשר אולי לקרוא מפח ומ'הוב'; [ותע] לם עמל מעיני שיחזור חדש על פי איוב ג 10; ויגון או ויגע || 5 בהגי לבי כמו הגיון לבי תהלים יט 15, הגות לבי תהלים מט 4, לשון מחשבה והשמעת קול || 6 הפלתה = הפלתה; הגברתה ינתת גבורה; מודה מאוד; מה כיא הרווח אולי מחמת פגם בעור || 7 ב'ינוני כמו דיפון-סומר; ליכט קורא [הודע]תני ומעיר כי נותר שריד של עיין, אולם נראה שלפני התייך נותר ראש של ייך ולפניו עוד שרידי אותיות, עיינו בתצלום 190419; הודות ידברי תודה || 8 תהלה או [תפלה] השוו שוי 36 ולהלן כ 7 || 14 להיחד ולא להחד || 15 אמתכה ויש קוראים עולם || 16 ולהתחדש ליכט קורא להתחדש || 16-17 הויה ונהיה כמו דיפון-סומר; נותרו שרידים של ראשי האותיות; ליכט מתעלם מן השרידים ומן המקום לווייך שלפני נהיה || 18 ואני אודכה ליכט מתעלם מן הייך וקורא אודכה; [מאודה אברכה] על פי סרך היחד י 16 || 18-19 ההשלמה על פי שוי 9 || 19 הושלם על פי שוי 31, יח 4, סרך היחד ט 18 || 20 תסת'ת'ת'ת'כה כמו שיש; ואביטה כפואש; ליכט קורא ואביט; שיש קוראים ואביט ב]; [בצדקתיה] על פי שוי 21 || 21 יש ... [הפאה] רווח אחרי יש; הושלם על פי יז 14, יד 9; אבל אחרי הרווח נראית אות פגומה, מ או ש, ואולי יש לקרוא ש[ר] במקום [מקום]; רחמיך 4QH^a רחמיכה || 22 [והגי יגון ואנחה] על פי שוי 25 || 24 לה [תם כוח לק] צים קריאה חדשה על פי טז 31-32 || 25 ואין נגע כאן מתחיל כתב ידו של הסופר השני || 25-26 ואז אומרה אולי התיבה הראשונה היא תחילת השנייה || 27 כולם 4QH^a כולמה || 28 שמכה שמכה [ה] || 30 עד 4QH^b תלוי || 32 אתה ההי"א מתוקנת מלמי"ד; וה'נינה החיית תלויה מעל ההי"א (ולא מעל הנויך) שלא כנוהג במגילות; כגדול *כחכה ליכט קורא בגדול] טוכה ומתקן טוכה; אפשר גם לקרוא עוזכה || 35 *משרי הקריאה אינה בטוחה: אין לדעת אם האות הראשונה היא מ"ם מעיקרה או אם מלכתחילה כתב הסופר ביי"ת, האות השנייה בוודאי מתוקנת, אולי מסמי"ך, כלומר מקרי, השוו תהלים קטז 18 וישעיהו נב 2, ובדוחק מצד"י, כלומר מקרי, השוו יד 33; מיקום הביי"ת התלויה אינו בטוח, ובכלל הביטוי סתום וגם תחביר התיבה הזאת לתיבות שלפניה אינו ברור; וביגוני ליכט קורא ומיגוני; ייתכן שאות היחס היא מ"ם מתוקנת מביי"ת; *נשנתי גרסו נשענתי || 36 תפלה או תהלה, השוו שוי 8 || 37 *והכינותה לי ועול [ה] ליכט אומר שהווייך הראשונה מחוקה ובהערה הוא מציע לקרוא בסוף השורה לי ועול [ה] ובאמת השימוש בעבר מחובר נדיר במגילות; להשלמה ולעניין השוו סרך היחד י 22-24 ואיוב ו 30; שיש קוראים והכינותה לי ועול [ת] || 40-42 אפשר לשלב כאן את 4QH^a קטע 2, ראו עמ' 107 ||

טור כ + קטע 54 + קטע 60 (+ 4QH^a קטעים 3, 8 טור ב, 9 + 4QH^b קטע 12 ב) *

- 1 []
- 2 []
- 3 []
- 4 [] ° תרֶחֶב נפשי
- 5 [] בְּשִׂמְחָה וְ[שִׂשׂוֹן וְאַשְׁכּוּזָה] הֵאֱלֵה לְבַטַח בְּמַעֲוֵן קֹדֶשׁוֹ שׁוֹקֵט וְשִׁלוּהָ
- 6 [שְׁלוֹמִי] וְבִרְכָה בְּאֵהְלִי כְכֹזֵד וְיִשׁוּעָה וְאֵהֲלֵלָהּ שִׁמְכָה בְּתוֹךְ יִרְאִיכָה :
- 7 [לְמַשְׁכִּילָה] וְדוֹתָ וְתַפְלָה * לְהַתְנַפֵּל וְהַתְחַנֵּן תְּמִיד מִקֵּץ לְקֵץ עִם מְבוֹא אֹר
- 8 לְמַשְׁ[לְתוֹ] בְּתַקּוּפוֹת יוֹם לְתַכּוֹנוֹ לְחֻקּוֹת מְאֹר גְּדוֹל בְּפָנוֹת עֶרֶב וּמוֹצָא
- 9 אֹר בְּרִשִׁית מַמְשֶׁלֶת חוֹשֵׁךְ לְמוֹעֵד לַיְלָה, בְּתַקּוּפָתוֹ לְפָנוֹת בּוֹקֵר וּבִקְצֵ
- 10 הָאֶסְפֹּר אֶל מַעֲוֹנָתוֹ * מְפַנִּי אֹר לְמוֹצָא לַיְלָה וּמְבוֹא יוֹמָם, תְּמִיד בְּכוֹל
- 11 מוֹלְדֵי עֵת וְסוּדֵי קֵץ וְתַקּוּפֹת מוֹעֲדִים בְּתַכּוֹנָם בְּאוֹתוֹתָם לְכוֹל
- 12 מַמְשֶׁלֶתָם בְּתַכּוֹן נְאֻמָּה מִפִּי אֵל וְתַעֲוֹדָתָהּ הִיָּה וְהִיאָה תִּהְיֶה
- 13 וְאֵין אֶפְסֹס וְזוֹלָתָהּ לֹא הִיָּה וְלֹא יִהְיֶה עוֹד כִּי אֵל * הִדְעוֹת
- 14 הַכִּינָה וְאֵין אַחֵר עִמּוֹ וְאֵנִי מְשַׁכִּיל יִדְעֵתִיכָה אֵלֵי בְרוּחַ
- 15 אֲשֶׁר נִתְתָה בִּי וְנֻאֲמָה שְׁמַעֲתִי לְסוּד פְּלֹאכָה. בְּרוּחַ קֹדֶשְׁכָה
- 16 פָּתַחְתָּה לְתוֹכִי דַעַת בְּרוּז שְׁכֻלְכָה וּמַעֲוֵן גְּבוּרָתָ[כָה] וְאֵהְיֶה בְּתוֹךְ
- 17 [יִרְאִיכָה] הֵאֱלֵה לְרוּב חֶסֶד וְקִנְיָאָת כֻּלָּה וְהַשְׁבַּתָּ [לְכוֹל דּוֹרְשֵׁי חֻלְקוֹת]
- 18 [וְתִאָּרֵר] לִי בְּהִדָּר כְּבוֹדְכָה לְאוֹר עוֹלָם
- 19 [כֻּלָּה] פָּחַד רִשְׁעָה וְאֵין רִמְיָה [וְלֹא]
- 20 [וְתִמְרוּ] מְוֹעֲדֵי שְׁמָמָה כִּי אֵין עוֹד [שְׁבַת]
- 21 [בְּרִגְשִׁי] וְאֵין עוֹד מְדַהֲבָה כִּי אֶלְפִנֵי אֶפְכָּה [לֹא יִתְיַצֵּב אִישׁ כִּיֵּא]
- 22 מְרַחֲכָה יְחִפְזוֹ. וְאֵין צְדִיק עִמְכָה [לְהַבִּין בְּכוֹל מַעֲשֵׂי פְלֹא] כֹּה
- 23 הֵאֱלֵה שְׁכִיל בְּכוֹל רוֹזִיכָה וְלִשְׁיֵב דְּבוֹר [עַל מַשְׁפָּטִיכָה וְעַמְכָה רִצּוֹ]
- 24 בְּתוֹכְחַתְכָה וְלְטוֹבְכָה יִצְפוּ. כִּי * בְּחֶסֶד [כָּה] יִהְלְלוּ אֶת שְׁמַכָּה כּוֹל
- 25 יוֹדְעֵיכָה וּבִקְצֵ כְבוֹדְכָה יִגִּילוּ וְלִפִּי מְ[עֲשִׂיהֶם תִּקְרָבָם כִּי] אֶל כְּשֻׁכְלָם
- 26 הַגִּשְׁתָּם וְלִפִּי מַמְשֶׁלֶתָם יִשְׁרָתוּכָה לְמַפְלְגָ[וֹתֵיהֶם לְבַלְתִּי] [שׁוֹב מִמְכָה
- 27 וְלֹא לְעִבוּר עַל דְּבִרְכָה. וְאֵנִי מַעֲפֵר לְקוֹחַ [תִּי וְחַמְרִי] וְרִצְתִּי
- 28 לְמַקּוֹר נְדָה וְעִרוֹת קֶלּוֹן מִקּוֹי עֶפֶר וּמִגְבֵּל [מִיָּם סוּד רַמָּה] וּמִדּוֹר
- 29 חוֹשֵׁךְ. וְתִשׁוּבָת עֶפֶר לְיִצְרַחְרָם בְּקֵץ אֶפְ[כָה] וְיִשׁוּב עֶפֶר

27	אל אשר לקח משם. ומה ישיב עפר ואפר ^א [על תופחתו ומה] יבין	30
28	בְּעוֹשֵׂיו ומה יתיצב לפני מוכיח בו י'הֲכַמְלֵא[פי אל הוא, מעון] קודש	31
29	[ורחם] עולם ומקוי כבוד ומקור דעת וגבורת פלא והמה לוא	32
30	פִּזְלֵוֹ לספר כול כבודכה וליתיצב לפני אפכה ואין להשיב	33
31	על תוכחתכה היא צדקתה ואין לנגדכה. ומה אפהו שב אל עפרו.	34
32	ואני נאלמתי ומה אדבר על זות כדעתי דבתי מצירוק יצר חמר ומה	35
33	אדבר היא אם פתחתה פי ואיכה אבין היא אם השכלתני ומה אדע	36
34	בלוא גליתה לבי ואיכה אישר דרך היא אם הכינותה מצע[די ואיפה]	37
35	תעמוד פועמי פי אם תחזק כוחה ואיכה אתקומם [פיא אם תמכתני]	38
36	וכול ° [פועמי בא]	39
ק60	[ה]	40
2	[כ°]	41
3	[ו°]	42

* שולר משלבת כאן את 4QH^a קטע 2; במהדורתנו הוא מובא בין הקטעים שלא נמצא מקומם; על 4QH^a 8 א וסדר המזמורים עיינו במבוא || 5 לבטה במעון [לבטה במעון]; קודשו אות תלויה מעל הקוייף; 4QH^a חסר; נראה שהתיבה במעון נקראה בְּמַעוֹן; שורקט 4QH^a שקט; ליכט קורא [בשקט וש"ש קוראים [ב]שוקט בניגוד לגרסת 4QH^a || 7 [למשכיל] דודת ש"ש מזהים שריד של הלמיד השנייה בקטע 54; בעותק 4QH^b למשכיל ואחריה מקום חלק שאין רואים בו סימני כתב אולם בשורה הבאה נראה כתב דהוי כמעט לחלוטין; יש צורך בתצלומים מיוחדים כדי לשחזר את הטקסט בעותק הזה; בעותק 4QH^d קטע 3 שוי 4 שרדה תיבה מחוקה ואחריה חסר ולאחריו שייך ברורה ושרידי אותיות, ש"ש קוראים שם [למשכיל] (ש"ד) [מזמור] ש"י ל [] ואומרים שזו הכותרת המתאימה לכותרת שבטור כה שוי 34 במגילה הגדולה, בהערות הם דוחים את הקריאה המתאימה יותר) [למשכיל]; *להתנפל התיבה מתוקנת; מבוא 4QH^a מבא || 9 ממשלת 4QH^a ממשלות || 10 אל מעונתו *מפני תוקן מן למעונתו מפנות; 4QH^a מתאים לגרסה המתוקנת || 11 ותקופת 4QH^a ותקופות || 12 הויה ולא הויה || 13 *הדעות מתוקן מן הידיעות || 17 [קראי] ה על פי שוי 6; [לכרל דרשי חלקות] על פי 17 || 20-21 [שבת צוגש] הושלם על פי 4QH^a קטע 7 ב שוי 4 וישעיהו יד 4 || 21 [לוא ... פיא] הושלם על פי שוי 33 || 28 [סוד רמ] ה על פי סרך היחד יא 10 או [להם רמ] שם שם 21 || 31 בְּעוֹשֵׂיו כפואש, חיים, עמי 399, העי 313 או [במעוש]; מוכיח בו השוו הוכחה בי יז 23; הֲכַמְלֵא[פי אל] קריאה חדשה על פי תצלום 4251 שבמהדורת ש"ש, התיבות התוכפות מתארות את המלאכים, השוו סרך היחד י 12 || 35 מצירוק = אולי מה צירוק; המילה צירוק מופיעה במגילות בזיקה לכתוב "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" בראשית ג 19 ולפי העניין משמעה 'גוש', שורשה ומשקלה סתומים אך הקריאה ביו"ד די בטוחה בכתבי היד המבחינים בין יו"ד לוי"ו, ראו שיר למשכיל לבהל רוחות, 4Q511 קטע 28-29 שוי 3. לדיונים ולעוד דעות ראו ש"ש, עמי 258-259 || 36 אדע ליכט קורא או[מר] ש"ש קוראים אד[בר]; הדל"ת כמעט שלמה || 37 מצע[די] קריאה חדשה, השוו תהלים לו 23 ופטר תהלים, 4Q171 קטעים 3-5 ג שוי 14-17 || 38 [ת]חזק כנראה חסר כינוי ||

טור כא (+ 4QH^a קטעים 10-11 + 4QH^b קטע 13)

יח	[]	1
16		פ]שע ילוד אשה	2
17		[יכה וצדקתכה	3
18		ו]איכה אכיר בלוא ראיתי זאת	4
19		אפ]ה אביט בלוא גליתה עיני ואשמעה	5
20		6]בלוא פתחתה ארזני [כתה'ה' השם לכבי כיא לערל אוזן נפתח דבר ולב	6
21		7]משם יתבונון גנ]פלאות' ואדעה כיא לכה עשיתה אלה אלי. ומה בשר	7
22		8]פיא יגדיל ברזיכה [להפליא ובמחשבתכה להגביר ולהכין כול לכבודכה	8
23		9]ואיכה תביא]נ' כצבא דעת לספר לישר גבור' וחוקי נכונות לילוד	9
24		10]אשה ואת עבדכה [הביאותה בברית עמכה ותגלה) לב עפר להשמר	10
25		11]ממוקשי שחת ותצילהו] מפחי משפט לעומת רחמיכה. ואני יצר	11
26		12]חמר ומגבל מים מבנה ע]פר ולב האבן למי נחשבתי עד זאת כיא	12
27		13]ורזי פלא ג]תתה באוזן עפר ונהיות עולם חקוה בלב	13
28		14]האבן וכול עוזן משפתיו] השבתה להביא בברית עמכה ולעמוד	14
29		15]יחד עם בני שמים [במכון עולם לאור אורתום עד נצח ונח' חושך	15
30		16]והיתה שמהה לאי]ן סוף וקצי שלום לאין ח'קד [בא']	16
31		17] ואני יצר העפר מה] אפי	17
32		18] ולבר]ך ש'מכה אפתח פ'י	18
33		19]יצר' [ד אל'°°	19
3ק		20] עפר נפתחה נהפכה מלפודת נסתרה	20
1		21] ה נפ'רשה רשת ש'חה וצ'רכיה צמי שחת	21
2		22]°° [°°ה°° [°°ה נפתחה דרך לפ]תיים להתהלך במישור	22
3		23]ב'נתיבות שלום ועם בשר להפליא] כאלה כיא בלוא חסדיכה	23
4		24]ויהלכו' פעמי על *מטוני פחיה ומפרשי ר' שת וערכי צמים איכה	24
5		25]אשמר ביצר עפר מהתפרר ומתוך דונג מ'המס לפני אש יוקדה	25
6		26]ו'מקוי אפר איכה אעמוד לפני רוח סוער'ה] והוא יכיננו]	26
7		27]וישמורוהו לרזי חפצו כיא הוא ידע למ'°°	27
8		28]לפקוד' כלה ופח לפח יטמונו צמי רשעים'°°]	28
9		29]נשמ'ז'ו בעול א'תמו כול יצר רמיה כיא לאף]	29

10	[היה] לאין ואפס יצר עולה ומעשי רמיה [יכלה	30
11	[וואני צר החמר מה יעמוד יצר]	31
12	[עפר] ומה יתחזק. לכה אתה אל הדעות כול היה ונהיה	32
13	[בי את] ה עשיתם ומבלעדיכה לוא ויהי כול]	33
14	[ואני י] צר העפר ידעתי ברוח אשר נתתה בי כיא]	34
15	[מה כול עולה ורמיה יגורו וחדל זון]	35
16	[כול] עשי נדה לתחלויים ומשפטי נגע וכלת [עולם]	36
17	[ת] [ת] שילכה חמה וקנאה נוקמת]	37
18	[יצר החמר]	38

חסרות ארבע שורות

4 [א] ילכה אכיר בלוא ראיתי כמו שיש, השוו טז 14 || 6 בתהו קריאה חדשה || 7 [משם] על פי השם = השם שבשוי 6 || 9 לבשר ילבשר ודם; נכונות גג האות השנייה מתאים לגג של כ"ף דווקא; והשוו נכונות חוכמת רז נהיה פרק א שוי 58 || 11 לעומת 4QH^a לעומת; השוו פשר על הקצים, 4Q181 קטע 1 שוי 3, קהלת ז 14 || 13 [ת]תה פואש, חיים, עמי 390, העי 290 ושיש קוראים [ת]קנתה, אבל הקו המאונך שבתחילת השורה אינו נמשך למטה והוא קרוב מדי לשריד האות שאחריו || 14 הושלם על פי סרך היחד י 22-24 || 15 [ע] בני] שמים שולר צירפה קטע שאינו שייך לכאן; שילוב האותיות מעותק 4QH^a אינו ודאי; ההשלמה על פי יא 22-23; ונח קריאה חדשה המתאימה בדיוק לשרידי האותיות, ראו מבואות, עמי 102-103 || 17 מה קריאה חדשה על פי הנגטיב || 21 וער כיה השוו שוי 24; שחת שיש קוראים א[בדן]; השוו מגילות א, עמי 139 || 23 בשר בשר || 24 *מטוני 4QH^b מטמוני; פחיה 4QH^b פחים; ומפרשי [ומ]פרשי; וערכי צמים השוו שוי 21; שיש קוראים וערמ[ת] || 25 מהתפרר שיש קוראים מהתפרד אבל הרייש ברורה בשני כתבי היד; ומתוך הוויי פגומה, כנראה מחוקה; מ[המס] 4QH^a בהמס || 26 הוואה יכינוני שיש קוראים ואני יכינוני; לאות האחרונה שבתביה הראשונה יש קו עליון מאוזן כקו העליון של ה"א, ומובן שהכינוי הוא מתבקש מן ההתאמה אל וישמורו ואל והוא שבשוי 27 || 28 לפקוד קריאה חדשה; רשעים על פי הנגטיב; ליכט קורא רשעה || 29 [ש]או בעול ושמא יש לקרוא רוב עול על פי כול עולה בשוי 35, והשוו שוי 30; לאף כפואש, חיים, עמי 390, העי 293 || 30 לאין שיש קוראים [מגבל] און ומתנגדים לקריאה לאין משום שהלמ"ד רחוקה מעט מן האל"ף, אולם בכתב היד המרושל הזה אין הקפדה על הרווחים || 35 יגורו לשון כיליון, כגון יחזקאל לה 5 ותגר את בני ישראל על ידי חרב, אולי מן נג"ר; וחדל זון שיש קוראים יחד לזון ||

טור כב = קטעים 1 א, 4, 52*

	[]	1
	[]	2
	[]	3
1ק	°°°°[]	4
1	גם מלאכי קו]דש אשר בשמים]	5
2	[לוא ידעו את שמכה ה]גדול והואה פלא זהם לוא יוכלו]	6
3	ל]הבין באלה ולספר גפלאו]תיכה ולוא יעצורו לדעת בכול]	7
4	[רזיכה ומה יתבונן ש]ב אל עפרו. ואני איש פשע ומגולל]	8
5	[בגדה ובפול]אשמת רשעה. ואני בקצי חרון]	9
6	[איכה אופל לה]תקומם לפני נגע ולהשמר]	10
7	[ממשול]תוד]יעני אלי כיא יש מקוה לאיש]	11
8	[פשע ותוחלת לכול השבים מ]מעל. ואני יצר החמר נשענתי]	12
9	[על ה]סדיכה ו]לי ואדעה כיא אמת]	13
10	[פיכה ו]ודבר מדברכה לא ישו]ב ו]אחור. ואני בקצי אתמוכה]	14
11	[בבלי]תכה ו]ממה במעמד העמדתני כיא]	15
12	[עשיתה כחסדכה כיא מה]איש ותשיבהו ובמה ית'יצב']	16
13	[לפני]הש' ואתה עצמתה ו'יפה' []]	17
52ק	[לאין ש]וב ושבר ללוא מקו]ה]	18
	[ואני יצר] החמר]	19
4ק	[לגתה]פ]	20
2	[אשר]°]	21
3	[רב וזוקר עם מ]בווא]	22
4	[מנג]ועי גבר וממכא]ובי איש]	23
5	[ו'את יצפו ועל משמרתם י']]	24
6	['כיא' תגר בכול שטן משחית ומרצ']	25
7	[בה ואתה גליתה אוזני כ'א]	26
8	[ו'ואנישי ברית פותו במ ויבואו]	27
9	[בתו]כחות לפניכה ואני פחדתי ממשפטכה]	28
10	[ביא מי יצדק לפ]ניכה ומי יזכה במשפטכה ומה אפה'וא]	29

11	30	[בן האדם כִּי אֵת] בִּיאָנוּ בַּמִּשְׁפָּט וְשָׁב אֶל עַפְרוֹ מֵהַ לְבִיָּי
12	31	[בְּרִזְיָה כִּי אֵת אֵת] לִי פִתְחָתָה לְבָבִי לְבִינְתָּכָה וְתַגֵּל אוֹזְנִי
13	32	[בְּרִזְיָה פִּלְאָ וְתַלְמִדָּנִי] לְהַשְׁעֵן עַל טוֹבְכָה וְיֵהֵם לְבִי []
14	33	[] ° וְלִבִּי כְּדוֹנָג יִמַּס עַל פִּשְׁעֵי וְחַטָּאָה
15	34	[וְתַכְלֵל הַחַטָּאָה עַד] תּוֹמָה. בְּרוּךְ אַתָּה אֵל הַדְּעוֹת אֲשֶׁר הַכִּינּוֹתָהּ
16	35	[] וְתַפְגַּע בְּעַבְדְּכָה זֹאת לְמַעַנְכָה כִּי יָדַעְתִּי
17	36	[בְּרַחֲמֶיךָ וְלִחְסָדֶיךָ] כֹּה אֶחָל בְּכוֹל הַיּוֹתֵי וְשִׁמְכָה אֲבָרְכָה תְּמִיד
18	37	[תָּן] מְקוֹה לְעַבְדְּכָה וְאֵל תַּעֲזוּבֵנִי בְּקִצֵּי
19	38	[] ° וְכַבּוֹדְכָה וְטוֹבָתָהּ
10	39	[] ° עַל []
	40	[]
	41	[]
	42	[]

* קטע 47 לא צורף לטור הזה אלא לטור כה || 6 והואה פלאָ שׁי״ש בוחרים לקרוא והוא הפלאָ והתרגום שם אינו תואם את ההבנה המוצעת כאן || 8 להשלמה השוו שׁוֹי 30 || 10 נַגַע וְלֵהֲשִׁמֵר לִיכַט קוֹרָא נַגְעִי וְלֵהֲשִׁמֵר; הַלְמִיד תּוֹקְנָה כְּנֵרָא מַמִּים || 11 [מַמְכָּשׁוֹל] עַל פִּי יַח 20-21; אֵלִי כְּמוֹ שׁי״ש, וְלֵא אֵלֵה; שׁי״ש רואים מחיקה, אולי של ה״א, אחרי הַלְמִיד || 12 [פִּשְׁעֵי] עַל פִּי שׁוֹי 8 || 13 [] ° לִי אֵלִי אֵלִי אוֹ לְגִלִּי, רָאוּ שׁי״ש || 15 [וַעֲ] מִמָּה עַל פִּי יָא 22 || 16 יִתְיַצֵּב נֵרָא בְּנִגְטִיב; אִם הַקְּרִיָּאָה הַזֹּאת נִכּוֹנָה יֵשׁ אֵלִי לְפָרֵשׁ וְתַשִּׁיבּוּהוּ = וְתַחֲשִׁיבּוּהוּ; הַשׁוּוֹ יָא 25 || 17 וְאֵתָה קְרִיָּאָה חֲדָשָׁה || 18 וְשִׁבְרֵי קְרִיָּאָה חֲדָשָׁה || 23 וְמַמְכָּא [וְבִי] אֵלֵי אוֹ מַמְכָּשׁוֹל, הַשׁוּוֹ ח 33 || 25 וְמַרְצֵי רַק צִידָה הַיִּמְנִי שֶׁל הַצְדִּי שֶׁרָד וְאֵין לְדַעַת אִם הִיא סוֹפִית אוֹ מַצְעִית וְאִם הִיא עוֹד אוֹתִיוֹת אַחֲרֶיהָ. פְּחוֹת נֵרָאָה לְקֵרָוָא מַרְעֵי; יֵשׁ לְפָרֵשׁ מְרִץ = מַחְלָה כְּמוֹ יָא 12 || 27 וְאֵנִישֵׁי רָאוּ קִימְרוֹן, וַיִּי וַיִּוִּיֵד, עַמִּי 106 || 28 [בְּתוֹ] כְּחֹת יְבַמְשַׁפְּטִי, אוֹ [פְּחוֹת] || 29 הוֹשִׁלְמֵ עַל פִּי טו 31 || 34 הַשְּׁלֵמָה הַשׁוּוֹ דְנִיָּאֵל ט 24 || 36 לְצוּרָה שֶׁלְפָנֵי הַתִּיקוֹן הַשׁוּוֹ לְכַתִּיב וַיְחַל בְּרֵאשִׁית ח 10 לְעוֹמֵת וַיְחַל שֶׁם 12 וְלְצוּרָה וַיְחַל בְּפִשֵׁר בְּרֵאשִׁית, 4Q252 קטע 1 א שׁוֹי 15; הַצּוּרָה שֶׁלְפָנֵי הַתִּיקוֹן אֵינָנָה מֵתַאִימָה לְנִיקוּד הַמְסוּרָה נִיְחָל וְהִיא כְּנֵרָא צוּרָת קַל קְדוּמָה מְשׁוּרֵשׁ יַחֲלִי; הַשׁוּוֹ דְבָרֵי אֵי בֶן-יְהוּדָה בְּמִילוֹנוֹ, עַמִּי 2019 || 37 תַּעֲזוּבֵנִי שׁי״ש קוֹרָאִים תַּעֲזוּבֵנִי שֶׁלֹּא כְּדִקְדוּק ||

טור כג + קטע 2 א + קטע 57 א (+ 4QH^b קטע 14)*

יח	[]	1
1	[אורכה ותעמד מא[והות	2
2	[אורכה לאין השב[ת	3
3	[כיא אתכה אור ל[אין חקר	4
4	[ותגל אוזן עפר[ן	5
5	[מזמה אשר הו[דעתני	6
6	[עבדכה עד עולם [כיא נאמנה הודעתה ש[מועות פלאכה להופיע	7
7	[לעיני כול שמעין[דברפה ולעשות חיל [בימין עוזכה לנהל ודלים	8
8	[בכוח גבורתכה [ל שמכה ויתגבר בכלודכה	9
9	[אל תשב ידכה [מבן אמתפה למען [היות לו מתחזק בבריתכה	10
10	[ועומד לפניכה ב[מעמד כיא מק[ור פתחתה בפי עבדכה ובלשונו	11
11	[חקקתה על קו מ[שפט לה[שמיע ליצר מבינתו ולמלוץ באלה	12
12	[לעפר כמוני. ותפתח מ[קור[ן] להוכיח ליצר חמר דרכו ואשמ[ות] ילוד	13
13	[אשה כמעשיו ולפתח מ[קור[ן] אמתכה ליצר אשר סמכתה בעוזכה.	14
14	[להקים כאמתכה מבשר [ולספ[ן] טובכה. לבשר ענאים לרוב רחמיכה	15
15	[ולהשמיע ממקור ד[עתפה לכול ג[כאי רוח ואבלים לשמחת עולם	16
16	[ותפתח פי עבדפה [תים ל[ל] [ל] [ל]	17
	[]	18
	[]	19
	[]	20
2ק	[א.ל.י.כ.י.נ.נ.י.נ.י.]	21
1	[קדושים ולהי.א.כ.ה.]	22
2	[א.כ.ה. וברצכה ובבני אלים יכבד[ן] אשר יעצור[ן]	23
3	[פוח] להללכה ולספר כול כבודכה. ואני מה היא מעפר לוקחתי ואתה	24
4	[אלי] לכבודכה עשיתה כול אלה. כרוב חסדיכה תן משמר צדקה	25
5	[עם ע[בדכ] תמיד עד פלט ומליצי דעת עם כול צעודי ומוכיחי אמת	26
6	[בפול] הפעמלי ומה עפר בכפ[ים] ומה[ע] שה אפר בידם לוא הנה. ואתה	27
7	[בראתה יצ[ר] החמר ומצירוק[ן] עשיתני [לרצונכה על הבנים תבחנני	28
8	[אתה חנות[ך] כגודלכה[ן] יצר שב[א]ל עפרו ועל עפר הניפותה רוח	29

9	[קודשכּה וי] צָר טִיטְ [הַבִּיאֹתָה בַס] וְאֵלִים *לְהַחִיד עִם בְּנֵי שָׁמַיִם	30
10	[בְּאֹרֶךְ] וְלֹם וְאִין תְּשׁוּבַת חוֹשֶׁךְ כִּיֹּא	31
11	[וּמְאֹר גְּלִיתָה וְלֹא לְהַשִּׁיב	32
12	[חֹשֶׁךְ] וְדִשְׁכָּה הַנִּיפּוּתָה *לְכַפֵּר אֲשֵׁמָה	33
13	[וְלִטְהַר אַנּוּשׁ מִפְּשָׁע בְּצַדִּיקְתְּכָה לְהִיזַת מ] שְׁרֹתִים עִם צְבֹאכָה וּמִתְהַלְכִים	34
14	[בְּאֹרֶךְ עֹלָם] וְאִישׁ לֹאָּיָּ שְׁבוּת מִלְּפָנֶיכָה כִּיֹּא נִכּוֹנוּ בְּאִמְתְּכָה	35
15	[הַפְּלָתָה אֵלָה לְכַבּוּדָּכָה וּמִצִּירוֹךְ	36
16	[חֲמַר יִסְדָּתָה] לְגֹזֵל עוֹל יִצֹר נִתְעַב	37
17	[צָר נִתְעַב	38
	[39
	[40
	[41
	[42

* מן הטור הזה שרדו שלושה קטעים, שניים מראש הטור ואחד מסופו. המרחק שבין שני הקטעים שבראש הטור ידוע בדיוק משילוב הטקסט של 4QH^b בשורה 15, ועל פי השורה הזאת הושלם בדיוק הקטר שבשורות 12-14 || 3 אורכה ליכט קורא אודכה למרות צורת האות, עיינו בהערותיו; מדובר כאן באור הנצחי של האל שאין עמו חושך, וכן בשוי 31-32; לעניין האור הזה עיינו בדברי מנחם קיסטר, אור; השוו ומה תשביתו אורו 8Q5 קטע 1 שוי 3 || 6 אין עֹדְ או לֹאִין עֹדְ, קריאה חדשה; ותאמנה = וְתִאֲמָנָה; באוֹןָּ כמו שׁיִשׁ || 7 הושלם על פי כ 15 והושע ה 9 || 8 דְּלִיִּם שׁיִשׁ בוֹחֵרִים לְקוֹרָא כְּוֹלֵם, אך אין די מקום לשתי אותיות לפני הלמיד || 10 לו בעדתו; מתחזק בבריתכה מכוון לדלים הנזכרים למעלה, השוו שוי 15-16 || 11 בְּ[מַעְמָד] על פי כב 15 || 12 ולמלוֹצַ כנראה משורש מל״ץ ילהשמיע דברים || 13 ואשמ׳(ואת הווי״ו נמחקה; סימני המחיקה ניכרים בכתב היד || 15 לְהַקִּים ולא לְ[הר]יִם; מְבַשֵּׁר = מְבַשֵּׁר || 16 וְלֵהֲשִׁמִּיעַ שיחזור חדש על פי ישעיהו נב 7; שׁיִשׁ קוראים [ולה]שְׁבִיעַ; [כְּאִי הוֹלֵם-נִילְסֹן קוֹרָא [ד]כֵּאִי או [נד]כֵּאִי || 21-23 הקריאות החדשות בשורות הללו נראות בתצלומים חדשים ממוקדים || 23 וְבִארְצָכָה נקודות מעל וב || 26 ומליצי האותיות ברורות בתצלום ממוקד; צְעוּדִי = צְעוּדִי || 27 הטקסט סתום || 28 וּמִצִּירוֹךְ שׁיִשׁ קוראים וּמִצִּירוֹךְ, ראו לעיל כ 35 || 29 הַנִּיפּוּתָה יְהִיִּיתִי, וכן להלן 33 || 30 [וִי] צָר טִיטְ [] כפואש, חיים, עמי 403 העי 324; ליכט קורא [] בטיט; [בַּס] וְאִישׁ, שם, קורא [בב]ני; *לְהַחִיד כנראה = להיחיד || 31 וְאִין תְּשׁוּבַת חוֹשֶׁךְ וְאִין שִׁיבַת חוֹשֶׁךְ = החושך לא ישוב עוד || 33 הַנִּיפּוּתָה יְהִיִּיתִי; *לְכַפֵּר הרייש מתוקנת; כנראה נכתב תחילה לְכַפֵּר || 34 הושלם על פי יב 37 || 35 [בְּאֹרֶךְ עֹלָם] על פי חוכמת רז נהיה, 4Q418 קטע 69 ב שוי 4; [שְׁבוּת] קריאה חדשה; השייך נראית בתצלום ממוקד || 36 הַפְּלָתָה = הפלאתה || 37 עוֹל = עוֹל ||

טור כד = קטעים 2 ב, 6, 9, 45, 50, 57 ב (+ 4QH^b קטע 15)

	[]	1
	[]	2
	[]	3
	[]	4
57ק	[]°°[5
1	[יצר בשר	יבאשמ'ה]	6
2	[מי יועדכה	יעד קצ']	7
3	[ה למלאכי	במשפט ומ']	8
יט	[ורזי פשע להשנות	נגזע בבשרו] להרשיע	9
2	[צ ויעופפו בה כול	בשר בא]שמתם	10
3	[ים כעבותי רוח ותכנע	מלאכי שה'ת]	11
4	[לוא שר]תוכה במעון כבודכה ואתה,	אלים ממכון] קוד'שכה	12
5	[ף] אסור עד קצ רצונכה	אדם על ה'.	13
6	[רמות כוח ורוב בשר להרשיע	ולשל'.	14
7	[לוא להכוון בסוד עמכה	בקצ' חרונכה	15
	[ח' ח'ת' הממזרים כי לוא]	16
	[י' פ'גרים לל'וא רוח]]	17
	[]	18
	[]	19
45ק	[]	20
1	[] צדקה וע'.	21
2	[] ב ל'חת בעת עוונות]	22
3	[] גערתה ה' הם כול שטן ומשחית	23
6ק	[מזבח רשע	ילכדו] כרשתם ולשלחם גוי ב'גוי	24
45ק	[] איש זידן במרבי מעל ומ'נוע' בנגזעים ובמשפטים	25
6	[רבים בבסר כי כול רוחות ממזרים להרשיע בבשר]	26
2ק	[לוא כן רוחם להרשיע	ומ'] הרשיעו בחייהם]	27
2	[פלא רזיכה גליתה	על']	28
3	[אני לבשר ידעתי	לב']	29

4	תוֹם עולה בקצ	30	כיאֵן
5	יה ולכול מְבִיט	31	כְּלֹת רשעה
6	יְלוֹ יכחד	32	יְ
7	נְכֹבדתה מבני	33	מְלֹפְנֵי נְפֹה דבר
8	הצבתה גְבֹלות עמים	34	אל שוֹן
9	לְהֹרבות אשמה	35	לחוקם יְ
10	לֹא יְעֹזבְתם ביד	36	בנחלתו יְ
11	אֵ־ד	37	כול מבְקֵי שֵׁי נְפֹשִׁים
12	יְ	38	תבִיאֵן
13	יְ	39	עלֵן
	[40]
	[41]
	[42]

6 באשֵׁמֶת] קריאה חדשה בתצלום ממוקד || 7 יועדכה = יעודכה ישוה לך, ראו קימרון, השגחה, עמ' 198-202 || 8 בְּמִשְׁפֵּט וּמִי] קריאה חדשה בתצלום ממוקד || 9 נִגַּע כפואש, חיים עמ' 403, ואם הקריאה נכונה יש להשוות אל מלאכי שה]ת] שוי 11 ואל מלאכי חבל סרך היחד ד 12 (ליד שחת); בְּבִשָׁר על פי תצלום ממוקד; 9-10 להשנות בשר באֵשׁמֶת] הצורה להשנות מתאימה לצורה משנים יג 38, שם משמעה ימטעים, והמילה בשר מתאימה לצירוף מעשי אל שם כלומר יבני אדם, וראו ילון, עמ' 104-105 || 11 שוֹה]ת] כך נראה בתצלום ממוקד והשוו ברכות וקללות, 4Q286 קטע 7 ב שוי 7; שייש קוראים שֵׁמֵי] || 14 לְרִמֹת כנראה ילרפותי || 15 לֹא שייש קוראים [להפ]לֵא || 17 פְּגֵרִים לֵל] וּאֵה]ת] כמו פגרים מתים || 24 מְזֹבְחָה על פי שרידי האותיות, והעניין סתום || 25 זִידֵן ראו קימרון, וייו ויוי, עמ' 110 || 26 להרשיע בבשר יגורמות לרשעה שבקרבי בני האדם, השוו שוי 9-10 || 27 להרשיע הרשיע נראית כווייו || 33-34 כְּבֹדְתָה על פי ההקשר, השוו קטע 11 שוי 8; שייש בוחרים לקרוא כְּבֹדְתָה על פי השרידים; מ' קיסטר מעיר כי הביטויים בני אל, גבולות עמים מזכירים את דברים לב 8 בנוסח קומראן ובתרגום השבעים || 37 מבְקֵי שֵׁי נְפֹשִׁים] השוו מגילת המקדש נט 19 ||

טור כה = קטעים 5, 7, א, 8, 46, א, 47, 51, 56, א, 63 (+ 4QH^b קטעים 17-20)

	[]	1
ק5	[]	2
1	[משפט צדק ב']	3
2	[הפרידם ממעמד קדושיים]	4
3	[ולזהו] ות עם עדת קדושיכה בהפלא] מואדה	5
4	[עולם ורוחות רשעה *תבית מא] רצפה	6
ק56	[לוא יהיו עוד ותשם מקום רשע] להפריד	7
ק5	[רוחות עולה אשר יושדו לאבל]	8
7	[ומגן לדורי נצח וברום רשעה למ] רום	9
8	[תרבה *אנינם לכלה ונגד כול מעשכ] ה	10
ק51	[חסיכה ולדעת כול בכבודכה ולפת] אים	11
ק46	[משפט אמתכה ואון בשר גליתה ו] כחסדכה הבינותה] לאנוש במזמת	12
ק5	[לבכה וקצ תעודה השכלתה לבש] ר פיא ב] בא המרום תשפוט במרום	13
12	[וביושבי האדמה על אדמה וגם] בשאו] תחתיה תשפון] ט וביושבי	14
13	[חושך תריב להצדיק צדיק ולהר] שיע רשע]כיא אין מב] לעדי] כה	15
14	[ולוא להפרד מ] פול עושי]זברכה] ות א] א	16
15	[ל]	17
	[]	18
	[]	19
	[ל בני]	20
	[]	21
	[וגם רוחות	22
	[מחושך וי	23
	[ם ונמארים	24
ק63	[רשעתם בה]	25
ק8	[מעשין] דקכה לעו] בעדת בני ש]מים ובסוד קדושיים]	26
3	[יתרוממ]	27
4	[עצה ו]	28
5	[משרתים]	29

7ק	ם ירננו [לזמר]	30 והכירום]
7	לאין השבת ואני יצר החמור כדעתי	31 ולהלל ל]כבוד שמכה
8	ספרתי בעדן]ת קודש נפלאותיפה ואברכה בהגדל והפלא לאל כיא אתה אל	32
9		33 הדעות בפי [עוז מנשה לערב אברך שמכה]
10	כה	34 למשכיל מזמן]
47ק	כסא עוז בעדת אלים בל ישבו ב]ו מלכי קדם	35 ביהוד נשמח] לעולם
2	ברזי [עודמתו	36 ונדיבים לוא נ]הלהו
3	וכול [מרומם	37 לי מאז כוננתי לכ]
4	[38 לוא יבוא בי א]ני ישבתי
5	[39 במבניתי ותכמני]

חסרות שלוש שורות

4 הפרידים מקצת האותיות שלא זוהו ניתנות אולי לזיהוי; שיש קוראים וליהפרידים; השוו שוי 7, 16 || 5 [להוד]ות השוו יט 16-18; בהפלא] מואדה] השוו סרך היחד י 16 ולהלן 4QH^a קטע 27 שוי 18 || 6 *תבית גרסו תשבית || 7 ותשם כנראה = ותשם || 8 יושדו אולי לשון שוטטות, השוו תהלים צא 6 || 9 ומגן ליכט קורא לעדן; פואש ושיש קוראים יעגן || 10 תרבה ליכט קורא רסה; שיש קוראים ירבה; ונגד הדליית מתוקנת מעיין || 11 ולדעת כול בכבודכה יידעו הכול את כבודכה; ולפת]אים] אולי מושא של הפועל שאחרי; פואש, חיים, עמי 406, העי 334 קורא ולפרוש] || 13-14 השוו ישעיהו כד 21 || 14 וגם] בשאול] בעותק 4QH^b יש מקום לעוד כמה אותיות לפני המילה בשאול, שלא כשולר; תשפ]ט על פי תצלום 4260B || 15 להצדיק צדיק ליכט קורא לאצו] זדיק || 16 להפרד השוו שוי 4, 7 || 20-26 בשורות הללו שולב 4QH^b קטע 19 על פי שולר, עמי 154-156. הטקסט מורכב מצירוף קטעים והשילוב בשוי 25-26 אינו יוצר רצף מובן || 31 כדעתי כמו שיש || 32 שיחזור חדש; השיחזור של שיש אינו ממלא את הקסר וחסר בו מושא לפועל ספרתי || 33 בפי [עוז] כהשלמת שיש, עיינו בפירושם || 35-39 כאן שולב קטע 47 על פי הצעתו של וייז (מאמרו הנוכח במבוא, עמי 206); שטגמן שילב את הקטע הזה בטור כב שוי 24-28 || 35 ההשלמה על פי 4Q491 קטע 11 א, להלן עמי 103 || 36 עודמתו קריאה חדשה || 37 מרומם קריאה חדשה ||

4QH^a קטע 7 א (+ 1QH^a קטעים 46 ב, 48, 55-56 + 4QH^c קטע 1 = 4Q471b)

		חסרות שורות
4QH ^c	[5]	עם אלים אֱתֶחְשֵׁב וּמִפְנֵי בְעֵדָתָא
2	6	קְוֹדֶשׁ מִי נְבוֹה כְּמוֹנִי וּמִי כְמוֹנִי חֲדָל אֲשִׁימָה וּמִי לְאֵל רַע
3	7	יִדְמָה בִּי וְהִרְיָה לֹא תִדְמָה בְּהָרָא יִתִּי
4	8	כִּי אֲנִי יִשְׁבְּתִי בְּשִׁמְיָא וְאֵין כְּמוֹנִי בְּכַרְוֹבִים מִי כְמוֹנִי בְּאֵלִים
56ק	9	וּמִי יִגְדֹנִי בְּפִתְחֵי פִי וּמִזֵּל שְׁפָתַי מִי יִכִּיל מִי בְּלִשׁוֹן יְעוּדְנִי
4QH ^c	10	וְיִדְמָה בְּמִשְׁפָּחִי כִּי אֲנִי יִדִּיד הֵמָּלְכָא רַע לְקְדוּשִׁים וְלֹא יִבָּא
8	11	בִּי פֹל רַע וְלִכְפֹּרָא דִּי לֹא יִדְמָה כִּי אֲנִי עִמָּא אֵלִים מְעֻמְדִי
9	12	וּכְבוֹדִי עִם בְּנֵי הַמַּלְאָכִים לֹא בְּפִי אֲכַתּוּבָא לִי וְכַתְּמָא *אוֹרֵי בִּירוּסָא לֹא
10	13	יִבְרָא בִּי זְהֵב וּפְסָף לֹא יִחְשַׁב בִּי. זְמַרְוּ יִדִּידִים שִׁירוּ לְמַלְכָא
46ק	14	הַכְּבוֹד שְׁמַחוּ בְּעֵזְרָתָא אֵל. הֲרִנְיִנוּ בְּאֵהֲלֵי יִשׁוּעָא הַלְלוּ בְּמַעוֹן
2	15	קְוֹדֶשׁ. רַ' וּמִמּוּ יַחַד בְּצַבָּא עוֹלָם הָבוּ גְדוּלָא לְאֵלָנוּ וְכְבוֹד לְמַלְכָנוּ.
	16	הַקְדִּישׁוּ שְׁמוֹ בְּשִׁפְתֵי עוֹן וְלִשׁוֹן נִצַּח הֲרִימוּ לְבַד קוֹלְכֶמָה.
3	17	בְּפֹל קְצִימָא הֲשַׁמְלִיעוּ הַגִּי רִנְהָא הַבִּיעוּ בְּשִׁמְחוֹת עוֹלָמִים וְאֵין
4	18	הַשְׁבֵּת הַשִּׁירוּ בִּיחְדָא קְהֵל. בְּרַכּוּ הַמְּפָלִי גְאוֹת וּמוֹדִיעַ עוֹן יְדוּ
55ק	19	לְחַתוּמֵי רִזִּים וְלִגְלוֹתָא נִסְתָרוֹת. לְהֲרִימָא כּוּשְׁלִים וְנוֹפְלִיָהמָה.
2	20	לְשִׁיב לְכַת קוּי דְעוֹת וְלִהְשִׁיל נּוֹעֵדוֹת רּוּמ גְּאִים עוֹלָם.
	21	לְחַתְּמָא רִזִּי הוֹד וְלִהְקִימָא פְּלִאָתָא כְבוֹד. הַשּׁוֹפֵט בְּאֵפ כֹּלָה
	22	[בַּחֲסַד צְדָקָה וּבְרֹב רַחֲמִים יִתְחַלְנָה]
	23	[וְאֵין] רַחֲמִים לְמִפְרָא טוֹב גּוֹדְלוּ וּמִקּוֹר

שוליים תחתונים

[5]-13 הטקסט שבשורות הללו מורכב משלושה כתבי יד של מגילת ההודיות. רוב הקטעים זעירים ורק הקטע מעותק 4QH^a גדול אולם אף הוא קטוע מאוד בראשו, ולכן הטקסט בראש הטור הוא מלאכת תשבץ. למולנו שרד טקסט דומה בסוגו, 4Q491 קטע 11 א, והוא מסייע בשיבוץ הקטעים ובהשלמת הטקסט החסר. הקריאה המוצעת כאן שונה בכמה פרטים מן הקריאות שבמהדורות האחרות וההשלמה מלאה יותר; על הטקסט של 4QH^c ראו להלן 108 || 6 רַע לפני התיבה יש חֶסֶר בשני כתבי היד, אך בעותק 4QH^a נראה שריד של אות לפני הרייש, ואולי יש לקרוא מְרַע (= רַע), והשוו ירמיהו מט 19, נ 44 || 8 בְּכַרְוֹבִים על פי 4Q491 שוי 14 במקום יבום || 9 יְעוּדְנִי 1QH^a קטע 56 יוֹעֵרָא[נִי]; 4Q491 יועדני שוי 17 (בוטא *yūdeni*) || 10 יבא 1QH^a יבוא || 11 כִּי אֵל 4Q491 זִי || 12 וְכְבוֹדִי על פי 4Q491 שוי 18 [ו]כְבוֹדִי^a; [הַמַּלְכָא] קריאה חדשה; אֲכַתּוּבָא 4QH^c חָל; *אוֹרֵי בִּירוּסָא ולא אוֹבִירוּסָא; יש לתקן על פי 4Q491 שוי 19 אוֹפִירִים || 13 זְהֵב קריאה חדשה || 14 בְּאֵהֲלֵי 4Q491 שוי 20 בְּאֵהֲלֵי || 18 הַשִּׁירוּ = שִׁירוּ; סִיּשׁ קוּרָאִים הַשְׁחִיזוּ || 20 לְשִׁיב סִיּשׁ קוּרָאִים [לש]ב; נּוֹעֵדוֹת 1QH^c נּוֹעֵדָת || 23 לְמִפְרָא סִיּשׁ קוּרָאִים לְמִפְרָא; נראה שאין זו צורת נסמך אלא צורת הכינוי החוזר אל שם מעין דְּבָרוּ שֶׁעִמַּד אולי במקום הַחֶסֶר ||

4Q491 קטע 11א*

[[הִפְלֵה נוֹרְאוֹת]	8]
[בַּמַּעַשׁ יִגְבֹּרְתוּ יַרְנְנוּ צְדִיקִים וּיְגִילוּ קְדוּשִׁים בְּ	9]
[כַּזְדָּק [בְּצֵדָק	10]
חִיל	כִּי־אֵל יִשְׂרָאֵל הַכִּיָּנָה מַאֲז, אֲמַתּוֹ רוֹזֵי עֲרַמְתוֹ בְּכוֹלָא]	11]
[יְשַׁמְחוּ [תַּמִּימִי	12]
[עִלְמִים וְעַצַת אַבְיוֹנִים לְעֹדֹת עוֹלָמִים]	13]
[וְיִשְׁמְחוּ [תַּמִּימִי	14]
[הַדָּרֵךְ לְעוֹלָמִים. כָּסֵא עוֹז בְּעֵדַת אֱלִים, בֵּל יִשְׁבּוּ בּו כּוֹל מְלָכֵי קֶדֶם וּנְדִיבֵיהֶמָה לוֹ]	15]
[אֵי־שֵׁן כְּדוֹמִי [כְּבוֹדִי לֹא (יְדֻמָּה) וְלֹא יִרְוֹם זוֹלְתִי וְלֹא יָבֹא בִּי־אֵן כִּי־אֵן יִשְׁבְּתִי בַּמַּשְׁבֵּי בְּשָׁמִים וְאִין	16]
[כְּדוֹמִי [כְּבוֹדִי לֹא (יְדֻמָּה) וְלֹא יִרְוֹם זוֹלְתִי וְלֹא יָבֹא בִּי־אֵן כִּי־אֵן יִשְׁבְּתִי בַּמַּשְׁבֵּי בְּשָׁמִים וְאִין	17]
[עִלְמִים כְּעוֹלָמִים. מִיָּא לְכוֹז נַחֲשֵׁב בִּי־אֵן וְמִיָּא בְּכָבוֹדִי יְדֻמָּה לִיא. מִיָּא הֵן יִשִּׁיב ..	18]
[וְאִין נְשָׁנֹתִי וְהוֹרִיָּה לֹא תְדַמָּה	19]
[יִשְׁבְּתִי מִיָּא וְיִשְׁבְּתִי [וְאִין יְעַדֵּנִי וְיְדַמָּה בַּמַּשְׁפָּטִי	20]
[עִלְמִים וְכְבוֹדִי עִם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. לֹא פֻּל וְלֹא כְתָם אוֹפִירִים	21]
[[יִשְׁחַז בִּי]	22]
[רַגְלָו [צְדִיקִים בָּאֵלֹהִי [יִשְׁחַז הַלְלוּ [בְּמַעוֹן הַקּוֹדֵשׁ זְמֵרוֹה] וְבַצַּבָּא עוֹלָם	23]
[הַשְּׁמִיעוּ בַּהִגְיָא רַנָּה [הַבְּיָעוּ [בְּשַׁמְחֹת עוֹלָמִים וְאִין הַשְּׁבַת	24]
[[25]
[עִלְמִים וְכְבוֹדִי עִם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ. לֹא פֻּל וְלֹא כְתָם אוֹפִירִים	26]
[[27]
[[28]
[[29]
[[30]

* מקבץ קטעים בכתב יד מסוף ימי בית חשמונאי (עיינו במבוא למגילת ההודיות). מוריס באייה שילב את הטקסט הזה בעותק 4QM^a על פי הדמיון בכתב ובמראה. רוב החוקרים שעסקו בקטע הזה ובמקבילותיו לא הסכימו לדעת באייה. אבל מבחינת הדמיון במראה יש יסוד לקביעתו. אף אין לשלול את האפשרות שהטקסט נכלל בסופה של מגילת המלחמה שאולי הסתיימה בעניינים הקשורים באחרית הימים (עיינו במבוא למגילת המלחמה). בכל זאת הקטע הובא כאן בטור מקביל לטקסט של מגילת ההודיות, מן הטעמים הבאים: א. בגלל סברת החוקרים שהקטע אינו שייך למגילת המלחמה; ב. משום שהטקסט הוא מעין נוסח אחר של השיר שבהודיות והבאת הטקסטים זה לצד זה מאלפת ומקילה על המעיין. הטקסט זכה לכמה מהדורות: אסתר אשל מיכאל ויזו (עיינו במאמרו של ויזו הנזכר במבוא), ויזו (שם) סבור שהקטע בצד ימין היה קטן מאוד ושהקטע לפני סוף שוי 13-16 אינו במקומו. וראו עוד דימנט, הקבלה || 8 הַפְּלֵה הפִּי"א מתוקנת || 12 עוֹז או עוֹ; [נַחֲלָה] על פי שמואל א ב 8 || 13 לֹא (יְדֻמָּה) הסופר מחק את התיבה השנייה ושכח למחוק את הראשונה; בַּמַּשְׁבֵּי קריאה חדשה || 14 [כְּדוֹמִי] כְּבוֹדִי וְאִין קריאה חדשה; דימנט קוראת [נְדִיבִים; תֵּאוֹ]; באייה קורא תֵּאוֹתִי; לי היו"ד כתובה בתוך הלמ"ד || 15 בְּכָבוֹדִי אֹלִי = בְּכָבוֹדִי בַּמַּכּוּבְדִי, ראו קימרון, מזמור, עמי 65-66; הֵן יִשִּׁיב ... שרידי האותיות שלפני ישיב דהיינו וקטועים, ואלה שאחריה משונים. הקריאה ישיב הולמת יותר מן ישוב שבמהדורה הראשונה || 16 יִשְׁחַז עוֹלָמִים השלמה מסופקת; הביטוי מתפרש כלשון קטנות וביזיון; לֵאלֹהִים באייה קורא [כּוֹל]; נְשָׁנֹתִי הצורה שתומה; וְהוֹרִיָּה יָאִים כעדות הצורה בהריתי בשיר ההודיות (ממול); ראו קימרון, הוריה, עמי 263-267 || 17 יְגִדְוּ נִיָּא אֹלִי יִשִּׁיבֵנִי || 18 מְעַמְדִי על פי תצלום 41.889 וכהצעת ויזו ובהתאם למקבילה שממול; באייה קורא אֲחֵשְׁבִי [ב] || 20-21 בָּאֵלֹהִי ... הַשְּׁבַת [ת] הושלם על פי 4QH^a קטע 7 א שוי 17-18 ושם באה"ל במקום בָּאֵלֹהִי || 22 מְעַל [דימנט קוראת מַשְׁיָהוּ], ראו ממול || 23 יָדֻי על פי ירמיהו טז 21 או עוֹז על פי תהלים עז 15; ובמגילת ההודיות, שם 18 עוֹז יֵדוֹ ||

4QH^a קטע 7 ב (+ 1QH^a קטע 7 ב וקטע 48 + 4QH^c קטע 2 + 4QH^b קטע 21)*

	[ותמה רשעה]	[2]
	[ושבתה פ]דהבה[שבת נוגש בועם]	3
		פלתה רמיה ואין נעוות בלוא דעת. הופיע אור וש[מחה תביע. פלה]		4
		אבל ונס יגון. הופיע שלום שבת פחד נפתח מקור לב[רכת עד]		5
7ק		ומרפא בכול קצי עולם. כלה עוון שבת נגע לאין מחל[ה נאספה עולה]		6
1		ואשממה לוא[ת'היה]ע[וד. ה]שמיעו ואמ[ו]רו גדול אל ע[ושה פלא]		7
2		כיא השפיל גבהות רוח לאין שרית וירם מעפר אביון ל[רום עולם]		8
3		ועד שחקים *יגבירוהו בקומה ועמ אלים בעדת יחד ורפא[ים יעוררו]		9
4		אפ לכלת עולם וכושלי ארצ ירים לאין מחיל וגב[ורי פלא ע]		10
5		מצעדם ושמחת עולם במכונניהמה. כבוד נצה ואין השבת[לעולמי עד]		11
6		יומרו ברוכ אל המפלי לעשות גאות ומגדיל להופיע גבורה[למ'']		12
7		בדעת[לכול מעשיו וטוב] על פניהמה בדעתמה ברוב חס[דיו המון]		13
8		רחמיו לכול בני אמתו. ידענוכה אל הצדק והשכלנו[באמתפה מלך]		14
9		הכבוד. כיא ראינו קנאתכה בכוח גבורתכה והכרנו ב[שפטיפה בהמון]		15
48ק		רחמים והפלא סליחות מה בשר לאלה ומה יחש[ב עפר כמונו בפה]		16
2		לספר אלה מקצ לקצ ולהתיצב במעמד[לפני צבא כבודכה לבוא בעדת]		17
3		בני שמים. ואין מליצ להשיב[דבר כפיכה להלל שמכה בהלא יחד]		18
4		לכה כיא העמדתנו לרצ[ונכה] קודש על ידי גבורה לעצור[19
5		כוח לשמע נפלאותכה להשיב לכה כ[בפי ל]		20
		דברנו לכה ולוא לאיש בל[נים כיא לוא עלתה נבלות על פינו ופול]		21
		און על מוצא שפתינו. השמי[עו יחד ואמורו ברוך אל הדעות הנזוטה]		22
		שמים בכוחו וכול מחשביהמה מפין בעוזו, ארצ בגבור[תו עושה]		23

שוליים תחתונים

* בקטע 48 שרדו כנראה תיבות מסוף השורות של קטע 7 ב (שורות 16-20 של 4QH^a); השילוב נסמך על ההתאמה הדקדוקית ועל ההקשר; שיש סבורים שקטע 48 שייך לטור כח לפי שיחזורם || 7-11 בעותק 1QH^a קטע 7 ב שרדו התיבות עוד, ואמורו], רום לאין שרית וירם] יגביה בקומה ועם, עולם וכשלי ארצ ירם] || 7 ואמ[ו]רו || 8 רוח 4QH^c רום וכן כנראה בעותק 1QH^a || 9 *יגבירוהו בקומה 4QH^c 1QH^a יגביה = 'יגביר' (האביון) ואילו יגבירוהו = 'יגביהו' (האל את האביון), מעל הוויי יש נקודה לציון מחיקה; ורפא[ים] קריאה חדשה || 10 לכלת עולם 4QH^c לכלית || 11 במכונניהמה 1QH^a במכונניהם || 12 לעשות ס'ש קוראים [פ]לאות, והשוו המפלי גאות בטור א שוי 18, "כי גאות עשה" ישעיהו יב 5, להופיע גבורה 1QH^a להודיע גבורה, ומ' = ש'ש קוראים ומצד[ק] אך בתצלומים האותיות מטושטשות ומאפשרות קריאות מתאימות יותר || 13 וטוב או וטובו]; בדעתמה 1QH^a בדעתם || 15 גבורתכה 1QH^a גבורה || 16 רחמים מתוקן מן החמיכה || 18 יחד קריאה חדשה || 19 גבורה ש'ש קוראים גבורת[כה]; לעצור] הושלם על פי כב 8-5, ולהלן קטע 8 א שוי 6 || 20 לשמע ש'ש קוראים שמע; 4QH^b לשמע; נוסח מקבילה זה מלמד שהתיבות התלויות בין השיטין לא מחליפות את התיבות שתחתיהן, כפי שסבורה שולר, אלא משלימות טקסט חסר; הנקודות למחיקה ששולר מציינת אינן נראות בתצלומים; לפירוש הצורה השוו תהלים כו 7; לכה כ[] או לכה ד[בר]. השוו שוי 18 || 21 הושלם על פי סרך היחד י 22 ושיר למשכיל לבהל רוחות, 4Q511 קטע 18 שוי 5 || 22 און על מוצא ש'ש קוראים און מוצא ומעירים שאפשר לקרוא אין; ראש הלמד של על נראה בתצלומים ישנים והוא מרוחק מן מוצא ||

4QH^a קטע 8 טור א (+ 1QH^a קטעים 10, 34, 42; סופר א)*

- [44] בגְבוֹרְתָּהּ הַשְּׁכֵלְתָנוּ []
- [55] וְעַל מַעֲשֵׂי פְּלִאָה מֵה נָשִׁיב כִּי גַמְלָתָנוּ °° [לְהַפְּלִיא]
- [6] גַּם מִלְּאֲכִיפָה לֹא יַעֲצְרוּ כּוֹחַ לְדַעַת פְּבוֹד [כֹּה וְלִפְנֵי] [אוֹתִיפָה]
- [7] לְעוֹלָם כִּי הַלְלוּכָה לְפִי שְׁכֵלִים [וְכַפִּי דַעַתְמָה בְּכַבּוּדְכָה []]
- [8] כֹּה לֹאִין הַשְּׁבִתְתָּ מְקִיץ לְקִיץ י' שְׁמִיעוּ וּמוֹעֵד לְמוֹעֵד י' [בְּזוֹ]
- [9] וְאַנְחָנוּ בִּיחַד נּוֹעֵדָה וְעִם יַדְעִים נּוֹסְרָה לְכָה וְנִרְנְנָה
- [10] עִם צְבֻאָפָה וְנִגְלִיָה בְּפֹחַ עִם גְּבוּרִיכָה וְ[בַהֲפֵלָא נִסְפְּרָה בַעֲדַת אֵל וְעִם
- [11] הַ וְצֻאֲצֻאִינוּ [הוֹדְעָתָה עִם בְּנֵי אִישׁ בְּתוֹכַ בְּנֵי אָדָם
- [12] הַגְּבַרְתָּהּ בְּנוּ בַהֲפֵלָא מֵאָדָה]
- [13] שִׁירָ מְזִמִּיר לְמִשְׁפִּילָ [בִּין הוֹרְנָה גְדוּלָ אֵל הַמְּפִלִי
- [14] [הַסְּדִיץ בְּנוּ] [לְ] [בְּדוֹ]
- [15] זִקְקָ לֹא מְבָ [נָה אִישׁ
- [16] וְיֹפֵעַ עַל מַחַ [שְׁכִי תִבֵּל אֹר מִמְשָׁל
- [17] [הַצְּדִק] [כִּיֹּא זֹוִקָה
- [18] [בְּמִצְרָף אֵל] [אֹר] [עוֹלָם וּמְקוֹר בְּרַכָּה
- [19] [כִּי] [א] [אַיִן יִגַּ] וְ[וֹן וְאַנְחָה
- [20] [חֲמָתָה
- [21] [לֹא]

טור ב*

- [8] כְּסוֹ [ד ע] ׀ []
- [9] עִם רְחוֹת עוֹ [לָם] []

טור א: * הטקסט של 4QH^a קטע 8 טור א מקביל למקבץ הקטעים 10+34+42 של 1QH^a (סופר א). שולר מעירה שקרמיניאק, שטגמן ופואש קבעו שמקבץ הקטעים הזה מקומו בטור ז של המגילה. הם הסתמכו על הדמיון בצורה. המיקום הזה בעייתי (עיינו בהערות לטור ז). טור ב של 4QH^a קטע 8 מקביל לטור כ במגילה הגדולה. ברור מכאן שסדר המזמורים בכתב היד הזה שונה מזה של המגילה הגדולה, אולם סדר הקטעים והטורים שהציעה שולר (סדרת התגליות כרך כט, עמ' 81-82) בעייתי. על מקומו של השיר הזה בעותק 1QH^a ראו בהערות לטור ז ובמבוא || [4] בְּבוֹרְתָּהּ הַשְּׁכֵלְתָנוּ השווי 29-30, 33, וברית דמשק פרק ד שוי 10 || [5] לְהַפְּלִיא השווי כא 23 || [6] גַּם מִלְּאֲכִיפָה [] על פי כב 5-8 ולעיל קטע 7 ב שוי 19-20 || [7] דַעַתְמָה 1QH^a דעתם || [8] מְקִיץ ושמא קיץ; י' [בְּזוֹ] שייש קוראים לְבָרָזוּ || [9] נּוֹעֵדָה קריאה חדשה על פי ההמשך; שייש קוראים נּוֹעֵדָה; נּוֹסְרָה בעותק 1QH^a כתוב אולי נּוֹסְרָה || [10] בַעֲדַת 1QH^a [בַעֲדַת]; וְעִם 1QH^a וְעַד || [12] הַגְּבַרְתָּהּ בְּנוּ [] על פי יט 6; מקום חלק בסוף השורה בשני כתבי היד || [14] [הַסְּדִיץ בְּנוּ] על פי 4Q491 קטע 11 א שוי 8 || [15] מְבָ [נָה אִישׁ קריאה חדשה על פי סרך היחד ד 20 || [16] מַחַ [שְׁכִי תִבֵּל קריאה חדשה || [18] [אֹר] כך מציע קיסטר; עוֹלָם שייש קוראים לְעוֹלָם ||

טור ב: * כנראה סוף הודיה; בשורה הבאה מתחילה הודיה חדשה והטקסט שלה שולב בטור כ || [8] כְּסוֹ [ד ע] ׀ קריאה חדשה על פי כד 15 || [9] רְחוֹת עוֹ [לָם] השווי שירי עולת השבת, שיר אחד עשר שוי 3 ||

קטעים מטורים א-ג

קטע 11+13 (סופר א*)

[]	1	[.....]
.....]	[בְּמַדָּה לְכוֹל שְׁנֵי עוֹלָם]	2	
רַו] הַיּוֹת תְּבִיא בַּמִּסְפָּר	[כַּמְשָׁ פֶּט. בְּךָ כוֹל חֵיתִם כְּפִי יִרְשֶׁתָּ.]	3	
לְאֹ בַּשְּׁמִים וּבֶאֱרֶץ	[לְפִי צַבָּאוֹת] וְכִי אִישׁ לְפִי שָׁכְלוּ וְזָעַתָּ]	4	
אַתָּה תִּזְכֶּנָּה וְזָעַתָּ וְכִי וּבִידֶךָ מִשְׁפַּט כִּי־לֹא־	[בְּהַ יִּכְלֹ מַלְכוּתוֹ מִי עֲשֵׂה כוֹל אֱלֹהִים.]	5	
וְהָאֱדָמָה] לְגִזְדֶּךָ וְהָאֱדָמָה נֶחֱשָׁב יְלֹדִים	[וְאַתָּה יִצְרָךְ] תָּם וְלֶךְ הָמָה וּבְצַדֶּק תִּשְׁפֹּטָם]	6	
לֹא] וְיִבְיִן וְלֹא יַעֲשֶׂה כוֹל	[אַשֶׁה וְיִשָּׁב] לְפָנֶיךָ רֹחַ תְּהוּ וְיִצֵר חֲמוֹןֶךָ	7	
וְלִעֲצָתְךָ תִּקְרָאנִי]	[.....] נִכְבְּדָתָהּ מְכוֹל אֱלֹהִים]	8	
לְבַרְכָּכָה י] חָדָד עִם צְבָא	[לְבֹאֵא בְעֵדָת] קוֹדֶשֶׁךָ וְכַאֲשֶׁר בְּנִפְשֶׁךָ תִּשְׁעֶשֶׂה	9	
הַנְּהַי] הַוְּאֵלֶתָהּ לְעֲשׂוֹת	[אַלְיָם וְלֹהֵל] לְ שִׁמְךָ תִּמְיֵד בְּעֵדָת יְקֹדְשִׁי וְשִׁימִים	10	
[[עֲמַדֵי חֹסֶד] לְ]	11	

קטע 12*

[]	1	[.....] דָּשׁ בַּל יִטֵּה לְאִשִּׁימָתָּ יִצְרָר לְבִי
[]	2	יִדְיָךְ עֵד עוֹלָם וּמִקּוֹר אֹר וּפְתַחְתָּהּ־יָי]
[]	3] שֶׁךְ בְּפִי כָל מַעֲשֵׂי יִצְרָר לְ.....]
[]	4	י עוֹלָם וְרוּחַ עוֹרֶף יִקְשֶׁה לְדַמְמָה]
[]	5	[מִשְׁ] פֶּט וְלֹהֵאֲזִין קוֹל נִכְבְּדִי וּמִי־עֵשׂ] עוֹלָם]
[]	6	[וְ] זֶחַח נְעוּה מִשְׁלֵה יִבְיָצֵר עֲפָרָי]
[]	7	[.....]].....]

קטע 11+13: * הכתב בקטעים האלה מטושטש ורק מקצתו פוענח במהדורות קודמות. כאן נעשה מאמץ לפיענוח מלא בסיוע תצלום 4278. בהיעדר הקשר מספיק הקריאה לפעמים אינה וודאית. שטגמן צירף את קטע 13 לטור ח (על הקשיים עיינו שם). צירוף הקטעים המוצע כאן נסמך על הלשון ועל העניין (שימו לב לשימוש בכינוי הנסתרים בשני הקטעים בשו' 3-4, לשימוש בכינוי הנסתר בשניהם בשו' 4-5 ולשימוש בגוף הנוכח בשו' 5-10. קשה להשלים את החסר שבין הקטעים. קל יותר להשלים את תחילת השורות בהנחה שחסרות כנראה כשמונה אותיות בשורה || 2 בְּמַדָּה או עֲמָדָה כמו שיש || 3 כַּמְשָׁ פֶּט בְּךָ קריאה חדשה; חֵיתִם יתאוותם, צורכיהם, השו' 4Q419 קטע 8 ב שו' 6; כְּפִי יִרְשֶׁתָּ קריאה מסופקת || 5 [בְּהַ] יִכְלֹ קריאה חדשה || 6 [וְאַתָּה יִצְרָךְ] תָּם וְלֶךְ הָמָה שיש קוראים [.....] אֶלְךָ תִּמְיֵד; תִּשְׁפֹּטָם] שיש קוראים תשימני; יְלֹדִים שיש קוראים וכו' || 7 רֹחַ או סוֹד; ההשלמה על פי סרד היחד יא 21 || 8 [.....] ליכט קורא יענה ושיש קוראים ואתה; להמשך הכתוב השוו' כד 33-34; תִּקְרָאנִי לשון זימון, השוו' טו 38 || 9 וְכַאֲשֶׁר בְּנִפְשֶׁךָ השוו' דברי המאורות, 4Q504 קטע 5 ב שו' 7 || 10-11 ההשלמות על פי ח 26-27 || 10 תִּמְיֵד קריאה חדשה || קטע 12: * עיינו בהערות לטור ח || 1 לאשְׁמָתָּ יִצְרָר אין מקום לקריאה לאשְׁמָה לִיִּשְׂרָאֵל || 5 וְלֹהֵאֲזִין קוֹל נִכְבְּדִי השוו' מגילת המלחמה י 10; וּמִי־עֵשׂ] שיש קוראים לְמַעַשְׂיָי] || 6 מִשְׁלֵה השוו' ה 32 ||

קטע 16 (סופר א)

[מרות]	2
[שוקים ומי]	3
[רחמיו על אביוני]	4
[ה ומי מתכן]	5
[ומי מתכן גבור]	6
[ד עולם מי חושב]	7
[ערומים ומי]	8
[ורתכה]	9

קטע 21 (סופר א)

[]	1
[ו ותעזור נדיב]	2
[ב י אתה מנחם אבל]	3
[נגע ובברכות]	4
[וכה אלי]	5

4QH^a קטע *2

[רוח תוע]	1
[ואשכחה נגע מכאובי]	2
[כזרי לא אזכור ולוא]	3
[ל]	4

*שולר סבורה שמקום הקטע מתאים לטור כ של 1QH^a; ייתכן גם שמקומו בסוף טור יט שם שרדו אותיות של תחילת השורות, אולם כמה אותיות אינן ניתנות לזיהוי בתצלומים הקיימים ולכן קשה לברר אם יש חפיפה של הטקסט ||

4QH^c קטע 1 (+ 4QH^a קטע 7 א + 4Q491 קטע 11 א + 1QH^a קטע 56)*

- 1] אני עם אלים א[תחש[ב ומכוני בעדת[
- 2 קודש מ[ני לבוז נחשב בי מ[י] נבזה כמונ[י] ומי[
- 3 כמוני חדל [אאשים ומי לאל [רע ידמה ב[ויא והוריה לוא[
- 4 תדמה בהריתי[נ] כיא [אנני ישב[תי במושב[י בשמים[
- 5 מי כמוני באלים ° [ומי יגודני בפתחי פ[י ומזל[
- 6 שפתי מי יכיל מ[י] בלשון יעודני וידמה במשפטי כ[י אמי[
- 7 ידיד המלך רע לקד[ושים ולוא יבוא ב[י פול רע ולכבודי[
- 8 לוא ידמה כ[י א[ני עם אלים מעמד[י וכבוד[י עם בני המלך לוא[
- 9 בפז ° [לי וכתם אופירים לוא יבוא ב[י זהב[
- 10 [וכסף לוא יחשב בי[זמרו[ידידי שירו למלך הכבוד[

* הטקסט המובא כאן מתאים לטור כו ששוחזר לעיל בעמ' 102 על פי 4QH^a קטע 7 א. הובאו כאן שורות [5]-13 בלבד שבהן עותק 4QH^c שלם יותר מן העותקים האחרים. בשיחזור כאן מובאות השלמות גם מכתבי יד 4Q491 אף על פי שהטקסט שלו אינו מתאים בדיוק לזה של 4QH^c ולפעמים גם הסדר שונה. יושם אל לב שגם הטקסט של 4QH^a אינו משתלב בדיוק בזה של 4QH^c שיש בו ורסייה שונה. השיחזור נסמך על הצעתה של אסתר אשל בסדרת התגליות, כרך כט, עמ' 428, אך נעשו שינויים בקריאה ובסימון.

מגילת המלחמה (א+ב)

מבוא

החיבור השתמר בתשעה כתבי יד קטועים. במערה הראשונה התגלתה מגילה שנותרו בה שמונה עשר טורים (מטור א עד טור יח) ומעט קטעים שניתקו ממנה. כל הטורים חסרים בחלקם התחתון והטורים שבסוף המגילה פגועים גם במקומות אחרים. יגאל ידן שיער שמספר השורות שבכל טור היה כעשרים (עמ' 248). ואם כן חסרות בסוף כל טור כשתיים או שלוש שורות. בכתבי היד האחרים שרד מעט מן הטקסט הגדול שבהם הוא $4QM^a$ שנותרו בו כמה טורים ובהם טקסט רצוף של יותר מעשר שורות. מקצת הטקסט ששרד בכתבי היד האלה אינו חופף לזה שבכתב היד מן המערה הראשונה. הואיל ואיש לא ערער על קביעתו של ידן שבמגילה הגדולה חסרות רק שורות מעטות בסוף כל טור אי אפשר היה לשלב את הטקסט של כתבי היד האחרים בזה של המגילה. ולכן סברו החוקרים שבידינו שרידים של חיבורים דומים על מלחמת אחרית הימים. מסתבר יותר שטורי המגילה הזאת הכילו שלושים שורות. חישוב זה מבוסס על כך שאורך הטורים ברוב מגילות מדבר יהודה כפול מרוחבם. אם כן הוא אין צורך בהשערת החוקרים הזאת. במהדורה הזאת שולב כל קטע במקומו המשוער בסופי הטורים על פי העניין, על פי מבנה החיבור (ראו להלן) ועל פי שיקולים טכניים.

במקום שכתבי היד חופפים חילופי הנוסח הם בעיקר ענייני כתיב ולשון אך בקטע $4QM^a$ המתאים לטור יד במגילה הנוסח קצר מזה של המגילה. כתב היד מן המערה הראשונה הוא מראשית ימי בית הורדוס. $4QM^d$ הוא מראשית ימי בית הורדוס ואילו כתב יד $4QM^c$ וכתב יד $4QM^f$ קדומים יותר, כנראה מסוף ימי בית חשמונאי. בנוסף לכך נמצאו שני כתבי יד החופפים זה לזה ודומים בתוכנם ובסגנונם למגילת המלחמה (כתב יד 4Q285 וכתב יד 11Q14 שניהם מראשית ימי בית הורדוס). לרוע המזל אין הטקסט שבקטעים האלה חופף לזה של מגילת המלחמה. משום כך הם לא שולבו בטקסט שהורכב משאר כתבי היד. אם הם מאותו החיבור מקומם אחרי טור יט של המגילה שכן מתוארת בהם המתתו של מלך הכיתיים, השמדת הרוע ויש בו ברכות על הטוב שישרור בארץ. נראה שאין קושי לשלב במגילה את הקטעים היותר גדולים של כתבי היד כפי שנעשה כאן שכן מבנה החיבור מפורט בכתוב בתחילתו. מיד בפתיחה מתוארים שלושה שלבי מלחמה באויבים למיניהם. בשלב הראשון בני לוי, יהודה ובנימין נלחמים באויבים מבית (מרשיעי ברית) ובאויבים שמסביב. בשלב השני כל שבטי ישראל שבים לארץ ונערכים למלחמה במלך הכיתיים שבא מעבר לים. המלחמה הזאת נמשכת שש שנים. בשלב השלישי נשלחות יחידות מגויסות משבטי ישראל למלחמה בארצות הגויים. המלחמה הזאת נמשכת עשרים ותשע שנים. לאחר מכן (טורים ג-יד) יש תיאור מפורט של היחידות הלוחמות, כלי נשקן, מבני קרב ונוהלי קרב, חוקי מלחמה ותפילות לישועת האל. התיאור הזה הוא כללי ואין נזכרים בו הכיתיים (ראו ידן, עמ' 9). בטורים טו-כ מתוארת המלחמה הגדולה במלך הכיתיים. על פי המבנה הזה שולבו במקומם קטעים מן העותקים האחרים (בחלק התחתון של המגילה שנרקב).

שתי חטיבות גדולות אינן משתלבות ומקומן כנראה בסוף החיבור. הראשונה היא מגילת המלחמה ב שכוללת תיאור של המתת מלך הכיתיים. מקומה כנראה אחרי טור יח מיד לאחר תיאור מפלת הכיתיים והמרדף אחריהם. החטיבה השנייה היא $4QM^a$ קטע 1-3. לעניין מיקומו יובאו תחילה דברי ידן:

העמוד האחרון של המגילה עוסק בתיאורו של הניצחון ושל התפילות למוחרתו. הואיל ואין לדעת כמה עמודים חסרים מאורכה המקורי של המגילה קשה להכריע אם התיאור הנ"ל שימש כסיום למגילה או שאחריו כתב עוד בעל המגילה פרקים נוספים לתיאור הקרבות של עשרים ותשע השנים (עמ' 6).

ובעמוד 11 הוא משער שבסופה של המגילה היו כמה פרשיות שציינו את הניצחון על שאר העמים הנזכרים בתוכנית המלחמה. השערות מתאשרת מן הקטע הנ"ל שעניינו מלחמת המחלקות. $4QM^a$ קטע 11 הובא במגילת ההודיות מול $4QH^a$ קטע 7 (עיינו במבוא למגילת ההודיות). הטקסטים דומים מאוד ומבחינת התועלת ראוי להביאם זה מול זה. עם זה יש מקום לבחון מחדש את הדעה הרווחת שקטע 11 אינו שייך למגילת המלחמה. מבחינת התוכן הוא יכול להתאים לתיאור אחרית הימים שבחיבור. ההבדלים שמצא מרטין אבג בכתב ובכתובה מזעריים וספק אם יש רגליים לסברתו שהקטעים של $4QM^a$ שייכים לשלושה כתבי יד שונים, עיינו במאמרו של וייז המובא במבוא למגילת ההודיות. החיבור מתאר את מלחמתו הקרובה של עם ישראל באויביו. זוהי מלחמת אחרית הימים בין בני האור, הם עם ישראל שומרי מצוות התורה כמנהג עדת היחוד, לבין בני חושך הם אויבי ישראל ואויבי האל. האויבים מונהגים ביד בליעל ושאר מלאכי הרשעה ואילו עם ישראל מונהג בידי המלאך מיכאל וצבאות מלאכיו. במלחמה העיקרית יהיו שבע מערכות בשלוש יגברו בני האור ובשלוש יגברו בני החושך ובמערכה השביעית יתערב האל לטובת בני אור. האל יעשה נסים שיסייעו בהשמדת האויבים. בני החושך יושמדו ועמם הרשעה כולה. לאחר הניצחון נאמרות ברכות על הטוב שישרור בעולם. החיבור מפרט את שלבי המלחמה, את כלי הנשק ואת הכתובות שעליהם, את מערכות הלוחמים וסדרי הקרב. תפקיד חשוב נועד לכוהנים המנהלים את הקרב בתקיעה ובתרועה בחצוצרות. הם אף מחזקים את לב הלוחמים ומבטיחים שהאל ניצב לימנם עם צבא מלאכיו כשם שהבטיח להם וכשם שעשה מאז ומעולם. להבטחת ישועת האל יש להקפיד על קיום מצוות התורה ובמיוחד לשמור על טהרת המחנה. בתחילת כל שלב ובסופו מושמעים הימנונים על גבורת האל והתשועות שעשה לעמו. לפעמים חוזר אותו הימנון בשינויים ובגיוונים. ידן עשה עבודה נפלאה בתיאור מבנה המגילה. הוא חילק את המגילה לשלושים ואחת פרשות ותיאר את תוכן. כתבי היד המשלימים מאשרים בדרך כלל את חלוקתו ואת השערותיו. החזרות שבחיבור מסייעות להשלים הרבה מן החסרים. ידן שיער שהמגילה התחברה אחר הכיבוש הרומאי אבל לפני סוף שלטונו של הורדוס. הוא מסתמך בעיקר על תורת המלחמה שבמגילה. דוד פלוסר הציע שיחזור חדש לשורות 4-5 שבטור א בעקבות אנדרה דיפון-סומר. הוא קבע על פיו כי המגילה נכתבה לפני הכיבוש הרומאי (שיחזורו אושר עם פירסום כתבי היד ממערה 4). פלוסר פותח בזיהוי הכתיים הנזכרים במגילה ואלה דבריו (עמ' 434):

מלך הכתיים נזכר במפורש במגילת מלחמת בני-אור בבני-חושך פעם אחת, בעמודה 15, שורה 2, אך הכתיים ככינוי מקראי לעם נזכרים שם פעמים הרבה. להבנת הרקע ההיסטורי של המגילה רצוי היה שנדע מי הם הכתיים ומי הוא מלכם. שם עם זה מופיע, כידוע, במקרא. בין השאר מדובר בספר במדבר כד כד על 'ציים מיד כתיים' (השוו גם דניאל יא ל). בעיקר בגלל פסוק זה נהגו אחר-כך היהודים לכנות בשם 'כתיים' את אותם העמים אשר נהגו להגיע לארץ-ישראל בספינות. יוספוס (קדמ' א 128) אומר, שבשם 'כתיים' קוראים העברים לכל האיים ולרוב המקומות שבחוף הים. כך קרה, שבמקורות יהודיים משמש הכינוי 'כתיים' הן כציון ליוונים והן כציון לרומאים.

לדעתו התיאור הסכמתי שבתחילת המגילה מתאים לנבואת דניאל ולזמן שלטון היוונים. אף על פי כן ישראל שצמן סבור שהמגילה נכתבה לאחר הכיבוש הרומי, ראו שצמן, מבואות. אליעזר ליפא סוקניק פירסם את תעתיק המגילה באוצר המגילות הגנוזות ובתוך פרק זמן קצר הופיעו כמה מהדורות מפורשות. ידן זיכה אותנו במהדורה המפורשת הראשונה והגיה אור יקרות על סתומותיה. זין קרמיניאק פירסם מיד לאחריו מהדורה חדשה ותרם תרומה חשובה לשיפור הקריאה ולשיבוץ הקטעים הקטנים. ון דר פלוג פירסם תרגום מוער של המגילה ובסטיאן יונגלינג תרם תרומה חשובה להשלמת החסרים שבמגילה. מוריס באייה ההדיר את העותקים $4QM^{a-f}$ (= 4Q491-496) בסדרת התגליות כרך ז, עמ' 68-12. פיליפ אלכסנדר וגזה רמש ההדירו את הקטעים של סוף המלחמה בכתיים (4Q285) בסדרת התגליות כרך לו, עמ' 228-246. פלורנטינו גרסייה מרטינו, אייברט טיכלאר ואדם ון דר ואודה (= גוי"ט) ההדירו את הקטעים מן המערה האחת עשרה בסדרת התגליות כרך כג, עמ' 243-251.

מגילת המלחמה א

טור א (+ 4QM^f קטעים 1-3 + 4QM^d קטע 1)

- 1 לְמַשְׁכֵּל [סֶרֶךְ] הַמִּלְחָמָה. רֵאשִׁית מִשְׁלוּחַ יַד בְּנֵי אֹרֶר לְהַחֲלִי בְּגֹרֶל בְּנֵי חוֹשֶׁךְ בַּחֵיל בְּלִיעֵל בְּגִדּוֹד אָדוּם וּמוֹאֵב וּבְנֵי עֲמוֹן
2 וְהַעֲמִלְקֵי [וְעַם] פִּלְשֶׁת וּבְגִדּוּדֵי כְּתִי אֲשׁוּר וְעִמְהָם בְּעִזּוֹר מִרְשִׁיעֵי בְרִית. בְּנֵי לֹוי וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי בְנִימִין גּוֹלֵת הַמַּדְבָּר יִלְחָמוּ בָם
3 כּוֹל [צַבָּאוֹתָם] לְכוּל גִּדּוּדֵיהֶם בְּשׁוֹב גּוֹלֵת בְּנֵי אֹרֶר מִמַּדְבָּר הָעֲמִים לַחֲנוֹת בְּמַדְבַּר יְרוּשָׁלַיִם, וְאַחַר הַמִּלְחָמָה יֵעָלוּ מִשָּׁם.
4 וְזִנְיָ [לְחַם מֶלֶךְ] הַכְּתִיִּים בְּמִצְרַיִם וּבְקִצּוֹ יֵצֵא בַחֲמָה גְדוּלָה לְהַלְחֵם בְּמַלְכֵי הַצִּפּוֹן וְאִפּוֹ לְהַשְׁמִיד וּלְהַכְרִית אֶת קֶרֶן
5 יִשְׂרָאֵל. וְהִזְיָ אַה עֵת יִשׁוּעָה לְעַם אֵל וְקָץ מִמַּשָּׁל לְכוּל אֲנָשֵׁי גֹרְלוֹ וְכֹלֵת עוֹלָמִים לְכוּל גֹּרֵל בְּלִיעֵל. וְהִיָּתָה מְהוּמָה
6 גְדוּלָה בְּבְנֵי יִפֶת וּנְפֵל אֲשׁוּר וְאִין עוֹזֵר לוֹ וְסִרָה מִמַּשְׁלָתָ כְּתִיִּים. לְהַכְנִיעַ רְשָׁעָה לְאִין שְׂאֵרִית וּפְלִטָה לֹא תִהְיֶה
7 לְ[כוֹל בְּנֵי חוֹשֶׁךְ]
8 וְ[בְנֵי צִדְקָה] יֵאִירוּ לְכוּל קִצּוֹת תְּבַל הַלּוֹךְ וְאֹרֶר עַד תּוֹם כּוֹל מוֹעֲדֵי חוֹשֶׁךְ. וּבְמוֹעֵד אֵל יֵאִיר רוּם גּוֹדְלוֹ לְכוּל קִצֵּי
9 עוֹלָמִים לְשִׁלּוּם וּבְרַכָּה כְבוֹד וּשְׂמֵחָה וְאֹרֶךְ יָמִים לְכוּל בְּנֵי אֹרֶר. וּבְיוֹם נְפִילָה בּוֹ כְּתִיִּים, קָרֵב וּנְחָשִׁיר חֶזֶק לְפָנָי אֵל
10 יִשְׂרָאֵל, כִּיֹּא הוּאֵה יוֹם יַעוּזֵד לוֹ מֵאִזּוֹ לְמִלְחָמָתָ כֹּלָה לְבְנֵי חוֹשֶׁךְ. בּוֹ יִתְקַרְבוּ לְנַחְשִׁיר גְּדוֹל עֵדֶת אֱלִים וְקַהֲלַת
11 אֲנָשִׁים. בְּנֵי אֹרֶר וּגֹרֵל חוֹשֶׁךְ נִלְחָמִים יַחַד לְגִבּוֹרָתָ אֵל בְּקוֹל הַמּוֹן גְּדוֹל וְתִרְעוּת אֱלִים וְאֲנָשִׁים לְיוֹם הוּיָה. וְהִיָּתָה עֵת
12 צָרָה עַל כּוֹל עַם פְּדוּת אֵל וּבְכוּל צְרוּתָמָה לֹא נְהִיָּתָה כְּמוֹהָ מִחוּשָׁה עַד תּוֹמָה לְפִדּוֹת עוֹלָמִים. וּבְיוֹם מִלְחָמָתָם בְּכְתִיִּים
13 יִתְנַגְּשׁוּ בְנֵי חוֹשֶׁךְ בְּמִלְחָמָה. שְׁלוּשָׁה גֹרְלוֹת יִחֲזֹקוּ בְנֵי אֹרֶר לְנִגּוֹף רְשָׁעָה וּשְׁלוּשָׁה יִתְאָזְרוּ חֵיל בְּלִיעֵל לְמִשׁוֹב גֹּרֵל
14 [אֹרֶר] וְזִגְלֵי הַבְּנִים יִהְיוּ לְהַמָּס לְבָב וּגִבּוֹרָתָ אֵל מֵאֲמִצָּת לְבָב [בְּנֵי אֹרֶר]. וְכִגְוֹרֵל הַשְּׁבִיעִי יַד אֵל הַגְּדוּלָה מְכַנְעֵת
15 [לְבְּלִיעֵל וְלַפּוֹ] לְ מִלְאָכֵי מִמַּשְׁלָתוֹ וּלְכוּל אֲנָשֵׁי [גֹּרְלוֹ]
16 [] קְדוּשִׁים יוֹפִיעַ בְּעַלְזוֹתָי
17 [] קוֹל הַמּוֹן גְּדוֹל וְתוֹ [וְעֵת]
[]

חסרות כאחת עשרה שורות

[29] [ראשי השבטים] והכוהנים וכן ללויים וראשי

[30] [השבטים ואבות העדה] והכוהנים וכן ללויים ומשמרות ראשי

2 כְּתִיִּי אֲשׁוּר הַיּוֹנִים הַסּוּרִיִּים || 4-5 עַל הַהִשְׁלָמוֹת בְּתַחֲלִילַת הַשּׁוֹרוֹת רֵאוּ פְלוֹסֶר, עִמ' 441-442 || 4 וְאִפּוֹ לְהַשְׁמִיד וּלְהַכְרִית הַתַּחְבִּיר לֹא בְרוּר || 7 לְ[כוֹל] 4QM^f תְּלוּי בֵּין הַשִּׁיטִין || 9 נַחְשִׁיר מִיָּלָה פְרִסִית = יְצִיד, טַבְחִי || 10 לְנַחְשִׁיר גְּדוֹל מֵה פֶּשֶׁר הַמְקוּם הַחֲלֵק שְׁבִין הַתִּיבוֹת? || 11 הוּיָה = תְּנִיָּה, יְהִנָּה, צָרָה || 12 צְרוּתָמָה 4QM^f צְרוּתָם || 13 יִתְנַגְּשׁוּ בְנֵי חוֹשֶׁךְ קְרִיָּאָה חֲדָשָׁה עַל פִּי שְׂרִידֵי הָאוֹתִיּוֹת וְדִקְדוּק הָעֵבְרִית || 17-29] בְּשׁוֹרוֹת הַחֲסֵרוֹת תּוֹאֵר כְּנִרְאָה הַנִּיצַחוֹן בְּגֹרֵל הַשְּׁבִיעִי וְאַחַר מִכֵּן דוֹבֵר אֹלֵי עַל קִיבוּץ כָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל לְאַחַר הַנִּיצַחוֹן עַל הָאוֹיְבִים שְׁבָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְכִלְלֵם מִרְשִׁיעֵי הַבְּרִית, הַשּׁוּ פְלוֹסֶר, עִמ' 447 || 29]-[30] הַטְּקִסְט שֶׁל 4QM^d שׁוֹי 4-7 חוֹפֵף לֹזָה שֶׁל טוֹר בּ בְּמִגִּילָה, וְהַטְּקִסְט שֶׁבְשׁוֹי 1-3 מְקוּמוֹ בְּסוֹף טוֹר א ||

טור ב (+ 4QM^d קטע 1 + 4QM^f קטעים 4-7, 13)*

- 1 אבות העדה שנים וחמשים ואת ראשי הכהנים יסרוכו אחר **כֹּהֵן הַרֹאשׁ וּמִשְׁנֵהוּ רֹאשִׁים** שנים עשר להיות משרתים
- 2 א¹בתמיד לפני אל. וראשי המשמרות ששה ועשרים **במשמרותם ישרתו**. ואחריהם **רֹאשֵׁי הַלְוִיִּים** לשרת תמיד שנים עשר אחד
- 3 לשבט. וראשי משמרותם איש במעמדו ישרתו. ורֹאשֵׁי הַשְּׁבֵטִים ואבות העדה אחריהם להתיצב תמיד בשערי המקדש.
- 4 וראשי משמרותם עם פקודיהם יתיצבו למועדיהם לחודשיהם ולשבטות ולכול ימי השנה מכן חמשים שנה ומעלה.
- 5 אלה יתיצבו על העולות ועל הזבחים לערוך מקטרת **ניחוח לרצון** אל לכפר בעד כול עדתו ולהדשן לפניו תמיד
- 6 בשולחן **כבוד**. את כול ^{אלה} יסרוכו במועד שנת השמטה. **ובשלוש** ושלושים שני המלחמה הנותרות יהיו **אנשי השם**
- 7 קריאי המועד וכול ראשי אבות העדה בהרים להם אנשי מלחמה לכול ארצות הגוים. מכול שבטי ישראל יחלוצו
- 8 להם אנשי חיל לצאת לצבא כפי תעודות המלחמה שנה בשנה. ובשני השמטים לוא יחלוצו לצאת לצבא כיא שבת
- 9 מנוח היאה לישראל. בחמש ושלושים שני העבודה **תערוך המלחמה**. שש שנים יעורכוה כול העדה יחד.
- 10 ומלחמת המחלקות * **ב(ע)תש ועשרים** הנותרות. בשנה הראישונה ילחמו **בארם נהרים** ובשנית בבני לוד. בשלישית
- 11 ילחמו בשאר בני ארם **בעוץ** וחול תוגר ומשא אשר בעבר פורת. ברביעית ובחמישית ילחמו בבני ארפכשד.
- 12 בששית ובשביעית ילחמו **בכול** בני אשור ופרס והקדמוני עד המדבר הגדול. בשנה השמינית ילחמו בבני
- 13 עילם. בתשיעית ילחמו **בבני ישמעאל** וקטורה. ובעשר השנים אשר אחריהם **תחלק המלחמה** על כול בני חם
- 14 ל**משפחותם במושבנותם**. ובעשר השנים הנותרות תחלק המלחמה על כול **[בני יפ] ת במושבותיהם**
- 15
- 16 [סרך החצוצרות. אלה הצוצר] **זת התרועה לכול עבודתם ל** [לפקודיהם
- 17 [לדבאות ואלפים ומאזות וחמשים] ועושרות. על ח[צוצרות]

חסרות כעשר שורות

4QM^f קטע *8

- 1 [] **ז' •** []
- 2 [] **אשר בר[אש]** []
- 3 [] **כתובו ת[רדעת]** []

* לתיאור המשמרות שבראש הטור נמצאה מקבילה בחיבור אחר, 4Q471 קטע 1 || 1 **הראש** 4QM^d **הרואש** || 2 בתמיד תואר הפועל = תמיד, כבהמשך, הביית אולי נגרדה; **ואחריהם ראשי** 4QM^d התיבות האלה עומדות בראש שוי 6 וכדי לשלבן בטקסט של המגילה צריך להניח שבכתב היד הזה רוב שוי 5 הייתה חלקה; באייה שיחזר באופן שונה והניח שסדר המילים בקטע היה שונה והטקסט שבו חסר || 9-12 המקבילות מן 4QM^f קטעים 4-6 מקוטעות והקריאה מסופקת; הקריאה של באייה [ת]עוץ (במקום תערך) מפוקפקת || 10 * **ב(ע)תש** גרסו בתשע; 4QM^f **בתשע** || 11 פורת = פרת, התנועה המקורית נשמרה כאן || 13 **ישמעאל** 4QM^f **אשמעל** || * בשוי 5-9 נותרו חלקי תיבות המתאימים לטקסט של תחילת טור ג. אולם ההתאמה אינה מלאה ושילוב הקטע כאן אינו ודאי; אולי מקומו בסוף טור ג ||

טור ג (+4QM^f קטעים 8, 10-12)

- 1 סדרי המלחמה והצוצרות מקראם בהפתח שערי המלחמה לצאת אנשי הבנים והצוצרות תרועות החללים והצוצרות
- 2 המארב והצוצרות המרדף בהנגף אויב והצוצרות המאסף בשוב המלחמה. על הצוצרות מקרא העדה יכתובו קריאי אל.
- 3 ועל הצוצרות מקרא השרים יכתובו נשיאי אל. ועל הצוצרות המסורות יכתובו סרך אל. ועל הצוצרות אנשי
- 4 השם (יכתובו) ראשי אבות העדה בהאספם לבית מועד יכתובו תעודות אל לעצת קודש. ועל הצוצרות המחנות
- 5 יכתובו שלום אל במחני קדושיו. ועל הצוצרות מסעיהם יכתובו גבורות אל להפיץ אויב ולהניס כול משנאי
- 6 צדק ומשוב חסדים במשנאי אל. ועל הצוצרות סדרי המלחמה יכתובו סדרי דגלי אל לנקמת אפו בכול בני חושך.
- 7 ועל הצוצרות מקרא אנשי הבנים בהפתח שערי המלחמה לצאת למערכת האויב יכתובו זכרון נקם במועד
- 8 אל. ועל הצוצרות החללים יכתובו יד גבורת אל במלחמה להפיל כול חללי מעל. ועל הצוצרות המארב יכתובו
- 9 רוזי אל לשחת רשעה. ועל הצוצרות המרדף יכתובו נגף אל כול בני חושך לוא ישיב אפו עד כלותם.
- 10 ובשובם מן המלחמה לבוא המערכה יכתובו על הצוצרות המשוב אסף אל. ועל הצוצרות דרך המשוב
- 11 ממלחמת האויב לבוא אל העדה ירושלים יכתובו גילות אל במשוב שלום
- 12
- 13 סרך אותות כול העדה למסורותם. על האות הגדולה אשר בראש כול העם יכתובו עם אל ואת שם ישראל
- 14 ואהרון ושמות שנים עשר שבטי ישראל אל כתולדותם. על אותות ראשי המחנות אשר לשלושת השבטים
- 15 יכתובו ברזל אל ואת שמות שלושת השבטים. [ע] ל אות השבט יכתובו נס אל ואת שם נשי הש[בט ושמות]
- 16 מושפח[ותיו]. ואת שם הנשיא הרבוא ואת שמות שר[י אלפיו ועל אות]
- 17 [ואת שמות שרי מאיותיו ועל אות] המאזה יכתובו

חסרות כשלוש עשרה שורות

1 סדרי המלחמה והצוצרות מגיה מחק את התיבות הללו וכתב אותן מעל השורה || 2 אויב 4QM^f נכתב אולי [ר]שעת [אויב]; קריאי ידן קורא קרואי אך יש רגליים להנחה שבלשון המגילות שלטה הצורה קריא ולא קרוא || 10 המלחמה לבוא 4QM^f השרידים מעידים על גרסה אחרת || 13 הגדולה אשר בראש 4QM^f הוסף מעל השורה [לנ]שי לפני התיבה אשר || 14-13 שם ישראל ואהרון 4QM^f נוסף בין השורות ואת [שם] נשי לפני האותיות ארז שבאייה מתאים אותן לתיבה ואהרון שבמגילה || 15 ברזל או ברית, ויש עוד אפשרויות קריאה || 16 הנשיא האותיות הראשונות מטושטשות אבל אין ניכרים סימני מחיקה, ראו ידן וקרמיניאק ||

- 1 ועל אות מררי יכתובו תרומת אל ואת שם נשי מררי ואת שמות שרי אלפיו. ועל אות האלף יכתובו אף אל בעברה על
- 2 בליעל ובכול אנשי גורלו לאין שארית ואת שם שר האלף ואת שמות שרי מאיותיו. ועל אות המאה יכתובו מאת
- 3 אל, יד מלחמה בכול בשר עול ואת שם שר המאה ואת שמות שרי עשרותיו. ועל אות החמשים יכתובו חדל
- 4 מעמד רשעים בגבורת אל ואת שם שר החמשים ואת שמות שרי עושרותו. ועל אות העשרה יכתובו רנות
- 5 אל בנבל עשוֹר ואת שם שר העשרה ואת שמות תשעת אנשי תעודתו
- 6 ובלכתם למלחמה יכתובו על אותותם אמת אל צדק אל כבוד אל משפט אל ואחריהם כול סרך פרוש שמותם.
- 7 ובגשתם למלחמה יכתובו על אותותם ימין אל מועד אל מהומת אל חללי אל ואחריהם כול פרוש שמותם.
- 8 ובשובם מן המלחמה יכתובו על אותותם רומם אל גדל אל תשבוחת אל כבוד אל עם כול פרוש שמותם.
- 9 סרך אותות העדה. בצאתם למלחמה יכתבו על אות הראישונה עדת אל. על אות השנית מחני אל. על השלישית
- 10 שבטי אל. על הרביעית משפחות אל. על החמישית דגלי אל. על הששית קהל אל. על השביעית קריאי
- 11 אל. על השמינית צבאות אל. ופרוש שמותם יכתובו עם כול סרכם. ובגשתם למלחמה יכתובו על אותותם
- 12 מלחמת אל נקמת אל ריב אל גמול אל כוח אל שלומי אל גבורת אל כלת אל בכול גוי הבל. ואת כול פרוש
- 13 שמותם יכתובו עליהם. ובשובם מן המלחמה יכתובו על אותותם ישועות אל נצח אל עזר אל משענת אל
- 14 שמחת אל הודות אל תהלת אל שלום אל
- 15 [אורך הא]ותות. אות כול העדה אורך ארבע עשרה אמה. אות של[ישת השבטים אורך שלוש] עשרה אמה.
- 16 [אות השבט]שתיים עשרה אמה. אות הרבוא עשתי עש[רה אמה. אות האלף עשר אמות. אות] תשע אמות.
- 17 [אות החמשים שמ]ונה אמות. אות העשרה שב[ע אמות

חסרות כשלוש עשרה שורות

* בעותק 4QM^f קטע 16 שרדו כמה תיבות החופפות לכתוב בשוי' 1-2 ולשתי השורות האחרונות של טור ג. החפיפות לא סומנו משום שרק אותיות בודדות מן הקטע הזה קריאתן וודאית || 2-3 מאת אל כנראה = מאת אל || 4 מעמד ישלטון; עשרותו. ועל אין רווח בין התיבות וידין קורא עושרותיו על || 6 ובלכתם מתוקן מן ובכלותם || 8 תשבוחת מילה שאולה מן הארמית במשקל tuqtult מקורי האופייני לארמית || 9 מחני צורת נסמך של מִחְנָה || 12 שלומי = שלומי; גוי = גויי, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 32 ||

- 1 ועל מִגְן נשיא כול העדה יכתבו שמו ושם ישראל ולוי ואהרון ושמות שנים עשר שבטי ישראל כתולדותם
 2 ושמות שנים עשר שרי שבטיהם
 3 סרך לסדר דגלי המלחמה. בהמלא צבאם להשלים מִצֵּית פנים על אלף איש תאסר המערכה. ושבעה סדרי
 4 פנים למערכה האחת סדורים בסרך מעמד איש אחר איש. וכולם מחזיקים מגני נחושת מרוקה כמעשה
 5 מראת פנים. והמגן מוסב מעשי גדיל שפה וצורת מחברת מעשה חושב זהב וכסף ונחושת ממוזזים
 6 ואבני חפץ אבדני רוקמה מעשה חרש מחשבת. אורך המגן אמתים וחצי ורוחבו אמה וחצי. ובידם רמח
 7 וכידן. אורך הרמח שבע אמות מזה הסגר והלוהב חצי האמה. ובסגר שלושה צמידים מפותחים כמעשי
 8 גדיל שפה בזהב וכסף ונחושת ממוזזים כמעשי צורת מחשבת. ומחברת הַצִּוָּרָה מזה ומזה לצמיד
 9 סביב אבני חפץ בדני רוקמה מעשי חרש מחשבת ושבולת. והסגר מחורץ בין הצמידים כמעשי
 10 עמוד מחשבת. והלוהב ברזל לבן מאיר מעשי חרש מחשבת. ושבולת זהב טהור בְּתוֹךְ הלהב ושפה אל
 11 הראש. והכידנים ברזל ברור טהור בכור ומלובן כמראת פנים מעשי חרש מחשבת ומראי שבולת
 12 זהב טהור חוברת בו לשני עבריו. וספות ישר אל הראש שתים מזה ושתים מזה. אורך הכידן אמה
 13 וחצי ורוחבו ארבע אצבעות. והבטן ארבע גודלים וארבעה טפחים עד הבטן. והבטן מרוגלת הנה
 14 והנה חמשה טפחים. ויד הכידן קרן ברורה מעשה חושב צורת רוקמה בזהב ובכסף ואבני חפץ
 15
 16]ובעמוד ה[]יסדרו שבע המערכות מערכה אחר מערכה.
 17]רוח[ישימו בין המערכות]לושים באמה אשר יעמודו שם אנשי
 18] [ל מגני הפנים יכתובו]

חסרות כשתים עשרה שורות

4 סדורים מתוקן מן סוכים || 6 אבדני = בדני יצורות, ציורים, השוו צורת רוקמה שוי 14; רוקמה ולא ריקמה ||
 8 ממוזזים אולי ממוססים, מותכים || 10 ושפה ידן קורא ושפה; ראו אי קימרון, לשוננו לו (תשלי"ב), עמי 75 ||
 12 וספות = וספות || 13 והבטן ינהנדן; גודלים = אגודלים || 14 רוקמה ולא ריקמה || 18 שרדו בשורה אותיות
 הניתנות לזיהוי אך ההקשר הקטוע מאפשר קריאות שונות; מִגְנֵי או מִגְעֵ; יִכְתֹּבוּ קריאה חדשה; מן התיבה
 הזאת ומן התיבה שבסוף השורה שרדו גגי האותיות ||

- 1 שבע פעמים ושבו למעמדם. ואחריהם יצאו שלושה דגלי בינים ועמדו בין המערכות. הדגל הראשון ישליך אל
- 2 מערכת האויב שבעה זרקות מלחמה. ועל לזהב הזרק יכתובו ברקת חנית לגבורת אל. ועל השלט השני יכתובו
- 3 זיקי דם להפיל חללים באף אל. ועל הזרק השלישי יכתובו שלהובת חרב אוכלת חללי און במשפט אל.
- 4 כול אלה יטילו שבע פעמים ושבו למעמדם. ואחריהם יצאו שני דגלי בינים ועמדו בין שתי המערכות. הדגל
- 5 הראשון מחזיק חנית ומגן. והדגל השני מחזיקי מגן וכידן להפיל חללים במשפט אל ולהכניע מ"כ כ
- 6 אויב בגבורת אל לשלם גמול רעתם לכול גוי הבל. והיתה לאל ישראל המלוכה ובקדושי עמו יעשה חיל.
- 7
- 8 ושבעה סדרי פרשים יעמודו גם המה לימין המערכה ולשמאלה. מזה ומזה יעמודו סדריהם. שבע מאות
- 9 פרשים לעבר האחד ושבע מאות לעבר השני. מאתים פרשים יצאו עם אלף מערכת אנשי הבינים וכן
- 10 יעמודו לכול עֲבָרֵי המחנה. הכול שש מאות וארבעת אלפים. ואלף וארבע מאות רכב לאנשי סרך המעֲלֹכֹת
- 11 חמשים למעֲרֹכָה הַאֲחֵת. והיו הפרשים על רכב אנשי הסרך ששת אלפים, חמש מאות לשבט. כול הרכב היוצאים
- 12 למלחמה עם אַנְשֵׁי הַבָּנִים סוסים זכרים קלי רגל ורכי פה וארוכי רוח ומלאים בתכון ימיהם מלומדי מלחמה
- 13 ובעולים לשמוע אִקְוֹלוֹת ולכול מראי דמיונים. והרוכבים עליהם אנשי חיל למלחמה מלומדי רכב. ותכון
- 14 ימיהם מכן שלושים שנה עד בן חמש וארבעים. ופרשי הסרך יהיו מכן ארבעים שנה ועד בן חמשים. והמה
- 15 וְרֹכְבֵי לְוַבְשִׁים מְצָחוֹת ובתי ראשים ושוקים. ומחזיקים בידם מגני עגלה ורמח ארוך שְׁמוֹנֶה [אמח] [
- 16] אִקְשֵׁת וחצים וזרקות מלחמה. וכולם עתֹדִים בְּטָרָד [
- 17] לְשִׁלּוֹחַ יָדָם בַּחֵיל בְּלִיעַל וְלִשְׁפוֹךְ דָּם חֲלָלִי אֲשַׁמְתֶּם. אלה המה הַרְוֹכְבִים [

חסרות שורות

4QM^a קטע 4*

- 1] בָּחַן]°° [וְמָ]
- 2] מַבְּ] עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה לָהּ]
- 3] כֹּכּוֹל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְאַ] שִׁי
- 4]]°° אֵינְ אֹיֵב לָהּ ° קֹרֵן אֲשֵׁ] מָה

חסרות שורות

6 גוי = גויי || 15 וְרֹכְבֵי לְוַבְשִׁים מְצָחוֹת קריאה חדשה שהיא שיפור הצעות קודמות || 15 שְׁמוֹנֶה [אמח] שרדו רק ראשי האותיות; השוו ט 12 || 16 בְּטָרָד [או בְּטָרָךְ] או אולי האות השנייה היא קו"ף קטועה || 17 תחילת השורה הושלמה על פי א 1 || * הקטע שולב במקום הזה על פי העניין ואין לדעת כמה שורות חסרות לפניו ולאחריו || 1] בָּחַן הבייט נראית בתצלום 41.846 || 2] מַבְּ] עֲשָׂרִים אולי [מבן חמש] עֲשָׂרִים, אבל לפני העיין נותר עור חלק || 4 קֹרֵן אֲשֵׁ] השוו לעיל ו 17 ||

- 1 ואנשי הסרך יהיו מבן ארבעים שנה ועד בן חמשים. וטורכי המחנות יהיו מבן *חמשים שנה ועד בן *ששים. והשוטרים
- 2 יהיו גם הם מבן ארבעים שנה ועד בן חמשים. וכול מפשיטי החללים ושוללי השלל ומטהרי הארץ ושומרי הכלים
- 3 ועורך הצידה כולם יהיו מבן חמש ועשרים שנה ועד בן שלושים. וכול נער זעטוט ואשה לוא יבואו למחנותם בצאתם
- 4 מירושלים ללכת למלחמה עד שובם. וכול פסח או עור או חגר או איש אשר מום עולם בבשרו או איש מנוגע בטמאת
- 5 בשרו, כול אלה לוא ילכו אתם למלחמה. כולם יהיו אנשי נדבת מלחמה ותמימי רוח ובשר ועתודים ליום נקם. וכול
- 6 איש אשר לוא יהיה טהור ממקורו ביום המלחמה לוא ירד אתם כיא מלאכי קודש עם צבאותם יחד. ורוח יהיה
- 7 בין כול מחניהמה למקום היד כאלפים באמה וכול ערות דבר רע לוא יראה סביבות כול מחניהמה
- 8
- 9 ובסדר מערכות המלחמה לקראת אויב מערכה לקראת מערכה ויצאו מן השער התיכון אל בין המערכות שבעה
- 10 כוהנים מבני אהרון לובשים בגדי שש לבן כתונת בד ומכנסי בד וחוגרים באבנט בד שש משוור תכלת
- 11 וארגמן ותולעת שני וצורת רוקמה מעשה חושב ופרי מגבעות בראשיהם. בגדי מלחמה ואל המקדש לוא
- 12 יביאום. הכוהן האחד יהיה מהלך על פני כול אנשי המערכה לחזק ידיהם במלחמה. וביד הששה יהיו
- 13 חצוצרות המקרא וחצוצרות הזכרון וחצוצרות התרועה וחצוצרות המרדף וחצוצרות המאסף. ובצאת הכוהנים
- 14 אל בין המערכות יצאו עמהמה שבעה לויים ובידם שבעת שופרות היובל. ושלושה שוטרים מן הלויים לפני
- 15 הכוהנים והלויים. ותקעו הכוהנים בשתי חצוצרות המִקְרָא [והזכרון קול תרו] עת מלחמה על חמשים מגן,
- 16 וחמשים אנשי בינים יצאו מן השער האחד ו[חמשים מן השער השלישי ויצאו עמהם] לויים שוטרים. ועם
- 17 כול מערכה ומערכה יצאו ככול הס[רך הזה] אנשי ה[בינים מן השערים
- 18 ועמדו בין שתי המערכות וש[שת הכהנים

1 *חמשים מתוקן מן ארבעים; *ששים מתוקן מן חמשים || 11 רוקמה ולא ריקמה || 15 [תרו] עת מלחמה קטע 10 מצטרף לכאן ושרידי האותיות שבו משלימים להפליא את האותיות הקטועות שבגוף המגילה. הצירוף מלמד שכל השיחזורים שהוצעו אינם נכונים; ראו יונגלינג, עמ' 205-206 || 16 [השלישי] ידן משלים [השני] אבל השער השני הוא השער התיכון שבשורה 9 || 18 [עמו] די המלחמה על פי י 5; מסתבר שהתיבה המלחמה חופפת לתיבה הראשונה שבעותק 4QM^c ששולב כאן (בדף הבא). הטקסט של 4QM^c מתאים לחסר במגילה גם מבחינת העניין, הוא מתאר את היערכות ששת הכוהנים ואת תרועות החצוצרות שהם משמיעים לתחילת מלחמת אנשי הביניים, מדובר במלחמה סתם ולא במלחמה בכיתיים ||

*4QM^c

שוליים עליונים

- 1 המלחמה והכוהנים בני אהרון יעמודו לפני המערכות
- 2 והריעו בחצוצרות הזכרון ואהרי כן יפתחו את השערים לאנשי
- 3 הבנים. והכוהנים יריעו בחצוצרות המלחמה [לשלוח] יד במערכת
- 4 גויים. והכוהנים יצאו מבין החללים ועמ[דו מזה ו]מזה למלחמה
- 5 ליד החרף והמאבן ולוא יחללו שמן כהונתם [בדם החללים]
- 6 ולכול מערכות הבנים לוא יגושו. ותקעו בקול יהוה לצאת אנשי
- 7 המלחמה להתקרב בין המערכות בחצוצרות [החללים] ויהללו
- 8 לשלוח יד במלחמה ובמלא עונותם יתקעו להם בחצוצרות המשוב
- 9 לבוא השערים ויצאה המערכה השנית. וככול הסרף הזה [יתקעו]
- 10 להם והכוהנים בעונתם יתקעו להם בחצוצרות המקרא
- 11 ובמלאם בחצוצרות התרועה ובשובם יתקעו להם בחצוצרות
- 12 המאסף. כמש[פט הזה] יתקעו לכול המערכות
- 13 [על חצוצרות השבתות והחרשים]
- 14 [המועדות ולמנחות] התמיד ולעולות יכתוב תרועות

שוליים תחתונים

חסרות כחמש שורות

* קטע בודד שנתרו בו שוליים מארבעת עבריו והוא כמעט טור שלם. מצורת השוליים הימניים נראה שהטור הזה עמד בתחילת יריעה (אמנם אין בשוליים סימני תפירה). בפינה הימנית העליונה נכתבה אות הדומה לווי"ו והיא מציינת כנראה את מספר היריעה. אם המיקום של הקטע נכון (ראו בהערות לטור ז) הרי חמש היריעות של 4QM^c הכילו את הטקסט של כשישה וחצי הטורים הראשונים של המגילה הגדולה || 2 ואהרי כן נקודה (אולי לביטול הרווח) בין התיבות; השערים מרווחים בין שורות הלוחמים || 3 במערכת באייה קורא במערכות || 4 למלחמה באייה קורא למלחמה || 5 החרף והמאבן יחידות יורים מרחוק, השוו אנשי הקלע ח 1 || 6 יגושו באייה קורא יגשו; שרידי הווי"ו ניכרים בתצלום משובח ובכתב היד עצמו || 8 ובמלא עונותם יבסיוס זמן פעולתם || 10 הכוהנים באייה קורא מרועים; הנו"ן נראית בתצלום 41.400; בעונתה באייה קורא בעונתה; הכינוי חוזר אולי למילה המערכה || 13-14 ההשלמה על פי נחמיה י 34 ושירי מגילת תהלים 11QP^s כז 7-8 || 14 תרועות באייה קורא תבון ||

- 1 החצוצרות תהיינה מריעות לנצח אנשי הקלע עד כלותם להשליך שבע
- 2 פעמים ואחר יתקעו להם הכוהנים בחצוצרות המשוב ובאו ליד המערכה
- 3 הראשונה להתיצב על מעמדם. ותקעו הכוהנים בחצוצרות המקרא ויצאו
- 4 שלושה דגלי בינים מן השערים ועמדו בין המערכות ולידם אנשי הרכב
- 5 מימין ומשמאל. ותקעו הכוהנים בחצוצרות קול מרודד ידי סדר מלחמה
- 6 והראשים יהיו נפשטים לסדריהם איש למעמדו. ובעומדם שלושה סדרים
- 7 יתקעו להם הכוהנים תרועה שנית קול נוח וסמוך ידי מפשע עד קורבם
- 8 למערכת האויב ונטו ידם בכלי המלחמה. והכוהנים יריעו בשש חצוצרות
- 9 החללים קול חד טרוד לנצח מלחמה והלויים וכול עם השופרות יריעו
- 10 קול אחד תרועת מלחמה גדולה להמס לב אויב. ועם קול התרועה יצאו
- 11 זרקות המלחמה להפיל חללים. קול השופרות יחישו ובהצרות יהיו
- 12 הכוהנים מריעים קול חד טרוד לנצח ידי מלחמה עד השליכם למערכת
- 13 האויב שבע פעמים ואחר יתקעו להם הכוהנים בחצוצרות המשוב
- 14 קול נוח מרודד סמוך. כסרך הזה יתקעו הכוהנים לשלושת הדגלים ועם
- 15 הטל הראשון יריעו ה[כוהנים והלויים וכול עם השופרות] קול תרועה
- 16 גדולה לנצח מלחמה [יתקעו] להם הכוהנים
- 17 בחצוצרות המשוב [התיצבו] על מעמדם במערכה
- 18] ° וְעָמְדוּ

חסרות כשתים עשרה שורות

1 לנצח ילחזקי || 4 השערים מרווחים בין שורות הלוחמים || 6 והראשים יטורי הלוחמים; לסדריהם
 ילשורותיהם || 7 קול נוח קול נמוך, השוו קהלת ט 17 || 9 קול חד קול גבוה || 13 האויב ולפניה פגם בעור ||

- 1 יחלו ידם להפיל בחללים וכול העם יחשו מקול התרועה. והכוהנים יהיו מריעים בחצוצרות
- 2 החללים לנצח המלחמה עד הנגף האויב והסבו עורפם. והכוהנים מריעים לנצח מלחמה.
- 3 ובהנגפם לפנייהם יתקעו הכוהנים בחצוצרות המקרא ויצאו אליהם כול אנשי הבינים מתוך
- 4 מערכות הפנים ועמדו ששה דגלים והדגל המתקרב. כולם שבע מערכות שמונה ועשרים אלף
- 5 אנשי מלחמה והרוכבים ששת אלפים. כול אלה ירדופו להשמיד אויב במלחמת אל לכלת
- 6 עולמים. ותקעו להמה הכוהנים בחצוצרות המרדוף ונחלקו על כול האויב לרדף כלה. והרכב
- 7 משיבים על ידי המלחמה עד החרם. ובנפול החללים יהיו הכוהנים מריעים מרחוק ולוא יבואו
- 8 אל תוך החללים להתגאל בדם טמאתם כיא קדושים המה. לוא יחלו שמן משוחת כהונתם בדם
- 9 גוי הבל
- 10 סרך לשנות סדר דגלי המלחמה לערוך המעמד על רמ[] ל[] ת גליל כפים ומגדלות
- 11 וקשת ומגדלות ועל דרוך מעט. וראשים יוצאים וכנפים [יצאות] משני עברי המערכה לרמוס
- 12 אויב. ומגני המגדלות יהיו ארוכים שלוש אמות ורמחיהם אורך שמונה אמות. והמגדלות
- 13 יוצאים מן המערכה, מאה מגן ומאה פני המגדל. כיא יסבו המגדל לשלושת רוחות הפנים
- 14 מגנים שלוש מאות. ושערים שנים למגדל אחד למין ואחד לשמאול. ועל כול מגני המגדלות
- 15 יכתובו, על הראישון מיכאל, על השני גבריאל, על השלישי שריאל, על הרביעי רפאל.
- 16 מיכאל וגבריאל לי[מין ושריאל והפאל לשמאול]
- 17 ואם לארבע[רוחות] ואם אורב ישימו למערכת
- 18 ויהי רחוק ולוא יקרב למערכת והצוצרות התרועה ישמיעו ואנשי הבינים יפי[לו בחללים]

חסרות כשתים עשרה שורות

4 והדגל המתקרב יחידת אנשי הביניים הנלחמת פנים אל פנים באויב || 8 לוא אין די מקום להשלים [ולא]; משוחת = משחת' במגילות המבחינות בין וי"ו ליו"ד המילה הזאת כתובה בווי"ו והיא ממשקל qutulat || 9 גוי = גויי, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 32 || 10 רמ[] ל[] ת לא נמצאה השלמה מתאימה; ומגדלות מבנה של לוחמים נושאי כידונים ארוכים ומגנינים גדולים המחפים על הלוחמים מלפנים ומן הצדדים || 11 לרמוס ידן קורא [לה]מיס || 13 כיא ידן קורא כן[ה] || 17 ואם לארבע[רוחות] השלמה חדשה, השוו שוי 13 || 17-18 למערכת ... בחללים התיבות הללו נדבקו לאחורי המגילה והן נראות בשוליים הימניים; ראו א' קימרון, לשוננו מג (תשל"ט), עמ' 75-76 והשוו^a 4QM קטע 1-3 שוי 12, להלן, עמ' 133, השלמת החסר נעשתה על פי המקבילה העניינית הזאת ולפיה יש להשלים בתחילת שוי [19] ואחר יקום האורב ממקומו ||

טור י (+ 4QM^c קטע 1)

- 1 מחנינו ולהשמר מכול ערות דבר רע ואשר הגיד לנו כיא אתה בקרבנו אל גדול ונורא לשול את כול
- 2 אויבינו לפניי וילמדנו מאז לדורותינו לאמור בקרבכם למלחמה ועמד הכהן ודבר אל העם
- 3 לאמור שמלעה ישראל אתמה קרבים היום למלחמה על אויביכמה. אל תיראו ואל ירך לבבכמה
- 4 ואל תחפזו ואל תערוצו מפניהם כיא אלוהיכם הולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע
- 5 אתכמה וישרינו ידברו לכול עתודי המלחמה נדיבי לב להחזיק בגבורת אל ולשיב כול
- 6 מסי לבב ולחזיק יחד בכול גבורי חיל ואשר דברתה ביד מושה לאמור כיא תבוא מלחמה
- 7 בארצכמה על הצר הצורך אתכמה והריעותמה בחצוצרות ונזכרתמה לפני אלוהיכם
- 8 ונושעתם מאויביכם מיא כמוכה אל ישראל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיכה הגדולים
- 9 וכגבורתכה החזקה ומיא כעמכה ישראל אשר בחרתה לכה מכול עמי הארצות,
- 10 עם קדושי ברית ומלומדי חוק משכילי בינה []°° []°° ושומעי קול נכבד ורואי
- 11 מלאכי קודש מגולי אוזן ושומעי עמוקות [אתה הפינותה] מפרש שחקים צבא מאורות
- 12 ומשא רוחות וממשלת קדושים אוצרות כבד עם פו]ל עבים. הבורא ארץ וחוקי מפלגיה
- 13 למדבר וארץ ערבה וכול צאצאיה עם פרי עדיניה חוג ימים ומקוי נהרות ומבקע תלמות
- 14 מעשי חיה ובני כנף תבנית אדם ותולדות זרעו בלת לשון ומפרד עמים מושב משפחות
- 15 ונחלת ארצות] [מועדי קודש ותקופות שנים וקצי
- 16 עד וש] [ה אלה ידענו מבינתכה אשר פתחתה
- 17 [הש ארצני]כה אל שועתנו כיא ° []
- 18 [ל °° ביתו הכו] []

חסרות כשתים עשרה שורות

1 הגיד דברים ז 21-22; לשול ישלתה' || 2 לאמור דברים כ 2-4 || 6 לאמור במדבר י 9 || 9 ומיא כעמכה מקום חלק שלא לצורך בין התיבות כעדות הקו המאוזן שסומן שם || 13 צאצאיה כנראה הצמחים שהארץ מוציאה, השוו ישעיהו מב 5; פרי עדיניה קריאה חדשה על פי מגילת המלחמה ב, 11Q14 קטע 1 ב שוי 10-11 || 14 בלת לשון שפות בלולות, בניגוד לעברית שהיא שפה ברורה; על פי בראשית יא 7, 9 || 16 פתחתה או הנותנו; אין הכרע על פי התצלומים הקיימים, השוו מגילת ההודיות ט 23 ||

- 1 כיא אם לכה המלחמה ובכוח ידכה רוטשו פגריהם לאין קובר. ואת גולית הגתי איש גבור חיל
- 2 הסג'ת'ה ביד דויד עבדכה כיא בטח בשמכה הגדול ולוא בחרב וחנית כיא לכה המלחמה. ואת
- 3 פלשתיים הכל'ע' פ'עמים רבות בשם קודשכה. וגם ביד מלכינו הושעתנו פעמים רבות
- 4 בעבור רחמיכה ולוא כמעשינו אשר הרעונו ועלילות פשעינו. לכה המלחמה ומאת'כה הגבורה
- 5 ולוא לנו. ולוא כוחנו ועצום ידינו עשה חיל כיא בכוחכה ובעוז חילכה הגדול. כאש' הגדתה
- 6 לנו מאז לאמור דרך כוכב מיעקוב קם שבט מישראל ומחן פאתי מואב ויקרקר כול בני שית
- 7 וירד מיעקוב והאביד שריד מעיר והיה אויב ירשה וישראל עשה חיל וביד משיחיה
- 8 חווי תעודות הגדתה לנו ק' [מלחמות ידיכה *להכבד באויבינו להפיל גדודי בליעל שבעת
- 9 גוי הבל ביד אביוני פדות'כה 'ר'ה' *ובשלום לגבורת פלא ולב נמס לפתח תקוה. ותעש להמה כפרעוה
- 10 וכשלישי מרכבותיו בים ס'ה. ו'נכאי רוח תבעיר כלפיך אש בעמיר אוכלת רשעה לוא תשוב עד
- 11 כלות אשמה. ומאז השמ' [עד גבורת ידכה בכתיים לאמור ונפל אשור בחרב לוא איש וחרב
- 12 לוא אדם תואכלנו
- 13 כיא ביד אביונים תסגיר 'ד'יבי כול הארצות וביד כורעי עפר להשפיל גבורי עמ'ים להשיב גמול
- 14 רשעים ב'אש אשמה ולהצדיק משפט אמתכה בכול בני איש ולעשות לכה שם עולם בעם
- 15 [קודשכה] [המלחמות ולהתגדל ולהתקדש לעיני ש'אר הגוים לדעת] [
- 16 [ש'ותכה שפטים בגוג ובכול קהלו הנק'ה' על' י'ו
- 17 [כיא תלחם במן השמ' [
- 18 [עליהם למהמה] [

חסרות כשתיים עשרה שורות

6 לאמור במדבר כד 17-18 || 5 ועצום ו'עצם (נסמך) || 7 וישראל עשה מקום חלק שלא לצורך בין התיבות ||
 8 *להכבד מתוקן מן הלהם || 9 גוי = גויי; *ובשלום גרסו נכשלים; ראו קימרון, מהדורות, עמ' 85; ותעש = ותעש עתיד
 מחובר קצר כרגיל במגילות || 11 השמ' [ענתנו מו]עד, ולא השמ' [ענתנו מו]עד, קימרון שם; קריאה מעין השמ' [ענתנו מו]עד אפשרית אך
 צורת הפועל חריגה; לאמור ישעיהו לא 8 || 13 'ד'יבי ולא [או]יבי, קימרון שם, עמ' 86; להשפיל = תשפיל; להשיב =
 תשיב || 18 למהמה אולי מן מהמ'ה לשון עיכוב, השוו שמות יד 24-25 ||

טור יב (+ 4QM^a קטעים 5-6)

- 1 כיא רוב קדושים לכה בשמים וצבאות מלאכים בזבול קודשכה להו[דיע אמת] לכה. ובחירי עם קודש
- 2 שמתה לכה ביהוד ומספר שמות כול צבאם אתכה במעון קודשכה ומעדני שחקים בזבול כבודכה
- 3 וחסדי ברכו[ת עמכה] וברית שלומכה חרתה למו בחרט חיים למלוך בתבל בכול מועדי עולמים
- 4 ולפקוד צבאות גבוריכה לאלפיהם ולרבואתם יחד עם קדושיכה [וצבא] מלאכיכה לרשות יד
- 5 במלחמה [שפפתה] קמי ארץ בריב משפטיכה ועם בחירי שמים נזכחתה
- 6
- 7 ואתה אל נ[הדר] בכבוד מלכותכה ועדת קדושיכה בתוכנו לעזר עולמים. בנו בוז למלכים לעג
- 8 וקלס לגבורים. כיא קדוש אדוני ומלך הכבוד אתנו עם קדושים. גבורי צבא מלאכים בפקודינו
- 9 וגבור המלחמה בעדתנו וצבא רוחיו עם צעדינו. ופרשינו פננים וכעבי טל לכסות ארץ
- 10 וכזרם רביבים להשקות משפט לכול צאצאיה. קומה גבור, שבה שביכה איש כבוד ושול
- 11 שללכה עושי חיל. תן ידכה בעורף אויביכה ורגלכה על במותי חלל. מחץ גוים צריכה וחרבכה
- 12 תואכל בשר אשמה. מלא ארצכה כבוד ונחלתכה ברכה. המון מקנה בחלקותיכה, כס וזהב ואבני
- 13 חפץ בהיכלי[תיכה]. ציון שמחי מאדה והופיעי ברנות ירושלים והגלנה כול ערי יהודה. פתחי
- 14 שעריך תמיד להביא אליך חיל גואים ומלכיהם ישרתוך, והשתחוו לך כול מעניך ועפר
- 15 [רגליך ילחפו. בנח] עמי צרחנה בקול רנה עדינה עדי כבוד ורדינה במל[כות כבוד]
- 16 [שופה אל למחניכה וי]שראל למלוך עולמים
- 17 [יעלו מע] ליהם גבורי המלחמה ירושלים]
- 18 [ר]ם על השמים אדוני]

חסרות כאחת עשרה שורות

[ועמד פוהן הראש]

[30]

1 לכה או [מע]לה; הקריאה על פי העניין ומתאימה רק בדוחק לשרידי האותיות; וצבאות 4QM^a צבא; התיבה שם תלויה לפני הלמיד של מלאכי ונראה שמלכתחילה נכתב ומלאכים ותוקן וצבא מלאכים || 2 ביהוד ומספר ההשלמה על פי המקבילות שידין מביא; הביטוי מספר שמות שכיח בספר במדבר ואילו הקריאה החלופית וספר שמות מוזרה; ומעדני שחקים קריאה חדשה; השוו 4Q369 קטע 1 ב שוי 8 || 5 שפפתה ... נזכחתה קריאה חדשה, והתיבה האחרונה עניינה יריבי || 7 נהדר בנגטיב רואים אולי קוי מתאר של היא || 9 ופרשינו פננים על פי יחזקאל לח 15-16 || 13 והופיעי אולי שיבוש מן והביעי; קיסטר, לקסיקוגרפיה, עמ' 163; והגלנה הפעיל במקום קל, ראו קימרון, הגיל || 15 [רגליך ילחפו] על פי 4QM^b קטע 1 שוי 7, השוו כ 7 || 16 [למחניכה] על פי כ 8 ועל פי 4QM^b קטע 1 שוי 8; למלוך בטקסט המקביל (כ 8) למלכות || 15 ורדינה ואחריה פגם בעור || 17 ירושלים קרמיניאק קורא ירושלי[ה]; הוא התעלם מן העור החלק שאחרי המים ומקדוק לשון המגילות || 18 [ר]ם על פי תהלים קח 6 ||

טור יג (+ קטע 3 + 4QM^e קטעים 1-2)

- 1 ואחיו הַפְּהֹנִים והלויים וכול זקני הסרך עמו וברכו על עומדם את אל ישראל ואת כול מעשי אמתו וזַעְמו
- 2 שם את בְּלִיעֵל ואת כול רוחי גורלו וענו ואמרו ברוך אל ישראל בכול מחשבת קודשו ומעשי אמתו ויִבְרָאֵכֶם
- 3 כול אִמְשֵׁרְתִּי בצדק וידעיו באמונה
- 4 ואִזְוֹרִ בליעל במחשבת משטמה וזעום הוא במשרת אשמתו וארורים כול רוחי גורלו במחשבת
- 5 רשעם וזעומים המה בכול עבודת נדת טמאתם כיא המה גורל חושך, וגורל אל לאור
- 6 עֹלָמִים
- 7 ואתה אל אבותינו שמכה נברכה לעולמים. ואנו עם קְהֻלָּה וברית פֶּרְתָה לאבותינו ותקימה לזרעם
- 8 למועדי עולמים. ובכול תעודות כבודכה היה זכר הַיִּזְתְּכָה בקרבנו לעזר שארית ומחיה לבריתכה
- 9 ולסַפֵּר מעשי אמתכה ומשפטי גבורות פלאכה. אתה [אל ב]רֹתְנוּ לכה עם עולמים ובגורל אור הפלתנו
- 10 לאמתכה ושר מאור מאז פקדתה לעזורנו ובג[ורלו] מְלֹאכֵי צַדִּיק וכול רוחי אמת בממשלתו. ואתה
- 11 עשיתה בליעל לשחת מלאך משטמה. ובחושך פְּעֻלְתּוֹ ובעצתו להרשיע ולהאשים וכול רוחי
- 12 גורלו מְלֹאכֵי חבל בחוקי חושך יתהלכו ואליו תשוקתמה יחד. ואנו בְּגֹרֵל אמתכה נשמֶחָה ביד
- 13 גבורתכה ונשישה בישועתכה ונגילה בעזר[ך] בְּרִית [שְׁלֹמֹכָה]. מיא כמוכה בכוח אל ישראל ועם
- 14 אֲבִיּוֹנִים יד גבורתכה ומיא מלאך ושר כעזרת פְּחֻזְתְּכָה כיא מאז יעדתה לכה יום קרב רֹב וְנִהַ[שׁ] יִי
- 15 [חזק] לְתַמּוֹךְ באמת ולהשמיד באשמה להשפיל חושך ולהגביר אור ול[בְּחֹדֵר לְכָה] יום מכול ימים
- 16 [לחזק ישראל] למעמד עולמים לכלות כול בני חושך ושמחה לכול [בני אור]
- 17
- 18 [כיא אתה יעדתנו למו]עַד נַקֵּם [

חסרות כשלוש עשרה שורות

1 ואחיו יש להשלים לפני התיבה הזאת [ועמד כוהן הראש], השוו טו 4 || 3 וידעיו ולא יודעיו || 4-5 במחשבת רשעם מקום חלק בין התיבות או פגם בגוויל או קילוף, עיינו בתצלום 3399; על כל פנים הטקסט כנראה אינו חסר דבר || 7 קְהֻלָּה ובודוק [גורל] כ]ה אין די מקום להשלים [נח]ל[תכה]; על הקריאות שהוצעו, ראו פואש, חיים, עמ' 455, הע' 49 || 8 הַיִּזְתְּכָה כהשלמת ידן, אולם יש אולי שריד של מ"ם תלויה מעל הכ"ף, אם כן אולי היותכה תוקן היות שמכה; ומחיה אותיות מתוקנות || 9 [ב]רֹתְנוּ 4QM^e ברתנו || 10 לעזורנו 4QM^e לעזורנו; ובג[ורלו] או וב[ידו]; [מְלֹאכֵי צַדִּיק] על פי 6Q18 קטע 5 שוי 2 || 11 ובחושך פְּעֻלְתּוֹ ובעצתו ולהרשיע ולהאשים יבשכת פעולתו ובמזימותיו הוא גורם לרשעה ולאשמה || 12 נשמֶחָה פגם בגוויל || 14 וְנִהַ[שׁ] יִי על פי קטע 3 שקרמיניאק מצרף לכאן; הקריאה וההשלמות בסוף שוי 14 ובתחילת שוי 15 מתאימות לעניין ולרוחב החסרים; על הצעות הקריאה השונות ראו יונגלינג, עמ' 303 || 15 לְתַמּוֹךְ או ל[הא]יִי וכיוצא בהם; על הקריאות האחרות ראה יונגלינג, עמ' 303-304; פואש, חיים, עמוד 457, הע' 59 מתנגד לצירוף קטע 3 || 16 למעמד עולמים ילקיום נצחי, השוו קהלת 4 והארץ לעולם עֲמֶדֶת ||

טור יד (+ 4QM^a קטעים 8-10 א)

- 1 כאש עברתו באלילי מצרים
- 2 ואחר העלותם מעל החללים לבוא המחנה ירננו כולם את תהלת המשוב. ובבוקר יכבסו בגדיהם ורחצו
- 3 מדם פגרי האשמה. ושבו אל מקום עומדם אשר סדרו שם המערכה לפני נפול חללי האויב. וברכו שם
- 4 כולם את אל ישראל ורוממו שמו ביהד שמחה. וענו ואמרו ברוך אל ישראל השומר חסד לבריתו ותעודות
- 5 ישועה לעם פדותו. ויקרא כושלים ל[גבו]רות פלא וקהל גויים אסף לכלה אין שארית. ולהרים במשפט
- 6 לב נמס ולפתוח פה לנאלמים לרנן בגבור[ת אל ודיים] רפות ללמד מלחמה. ונותן לנמוגי ברכים חזוק מעמד
- 7 ואמוץ מתנים לשכם מכים. ובענאי רוח[ל]ם לבב קושי. ובתמימי דרך יתמו כול גויי רשעה.
- 8 ולכול גבוריהם אין מעמד. ואנו שא[רנו] ברוך שמכה אל החסדים השומר ברית לאבותינו. ועם
- 9 כול דורותינו הפלתה חסדיכה לשאר[ית צמכה] בממשלת בליעל ובכול רוזי שטמתו לוא הדיחונ[ו]
- 10 מבריתכה. ורוחי חבלו גערתה ממ[נו ובהתרשע אנ]שי ממשלתו שמלתה נפש פדותכה. ואתה הקימותה
- 11 נופלים בעוזכה ורמי קומה תגד[ע לאיץ קום ו]לכול גבוריהם אין מציל ולקליהם אין מנוס ולנכבדיהם
- 12 תשיב לבוז. וכול יקום הבלי[הם תשיץ לא]ין. ואנו עם קודשכה במעשי אמתכה נהללה שמכה
- 13 ובגבורותיכה נרוממה תפ[ארתכה בפול] עתים ומועדי תעודות עולמים עם מברוא יומם ולילה
- 14 ומוצאי ערב ובוקר. כיא גדולה מ[חשבת כבו]דכה ורוזי נפלאותיכה במרומיכה ל[הרי]ם לכה מעפר
- 15 ולהשפיל מאלים
- 16 רומה רומה אל אלים והנשא בעו[ו] מלך המלכים. שמתה על[מ]עליכה יפ[וצו]
- 17 [כו]ל[ב]ני חושך ואור גודלכה יו[פייע על כול אלים ואנשים והיה לאש בוערת במחשכי אב[נים]
- 18 [באבדו]ש[אול תאקד לשרפ]ת עולמים לאכול פול פושעים לאיץ שארית בכול מועדי עולמים [
- 19 [את כול הודות המלחמה יספרו שמה ואחר ישובו אל מחצותמה שמה לסרך [

חסרות כאחת עשרה שורות

5 ויקרא כושלים פגם בעור שבין התיבות (ראו תצלום 3400); אין 4QM^a ואין || 6 לנאלמים 4QM^a נאלמים; לרנן 4QM^a חסר; ונותן לנמוגי ברכים 4QM^a ולנמוגי ברכים; חזוק 4QM^a חזוק || 7 ואמוץ 4QM^a ואמוץ; מכים = קבים; [ל]ם 4QM^a [הק]שות והקסר קצר מזה שבמגילה השלמה ושתי הגרסות עניין 'חזוק וקושי' (קיסטר); יתמו כול גויי 4QM^a יתם כול גואי || 8 ולכול גבוריהם 4QM^a ולגבו[ריהמה]; מעמד יקום; שמכה 4QM^a שמך || 8-9 השומר ... [צמכה] 4QM^a נוסח קצר: המליא חסדיך בנו || 10 מבריתכה 4QM^a מבריתך; ואתה 4QM^a ועתה || 11 ולקליהם 4QM^a ולקליהמה ולא ולקליהמה || 12 יקום הבלי[הם] פגם בעור שבין התיבות; עם קודשכה 4QM^a עמכה || 13 ובגבורותיכה 4QM^a [ובגב]רתכה; נרוממה תפ[ארתכה] אפשר שהלשון בעותק 4QM^a הייתה שונה אבל קריאתו של באייה פל[א]ת[כ]ה חסרת יסוד; ל[הרי]ם במגילה הגדולה יש די מקום לקריאה [ל]לה[רי]ם כידין || 18 פושעים הווייו ברורה אך אין שריד לאות שלפניה על שארית הגויול ||

- 1 כיא היאה עת צרה לישראל [אל ותצו] דת מלחמה *בכול הגויים. וגורל אל בפדות עולמים
- 2 וכלה לכול גוי רשעה. וכול ע[תודי] המלחמה ילכו וחנו נגד מלך הכתיים ונגד כול חיל
- 4 בליעל הנועדים עמו ליום נ[קם] בחרב[אל]
- 4 ועמד כוהן הראש ואחיו הכ[הגנים] והלויים וכול אנשי הסרך עמו וקרא באוזניהם
- 5 את תפלת מועד המלח[מה אשר בס]פר סרך עתו עם כול דברי הודותם וסדר שם
- 6 את כול המערכות ככו[ל סרך המלח]מה והתהלך הכוהן החרוץ למועד נקם על[פי]
- 7 כול אחיו וחוק את[ו ידיהם במלח]מה וענה ואמר חזקו ואמצו והיו לבני חיל.
- 8 אל תיראו ואל תח[תו ואל ירך לבב]מה ואל תחפזו ואל תערוצו מפניהם ואל
- 9 תשובו אחור ואל [תנצו מפניהם] כיא המה עדת רשעה ובחושך כול מעשיהם
- 10 ואליו תשוקת[ם ותהו המה וכזב] מחסיהם וגבורתם כעשן נמלח וכול קהל
- 11 המונם כמו[ץ הרים וכגלגל] בש[ממה] לוא ימצא וכול יקום הו[ותם מהר ימלו]
- 12 כנץ בקי[ץ] ואת[ם] ה[תחזקו למלחמת אל כיא *מועד מלחמה היום הזה
- 13 לאל על כול הג[ויים וקץ מש]פ[ט על כול בשר]. אל ישראל מרים ידו בגבורת פלאו
- 14 [על] כול רוחי רש[ע וכול צבאות] ג[בורי אלים מתאזרים למלחמה וסודי קדושים
- 15 מתפקדים ליום [קרב] [מלחמה] ה[ל] [לקץ]
- 16 אל י[שרא]ל []
- 17 להסיר בל[יעל] []
- 18 באבדוני חו[שך] []

חסרה שורה או שתיים

1 *בכול מתוקן מן על כול; השוו שוי 13 || 2 גוי = גויי || 10 תשוקת[ם] יתשובתם; [וכזב] הושלם על פי ישעיהו כח 15 || 11 כמו[ץ הרים וכגלגל] על פי ישעיהו יז 13 כמץ הרים לפני רוח וכגלגל לפני סופה || 12 כנץ בקי[ץ] קריאה חדשה המתאימה בדיוק לשרידי האותיות ולאורך הקסר; *מועד מתוקן מן יום || 15 מתפקדים הוצעו קריאות נוספות כגון [מתע]תדים, אולם האות הקטועה אינה תייו; נראה שאפשר לקרוא גם [מתי]תדים, [מתי]תדים או [מתא]תדים || 18 באבדוני חו[שך] קריאה חדשה ||

4QM^a קטע 10 ב*

- 7 ה' [] ° []
- 8 בכתליאים¹ []
- 9 יחלו אנשי הבינים² ידמה להפיל בחללי כתיאים
- 10 המלחמה בכתליאים³ [בש⁴ °°] יחלו⁵
- 11 חללי המצרף לנפול ברזי אל והכ⁶ והנים יתקעו בחצוצרות המקרא
- 12 מלחמה בכתליאים ולמערכה הראיש⁷ []
- 13 ונגש הכוהן החרוץ למלחמה ועמד לפני⁸ המערכה
- 14 וחזק את ידיהמה בגבורות פלאו וענה ואמ⁹ [הרפ]
- 15 נקם לאכול באלים ובאנשים כיא לוא ° []
- 16 בשר בדם עפר¹⁰ כיא עתה חר¹¹ []
- 17 ועד שא¹² תוכל יסוד רשעה []

שוליים תחתונים

* שאלת שילובו של טור ב חשובה לקביעת כמות הטקסט החסר במגילת המלחמה ולשאלת אופיים של כתבי היד מן המערה הרביעית. הואיל וטור א מקביל לטור יד של מגילה הגדולה צפוי שטור ב יקביל לטור טו. אולם הטקסט שבו אינו מתאים לזה של טור טו. זאת ועוד, לפי קביעת ידן שמספר השורות במגילה הגדולה היה כעשרים אין מקום לטקסט של טור ב בשורות החסרות בתחתית טור טו, ומתבקשת המסקנה שבאמת 4QM^a הוא טופס שונה משמעותית ממגילת המלחמה. אולם אם נסכים שמספר השורות החסרות היה כשלושים (עיינו במבוא) טור ב ממלא את כל השורות החסרות בתחתית טור טו ויוצר רצף ברור של מהלך האירועים מטור יד ועד טור טז: בטור יד הלוחמים מרוממים את ה' בשירים לפני הקרב (סוף הטור החסר); בטור טו הכוהנים מעודדים את הלוחמים לפני הקרב וטור ב של הקטע ממערה 4 (= סוף טור טו) מתחילה "המערכה הראשונה" ו"הכוהן החרוץ למחמה" מתייצב לפני המערכה ומחזק את ידי הלוחמים. בטור טז נמשך תיאור מלחמת אנשי הבינים ו"כוהן הרואש" מתייצב לפני המערכה ומעודד את הלוחמים. מבחינת העניין אפשר לחבר את הטקסט של 4QM^a ישירות לזה של תחילת טור טז: **ועד שא¹² תוכל יסוד רשעה עד תום כול מקוד¹³ (שי החרגה) (השוו יהושע ח 24) || 13 החרוץ באייה קורא החרוש || 15 ובאנשים** הנז' כנראה מתוקנת מלמ"ד || **16 בשר בדם עפר** קריאה חדשה על פי תצלום 42.473; נראה שהמילים האלה הן כינויים לאדם אך ההקשר קטוע; באייה קורא **בשר כדם עפר** || **17 תוכל** מתוקן לכאורה מן תיקד אך אפשר שגם התייו מתוקנת (אולי מיו"ד) או מוספת שכן היא צמודה לתיבה שאול ואם כן מלכתחילה נכתב יקד או ייקד, אחר כך הוספה התייו והלמ"ד הוגבהה. יק"ד פועל עומד הוא; **יסוד** באייה קורא וסוד ||

טור טז (+ 4QM^a קטע 11 ב שוי 14-1)*

- 1 עד תום כול מקוד[שי ההרגה]. אל ישראל קרא חרב על כול הגואים ובקדושי עמו יעשה גבורה
2
3 את כול הסרך הזה יעשו[ביום ה]הואה על עומדם נגד מחני כתיים ואחר יתקעו להמה הכוהנים בחצוצרות
4 הזכרון ופתחו שערי המ[לחמה וי]צאו אנשי הבינים ועמדו ראשים בין המערכות ותקעו להם הכוהנים
5 תרועה סדר והראשונים יהי[ו נפשות]ים לקול החצוצרות עד התיצבם איש על מעמדו ותקעו להם
6 הכוהנים תרועה שנית[ידי התק]רב ובעומדם ליד מערכת כתיים כדי הטל ירימו איש ידו בכלי
7 מלחמתו וששת ה[כוהנים] יתקעו[ב]חצוצרות החללים קול חד טרוד לנצה מלחמה והלויים וכול עם
8 השופרות יריעו[תרועת] מ[לחמה ב]קול גדול ועם צאת הקול יחלו ידם להפיל בחללי כתיים וכול
9 העם יחשו קול התרועה והפחדים יהיו מריעים בחצוצרות החללים והמלחמה מתנצחת בכתיים
10
11 ובהתאזר [בליעל] לעזרת בני הושך וחללי הבינים יחלו לנפול ברזי אל ולבחון במ כול חרוצי המלחמה
12 והכוהנים יתקעו[ב]חצוצרות המקרא לצאת מערכה אחרת חליפה למלחמה ועמדו בין המערכות
13 ולמתקרבם למלחמה יתקעו לשוב. ונגש כוהן הרואש ועמד לפני המערכה וחזק את
14 לבבם ב[גבורת אל ואת] ידיהם במלחמתו
15 וענה ואמר[חוקר לב אל ול]בב עמו יבחן במצורף ולוא [חלליכם כיא מאז שמעתם
16 ברזי אל ואתם התחזקו ועמדו בפרץ ואל תראו בהש[פך דם חללים] להם ליה[ו]ם []
17 כגבור[נאמן ועזר פדותו] ל[]

4QM^a קטע 11 ב**

- 15 [] י אמת ולהפליג לב נמס לחזק []
16 [] ממה היום הזה יכניענו אל יש[אל]
17 [] יגופנו [] לאין מעמד והתה לאל[ה המלוח]ה ולעמו הישוע[ה] לוא
18 [] יחזר שריד[פ]מעט לבליעל וברית אל שלום לישראל בכול מועדי[עולמים]
19 ואחר הדברים האלה יתקעו הכוהנים לסדר מלחמה שנית עם כתיים[איש ובעומדם איש]
20 על מצבו יתקעו הכוהנים תרועה שנית על ידי התקרב ובהגיעם למ[ערכת פתיאים כדי]
21 השל ירימו ידם איש בכלי מלחמתו והכוהנים יריעו בחצוצרות[ה]חללים קול חד טרוד
22 [לנצה מלחמה והלויים] וכול עם השופרות יריעו בק[ול]
23 [] לה[פיל בחללי האשמה] תרועת[ה]

חסרות כארבע שורות

* הטקסט של טור טז ממשיך את זה של 4QM^a 10 ב 17. באייה צירף לפני הטור הזה את הקטע על דברי ההשתבחות (קטע 11 א). רוב החוקרים סבורים שבקטע 11 א אינו שייך למגילת המלחמה (עיינו במבוא למגילת המלחמה, במבוא למגילת ההודיות ובהערה לקטע הזה במגילת ההודיות) || 1 מקוד[שי ההרגה] על פי ירמיהו יב 3 || 5 תרועה סדר 4QM^a [תרועות סדר] || 5-6 ותקעו להם הכוהנים 4QM^a [והכוהנים יתקעו להמה] || 8 ידם 4QM^a [ידמה] || 9 והפחדים ... החללים 4QM^a חסר כנראה; בכתיים 4QM^a בכתיים; אחרי התיבה הזאת יש שורה חלקה ובעותק 4QM^a מקום חלק || 12 בחצוצרות המקרא 4QM^a חסר; ספק אם יש מקום לוויי הראשונה של בחצוצרות (מטושטש) || 14 ידיהם 4QM^a ידיהמה || 15 [ולבב 4QM^a ולב; ולוא 4QM^a לוא || 16 בהש[פך] קריאה חדשה על פי 17 || ** עד עתה סברו שהטקסט הזה חופף לתחילת טור יז. ובאמת הוא המשך ישיר של טור טז ומתאר שלב מלחמה שונה מזה שבטור יז || 15 ולהפליג באייה קורא ולהסיג, ישי קוראת להביא ||

טור יז (+ קטעים 4, 7)*

- 1 ושם שלומם כדלק עושי רשעי' בחוני מצרף ושנן כלי מלחמתה ולוא יכהו עד [כלות פול אנשי גורל]
- 2 רשע. ואתמה זכורו משפטי' [נדב ו'אב'ה'וא בני אהרון אשר התקדש אל במשפטם לעיני [פול העם ואת אלעזר]
- 3 ואיתמר החזיק לו לברית [פחזת] עולמים
- 4 ואתם התחזקו ואל תיראום [פיא א] המה, לתהו ולבהו תשוקתם ומשענתם בלוא היה ולוא [נהיה פיא מאל]
- 5 ישראל כול היה ונהיה והוא' מושל' בכול נהיי עולמים. היום מועדו להכניע ולהשפיל שר ממשלת
- 6 רשעה. וישלח עזר עולמים לגורל' ב'יתו, בגבורת מלאך האדיר למשרת מיכאל באור עולמים.
- 7 להאיר בשמחה ברית ישראל שלום וברכה לגורל אל. להרים באלים משרת מיכאל וממשלת
- 8 ישראל בכול בשר. ישמח צדק במרומים וכול בני אמתו יגילו בדעת עולמים. ואתם בני בריתו
- 9 התחזקו במצרף אל עד יניף ידו וזמלא מצרפיו רזיו למעמדכם
- 10 ואחר הדברים האלה יתקעו *הכהנים להם לסדר דגלי המערכה. והראשים נפשטים לקול החצוצרות
- 11 עד התיצבם איש על מעמלו. ותקעו הכוהנים בחצוצרות תרועה שנית יידי התקרב. ובהגיע
- 12 אנשי [הבינים ליד מע] רכת כתי'ם כדי הטל ירימו איש ידו בכלי מלחמתו והכוהנים יריעו בחצוצרות
- 13 החללים [והלויים ופול] עם השופרות יריעו תרועת מלחמה. ואנשי הבינים ישלחו ידם בחיל
- 14 הכתיים [ועם צאת קול] התרועה יחלו להפיל בחלליהם. וכול העם יניחו קול התרועה. והכוהנים
- 15 יהיו מריעים בחצוצרות החללים והמלחמה מתנצחת בכתיים וכול חיל בליעל נגפים לפניהם
- 16 ובגורל השלישי' [ל]הפיל חללים
- 17 ברזי אל ו [ל]

חסרות כשלוש עשרה שורות

* בתחילת הטור נמשכים דברי העידוד לאחר מלחמת אנשי הביניים ונפילת חללים מקרבם (טו 11). נראה שלאחר נפילת החללים יוצאת המערכה החליפה (טו 12), הכוהן מחזק את ידיהם (טו 13-18), המערכה החליפה נלחמת (4QM^a קטע 11 ב שוי 19-23). לאחר מכן ממשיך הכוהן בדברי העידוד. יושם לב שדברי עידוד חוזרים לפני כל מערכה כעדות הביטוי החוזר ואחר הדברים האלה (4QM^a קטע 11 שוי 19, 1QM יז 10) || 1 שלומם = שלומם || 2 משפט שרידי האות האחרונה מתאימים בדוחק לקריאה הזאת, אך עד כה לא הוצעה קריאה עדיפה; השוו [זכור] את משפט קורה חוכמת רז נהיה, 4Q423 קטע 5 שוי 1 || 4 אץ השלמה מתאימה בדיוק לאורך הקטר ואי אפשר להמיר את התיבה השנייה במילה ארוכה יותר || 5 והוא' מושל קטע 7 מצטרף לכאן ישירות || 6 בריתו קריאה חדשה על פי שימוש המילה ברית בשוי 7-8; הקריאה המקובלת פ'ותו נסמכת על טו 1; למשרת מיכאל פגם בעור שבין התיבות || 7 ברית קטע 7 מצטרף לכאן ישירות || 9 התחזקו ... למעמדכם קשה; אולי יש לפרש בדומה לדין: 'החזיקו מעמד בתקופת הייסורים שקבע האל (ימי שלטון בליעל) עד שהאל יניף את ידו (כדי להכות את בליעל) ויסיים את התקופה שקבע כדי לבחון ולטהר אתכם על פי תוכניתו הנסתרת לקיומכם (לחזוק מעמדכם) || 10 *הכוהנים תלויה מעל המילה יתקעו ועל פי נוהג סופרי המגילות יש לקרוא הכוהנים יתקעו להם, אולם סדר מילים זה חריג במקרא ובמגילות, כגון מלכים א כא 1 || 16 להפיל ולא לנפול || 17 ברזי אל ון דר פלוג קורא [ומיכאל, השוו שוי 6-7] ||

טור יח (+ קטע 6 + 1Q33 קטע 1)

- 1] ובגורל השב[י'ע'י' בהנ'שא יד אל הגדולה על בליעל ועל כול ה'ל'ל ממשלתו במגפת עולמים
- 2 [ועמו פול צבאות מלאכים] ותרועת קדושים ברדף אשור ונפלו בני יפת לאין קום וכתיים יכתו לאין
- 3 [שאריית ופליטה למו כ'יא] א'תה'ה משאת יד אל ישראל על כול המון בליעל. בעת ההיאה יריעו הכוהנים
- 4 [תרועה גדולה בחצוצרות] וות הזכרון ונאספו אליהם כול מערכות המלחמה ונחלקו על כול מ'חני פ'תיים
- 5 להחריםם וכאזן השמש לבוא ביום ההואה יעמוד כוהן הרואש והכוהנים והל'יים אשר
- 6 אתו וראש[י כול מצרפ] ות' הסרך וברכו שם את אל ישראל וענו ואמרו ברוך שמכה אל א'לים כיא
- 7 הגדלתה ע'ם ע'מכ[ה צד] להפליא ובריתכה שמרתה לנו מאז ושערי ישועות פתחתה לנו פעמים רבות
- 8 למען בריתכה ותרא ענינו כטובכה בנו ואתה אל הצדק עשיתה למען שמכה
- 9
- 10 [ובגבורה] ת'כה הפלתה עמנו הפלא ופלא ומאז לוא נהיתה כמוהה. כיא אתה ידעתה למועדנו והיום הופיע
- 11 לנו כ'יא[היום הראי] תנו יד חסדיכה עמנו בפדות עולמים, להסיר ממשלת אויב לאין עוד, ויד גבורתכה.
- 12 ובמל[חמתכה התנשא] ה ידכה על אויבינו למגפת כלה. ועתה היום אץ לנו לרדוף המונם כיא אתה
- 13] חלשים] ולב גבורים מגנתה לאין מעמד. לכה הגבורה ובידכה המלחמה ואין
- 14] ותעש שמש לחפ] ציכה ומועדים לרצונכה וג'בול[היום והלילה מפ] לכה ותבצור ממחר
- 15] ל[] []

4QM^a קטע 13

- 1] ע[ם אלים נש].
- 2] [הקטן בכס ירדוף אל]
- 3] עול מ'ים] ואחר הד[ברים האלה יתקעו] הכוהנים
- 4] [החצוצרות ובעומדם לדגליהמה א'יש' ע'ל]
- 5] ובקודם ל'מערכת כתיאים כדי הטל ירימו ידם] בכלי המלחמה [הכוהנים]
- 6] [יריעו בה] צוצרות החללים קול חד טרוד והלויאים וכול[עם השופרות יריעו]
- 7] [מערכות הב] נים זואת אחר זואת ואין רוח ביניהמה כיא]
- 8] [ל] [וענו כול העם והרימו קול אחד ואמרו]
- 9] [עול].

1 ח'ל'ל קריאה חדשה על פי א 15; שרידי האות הראשונה מתאימים יותר לתי"ו אך קריאה מעין ה'ל'ל פחות מתאימה לעניין; על אפשרויות קריאה נוספות ראו יונגלינג, עמ' 363-364 || 3 משאת יד להכות, השוו שוי' 1 || 6 א'לים על האפשרות לצרף לכאן קטע זעיר, ראו פואש, חיים, עמ' 489, העי' 135 || 8 תרא ענינו על הצעות ההשלמה השונות ראו יונגלינג, עמ' 370; מן השורה הזאת למדים שהרווח שבין שני חלקי הטור גדול מזה הנראה בתצלום || 9 לא ברור מדוע השורה חלקה; הטקסט שבשוי' 10 נראה כהמשך רצוף של הטקסט בשוי' 8 || 10 כיא אתה מתוקן מן ואתה || 13 מגנתה 'החלשת', השוו איכה ג 65 || 14 [ותעש שמש לחפ] ציכה קריאה חדשה; וג'בול ולא וג'מול; ממחר נראה שיש רווח לאחר הרייש || 15 כאן נקטע רצף המגילה. אולם נותר קטע גדול השייך לסוף המגילה. החוקרים נחלקו בשאלה אם הקטע הזה הוא מטור יט או מטור כ, ראו יונגלינג, עמ' 378-379; 4QM^a קטע 13 שולב כאן משום שהוא ממשך את עניין המרדף אחרי הכתיים שבטור יח || 5 ידמה באייה סבור שהמ"ם הסופית מתוקנת || 7 [מערכות הב] נים באייה קורא [יהו גלה] מים ||

4QM^a קטע 14-15*

[וְאִיִּי]]	1
[הַּ וְתַחֲלֵת]]	2
[וְאֵנּוּ הֵנּוּ עוֹמְדִים לְהַתְקַרֵּב] לְמַלְחָמָה]	3
[]	4
[וְאַחַר יִגֶּשׁ הַכּוֹהֵן אֶל גְּבוּרֵי הַמַּלְחָמָה וְעֵנָה וְאָמַר אֵלֶיהֶם חֲזִקוּ וְאַמְצוּ אֵל תִּירְאוּ]]	5
[אֵל תַּחֲתוֹ וְאֵל תִּשׁוּבוּ כִּי אֶחָדֵךְ אֵל נְטוּיָה עַל כּוֹל הַגּוֹאִים לֹא [תִּשׁוּבוּ]	6
[עַד כָּלֹת בְּלִיעַ לְוַהֲיֵתָּ לְאֵל עֲלִיִּי וְהַמְלוּכָה וְלַעֲמֹ הַיְשׁוּעָה. וְאַתְּ מֵהַ]	7
[בְּמִיָּה] אֶתְּ יִתְקַרְבוּ אֵלֶיָּהּ אֲלֵיָּם בְּ]	8
[וְלִשְׁפוֹךְ דַּמָּה] וְלִשְׁלִיךְ כּוֹל פִּגְרֵי הַמָּה]	9
[וְהָיָה בְּלִיעַ לְכָלֵךְ עֲלֵיָּהּ וְכוֹל רוּחֵי גּוֹרְלֵי יִשְׁמְדוּ]	10
[עוֹלָמִים יַחַד עֲלֵיָּהּ]]	11
[מְלַחְמָה]]	12

* בקטע זה מחזק הכוהן הגדול את הלוחמים לפני הבסת הכייתיים והוא משתלב כאן יפה וקודם לטור כ ששם הכייתיים כבר מובסים, שוי 9-11; הקטע הזה התאים כנראה לטקסט של טור [יט] החסר במגילה אך אין לדעת כמה שורות חסרות לפניו ולאחריו || 2 [] הַּ וְתַחֲלֵת באייה קורא [] עֲוָה וְתַהֲלוּכָה או וְתַהֲלִיכָה, ואין להכריע || 3 עוֹמְדִים על פי תצלום 41.847; לְהַתְקַרֵּב לקרוב למלחמה, להילחם, השוו שוי 8 ועוד מקומות || 5-6 הוּשַׁלְּם עַל פִּי טו 4-8 || 6 [תִּשׁוּבוּ] על פי ישעיהו יד 26-27 || 7 [כָּלֹת בְּלִיעַ] ל על פי שורה 10 || 8 אֶתְּ ... אֲלֵיָּהּ באייה קורא [ט]מָאֵתוּ יִתְקַרְבוּ אֵלֶיָּהּ] || אֲלֵיָּם

חיבורים עבריים מקומראן

טור כ (קטעים 2, 8 + 1Q33 קטע 2 + 4QM^b קטע 1)*

- 1 [לעג וקלס לַג] בורים. כיא קדוש אדירנו ומלך הכבוד אתנו וצבֵּא רחמי עם צעדינו ופרשינו]
- 2 [כעננים וכעבי ט] לַ לַכסות ארץ וכזרם רביבים להשקות משפט לכֵּ [ול צאצאיה. קומה גבור]
- 3 [שבה שביכה איש כְּבוֹד שו]ל שללכה עושי חיל. תן ידכה בעורף אויביך ורגְלֵךְ [על במותי]
- 4 [חלל. מחץ גוים צֵרִיכֵה וחרבך תואכל בשר. מלא ארצכה כבוד ונחלתכה ברכה. ה]מון מקנה]
- 5 [בחלקותיכה כסף וזהב] בְּהִיכלותיך. ציון שמחי מואדה והגלנה כול ערי יהו[ה]. פתחי]
- 6 [שעריך תמיד להביא אליך] חיל גוים ומלכיהם ישרתוך והשתחוו לך [כול מעצמי]
- 7 [ועפר רגליך ילחנו. ב]נות [ע]מי הבענה בקול רנה. עדינה עדי כבוד ור[ה]ינה במלכות
- 8 [כבוד שובה אל למחנ]יכה וישראל למלכות עֹלמים
- 9 [ואחר יאספו המח]נה [ב]ל [י]לה ההוא למנוח עד הבוקר ובבוקר יבואו עֹד מְקוֹם המערכה
- 10 [אשר נפלו שם ג] בְּוִרֵי כתיים והמון אשור וחיל כול הגוים הנקהלים אִם [מתו ר]וֹכֵחַ חללים
- 11 [לאִין מְקַבֵּר אשר] נפלו שם בחרבֵּא ונגש שם כוהן הַרְוֵאש ומשְׁנֵהוּ [ואחזי הכהנים]
- 12 [והלזים עם נשיא ה]מלחמה וכול ראשי המערכות ופקודי[הם]
- 13 [ורצנו יחזו בעומדם על] [ה]לֵלֵי כתיים והלֵלֵי שם [א]ת אל [ישראל ו]ענו ואמרז כלה בליעל]
- 14 [המלוכה לאל עליון ול עמו הישועה]

4QM^a קטע 16**

- 2 [] זבין כול העדה אִם []
- 3 [] עֹם קודש וממלכות כו[ה]נים []
- 4 [] יקבֵּא כול ישראל ירושלים []
- 5 [] ה ורוממו את גבורת[]

טור כ: * (= יט) עיינו בהערות לטור יח שוי 15; ההשלמות נסמכות על טור יב; יושם לב שבחלק המגילה 1Q33 קטע 2 שרדו אותיות של טור נוסף, נראה שזה טור כא של המגילה כסברת קרמיניאק || 5 בְּהִיכלותיך בעותק 4QM^b יש מקום חלק אחרי התיבה הזאת; מואדה 4QM^b מאוד []; מואדה = מאד עם ה"א בסופה לציון תואר הפועל, כנראה נהגתה môda בתנועה ממושכת ובטעם מלעילי; התנועה הממושכת מסומנת באל"ף ובוי"ו יחדיו; ראו א' קימרון, "ראש ואחיותיה", לשוננו סה (תשס"ג), עמ' 243-247 || 10 [מתו] או [] וַיֵּ || 13-14 הושלם על פי 4QM^a קטע 14-15 שוי 7, והשוו ר 6 || קטע 16: ** בקטע הזה מדובר על שיבת הלוחמים אל ירושלים ויש בו דברי הודיה כפי שמתואר במקבילה, יב 17; נראה שהוא תוכף לטקסט ששרד בטור כ || 3 קודש וממלכות באייה קורא קודשו ממלכות; הקריאה כאן נסמכת על שמות יט 6; השומרונים קוראים *קדש כנגד קדוש בנוסח המסורה ||

1	קורה ועדתו 00	ש משפטן	[
2	לעיני כול קהלן	משפט לאותן	[
3	ושר מלאכיו עם	צבאותיה מה לרשות יד במלחמת היום והזה. לרכב ולפרש תשחקו	[
4	ויד אל תגוף	את כול בני 0000 לכלת עולמים וכהנין יכפרו בעדכם וה על פשעייכם	[
5	קודשו בשחת עולם	ואחרן והעדה וכן ול הנשין	או ילכו למערכות האויב
6	וזה הסרך כחנותמה ובמסעמה	למחלוקתמה מן למים סביבה מחוץ למחנות	[ואשה ונער זעוט וכול איש מנוגע לוא יבואו אל
7	המערכה ואנשי החרש	המזרחי יפקודום להיות אנשי ממן איהם לן שמרותמה מ צאאתמה אל המערכה לעד שובמה	ואלפים אמה יהיה בין ה מחנה ליד ודבר
8	ערוה לוא יראה סביבותיה	הן אבצאתמה לערוך המלחמה להכניען אויב יהיו מהמה פטורין להכניען ע אוי בגורל ולשבט ל שבט לפיא פקודין לדבר יום ביומו למלחמת	
9	היום ההואה מכול שבטיה	הן אצאו מחוצה למחנות אל בית מן ועד ואחר יצאו אליהמה הפתחים והלויים וכול שרי המחנות ועברו שמה לפני כול המערכות	
10	לאפים ולמאות ולחמשים	ולעשרות וכול איש אשר לוא יהיהן שחרד ממקודו בלי לה ההואה לוא יצא אתמה למלחמה כיא מלאכי קודש במערכותמה יח עמהמה	
11	ובכלות המערכה הנצבה	למלחמת היום ההואה לעבור לכולן מערכות ה מלחמה ועמדו שלוש מערכות מערכה אחר מערכה ורוח ישימו בין המערכות ואחר	
12	חליפות למלחמה אלה אנשי בינים	ולעומתמה אנשי הרכב ליד המערכות. ואם אורב ישימו למערכת שליש מערכות אורבים יהיו חוק ולוא יקרן למערכת	
13	המלחמה. וחצוצרות התרועה	יש מעו ואנשין הבינים יחלו להפיל בחללי האשמה ואחר יקום האורב ממקומו וסדר גם הוא ה את מערכותן למלחמה	
14	והמאסף מימן ומשמאול	ובאחר ובפנים מא רבעת הרוחנות יאספו להלחם מלחמות כלה. והיו כול המערכות הנגשות למלחמת האורב נצבות במקום	
15	אחד. המערכה האישונה	ת צא למלחמה והשנית עומדת לסדרין המה על מעמדמה עם מלא עונתם הראישונים ישובו וקמו	
16	השנן	לבערוך המלחמה ומלאה המיערכה השנית את עונתה ושובו וען מדו על מעמדמה	
17	והשלישית	הלויים ואנשי הסרך והכוהנים ככול עת מריעים בחצוצרות לזבשים	
18	ואבנט בך	מגבעות אלה בגדי מלחמה	
19	ככול הסרך הזה	שרי המחנות	
20	לן כול	מלאו לכל	

* הקטע הוהדר מחדש, ראו קימרון, מהדורות (ב), עמ' 79-85; מתוארת בו מלחמת המחלקות (שוי' 6 ואילך) שהיא השלב האחרון של המלחמה הכוללת. משום כך מקומו בסוף החיבור, אחרי תיאורי המלחמה בכיתיים || 4 על פשעייכם באייה קורא כול נשאי || 6 ובמסעמה למחלוקתמה קריאה חדשה || 7 יפקודום באייה קורא ופקודים; מ צאאתמה אל המערכה קריאה חדשה || פטורין ... בגורל ראו קימרון, שם עמ' 83 || 9 אצאו באייה קורא אצאו || 10 יצא באייה קורא אצאו || 11 ובכלות באייה קורא אצאו; מ צאאתמה אל; ועמדו באייה קורא יעמדו || 12 יקרן באייה קורא יקומו || 13 יש מעו המים נראית בתצלום 42.474; גם התיבה מתוקנת || 14 מלחמות באייה קורא במלחמות || 15 לסדרין המה השו"ח 6; עונתם המים הסופית כתובה ברוח שבין התיבות והיא תוקנה ממים מצעית ||

4QM^a קטע 17

[ם]	1
[מה ולכול צבא]ות	2
[ם ואחר'י °]	3
[ספר התהלים ואו'°]	4
[שלום]וברכה. ככה יעשו ע'	5
[לשרפת כ]לה	6
[ושאר]ית לוא תהיה	7
[מה כו'°]	8

4QM^a קטע 18

[מ'°°]	1
[קול אה]ד	2
[וא]הר יתקעו]	3
[להפי]ל בחללים וה'	4
[ם סוף °]	5
[ל'°]	6

4QM^a קטע 20

[י'°י מק]	1
[י]שאל לפיא פק[ודיהמה	2
[עשרים] שנה יחלק]	3
[שמ'הת °]	4
[ות'כ°]	5

4QM^a קטע 24

[חרב °]	2
[ממשלת כול אלים] יהללוהו	3
[בשיר]ובתהלה לחד עם בני אלים]	4
[ל] ל ממשלתמה]	5

קטע 24: 3 אלים באייה בוחר לקרוא האל[י]ם ||

מגילת המלחמה ב*

4Q285 קטע 1

- 1 [] ׁם ועל []
 2 [] ׁם למען שמכה ומׁ []
 3 [] את מיכאל גבריאל [] שריאל ורפאל
 4 [] עם בחירן []

4Q285 קטע 3

- 2 [] הלויאים וחצ[וצרות
 3 [] ה[ה] בל לריע בהם []
 4 [] י כתיים וזום []
 5 [] ל []

4Q285 קטע 4

- 1 [] ובאה[ת] תנגף רשעה []
 2 [] לעיני נשיא העדה וכול ישראל אל []
 3 [] ה[ה] כתוב עליהם בספר ישעיהו הנביא []
 4 [] לשבוד אשור בארצי ו[על] ה[ה] אל [בוסנו] []
 5 [] ונסו מלך ה[ה] כתיים ו[אנשי] חילו הגותרים []
 6 [] ורדף אחריהם נש[ש] יא העדה עד הים ה[ה] גדול ויבוא חיל הכתיים []
 7 [] באוניות בים לגו[ו] ס מפני ישראל. בעת ההיא ה[ה] יקים אדוני []
 8 [] סער בים ואת גליו [יעמיד עליהם ונעכרו עליהם] מימי []
 9 [] ופג[ו] ושבו אל היבשה. בעת ההיא יתפשו []
 10 [] את מלך הכתיים ו[הביאוהו לפני נשיא] העדה []

* עיינו במבוא, עמ' 109 ||

קטע 3: 4 וזום הקרעים לא אורח במדויק אך שלוש הבאותיות הראשונות שלמות והקריאה בטוחה למדי ||
 קטע 4: 1 [ובאה]ת השלמה חדשה, השוו ירמיהו י 8 || 4 א[בוסנו] על פי ישעיהו יד 25 כהצעתה של אפרת חבס, עיינו
 קימרון, מהדורות (ב), עמ' 88 || 7 [לגו]ס או [וינוס] כאיו || 8 יעמיד איו קוראים [ו]עמוד; ונעכרו אין לתקן את
 הטקסט כהצעת איו, עיינו קימרון, שם || 10 [ו]הביאוהו או ויביאוהו כאיו ||

4Q285 קטע *7

- 1] כאשך כתוב בספר [ישעיהו הנביא וְנִקְפוּ
- 2] סבכי היער בברזל והלבנון באדיר] פֹּל ויצא חוטר מגזע ישי
- 3] ונצר משורשי יפרה [הואה] צמה דויד ונשפטו את
- 4] מלך הכתיים והרשיעהו כאשמתו [והמיתו נשיא העדה צמה
- 5] דויד ויצאו פול הנשים בתופים ובמחוללות וצוה כוהן
- 6] [הרזאש ושהרו את הארץ]ללי כתיים [ל] [

11QM (= 11Q14 קטע 1 ב + 4Q285 קטע 8)*

- 1] []
- 2] [] וברכם בשם [אל]
- 3] ישראל וענה [ואמר לפני פול בני] ישראל ברוכים אתם
- 4] בשם אל עליון] [וברוך שם קודשו
- 5] לעולמי עד וברוכים] [תו וברוכים כול
- 6] מלאכי קודשו
- 7] יברך אתכם אל עליון ויאר פניו אליכם ויפתח לכם את
- 8] אוצרו הטוב אשר בשמים להוריד על ארצכם
- 9] גשמי ברכה טל ומטר יורה ומלקוש בעתו ולתת לכם פרי
- 10] תנבות דגן ותירוש ויצהר לרוב והארץ תנובב לכם פרי
- 11] עֲדָנִים ואכלתם והדשנתם ואין משכלה בארצכם
- 12] [ו]לוא מוחלה שדפון וירקון לוא יראה בתבואתיה
- 13] [ואין] כול נגע וז]כשול בעדתכם וחיה רעה שבתה מן
- 14] [הארץ ואין דב]ר בארצכם כיא אל עמכם ומלאכי
- 15] [קודשו מתיצב]ם בעדתכם ושם קודשו נקרא עליכם
- 16] [] לַעַד וּבְקִרְבְּכֶם]

קטע 7: * הקטע ממשיך מבחינת הלשון והעניין את קטע 4, ראו קימרון, שם, עמי 89 || 1 [כתוב] ישעיהו י 34 ||
 4 והמיתו = וְנִקְפוּ || 6 ההשלמה נעשתה על פי מגילת המלחמה ז ומטהרי הארץ ועל פי יחזקאל לט 11-16 ||
 11QM: *הברכות לאחרית הימים שבקטע מקומן לאחר השמדת הרשעה ומלך הרשעה. בטור א של 11QM קטע 1 שרד מעט
 טקסט בסוף שורה 5] ב]ם ובסוף שורה 6] לו. גויט צירפו לטור שלושה קטעים נוספים: קטע b ובו המילים [ד]יד (סוף שורה
 7), [חז]טר (סוף שורה 10), [צמ]ח (סוף שורה 11), קטע c ובו האותיות] לה (סוף שורה 13), וקטע d ובו המילים מְכוֹל] הַלְלִי
 (סוף שורה 15). הטקסט שבקטעים b, d (שורות 10-11, 15) מתאים לטקסט של 4Q285 קטע 7 שורות 2-6 ואם צירוף הקטעים
 נכון הרי שהטקסט של 11QM קטע 1 טור ב תוכף לטקסט של 4Q285 קטע 7. אמנם שילוב הקטעים אינו בטוח והחפיפה
 לטקסט של 4Q285 קטע 7 היא בכמה אותיות בלבד, וראו נורטון. שימו לב שהמילה] ב]ם שבעותק 11QM טור א שוי 3
 מתאימה אולי למילה המשוחזרת [בים] שבעותק 4Q285 קטע 4 שוי 8. על האפשרות שבסוף מגילת המלחמה עמד המזמור
 למשכיל, 4QM^a קטע 11, עיינו בעמי 103, 110, שימו לב שגם מגילת ההודיות וגם מגילת סרך היחד נחתמות בדברי שבח בגוף
 המדבר. || 12 מוחלה = מְחַלָּה ||

מגילת המקדש

מבוא

החיבור נתון בחמישה כתבי יד; שלושה נמצאו במערה האחת עשרה ושניים במערה הרביעית. במגילה הגדולה (11QT^a) השתמרו כמעט כל הטורים, סך הכול שישים ושישה. אולם מן הטורים שבתחילתה נשאר רק מעט טקסט קריא ובכל הטורים חסרות השורות העליונות. מספר השורות המשוער שונה בחלקים השונים של המגילה: עד טור מד – עשרים ושתיים, מטור מה ועד טור מח – עשרים ושש, מטור מט ועד טור ס – שלושים, מטור סא ועד טור סו – עשרים ושבע, ובטור סז – כשבע. מספרי השורות שבמהדורות נקבעו על פי השורה הראשונה ששרדה בכל טור ולא על פי סדר השורות המשוער של המגילה בשלמותה. כתבי יד אחרים משלימים הרבה מן הטקסט החסר מטור טו ואילך. כמעט כל קטעיהם שולבו במקומם. חילופי הנוסח שבין כתבי היד הם בעיקר חילופי כתיב ולשון. החיבור 4Q365a הופרד מן החיבור "דברי תורה מעובדים", 4Q365, ראו וייט וטוב בסדרת התגליות כרך יג, עמ' 319-333. כבר ידן שילב במהדורתו את הקטעים מן המגילה הזאת שהטקסט שבהם חופף לזה של מגילת המקדש. במהדורתו הובאו כל הקטעים של 4Q365a ונקבע מקומם המשוער של שניים מן הקטעים שהטקסט שבהם לא שרד במגילת המקדש. רק כמה קטעים זעירים לא נודע מקומם והם הובאו אחרי הטקסט של המגילה. ועדיין לא בבטוח שהחיבור הזה זהה למגילת המקדש. על פקפוקים דומים בשאלת שיוך 4Q524 עיינו בהערות לטור סד. כאן ראוי לומר דבר חדש על קטעי 11QT^c. פלורנטינו גרסייה מרטינו פירסם שלושה קטעים של 11QT^c בסדרת התגליות, כרך כג, עמ' 411-414. הוא מפקפק בשאלה אם לשייך את כתב היד הזה לחיבור משום שרק בקטע הראשון נמצאה חפיפה למגילה הגדולה. הטקסט של הקטעים האחרים אינו חופף לדעתו לזה של המגילה. אולם באמת קטע 2 מקומו בטור האחרון של המגילה והוא חופף לטקסט של 4Q524 (עיינו שם). עוד שני קטעים מכתב היד הזה המוחזקים בידי סוחר עתיקות והם שייכים בוודאות למגילת המקדש. כתבי היד 11QT^a 11QT^b הם מראשית ימי בית הורדוס, 4Q365a 11QT^c הם מסוף ימי החשמונאים או מראשית ימי בית הורדוס, 4Q524 הוא מתחילת מלכות בית חשמונאי (בערך 125 לפני הספירה). אם 4Q524 הוא אכן עותק של מגילת המקדש ואם תיארוכו נכון הרי החיבור נכתב לפני תחילת מלכות בית חשמונאי. ידן, א, עמ' 295-298 קבע על פי תוכן המגילה שהיא התחברה בימי יוחנן הורקנוס או מעט קודם לכן ויש חוקרים שהציעו זמן קדום יותר. אך דומה שאין נתונים של ממש לתיארוך מדויק. גם הימצאות חוקים משותפים למגילה ולמגילות הכתתיות אינה מוכיחה שהחיבור נכתב לאחר הפילוג שכן אפשר שהם היו קיימים בעם ישראל עוד לפני הפילוג לשלושה פלגים. אפילו ידן שסבור שמחבר המגילה השתייך לעדת היחד מודה כי אפשר שהחוקים האלה נהגו בימים קדומים יותר (שם, עמ' 304) ובאמת יש במגילה חוקים שמשותפים לעדת היחד ולחז"ל, כגון איסור גידול תרנגולים בירושלים (ראו להלן). מלאכת פיענוח הטקסט אינה קלה שכן במקומות רבים הקלף נעשה דביק וחלקים מן הטקסט נעטקו לגב המגילה שם הם נותרו בכתב ראי. לפעמים חלק אחד של אות אחת נותר על פני המגילה והחלק השני נעטק לגב המגילה. ידן (א עמ' 7-4) תיאר בהרחבה את מצב השתמרותה של המגילה ואת פתיחתה וצילומה. בעמ' 6 הוא כותב:

כל שלב צולם כאמור, לפני השלב שלאחריו מתוך חשש שמא יבולע לעמוד בשעת הטיפול. לעתים נאלצתי להביא כאן כמה תצלומים של אותו העמוד שכן רק העיון בכל התצלומים מאפשר לפענח את הנוסח שהשתמר. לעזר רב היתה לנו התופעה שכבר הזכרנו: התקלפות הכתב והידבקותו בכתב מראה אל צידו האחורי של העמוד שלאחר מכן (לוח 12). הודות

להדפסת צידם האחורי של עמודים אלה במהופך אפשר לקרוא את התיבות שהתקלפו כאילו נשתמרו על העמוד המקורי. מובן שרק קריאת השרידים שנשתמרו על העמוד המקורי יחד עם האותיות ששרדו בכתב מראה מאפשרת לשחזר במלואו את הנוסח שנשתמר. גם משום כך נאלצנו להרבות בתצלומיהם של כמה עמודים ואנו מקוים שיהיו לעזר בידי הקורא.

נוסיף על דבריו שלפעמים הכתב נדבק פעמיים אל אחורי המגילה (עיינו למשל בלוח *21 שבמהדורת ידן). הדבר הזה מסייע במלאכת הפיענוח. עם זה כפל הכתב עלול להכשיל את המהדיר (עיינו בהערות לטורים לד-לה). בעת הפיענוח יש למצוא את המקום המשוער באחורי המגילה שאותיות מן הטור המתאים דבוקות בו ולחפש שם את האותיות שנעתקו. כדי להקל על הקורא בבואו לבדוק אחר המהדיר נעשו ניסיונות לצרף באמצעים דיגיטליים את הטקסט שבאחורי המגילה לטקסט המתאים שעל פניה, אולם עד כה הניסיונות לא עלו יפה בשל עיוותים של הקלף ואי התאמה בגודל התצלומים.

החיבור הוא תורה מורחבת. מצוותיה נאמרות מפי האל בגוף המדבר. היא פותחת בברית שכרת האל עם עמו וממשיכה בתיאור המקדש וכליו. לאחר מכן מובאים צוים בעניין הקורבנות והמועדים. נזכרים במגילה גם מועדים שאינם בתורה, כגון מועד ביכורי התירוש ומועד ביכורי היצהר. בהמשך מובא תיאור מפורט של המקדש וחצרותיו וטקסי הפולחן הנעשים בהם. לאחר מכן מובאים חוקים הקשורים בטהרת עיר המקדש, היא ירושלים, היא מחנה הקודש, שיש לשמור על טהרתו ולהרחיק ממנו את הטומאה. חוקים אלה שונים מאוד מהלכות חז"ל שגרסו שאין צורך להרחיק את הטומאה מירושלים. בין השאר מוזכר שאין להביא לעיר עורות של בהמות טהורות שנשחטו ונאכלו במקום אחר. מן הדיון בעורות הבהמות נמשך המחבר לדיני מאכלות אסורים וכנראה גם לדיני הכנסת בעלי חיים מסוימים לירושלים. לאחר מכן מובאים דינים בעניין קדושת עם ישראל וקדושת ארץ ישראל. ולבסוף מובאים חוקים רבים מן התורה ובמיוחד מספר דברים. לפעמים מובא הכתוב ללא שינויי תוכן ולפעמים בשינויים ובתוספות. הרחבה ארוכה במיוחד ורבת עניין יש בחוק המלך. מקצת החוקים החדשים שבמגילת המקדש נזכרים גם בחיבורים אחרים של עדת היחד.

עניין מיוחד יש בפרשת המועדים. במגילה נזכרים שני מועדי ביכורים שאינם בתורה ומפורטים בה את הטקסים המיוחדים להם. כידוע בתורה נזכר יום הנף העומר הוא מועד קציר שעורים; שבעה שבועות אחריו נחוג חג ביכורי קציר החיטים. במגילה מוסיפים את מועד התירוש הנחוג שבעה שבועות לאחר מועד דגן החיטים ומועד היצהר (השמן) הנחוג שבעה שבועות לאחר מועד התירוש. הטקסים של מועדי הביכורים דומים זה לזה ועיקרם הוא הבאת ראשית הפרי למקדש. אין לאכול מן הפרי לפני שהופרש חלקם של הכוהנים וגם בטקסים הם האוכלים תחילה. כידוע, הדגן והתירוש והיצהר מסמלים את ברכת האל לעמו ונקל להבין את הדרישה לתת למשרתיו את החלק המובחר תחילה, כדי שהברכה תתמיד. שמות המועדים המיוחדים האלה נזכרים בחיבורים אחרים מקומראן. סעדיה גאון מציין את המועדים האלה בכתאב אל-תמיז' כדברים שנמסרו בשם יהודה האלכסנדרוני (פילון), לפרטים ראו ידן, א, עמ' 81-99;

J. M. Baumgarten, *Studies in Qumran Law*, Leiden 1977, pp. 131-14

עניין מעמדה של ירושלים טעון הבהרה. גם במגילות וגם במקורות חז"ל שרדו עדויות למחלוקת נוקבת בשאלת קדושת ירושלים. במגילות מכונה ירושלים "עיר הקודש", "מחנה הקודש", כלומר עירו של האל. במגילת המקדש נאמר שאין להתיר לטמאים להיכנס לעיר, אין להיפנות לצרכים בתוך העיר ואין לקיים יחסי מין בעיר. ירושלים מזוהה עם ה"מחנה" האמור בתורה שאלוהים מתהלך בתוכו ושעליו נאמר "והיה מחניך קדוש". ולכן יש לשמור על קדושתה. החכמים לעומת זה טענו שהתורה מדברת בשלושה מחנות: מחנה שכינה, מחנה לוי ומחנה ישראל, ואף בירושלים היו שלושה תחומים בהתאם. המקדש הוא מחנה השכינה, הר הבית הוא מחנה לוייה ושאר העיר הוא מחנה ישראל. הם החילו את רוב חוקי הטהרה על

המקדש בלבד וכך איפשרו חיים נורמאליים בעיר. למשל הם איפשרו הקמת בתי שימוש בעיר ואף בהר הבית אך לא בבית המקדש. כדי להקל על הכוהנים חפרו מחילה שמגיעה לתחומי הר הבית ששם מותרת לשיטתם עשיית צרכים.

בעניין כניסת טמאים לירושלים המגילות שופכות אור יקרות על ספרות חז"ל. שנינו בתוספתא כלים בבא קמא א ח-י: 'טמא מת נכנס להר הבית ולא טמא מת בלבד אמרו אלא אפילו מת עצמו שני' ויקח משה את עצמות יוסף עמו". "עמו" במחנה לויה'. מה טעם להזכיר שטמא מת מותר להיכנס להר הבית? הרי התוספתא מונה את מי שאסורים להיכנס לשם. ומה טעם להזכיר שאפילו מת עצמו מותר להכניס, וכי מי יעלה על דעתו להכניס מת להר הבית? אפשר להבין זאת רק בהנחה שהדברים כתובים כדי להוציא מלבם של פלגים כעדת היחיד שאסרו כניסת טמא מת לירושלים. מסתבר שבימים שקדמו לשלטון החכמים חששו תושבי ירושלים מפני הטומאה. החכמים שינו את מעמדה בצמצום את רוב חוקי הטהרה לתחום המקדש. לפרטים נוספים ראו א' קימרון, "הפולמוס על קדושת ירושלים בימי הבית השני", מחקרי יהודה ושומרון: דברי הכנס השישי, קדומים-אריאל תשנ"ז, עמ' 73-77.

החשש מפני הטומאה בירושלים הביא לחקיקת חוקים למניעת טומאה הנגרמת מבעלי חיים מסוימים. מגילת מקצת מעשי התורה קובעת שאין להכניס כלבים לירושלים משום שהם אוכלים את עצמות הקודשים (חלק ב 58-60). הואיל והמגילה הזאת מציינת את המחלוקת בענייני חוק שהביאו לפרישת עדת היחיד מכלל ישראל מותר להניח שחז"ל התירו לגדל כלבים בירושלים, אולם במקורותינו לא נאמר דבר בעניין גידול כלבים, אך נמצא איסור על גידול תרנגולים בירושלים מלווה בנימוק דומה לזה שבמגילת מקצת מעשי התורה: "אין מגדלים תרנגולין בירושלים מפני הקדשים" בבא קמא ז, ז. לעדויות האלה מן המקורות העבריים יש להקביל את הצו שהוציא אנטיוכוס השלישי משכבש את ארץ ישראל. הצו אוסר להכניס לירושלים בשר ועורות של בהמות טמאות וכן לגדל בהמות טמאות בירושלים.

אך מה לתרנגול ולמגילת המקדש? המעיין במגילת המקדש שפירסם יגאל ידן לא ימצא בה את התרנגול. התרנגול נמצא על קטע קטן שנמצא במערה 11 בשכונת לפועל גד"ל ולעיר המקדש. הקטע הזה שויך בטעות לשרידי כתב יד של ספר היובלים בשל הדמיון בכתב, ובאמת הוא שייך לעותק 11QT. מן הסמיכות שבין הכנסת עורות לא כשרים לירושלים לבין גידול בעלי חיים מסוימים בעיר בצו של אנטיוכוס השלישי ניתן לשער שמקומו של הקטע הזה בראש טור מח (אחרי האיסורים בנושא העורות). לאיסורים האלה על גידול תרנגולים וכלבים בירושלים נודעת חשיבות רבה לתולדות ההלכה הקדומה שכן אלה איסורים לא מקראיים שנהגו במקדש שבירושלים בימים קדומים מאוד. יש עוד חוקים מעין אלה משותפים לעדת היחיד ולחז"ל והם מלמדים על קיום מנהגים שמלפני ימי החשמונאים שמשותפים בחוקים של מגילות מדבר יהודה ובהלכות חז"ל; ראו א' קימרון, "התרנגול והכלב ומגילת המקדש – 11QT (עמ' XLVIII)", תרביץ סד (תשנ"ה), עמ' 473-475 העוף והכלבים האוכלים מן הקודשים נזכרים גם בחיבור 4Q306 קטע 1 (על פי הקריאה במהדורה הזאת).

התורה שבעל פה (המסורת) עמדה במרכז המחלוקת שבין הפלגים בעם ישראל בימי הבית. החכמים שכוחם הלך וגבר כוח בימי בית חשמונאי ואילך טענו שנוסף על התורה שבכתב השמיע האל למשה את פרטי החוקים ואלה נמסרו לבעלי הסמכות שבכל דור עד שנמסרו לחכמים. החכמים הקפידו שלא להעלות על הכתב את החוקים הללו. ברור שהתורה שבעל פה היא מקור הסמכות של החכמים ורק מי שמשתייך אליהם מוסמך לפסוק הלכות לעם ישראל. הפלגים האחרים בעם ישראל ובכללם הכוהנים התנגדו כמובן לחידוש הזה שבא לנשל אותם מסמכויות השלטון שהתורה העניקה להם. עדות לוויתור בעניין נמצא במגילת המקדש נו 3-5: "ועשיתה על פי התורה אשר יגידו לכה מספר התורה ויגידו לכה באמת מן המקום אשר אבחר לשכין שמי עליו...". יגאל ידן ציין שהשינויים מן המקור המקראי דברים יז 8-13 "נועדו לאסור קביעת הלכה כלשהי לפי תורה שבעל פה, כלומר הלכה כלשהי שאינה כתובה ומפורשת בתורה". מנחם

קיסטר הוסיף "כי ייתכן שבנקודה זו נשמרו לנו הפולמוסים של שני הצדדים ואנו יכולים לבחון איך פירש כל אחד מהם מקראות אלה". הפרושים ראו בביטוי **על פי** רמז לתורה שבעל פה ואילו עדת היחד הוסיפה כאן את המילים מספר התורה (כלומר מן הכתוב). כנגד דברי הכת (על פי התורה) שחייבים לשמוע לדברי הכהנים והשופט ולא לסור מדבריהם ימין ושמאל (דברים יז 9-11) אומרים החכמים שיש לשמוע לחכמים (בלבד) ואפילו אם דבריהם נראים מוטעים והם דורשים את הכתוב "לא תסור מן התורה אשר יגידו לך ימין ושמאל" (שם) אפילו מראים בעיניך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין שמע להם (ספרי דברים קנד). ראו קיסטר, עוללות, עמ' 315-316.

גם בכתובים אחרים פירשו חז"ל את הביטוי **על פי** או **בפי** כמכוון לתורה שבעל פה ועדת היחד פירשה דווקא את אותם כתובים כמכוונים לתורה שבכתב, ראו קיסטר, תרביץ ע (תשס"א), עמ' 298-300. החכמים הציגו את בתורה שבעל פה כתוספת ופירוש לתורה שבכתב. עדת היחד טענה בצדק שתורתם של מתנגדיהם היא תחליף לתורת האל, כפי שנאמר בכמה מקומות, כגון "להמיר תורתכה ... בחלקות לעמכה" מגילת ההודיות יב 11-12 ובעוד מקומות בטור הזה, ראו קיסטר, ממ"ת.

הדברים דלעיל מלמדים על העניין הרב שיש במגילה. לא פורטו כאן נושאים אחרים שהמגילה מאריכה בהם כגון מבנה המקדש, חצרותיו וכליו. יגאל ידן שההדיר את המגילה חקר את מגוון נושאים והשכיל להסבירם ולבססם על פי מקבילות. יכולתו ללמוד לעומק את כל הנושאים האלה ממש מדהימה. מהדורתו משמשת אבן פינה למחקר ובעקבותיה הופיעו מאות מחקרים בנושאים השונים, עיינו ברשימת המחקרים שפירסם פלורנטינו גרסייה מרטינו במהדורת קימרון למגילת המקדש. וראו עוד J. Patrich, "The Pre-Herodian Temple: Reassessing the House of the Laver and the House of the Utensils in the Temple Scroll", *RB* 116 (2009), pp. 505-526.

יגאל ידן הוא שרכש את המגילה והוא שההדירה ופירשה. בתשל"ז הוא פירסם מהדורה עברית מפורשת ובתשמ"ג יצא תרגום אנגלי של המהדורה העברית עם תיקוני קריאה בעקבות מאמריו של קימרון. בתשנ"ו פירסם אלישע קימרון טקסט משולב ובו קריאות חדשות רבות (לפעמים של שורות שלא פוענחו) וביבליוגרפיה ממוינת ערוכה בידי פלורנטינו גרסייה מרטינו.

חסרות שורות

- 1 [כי נורא הוא אשר אנ]י עוש]ה עמכה [
- 2 [הנני גורש מלפניכה] את הא]מורי ואת הכנעני
- 3 [ואת החתי ואת הגרגש]י ואת הפ]רזי ואת החוי ואת
- 4 [היבסי הש]מר לכה פן תכרות ב]ית לישיב הארץ]
- 5 [אשר אתה] בא אליהם פן יהיו למו]קש בקרבכה [
- 6 [כי את מזבח]ו תיהם תתוצון ומציבות]יהמה תשברון]
- 7 [ואת אשרי]מה תכרותון ואת פסילי אל]היהמה [
- 8 [תשדפון באש ל]וא תחמודו כסף וזהב אש]ר עליהמה]
- 9 [וכול מאומה ל]וא תקח ממנו ולוא תב]לי תועבה אל]
- 10 [ביתכה והייתה] חרם כמוהו שקץ תשק]צנו ותעב]
- 11 [תתעבנו כי] חרם הוא ולוא תשתחוו לאל]אחר כי
- 12 [אלוהיכה] אל קנא הוא השמר פן תכרות] ברית ליושב]
- 13 [הארץ וזנו] אחרי אלוהיהמה וזכו]ה לה וקראו]
- 14 [לכה ואכלתה מזבחיהמה ולק]חתה [מבנותי לבניכה]
- 15 [וזנו בנותיכה אחרי] אלוהיהמה]ה וה]זנו את בניכה אחרי

חסרות שורות

* ידן א, עמ' 5 משער שהקטע ששרד אינו מן הטור הראשון של המגילה, ושהיה לפניו עוד טור אחד לפחות. הטקסט הושלם על פי שמות לד 10-16. האותיות שבסוף שו' 9, 11-13 נראות בלוח 16 || 13 לה]מה] ידן קורא ל[אלוהיהמה] ||

חסרות שורות

[אשר ב]	1
[° תכלת וארגמן] ותולעת שני	2
[ל אויביכה מס]	3
[בי]ת לשום שמי עליו כ[ול הימים	4
[לוא תביא] בו כסף וזהב מכול א[שר עשו הגויים]	5
[פסל] ולוא תטמאנו כי אם מן ה[חדש תביא]	6
[זהב וכסף ונחו]ש וברזל ואבני גזית לב[ית ולפול אשר]	7
[בבית] ואת כול כליו יעשו זהב טהו[ר]	8
[ה]כפרת אשר עליו זהב טהור [9
[מזבח] קטורת הסמים ואת השולה[ן יעשו זהב]	10
[טהור] לוא ימוש מן המקדש קעו[ותיו וכפותיו]	11
[וקשוחותיו] ומנקותיו יהיו זהב טהור ומחתו[ותיו יהיו זהב]	12
[טהור לה]ביא בהמה אש פנימה והמנורה וכ[ליה יהיו]	13
[זהב טהו]ר וכול מזבח העול[ה יעשו]	14
[נחושת טהור והמכב[ר אשר מלמעלה לו] והכיר וכנו]	15
[וכול כל]יו נחושת מ[רוק כמראות] לראות פ[נים]	16
[נחו]שת ברור כ[סף אִמס]	17
[להק]ר יב ° [18
[תמיד מאת בני ישראל]	19
[בבית אשר אשכין שמי]	20

* על שיחזור הטקסט ראו מינק || 4 לשום או לשים || 5-6 א[שר] ... ה[חדש תביא] על פי ברית דמשק פרק ג שו 99-101 || 8 ואת האליף מתוקנת מיו"ד || 11 ימוש בווייו מובהקת ||

טור ד (+ 4Q365a קטע 3)*

שוליים עליונים

[ויסד] תה את הבית אשר תבנה [לִי אֲבִי גִזִית]	1
[ויציעים מצע] לִי הִסוּד גוֹרְעֵ שְׁלוֹשׁ אֲמוֹת [2
[נָה אֶת הַקִּיר שֶׁבַע אַמּוֹת]	3
[עֲשֶׂה וְלִימָה עֲשׂ[רָה]	4
[הֲתֵא בְּ]	5
[שִׁמְ]	1
[יֹצְאִים לֹ]	2
[כִּית רַחֲבִים אֶרְ[בַּע]	3
[יִם וְרוֹבֵד (הִי) בֵּין הַ]	4
[יִן הַשְּׁשִׁי רוֹבֵד]]	5
[הֹ]	6
[הַ הַרְחֵב וְקוֹמַת הַקַּ]	7
[מָה *וּבֹאֲתָה אֶת הָאוֹלָם [אֲחֵרְךָ]	8
[בְּאִמָּה וְרַחֵם] בְּ עֶשֶׂר בְּאִמָּה וְקִירוֹת[וֹ]	9
[וְגוֹבֵה שְׁשִׁים בְּאִמָּה] הַ]	10
[שׁ] תִּים עֲשֶׂה בְּאִמָּה וְגַ[וּבָה]	11
[אֶחָת וְעֶשְׂרִים אִמָּה]]	12
[עֲשְׂרִים בְּאִמָּה מֵרֵבַע]]	13
[רָף] בְּ]	14
[מְחִצִּיתוֹ]]	15
[בְּדִיִּם]]	16
[ִים]]	17

* הקטע מכתב היד 4Q365a פותח בבניין הבית ונראה שמקומו כאן, מיד אחרי דברי החתימה לתיאור החומרים שיש לעשות מהם את הכלים. על שיחזור המבנה של תחילת המגילה ראו ידן, א, עמ' 39 || 1 [ויסד] תה על פי מלכים א ה 31 || 2 [גורע] השוו מלכים א ו 6; על הקשר שבין המונח הזה למונח רוֹבֵד (שו' 4-5) עיינו בפירוש דעת מקרא לפסוק הזה || 2 יוצאים יבולטים; אולי אפשר לשלב את כתבי היד ולקרוא [והיציעים] יוצאים למזרח [עשרה ולימה עשרה] || 8 *ובאתה ידן מציע לתקן ובניתה || 13 עשרים או ועשרים; לפני התיבה יש שרידי אותיות, אולי מטור סמוך; לפירוש הקריאות השונות ראו ידן, ב, עמ' 12 ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור ה (+ טור ו) *

חסרות שורות

[דְּבָקִים]	[1
[אָמָה ש]	[2
[עֹבֵי שְׁלוֹשׁ] ם יה	[3
[למעלה ל ל] בה כמדת] ם	[4
[שמונה ועשרים באמ] ה בשמונה ועשר] ים באמה	[5
[וגזבה ארבעים באמ] ה ומקראה גם]	[6
[עשר] אמות כול גובה [הכיוור והחלוצות]	[7
[ת] וכה וארבעה שערים [לעליה לארבע]	[8
[רוחחותיה ורוחב] השער שתיים עשרה [באמה ה וגובהו]	[9
[אחת ועשרים] באמה וכול הכיוור והלונותיו	[10
[השער התח] תון והכול מצופה [זהב]	[11
			12
[ת] ועשיתה פרור [עמודים עמודים]	[13
[בכול]	[14

חסרות שורות

* טורים ב-ה כתובים בכתב יד שונה מזה של שאר המגילה ומקצת הטקסט של טורים ה-ו חופף, ראו ידיו, ב, עמ' 16-17 ||
 10 והלונותיו ראו ו 8 || 11 [התח]תון על פי ידיו, לוח 4 || 13 עמודים עמודים הושלם על פי לה 10 ||

טור ו (+ טור ה) *

חסרות שורות

- 1] [אֲשֶׁר־יָהוּבָי] [עובי]
 - 2] [שְׁלוֹשׁ] [אֲשֶׁר־לְמַעַלָּה לִּי] [בה]
 - 3] [כְּמִדַּת] [שֵׁשׁ מֵוֶזֶן וְעֶשְׂרִים בְּאַמָּהַּ בְּשֵׁמוֹנָה]
 - 4] [וְעֶשְׂרִים בְּאַמָּהַּ וְגוֹ] בְּהָא אֲרִבְעִים בְּאַמָּהַּ וּמְקוֹרָא אַה גַּם]
 - 5] [עֶשֶׂר אַמּוֹת כּוֹל גּוֹבַהּ הַכִּיּוֹר וְהַחֲלִי וְנֹת] [
 - 6] [תּוֹכָהּ וְאַרְבַּעַה שְׁעִירִים לִיעֲלִיָּה לְאַרְבַּע] [וְהַחֲתִיָּה]
 - 7] [וְהַחֲבַשְׁעֵר שְׁתַּיִם] [עֲשֹׂהָ בְאַמָּהּ וְגוֹבְהוֹ אַחַת] [וְעֶשְׂרִים]
 - 8] [בְּאַמָּהּ וְכוֹל הַכִּיּוֹר וְ] [לְזוֹתָיו] [הַשְּׁעֵר] [הַחֲתוֹן וְהַכוֹל]
 - 9] [מְצוּפָה זָהָב]
- חסרות שורות

* עיינו בהערה לטור שממול || 8 [ח] לְזוֹתָיו או [ו] דְלֹתוֹתָיו כקריאת ידן ||

טור ז (4Q365a+ קטע 5 א)*

2] ונתתה א' ת' הבל' ע' אל' תוך
3] [הטבעות ויראזו האזו] פנים לחוץ מהמה ולוא נראים
4] [ראשי הבדים אל החוץ] לוא נראים האופנים אל החוץ ורחב
5] [משת הבר'הים ארבע ועשרים
6] [באמה ששה עשר] קרשי'ם] ה' באמה
7] ויהיו תואמים הקר' שים מלמטה
8] ה'] ה']
9] [ת' עשה

חסרות שורות

1] [ה'] ה']
2] [] ת' לוח נ']
3] [] ב' לוחות הע']
4] [] ה' מאה ועשר]
5] [] ה' שמונים לוח']
6] [] ל' ע'לה מעל כול ה']
7] [] לוא תהיה שמה] כ'ל' טמאה] [ע' שיתה]
8] [] ארון] כ'ל' חמש אמ'] [אורכ']
9] [] אמות'] רוחבו ו'] מ' קומתו והכפרת אשר מלמע'] [ל' שתים]
10] [] אמת'] ת רוחבה ושנים כרובים] []
11] [] ה'] הקצה השני פורשים כנפיהם'
12] [] ה'] מלמעלה מן הארון ופניהם א'] [אל'
13] [] אחד] ועשיתה פרוכת זהב
14] [] ע'שי חוש'] ב'] ת' ה' הפרוכת
15] [] ה']

* בקטע הזה מתואר כנראה קודש הקודשים ויש בו ביטויים משמות כו 24, 27, 29, עיינו בהערות. הואיל ובטור ז שוי 13 מתחיל הצו לעשות פרוכת על פי שמות כו 34 נראה שהמקום של הקטע בראש הטור הזה. ואומנם התוכן מתאים אך המינוח שונה: כאן בדים ובטור ז לוחות (כתרגום בדים), כאן אופנים ובטור ז 10 כרובים; טור ב של הקטע הזה הובא בעמוד 207 || 2 הבל' ע'] סוייט קוראים הבל'] אולם נראה שעוקצי הדל"ת נפגמו || 2-3 [ונתתה] ... [הטבעות] השלמה חדשה על פי שמות כו 29 || 3 [האזו] פנים קריאה חדשה || 4 הושלם על פי מלכים א ח 8 || 5 [משת הבר'הים] קריאה חדשה על פי שמות כו 27 || 7 על פי שמות כו 24 כהצעת אהרון שמש || 2-14 הטור פגום. אף על פי כן זוהו כאן אותיות רבות שלא זוהו במהדורת ידין || 7 כ'ל' טמאה האותיות המסופקות נראות בשקופית ישנה; הטיית והלמ"ד נראות בבירור בתצלום טור ח מעל שרידי האותיות של שוי 7; ידין קורא...מאה || 10 [] ת' אין די מקום להשלים על פי שמות כה 17 [אורכה ושת אמ'] || 11 כנפיהם' או כנפיה'ם] || 12 אה' ידין קורא א'ש; הביטוי אחד אל אחד מופיע בעותק 4QpaleoExod^m כה 20 ובנוסח השומרני של אותו הפסוק שהוא המקור לכתוב כאן || 13-14 ועשיתה ... הפרוכת' השו שמוות כו 31 ||

חסרות שורות

[] []	1
[] []	2
[] []	3
[] []	4
[] []	5
[] []	6
[] []	7
[] []	8
[] []	9
[] []	10
[] []	11
[] []	12
[] []	13
[] []	14

חסרות שורות

3 לולאות קריאה חדשה || 4 [ה]עמודים על פי לוח ט || 5-7 [ועשיתה] ... [טביב] על פי שמות כה 23 ||
 9 [עשורונים] ... [האחת] הושלם על פי ויקרא כד 5; השווי יח שוי 15 || 13 והיה הלחם כמה אותיות נדבקו לטור ז ||
 14 נשיאי הנויין נראית בתצלום טור ז; השווי יח 16 ושמות לה 28-27; ידין קורא [או] ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור ט

חסרות שורות

- 1] ועשיתה מגורת זהב טהור מקשה[
- 2]תעשה את המגורה ירכה וקנה וגביעיה וכפתור]יה ופרחיה
- 3]ממנה יהיו]וששה קנים יוצאים]מִן שְׁנֵי צדיה
- 4] שלושה מזה ושלושה] מזה שלושה
- 5]גביעים משוקדים]כפתוריה] ופרחיה
- 6]ה שתי
- 7
- 8]שלושה
- 9]כול הקנה
- 10]מזאות שלושה]ומזאות שלושה
- 11]ומחתותי]ה ומלקחיה כולה ככרים
- 12]זהב טהור]בַּעַרְבַּב בַּעַרְבַּב י]בְּעִירוֹ כול גרותיה ונתתה
- 13]את המגורה לפני הדביר גופה השולה]ן וערכו הכהנים בני
- 14]אהרון את הגרות לפני]תמי]ד חוקות עולם לדורותמה

חסרות שורות

4-1]ועשיתה] ... מזה הושלם על פי שמות כה 31-33, עיינו ידן, ב, עמי 30 || 3 מִן שְׁנֵי או משני כידן || 4 מזה ידן קורא...שה || 5 ופרחיה ידן קורא ופרה וראו קימרון, נוסח, עמי 137 || 10 ומזאות המיים והזיין ברורות בשקופית ישנה; ידן קורא [ק]זאות || 12]בְּעִירוֹ ידן קורא [י]אירו; השו דברי הימים ב יג 11 ||

חסרות שורות

[בו] 1
	2
[ת] 3
[ות עמוד] 4
[לזכרון] 5
	6
	7
[ה]שעו יהיו] 8
[ועשי]תמה מעל השער] 9
[במרום דף הולך תולע] 10 [מסך
[ומלמעלה מזה עמודים] 11 [שני
[ים ארגמן אדום וראשי] 12 [עומדים
[לה] 13 [בה שיש ל]בן
[על] 14 [א]רגמן ותול]ע
	15
[] 16 [ומלמעלה ל
[] 17 [אבן בתוך ה
	חסרות שורות

* על התיבות שאינן במהדורת ידן ראו קימרון, נוסח, עמ' 137-138 || 10 במרום דף ידן במהדורה האנגלית מטיל ספק בקריאה הזאת || 13 שיש חלקי האותיות נראים בתצלומים שונים; ידן קורא [ש של] ; ל]בן[השוו שש לבן מגילת המלחמה ז 10 || 17 ידן מביא בתחילת השורה את התיבה אמה, אך נראה שמקומה בטור יב שוי 16 ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור יא

חסרות שורות

	1
	2
	3
	4
	5
	6
	7
[בָּיִם]	8
[בְּשִׁבְתוֹת וּבְרָאשֵׁי]	9
[הַחֹדְשִׁים וּבְאַחַד לַחֹדֶשׁ הָרִאשִׁי] שׁוֹן וְכַהֲגֵ הַמִּצּוֹת וּבִיּוֹם הַנֶּפֶס הָעוֹמֵר	10
[וּבַחֲגֵ] הַבְּכוֹרִים לַמִּנְחַת הַחֹטִים	11
[וּבְמוֹעֵד הַתִּירוֹשׁ] וּבְמוֹעֵד הַיֵּצֵהָר וּבִשְׁשַׁת יָמֵי	12
[קוֹרְבָן הַ] עֲצִים וּב[יוֹם הַזִּכְרוֹן וּבִיּוֹם הַכַּפּוֹרִים וּבַחֲגֵ] הַסּוֹכוֹת וּבְלַעֲצֵרֶת	13
[הַחֲצֵר הַפְּנִימִית]	14
[וּמַחוּץ]	15

חסרות שורות

חסרות שורות

[בָּאֵ]] 01
[זֶה־בֹּ] 1
[ל] 2
[לֹה־] 3
	4
[לְיָמִין וְאַחַד מִן] 5
[וְגֹל]] 6
[ה ארבע א]] 7
[ל מְדוֹתָיו יְהִיו] 8
[פְּנֵה וְאִמָּה] 9
[רִים] [נָה]] 9
[ם בְּנוֵי כוֹלוֹ] 10
[עֲשֵׂה כוֹל] 11
[וֹ]] 12
[קִירוֹת הַמִּזְבֵּחַ]] 12
[וְקִרְנֹתָיו וּפְנֹתָיו מִמֶּנּוּ יִהְיוּ וּמִזֶּה בָּח נְחוֹשֶׁת תַּעֲשֶׂה לִּי] 13
[מֵה] [ל] [א] 14
[קִרְנֹתָיו]] 14
[ם וְעֲשִׂיתָ עֲמוּדִים אַרְבַּעַה]] 15
[שִׁים בְּאִמָּה וּמִ] [מִזְבֵּחַ]] 16

* פיענוח הטקסט השייך לטור הזה קשה. כאן פוענחו תיבות שלא הובאו במהדורת ידן ויש עוד מקור לשיפור; שיוך התיבות בסוף שו' 5-6 לעמוד הזה אינו וודאי (ראו ידן, לוח *7) ומעל התיבה ואחד (שו' 5) מופיעה בתצלום ישן המילה תולע; [גם שיוך האותיות שבשו' 01-4 בעייתי ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור יג*

חסרות כחמש שורות

[ללא]	01
[למען]	1
[ועשר א]	2
[תעשה]	3
[ודלתו]	4
[אחד ו]	5
[ועשיתה]	מצופים]	6
[לו שער כ]	7
[]	8
[והקיר]	9
כבשים בני ש]נה	הדם לעם °]	10
רון	תמימים ש'נים ליום את הכבש האחד תעשה בבוקר ומנחתו עש]	11
לריח ניחוח אשה]	סולת בלולה] ברביעית ההין שמן	12
[ליהוה ונסכו יין רביעית ההין ¹]	13
[העולה אשר לוא ¹] ¹ וזאת הכבש השני תעשה בין הערבנים]	14
[כליל תהיה]	15
[לוא תא]כל	16
[ובימי השבתות תקריבו ¹ °]	17

* ההערה לטור יב תקפה גם לטור הזה || 5 אחד ו] [ידין מצרף כאן קטע שנדבק לטור יב: לימין ואחד ל] [, ונראה יותר שמקומו בטור יב שוי 5 || 10-13 כבשים ... ההין על פי במדבר כח 3-7 || 14 לוא נראית בבירור בשקופית ישנה || 14-15 על פי שמות כט 41 || 15-16 על פי ויקרא ו 16 || 17 ובימי השבתות על פי במדבר כח 9 ||

חסרות כארבע שורות

- 1 [ואיל] אֲחִי בְּשָׁמַיִם בְּנֵי שָׁנָה שֶׁבַע תְּמִימִים וְשַׁעֲרֵי אֶחָד לַחֲטָאִתָּהּ
- 2 וּמִנְחָה סוּלַת בְּלוּלָה] הַ בְּשָׁמַיִם שְׁלוֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סוּלַת בְּלוּלָה]
- 3 בְּמִחְצִית הַהֵינָן [שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ מִחְצִית הַהֵינָן לְפָר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סוּלַת]
- 4 בְּלוּלָה בְּשִׁישִׁית [הַהֵינָן שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ שְׁלִישִׁית הַהֵינָן לְאֵיל]
- 5 וְלִכְבֹּשׁ עֶשְׂרוֹן מִנְחָה] בְּלוּלָה בְּרִבְעָה הַהֵינָן שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ רִבְעָה]
- 6 הַהֵינָן לִכְבֹּשׁ הָאֶחָד לְ]שֶׁבַע הַכְּבָשִׁים וְלְשַׁעֲרֵי הָעִזִּים אֵשֶׁה רִיחַ]
- 7 נִיחוּחַ לִיהוּהַ בְּרִאֲשֵׁי חֹדְשִׁיכֶמָה זֵאוֹת עוֹלַת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ]
- 8 לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה [אֵשֶׁה הוּא] לִיהוּהַ
- 9 וּבְאֶחָד לְחֹדֶשׁ הַ]רִאֲשֵׁי רִאֲשֵׁי חֹדְשִׁים רִאֲשֵׁי הוּא לְחֹדְשֵׁי]
- 10 הַשָּׁנָה כּוֹל מִלֹּאכֶת עֲבוֹרָה לֹא תַעֲשׂוּ אֶךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכוֹל נִפְשָׁה]
- 11 לְבַד הוּא יַעֲשֶׂה לְכֶמָה] וְעִשִׂיתֶמָה עוֹלָה לִיהוּהַ פָּר בֶּן בָּקָר אֶחָד]
- 12 אֵיל אֶחָד כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה] תְּמִימִים [שְׁבַע] וְשַׁעֲרֵי] אֶחָד לַחֲטָאִתָּהּ
- 13 מִלְּבַד עוֹלַת הַחֹדֶשׁ [וּמִנְחָה שְׁלוֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סוּלַת בְּ] לְלוּלָה]
- 14 בְּמִחְצִית הַהֵינָן שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ מִ]חְצִית הַהֵינָן לְפָר הָאֶחָד וְ] שְׁנֵי
- 15 עֶשְׂרוֹנִים סוּלַת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּ]שְׁלִישִׁית הַהֵינָן שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ
- 16 שְׁלִישִׁית הַהֵינָן לְאֵיל הָאֶחָד וְלִכְבֹּשִׁים וְ]שַׁעֲרֵי הָעִזִּים עֶשְׂרוֹן
- 17 [אֶחָד סוּ] לְתֵּ מִנְחָה בְּלוּלָה בְּרִבְעָה הַהֵינָן שָׁמַיִם וַיֵּין לְנֶסֶךְ רִבְעִית]
- 18 [הַהֵינָן לְכֹבֵשׁ] הָאֶחָד לְשֶׁבַע הַכְּבָשִׁים וְלְשַׁעֲרֵי הָעִזִּים [

*על שיחזור הטור הזה ראו א' קימרון, (1988) *IEJ* 38, עמ' 44-46; הטקסט הנוסף נראה בתצלומים ישנים || 3 בְּמִחְצִית ידן קורא חצי || 11 לְכֶמָה ידן קורא לכפר] ומציע שיחזור שונה לשו' 10-11 || 13-16 החודש ... שְׁלִישִׁית האותיות הנוספות שבשורות האלה (ובשו' 10) נמצאו בקטע שפירסם א' למיר, (1996) *RQ* 17, עמ' 269-274 ||

טור טו (+ 11QT^b א)

חסרות שתי שורות

- 01 [הַמְּ]
- 02 [והקריבו על המזבח]
- 1 לפול יום ויום [פר בן בקר אחד איל אחד כבשים בני]
- 2 שנה שבעה וש[עיר עזים אחד לחטאת ומנחתמה ונסכמה]
- 3 כמשפט הזה [ולמלואים איל לכול יום ויום]
- א3 וסלי לחם לכול איל[י המלואים של אחד לאיל]
- 4 האחד וחצו את כ[ול האילים והסלים לשבעת הימים לפול]
- 5 יום ויום כמחלקו[תיהמה ואחר יהיו מקריבים ליהוה]
- 6 עולה מן האיל ו[את החלב המכסה את הקרב ואת שתי]
- 7 הכליות ואת החלב [אשר עליהמה ואת החלב אשר על]
- 8 הכסלים ואת האליה [לעומת עזיהיה ואת יותרת הכבד]
- 9 ומנחתו ונסכו כמ[שפט ולקחו חלת מצה אחת מן הסל וחלת]
- 10 לחם שמן אחת ורק[ק אחד וישימו הפול על החלבים]
- 11 עם שוק התרומה אשר[לימין ויניפו המקריבים את שוקי]
- 12 האלים ואת סלי הלחם תנו[פני יה]ה עולה היא
- 13 אשה ריח ניחוח לפני יהוה [והקטירו] על
- 14 העולה למלא על נפשותמה שב[ע]ת [ימי]
- 15 ואם הכוהן הגדול יהיה עומד[לשרת לפני יהוה אשר מלא]
- 16 ידו ללבוש את הבגדים תחת אביהו[ויקריבו פרים ש]נים
- 17 [אחד ע]ל כול העם ואחד על [בני] הכוהנים [ויקרב את אשר]
- 18 [לפניהם] בריאש[ונה] וסמכו זקני הכוהנ[ים] את ידיהמה על

א3 השיחזור על פי ידן; אין די מקום לכל התוספת הזאת בעותק 11QT^b || 5 יום ראו הערה לשו' 3-7 בטור הבא ||
 6-5 יהיו מקריבים ליהוה עולה זהו נוסח 11QT^b ושם יש מקום לעוד כמה תיבות. ידן משלים את שוק הימין (אמנם לא במקום המתאים). מסתבר שהנוסח שם היה שונה מזה של המגילה, כגון: יהיו מקריבים ליהוה עולה מן האיל את שוק הימין ואת החלב ... || 8 עזיהיה = העצה שלה || 11 [שוקי] ההשלמה של כנה ורמן || 14 למלא 11QT^b למלא; [ימי] 11QT^b מקום חלק אחרי התיבה || 16 ללבוש כמה אותיות שרדו בתצלום הקטע שפירסם למיר הנזכר בהערות לטור יד; [פרי] ש[נ]ים עדיף על [שני פרי]; השוו כה 16 || 17 [בני] הכוהנים כמה מן האותיות נראות בלוח 8; ידן השמיט את התיבה [בני] || 18 בריאש[ונה] 11QT^b ברישונה ||

- 14] [ראאישו ואחריהמה ה'כוהן הגדול' וכול ה[כהנים אחר ישחטו את]
- 15 הפ[ר] לפני יהוה [ולקחו זקני הכוהנים מדם הפר ונת[ו על קרנות המזבח באצבעם]
- 16 מן הד[ם ואת הדם] ישפוכו סביב על ארבע פנות עזרת ה[מזבח
- 1] [שמן המ[שוחה]
- 2] [ונתנו מן הדם על הבוהן לידו הימנית ועל]
- 3 תנוך האוזן הימנית ויוזן [מן הדם ומן השמן עליו ועל]
- 4 [בגדי ויק]דש ליהוה כול ימיו [על נפשות מת לוא יבוא]
- 5 [על] אב ואם לוא יטמא כי קדו[ש הוא ליהוה ויקרב את]
- 6 העולה על המזבח והקטיר א[ת חלב הפר חטאת הראשון]
- 7 [את] החלב אשר על הקרב וא[ת יותרת הכבד ואת שתי]
- 8 הכליות ואת החלב אשר עליה[מה ואת החלב אשר על]
- 9 הכסלים ואת מנחתו ואת נס[כו כמשפטמה ויקטירו המזבח]
- 10 עולה הוא אשה ריח ניחוח ל[יהוה ואת בשר הפר]
- 11 ואת עורו עם פרשו ישרופו מחו[ץ למחנה הקודש]
- 12 במקום מובדל לחטאות שמה ישו[ע ופחהו על ראשו ופרעיו]
- 13 עם כול קרביו ושרפו כולו שמה לבד מחלבו חט[את כוהן]
- 14 הוא ויקח הפר השני אשר לעם ויכפר בו[על כול עם]
- 15 הקהל בדמו ובחלבו כאשר עשה לפר הראשון[כן יעשה]
- 16 לפר הקהל ויתן מדמו באצבעו על קרנות ה[מזבח ואת]
- 17 דמו יזרוק על ארבע פנות עזרת המזבח ואת[חלבו ואת]
- 18 מנחתו ואת נסכו יקטיר המזבח חטאת קהל הוא[

14-16 הקריאה תוקנה על פי י' נחמיאס, מועדים חדשים בלוח המועדים של מגילת המקדש - שיקול מחדש, עבודת גמר באוניברסיטת תל-אביב, תשס"ג, עמ' 19-21 || 15 הפ[ר] כתוב בקטע 2 (ידין, לוח *35) || 16 מן הד[ם] כתוב בקטע 2 (ידין, לוח *35); ישפוכו לפני התיבה נותר עור חלק; יש לנסות טכנולוגיות צילום חדשות, שכן זיהוי האות שלפני התיבה הזאת עשוי לסייע בהשלמה ובשיחזור || 1 [שמן המ[שוחה] כהצעת כנה ורמן, "על מועדי הכפרה במגילת המקדש", מגילות ד (תשס"א), עמ' 96, ושם שיחזור מלא של הטקסט || 2-4 [על הבוהן] ... [בגדין] הושלם על פי שמות כט 10-21 || 3-7 על הטקסט הנוסף בשורות האלה ראו קימרון, מהדורות (ג), עמ' 240 || 11-12 מחו[ץ] ... [וכרעיו] הושלם על פי ויקרא ד 11-12 || 14 הפר שימו לב למקום החלק שלפני התיבה הזאת ||

- 1] ה[כֹּהֲנִים וִיתְנוּ עַט[רֹת בְּרֵאשִׁיהֶמָּה]
- 2] 1[וְיִשְׁמְחוּ כִּי כּוֹפֵר עֲלִיהֶמָּה] [
- 3] וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לְהֵמָּה [לְזַכְרוֹן הַחֻקֹּת עוֹלָם]
- 4] לְדַחֲזַתְמָה 1[בְּכֹל לְמוֹשְׁבוֹתֶימָּה וַיִּשְׁמְחוּ וַיִּשְׂאוּ בּוֹ] [
- 5
- 6] [וַעֲשׂוּ בְּאַרְבַּע] עֶשֶׂר בַּחֹדֶשׁ הַרְאִישׁוֹן [בֵּין הָעֲרַבִּים]
- 7] [פֶּסַח לַיהוָה] זֹבְחוֹ לִפְנֵי מִנְחַת הָעֲרֵב יִזְבְּחוּ[הוּ כּוֹל זֶכֶר]
- 8] 1[מִבֶּן] עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעֲלָה יַעֲשׂוּ אוֹתוֹ וְאֹכְלוּהוּ 1[וְ בְלִילָהּ]
- 9] בְּחֻצוֹת הַקֹּדֶשׁ וְהִשְׁכִּימוּ וְהָלְכוּ אִישׁ לְאוֹהֲלוֹ
- 10] 10[וּבַחֲמֵשֶׁה עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה מִקְרָא יִקְרָאוּ.
- 11] כֹּל מִלֹּאכַת עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ בּוֹ. חֵג מִצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים
- 12] לַיהוָה וְהִקְרַבְתֶּמָּה בְּכוֹל יוֹם וַיּוֹם לְשִׁבְעַת הַיָּמִים הָאֵלֶּה
- 13] עוֹלָה *לַיהוָה פְּרִים שְׁנַיִם וְאֵיל וְכִבְשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה
- 14] תְּמִימִים וְשַׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּמִנְחַתֶּמָּה וְנִסְכָּמָּה
- 15] כַּמִּשְׁפֵּט לְפָרִים וְלֵאלִים וְלִכְבָּשִׂים וְלַשַּׁעִיר. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
- 16] [תַּעֲשׂוּ חֵג] לַיהוָה. כֹּל מִלֹּאכַת עֲבוּדָה לֹא תַעֲשׂוּ בּוֹ

4 ויש[ישו בו] השוו כא 9, כב 16 || 7 זבחו פירוש הצורה ותחבירה סתומים; [כול זכר] השוו במדבר א 20 וספר היובלים מט 17; ידן משלים[במועדו] || 8 עשרים המ"ם נראית בלוח 8 || 9 הקדש יש די מקום לשתי אותיות למילוי הקסר ומסתבר שמלכתחילה נכתב המקדש; לאוהלו או לאוהלו || 11 כול מלאכת הלמ"ד והמ"ם נראות בלוח 8 || 13 *ליהוה הווי"ו מוספת מתחת לשורה ||

- 1 [] וְ[]
- 2 []
- 3 **בְּרֹבֵעַ הַיּוֹם תַּעֲלֶה. זֹאת**
- 4 [הַעֲוֵלָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ אַחֵר עֲוֹ] לֵת הַתְּמִיד
- 5 [וּבַעֲשָׂרִים וּשְׁשֶׁה בַחֹדֶשׁ הַרְאִישׁוֹ] וְשַׁבְתּוֹן זְכוֹרֹן מִקְרֵא קוֹדֶשׁ
- 6 [כֹּל מִלֵּאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בּוֹ כִּי אִם אֹכֵל אֶ] שׁוֹר יַעֲשֶׂה לַנֶּפֶשׁ
- 7 [וְהִקְרַבְתֶּמָּה בּוֹ עֹלָה לַיהוָה פֶּרֶן בֶּן בִּקְרֵ אַחַד] אֵיל אֶחָד
- 1 [ה א אֲרֹ] []
- 2 [] • לֵאֵיל הַזֶּה [וְלֶחֶם]
- 3 [וְקָלִי וּפְרִמִּל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֲצָם] הַיּוֹם הַזֶּה וְהִקְרִיבוּ
- 4 [] וְשַׁעֲרֵי [עֲזִים לַחֲטָאת לְכַפֵּר
- 5 [עַל כֹּל עִם הַקֹּהֵל וּמִנְחָתוֹ וּנְ] סָכּוֹ כַמִּשְׁפֵּט, עֲשֵׂרוֹן סוֹלֶת
- 6 [בַּלֹּלָה בְּשֶׁמֶן רִבִיעִית הַהֵיךְ, וְיֵיךְ לְנֶסֶךְ רִבִיעִית הַהֵיךְ
- 7 [] וְכַפֵּר [עַל כֹּל עִם הַקֹּהֵל מִכֹּל אֲשֶׁמֶתֶם
- 8 [וּנְסַלַּח לָהֶמָּה חוֹ] קוֹת עוֹלָם יִהְיֶה זֶה לְהֵמָּה
- 9 [בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֶיהָ] מָה וְאַחֵר יַעֲלוּ אֶת הָאֵיל, אַחַת פַּעַם
- 10 אֲבִישׁ־נָה, בְּיוֹם הַנִּיפַת הָעוֹמֵר וּסְפָרְתָהּ
- 11 אֶלְכֶם שְׂבַע־ שְׁבֹתוֹת תְּמִימוֹת מִיּוֹם הַבִּיאָמָה אֶת הָעוֹמֵר
- 12 אֶתְנַזְּפָהּ תִּסְפְּרוּ עַד מִמּוֹחַרְתָּ הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ,
- 13 [חַמְשִׁים] יוֹם וְהַבִּיאוֹתֶמָּה מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה מִמוֹשְׁבֹתֶיכֶם
- 14 [חֲלוֹת] לָחֶם חֲמִיץ חֲדָשׁ בְּכוֹרִים לַיהוָה, לֶחֶם חֲטִים, שְׁתִּים
- 15 אֶחָד [וְתֵלֶחֶם שְׁנֵי] עֲשָׂרוֹנִים סוֹלֶת תִּהְיֶה הַחֲלָה הָאֶחָת
- 16 [וְהַבִּיאוֹם רִאשִׁי אֲבֹת הַ] מְטוֹת לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְרִיבוּ

7-3 על שילוב הקטע בראש הטור ראו קימרון, מהדורות (ג), עמ' 241-242; והשוו עוד מחלוקות, 4Q513 קטע 3-4 שוי 2 וברכות לימי החודש הראשון, 4Q503 קטע 36 וההערה שם || 7 על כול עם ידן קורא [ע] עם || 9 [בכול מושבותיה] מה או [והעלו את הש] עיר || 9-10 אחת פעם בשנה ידן קורא אהד פעם [אחת] || 10 וספרתה הה"א ברורה בתצלום חדש של ברוס וקנת צוקרמן; חלופה פונולוגית של וספרתם || 14 [חלות] להם על פי ויקרא ז 13, שלא כידן || 14-15 שתיים [חלות לחם] ידן קורא שתיים [עשרה חלות]; אין הכרע לכאן או לכאן אך העור שנותר בתחילת שוי 15 נותן תקוה שניתן יהיה לשפר את הקריאה באמצעות תצלום מיוחד ||

[אחר עולת הבן]קר]	1
[בחצב היום יקריבו]את עול[ת הבכורים]]	2
[שנים עשר] וכבשים בני שנה]]	3
[שנים תמימים ומנחתמה ונסכמה] כמשפט והניפ[ו הפנהגים]]	4
[אזתמה תגופה על לחם ה]בכורים. לכוהנים יה[יו ואכלום]]	5
[בחצר הפנימית ע]ם הלחם הבכורים. ואחר] יזאכלו פול]]	6
[העם לחם חדש א]ביבות ומלילות והיה היו[ם הזה להמה]]	7
[לזכרון חוקות ע]לם לדורותם, כול מל אכת עבו[דה לוא]]	8
[יעשו בו. חג] שבועות הוא וחג בכורים לזכרון לעולם]]	9
			10
	וספרתמה לכמה מיום הביאכמה את המנחה חדשה ליהוה		11
[את] להם הבכורים שבעה שבועות, שבע שבתות תמימות]	12
[תהיינה, ע]ד ממוחרת השבת השביעית תספורו חמשים יום]	13
[והקרב[ת]מה יין חדש לנסך ארבעה הינים מכול מטות ישראל,]	14
[ש[לישית] ההין על המטה ויקריבו על היין (הזה) ביום הזה]	15
[עולה ליהוה שנים] עשר אלים. כול ראשי אלפי ישראל]	16

6 [ע]ם הלחם ידן קורא [חד]שה לחם || 7 [א]ביבות ומלילות יגררי חיטה לחים, ירוקים או זהובים, ראו קימרון, מילון, עמ' 310-309 || 11 וספרתמה על פי תצלומים חדשים של ברוס וקנת צוקרמן; חדשה = החדשה || 12 שבעה 11QT^b שבע || 13 יום 11QT^b חסר; אולי הוסף בין השיטין מעל התיבה הבאה || 14 ו[הקרב[ת]מה 11QT^b כתוב בשוליים || 16 אלים 11QT^b אלים ||

- 5] יקריבו ונסכמה ע] ליה ומנחתמה כמשפט שנים
 6 [עשרונים סולת בלולה בשמן שלישיית הה] ין שמן לאיל על הנסך הזה
 7 [ויקריבו עולה פרים שנים איל אחד וכבש]ים בני שנה שבעה שער
 8 [עזים אחד לחטאת לכפר על כול עם ה]קהל
 9] ומנחתמ]ה ונסכמה כמשפט לפרים ולאיל
 10 [ולכבשים ולשעיר העזים אשה ריח ניהוח] ליהוה. ברובע היום יקריבו
 1 [ואת האילים ואת הנסך. ויקריבו של]מים [ביום הזה אילים ארבעה]
 2 [עשר לזבח וכבשים בני שנה אר]בעה עשר [ומנחתמה ונסכמה]
 3 [כמשפט לאילים ולכבשים]. אחר העולה יעשום [וזרקו את דמם על]
 4 [המזבח סביב ואת כול] חלבמה יקטירו על המ[זבח, את כול]
 5 [החלב המכסה את הקרב] ואת כול החלב אשר על הק[רבנים]
 6 [ואת יותרת הכבד עם] הכליות יסירנה ואת החלב [אשר ע]ל[יהמה]
 7 [ואת אשר על הכסלים וא]ת האליה לעומת העצה ויק[טירו]
 8 [את כול על המזבח] עם מנחתמה ונסכמה אשה ריח ניהוח
 9 [לפני יהוה] ותקרב כול מנחה אשר קרב עמה נסך כמשפט.
 10 [וכול מנחה] אשר קרב עליה לבונה או חרבה יקמוצו ממנה את
 11 אזורתה ויקטירו על המזבח. ואת הנותר מהמה יוכלו בחצר
 12 הפנימית. מצות יואל לום הכהנים, לוא תאכל חמץ. ביום ההוא תאכל
 13 ולוא תב[ו] א עליה [השמש ועל כול קורבנכמה תתנו מלח ולוא תשב[ו]ת
 14 [בר]ית מלח[ו] [לעול]ם וירימו ליהוה תרומה
 15 תנופה מן האילים ומן הכבשים את שוק הימין ואת החזה ואת
 16 [הלחיים ואת הקבה] ואת האזורע עד עצם השכם ויניפו אותמה תנופה

*הטקסט החסר בתחילת הטור הושלם על פי טור כג || 5 ע] ליה ידן קורא [אילים] || 7 [ויקריבו] ... [וכבש]ים על פי
 במדבר כח 27 || 8 שער ... [ה]קהל על פי כח 4-7 || 9 כמשפט נתלתה שלא במקומה (מעל למילה ונסכמה) ||
 1 ואת חמש או שש תיבות חסרות לפני המילה הזאת || 2 [לזב]ח קריאה חדשה || 3-4 אחר ... חלבמה התיבות
 האלה נראות בתצלום אינפרא-אדום, ראו קימרון, נוסח, עמ' 140 || 9 ותקרב ידן קורא והקריבו || 12 יואל לום או
 יואל לום, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 51; תאכל האותיות האחרונות נראות בלוח *11 1 || 13 תשב[ו]ת ידן קורא תשב[ו]ת
 שלא כתחביר || 14 [לעול]ם 11QT^b לעולם || 15 האילים 11QT^b [האילים]; אולי הייתה יו"ד תלויה בקסר שמעל
 לשורה || 16 תנופה כתובה בשוליים באותיות קטנות ||

- 1] לפני יהוה. לפנהגים יהיה שוק התרומה וחזה
- 2 [התנפה ולראשית יתנו את האזרועות] והלחיים והקבאות למנות
- 3 [והיה להמה חוק עולם מאת בני ישראל] אל. ואת השכם הנשאר מן האזרוע
- 4 [יתנו ללויים והיה להמה מאת העם ל] חוק עולם להמה ולזרעמה.
- 5 [אחד יוציאום אל בני ישראל ותתנו] שרי האלפים מן האילים ומן
- 01] הכבשים איל
- 1 [אחד כבש אחד לאהרון ו]ל] בנאי, ולבני לוי א] ל אחד כבש אחד
- 2 [ולכול המטה איל] אחד כבש אחד, לכול המטות שנים עשר
- 3 [שבטי ישראל ואכלום] בחצר החיצונה לפני יהוה; [אחר ישתו]
- 4 [מן התירוש. הפנהגים י] שתו שמה ראישונים והלויים שנים
- 5 [ואחריהמה ישתו כול בני ישראל, נשיאי הדגלים בר] אי] שונ]ה
- 6 [ונשיא העדה ברא] שם ואחריהמה כול העם מגדול ועד קטן
- 7 [יחלו לשנות יין חדש] ולאכול ענבים ובוסר מן הגפנים פ]
- 8 [ביום הזה ילפראו על ה] תירוש וישמחו בני ישראל לפני יהוה
- 9 [חוקות] עולם לדורת ממה בכול מושבותיהמה ושמחו ביום הזה
- 10 במועדום ולנסך נסך שכר יין חדש על מזבח יהוה שנה בשנה
- 11
- 12 וספרתמה לכם מיום הזה שבעה שבועות שבע פעמים תשעה
- 13 וארבעים יום שבע שבועות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת
- 14 השביעית תספורו חמשים יום והקרבתמה שמן חדש ממשבות
- 15 מטות בני ישראל אל, מחצית ההין אחד מן המטה, שמן חדש כתית
- 16 [ויקריבו את ראשית ה] יצהר על מזבח העולה, בכורים לפני יהוה

2 [ולראשית] על פי כב 9 || 3 [היה] ... [ישראל] אל השוו שמות כט 28 || 5 הושלם על פי כב 11 || 1 [ול] בנאי על הטקסט הנוסף בתחילת הטור ראו קימרון, עוד קריאות, עמי 31-32 || 4 ראישונים 11QT^b ריאשונים || 5 בר] אי] שונ]ה] 11QT^b ברישנה || 6 [ונשיא העדה ברא] שם הושלם על פי סרד העדה ב 20; כנה ורמן מתעלמת מן השייך שאינה בטוחה בתצלומים הקיימים ומשלימה [וכל שרי האלפים] || 7 ולאכול ענבים ובוסר ידן קורא [ולוא יאכל] [ול] כול ענב פל] ב]ו]סר || 9 לדורת ממה ידן קורא לדורת ממה; יש לבדוק אם נראית יו"ד תלויה באחורי טור כב בתצלומים שנעשו לאחר עבודת הניקוי || 10 במועדום נראית בבירור בתצלום ישן, ידן, לוח 8; ולנסך אם ההשלמה נכונה יש לפרש וינסכו || 11 11QT^b מקום חלק אחרי בשנה || 12 וספרתמה התיי ושרידי המים נראים בתצלום ישן, ידן, לוח 8, אך מקומן אינו ידוע || 15 מטות בני] על פי לוח 8 ||

1	[
2] ם אֵלִים שְׁנַיִם
3	[עֲשֹׂר וְשִׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחֵטְאֵת לְכַפֵּר] רְ בּו עַל כּוֹל הָעֹזֶה לְפָנַי
4	[יְהוָה] ° בְּשֶׁמֶן הַזֶּה מַחְצִית הַהֵיךְ
5] כַּמְּשַׁפֵּט עוֹלָה הִיאָה אִשֶׁה רִיחַ
01	[נִיחֹחַ לְפָנַי יְהוָה וּמִן]
1	[הַשֶּׁמֶן הַזֶּה יִבְעִירוּ בְּנֵי־בָהּ] עֲלוֹתָם אֹתָם
2] וַיִּקְרִיבוּ עֲלֵיהֶם] ם שְׂרֵי הָאֵלֶּפֶת יַם עִם נְשִׂאֵי הַדְּגָלִים שְׁלָמִים
3	[אֵלִים אַרְבַּעַה עֲשֹׂר וּכְבֹב] שִׁים אַרְבַּעַה עֵשׂר] רְ וּמִנְחַתְמָה וּנְסַכְמָה
4	[כַּמְשַׁפֵּט] לְאֵלִים וּלְכַבְשִׁים וְשַׁחֲטוּ בְּנֵי לֹוֹי אֵלֶּת הָאֵלִים וְאֵת הַכַּבְשִׁים
5	[וּזְרָקוּ הַ] כֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת דָּמָם [עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה סְבִיב]
6	[וְאֵת כּוֹל] חֲלִבְמָה יִקְטִירוּ עַל מִזְבַּח הָ] עוֹלָה כַּמְשַׁפֵּט וְאֵת
7	[מִנְחַתְמָה] וּנְסַכְמָה יִקְטִירוּ עַל הַחֲלִבִּי] פ, אֲשֵׁי הוֹאָה רִיחַ
8	8 נִיחֹחַ] ל] יְהוָה וִירִימוּ מִן הָאֵלִים וּמִן הַכַּבְשִׁים
9	9 אֶת שׁוֹק הַיַּמִּין וְאֶת חִזֵי הַתְּנוּפָה, וְלִרְאֵשֵׁית [אֵת הָאֲזֹרָע ו] אֵת
10	10 הַלְּחִיִּים וְאֵת הַקֶּבֶה. לְכֹהֲנִים יִהְיֶה לְמִנְהָ כַּמְשַׁפֵּטְמָה. וְלִלְוִיִּים
11	11 אֶת הַשֶּׁכֶם. אַחַר יוֹצִיאֹם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֹהֲנֵי־ם
12	12 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד וְלִלְוִיִּים אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד וְלִכּוֹל מִטָּה
13	13 וּמִטָּה אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ אֶחָד וְאֶכְלוּם בַּיּוֹם הַזֶּה בַּחֲצַר הַחִיצוֹנָה
14	14 לְפָנַי יְהוָה חֻקוֹת עוֹלָם לְדוֹרוֹתֵיהֶם שָׁנָה בְּשָׁנָה. אַחַר
15	15 יֹאכְלוּ וְיִסּוּכוּ מִן הַשֶּׁמֶן הַחֲדָשׁ וּמִן הַזֹּתִים כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפְּרוּ
16	16 [ע] לְ כּוֹל הָאָרֶץ לְפָנַי יְהוָה פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה וְיִשְׁמַחוּ

2 הַדְּגָלִים עַל פִּי כֹא 5 || 5-3 הָאוֹתִיּוֹת הַנוֹסְפוֹת בְּתַחֲלִיל שׁוֹי 3-5 נִרְאוֹת בְּתַצְלוּם מִמּוֹקֵד, רֵאוּ קִימְרוֹן, נוֹסַח, עִמִּי 140; וּמִנְחַתְמָה בְּמִיָּם סוֹפִית וְהִיא תְלוּיָה בֵּין הַשִּׁטִּין; וּנְסַכְמָה הַסְּמִיךְ מִתּוֹקֶנֶת מִשִּׁיין || 5 [ה] כֹּהֲנִים 11QT^b תְלוּי בֵּין הַשִּׁטִּין || 8 הַהֶשְׁלָמָה עַל פִּי כֹא 15 || 9 חִזֵי = תָּזָה || 10 כַּמְשַׁפֵּטְמָה 11QT^b מִקּוֹם חֶלֶק אַחֲרֵי הַתִּיבָה הַזֹּאת ||

טור כג (+ 11QT^b ו 4Q365 קטע 23 שוי 9-11)*

- 9 כּוֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכוֹל [מוֹשְׁבוֹתֵיהֶמָּה לְפָנֵי יְהוָה, הוֹק עוֹלָם לְדוֹרוֹתֵיהֶמָּה]
- 10 [
- 11 [וְאַחַר מוֹעֵד הַיְצִיָּה יִקְרִיבוּ]
- 12 לְמִזְבֵּחַ אֵת הָעֲצִיָּם [שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵיוּ הַמִּקְרִיבִים בַּיּוֹם הַרִישוֹן]
- 13 מִטּוֹת [לוֹי] וְיִהוּדָה וְבָ[יּוֹם הַשְּׁנַיִ מִטּוֹת בְּנִימִין וּבְנֵי]
- 1 [יִזְסֹף וּבִיזֶם הַשְּׁלִישִׁי רֵאשׁוֹן וְ]שֵׁמ[עוֹן וּבִיזֶם הַרְבִּיעִי יִשְׁשַׁכַּר]
- 2 [וְזַבְלוֹן וּבִיזֶם הַחֲמִישִׁי גַד וְ]אֲשֶׁר וּבִיזֶם[הַשְּׁשִׁי דָן וּנְפֹתְלִי]
- 3 [וְיִקְרִיבוּ עַל הָעֲצִיָּם עוֹלָה לֵיה[וָה]
- 4 [וְשִׁעִירֵי עֹזִים שְׁנַיִם [יִם לְחִטָּאת לְכַפֵּר]
- 5 [בַּהֶמָּה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִנְחָת]מָה וּנְסֻכָּה כַּמ[שֹׁפֶט וּבִיזֶם עוֹלָה]
- 6 [פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כֶּבֶד [שֶׁ אֶחָד בֶּן שְׁנַת]
- 7 [תַּמִּימִים, לְכוֹל הַ]טָּה וּמִטָּה שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּנֵי יַעֲקֹב [
- 8 [וְיִעֲשׂוּם בְּרוּב]עַל הַיָּם עַל יְהִמְזִיבָה אַחַר עוֹלַת הַת[מִיד וּנְסֻכָּה]
- 9 וְיִקְרִבֵּהּ הַכוֹהֵן הַגָּדוֹל אֶת[עוֹלַת הַלְוִיִּים]
- 10 לְרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרֶיהָ יִקְטִיר אֶת עוֹלַת מִטָּה יְהוּדָה וְכֹא[שֶׁר הוּא]
- 11 מִקְטִיר וְשָׁחַטוּ לְפָנָיו אֶת שְׁעִיר הָעֹזִים לְרֵאשׁוֹנָה וְהַעֲלֶה אֶת
- 12 דָּמוֹ לְמִזְבֵּחַ בְּמִזְרֵק וְנָתַן מִדָּמוֹ בְּאֶצְבָּעוֹ עַל אַרְבַּע קַרְנֹת מִזְבֵּחַ
- 13 הָעוֹלָה וְעַל אַרְבַּע פְּנוֹת עוֹרַת הַמִּזְבֵּחַ וּזְרַק אֶת דָּמוֹ עַל יְסוֹד
- 14 עוֹרַת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת חֲלָבוֹ יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ, הַחֲלֵב הַמִּכְסָּה אֶת
- 15 הַקֶּרֶב וְאֶת אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶבִּים וְאֶת יוֹתֵרֵת הַכֶּבֶד עִם הַכִּלִּיּוֹת
- 16 יִסִּירָנָה וְאֶת הַחֲלֵב אֲשֶׁר עָלֶיהֶמָּה וְאֶת אֲשֶׁר עַל הַכֶּסֶלִים וְיִקְטֵר
- 17 הַכוֹל עַל הַמִּזְבֵּחַ עִם מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ אֲשֶׁר רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְאֶת

* להשלמת החסר בראש הטור ראו וייז, עצים; הטקסט של 4Q365 נמצא בקטע גדול שעיקרו תיאור קורבן העצים. מהדיריו (סו"ט) כללו אותו בתורה המעובדת משום שלרובו אין די מקום בחסרים שבכתבי היד של מגילת המקדש (אומנם הוא חריג באופיו בתורה המעובדת) כאן הובא הטקסט שבסוף הקטע לצורך שיחזור הטקסט החסר בכתבי היד של מגילת המקדש. מכיון שהטקסט הובא במלואו בתורה המעובדת צויין כאן הטקסט המשלים (שבסוף הקטע) באותיות חלולות אדומות || 12 למזב | [ח] 4Q365 חסר || 13 מטות 4Q365 חסר || 1 וּבִיזֶם הַרְבִּיעִי [וביזם הרביעי] || 2 וּנְפֹתְלִי 11QT^b מקום חלק אחרי המילה || 8 [ברוב]עַל הַיָּם האותיות נראות בתצלום ישן ובלוח *12; אין די מקום להשלים הַיָּם || 9 וְיִקְרִבֵּהּ עַל פִּי תצלום אחורי המגילה ותצלום ישן של פניה; ידן קורא וְהַקְרִיב || 11 אֶת (השנייה) ברורה בתצלומים ישנים || 12 וְנָתַן מִדָּמוֹ מקצת האותיות נדבקו לאחורי המגילה, ראו לוח *12 טור ב || 13 יְסוֹד הדל"ת נדבקה לאחורי המגילה ||

חסרות שש שורות

- 1 [ועָרְפוּ לְרֵאשִׁיחוֹנָה] אֵת הַרְאוֹשׁ [וְאֵת הַפֶּדֶר]
- 2 [וְאַחַר יַעֲרְפוּ אֶת שְׁתֵּי הַזְרוּעוֹת וְאֵת הַשֵּׁם]
- 3 [וְאַחֲרֵיהֶם אֵת] הַחֲזוּהָ עִם הַשֹּׁק אֲשֶׁר
- 4 [לַיִּמִּין וְרַחֲצוּ בְּמַיִם אֶת הַקֶּרֶב וְאֵת שׁ] תְּלֵי הַכְּרָעִים וּיְקַן [טִירָו אֶת]
- 5 [הַפִּיל עַל הַמְּזֻבָּח עוֹלָה לַיהוָה עִם מִנְ] חַת שִׁמְנוֹ וְנִסַּךְ [יֵינֹו]
- 6 [וְ] הַהֵינְ יִנְסַךְ [עוֹלָה] הַבָּשָׂר לְרִיחַ [נִיחֹוֹהָ אֲשֶׁר]
- 7 [לַיהוָה] וְכֹה יַעֲשׂוּ לְפָרֹו [וְ] פָּר וְלֵאֵיל וְאֵיל וְלֵ [כֶּבֶשׂ וְכֶבֶשׂ]
- 8 וְאַרְבִּיָּה לְבַד יִהְיוּ [וְ] מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ עֲלֶיהָ חֻקוֹת עוֹלָם
- 9 לְדוֹרוֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה
- 10 וְאַחַר הָעוֹלָה הַזֹּאת יַעֲשֶׂה עוֹלַת מִטֵּה יְהוּדָה לְבַד. כֹּאשֶׁר
- 11 עָשָׂה לְעוֹלַת הַלְוִיִּים כֵּן יַעֲשֶׂה לְעוֹלַת בְּנֵי יְהוּדָה אַחַר הַלְוִיִּים
- 12 וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עוֹלַת בְּנֵימִין לְרֵאשִׁיחוֹנָה וְאַחֲרֶיהָ
- 13 יַעֲשֶׂה עוֹלַת בְּנֵי לְוִיִּים, יַחַד אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יַעֲשֶׂה
- 14 אֶת עוֹלַת רְאוּבֵן לְבַד וְאֵת עוֹלַת שִׁמְעוֹן לְבַד וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי
- 15 יַעֲשֶׂה עוֹלַת יִשָּׂשְׁכָר לְבַד וְעוֹלַת זְבוּלוֹן לְבַד וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי
- 16 יַעֲשֶׂה עוֹלַת גַּד לְבַד וְעוֹלַת אֲשֶׁר לְבַד וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי

5-1 אֵת הַרְאוֹשׁ ... [לַיהוָה] על פי ויקרא א 8-10 וצוואת לוי, 4Q214 קטע 2 || 8 וְמִנְחָתָהּ כתובה על שני קטעים שרק אחד מהם צורף במהדורת ידן; השני נראה בשקופית ובה התיבות שנוספו בשו" 6-7 || 10 כֹּאשֶׁר הרי"ש נראית בלוח 13; 1; התיבה הזאת והתיבה שמתחתיה נראות יפה בשקופית ישנה של טור כג || 13 יַעֲשֶׂה שרידי הה"א נראים בשקופית ישנה ||

- 1 [יקריב ע] [
- 2 [] [יוֹבְהָ' וְדַשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד]
- 3 [לְחֹדֶשׁ יִהְיֶה לְכַמָּה שְׁבֻתוֹן, יוֹם זָכַר] וְיוֹן תְּרוּעָה. מִ[קְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה]
- 4 [הַיּוֹם הַזֶּה לְכַמָּה. יוֹם שְׂמֵחָה] הוּא לְפָנֵי יְהוָה וְהָקָן [רְבַתְּמָה בּוֹ עוֹלָה]
- 5 [לִיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל] אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַע [וְשַׁעִיר עִזִּים]
- 6 [אֶחָד לְחֹטְאָת וְ] מִנְחַתְמָה וְנִסְכֵיהֶם כַּמִּשְׁפָּט [הָרִיחַ צִיחֹה לְפָנֵי]
- 7 [יְהוָה לְבַד מְעוֹל] תְּתַמִּיד וְעוֹלַת הַחֹדֶשׁ. אַחַר [תַּעֲשׂוּ אֶת הָעוֹלָה]
- 8 הַזֹּאת בְּשְׁלִישִׁית הַיּוֹם, חוֹקֹת עוֹלָם לְדוֹרוֹתֵיכֶם [מִה בְּמוֹשְׁבוֹתֵיכֶם כִּי]
- 9 תִּשְׂמְחוּ בְיוֹם הַזֶּה. לֹא תַעֲשׂוּ בּוֹ כּוֹל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה. שְׁבֻתוֹן יִהְיֶה
- 10 לְכַמָּה הַיּוֹם הַזֶּה וּבַעֲשֶׂרָה בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה
- 11 יוֹם כְּפוּרִים הוּא וְתַעֲנּוּ בּוֹ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי כּוֹל הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר לֹא
- 12 תַּתְּעַנֶּה בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרַתָּה מִעַמִּיהָ וְהִקְרַבְתְּמָה בּוֹ עוֹלָה
- 13 לִיהוָה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַע (תְּמִלִּיִּם) שַׁעִיר
- 14 עִזִּים אֶחָד לְחֹטְאָת, לְבַד מִחֹטְאָת הַכְּפוּרִים, וּמִנְחַתְמָה וְנִסְכְּמָה
- 15 כַּמִּשְׁפָּט לְפָר לְאֵיל וּלְכְבָשִׂים וּלְשַׁעִיר. וְלִחֹטְאָת הַכְּפוּרִים תִּקְרִיבוּ
- 16 אֵלִים שְׁנַיִם לְעוֹלָה, אֶחָד יִקְרִיב הַכּוֹהֵן הַגָּדוֹל עֲלָיו וְעַל בֵּית אֲבִיהוּ

* ידין מביא בראש הטור הזה את 11QT^b טור ז (= קטע 13) שהובא במהדורתנו בראש טור יח, עיינו שם || 7 וְעוֹלַת
 האותיות הראשונות שרדו באחורי המגילה || 8 בְּשְׁלִישִׁית הַיּוֹם נראית בשקופית ישנה של הטורים כג-כד ||

חסרות אחת עשרה שורות*

- 3] ונתן הכותן הן הגדול עלן
- 4 [שני השעירים גורלות,] גורל אחד ליהוה וגורל אחד לעזזאל
- 5 ושחטו את השעיר אשר עלה עליו הגורל ליהוה וקבל הפרהן
- 6 את דמו במזרק הזהב אשר בידו ועשה לדמו כאשר עשה לדם
- 7 הפר אשר לו וכפר בו על כול עם הקהל. ואת חלבו ואת מנחת
- 8 נסכו יקטיר על מזבח העולה ואת בשרו ואת עורו ואת פרשו
- 9 ישרופו אצל פרו, חטאת הקהל הוא ויכפר בו על כול עם הקהל
- 10 ונסלח להמה ורחץ את ידיו ואת רגליו מדם החטאת ובא אל
- 11 השעיר החי והתודה על רואשו את כול עוונות בני ישראל עם
- 12 כול אשמתמה לכול חטאתמה ונתנמה על רואש השעיר ושלחו
- 13 לעזזאל המדבר ביד איש עתי ונשא השעיר את כול עוונות

* גוי"ט משבצים כאן את 11QT^b קטע 26 ובו כתוב (בשלוש שורות): [ה'כ' ... קריבו על ה' ... עיר ע] || 5 ושחטו ידן קורא [ו]שחט; הוויי נעתקה אל אחורי המגילה || 6 [עש]ה לדם האותיות נדבקו לאחורי המגילה || 7-10 האותיות שבסוף השורות האלה ברורות בתצלומים ישנים || 12 אשמתמה כנראה כתיב חסר במקום אשמתמה; חטאתמה כנראה צורת רבים ||

חסרות עשר שורות*

01]	את דמ	[
02]	אשי ריח ניהו] הו] לפני יהוה	[
1]	ם ביום הן	[
2]	על כל בני ישראל ונסלח להמה	[
3		אחר יעשה את הפר ואת האיל ואת הכבשים כמשפטמה	
4		על מזבח העולה ונרצתה העולה לבני ישראל, חוקות עולם	
5		לדורותמה, פעם אחת בשנה והיה היום הזה להמה לזכרון	
6		ולוא יעשו בו כול מלאכה כי שבת שבתון יהיה להמה. כול האיש	
7		אשר יעשה בו מלאכה או אשר לוא יתענו בו ונכרתו מתוך	
8		עממה. שבת שבתון מקרא קודש יהיה לכמה היום הזה	
9		וקדשתמה אותו לזכרון בכול מושבותיכה ולוא תעשו כול	
10		מלאכה ובחמשה עשר יום לחודש הזה	

* אולי יש לצרף לכאן את הטקסט הנראה בלוח 44 ובו כתוב (בארבע שורות, תשיעית עד שלוש עשרה מן השוליים התחתונים):
 [ו]שרפו באש] ... [וקבל ב]מזרק את [דמו] ... [בני ישו]אל ... [הימ] [] || 1-02 אשי ... [] [ל ה] [] במהדורת ידן מובא הטקסט הזה
 בתחילת הטור הבא, אבל בשקופית ישנה הוא מופיע בעמוד הזה; האותיות לפ והתיבות שמעליהן נראות בשקופית ישנה של טור
 כח || 2 על כול בני ברור בשקופית ישנה || 5 והיה ידן קורא יהיה; השוו קימרון, קריאות, עמי 170 || 6 כול
 (השנייה) ידן קורא וכול ||

חסרות תשע שורות

- 01 [מנחה טולת בלולה בשמן רביעית] ההיין ונסך [רביעית]
- 02 [ההיין יין לכבש האחד כ] כה יעשו לא [רבעה עשר]
- 1 הַכִּבְשִׁים וְלִשְׁעִיר מִלְּבַד עֹלֹת הַתְּמִיז וְזֶמְנָהּ וְנִסְכָּהּ עֲלֵי
- 2 הַמִּזְבֵּחַ, אֲשֵׁי רִיחַ נִיחֹהּ הוּא לַיהוָה וּבֵיּוֹם
- 3 הַשְּׁנַי פְּרִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר [אֵילִים שְׁנַיִם כִּבְשִׁים אַרְבַּעַה]
- 4 עֶשֶׂר וְשַׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת, וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ
- 5 כַּמִּשְׁפֵּטָה לַפְּרִים וְלֵאֵלִים וְלִכְבָּשִׁים לִשְׁעִיר. אִשֶּׁה
- 6 רִיחַ נִיחֹהּ הוּא לַיהוָה וּבֵיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
- 7 פְּרִים עֶשְׂתֵי עֶשֶׂר אֵלִים שְׁנַיִם כִּבְשִׁים אַרְבַּעַה עֶשֶׂר
- 8 וְשַׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּמִנְחָתָם וְנִסְכָּם כַּמִּשְׁפֵּט לַפְּרִים
- 9 לֵאֵלִים וְלִכְבָּשִׁים וְלִשְׁעִיר וּבֵיּוֹם הָרְבִיעִי
- 10 פְּרִים עֶשְׂרִי אֵלִים שְׁנַיִם כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר
- 11 וְשַׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ לַפְּרִים

02-01 הטקסט שבשורות אלה מיוסד על קטע שידין צירף לכאן על פי העניין; קטע אחר שצירף מובא בתחילת טור כז, ראו הערות לנוסח שם || 5 לשעיר ידן קורא [לשעיר ובכרך ג הוא קורא לשעיר. מעיון בשקופית ישנה נראה שאין די מקום לווייו || 11 לפרים ידן משחזר את כל הטקסט החסר הנמשך לטור כט, עיינו בהערות שם ||

חסרות תשע שורות

[מְלֹאכָת]	01
[02
[כַּבְשִׁים שְׁבָ[עָה]	03
1	ונסכמה] לפר לאיל ולכבשים ולשעיר כמשפטמה]	
2	אלה [מועדי יהוה מקראי קודש אשר תצומה לכול בני יש[ראל	
3	לעלות עולה] ומגהה זבה ונסכים כמשפט [בבית אשר אשכין	
4	שמי עליו [ויקריבו בו] עולת [יום] ביום, כתורת המשפט הזה,	
5	תמיד מאת בני ישראל. לבד מנדבותמה לכול אשר יקריבו	
6	לכול נדריהמה ולכול מתנותמה אשר יביאו לי לרצון להמה	
7	ורציתים והיו לי לעם ואנוכי אהיה להם לעולם ושכנתי	
8	אתמה לעולם ועד ואקדשה [את מ]קדשי בכבודי אשר אשכין	
9	עליו את כבודי עד יום הבריה אשר אברא אני את מקדשי	
10	להכינו לי כול הימים, כברית אשר כרתי עם יעקוב בבית אל	

* הטקסט החסר בתחילת הטור הזה נסמך כנראה על במדבר כט 25-37, ראו ידן, ב, עמ' 90; הקריאה וההשלמה כאן שונות מאלה של ידן, ראו קימרון, מהדורות (ג), עמ' 242 || 2-3 על קריאת השורות הללו ראו קימרון, שם || 4 עולת [יום] ידן קורא עולות [דבר יום], ראו קימרון, נוסח, עמ' 141-142) || 6 נדריהמה ידן קורא נסכיהמה; והתיבה ברורה במגילה עצמה; השוו ויקרא כג 38 וקימרון, נוסח, עמ' 142 || 9 הבריה ידן קורא הברכה, ראו מבואות א, עמ' 101-102 ||

חסרות שתיים עשרה שורות

1	[	תי ואקדש]ה	]
2	[	מל°°]	]
3	[	מעל°° מסבה]	]
4	מעלות מ°°ל שני]	השע]רִים אֲשֶׁר בבית אשר תבנה לְשֵׁים שמי	]
5	עליו	ועֲשִׂתָה בַּיִת מסבה צפון להיכל בית מרובע	]
6	מפנה אל פְּנֵה עשרים באמה לעומת ארבע פנותיו, רְחֹק מקיר	ההיכל שְׁבַע אַמּוֹת בְּמַעַרְב צפונו ועשיתה רֹחַב קִירוֹ ארבע	]
8	אמות, עולה ישר מהפְּרָדֵר הַזֶּה, כהיכל ותוכו. ממצצוע אֶל מקצוע	שתיים עשרה בְּאַמָּה. ועמוד בתוך באמצעו מרובע, רוחבו ארבע	]
10	אַמּוֹת לְכוֹל רוחותיו ורוחב המסבה עולה מעלות אַרְבַּע אַמּוֹת	]	]

* טורי המגילה נדבקו זה לזה והטקסט של הטורים השונים אינו ניתן להפרדה. מקצת הטקסט מופיע על פני המגילה ומקצתו על אחוריה. העור חסר רק בראש הטור ויש תקוה לגלות בתצלומים חדשים את הטקסט שאינו נראה על העור שנותר בעזרת טכנולוגיות צילום חדשות || 4 מעלות ולא למעלות; לְשֵׁים שמי היו"ד של שמי נראית בתצלום של פני המגילה ואילו שאר האותיות נעתקו לגב המגילה ונראות בלוח 44; ראו קימרון, מהדורות (ג), עמ' 243 || 5 בַּיִת מסבה ידן קורא את מסבה; וכן לכאורה בתצלומים אבל במקור ניכר שהאל"ף נעתקה מן התיבה הזואת שבטור לא שוי 8, ראו מבואות א, עמ' 97; מן המילה בַּיִת נותר רק חלקה הקדמי של התינו || 6 רְחֹק ידן קורא ורְחֹק || 8 עולה ישר מהפְּרָדֵר התיבות הללו נראות בלוח 44, 4; השוו טור לה שוי 10; הַזֶּה או [מד]ה || 10 אַמּוֹת ... אַמּוֹת ידן קורא אַמּוֹת לְכוֹל רוחותיו] [ת אשר מסביב עולה מעלות א] { עולה כנראה חלופה פונטית של העולה ||

1] ת°[
2] ת' השער
3] שם] *המשוּהָה
4] הכוהן המשנה
5] ° [° ° °] הכוהן הג' דול
6	ובעלית הבית הזה תעשה שע'ר, פתוח לגג ההיכל ודרך עשוי
7	בשער הזה (אלפרז'ר ההיכל אשר יהיו באים בו לעלית ההיכל.
8	כול בית המסכה הזואת צפו זהב. קירותיו ושעריו וגגו מבית
9	ומחוץ ועמודו ומעלותיו. ועשה ככול אשר אנוכי מדבר אליכה.
10	ועשיתה בית לכיור נגב מזרח, מרובע לכול רוחותיו, אחת ועשרים
11	אמה, רחוק ממהזבח חמשים אמה. ורחב הקיר שלוש אמות וגבהו'
12	עשרים אמה ושלושה שְעָרִים עשו לה מהמזרח ומהצפון
13	ומהערב ורחב השערים ארבע אמות וגובהמה שבע

3 [שם] *המשוּהָה מתחת לחי"ת נראים שרידי אות אחרת ואחריה ה"א ואפשר ששתיהן אינן שייכות לכאן ויש לקרוא [הכוהן] המשיה; ידן לא זיהה את האותיות || 6 ודרך שרדה בגב המגילה || 7 (אלפרז'ר ידן קורא (אל פתח [גג], הקריאה המוצעת ברורה בשקופית || 8 צפו כנראה ציווי לנוכחים, השוו ועשה שלהלן || 9 ומחוץ ידן קורא [ומ] בחוץ; ועשה ידן קורא ועשית]ה || 11 וגבהו' ידן קורא וגבה; הקו הדומה לווי"ו נראה באחורי המגילה, אמנם רחוק מעט מן הה"א || 12 ושלושה שְעָרִים השוו לג 10; שְעָרִים ידן קורא ושְעָרִים]; לה אולי כינוי לזכר, כתיב הכינוי לנסתר בה"א מצוי בכמה חיבורים מקומראן ||

[שלוש אמות]	1
[2
[שלוש]	3
[יהמה]	4
[מה למזבח עש]	5
	[אשמם לכפר על העם. ובעלות	6
	[למנחותם להקטיר על המזבח	7
	הפוחניים]	
	העולה] רות] [ת'.....ת' בקיר הבית	8
	הזה בת] [אמה לאמה ומצ] [מן] [אמה וגובהמה	9
	מן הארץ ארבע אמות]מ[צופות זהב אשר יהיו מניחים עליהמה	10
	את בגדיהמה אשר יהיו באים אליהם למעלה מעל בית הכיור]י[11
	בבואם לשרת בקודש ועשיתה תעלה סביב לכיור אצל מכונתו	12
	הולכת לתחת הכיור, ומחלה יורדת למטה אל תוך הארץ אשר	13
	יהיו המים נשפכים והולכים אליה ואובדים בתוך הארץ. ולוא	14
	יהיה נוגעים בהמה כול אדם כי מדם העולה מתערב במה	15

6 אשמם ידין קורא אשמם; ובעלות נראה יותר מן ובעלות]ם[|| 7 למנחותם על פי תצלום חדש; ידין קורא לכ...; להקטיר ידין קורא ולהקטיר || 8 ת'.....ת' כמה מן האותיות ניתנות לזיהוי אך עדיין לא הוצעה קריאה הולמת; ידין העיר שמצורת הנקבה מצופות בשוי 10 ניתן לשער שעמד כאן שם ממין נקבה, אולי חלונות (השם חלון מינו זכר ונקבה) || 9 בת] [אמה לאמה ומצ] [מן קריאתו של ידין שונה || 10 מניחים ידין קורא בטעות מניחים]ש[בשל הידבקות האותיות פעמיים לאחורי המגילה || 11 באים חסר במהדורת ידין; אליהם ידין קורא]בה[ם; מעל בית ידין קורא בטעות מעל לבית בשל הידבקות האותיות פעמיים לאחורי המגילה || 12 מכונתו קריאה חדשה של האותיות הלא ברורות שנדבקו לאחורי המגילה; ידין קורא ביתו והתעלה]ה[. עיינו במאמרו של יוסף פטריך הנזכר במבוא, עמ' 520, הערה 46 || 13 לתחת ידין קורא]מבית[; ומחלה ידין קורא למחלה; למטה ידין קורא]ופוש[טת ||

חסרות שבע שורות

[יהיז הכוה]נִים באים]	1
[]זבעת אשו	2
[]ומם ואת	3
[]אשר עליהמה ומנל]חיים	4
[]בֵּית הכיור ומ] ם לכיור	5
[]יהיז באי] ם אל בֵּית הכיור ויוצאים בהמה אל] החצר התיפונה ולוא	6
	יהיז מקדשים את עמי בבגדי הקודש אשר]ישרתו בהמה	7
	ועשיתמה בית למזבח בית הכיור כמדת]בֵּית הכיור,	8
	רחוק קירו מקירו שבע אמות. וֹל בנינו ומקרותיו]כֵּבֶת הכיור,	9
	ושנים שערים לו מצפוננו ומדרומו זה נוכח זה, כמדת שער בית	10
	הכיור. וכול הבית הזה כולו קירו עשוי חלונים פנימה אטומים,	11
	שתי אמות רוחבמה בשתי אמות, וגובהמה ארבע אמות,	12
	מדולתים, בתים לכלי המזבח, למזרקים ולקשוֹא ^ח ולמחתות	13
	ולכוֹנֹנֹת הכסף אשר יהיו מעלים במה את הקרבים ואת	14
	הרגלים על המזבח ובכלותמה לקטיר	15

1 [הפחה]נִים קריאה חדשה || 6 אל בֵּית הכיור ויוצאים בהמה ידן קורא אליהמה והיוצאים מהמה; הכתב נדבק פעמיים לאחורי המגילה וקריאתו מצריכה מאמץ רב || 9 רחוק ידן קורא [ח]ח; וֹל ידן קורא [כ]ול || 10 שער או שער] כידן || 13 ולקשוֹא^ח ידן קורא ולקשוֹא^ח; ראו קימרון, דקדוק, עמ' 33 || 14 ולכוֹנֹנֹת כלי מכלי המזבח, ראו א' קימרון, "כוננה = כלי מכלי המזבח", תרביץ נב (תשמ"ב), עמ' 133 || 15 לקטיר חלקי אותיות נדבקו לאחורי המגילה ||

חסרות שבע שורות

- 1 [מַצֵּן]פִּים בְּלוּח נַחוּ[שָׁת
- 2 [] ° ובין העמוד לע[מֹד
- 3 [] אֲשֶׁר בֵּין הָעֲמֹדִים]
- 4 [] וּמַבְיֵאִים אֵת [הַפְּרִים אֶל תּוֹךְ הַגִּלְגָּלִים
- 5 [] הַגִּלְגָּלִים וְסוֹגְרִים אֶת הַגִּלְגָּלִים וְאֵל
- 6 [בְּטָבְעוֹת וְאוֹסְרִים אֵת קָרְנָי הַפְּרִים אֶל הַטָּבְעוֹת וְ]
- 7 אַחֵר יִהְיוּ טוֹבְחִים אוֹתָמָה וְיִהְיוּ כּוֹנְסִים אֹתָם [כּוֹל הַדָּם] בְּמִזְרְקוֹת
- 8 וְזוֹרְקִים אוֹתוֹ עַל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וּפּוֹתָחִים
- 9 אֶת הַגִּלְגָּלִים וּמְפָשִׁיטִים אֶת עֹרֹת הַפְּרִים מֵעַל בְּשַׂרְמָה וּמִנְתָּחִים
- 10 אוֹתָמָה לְנִתְחִיהֶמָה וּמוֹלַחִים אֶת הַנְּתָחִים בְּמִלַּח וּמִרְחֲצִים אֶת
- 11 הַקְּרָבִים וְאֵת הַכְּרָעִים וּמוֹלַחִים בְּמִלַּח וּמִקְטִירִים אוֹתָמָה עַל
- 12 הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ, פֶּר וּפָר וְנִתְחִיו אֲצֵלוֹ וּמִנְחַת סוֹלֶתוֹ עֲלָיו
- 13 וַיֵּין נִסְכּוֹ אֲצֵלוֹ וּמִמֶּנּוּ עֲלָיו וְהַקְטִירוֹ הַכּוֹהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן אֶת הַכּוֹל
- 14 עַל הַמִּזְבֵּחַ אֵשׁ רִיחַ נִיחֹחַ לִפְנֵי יְהוָה
- 15 וְעֲשִׂיתָה שְׁלָלוֹת יוֹרְדוֹת מִן מִקְרַת שְׁנַי עֶשֶׂר הָעֲמֹדִים

1 [מַצֵּן]פִּים האותיות נראות בלוח *19; ידן קורא [] נים || 4 הַפְּרִים ידן לא זיהה את האותיות; תוֹךְ נראית באחורי המגילה; ידן קורא בין (2) || 6 קָרְנָי ידן קורא רָאֵשִׁי || 9 וּמְפָשִׁיטִים ידן קורא וְפֹשֵׁטִים; ראו קימרון, קריאות, עמ' 165; מעַל בְּשַׂרְמָה ידן קורא בטעות מעַל לְבַשְׂרָמָה בשל הידבקות האותיות פעמיים לאחורי המגילה || 15 מִקְרַת = תְּקִרַת ||

[אל קודש הקודש]	1
[אותה כול איש אשר לוא]	2
הקודש	תהיה. כול איש אשר לוא]	3
[ה ממנה וכול [איש מבני ישראל אשר יביא אותה ו]הוא אין	4
[הוא כוהן יומת וכול איש מה[פוגעים בני אהרן] אשר יביא	5
[אותה והוא אין הוא לבוש בב[גדי הקודש או אשר]לוא מלא את	6
[ידיו גם המה יומתו ולוא יחלל[ן את מק]ש אלוהיהמה לשאת	7
[עוון אשמה למות וקדשת(מה) את סביב למזבח ולהיכל ולכפור	8
[ולפרור והיה קודש קודשים לעולם ועד	9
[ועשיתה מקום למערב ההיכל סביב, פרור עמודים עומדים	10
[לחטאת ולאשם, מובדלים זה מזה, לחטאת הכוהנים ולשעירים	11
[ולחטאות העם ולאשמותמה ולוא יהיו מערבים כולו אלה	12
[באלה כי מובדלים יהיו מקומותמה זה מזה למען לוא	13
[ישוגו הכוהנים בכול חטאת העם ובכול אלי אשמות לשאת	14
[חטא אשמה והעוף על המזבח יעשה, התורים	15

* השורות הראשונות פגועות ורוב הכתב שבהן נעתק לאחורי המגילה והשאיר שם רושם כפול. הקריאה המוצעת היא תוצאה של מאמצים גדולים לזהות את חלקי הטקסט ולהתאימם זה לזה. נעשה שימוש בתצלומים משובחים אך כדאי לצלם את פני הטור ואת אחורי טור לו בטכנולוגיות צילום חדשות המאפשרות לגלות כתב שאינו נראה לעין || 2 אותה קריאה חדשה; הכינוי לנסתרת כאן ובהמשך חוזר אולי אל המילה [קטורת] || 4 ממנה קריאה חדשה; ההשלמה על פי שוי 5-6 || 5 מה[פוגעים] קריאה חדשה || 6 אותה קריאה חדשה; לוא ידן קורא [בה]מה || 8 סביב נראית בבירור בתצלום אחורי המגילה שצילמו ברוס וקנת צוקרמן || 9 ולפרור ברורה בתצלום הנ"ל || 14 חטאת כנראה צורת ריבוי; אלי אשמות ידן קורא אלו אשמות אך מתרגם 'rams', על הקריאה המועדפת ראו א' קימרון, "שלוש הערות לנוסחה של מגילת המקדש", תרביץ נא (תשמ"ב), עמ' 136-137 ||

01 [וּפְנֵי הַיְזוּפָה] [

חסרות שבע שורות

- 1] א[]
- 2] שְׁעָרִים [וּפְנֵי הַיְזוּפָה]
- 3] ל מן המקצוע
- 4 עַד פְּנַת הַשַּׁעַר [עֲשָׂרִים וּמֵאָה בְּאֵמָה ו] הַשַּׁעַר רַחֵב אַרְבָּעִים
- 5 אֵמָה לְכוֹל רוּחוֹתָיו כְּמֵ[דָה הַזֹּאת] וְרוּחֵב קִירוֹ שֶׁבַע אַמּוֹת
- 6 וְגִזְבֵּהוּ חֲמֵשׁ [וְאַרְבָּעִים בְּאֵמָה עַד מֵ] קֶרֶת גָּזוּ וְרוּחֵב תְּאִי שֶׁ
- 7 וְעֲשָׂרִים בְּאֵמָה מִמְּקָצוֹעַ אֶל מְקָצוֹעַ וְהַשַּׁעַרִּים הַבָּאִים בְּמָה
- 8 וְהַיּוֹצֵאִים בְּמָה רוּחֵב הַשַּׁעַר אַרְבַּע עֲשָׂרָה בְּאֵמָה וְגֹבֵהָ
- 9 שְׁמוֹנֶה וְעֲשָׂרִים בְּאֵמָה מִן הַסֹּף עַד הַמְּשַׁקּוֹף וְגֹבֵהָ
- 10 הַמְּקֹרֶה מִן הַמְּשַׁקּוֹף אַרְבַּע עֲשָׂרָה בְּאֵמָה. וּמְקֹרֶה כִּיּוֹר
- 11 אֲרוֹ מְצוּפָה זֶהב טְהוֹר וְדִלְתוֹתָיו מְצוּפוֹת זֶהב טוֹב
- 12 וּמִפְּנַת הַשַּׁעַר עַד הַמְּקָצוֹעַ הַשְּׁנִי לַחֲצַר עֲשָׂרִים
- 13 וּמֵאָה בְּאֵמָה וְכִכָּה תִּהְיֶה מֵת כּוֹל הַשַּׁעַרִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
- 14 לַחֲצַר הַפְּנִימִית וְהַשַּׁעַרִּים בָּאִים פְּנִימָה אֶל תּוֹךְ הַחֲצַר

4 עַד הַעֵיִן נִרְאִית בְּתַצְלוֹם אַחֲרֵי הַמְּגִלָּה שֶׁצִּילְמוּ בְּרוֹס וְקִנְת צוֹקְרֵמֶן || 5 אֵמָה נִרְאִית בְּתַצְלוֹם הַנִּיל; רוּחוֹתָיו יִדְּוּן קוֹרָא רוּחַ וְזוֹת, וְהַקְּרִיָּאָה הַמְּתוֹקֶנֶת בְּרוּרָה בְּשִׁקּוּפִית קְדוּמָה וּבְמְגִלָּה עֲצֻמָּה || 6 [מֵ] קֶרֶת הַקּוּיִף אֵינָה מִתְּאִימָה לְשִׁרִידִים; תְּאִי אוֹ תְּוִי] || 9 הַסֹּף הַצּוֹרֵה שֶׁלְּפָנֵי הַתִּיקוֹן הִיא צוּרָה חֲלוּפִית שֶׁל סָף || 10 כִּיּוֹר = כִּיּוֹר ||

טור לו (+ 11QT^b) *

חסרות שבע שורות

[מִזְמָרִים]	01
[הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ]	1
[יִיָּן] חֲדָשׁ מֵהַגָּנוֹת לְכוֹל הַשָּׁמַיִם]	2
[וְ] אֲפֻרָּה תְּבַנֶּה בֵּין אַרְבַּעַת מִ[קְצוּעוֹת]	3
[קִיר הַחֵטְא] צֵר הַפְּנִימִית לְעוֹרֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר [יִהְיֶה אֲוֹכְלִים]	4
5	[שְׁמָה אֵת זִבְחֵי שְׁלָמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִמְעַלָּה מֵהַפְּרֹוֹר ••	
6	[••] עֲשֵׂה פְּנִיּוֹת הַפְּרֹוֹר הַתְּחִתּוֹן עֲשׂוּיִם אִזְהָב ••	
7	הַמְעַלּוֹת אֲצֵל [קִירֹוֹת] הַשְּׁעָרִים מִשְׁנֵי [עַבְבֵי] הַשַּׁעַר	
8	וְעִשִּׂיתְמָה בְּחֻצְרֵי שְׁמָה בֵּית מוֹשְׁבוֹת לְכוֹהָנִים וְשׁוֹלְחָנוֹת	
9	לְפָנֵי הַמּוֹשְׁבוֹת בְּפְרֹוֹר הַפְּנִימִי אֲצֵל קִיר הַחֻצָּר הַחִיצוֹן	
10	מִקּוֹמוֹת עֲשׂוּיִם לְכוֹהָנִים לֹא יִבְחָהּ לְכוֹהָנִים וְלְבָכוֹרִים וְלִמְעַשְׂרוֹת	
11	וְלִזְבְּחֵי שְׁלָמֵיהֶם אֲשֶׁר יִהְיוּ זֹבְחִים וְלֹא יִתְעַרְבוּ זְבָחֵי	
12	שְׁלָמֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּזְבְּחֵי הַכוֹהָנִים	
13	וּבְאַרְבַּעַת מִקְצוּעוֹת הַחֻצָּר לְעֲשׂוֹת לְהַמָּה מִקְוֶה לְכִי־וְ[י]ם	
14	אֲשֶׁר יִהְיוּ מִבְּשָׁלִים שְׁמָה אֵת זְבָחֵיהֶם. אֵת הַחֻטָּאוֹת	

* אין די נתונים להשלמת הטקסט החסר בתחילת הטור || 2 [יִיָּן] או [שמן]; בלוח *25 נראים שרידי אותיות || 4 [קִיר] השוו שוי 9; [אֲוֹכְלִים] או זבחים, השוו שוי 11 || 5 זְבָחֵי או זְבָחֵי || 6 עֲשֵׂה אפשר שהאותיות האלה נעתקו מהמילה עשויים שבסוף השורה || 7 הַמְעַלּוֹת שלוש האותיות הראשונות נראות בתצלום אינפרה-אדום ישן בשוליים השמאליים ומקומן אינו וודאי; קריאתו של ידן ז'מב[שלות אינה מתאימה להקשר || 8 בְּחֻצְרֵי שְׁמָה ידן קורא בְּחֻצְרֵי[נִימָה || 13 לְעֲשׂוֹת ולא עשית[ה] כידן; מִקְוֶה 11QT^b תלוי בין השורות || 14 אֵת ידן קורא [ו]את; הַחֻטָּאוֹת או הַחֻטָּאוֹת ||

06] בִּשְׁלֹוּ בְּמִקְצֹוּ] עַל הַמְזֹרְחֵי צִפּוֹנָה וְאֹכְלֵי] [

חסרות שבע שורות

- 1] יְהִיזוּ אוֹכְלֵי] [
- 2] שִׁתְּמָה] [
- 3] יְהִיזוּ אוֹכְלֵי וְשׁוֹתֵי] [
- 4] [בִּימֵי הַבַּיְתָא פְּרִי] **לְדַגֵּן לַתִּירוֹשׁ וְלִיצְהָר**] [
- 5] [] 000 רִישֵׁיתִי 5000 אֵלִי] **בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבַיּוֹם הַבְּכוֹרִים** לְפָרִי] [
- 6] יִבְיְאוּ לְשִׂמְאוֹלֵי שַׁעַר הַמְעָרָב יְאִתִּי] [רֶאשִׁית פְּרִי אֶרֶצְמָה, אֶת הַתְּאֲנִים]
- 7] **וְהִרְמוּנֵי**] [וְהָעֵץ אֲשֶׁר יִאָכַל וְ] [לְיִמֵּיךָ הַשַּׁעַר הַזֶּה מִנְחַת הַקּוֹרְבָנוֹת]
- 8] **הַבָּאָה**] [עֲלֶיהָ לְבֹנָה וּלְשִׂמְאוֹל שַׁעַר הַצִּפּוֹן מִנְחַת הָאֲשֵׁמ] [וְהַקְּנָאוֹת]
- 9] **וְלִימֵיךָ**] [שַׁעַר הַזֶּה כֹּל מִנְחָה וְשַׁעֲרֵי הַחַטָּאת אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ בְּנֵי
- 10] **יִשְׂרָאֵל**]. שְׁמָה יְהִיזוּ אוֹכְלֵי] [אֶת הַ] **תְּאֲוֹת** הַעֹפֹף וְלַתּוֹרִים וּלְבְנֵי הַיּוֹנָה
- 11
- 12] וְעִשִׂיתָהּ חֶצֶר שְׁנֵית סוֹבְבָת אֶת הַחֹצֵר הַפְּנִימִית, רְחוֹב מְאֹדָּה בָּאָמָה
- 13] **וְאֹרֶךְ לְרוּחַ הַקֶּדֶם** שְׁמוֹנִים וָאָרְבַּע מֵאוֹת בָּאָמָה וְכֹכָה רוּחָב וְאֹרֶךְ לְכוֹל
- 14] **רוּחוֹתֶיהָ**, לְנֹגֵב וְלֵים וְלַצִּפּוֹן צָפוֹן וְרוּחָב קִירָה אֶרְבַּע אַמּוֹת וְגוֹבָה שְׁמוֹנָה
- 15] וְעֶשְׂרִים בָּאָמָה. וְתָאִים עֲשׂוֹים לִקִּיר מִחוּץ וּבֵין הַתָּאוֹ לַתָּאוֹ שְׁלוֹשׁ

* לקריאה חדשה של הכתוב בעמוד הזה ראו א' קימרון, עוד קריאות, עמ' 33-34; השלמת הטקסט של 4Q365a על פי הטקסט של המגילה מלמדת שהטקסט של 4Q365a היה קצר יותר בשו" 6, 9, 14 ו-15 של המגילה || 4 [בִּימֵי] או אֶת; יִדִּין קוֹרָא כַּאֲן וְיִאכַל וְלֹא הַתְּבָרָר לִי מְנִיִן הֵיִא. גַּם הַמִּקּוֹם צָר מֵהַכִּילָה; **לְדַגֵּן לַתִּירוֹשׁ וְלִיצְהָר**] 4Q365a **לְדַגֵּן וְלִיצְהָר** || 6 לְשִׂמְאוֹל יִדִּין קוֹרָא אָצַל; הַתְּאֲנִים יִדִּין קוֹרָא [הַ]עֲנָבִים || 7 יִאָכַל יִדִּין קוֹרָא יִבּוֹא; הַשּׁוֹ טוֹבִיָּה א 7; **הַקּוֹרְבָנוֹת** תּוֹקֵן מִן הַקּוֹרְבָנִים || 8 הַבָּאָה יִדִּין קוֹרָא הֵיִאָה; הָאֲשֵׁמ] [וְהַקְּנָאוֹת] שִׁילוֹב כְּתָבִי הֵיד בְּעִייתִי, וְאוֹלִי יֵשׁ לְשַׁחֵזַר בְּעוֹתֵק 4Q365a [וּמִנְחַת הַקְּנָאוֹת] וְלַהֲנִיחַ שְׁבַמְגִילָה הֵיִה נּוֹסַח מְעִין מִנְחַת הָאֲשֵׁמ] [וְהַקְּנָאוֹת] || 10 הַ] **תְּאֲוֹת** יִדִּין קוֹרָא הַתְּבוּאוֹת || 12 סוֹבְבָת אֶת הַחֹצֵר יִדִּין קוֹרָא סְבִינִ] [בְּ] [חֹצֵר]; הָאוֹתִיּוֹת בְּרוּרוֹת בְּתִצְלוּם שֶׁנִּעֲשָׂה לְאַחַר נִיקוּי אַחוּרֵי הַמִּגִּילָה || 14-15 לְנֹגֵב ... וְחֹצֵי לַטִּקְסֵט הַזֶּה אֵינְ דִּי מִקּוֹם בְּעוֹתֵק 4Q365a שׁו" 10; כְּנֶרָאָה הַטְּקֵסֵט שֶׁם הֵיִה חֲסֵר או קֹצֵר יוֹתֵר || 15 מִחוּץ תּוֹקֵן מִן בְּחוּץ; הַתָּאוֹ לַתָּאוֹ 4Q365a תּוֹ תּוֹ ||

10 אמות וחצי

חסרות שבע שורות

- 1] ׀׀׀׀׀ [מ]זת הש[עריפ] [
- 2]הכז'ל[] עד מ'קרת הגג[]
- 3]אמות ע' [ודלתותיה מ'ה או[]
- 4]מצופ'ה ז'ה'ל[]יבואו אל[] החצר הזואת כול
- 5]קהל עדת[]ישראל וכול הגר אשר יילד בתו[]כסה דור רביע' מ'בן
- 6]עשרים שנה[]ולמעלה וכאשר יבואו[] להשתחוות לפני כול עדת בני
- 7]ישראל[]מבן עשרים שנה ולמעלה [לוא תבוא בה אשה וילד עד יום
- 8]אשר ישלים חוק ע'ל[]ומי ונתן פדיון נפשו ליהוה מחצית השקל
- 9]לזכרון במושבותיהמה, עשרים גרה השקל
- 10]וכאשר ישאו ממנו את מחצית השקל ישב'ע לי אחר יבוא, מבן
- 11]עשרים שנה ולמעלה. ושם השערים אשר לחצר הזואת על שמות
- 12]בני ישראל, שמעון לוי ויהודה בקדם מזרח, ראובן יוסף ובנימין לנגב
- 13]דרום, יששכר זבולון וגד לים, דן נפתלי ואשר לצפון. ובין שער לשער
- 14]מדה, מן פנה למזרח צפון עד שער שמעון תש'ע ותשעים באמה והשער
- 15]שמונה ועשרים באמה ומשער הזה עד שער () לוי תש'ע ותשעים
- 16]באמה והשער שמונה ועשרים באמה ומשער לוי עד שער יהודה

* הקריאה כאן שונה מאוד מקריאתו של ידן (ובמיוחד מן המהדורה העברית); ראו קימרון, נוסח, עמ' 144-145; הטקסט הנוסף בשו' 4-6 נראה היטב בשקופית ישנה || 6 לפני = לפני || 8 השקל ידן מוסיף חוק עולם אולם באמת אלה אותיות של חוק על[ומיו] שנדבקו לאחורי המגילה || 10 יבואו או יבוא || 11 שמה ... שמות קריאת ידן שונה מאוד || 12 בקדם או לקדם; שרידי מליד נראים על פני המגילה אך על אחורי טור מ נראית ביית || 14 והשער הרייש משונה; אולי נוספה בידי מגיה || 15 ומשער הזה עד שער () הביטוי ומשער הזה אינו תקין וניכר שהטקסט תוקן, שכן התיבה השנייה צמודה לתיבות שלפניה ושל אחריה ובהמשך יש מחיקה; על פי העניין צריך להיות ומשער שמעון עד שער לוי ונראה שהסופר דילג למשפט ומשער לוי עד שער יהודה ואחר כך תיקן ותיקן חלקי; ידן סבור שהסופר תלה את השם שמעון אולם בתצלומים אין הדבר נראה חוץ משריד של אות לא במקום המתאים; תש'ע ותשעים העיין של תש'ע זעירה והווי'ו של ותשעים דקה; נראה ששתי האותיות תוקנו ||

- 01] [והפחה]
- 1] [הגדול מאחזי אשר מלא את ידו] ללבוש את הב[גדים תחת אביהו ואשר]
- 2] [יוצק על רואשו שמן המשו] יהיה להיות נשיא תח[ת אהרון לוא יבוא]
- 3] [שמה] [בני ישראל ולוא ימות]
- 4] [החצר] הזאת לי[...ל...ת]
- 5] [י...ה] ועשיתה חצר שלישי[ת] סובבת את החצר
- 6] [התיפונה]] [י...ו] ולבנותיהמה ולגרים אשר נולדו[ם] ב[ישרא]ל
- 7] [עד הדור השלישי] ורוחב סביב לחצר התיכונה שש מא[ות] אמה
- 8] באורך כאלף ושש [מאות] אמה מפנה לפנה. לכול רוח ורוח כמדה הזאת
- 9] למזרח ולדרום ולצפון ורוחב הקיר שבע אמות וגובה תשע
- 10] ורבעים באמה ותאים עשויים בו ולשעריו מחוץ לעומת המוסד
- 11] עד עטרתיו. שלושה בו שערים במזרח ושלושה בדרום ושלושה
- 12] לים ושלושה לצפון ורוחב השערים חמשים באמה וגובהמה שבעים
- 13] באמה ובין שער לשער [מדה] שלוש מאות וששים באמה. מן הפנה עד
- 14] שער שמעון ששים ושלוש מאות באמה ומשער שמעון עד שער לוי
- 15] כמדה הזאת ומשע לוי עד שער יהודה כמדה הזאת ששים ושלוש

3-01] [והפחה] ... ימות הושלם על פי ויקרא כא 10-12, שמות כט 29 וטור טו שו' 15-16; בחקר שבסוף שו' 2 ובתחילת שו' 3 עמד כנראה איסור חמור שבגינה הכוהן הגדול חייב מיתה. אפשר שנאסר עליו להיכנס לחצר התיכונה בבגדי הקודש (עיינו בכתובים שדין מציין בפירושו) ואפשר שנאסר עליו לצאת מן החצר הפנימית על פי הכתוב בויקרא כא 12 || 2 נשיא תח[ת] ידן קורא משרת[ים]; השימוש במונח נשיא כאן נסמך על במדבר יז 17-18; אי חבס הבחינה שבשירות עולת השבת המונח נשיא משמש בשכנות לכהונה ולשם ראש || 4 הזאת האליף נדבקה לאחורי המגילה; ידן קורא הו[א]ת || 6 נולדו[ם] ב[ישרא]ל ידן קורא גולדו[ן] להמה; המילה בישראל כתובה על קטע שצורף לכאן במהדורת ידן || 6-7 ידן לא פיענח את הכתוב בסופי השורות האלה || 10 ורבעים = וארבעים; בו ולשעריו ידן קורא בן לשעריו || 15 ומשע לוי ידן קורא ומשער] אך אין די מקום לרייש ||

- 1] ומשער בנימין עד פנת המ[ער ב
- 2 [שלוש מאות וששים באמה וככה מן הפנה]הזואת
- 3 עד ש[ער יששכר שלוש מאות וששים ב]אמה ומשער
- 4 יששכר [עד שער זבולון ששים ושלוש] מאות באמה
- 5 ומשער זב[ולון עד שער גד ששים ו]שלוש מאות
- 6 באמה ומש[ער גד]עד[פנת הצפון] שלוש מאות
- 7 וששים באמה [ו]מן הפנה הזואת עד
- 8 שער דן שלוש מאות וששים באמה וככה משער דן עד
- 9 שער נפתלי ששים ושלוש מאות באמה ומשער נפתלי
- 10 עד שער אשר שלוש מאות וששים באמה ומשער
- 11 אשר עד פנת (שע) המזרח(ה) שלוש מאות וששים באמה
- 12 ויוצאים השערים מקיר החצר לחוץ שבע אמות
- 13 ולפניה באים מקיר החצר שש ושלושים באמה
- 14 ורוחב פתחי השערים ארבע עשרה באמה וגובהמה
- 15 שמונה ועשרים באמה עד המשקוף ומקורים
- 16 באדשכים עץ ארז ומצופים זהב ודלתותיהמה מצופות
- 17 זהב טהור ובין (ע)שער לשער תעשה פנימה נשכות

6 ער נראה בתצלום של ברוס וקנת צוקרמן || 7 באמה 4Q365a אין מקום חלק אחרי התיבה || 11 (שע) המזרח(ה) ידן קורא (של) המזרח; נראה שהסופר כתב תחילה שער מזרח ותיקן המזרח במחיקת שתי האותיות הראשונות והאות האחרונה שבצירוף ובהפיכת הרי"ש לה"א; 4Q365a מזרח(ה) || 13 ולפניה 4Q365a ולפניה; באים 4Q365a תלוי || 15 עד המשקוף 4Q365a עד (המשקוף ומן) המשקוף || 17 טהור 4Q365a טהור תוקן טוב; פנימה תנו דעתכם לצורת המ"ם ||

- 7] והדרים ופרורים].
- 8 רוחב ה־דר עשר באמה ואורכו עשרים באמה וגובהו ארבע [עשרה באמה ומקורה באדשכים]
- 9 עצ ארו ורוחב הקיר שתים אמות ולחוצה מזה הנשכה. ר' [וחב הנשכה עשר באמה ואורכה]
- 10 עשרים באמה, והקיר שתים אמות ורוחב ו' [גובהה ארבע עשרה באמה ומקורה באדשכים]
- 11 עצי ארז ופתחה שלוש אמות רוחב .
- 1] שלו[ש' אַמְ]ת [
- 2] גֹבֶהַ המשקוף ופ[רוריהמה]
- 3] מדה אחת[לכול הנשכות ולחדריהמה
- 4 ופרו'וֹרִיָהמָה] כולמה יהיו רחב עשר אמות ובין שער
- 5 לשער ת' [עשה שמונה עשרה נשכה, וחדריהמה
- 6 שמונה עשר
- 7 ובית מעלות תעשה אצל קירות השערים. בתוך
- 8 הפרור עולים מסבות לתוך הפרור השני ולשלישי
- 9 ולגג. ונשכות בנויֹת וחדריהמה ופרוריהמה. כתחתונות
- 10 שניות ושלישיות כמדת התחתונות ועל גג השלישית
- 11 תעשה עמודים ומקורים בקורות מעמוד אל עמוד,
- 12 מקום לסוכות, גבהים שמונה אמות. והיו הסוכות
- 13 נעשות עליהמה בכול שנה ושנה בחג הסוכות לזקני
- 14 העדה לנשיאים לראשי בתי האבות לבני ישראל
- 15 ולשרי האלפים ולשרי המאיות אשר יהיו עולים
- 16 ויושבים שמה עד (ה)ה־לֹות את עולת המועד אשר
- 17 לחג הסוכות שנה בשנה. בין שער לשער יהיו

7 [והדרים] המשך רצוף של הטור הקודם || 1 [שלו] ש' אַמְ]ת [על פי תצלום אחורי המגילה שצילמו ברוס וקנת צוקרמן || 2 גֹבֶהַ על פי התצלום הנ"ל; ידן קורא עֹ; ופ[רוריהמה] ידן קורא ופ[תחה] וסובר שהיא חופפת למילה פתחה || 4Q365a שוי 11, ונראה יותר שהשורה הזאת חופפת לשורה 1 במגילה || 4 ופרו'וֹרִיָהמָה נראית בנגטיב || 10 ושלישיות היויֹד הראשונה חסרה ואין רואים במקום סימנים של דיו, לא על פני המגילה ולא על אחוריה || 16 (ה)ה־לֹות ידן קורא (שהעלות; התיקון ברור ||

- 1] ה' לשש[ת ימי המעשה]
- 2] בימי השבתות ובימי [החדש]
- 3] [ובימי חג המצות] ובימי הבכורים לדגן לתירוש
- 4 וְלִ[יצהר ובימי ה]עצים. באלה הימים יאכל ולוא יניחו
- 5 ממנו שנה לשנה אחרת. כי ככה יהיו אוכלים אותו,
- 6 מחג הבכורים לדגן החטים יהיו אוכלים את הדגן
- 7 עד השנה השנית, עד יום חג הבכורים. והיין מיום
- 8 מועד התירוש עד השנה השנית, עד יום מועד
- 9 התירוש. והיצהר מיום מועדו עד השנה השנית
- 10 למועד יום הקרב שמן חדש ל' מזבח וכול אשר
- 11 נותר ממועדיהמה יקדש, באש ישרף לוא יאכל עוד
- 12 כי קדש. והיושבים במרחק מן המקדש דרך שלוש
- 13 ימים כול אשר יוכלו להביא יביאו. ואם לוא יוכלו
- 14 לשאתו ומכרוהו בכסף והביאו את הכסף ולקחו בו דגן
- 15 ויין ושמן ובקר וצאון ואכלוהו בימי המועדים ולוא
- 16 יואכלו ממנו בימי המעשה לאונמה כי קודש הוא
- 17 ובימי הקודש יאכל ולוא יאכל בימי המעשה (ל'ימי)

4]ובימי ה]עצים במועד קורבן העצים || 4-5 יניחו ממנו שנה קריאה חדשה, ראו קימרון, נוסח, עמ' 145 5 שנה לשנה משנה לשנה || 10 על המזבח מתוקן מן למזבח || 12 והיושבים השוו דברים יד 24 ואילך || 14 ומכרוהו ידן קורא ימכרוהו; על ההכרעה בין הקריאת ראו קימרון, קריאות, עמ' 172 || 17 (ל'ימי) ידן קורא (בימי) ||

[יושבים]	1
[אשר בתוך העיר למז]ה	2
	וחלקתה את [פול הנשפות משער]	3
	שמעון עד שער יהודה יהיו לכוהנים [בני אהרון]	4
	וכול ימין שער לוי ושמאולו לבני אהרון אחיכה תחלק.	5
	שמונה ומאה נשכה וחדריהמה ושתי סוכותיהמה	6
	אשר מעל הגג. ולבני יהודה משער יהודה עד	7
	הפנה, ארבע וחמשים נשכה וחדריהמה והסוכה	8
	אשר מעלהמה. ולבני שמעון משער שמעון עד הפנה	9
	השנית נשכותמה וחדריהמה וסולתמה. ולבני ראובן	10
	מן המקצוע אשר אצל בני יהודה עד שער ראובן,	11
	שתיים וחמשים נשכות וחדריהמה וסולתמה. ומשער	12
	ראובן עד שער יוסף לבני יוסף לאפרים ולמנשה.	13
	ומשער יוסף עד שער בנימין לבני קהת מ(ב)נ(י) הלויים.	14
	ומשע בנימין עד פנת המערב לבני בנימין. מן הפנה	15
	הזאת עד שער יששכר לבני יששכר. ומשער	16

1	יהי ^י באים	[שֶׁמֶלֶךְ]	[
2	שבעים ומאתים נשכה	[א וכליהמה • לִּי]	[
3	וכאשר י ^ה ה ^י ה בא המש ^מ מר ל ^ע ירי ה ^י שני יהיה בא לשמאול ^ל [וּבְבֹאֵן]		
4	יצא הרישון מ ^ע ירי ולוא יהי ^י מתערבים אלה באלה וכליהמה וצא		
5	משמר אל מקומו וחנו זה בֹּא וזה יוצא ליום השמיני. ומטהרים את		
6	הנשכות זואת אחרי זואת מ ^ע ת תצא הראישונה ולוא תהיה שמה		
7	תערובת ואיש כי יהיה לו מקרה לילה לוא יבוא אל		
8	כול המקדש עד אשר ישלים שלושת ימים וכבס בגדיו ורחץ		
9	ביום הראישון, וביום השלישי יכבס בגדיו ויבא השמש, אחר		
10	יבוא אל המקדש. ולוא יבואו בנדת טמאתמה אל מקדשי וטמאו		
11	ואיש כיא ישכב עם אשתו שכבת זרע לוא יבוא אל כול עיר		
12	המקדש אשר אשכין שמי בה שלושת ימים כול איש עור		
13	לוא יבואו לה כול ימיהמה ולוא יטמאו את העיר אשר אני שוכן		
14	בתוכה כי אני יהוה שוכן בתוך בני ישראל לעולם ועד		
15	וכול איש אשר יטהר מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו ויכבס ביום		
16	השביעי בגדיו ורחץ את כול בשרו במים חיים, אחר יבוא אל עיר		
17	המקדש. וכול טמא לנפש לוא יבואו לה עד אשר יטהר וכול צרוע		
18	ומנוגע לוא יבואו לה עד אשר יטהרו וכאשר יטהר והקריב את		

1 יהי^י [י] ידן קורא ומ[שער]; לשיחזור שונה ראו ויי, עמ' 77 || 2 וכליהמה נראה בלוח *30 1 || 3 י^הה^י בא המש^ממר] מופיע על קטע שלא זוהה || 4 מ^עירי ידן קורא מ^ימ^ין || 7 תערובת יטומאה; מקרה לילה השוו דברים כג 11; מקרה יטומאת קרי, ראו קימרון, מילון, עמ' 299-300 || 10 וטמאו חלופה פונולוגית של וטמאוהו || 11 כיא 11QT^b כי || 12 ימים 11QT^b המ"ם הסופית מתוקנת מנו"ן || 18 יטהרו הדין שמעל הווי"ו אולי מסמנת מחיקה ||

טור מו (+ 11QT^b יב-ג)*

- 9 [הטאתו ביום השמיני יקרב אל הטהרה בתוך עיר המקדש. ר]ק לוא יבוא אל המקדש
 10 [ולוא יוכל מן הקדשים ובבוא השמש ביום השמיני מן הקדשים] יוכל ואל המקדש [יבוא]

חסרות כארבע שורות

- 01] מפו]נה שלנחושת] למכונה
 1] שר ה'] כולו אשר לו]א ישכון
 2 עוף טמא על מקד[שי אשר בחצר הפנימית ו]על גגי השערים [אשר]
 3 לחצר החיצונה וכול[עוף טמא לוא ירד ל]היות בתוך מקדשי לעולם
 4 ועד כול הימים אשר אני ש[ו]ן בתוכם
 5 ועשיתה רובד סביב לחוץ מחצר החיצונה רחב
 6 ארבע עשרה באמה על פי פתחי השערים כולמה ושתים
 7 עשרה מעלה תעשה לו אשר יהיו עולים בני ישראל אליו
 8 לבוא אל מקדשי
 9 ועשיתה חיל סביב למקדש רחב מאה באמה אשר יהיה
 10 מבדיל בין מקדש הקודש לעיר ולוא יהיו באים בלע אל תוך
 11 מקדשי ולוא יחללוהו וקדשו את מקדשי ויראו ממקדשי
 12 אשר אנוכי שוכן בתוכמה
 13 ועשיתה להמה מקום יד חוץ מן העיר אשר יהיו יוצאים שמה
 14 לחוץ לצפון המערב לעיר, בתים ומקורים ובורות בתוכמה
 15 אשר תהיה הצואה יורדת אל תוכמה ולוא תהיה נראה לכול, רחוק
 16 מן העיר שלושת אלפים אמה ועשיתה
 17 שלושה מקומות למזרח העיר מובדלים זה מזה אשר יהיו
 18 באים המצורעים והזבים והאנשים אשר יהיה להמה מקרה

*צירוף 11QT^b קטע 22 לשורות 01-3 נעשה על פי העניין || 9 [הטאתו] המשך רצוף של הטור הקודם; המקדש שלוש האותיות האחרונות כתובות בשוליים בכתב דק || 10 יוכל גויט קוראים הכול; [יבוא] על פי ויקרא יב 4 || 01 מכונה גויט קוראים] נה || 1 ישכון ידן קורא יעוף; האותיות נראות בבירור בשקופית ישנה || 2 [על] שרד בתצלום אינפרה אדום ישן ולפניו שרידי אותיות || 5 רובד משטח בראש מדרגות || 7 מעלה ימדרגותי || 9 חיל יחפירי || 13 מקום יד השוו דברים כג 13-14 || 15 נראה = נראה, בינוני נקבה; לכול ילמישהו || 17-18 יהיו באים הגירסה בשורה הראשונה של 11QT^b בעייתית: מלכתחילה נכתב שם באים ובשוליים הימניים נוסף יהו; גויט קוראים והבאים ||

טור מח (+ 11QT^c קטע 3)*

חסרות שתי שורות

- 1 [] ה° []
- 2 לבוא אל עירי]
- 3 תרנגול לוא תגדל]ו
- 4 בכול המקדש¹ [°°°]
- 5 המקדש¹]

חסרות כשתי שורות

- 1 [והחסידה והאנפה למי]נה והדוכי־פֶת [והעטלף כול שרץ העו]ף
- 2 [והחולך על ארבע]
- 3 [ואלה משרץ]העוף וכולו, הארבה למינו והסול־עֹם למינו והחרגול
- 4 למינו והחגב למינו. אלה משרץ העוף תואכלו ההול־ים על ארבע אשר
- 5 יש לו כרעים מעל רגליו לנתור בהמה מן הארץ ולעוף בכנפיו. כול
- 6 נבלה בעוף ובבהמה לוא תואכלו כי מכור לנוכרי וכול תועבה לוא
- 7 תואכלו כי עם קדוש אתה ליהוה אלוהיכה בנים אתמה
- 8 ליהוה אלוהיכמה, לוא תתגדדו ולוא תשימו קורחה בין עיניכמה
- 9 למת ושרטת על נפש לוא תתנו בבשרכמה וכתבת קעקע לוא תכתובו
- 10 בכמה כי עם קדוש אתה ליהוה אלוהיכה־מה ולוא תטמאו את
- 11 ארצכמה ולוא תעשו כאשר הגויים עושים. בכול מקום המה
- 12 קוברים את מתיהמה וגם בתוך בתיהמה המה קוברים כי אם מקומות
- 13 תבדילו בתוך ארצכמה אשר תהיו קוברים את מתיכמה בהמה. בין ארבע
- 14 ערים תתנו מקום לקבור בהמה. ובכול עיר ועיר תעשו מקומות למנוגעים
- 15 בצרעת ובנגע ובנתק אשר לוא יבואו לעריכמה וטמאום וגם לזבים
- 16 ולנשים בהיותמה בנדת טמאתמה ובלדתמה אשר לוא יטמאו בתוכם
- 17 בנדת טמאתם והצרוע אשר בו צרעת נושנת או נתק ויטמאנו הכוהן

* על כתב יד ג ושילובו כאן ראו א' קימרון, "התרנגול והכלב ומגילת המקדש – 11QT^c (עמ' XLVIII)", תרביץ סד (תשנ"ה), עמ' 473-476 || 1 והדוכי־פֶת התיבה ברורה בשקופית ישנה || 2-1 [כול]... [ארבע] על פי ויקרא יא 20 || 3 והסול־עֹם ידין קורא והסל]עם || 5 מן ידין קורא על; התיבה מן ברורה בשקופית ישנה || 10 אלוהיכה־מה מלכתחילה בכינוי לנוכח ותוקן לכינוי לנוכחים ||

חסרות כארבע שורות

- 1] **ע**ד יום
- 2] **ב**ין השביעי
- 3] **ב**מים
- 4] **ב**טמא במת
- 1] **ב**גואל יואכלו [כול אש] **ב**טמא
- 2 כי מי טהר[ה לוא יזו עליהמה לטהרם מת] ערובת המת [בפול אש] **ב**טמא.
- 3 **א**ין **ע**וד להגיעם בטהרת[מה עד אשר יזו את השנית
- 4 ביום השביעי וטהרו בְעֶרְבֵי בבוא השמש וכול
- 5 איש אשר יגע על פני השדה בעצם אדם **מ**ת וּבְחִלְלֵי חֶרֶב
- 6 או במת או בדם אדם מת או בקבר אֲתֵהָר כחוק **ה**משפט
- 7 הזה ואם לוא יטהר כמשפט התורה הזאת טמא הוא, עוד
- 8 טמאתו בו. וכול האדם אשר יגע בו יִכַּבֵּס בגדו ורחץ וטהר
- 9 **ל**ערב
- 10 ואשה כי תהיה מלאה וימות אֶלְדָּה במעיה, כול הימים אשר
- 11 הוא בתוכה **מ**ת **ט**מא כקבר. כול בית אשר תבוא אליו יטמא
- 12 וכול כליו שבעת ימים. וכול הנוגע בו טמא עד הערב ואם
- 13 לתוך הבית יבוא עמה אֲטַמֵּא שבעת ימים, וכבס בגדיו
- 14 ורחץ **ב**(מ)ים הראישון, וביום השלישי יזה ויכבס בגדיו ורחץ
- 15 וביום השביעי יזה שנית וכבס בגדיו ורחץ ובאה השמש
- 16 וטהר **ו**כול הכלים ובגדים ועורות וכול
- 17 מעשה עזים כמשפט התורה הזאת תעשו להמה **ו**כול כלי
- 18 חרש ישברו כי טמאים המה ולוא יטהרו עוד עד
- 19 **ל**עולם
- 20 כול שרץ הארץ טמא, החולד והעכבר והצב למינו והלטאה
- 21 והכח והחמט והתנשמת. כול איש אשר יגע **ב**המה במותמה

1 **ב**גואל ולוא **ו**אל שאינה משמשת לציון איסור במגילת המקדש || 2 [מת] ערובת יטמאתי || 3 **ע**וד] בתצלום ישן של המגילה נראות האותיות עזם והאות האחרונה שייכת לטור אחר || 4 וטהרו ראו קימרון, נוסח, עמ' 145; בבוא ידן קורא כבוא || 4-9 השוו במדבר יט 16-19 וראו נעם, עמ' 71-78 || 6 או בדם אדם מת חסר במקור המקראי, ראו נעם, דם; כחוק ואחריה חור || 10-11 על טומאת העובר המת במעי אמו ראו נעם, עמ' 78-84 || 13 אֲטַמֵּא ולוא ישמא, ראו קימרון, קריאות, עמ' 171 || 14 **ב**(מ)ים התיקון מכוון למילה ביום || 18 ולוא יטהרו אולי גם השברים הטמאים || 19 **ל**עולם הלמ"ד נוספה בשוליים; 4Q524] **ל**עולם ||

- 1] יטמא עד הערב וכבס [
- 2 בגדיו] מכול האוכל אשר יאכל אשר יבוא [
- 3 עליו מים יטמא [
- 4 במים] יבא וטמא עד הערב וטהר [
- 5 וכיא ימות מן הבהמה אשר היא לכמה לאוכלה הנוגע בנבלתה יטמא [
- 6 עד ה[ערב [

חסרות כשתי שורות

- 1 [הנוגע בדם היו] צא מהמ[ה] כִּי טמאים
- 2 [המה ולוא] תטמאו בהמ[ה]. ופול הנוגע בהמה [במותמה יטמא
- 3 עֲדָה עֶרֶב ויכבס בגדיו ורחץ [במים ובאה] השמש, וטהר
- 4 וְכֹל הַנּוֹשֵׂא מֵעֲצֻמוֹתֶיהָ וּמִנְבֵלֶתָהּ עוֹר וּבָשָׂר וְצִפּוֹרֶן וְכֹבֵס
- 5 בְּגָדָיו וְרַחֵץ בְּמֵי מַיִם וּבֵאֵה שֶׁמֶשׁ, אַחֲרַיִתָּהּ. וְהִזְהַרְתָּהּ אֶת
- 6 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל הַטְּמוּ(ו)אֵת וְלֹא יִטְמְאוּ בַּהֵמָה אֲשֶׁר
- 7 אֲנִי מַגִּיד לְכָה בְּהַר הַזֶּה וְלֹא יִטְמְאוּ כִּי אֲנִי יְהוָה שׁוֹכֵן
- 8 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקִדְשְׁתֶּם וְהִיוּ קְדוֹשִׁים וְלֹא יִשְׁקְצוּ
- 9 אֶת נַפְשׁוֹתֶיהֶם בְּכֹל אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לַהֵמָה לְטִמְאָה וְהִיוּ
- 10 קְדוֹשִׁים
- 11 שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לְכָה בְּכֹל שֶׁעָרִיכָה וּשְׁפֹטוּ אֶת הָעַם
- 12 מִשְׁפַּט צְדָק וְלֹא יִכִּירוּ פָּנִים בְּמִשְׁפַּט וְלֹא יִקְחוּ שׁוֹחַד וְלֹא
- 13 יִטּוּ מִשְׁפַּט כִּי הַשׁוֹחַד מִטָּה מִשְׁפַּט וּמִסִּלֵּף דְּבָרֵי הַצְּדָק וּמַעֲוֹר
- 14 עֵינֵי חֲכָמִים וְעוֹשֵׂה אִשְׁמָה גְּדוּלָה וּמִטְמֵא הַבַּיִת בְּעוֹוֹן
- 15 הַחֲטָאָה. צְדָק צְדָק תִּרְדּוּף לְמַעַן תַּחֲיֶה וּבֵאתָ וִירִשְׁתָּהּ
- 16 אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנֹכִי נֹתֵן לְכֶמָה לְרִשְׁתָּהּ כֹּל הַיָּמִים וְהָאִישׁ
- 17 אֲשֶׁר יִקַּח שׁוֹחַד וַיִּטָּה מִשְׁפַּט צְדָק יֹמֵת וְלֹא תִגְוְרוּ מִמֶּנּוּ
- 18 לְהַמִּיתוּ
- 19 לֹא תַעֲשׂוּ בְּאַרְצְכֶם כְּאֲשֶׁר הִגַּדְתִּים עוֹשִׂים. בְּכֹל מְקוֹם הַמָּה
- 20 זֹבְחִים וְנוֹטְעִים לַהֵמָה אֲשֶׁר וּמְקִימִים לַהֵמָה מִצְבוֹת
- 21 וְנוֹתְנִים אֲבֵנֵי מִשְׁכִּיֹּת לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֵיהֶם וּבֹנִים לַהֵמָה

6-1 [יטמא] ... הערב הושלם על פי ויקרא יא 39-40, ואולם הטקסט במגילה היה קצר מזה שבמקור המקראי ושונה בסדרו, והוא המשך רצוף לשורות של הטור הקודם || 1 ההשלמה על פי לשון חכמים, כגון נידה י 5, והשוו משפטי טהרה, 4Q274 קטע 2 ב שוי 6 || 7 לכה 11QT^b לכמה || 9 נפשותמה 11QT^b נפשותיהמה ||

- 1] אֲכַלֵּ לֹא תַטַע [לִכְה אֲשֶׁרָה כּוֹל עֵץ אֲצִל]
- 2 [מִזְבְּחֵי אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה לְ] כֹה וְלֹא תִקִים לִכְה מִצְבָה [אֲשֶׁר שִנְאַתִי וְאֵ] בֶן
- 3 מִשְׁכִּית לֹא תַעֲשֶׂה לִכְה בְכוֹל אֶרְצָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת עֲלֶיהָ וְלֹא
- 4 תִזְבַּח לִי שׁוֹר וְשֶׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ כּוֹל מֹום רַע כִּי תִוְעֵבָה הֵמָּה
- 5 לִי וְלֹא תִזְבַּח לִי שׁוֹר וְשֶׂה וְעַז וְהֵמָּה מִלְאוֹת כִּי תִוְעֵבָה הֵמָּה לִי
- 6 וְשׁוֹר וְשֶׂה אוֹתוֹ וְאֵת בְּנֵי לֹא תִזְבַּח בְּיוֹם אֶחָד וְלֹא תִכֶּה אִם
- 7 עַל בְּנִים כּוֹל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרִיכָה וּבְצֹאֲנָהּ,
- 8 הַזְכוּרִים תִּקְדִישׁ לִי. לֹא תַעֲבֹד בְּבְכוֹר שׁוֹרְכָה וְלֹא תִגּוֹז בְּכוֹר
- 9 צֹאֲנָהּ. לִפְנֵי תֹאכְלֵנוּ שְׁנָה בְּשָׁנָה בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר אֲבַחֵר וְאִם יִהְיֶה
- 10 בּוֹ מֹום פֶּסַח אוֹ עוֹר אוֹ כּוֹל מֹום רַע לֹא תִזְבַּחְנוּ לִי. בְּשַׁעֲרֵיכֶם
- 11 תֹאכְלֵנוּ הַטֶּמֶא וְהַטְהַר בְּכֶה יַחֲדָיו, כְּצִבִי וְכֵאֵיל. רַק הַדָּם לֹא תֹאכְלוּ,
- 12 עַל הָאָרֶץ תִּשׁוּפְכֵנוּ כְּמִים וְכִסִּיתוּ בַעֲפָר וְלֹא תַחֲסוּם שׁוֹר עַל דִּישׁוֹ
- 13 וְלֹא תַחַרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחֲדָיו. לֹא תִזְבַּח שׁוֹר וְשֶׂה וְעַז טְהוֹרִים
- 14 בְּכוֹל שַׁעֲרֵיכֶם קְרוֹב לְמִקְדָּשִׁי דֶרֶךְ שְׁלוֹשֶׁת יָמִים כִּי אִם בְּתוֹךְ
- 15 מִקְדָּשִׁי תִזְבַּחְנוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ עוֹלָה אוֹ זֶבַח שְׁלָמִים וְאֲכַלְתֶּהּ
- 16 וְשִׁמַּחְתֶּה לִפְנֵי בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר אֲבַחֵר לְשׂוֹם שְׁמִי עֲלֵיו. וְכוֹל הַבְּהֵמָה
- 17 הַטְהוֹרָה אֲשֶׁר יֵשׁ בָּהּ מֹום בְּשַׁעֲרֵיכֶם תֹאכְלֵנָה רַחוּק מִמִּקְדָּשִׁי
- 18 סָבִיב שְׁלוֹשִׁים רֶס. לֹא תִזְבַּח¹ קְרוֹב לְמִקְדָּשִׁי כִּי בֶשֶׁר פְּגוּל
- 19 הוּא. לֹא תֹאכְלוּ בֶשֶׁר שׁוֹר וְשֶׂה² וְעַז בְּתוֹךְ עִירֵי אֲשֶׁר אֲנוֹכִי מִקְדָּשׁ
- 20 לְשׂוֹם שְׁמִי בְּתוֹכָהּ, אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא לְתוֹךְ מִקְדָּשִׁי וּזְבַחוֹ שְׁמָה
- 21 וּזְרָקוּ אֶת דָּמוֹ עַל יִסוּד מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֵת חֲלָבוֹ יִקְטִירוּ

5 מִלְאוֹת יַמְעוּבְרוֹתֵי || 6 אוֹתוֹ וְאֵת בְּנֵי יַתְהוֹם עִם הַגּוֹרִי כְּפִי שִׁמְפוֹרֵט מִיַד || 9 בְּשָׁנָה יִדִין קוֹרָא כְּשֶׁנָּה שְׁלֵא כְּדֶרֶךְ
הָעֵבְרִית || 12 עַל דִּישׁוֹ בְּמִקּוֹם הַדִּישׁוֹ, רֵאָה קִימְרוֹן, מִלּוֹן, עִמִּי 298-299 || 18 רֶס מִיַּד אֹרֶךְ, סְטֵאדִיוֹם; תִּזְבַּח
אַחֲרֵי הַחַיִּיתִי יֵשׁ דִּי מִקּוֹם לַעֲוֹד שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת וְנִרְאָה לְהַשְׁלִים תִּזְבַּח[נָה], אוֹלָם אֵין שֵׁם שְׂרִיד לַאוֹתִיּוֹת אוֹ לְמַעֲשֶׂה מַחִיקָה, הַאוֹתִיּוֹת
הַחֲסֵרוֹת נִדְבְּקוּ אוֹלֵי לְאַחֲרֵי טוֹר נָג || 20 וְזִבְחוֹ = וּזְבַחוֹ ||

- 1] וכי ידה[ק [ממפה המקום אשר בחרתי בו ואמרתה]
- 2 [אוכלה בשר כי א]ותה נפשכה לאכול ב[שר, בפול אות נפשכה]
- 3 תואכל בשר וזבחתה מצואנכה ומבקריכה כברכתי אשר אתן
- 4 לכה ואכלתה בשעריכה והטהור והטמא בכה יחדיו כצבי
- 5 וכאיל. רק חזק לבלתי אכול הדם, על הארץ תשופכנו כמים וכסיתו
- 6 בעפר כי הדם הוא הנפש ולוא תואכל את הנפש עם הבשר למען
- 7 ייטב לכה ולבניכה אחריכה עד עולם ועשיתה הישר והטוב
- 8 לפני, אני יהוה אלוהיכה
- 9 רק קודשיכה וכול נדריכה תשא ובאתה אל המקום אשר אשכין
- 10 שמי עליו וזבחתה שמה לפני כאשר הקדשתה או נדרתה בפיכה.
- 11 וכי אם תדור נדר לוא תאחר לשלמו כי דרוש אדורשנו מידכה
- 12 והיה בכה לחטאה. ואם תחדל ולוא תדור לוא יהיה בכה חטאה.
- 13 מוצא שפתיכה תשמור כאשר נדרתה נדבה בפיכה, לעשות
- 14 כאשר נדרתה ואיש כי ידור נדר לי או ישבע
- 15 שבועה לאסור אסר על נפשו ולוא יחל דבריו. ככול היוצא מפיהו
- 16 יעשה ואשה כי תדור נדר לי או אסרה אסר על נפשה
- 17 בבית אביה בשבועה בנעוריה, ושמע אביה את נדרה או
- 18 את האסר אשר אסרה על נפשה והחריש לה אביה, וקמו
- 19 כול נדריה, וכול אסרה אשר אסרה על נפשה יקומו ואם
- 20 הנא יאנה אביה אותה ביום שומעו, כול נדריה ואסריה
- 21 אשר אסרה על נפשה לוא יקומו, ואנוכי אסלח לה כי הניאה

2-1 הושלם על פי דברים יב 21-20 || 7 ייטב ידין קורא יושב, ראו קימרון, קריאות, עמ' 169 || 13 לעשות מקור
 במקום פועל נטוי (= ועשיתה) || 20 יאנה = יניא, אולי נהגה yanē בהשפעת הָנָא ||

טור נד (+ 11QT^b טז)

[אביה]

חסרות שבע שורות

- 1 ש[ומעו] ואם הפר יפרמה אישה אחרי [י'ום שו[מעו] ונשא את]
- 2 עונה, א[ישה הפרמה. כול גדר] או כול שבועת א[סר לענות נפש]
- 3 אישה יקלמנף ואישה יפרנו ביום שומעו, ואנוכי אסלה ל'ה
- 4 וכול גדר אלמנה וגרושה, כול אשר אשר על נפשה
- 5 יקומו עליה ככול אשר יצא מפיה כול הדברים אשר
- 6 אנוכי מצוכה^{אתכה} היום תשמור לעשות לוא תוסיף עלימה ולוא
- 7 תגרע מהמה
- 8 אם יקום בקרבה נביא או חולם חלום ונתן אליכה אות או
- 9 מופת ובא אליכה האות^{זהמופת} אשר דבר אליכה לאמור
- 10 נלכה ונעבודה אלוהים אחרים אשר לוא ידעתמה לוא
- 11 תשמע אל דבר הנביא הוא או לחולם החלום ההואה כי
- 12 מנשה אנוכי אתכמה לדעת הישכם אוהבים את יהוה
- 13 אלוהי אבותיכמה ככול לבבכם ובכול נפשכמה אחרי יהוה
- 14 אלוהיכמה תלכון ואותו תעבודון ואותו תיראו ובקולו תשמעון
- 15 ובו תדבקון והנביא הוא או חולם החלום יומת כי דבר סרה
- 16 על יהוה אלוהיכה אשר הוציאכה מארץ מצרים ופדיתיכה
- 17 מבית עבדים להדיחכה מן הדרך אשר צויתכה ללכת בה ובערת
- 18 הרע מקרבה
- 19 ואם ישיתכה אחיכה בן אביכה או בן אמכה או בנכה או בתכה
- 20 או אשת חיקכה או ריעיכה אשר כנפשכה בסתר לאמור
- 21 נלכה ונעבודה אלוהים אחרים אשר לוא ידעתמה אתה

1 [אחרי] י'ום שו[מעו] על הקריאה הזאת ראו ידן, ב, עמ' 170 ובמדבר ל 16 || 3 אסלה הסמ"ך מוזרה, דומה לשיין ||
 6 מצוכה^{אתכה} היום מצוכה תוקן מצוה אותכה; ידן קורא אותמה במקום אותכה, ראו קימרון, קריאות, עמ' 167 || 17 צויתכה
 במקום צויתכה; ובערת כתיב חסר מדוחק המקום בסוף השורה || 19 ישיתכה = יסיתכה ||

- 3 ואבותיכה מאלוהי [העמים אשר סביבותיכמה הקרובים אליכה או הרחוקים]
4 ממכה מקצי הארץ ועד [קצי הארץ לוא תואפה לו ולוא תשמע אליו ולוא תחוס]
5 עינכה עליו ולוא תחמול ע[ליו ולוא תכסה עליו כי הרוג תהרוגנו ידפה תהיה בו]
6 בראישונה להמיתו ויד [כול העם באחרונה וסקלתו באבנים וימות כי]
7 [בקש להדיחכה [מעל יהוה אלוהיכה המוציאכה מארץ מצרים מבית עבדים]
8 [וכול ישראל ישמעו ויראו ולוא יסיפו לעשות]
1 [בדבר הרע הזה] [בקרבכה]
2 אם תשמע באח[ת עריכה אשר א] נוכי נותן לכה לש[בת שמה]
3 לאמור יצאו אנשים בני בלי על מקרבכה וידחו את כול יושבי
4 עירמה לאמור נלכה ונעבודה אלוהים אשר לוא ידעתמה
5 ושאלתה ודרשתה וחקרתה היטב והנה אמת נכון הדבר
6 נעשתה התועבה הזואת בישראל הכה תכה את כול יושבי
7 העיר ההיא לפי חרב החרם אותה ואת כול אשר בה ואת
8 כול בהמתה תכה לפי חרב ואת כול שללה תקבוץ אל תוך
9 רחובה ושרפתה באש את העיר ואת כול שללה כליל ליהוה
10 אלוהיכה והיתה לתל עולם לוא תבנה עוד ולוא ידבק
11 בידכה מאום מן החרם למען אשוב מחרון אפי ונתתי לכה
12 רחמים ורחמתיכה והרבתיכה כאשר דברתי לאבותיכה
13 אם תשמע בקולי לשמור כול מצוותי אשר אנוכי מצוכה
14 היום לעשות הישר והטוב לפני יהוה אלוהיכה
15 אם ימצא בקרבכה באחד שעריכה אשר
16 אנוכי נותן לכה איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני
17 לעבור בריתי והלך ועבד אלוהים אחרים והשתחוה להמה
18 או לשמש או לירה או לכול צבא השמים והגידו לכה עליו
19 ושמעתה את הדבר הזה ודרשתה וחקרתה היטב והנה
20 אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזואת בישראל והוצאתה
21 את האיש ההוא או את האשה ההיא וסקלתמה באבנים

* טקסט חופף ומשלים לטור נד 21 - נה 6 נמצא בקטע 11QT^c שלא פורסם והשוו דברים יג 7-19 || 3 ואבותיכה המשך רצוף מן הטור הקודם ||

חסרות תשע שורות

- 1 אִלְּא אֶל הַשׁוֹפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בַיָּמִים הַהֵם וְדַרְשׁוּ אֹתָם
- 2 הַדָּבָר אֲשֶׁר עָלִיתָ [הַלְדָּרוּשׁ וְהַגִּי] דו לכה את המשפטים
- 3 ועשיתה על פי התורה אשר יגידו לכה ועל פי הדבר
- 4 אשר יואמרו לכה מספר התורה, ויגידו לכה באמת
- 5 מן המקום אשר אבחר לשכין שמי עליו ושמרתה לעשות
- 6 ככול אשר יורוכה ועל פי המשפט אשר יואמרו לכה
- 7 תעשה לוא תסור מן התורה אשר יגידו לכה ימין
- 8 ושמאול והאיש אשר לוא ישמע ויעש בזדון לבלתי
- 9 שמוע אל הכוהן העומד שמה לשרת לפני או אל
- 10 השופט יומת האיש ההוא ובערתה הרע מישראל וכול
- 11 העם ישמעו ויראו ולוא יזידו עוד בישראל
- 12 כי תבוא אל הארץ אשר אנוכי נותן לכה וירשתה וישבתה
- 13 בה ואמרתה אשים עלי מלך ככול הגואים אשר סביבותי,
- 14 שם תשים עליכה מלך ^{אשר אמר בו} מקרב אחיכה תשים עליך מלך
- 15 לוא תתן עליכה איש נוכרי אשר לוא אחיכה הוא. רק לוא
- 16 ירבה לו סוס ולוא ישיב את העם מצרים למלחמה למען
- 17 הרבות לו סוס וכסף וזהב ואנוכי אמרתי לכה לוא
- 18 תוסיף לשוב בדרך הזואת עוד ולוא ירבה לו נשים ולוא
- 19 יסירו לבבו מאחרי וכסף וזהב לוא ירבה לוא מואדה
- 20 והיה בשבתו על כסא ממלכתו וכתבו
- 21 לו את התורה הזואת על ספר מלפני הכוהנים

* מקצת הטקסט החסר בראש הטור נמצא בקטע 11QT^c שלא פורסם. הטקסט שבו מתאים לדברים יז 8 בשינויי לשון || 1 ודרשׁו אֹתָם] ידין קורא וּדְרִשְׁתֶּהּ וְהִגִּידוּ] || 2 עליתָ] ה] ראו קימרון, קריאות, עמ' 167, השיחזור שהוצע שם נתאשר מעותק 11QT^c, ידין קורא עליו ב[אתה]; המשפטים ידין קורא המשפט, שרידי שתי האותיות נראים היטב בשקופית ישנה || 4 לכה ואחריה מקום חלק שלא לצורך || 10 יומת ידין קורא וימת, השוו יומת 4Q159 קטע 2-4 שו' 6, וראו קימרון, קריאות, עמ' 170 || 14 שם = sem והצורה מתאימה אל שים שבחומש השומרוני || 19 לוא (השנייה) = לו ||

- 1 זוזאת התורה [אשר יעשה המלך על פי] ה'הזנהים.
- 2 ביום אשר ימליכו אותו יפקודו את בני ישראל מבן
- 3 עשרים שנה ועד בן ששים שנה לדגליהמה *ופקד
- 4 בראשיהמה שרי אלפים ושרי מאיות ושרי חמשים
- 5 ושרי ע'שרות בכול עריהמה וברר לו מהמה אלף אלף
- 6 מן המטה להיות עמו שנים עשר אלף איש מלחמה
- 7 אשר לוא יעוזבוהו לבדו ויתפש ביד הגואים וכול
- 8 הברורים אשר יבור יהיו אנשי אמת יראי אלוהים
- 9 שונאי בצע וגבורי חיל למלחמה והיו עמו תמיד
- 10 יומם ולילה אשר יהיו שומרים אותו מכול דבר חט
- 11 ומן גוי נכר אשר לוא יתפש בידמה. ושנים עשר
- 12 נשיי עמו עמו ומן הכהנים שנים עשר ומן הלויים
- 13 שנים עשר אשר יהיו יושבים עמו יחד למשפט
- 14 ולתורה ולוא ירום לבבו מהמה ולוא יעשה כול דבר
- 15 לכול עצה חוץ מהמה ואשה לוא ישא מכול
- 16 בנות הגויים כי אם מבית אביהו יקח לו אשה
- 17 ממשפחת אביהו ולוא יקח עליה אשה אחרת כי
- 18 היאה לבדה תהיה עמו כול ימי חייה ואם מתה ונשא
- 19 לו אחרת מבית אביהו ממשפחתו ולוא יטה משפט
- 20 ולוא יקח שוחד להטות משפט צדק ולוא יחמוד
- 21 שדה וכרם וכול הון ובית וכול חמוד בישראל וגזל

1 [אשר]... [על פי] הושלם על פי נו 3 || 2 אותו יפקודו את קריאה חדשה || 3 *ופקד ידין קורא ופקדו אולם אין שריד לווי"ו במקור ובתצלומים; צילום ממוקד עשוי להכריע לכאן או לכאן || 10 חט כתיב פונטי של חטא, 'מרד' || 12 נשיי = נשיאי || 21 חמוד דבר שחומדים אותו ||

חסרות תשע שורות

- 1 [פֹּטְאֵ] []
- 2 [אַנְשֵׁיהֶמָה] []
- 3 והיה כי ישמע^{המלך} על כול גוי ועם מבקש לגזול מכול אשר יש
- 4 לישראל ושלח על שרי האלפים ועל שרי המאות הנתונים בערי
- 5 ישראל ושלחו עמו מעשר העם (העם) לצאת עמו למלחמה על
- 6 אויביהם ויצאו עמו ואם עם רב בא לארץ ישראל ושלחו
- 7 עמו חמישית אנשי המלחמה ואם מלך ורכב וסוס ועם רב
- 8 ושלחו עמו שלישית אנשי המלחמה ושתי הידות יהיו שומרים
- 9 את עריהמה ואת גבולמה אשר לוא יבוא גדוד אל תוך ארצמה
- 10 וכי אם תחזק המלחמה עליו ושלחו לו מחצית העם את אנשי
- 11 הצבא ומחצית העם לוא יכרתו מעריהמה והיה אם נצחו
- 12 את אויביהמה ושברום והכום לפי (ל)חרב, ונשא את שללמה ונתנו
- 13 ממנו למלך מעשרו ולכוהנים אחד מאלף וללויים אחד מן המאה
- 14 מן הכול וחצו מחצית השאר בין תופשי המלחמה לאחיהמה
- 15 אשר הניחו בעריהמה (וע)ם יצא למלחמה על
- 16 אויביו ויצא עמו חמישית העם אנשי המלחמה כול גבורי
- 17 החיל ונשמרו מכול דבר טמאה ומכול עריות ומכול עוון ואשמה
- 18 ולוא יצא עד יבוא לפני הכוהן הגדול ושאל לו במשפט האורים
- 19 והתומים. על פיהו יצא ועל פיהו יבוא הוא וכול בני ישראל אשר
- 20 אתו. לוא יצא מעצת לבו עד אשר ישאל במשפט האורים
- 21 והתומים והצליח בכול דרכיו אשר יצא על פי המשפט אשר

3 והיה כי תוקן מן ובעת אשר, ראו תרביץ נג (תשמ"ד), עמ' 141 || 4 המאות = meyot, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 26 ||
 12 ונשא במקום ונשא, ואולי יש לקרוא וְנָשָׂא || 16 ויצא בהתאמה לצורת השם עם || 17 עריות ידין קורא ערות, ראו
 קימרון, קריאות, עמ' 169; הכוונה כנראה לקיום יחסי מין, השוו דברים כג 10, 15 ||

1	[מִּ]° [
2	וּיְזוֹרוּם בְּאַרְצוֹת רְבוֹת וְהִיזוּ שְׁמָהּ לְמַשֵּׁל וּלְשַׁנְיָה וּבַעוּל כְּבֹד
3	וּבַחֲסוֹר כּוֹל וְעַבְדוֹ שָׁמָּה אֱלֹהִים מַעֲשֵׂי יָדֵי אָדָם, עֵץ וְאִבְנֵי כֶסֶף
4	וְזָהָב. וּבְכוֹל זֶה יִהְיֶה עַרְיָהּמָה לְשׁוּמָה וּלְשַׁרְקָה וּלְחֹרְבָה וְהִי
5	אוֹיְבֵיהֶמָה שׁוּמָמִים בְּמָה וְהִמָּה בְּאַרְצוֹת אוֹיְבֵיהֶמָה מִתְאַנְחִים
6	וּמְזַעֲקִים מִפְּנֵי עוֹל כְּבֹד וְקִרְאוּ וְלֹא אֲשַׁמְעֵם וּזְעָקוֹ וְלֹא אֶעֱנֶה
7	אוֹתָמָה מִפְּנֵי רוּעַ מַעֲלֵלֵיהֶמָה וְאֶסְתִּיר פְּנֵי מַהֶמָה וְהִי לְאוֹכְלָה
8	וּלְבָז וּלְמִשׁוּסָה וְאִין מוֹשִׁיעַ מִפְּנֵי רַעַתְמָה אֲשֶׁר הִפְרוּ בְּרִיתִי
9	וְאֵת תּוֹרַתִי גַעֲלָה נִפְשָׁמָה עַד יֵאֲשֻׁמוּ כּוֹל אֲשָׁמָה. אַחַר יִשׁוּבוּ
10	אֵלַי בְּכוֹל לְבַבְסָה וּבְכוֹל נִפְשָׁמָה כְּכוֹל דְּבַרִי הַתּוֹרָה הַזּוֹאֵת
11	וְהוֹשַׁעְתִּים מִיַּד אוֹיְבֵיהֶמָה וּפְדִיתִים מִכַּף שׁוֹנְאֵיהֶמָה וְהִבִּיאוֹתִים
12	לְאַרְץ אֲבוֹתֵיהֶמָה וּפְדִיתִים וְהִרְבִּיתִים וְשִׁשְׁתִּי עֲלֵיהֶמָה
13	וְהִיִּיתִי לְהֶמָה לְאֱלֹהִים וְהִמָּה יִהְיֶה לִי לְעַם וְהִמְלִיךְ אֲשֶׁר
14	זֶנָּה לְבוֹ וְעֵינֹי מִמִּצְוֹתַי לֹא יִמְצָא לּוֹ אִישׁ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף
15	אֲבוֹתָיו כּוֹל הַיָּמִים כִּי לְעוֹלָם אֲכַרִּית זֶרְעוֹ מִמִּשׁוּל עוֹד עַל יִשְׂרָאֵל
16	וְאִם בַּחֲקוֹתַי יִלַּךְ וְאֵת מִצְוֹתַי יִשְׁמֹר וְיַעֲשֶׂה
17	הַיָּשֵׁר וְהַטוֹב לְפָנַי לֹא יִכְרַת לוֹ אִישׁ יוֹשֵׁב מִבְּנֵי עַל כֶּסֶף מַלְכוּת
18	יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וְהִיִּיתִי עִמּוֹ וְהוֹשַׁעְתִּיהוּ מִיַּד שׁוֹנְאָיו וּמִיַּד
19	מִבְּקִשֵׁי נִפְשׁוֹ לְשִׁאֲתָהּ וְנִתְתִּי אֵת כּוֹל אוֹיְבָיו לְפָנָיו וּמַשֵּׁל בְּהֶמָה
20	כְּרִצּוֹנָהּ וְהִמָּה לֹא יִמְשׁוּלוּ בּוֹ וְנִתְתִּיהָ לְמַעֲלָה וְלֹא לְמַטָּה, לְרֵאשִׁית
21	וְלֹא לְזָנָב וְיֵאֲרָךְ יָמֵים רַבִּים עַל מַלְכוּתוֹ הוּא וּבְנָיו אַחֲרָיו

2 שְׁמָהּ כְּמוֹ בְּשׁוּי 3; יָדִין קוֹרָא [ל]שְׁמָהּ {ל}שְׁמָהּ וּלְשַׁנְיָה חֲלוּפָה שֶׁל שְׁנִינָה || 3 וּבַחֲסוֹר וּבְחוּסֵר (נִסְמַךְ) || 14 וְעֵינֹי = וְעֵינֹי || 20 וְנִתְתִּיהָ כְּתִיב פּוֹנְטִי שֶׁל וְנִתְתִּיהוּ (wntattihū < wntattīw < wntattī) || 16 וְיַעֲשֶׂה עֵתִיד מִחוּבֵר קֶצֶר כְּנֶהוּג בְּלִשׁוֹן הַמְּגִילוֹת, וְכֵן וְיֵאֲרָךְ שׁוּי 21 ||

טור ס (+4Q524 קטעים 6-10)

- 4 [לוא יהיה לכהנים הלויים כול שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל אשי // // יקטירו ונחלותם יואכלון ונחלה ל]א יהיה להם]
 5 [בקרב אחיהם // // הואה נחלתם כאשר דבר להם זה יהיה משפט הפ]והנימ מאת העם מאת זוכחי הזב[ח אם שור אם]
 6 [שה ונתן לכהן]את האזרוע[עד עצם השכם ואת הלחיים ואת הק]בה ורש[ית] כול דגג[ם תיושם ו]יצהרם ורש[ית]
 7 [גז צואנבם ורש]ית כול [] ורש[ית] מ[עשי פרי מט]עיהם ו[]

חסרות כשלוש שורות

- 1 [] ש°° [] °° [] א° []
 2 וכול תנופותמה וכול בכורוֹת־המה הזכרים וכול מְעֹשֶׂר
 3 לבהמתמה וכול קודשיהמה אשר יקדישו לי עם כול קֹדֶשׁ
 4 הלוליהמה ומכס תרומתמה לעוף ולחיה ולדגים, אחד מאלף
 5 (א) שר יצודו, וכול אשר יחרימו ומכס השלל והבז
 6 וללויים מעשר הדגן והתירוש והיצהר אשר
 7 הקדישו לי לראישונה והשכם מאת זוכחי הזבח והמכס מן
 8 השלל ומן הבז ומן הציד לעוף ולחיה ולדגים, אחד מן המאה,
 9 ומבני היונה {ומעשר מן הדבש} אחד מן החמשים, ולכוהנים
 10 אחד מן המאה מן בני היונה <ומעשר מן הדבש> כי במה בחרתי מֵאֹכֶל שְׂבִיכָה
 11 לעמוד לפני ולשרת ולברך בשמי הוא וכול בניו כול הימים
 12 וכי יבוא הלוי מאחד שעריכה מכול ישראל אשר
 13 הוא גר שמה בכול אות נפשו אל המקום אשר אבחר לשכן
 14 שמי ככול אחיו הלויים ישרת העומדים שמה לפני, חלק כחלק
 15 יואכלו לבד ממכר על האבות
 16 כי תבוא אל הארץ אשר אנוכי נותן לכה לוא תלמד לעשות
 17 כתועבות הגויים ההמה. לוא ימצא בכה מעביר בנו ובתו
 18 באש קוסם קסמים ומעונן ומנחש ומכשף חובר חבר שואל אוב
 19 וידעונים ודורש אל המתים כי תועבה המה לפני כול עושה
 20 אלה ובגלל התועבות האלה אנוכי מורישם מלפניכה.
 21 תמים תהיה עם יהוה אלוהיכה כי הגואים האלה אשר

4-7 על פי דברים יח 1-5 || 4 ונחלותם חלופה פונטית של ונחלותם || 7 [מט]עיהם פואש קורא [ד]מְעִיָּה; והשוו נחמיה י 36, 38 || 2 בכורוֹת־המה בדיוק על פי השרידים והמקום; ידן קורא בכורֹּ [בבהמ]תמה; מְעֹשֶׂר קריאה חדשה || 3 קֹדֶשׁ או קוד[ש]י] ואולי נותרו שרידי שי בגב המגילה || 9 {ומעשר מן הדבש} נראה שמקום המילים האלה לאחר המילה היונה שבשורה 10 || 10 <ומעשר מן הדבש> הוספת המהדיר, ראו הערה לשורה 9 || 15 יואכלו הווי"ו שבסוף המילה נוספה ברווח שבין התיבות || 20 ובגלל ומקום חלק אחריה, כנראה בגלל פגם בעור ||

- 1 לְדַבֵּר דְבַר [בְּשֵׁמִי אֲשֶׁר לֹא צוֹיְתִיָּהוּ לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבַּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
- 2 והומת הנביא ההוא וכי תואמר (אל) בלבבכה היך נדע את הדבר
- 3 אשר לוא דברו יהוה. ואשר ידבר הנביא בשם יהוה ולוא יהיה הדבר
- 4 ולוא יבוא הוא הדבר אשר לוא דברתי, בזודון דברו הנביא. לוא תגורו
- 5 ממנו
- 6 לוא יקום עד אחד באיש לכול עוון ולכול חטא אשר יחטא. על פי שנים
- 7 עדים או על פי שלושה עדים יקום דבר. אם יקום עד חמס באיש לענות
- 8 בו סרה ועמדו שני האנשים אשר להמה יד^ב לפני ולפני הכוהנים והלויים ולפני
- 9 השופטים אשר יהיו בימים ההמה ודרשו השופטים והנה עד שקר העיד, שקר
- 10 ענה באחיהו ועשיתה לו כאשר זמם לעשות לאחיהו ובערתה הרע מקרבכה
- 11 והנשארים ישמעו ויראו ולוא יוסיפו ע^ד לעשות כדבר הרע הזה בקרבכה. לוא
- 12 תחוס עינכה עליו, נפש בנפש עין בעין שן בשן יד ביד רגל ברגל כי
- 13 תצא למלחמה על אויביכה וראיתה סוס ורכב ועם רב ממכה לוא תירא
- 14 מהמה כי אנוכי עמכה המעלכה מארץ מצרים. והיה כקרובכמה למלחמה
- 15 ונגש הכוהן וידבר אל העם ואמר אליהמה שמע ישראל אתמה קרבים

* הטקסט החסר בראש הטור נסמך כנראה על דברים יח 14-20 || 1 צויתיהו ידין קורא צו[תיו] || 2 היך ידין קורא [א]ן || 4 דברתי ללא כינוי חבור, השוו דברו מיד בהמשך והצורה ונתתיה נט 20 || 9 העיד = קעד || 11 כדבר ולא בדבר ||

1	
2	אחר יקחנה ויִסְפֹּף עוד השופטים
3	ודברו אל העם ואמרו מִי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב אל
4	ביתו פן ימס את לבב אחיו כלבבו ויהי ככלות השופטים
5	לדבר אל העם ופקדו שרי צב(ו)אות בראוש העם כי
6	תקרב אל עיר להלחם עליה וקראתה אליה לשלום והיה אם
7	שלום תענכה ופתחה לכה והיה כול העם הנמצאים בה יהיו
8	לכה למס ועבדוכה ואם לוא תשלים עמכה ועשתה עמכה מלחמה
9	וצרתה עליה ונתתיה בידכה והכיתה את זכורה לפי הרב. רק
10	הנשים והטף והבהמה וכול אשר יהיה בעיר, כול שללה תבזו
11	לכה ואכל ^ה את שלל אויביכה אשר אנוכי נותן לכה. כן תעשה
12	לערים הרחוקות ממכה מאודה אשר לוא מערי הגואים האלה
13	המה. רק מערי העמים אשר אנוכי נותן לכה נחלה לוא תחיה
14	כול נשמה כי החרם תחרים את החתי ואת האמורי והכנעני
15	החוי והיבوسی והגרגשי והפרזי כאשר צויתיכה למען אשר
16	לוא ילמדוכה לעשות ככול התועבות אשר עשו לאלוהיהם

* הטקסט החסר בראש הטור נסמך כנראה על דברים כ 7-3 || 2 ויִסְפֹּף עוד השופטים ידין קורא [ויזיפו ה]ש[ופטים] || 3 ודברו ידין קורא לְדָבָר; ואמרו לפני הווייו הראשונה יש קו מאונך ומעליו עוד קו כמותו, לפשר הקוים האלה עיינו קימרון, קריאות, עמי 168 || 7 הנמצאים ידין סבור ששתי האותיות האחרונות בתיבה מתוקנות || 11 ואכל^ה את מלכתחילה נכתב אולי ואכלתה ותוקן ואכלתה את || 13 המה במקום הנה דברים כ 15, כצורה הרגילה של הכינוי לנסתרות בלשון המגילות ||

- 1 אֲעֲבֹדָה בַּה' וְאִשְׁרָיִךְ לֹא מִשְׁכָּה בְּעוֹלָיִךְ וְהוֹרִיךְ זַקְנֵי אֶתְּ הָעִיר הַהִיא אֶתְּ
- 2 הַעֲגִלָּה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יִזְרַע וְלֹא יַעֲבֹד וְעֲרַפּוּ שָׁמָּה אֶת הַעֲגִלָּה
- 3 וְנִגְשׁוּ הַכּוֹהֲנִים בְּנֵי לֵוִי כִּי בַּהֲמָה בַּחֲרָתִי לְשָׂרְתָּ לִפְנֵי וּלְבִרְךָ בְּשָׁמִי
- 4 וְעַל פִּיהֶמָּה יִהְיֶה כּוֹל רִיב וְכוֹל נִגְעַ. וְכוֹל זַקְנֵי הָעִיר הַהִיא הַקְּרוּבָה אֶל הַחֲלָל
- 5 יִרְחֲצוּ אֶת יַדֵּיהֶמָּה עַל רֹאשׁ הַעֲגִלָּה (ע) הָעֲרוּפָה בְּנַחַל וְעִנּוּ וְאָמְרוּ יָדֵינוּ
- 6 לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה וְעִינֵינוּ לֹא רָאוּ כִּפּוּר לְעַמְכָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פְּדִיתָהּ
- 7 יְהוּהוּ וְאֵל תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקִרְבַּ עַמְכָּה יִשְׂרָאֵל וְכוּפֵר לְהֵמָּה הַדָּם וְאַתָּה תִּבְעֵר
- 8 אֶת דָּם נָקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְעֲשִׂיתָהּ הַיָּשֵׁר וְהַטּוֹב לִפְנֵי יְהוּהוּ אֱלֹהֵיכָה
- 9
- 10 כִּי תִצֵּא לְמַלְחָמָה עַל אוֹיְבֵיכָה וְנָתַתִּי אוֹתָמָה בַּיַּדְכָּה וּשְׁבִיתָהּ אֶת שְׁבִי
- 11 וּרְאִיתָהּ בְּשִׁבְיָהּ אֵשֶׁה יִפֹּת תּוֹאֵר וְחִשְׁקָתָהּ בַּה' וּלְקַחְתָּהּ לְכָה לְאִשָּׁה
- 12 וְהִבִּיאֹתָהּ אֶל תּוֹךְ בֵּיתְכָה וּגְלַחְתָּהּ אֶת רֹאשָׁהּ וְעֲשִׂיתָהּ אֶת צְפוּרְנָהּ וְהִסִּירֹתָהּ
- 13 אֶת שְׁלֵמוֹת שְׁבִיָּהּ מֵעֲלִיָּהּ וּשְׁבָהּ בְּבֵיתְכָה וּבְכַתָּהּ אֶת אֲבִיָּהּ וְאֶת אִמָּהּ חוֹדֵשׁ
- 14 יָמִים. אַחֲרַי תִּבּוֹא אֵלָיָהּ בְּעֵלְתָּהּ וְהִיתָהּ לְכָה לְאִשָּׁה וְלֹא תִגַּע לְכָה בְּטַהֲרָה עַד
- 15 שִׁבְעַ שָׁנִים, וּזְבַח שְׁלָמִים לֹא תֹאכַל עַד יַעֲבֹרוּ שְׁבַע שָׁנִים, אַחֲרַי תֹּאכַל

* הטקסט בראש הטור נסמך כנראה על דברים כ 18-כא 3 || 1 וְאִשְׁרָיִךְ כמו בחומש השומרוני. פחות מסתבר לקרוא אֲשֶׁר ||
 2 הַעֲגִלָּה אף על פי שיש די מקום לה"א לא נותרו סימני כתב על הקלף, לא על פני המגילה ולא על אחוריה; אֵיתָן ולאחריה
 מקום חלק שלא לצורך || 5 (ע) הָעֲרוּפָה העי"ן המחוקה נראית בבירור בתצלום אינפרה אדום ישן ||

טור סד (+ 4Q524 קטעים 14+25)*

[אָ וְלוֹא־] 1
[מכול אֲ] 2
[עשׂי רי בְּנִים אשׁ] ר ילדו] 3
[עד דור ר' ביצעי] 4
[בב] וא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל] 5
[הגר] אשר בא עמכם] 6
[לוא ירשתמה]] 7
[מקרה] לילה] 8

חסרות כמה שורות

[.....] 1
2	כי יהיה לאיש בן סורר ומורר, אננו שומע בקול אביהו ובקול אמו	
3	ויסרו אותו ולוא ישמע אליהמה ותפשו בו אביהו ואמו והוציאוהו אל	
4	זקני עירו ואל שער () מקומו ואמרו אל זקני עירו בננו זה סורר	
5	ומורר ואננו שומע בקולנו, זולל וסבא. ורגמוהו כול אנשי עירו באבנים	
6	וימות ובערתה הרע מקרבכה וכול בני ישראל ישמעו ויראו כי	
7	יהיה איש רכיל בעמי ומשלים את עמי לגוי נכר ועושה רעה בעמי	
8	ותליתמה אותו על העץ וימת. על פי שנים עדים ועל פי שלושה עדים	
9	ימת והמה יתלו אותו העץ כי יהיה באיש חט משפט מות ויברח אל	
10	תוך הגואים ויקלל את עמי ואת בני ישראל ותליתמה גם אותו על העץ	
11	וימות ולוא תלין נבלתמה על העץ כי קבור תקוברמה) ביום ההוא כי	
12	מקוללי אלוהים ואנשים תלוי על העץ ולוא תטמא את האדמה אשר אנוכי	
13	נותן לכה נחלה לוא תראה את שור אחיכה או את שיו או את חמורו	
14	נדחים והתעלמתה מהמה. השב תשיבמה לאחיכה. ואם לוא קרוב אחיכה	
15	אליכה ולוא ידעתו ואספתו אל תוך ביתכה והיה עמכה עד דרוש	

* נושאו של קטע 25 לא נודע עד כה ולא נקבע מקומו במגילה. על פי הקריאה המוצעת כאן הטקסט מתייחס לדברים כג 4-11. בתחילתו נזכרים הגויים האסורים לבוא בקהל (פסוקים 4-8) ובסופו נידון עניין מקרה לילה במחנה המלחמה (פסוק 11). אפשר שתחילת הקטע הכילה איסורים נוספים בעניין אשת יפת תואר ולאחריהם ענייני נישואים עם עמי הארץ. לרוע המזל אין הטקסט חופף אפילו בחלקו לזה שבמגילה || 3 [עשׂי] רי בְּנִים פואש קורא] או ביום || 4 ר' ביצעי] פואש קורא [ןדור]; השוו לט 5 || 6 עמכם פואש קורא עמכם ת... || 2 אביהו ידן קורא אביו || 7 בעמי ידן קורא בעמו ראו (1987) IEJ 37, עמ' 34-35; עמי ידן קורא עמו; לגוי = לגוי; בעמי ידן קורא בעמו || 10 ואת הוויי הראשונה נוספה ברווח שבין התיבות מתחת לשורה; 4Q524 את || 11-12 במקום הטקסט שבסוף שוי 11 כתוב בעותק 4Q524 קטע 14 שוי 5 [לוא] תלבש שטנו, ובשוי 6 עירו. אי ההתאמה הזאת מלמדת כי 4Q524 אינו זהה למגילת המקדש ||

טור סו (+ 4Q524 קטעים 15-22)*

חסרות עשר שורות

- 1 [והוציא את שניהמה אל שער] העיר ההיא ואל שׁוֹׁ [
- 2 וסקלום באבנים ויומתו, את הנערה על דבר אשר לוא זעקה
- 3 בעיר ואת האיש על דבר אשר ענה את אשת רעהו ובערתה
- 4 הרע מקרבכה. ואם בשדה מצאה האיש ^{את האשה} במקום רחוק וסתר
- 5 מהעיר והחזיק בה ושכב עמה והומת האיש השוכב עמה לבדו
- 6 ולנערה לוא תעשו דבר, אין לנערה חטא מות כיא כאשר יקום
- 7 איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה כי בשדה מצאה. זעקה
- 8 הנערה המאורשה ואין מושיע לה כי יפתה איש נערה
- 9 בתולה אשר לוא אורשה והיא רויה לו מן החוק ושכב עמה
- 10 ונמצא ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ולוא
- 11 תהיה לאשה תחת אשר ענה. לוא יוכל לשלחה כול ימיו. לוא יקח
- 12 איש את אשת אביו ולוא יגלה כנף אביו. לוא יקח איש את אשת
- 13 אחיו ולוא יגלה כנף אחיו בן אביה או בן אמו כי נדה היא.
- 14 לוא יקח איש את אחותו בת אביו או בת אמו, תועבה היא. לוא
- 15 יקח איש את אחות אביו או את אחות אמו כי זמה היא. לוא
- 16 יקח איש את
- 17 בת אחיו או את בת אחותו כי תועבה היא לוא יקח

* הטקסט החסר בראש הטור נסמך על דברים כב 19-23; רוחב השורות בטור אינו אחיד, עיינו בתצלום ובדברי ידן, ב, עמי 207-208 || 1 ואל שׁוֹׁ הכתב ברור בלוח *34 6; ידן התעלם מן התיבות הללו והניח שהיה מקום חלק בסוף השורה; מסתבר להשלים אל [זקני] העיר ההיא ואל ש[ער מקוממה] כמו בדברים כא 19 || 4 וסתר = וסתר יונסתר, השוו 4Q392 קטע 1 שו' 4 || 9 רויה = ראויה || 10 ולוא = ולו || 13 אביה חלופה פונולוגית של אביו || 14 היא 4Q524 היא || 15 זמה היא 4Q524 [תועבה היא] (לפי שיחזורו של פואש) || 17 את הושמטה בטעות במהדורת ידן ||

טור סז ועל פי 11QT^c קטע 2 + 4Q524 קטעים 15-22)*

- [1]] א]ו אַת ב] ב]י [תּוֹעֲבָה] הַיֵּאֵה
- [2] [כִּי יִשְׁבוּ אֲחֵים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אִין לֹו לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁת הַמֵּת הַחֹצֵה לְאִישׁ זֶר יִבְמָה יִבְא]
- [3] [עֲלִיָּה וּלְקָחָהּ] לֹו לֹא שֶׁה וִיב] מֵה וְהִיָּה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יִקְוֹם עַל שֵׁם אֲחִיו הַמֵּת וְלֹא יִמָּהֵה שְׁמוֹ]
- [4] [מִי]שְׂרָאֵל לְוֹאֵם לֹא יִחַפֵּץ הָאִישׁ לְקַחַת אֶת]יִבְמֵתוֹ וְעֵלְתָה [יִבְמֵתוֹ הַשְּׂעָרָה אֶל הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאַן יִבְמִי]
- [5] [לְהִקִּים לְאֲחִיו שֵׁם בִּישְׂרָאֵל] לְוֹא [אָבָה יִבְמִי וְקִרְאֹו לֹו זְקֵנִי עֵירֹו וּדְבַרֹו אֵלָיו וְעַמ] דָּוָא מְרָ לְ]אֵ הַפְּצָתִי]
- [6] [לְקַחְתָּהּ וּנְגַשָּׁה יִבְמֵתוֹ אֵלָיו] וְלְעִינֵי הַזְּקֵנִים וְחֵל] צָה נְעֵלֹו מְעַל רִגְלוֹ וִירְקָה בְּפָגְיוֹ וְעֲנֵתָהּ וְאָמְרָ] הַ כִּכָּה
- [7] [יַעֲשֶׂה] הַ לְאִישׁ אֲשֶׁר לְ]וֹא [יִבְנֶה אֶת בֵּית אֲחִיו וְנִקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל] לְכִי]ת הַלּוֹץ הַנְּעֵל]

* הובא כאן נוסח המסורה, דברים כה 5-10, ועליו הורכב הטקסט המועט והקטוע שבכתבי היד שבכותרת; גויט טעו בזיהוי 11QT^c קטע 2 וקריאתם שגויה; השורות בטור סז של המגילה רחבות והמקום בשורות החסרות אינו צר מלהכיל את הטקסט של חוק הייבום כפי שסבור שיפמן, ראו L. H. Schiffmann, "The Unfinished Scroll: A Reconsideration of the End of the Temple Scroll", *DSD* 15 (2008), pp. 67-78 || 1 תּוֹעֲבָה] הַ או תּוֹעֲבָה] הַ || 7 הַפְּצָתִי] תִי] הַפְּצָתִי] תִי] ||

4Q365a (קטעים שמקומם אינו ידוע)

קטע 1

- 1] []°°[
- 2] [בחג המ°] [
- 3
- 4] [ויאמר יהוה אל מושה דבר אל בני ישראל] אל ואמרתה אליהם
- 5] [ולכול המצות אשר
- 6] [ות הכבשים אשר לעולה
- 7] [ל°° בתו] [ארות^ת

קטע 4

- 1] []°°°°°° [הדלתות
- 2] [מ] [נעולים אתו°]
- 3] [עשר אמות]

קטע 5 ב*

- 1] [את החשבונים°]
- 2] [חשבון את°]
- 3] [ב°]
- 6] [על]
- 7] [טו°]
- 8] [ע°°]

* טור א הובא בטור ז של המגילה הגדולה || 1 החשבונים° או החשבונות ||

מגילת הסרכים

מבוא

א. סרך היחד

מן החיבור הזה שרדו תריסר כתבי יד. כתב היד מן המערה הראשונה שלם והוא מחזיק אחד עשר טורים בני עשרים ושש שורות (הטור האחרון מסתיים בשורה 22). בכתבי היד האחרים הטקסט מקוטע. כתב היד השלם, 4QS^a ו-4QS^c הם מימי בית חשמונאי, 4QS^j הוא מסוף ימי בית חשמונאי או מראשית ימי בית הורדוס; כתבי היד האחרים הם מראשית ימי בית הורדוס. כתב היד מן המערה הראשונה הכיל עוד שני סרכים. שלושת הסרכים נכללו במגילה אחת ואף התגלו יחד. אולם נמכרו בנפרד (תחילה המגילה ולאחר מכן החלקים שניתקו ממנה; ראו ליכט, עמ' 5-6). גם מצד צורת הפגמים והשוליים נראה שסרך העדה תוכף לסרך היחד (ראו ליכט, עמ' 241). אף על פי ששלושת הסרכים נכללו במגילה אחת ברור שכל אחד מהם הוא חיבור לעצמו שכן כל אחד מתחיל בראשו של טור (יש לדייק יותר ולומר, בראש יריעה, כעדות סימני התפירה בימין הטור הראשון של סרך העדה ובשמאל הטור השני (ראו להלן). בכתבי היד של סרך היחד מן המערה הרביעית לא נמצאו שרידים מסרך העדה ומסרך הברכות. לעומת זה נמצאו שברי כתבי יד של סרך העדה בלבד בכתב סתרים (ראו להלן). על ההבדלים בצורת הכתב והכתיבה עיינו להלן בדיון בסרך העדה.

מעתיק המגילה מסמן פסקות ופרקים באופנים שונים. בנוסף לנוהג המקובל להשאיר מקום חלק או שורה חלקה הוא מוסיף סימנים בשוליים הימניים. הסימן הנפוץ במגילה (ובעוד מגילות) הוא מעין וי"ו מאוזנת. לפעמים הוא משתמש בסימנים מורכבים (כך גם במגילת ישעיהו). הסימנים המורכבים מופיעים רק שלוש פעמים בגבול שבין יחידות גדולות, כדלהלן (בהשוואה לחלוקה של ליכט): בראש טור ה (תחילת פרשה ג), בסוף טור ז (סוף פרשה ד), בטור ט שורה 3 (פרשה ה, תחילת פרק ג).

השם סרך היחד מתאים לחיבור משום שהמילים האלה חוזרות ונשנות בו והן משקפות יפה את תוכנו. אפשר שהשם היה רשום על גב המגילה שכן לשמאל טור א יש נקבים של תפר ובחפירות שנעשו במערה הראשונה נמצא קטע קלף ובו נקבים מתאימים ועליו כתוב [סר]ך ה'יחד ומן [] (לפי המהדירים) או [ח]ן ק' ה'יחד ופ'ר[וש] [(לפי ידן, ראו ליכט, עמ' 6).

כבר הוכר שסרך היחד הוא אוסף של קבצים עצמאיים שלוקטו בידי עורך, למשל הכתוב בטורים א-ד שונה בתכנון ובמונחיו מן הכתוב בטורים ה-יא. הוא עוסק בטקסט המעבר בברית ובשאלת הטוב והרוע בעולם. בחלק הזה בני עדת היחד מכונים בני אור ומתנגדיהם מכונים בני חושך ואילו בחלקים אחרים בני העדה מכונים אנשי היחד או אנשי הקודש ומתנגדיהם מכונים אנשי שחת. הקבצים לוקטו וסודרו בכוננת מכוון כדי לשמש מעין מדריך בתורת הכת במנהגיה ובמוסדותיה.

נוסח מקצת כתבי היד שונה מנוסח המגילה השלמה. אין מדובר רק בשינויים בכתוב ובלשון המתגלים בכתבי היד אלא בשינויים בתוכן. ואלה עיקרי השינויים: 4QS^d אינו כולל את החלק הראשון של סרך היחד. הוא פותח במקום המתאים לתחילת טור ה של המגילה השלמה. השוליים שלפני הטור הפותח רחבים יותר מן השוליים שבין הטורים. נוסח כתב היד שונה מזה של המגילה ובראשו כותרת שונה. הנוסח קצר יותר אך יש בו גם טקסט שאינו במגילה. נוסח 4QS^b דומה לזה של 4QS^d אולם הוא כולל טקסט מתחילת המגילה השלמה. במהדורה הובאו הקטעים הגדולים של שני כתבי היד האלה ממול לנוסח המגילה והם משולבים זה בזה. נוסח 4QS^e אף הוא שונה מזה של המגילה. לקראת סופו, כנגד טור י של המגילה, יש בו לוח של אותות ומועדים. בכתבי היד האחרים עומדת כאן רשימה שירית של זמני הברכות. נראה שעותק 4QS^e הוא עד נוסח קדום של החיבור מלפני שהעדה זנחה את עבודת המקדש והמירה אותה בברכות.

החילופין שבין הוורסיות משקפים שינויים בהשקפותיה של עדת היחד ונודעת להם חשיבות בשיחזור תולדותיה. אולם דעת החוקרים חלוקה בפירוש העובדות. החוקרים עמדו על כך שבוורסיה של כתב היד מן המערה הראשונה מודגש חלקם של הכוהנים בני צדוק בהנהגת עדת היחד בעוד שבוורסיה של כתב יד ד מן המערה הרביעית אין בני צדוק נזכרים (ראו במקבילות לטור ה' 2, 9 שבמגילה) עם זה גם בעותק 4QS^d מודגש חלקם המרכזי של הכוהנים בני אהרון (ראו שם שורה 21). בהתפתחות הנוסחים דנה בהרחבה החוקרת הפינית סריאנה מטסו. היא סבורה שכתב יד e הוא הנוסח הקדום ביותר ואילו נוסח המגילה מן המערה הראשונה מאוחר יותר. פיליפ אלכסנדר שההדיר ביחד עם ורמש את כתבי היד מן המערה הרביעית חולק על דעתה. הוא מציין שכתב היד מן המערה הראשונה (וכן 4QS^a וכן 4QS^c) קדום מכתבי היד מן המערה הרביעית. ובעניין בני צדוק הוא אומר שאולי הם נזכרו מלכתחילה ולאחר מכן נמחק שמם. תהיה אשר תהיה השתלשלות הנוסח ברור שלפנינו לפחות שלוש וורסיות שונות מאוד זו מזו של החיבור. לעובדה שבעניינים כה מרכזיים לא הייתה אחידות נודעת חשיבות רבה.

החיבור בכללו עוסק בחבורה המכונה "יחד", שכללה את החברים שהקפידו על עצמם בקיום מצוות התורה (בין השאר בענייני טומאה וטהרה). חברי עדת היחד חיו חיי שיתוף בלא הון ורכוש פרטי, ועסקו בלימוד התורה ללא הפסק (ביום ובלילה; ו' 6-7). החבורה (כמו שאר קהילות עדת היחד) הדגישה את רעיון האחריות ההדדית (הערבות) שבין חברה. מי שרואה את רעהו עובר על החוק חייב לספר על כך לממונים מיד שאם לא כן הוא שותף לעבירה. העבריין נשפט מיד שאם לא כן כל החבורה נושאת באחריות לעבירה. אנשי החבורה לא נשאו נשים. דבר זה לא נאמר במגילה במפורש אולם אפשר ללמוד על כך מאי הזכרת נשים וילדים במגילה (הם נזכרים במגילת סרך העדה העוסקת בחברה של אחרית הימים). דברים מפורשים יותר נאמרו במגילת ברית דמשק "כל המתהלכים באלה בתמים קדש על פי כל יסורו ברית אל נאמנות להם לחיותם אלף דור. ואם מחנות ישבו *כסרך הארץ ולקחו נשים והולידו בנים..." (פרק א' 160-165). מסתבר שהרישא מדברת בחבורה הנזכרת בסרך היחד שזכרה יתקיים לעולם על פי הבטחת האל והסיפא מדברת בשאר אנשי העדה שמצווים לשאת נשים ולהוליד בנים שהם זכר ושארית. הבחנה מעין זאת נמצאת בדברי יוסף בן מתתיהו על האיסיים.

החיבור פותח בחובת החברים לקיום המצוות. ההתחייבות הזאת נקבעת בטקס של ברית שנתית שבו הכוהנים והלויים מפרטים את הברכות שיחולו על מקיימי הברית ואת הקללות שיחולו על מפריה. לאחר מכן מפורטת תורת הגזירה הקדומה וההשקפה על האל הטוב המקיים את ברואיו, מתוארים שם הרע והטוב שבלב האדם ובעולם (תורת המלאכים) ובהשמדת הרשעה במועד שקבע האל (ראו להלן). לאחר מכן מובאות תקנות הנוגעות למבנה הארגוני של החבורה בזמן שלטון הרשעה. התקנות מעוגנות ברצונו של האל ובמצוותיו. מי שעובר עליהן נענש בהפחתת מנת המזון המוקצבת לו או בהרחקה זמנית. העובר בזדון על המצוות מורחק לצמיתות. בסוף המגילה מובאים בסגנון שירי מועדי הברכות שהם תחליף לעבודת המקדש ודברי ברכה והודיה לאל שמשפיע מחסדו על יצירי כפיו שיסודם מעפר. דברי הברכה נאמרים בגוף מדבר מפי המשכיל

בטורים ג-ד נידונה שאלת הרוע בעולם אגב עיון בשאלת הנהגת העולם. נאמר שם שהאל, בורא העולם ויודע הכול יצר את האדם כדי למשול בעולם. האל דואג לצורכי כל היצורים. הוא קבע מראש את כל מה שיקרה. הכול נקבע מראש במידה ובזמן. האדם אינו אדון למעשיו אלא ממלא את הייעוד שקבע לו האל שאינו ניתן לשינוי. האל ברא את הטוב ואת הרע. האנושות מחולקת לשני מחנות יריבים, לצדיקים ולרשעים. האל ברא גם מלאכים לשלוט בעולם, את מלאך האור (הטוב) התומך בצדיקים ואת מלאך החושך (הרע) ועמו כוחות הרשע. מלחמת הטוב ברע אינה מלחמה קוסמולוגית בלבד. היא מתקיימת בלב כל איש. האל הנחיל לכל איש מן הטוב ומן הרע. הטוב והרע נלחמים זה בזה בלב כל איש ואיש. בעת שטוב

סרכים: מבוא

שולט בעולם מידת הטוב גוברת גם בלב הצדיקים. אולם בזמן שהרע שולט בעולם אף הצדיקים שוגגים ונוהגים כרשעים.

מדוע ברא האל את הרע ואת מלאך החושך המנסה להכשיל את בני האור? לשאלה הנוקבת הזאת אין תשובה מניחה את הדעת. נאמר שהאל עשה זאת ברזי עורמתו, וכדי להשיב על פקפוק אפשרי בצדקת האל מוסיפים שהאל קבע זמן קצוב לשלטון בליעל ובזמן המיועד, ביום הדין, יושמד ביחד עם כל הרשעים. אז ימשול הטוב בעולם. מי שעשו את רצון האל בעת שלטון הרשע לא יכלו ביום הדין ויזכו לחיות באחרית הימים שהם ימי השלום והטוב.

מגילת סרך היחד זכתה לפירושים מעולים. בשנת 1957 פירסם המלומד הדני פרבן ורנברג-מולר תרגום והערות למגילה (עיינו ברשימת הקיצורים). ורנברג-מולר תרם תרומה חשובה לנוסח וללשון. הוא דייק בקריאת האותיות וי"ו ויו"ד והבהיר מונחים ושימושי לשון. בשנת 1965 הופיעה המהדורה המפורשת של יעקב ליכט שנכלל בה גם פירוש לסרך הברכות ולסרך העדה (עיינו ברשימת הקיצורים). המהדורה כוללת מבוא מפורט למגילה, מבואות מפורטים לכל אחת מן הפרשות של המגילה ופירוש שיטתי של החיבורים לפרשותיהם. ליכט השכיל לבאר את הטקסט הקשה הזה ולעמוד על זיקתו למקרא, לספרות הבית השני ולספרות חז"ל.

מילר בורוז פירסם לראשונה את החיבור (*M. Burrows, The Dead Sea Scrolls of St. Mark's Monastery II*, New Haven 1951). אחרי מהדורתו הופיעו שתי מהדורות מפורשות, של ורנברג-מולר ושל ליכט. מהדורה מדויקת יותר פורסמה על ידי קימרון בכרך תצלומי מגילות (מגילות ים-המלח) שבהוצאת קודנשה, טוקיו 1979. כתיבי היד מן המערה הרביעית פורסמו לראשונה על ידי קימרון (סה"י) ולאחר מכן במהדורת אלכסנדר וורמש בסדרת התגליות כרך כו.

ב. סרך העדה

חיבור בן שני טורים שנכלל במגילת הסרכים שנמצאה במערה הראשונה (1Q28a), מתחיל בטור חדש. החיבור הוא חוקה לעם ישראל לאחרית הימים בזמן שהעם מאוחד ומאורגן. הוא פותח במצווה להקהיל את העם וללמד אותו את התורה כפירושה. גוף החיבור מתאר את המבנה הארגוני של החברה. המבנה הארגוני שונה מזה שמתואר בסרך היחד התקף רק בזמן שלטון הרשעה בעם ישראל המפולג. ליכט עמד על הדמיון שבין סרך העדה לבין מגילת המלחמה שמתואר בהן פרק הזמן באחרית הימים שעם ישראל מאוחד ומוכן למלחמה הכוללת באויביו. אומנם מגילת המלחמה עוסקת גם בשלב שלפני האיחוד ובמיוחד במלחמה עצמה. שם החיבור נקבע על פי כותרתו המפורטת הפותחת במילים: "זוהי הסרך לכול העדה לאחרית הימים". כתבו דומה לכתב של 1QS אולם ניכרים גם הבדלים: היו"ד בסרך העדה נבדלת בבירור מן הווי"ו ואילו בסרך היחד ההבדל אינו מובהק. לשי"ן בסרך העדה יש בסיס חד ולא מעוגל כבסרך היחד (ובסרך הברכות). הכ"ף בסוף תיבה פשוטה ואילו בסרך היחד היא בדרך כלל כפופה. וכבר העירו שבטור א של סרך העדה יש 29 שורות לעומת 26 שורות בסרך היחד. וראו עוד E.J. Revell, "The Order of the Elements in the Verbal Statement Clause in 1Q Serekh", *RQ* 3 (1962), p. 559.

סטפן פאן זיהה קטעי פפירוס כתובים בכתב סתרים ככתבי יד של סרך העדה (4Q249 a-i). הקטעים זעירים ואין בהם אלא כמניין תיבות שלמות (מבודדות). גם שילובם בעיית. התרומה של הקטעים האלה לטקסט צוינה באפראט. דומיניק ברתלמי ההדיר את החיבור בסדרת התגליות כרך א, ויעקב ליכט כלל אותו במהדורתו המפורשת "מגילת הסרכים".

ג. סרף הברכות

החיבור כולל דברי ברכה לעדה, לכוהנים, לכוהן המשיח ולמלך המשיח הנקרא נשיא העדה. הברכות כתובות במליצות מקראיות ונראה שהן מכוונות לאחרית הימים ולא לזמן ההווה. שם החיבור נקבע על פי כותרותיו המפורטות הפותחות במילים: "דברי ברכה למשכיל" או "למשכיל" ובהתאמה לשאר חלקי מגילת הסרכים מן המערה הראשונה. עם זה המילה סרף אינה מופיעה בחיבור ובכתבי היד של סרף היחד מן המערה הרביעית החיבור לא נמצא.

הקטעים מן החיבור התגלו במערה הראשונה. קָתבו דומה מאוד לזה של סרף היחד וסבורים שסופר אחד כתב את שני החיבורים ושהם חלקים של מגילה אחת. בקטעים רבים נשמרו השוליים העליונים או התחתונים, כמה מן הקטעים מכילים שני טורים ובשוליים של כמה קטעים יש סימני תפירה. הסימנים האלה סייעו בקביעת מקום הקטעים וסדרם. המהדיר הראשון מיליק עשה מלאכה שהיא תפארת לעושיה. הוא צירף קטעים פזורים (חלקם דבוקים זה על גבי זה), שיער את סדרם של הקטעים ושיחזר חמישה טורים בני עשרים ושמונה שורות (בטור האחרון עשרים ותשע שורות). הטור הראשון מתחיל בכותרת והוא תוכף כנראה לטור השני של סרף העדה, הטור החמישי מסתיים באמצע משפט וברור שאינו הטור האחרון במגילה. המהדורה שלנו מיוסדת על שיבוץ הקטעים בחמישה טורים, כמיליק. כמה מן הצירופים שמיליק צירף לא הובאו וחלק מן הקריאות וההשלמות שונות מאלה של מיליק (ושל אחרים). עד כה לא הוכר שהטקסט שבתחילת טור ד ממשיך את זה שבסוף טור ג ושהטקסט שבתחילת טור ה ממשיך את זה שבסוף טור ד. סוף החיבור אבד.

זיוף מיליק ההדיר את החיבור בסדרת התגליות כרף א ויעקב ליכט כלל אותו במהדורתו המפורשת "מגילת הסרכים".

א. סרך היחד

טור א (+ 4QS^a קטע 1 + 4QS^b א + 4QS^c א)

- 1 ל[משכיל] שים לחיו, [ספר סר] כ היחד, לדרוש
- 2 אל בְּפֹל לֵב וְזָכַר כֹּל נַפְשׁ [לְעִשׂוֹת הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר לִפְנֵי כַּאֲשֶׁר
- 3 **צוה ביד מושה** וביד כול עבדיו הנביאים ו**לאהוב כול**
- 4 אשר בחר ולשנוא את כול אשר מאס לרחוק מכול רע
- 5 ולדבוק בכול מעשי טוב ו**לעשות** אמת וצדקה ומשפט
- 6 בארצ ולוא ללכת עוד בשרירות לב אשמה ועיני זנות
- 7 לעשות כול רע ולהבי את כול הנדבים לעשות חוקי אל
- 8 בברית חסד להיחד בעצת אל ולהתהלכ לפניו תמים כול
- 9 הנגלות למועדי תעודותם ו**לאהוב** כול בני אור איש
- 10 כגורלו בעצת אל ולשנוא כול **בני חושך** איש כאשמתו
- 11 בנקמת אל. וכול הנדבים לאמתו יביאו כול דעתם וכוחם
- 12 והונם ביחד אל. לברר דעתם באמת חוקי אל וכוחם לתכן
- 13 כתם דרכיו וכול הונם כעצת צדקו. ולוא לצעוד בכול אחד
- 14 מכול דברי אל בקציהם ולוא לקדם עתיהם ולוא להתאחר
- 15 מכול מועדיהם ולוא לסור מחוקי אמתו ללכת ימין ושמאול.
- 16 וכול הבאים **בסרך היחד יעבורו בברית** (א) לפני אל לעשות
- 17 ככול אשר צוה ולוא לשוב מאחרו **מכול פחד ואימה ומצרפ**
- 18 נסוימ בממשלת בליעל. ובעוברים בברית יהיו הכוהנים
- 19 **והלויים** מברכים את אל ישועות ואת כול מעשי אמתו. וכול
- 20 העוברים בברית אומרים אחריהם **אמן אמן** :
- 21 והכוהנים מספרים את צדקות אל במעשי **גבורתם**
- 22 ומשמיעים כול חסדי רחמים על ישראל. והלויים מספרים
- 23 את **עוונות בני ישראל** וכול פשעי אשמתם וחטאתם בממשלת
- 24 בליעל, ופול העוברים בברית מודים אחריהם לאמור נעונו
- 25 פְּשָׁעֵנוּ חַטָּאתֵנוּ הִרְשַׁעְנוּ אֲנֹכִי וְאֲבוֹתֵינוּ מִלִּפְנֵינוּ בַּה' לִכְתֹּנוּ
- 26 [קרי בחוקי] אמת וצדיק אל [ישראל] משפטו בנו ובאבותינו

1 ל[משכיל] נראה שהכותרת נמשכת עד שורה 11 || 5 מעשי טוב ראו מוראוקה 1, עמי 574 || 6 אשמה = אשמה ||

8 להיחד ביויד מובהקת; ראו קימרון, וייו ויויד, עמי 108 || 13 בכול הביית אולי מתוקנת ממ"ם, וראו מוראוקה, שם ||

16 יעבורו העיין מתוקנת מאל"ף || 21 גבורתום = גבורתו || 25 ב(ה)לכתנו ראו מוראוקה 1, עמי 581 ||

טור ב (+ 4QS^b ג + 4QS^c ב)*

- 1 ורחמי חסדו גמל עלינו מעולם ועד עולם. והכוהנים מברכים את־כול
- 2 אנשי גורל אל ההולכים תמים בכול דרכיו ואומרים יברכה בכול
- 3 טוב וישמורכה מכול רע ויאר לבכה בשכל חיים ויחונכה בדעת עולמים
- 4 וישא פני חסדיו־לכה לשלום עולמים והלויים מקללים את־כול אנשי
- 5 גורל בליעל וענו ואמרו ארור אתה בכול מעשי־רשע אשמתכה יתנכה
- 6 אל זעה ביד כול נוקמי נקם ויפקוד אחריכה כלה־ביד כול משלמי
- 7 גמולים. ארור אתה לאין רחמי־ך כחושך מעשיכה וזעום אתה
- 8 באפלת אש עולמים. לוא יחונכה אל בקוראכה ולוא יסלה לכפר עוונך.
- 9 ישא פני אפו לנקמתכה ולוא יהיה־לכה שלום כפי כול אוחזי אבות.
- 10 וכול העוברים בברית אחר המברכים והמקללים אמן אמן :
- 11 והוסיפו הכוהנים והלויים ואמרו ארור בגלולי לכו לעבור
- 12 הבא בברית הזות ומכשול עונו ישם לפניו להסוג בו. והיה
- 13 בשמ־עו את דברי הברית הזות יתברכ בלבבו לאמור שלום יהי־לי
- 14 כיא בשרירות לבי אלכ ונספתה רוחו הצמאה עם הרו־ה לאין
- 15 סליחה. אפ־אל וקנאת משפטיו יבערו בו לכלת עולמים א־דבקו בו כול
- 16 אלות הברית הזות ויבדילהו אל לרעה ונכרת מתוכ כול בני אור בהסוגו
- 17 מאחרי־אל בגלוליו ומכשול עונו. יתן גורלו בתוך ארורי עולמים.
- 18 וכול באי הברית יענו ואמרו אחריהם אמן אמן :
- 19 ככה יעשו שנה בשנה כול יומי ממשלת בליעל. הכוהנים יעבורו
- 20 ברשונה בסרכ לפי רוחותם זה אחר זה והלויים יעבורו אחריהם
- 21 וכול העם (יעבורו בשלישית בסרכ זה אחר זה לאלפים ומאות
- 22 וחמשים ועשרות. לדעת כול איש ישראל איש בית מעמדו ביחד אל
- 23 לעצת עולמים, ולוא ישפל איש מבית מְעמדו ולוא ירום ממקום גורלו,
- 24 כיא הכול יהיו ביחד אמת וענות טוב וְאהבת חסד ומחשבת צדק
- 25 א־יש לרעהו בעצת קודש ובני סוד עולמים. וכול המואס לבוא
- 26 [בברית א] ללכת בשרירות לכו לוא [י־תחשב ב]יחד אמתו כיא געלה

* מקבילה לטקסט שבשוי' 4-7, 12-14 נמצאה במגילה 5Q11; שרד קטע אחד ובו שני טורים (סופי שורות ותחילת שורות). הואיל ואין ביטחון שהחיבור הזה הוא כתב יד של סרך היחד הקטע מובא בנפרד. טור א: ... מקללים [...] ארו־ך אתה [...] אשמת־כֶּה יתנכה [...] ויפקוד אחריכה [...] ארו־ך אתה; טור ב: וְהִיָּה [...] בלבבו [...] עם [הרויה [...] || 2 תמים תואר הפועל יבתום; ראו מוראוקה, עמ' 56-57 || 4 וישא הווייו כתובה בשוליים; והלויים 4QS^b והלויים || 6 זעה 4Q280 לזעה; וראו מוראוקה 2, עמ' 62-64; ויפקוד אי אפשר לקרוא ויפקיד כמוראוקה שם, שכן צורות הפעיל בעתיד מחובר כתובות במגילות בלי יייד || 7 אתה 4QS^c [א]תה; כחושך; יכחשכת; 4QS^b אפשר לקרוא גם כחושך, 4QS^c [כ]חושך || 8 לוא 4QS^c לוא; עוונך 4QS^b עונכה 4QS^c [ע]ונכה || 9 אוחזי אבות = אוֹחֲזֵי אָבוֹת ימבקשי רחמיס || 12 הבא אולי מקום המילה בשוי' 11 אחרי המילה ארור || 23 ישפל ולא ישפול; הקו המאוונך הנראה כווייו שייך ללמייד ||

טור ג (+ 4QS^a קטע 2 + 4QS^c ג + 4QS^h קטע 1)

- 1 נפשו ביסורי דעת, משפטי צדק לוא חזק למשוב חיו, ועם ישרים לוא יתחשב
- 2 ודעתו וכחו והונו לוא יבאו בעצת יחד. כיא בסאון רשע מחרשו וג'ולים
- 3 בשׁבכתו ולוא יצדק במתור שרירות לבו וחושכ יביט לדרכי אור. בעין תמימים
- 4 לוא יתחשב לוא יזכה בכפורים ולוא יטהר במי נדה ולוא יתקדש בימים
- 5 ונהרות ולוא יטהר בכול מי רחצ. טמא טמא יהיה כול יומי מואסו במשפטי
- 6 אל לבלתי התיסר ביחד עצתו. כיא ברוח עצת אמת אל דרכי איש יכופרו כול
- 7 עוונותו להביט באור החיים וברוח קדושה ליחד באמתו יטהר מכול
- 8 עוונותו וברוח יושר וענוה תכופר חטתו ובענות נפשו לכול חוקי אל יטהר
- 9 בשרו להזות במי נדה ולהתקדש במי דוכל, ויהכין פעמיו להלכת תמים
- 10 בכול דרכי אל כאשר צוה למועדי תעודתיו ולוא לסור ימין ושמאל ואין
- 11 לצעוד על אחד מכול דבריו. אז ירצה בכפורי ניהוח לפני אל והיתה לו לברית
- 12 יחד עולמים :
- 13 למשכיל להבין וללמד את כול בני אור בתולדות כול בני איש
- 14 לכול מיני רוחותם באותותם למעשיהם בדורותם ולפקודת נגועיהם עם
- 15 קצי שלומם. מאל הדעות כול הויה ונהייה ולפני היותם הכין כול מחשבתם
- 16 ובהיותם לתעודותם כמחשבת כבודו ימלאו פעולתם ואין להשנות. בידו
- 17 משפטי כול והואה יכלכלם בכול חפציהם : והואה ברא אנוש לממשלת
- 18 תבל וישם לו שתי רוחות להתהלכ במ עד מועד פקודתו, הנה רוחות
- 19 האמת והעול. במעון אור תולדות האמת וממקור חושכ תולדות העול.
- 20 ביד שר אורים ממשלת כול בני צדק בדרכי אור יתהלכו וביד מלאך
- 21 חושכ כול ממשלת בני עול ובדרכי חושכ יתהלכו. ובמלאך חושך תעות
- 22 כול בני צדק וכול חטאתם ועוונותם ואשמתם ופשעי מעשיהם בממשלתו,
- 23 לפי'רזי אל, עד קצו, וכול נגועיהם ומועדי צרותם בממשלת משטמתו.
- 24 וכול רוחי גורלו להכשיל בני אור. ואל ישראל ומלאכ אמתו עזר לכול
- 25 בני אור. והואה ברא רוחות אור וחושכ ועליהון יסד כול מעשה
- 26 ולפי' סודיהן כול עבודה ועל דרכיהן פול פקודה. אחת אהב אל לכול

1 למשוב ולא למשיב || 2 וג'ולים 4QS^c וגא'ולין = גא'ולים 'טומאה'; האליף הכתובה מעל הווי"ו מעידה על ההגייה gûlīm || 3 במתור שרירות לבו יבלכתו בשרירות לבו || 4 ולוא יטהר במי 4QS^h ולוא יטהר ב[מי] || 5 ונהרות [ו]נהרות); ולוא 4QS^h ולא; רחצ 4QS^h רחצ 4QS^h רחצה || 7 קדושה 4QS^a קדשו || 8 עוונותו 4QS^a עונותו ולא עונותו; יושר 4QS^a ישר || 9 להזות מקור הפעיל פסיבי; במי 4QS^a [בכול] מי; ויהכין פעמיו 4QS^a אייו קוראים ופ[עמיו יהכין]; להלכת 4QS^a להלכ; תמים [תמ'ם] || 10 בכול בכול; תעודתיו 4QS^a תעדתו; ימין [ימין]; ושמאל 4QS^a ושמואל או ושמואל || 11 לצעוד 4QS^a אייו קוראים לצעד ולא לצעוד; לפני אל 4QS^a חסר || 13 על נוסח 4QS^a קטע A ראו עמי 234 || 15 שלומם = שלומם; מוראוקה 3, עמי 60; מחשבתם החייתית מתוקנת מהי"א || 26 ולפי' ... פקודה זוהי קריאת דיפון-סומר בשינוי קל בהתאמה מדויקת לשרידי האותיות ולגודל החסרים, השוו ד 1 ועיינו בדין המפורט אצל שטגמן, סה"י, עמי 101-103 ||

- 1 מוֹעֲדֵי עוֹלָמִים וּבְכוּל עֲלִילוֹתֶיהָ יִרְצָה לַעֲד, אַחַת תַּעֲב סוּדָה וְכוּל דְּרָכֶיהָ שְׁנָא לְנִצָּח :
- 2 וְאַלֶּה דְרָכֶיהֶן בְּתַבְל; לְהַאִיר בְּלִבְבֵי אִישׁ וְלִישֵׁר לְפָנָיו כּוּל דְרָכֵי צְדָק אַמְת וּלְפַחַד לְבָבו בְּמִשְׁפָּטֵי
- 3 אֵל וְרוּחַ עֲנוּה וְאִרְכֵי אַפִּים וְרוּב רַחֲמִים וְטוֹב עוֹלָמִים וְשִׁכְל וּבִינָה וְחִכְמַת גְּבוּרָה מֵאַמְנַת בְּכוּל
- 4 מַעֲשֵׂי אֵל וְנִשְׁעֲנַת בְּרוּב חֲסֵדוֹ וְרוּחַ דַּעַת בְּכוּל מַחֲשַׁבְתָּ מַעֲשֵׂה וּקְנֵאת מִשְׁפָּטֵי צְדָק וּמַחֲשַׁבְתָּ
- 5 קוֹדֵשׁ בִּיצֵר סְמוּכ וְרוּב חֲסִדִים עַל־כוּל בְּנֵי אַמְת וְטַהֲרַת כְּבוֹד מַתְעַב כּוּל גְּלוּלֵי נְדָה וְהִצְנַע לְכַת
- 6 בְּעֵרְמַת כּוּל וְחִבָּא לְאַמְת רְזִי דַּעַת אֵלֶּה סוּדֵי רוּחַ לְבִנֵי אַמְתָּ תַבְל. וּפְקוּדַת כּוּל הוֹלְכֵי בַּה לְמַרְפָּא
- 7 וְרוּב שְׁלוֹם בְּאוּרְכֵי יָמִים וּפְרֹאֲת זֶרַע עִם כּוּל בְּרִכּוֹת עַד וְשִׁמְחַת עוֹלָמִים בְּחַיֵּי נִצָּח וְכִלְיִל כְּבוֹד
- 8 עִם מִדַּת הַדֵּר בְּאוּר עוֹלָמִים :
- 9 וְלִרוּחַ עוֹלָה רַחוּב נֶפֶשׁ וְשִׁפּוֹל יָדִים בְּעֵבֻדַת צְדָק, רִשְׁעֵי וְשִׁקְרָ, גּוּה וְרוּם לְבַב, כַּחַשׁ וְרַמְיָה, אַכּוּרֵי
- 10 וְרוּב חֲנַפֵּי, קְצוּר אַפִּים וְרוּב אוֹלַת וּקְנֵאת זְדוּן, מַעֲשֵׂי תוֹעֵבָה בְּרוּחַ זְנוּת וְדְרָכֵי נְדָה בְּעֵבֻדַת טַמְאָה
- 11 וְלִשׁוֹן גְּדוּפִים, עוֹרוֹן עֵינַיִם וְכְבוֹד אוֹזוֹן, קוֹשֵׁי עוֹרַפֵּי וְכּוּבוֹד לֵב, לְלַכַּת בְּכוּל דְרָכֵי חוֹשֶׁכַּ וְעֵרְמַת רוּעַ. וּפְקוּדַת
- 12 כּוּל הוֹלְכֵי בַּה לְרוּב נְגוּעִים בִּיד כּוּל מַלְאֲכֵי חֶבֶל לִשְׁחַת עוֹלָמִים בְּאַפֵּי עֵבֻרַת אֵל נִקְמָה לְזַעֲוַת נִצָּח וְחֵרְפַת
- 13 עַד עַמְלָא כְּלָמַת כְּלָה בְּאַשׁ מַחֲשָׁכִים. וְכוּל קְצִיָּהֶם לְדוּרוֹתֵם בְּאַבְל יְגוֹן וְרַעַת מְרוּרִים בְּהוּיּוֹת חוֹשֶׁכַ עַד
- 14 כְּלוֹתֵם לְאַיִן שְׁרִית וּפְלִיטָה לְמוֹ :
- 15 בְּאַלְהָא תּוֹלְדוֹת כּוּל בְּנֵי אִישׁ וּבְמַפְלְגִיָּהֶן יִנְחָלוּ כּוּל צְבֹאוֹתֵם לְדוּרוֹתֵם וּבְדְרָכֶיהֶן יִתְהַלְכוּ. וְכוּל פְּעוֹלַת
- 16 מַעֲשֵׂיהֶם בְּמַפְלְגִיָּהֶן לְפִי נַחֲלַת אִישׁ בֵּין רוּב לְמוֹעֵט לְכוּל קְצֵי עוֹלָמִים כִּיָּא אֵל שְׁמֵן בְּדַבְדָּב עַד קְצַ
- 17 אַחֲרוֹן וַיִּתֵּן אֵיבַת עוֹלָם בֵּין מַפְלְגוֹת². תוֹעֵבַת אַמְת עֲלִילוֹת עוֹלָה וְתוֹעֵבַת עוֹלָה כּוּל דְרָכֵי אַמְת וּקְנֵאת
- 18 רִיב עַל כּוּל מִשְׁפָּטֵיהֶן, כִּיָּא לוֹא יַחַד יִתְהַלְכוּ. וְאַל בְּרוּי שְׁכָלוּ וּבַחֲכַמַת כְּבוֹדוֹ נִתְן קְצַ לְהִיּוֹת עוֹלָה וּבְמוֹעֵד
- 19 פְּקוּדָה יִשְׁמִידְנָה לַעֲד. וְאַז תִּצָּא לְנִצָּח אַמְתָּ תַבְל כִּיָּא תְּהַגְלוּלָה בְּדְרָכֵי רִשְׁעֵי בְּמַמְשַׁלַּת עוֹלָה עַד
- 20 מוֹעֵד מִשְׁפָּט נַחֲרָצָה. וְאַז יִבְרַר אֵל בְּאַמְתוֹ כּוּל מַעֲשֵׂי גִבְרֵי אֲזִיקָא לּוֹ מְבַנֵּי אִישׁ. לְהַתֵּם כּוּל רוּחַ עוֹלָה מִתְכַּמֵּי
- 21 בְּשֵׁרוֹ וּלְטַהֲרוֹ בְּרוּחַ קוֹדֵשׁ מְכוּל עֲלִילוֹת רִשְׁעָה וַיּוֹ עֲלִיו רוּחַ אַמְתָּ כְּמִי נְדָה מְכוּל תוֹעֵבוֹת שְׁקֵר וְהַתְּגוּלָּל
- 22 בְּרוּחַ נְדָה. לְהַבִּין יִשְׂרָיִם בְּדַעַת עֲלִיוֹן, וְחִכְמַת בְּנֵי שְׁמַיִם לְהַשְׁכִּיל תְּמִימֵי דְרַכֵּי כִּיָּא בְּחַר אֵל לְבְרִית עוֹלָמִים
- 23 וְלֵהֶם כּוּל כְּבוֹד אָדָם וְאַיִן עוֹלָה וְהִיא לְבוּשַׁת כּוּל מַעֲשֵׂי רַמְיָה. עַד הִנֵּה יִרְיָבוּ רוּחֵי אַמְתָּ וְעוֹל, בְּלִבְבֵי גִבְרֵי
- 24 יִתְהַלְכוּ בַּחֲכַמָּה וְאוֹלַת. וְכַפֵּי נַחֲלַת אִישׁ בְּאַמְתָּ יִצְדָּק וְכֵן יִשְׁנָא עוֹלָה וְכִירְשַׁתוֹ בְּגוֹרֵל עוֹל יִרְשַׁע בּוֹ וְכֵן
- 25 יִתְעַב אַמְתָּ. כִּיָּא בְּדַבְדָּב שְׁמֵן אֵל עַד קְצַ נַחֲרָצָה וְעִשׂוֹת חֲדָשָׁה וְהוּאָה יִדַע פְּעוֹלַת מַעֲשֵׂיהֶן לְכוּל קְצֵי
- 26 מוֹעֲדֵי וַיִּנְחָלֵן לְבִנֵי אִישׁ לְדַעַת טוֹב [וְרַעַת כִּיָּא אֵל] לְהַפִּיל גּוֹרְלוֹת לְכוּל חֵי לְפִי רוּחוֹ בְּמֵ [מוֹעֵד] הַפְּקוּדָה :

* טקסט דומה לזה שבשורות 7-17 שרד בחיבור 1Q29a || 1 מוֹעֲדֵי וְלֹא עֲדֵי || 3 מֵאַמְנַת = מֵאַמְנַת 'נְסִמְכַתִּי' || 4 מַחֲשַׁבְתָּ הַחַיִּית מִתּוֹקְנַת מַעֲיִין || 6 וְחִבָּא הַחַיִּית כְּנֹרָה מִתּוֹקְנַת || 9 רַחוּב נֶפֶשׁ = רוּחַב נֶפֶשׁ, נֶפֶשׁ רַחוּבָה || 11 וְכְבוֹד אוֹזוֹן = וְכּוּבוֹד אוֹזוֹן; וְכּוּבוֹד לֵב = וְכּוּבוֹד לֵב || 12 נִקְמָה מִתּוֹקֵן מִן נִקְמוֹת || 13 בְּהוּיּוֹת בִּיּוּיָד מוּבַהֲקַת || 20 אֲזִיקָא הָאוֹת הָרֵאוּנָה נִרְאִית כִּיּוּיָד || 24 יִשְׁנָא הָאֲלִיף אוֹלֵי מִתּוֹקְנַת מַהִיָּא || 25-26 קְצֵי מוֹעֲדֵי הַשּׁוּ פֶּשֶׁר חֲבֻקָק יָא 6 וּבִקְצַ מוֹעֵד || 26 [כִּיָּא אֵל] לְהַפִּיל הַשּׁוּ שְׁטַגְמָן, סַהִיִּי, עַמִּי 107-108; בְּמֵ קְרִיאָה חֲדָשָׁה, הַכִּיּוּנִי חוּזַר אֵל הַשֵּׁם גּוֹרְלוֹת, הַשּׁוּ שׁוֹי 24, ג 18 ||

4QS^c טור ה*

- 1 [ורוח דעת בכול מהשבת מעשה וקנאות משפטי צדק] ומחשבת קודש
- 2 [ביצד סמוך ורוב הסדים על כול בני אמת וטהר]ת כבוד מתעבת כול גלולי
- 3 [נדה והצנע לכת בערמת כול והבא לאמת רזי] דעת אלה סודי רוח
- 4 [לבני אמת תבל ופקודת פול הולכי בה למרפא ורו]ב שלום באורך ימים ופרות זרע
- 5 [עם פול ברכות עד ושמחת עולמים ביחי]י נצח וכליל כבוד [עם מדת הדר באור]
- 6 [עולמים]
- 7 ולרוח עולה חזב נפש ושפול ידים בעבודת צדק רשע ושקר ורום לב]כ כחש ורמיה אכזרי
- 8 [ורוב הנך קצור אפים ורוב אולת וקנ]את זון מעשי תו[עבה ברוח זנות]

* הטקסט של הקטע הגדול יותר הובא כאן בנפרד ואילו הטקסט של הקטע הקטן והטור השני בקטע הגדול שולבו בטקסט של המגילה השלמה; הטקסט בשורה 8 ארוך אולי מזה של המגילה ||

1 : וזה הסרכ לאנשי היחד המתנדבים, לשׁב מכול רע ולהחזיק בכול אשר צוה לרצונו. להבדל מעדת
 2 אנשי העול. להיות ליחד בתורה ובהון, ומשׁבים על פי בני צדוק הכוהנים שומרי הברית 'על פי רוב אנשי
 3 היחד המחוקים בברית. על פיהם יצא תכון הגורל לכול דבר לתורה ולהון ולמשפט. לעשות אמת יחד וענוה
 4 צדקה ומשפט ואהבת חסד והצנע לכת בכול דרכיהם, אשר לוא ילכ איש בשרירות לבו לתעות אחר לבבו
 5 ועינוהי ומחשבת יצרו *יאאם למול ביחד עורלת יצר ועורפ קשה. ליסד מוסד אמת לישראל ליחד ברית
 6 עולם. לכפר לכול המתנדבים לקודש באהרון ולבית האמת בישראל והנלוים עליהם ליחד ולרׁב ולמשפט.
 7 להרשיע כול עוברי חוק, ואלה תכון דרכיהם על כול החוקים האלה בהאספם ליחד, כול הבא לעצת היחד
 8 יבוא בברית אל לעיני כול המתנדבים ויקם על נפשו בשבועת אסר לשוב אל תורת מושה ככול אשר צוה ככול
 9 לב ובכול נפש לכול הנגלה ממנה לבני צדוק הכוהנים שומרי הברית ודורשי רצונו ולרוב אנשי בריתם
 10 המתנדבים יחד לאמתו ולהתלכ ברצונו. ואשר יקם בברית על נפשו להבדל מכול אנשי העול ההולכים
 11 בדרכ הרשעה כיא לוא החשבו בבריתו כיא לוא בקשו ולוא דרשהו בחוקיהי לדעת הנסתרות אשר תעו
 12 במ *לאששמה, והנגלות עשו ביד רמה לעלות אפ למשפט ולנקום נקם באלות ברית לעשות במ (מ'שפטם)
 13 גדולים לכלת עולם לאין שרית : אל יבוא במים לגעת בטהרת אנשי הקודש כיא לוא יטהרו
 14 כי אמ' שבו מרעתם כיא טמא ככול עוברי דברו ואשר לוא ייחד עמו בעבודתו ובהו' (א) פן ישיאנו
 15 עוון אשמה כי ירחק ממנו ככול דבר כיא כן כתוב מכול דבר שקר תרחק ואשר לוא ישוב איש מאנשי
 16 היחד על פיהם לכול תורה ומשפט ואשר לוא יוכל מהונם כול ולוא ישתה ולוא יקח מידם כול מאומה
 17 אשר לוא במחיר כאשר כתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כיא במה נחשב הואה כיא
 18 כול אשר לו נחשבו בבריתו להבדיל אותם ואת' כול אשר להם ולוא ישען איש הקודש על כול מעשי
 19 הבל כיא הבל כול אשר לוא ידעו את בריתו וכול מנאצי דברו ישמיד מתבל וכול מעשיהם לנדה
 20 לפניו וטמא ככול הונום וכיא יבוא בברית לעשות ככול החוקים האלה להיחד לעדת קודש ודרשו
 21 את רוחם ביחד בין איש לרעהו לפי שכלו ומעשיו בתורה על פי בני אהרון המתנדבים ביחד להקים
 22 את בריתו ולפקוד את כול חוקיו אשר צוה לעשות ועל פי ר' (ב) ישראל המתנדבים לשוב ביחד לבריתו
 23 וכתבם בסרכ איש לפני רעהו לפי שכלו ומעשיו להשמע הכול איש לרעהו הקטן לגדול ולהיות
 24 פוקדם את רוחם ומעשיהם שנה בשנה להעלות איש לפי שכלו ותום דרכו ולאחרו כנעויותו להוכיח
 25 איש את רעהו באמת וענוה ואהבת חסד לאיש : אל ידבר *אלוהיהי באפ או בתלונה
 26 או בעורפ [קשה או בקנאות] רוח רשע ואל ישנאהו בעורלת לבבו כיא ביומ () יוכיחנו ולוא

1 וזה מרטין סבור שהמילה הזאת מוספת || 2 ומשׁבים בווייז מובהקת ועניינו 'מונהגים', ראו ילון, עמ' 107; 'על העיין מתוקנת מאל'יף || 3 יחד המילה מתוקנת || 4 אחר האל'יף מתוקנת מוייד || 5 ועינוהי ראו קימרון, וייז ווייד, עמ' 107; *יאאם גרסו כיא אם || 9 הנגלה ההי'א השנייה מתוקנת, כנראה מווייז || 11 דרשהו ההי'א מתוקנת, כנראה מווייז; בחוקיהי ראו קימרון, שם || 12 *לאששמה גרסו לאשמה || 13 אנשי האל'יף מתוקנת מהי'א || 14 ייחד ביייד ברורה, ראו קימרון, וייז ווייד, עמ' 108 || 16 מאומה האל'יף מתוקנת מווייז וההי'א מתוקנת מאל'יף, ושמא זו אל'יף מתוקנת מהי'א: || 20 להיחד ביייד מובהקת, ראו קימרון, שם || 22 חוקיו 4QS^g [ח'קו]; לשוב ביחד לבריתו 4QS^g לשבת יחד || 23 וכתבם 4QS^g ולכו[תבם] או ולכת[]; ומעשיו 4QS^g ומעשו בתו[ה] || 24 ומעשיהם 4QS^g [ומעשיהם] בתורה; כנעויותו בווייזים מובהקות, קימרון, שם; להוכיח הכיף והיייד כנראה מתוקנת || 25 לאיש ילכל אחד; *אלוהיהי גרסו אל אחיהו; לשיבוש דומה ראו 4Q159 קטעים 4-2 שוי 3 || 26 ואל האל'יף מתוקנת מעיין; ביומ () שרידי האותיות שנמחקו מתאימים לקריאה בימיז; פחות נראה לקרוא בימור או בימוס ||

4QS^d א (4QS^b + ט)*

- 1 מדרש למשכיל על אנשי התורה *המתנדים להשיב מכל רע ולהחזיק בכל אשר צוה
- 2 ולבדל מעדת אנשי העול ולהיות יחד בתורה ובהון ומשׁובים על פי הרבים לכל דבר
- 3 לתורה ולהון ולעשות ענוה וצדקה ומשפט ואהבת [חסד וה] צנע לכת בכל דרכיהם.
- 4 [אֲשׁר] לֹא ילך איש בשרירות לבו לתעות כי אם ליסד [מִסֹּד] אמת לישראל ליחד לכל
- 5 המִתְנַדְּב לַקֹּדֶשׁ באהרן ובית אֲמֵת לישראל והנלוים [ע] לִי הֵם ליחד וכל הבא לעצת
- 6 היחד יקים על נפשו באסר ל[שוב א] ל [ת] אֲרֵת מִשְׁה [ה] כֻּכַּל לֵב וּבְכָל נֶפֶשׁ כָּל הַנְּגִלָה מִן
- 7 הַתּוֹרָה עַל פִּי עֲצַת אֲנָשִׁי [י] הַיְחָד [ה] לְהַכְדִּיל מְכֹלִי אֲנָשִׁי הָעוֹל וְאֲשׁר לֹא יִגְעוּ לְטַהֵר אֲנָשִׁי
- 8 [הַקּוֹדֶשׁ] וְאֵל יוֹכַל אֹתוֹ כִּי הוֹדַע וְאֲשֶׁר לֹא יִשׁוּב אִישׁ מֵאֲנָשִׁי הַיְחָד עַל פִּיהֶם לְכָל
- 9 [תּוֹרָה] וּמִשְׁפָּט. וְאֲשֶׁר לֹא יִחְבֹּר עִמּוֹ בְּהוֹן וְבִעֲבוּדָה. וְאֵל יוֹאכַל אִישׁ מֵאֲנָשִׁי הַקֹּדֶשׁ
- 10 [מִהַנְּגִלָה] לֹא יִקַּח מִיָּדָם מֵאֲוָמָה. וְלֹא יִשְׁעֲנוּ עַל כָּל אֲנָשִׁי הַהֵבֶל כִּי הֵבֶל כָּל אֲשׁר [לוא ידעו]
- 11 [את בריתו ו] לִי מִנְּאֻצִּי דְבָרוּ לְהַשְׁמִיד מִתְּבַל וּמַעֲשֵׂיהֶם לְנִדְּוֹתָם וְשָׂמָא בְּכָל [הַנְּגִלָה]
- 12 [כי יש בידם חר]ם גוים ושבעות וחרמים ונדירים בפיהם [וגם עושים אשמה גדולה ואינם]
- 13 [מבדילים בין הק]ודש לְחַלְ

4QS^d ב (4QSⁱ +)

- 1 ואת מעשיהם בתורה על פי בני אהרון המתנדבים להקים את בריתו ולפקוד את כל חקיו אשר צוה
- 2 לעשות על פי רוב ישראל המתנדבים לשוב ביחד. ולהכתב איש לפני רעה בסרך איש לפי שכלו
- 3 ומעשיו בתורה להשמע הכול איש לרעה הקטן לגדול. ולהיות פוקדים את רוחם ומעשיהם
- 4 בתורה שנה בשנה לעלות איש כפי שכלו ולאחרו כנעותיו. להוכיח איש את רעהו ואהבת חסד.
- 5 ואל ידבר איש אל רעהו באף או בתלונה או בקנאת רשע וגם אל יבא איש אל רעהו דבר לרבים

* השוליים הימניים הרחבים שבתחילת 4QS^d מעידים שכאן מתחיל כתב היד. הטקסט המקביל של 4QS^b מתחיל בראש יריעה חדשה המסומנת באות ג (= יריעה שלישית). במגילה מן המערה הראשונה הטקסט (שכותרתו שונה) מתחיל בראש טור ה שבשוליו העליונים יש סימן הפסק מיוחד. מסתבר שהסופר הרחיב את טור ד כדי להתחיל את הסרך החדש בראש טור ה. יוער כי 4QS^b המובא כאן מרופט ומקצת הכתוב מטושטש בתצלומים הקיימים || 1 *המתנדים גרסו המתנדבים || 2 ולבדל 4QS^b ולהבדל; לכל 4QS^b לטול || 3 בכל דרכיהם 4QS^b בכל דרכיהם || 4 לכל 4QS^b לטול || 5 וכל 4QS^b וכול || 6 בכל 4QS^b בכל || 8 לכל 4QS^b לטול || 9 יחבור אייו קוראים יחוד; הפעלים המשמשים במבנה הזה (תערב, ייחד, יאות) אינם מתאימים לשרידי האותיות הנראים בתצלומים, צילום ממוקד עשוי לסייע בקריאת התיבה הזאת ומילת היחס שאחריה || 12 השוו קיסטר, ממיית, עמי 347 העי 139 || ב 3 לרעה ראו קימרון, דקדוק, עמי 59; אייו קוראים לרעהו] ||

טור ו (+ 4QS^e קטעים 2-4)

- 1 ישא עליו עוון, וגם אל יביא איש על רעהו דבר לפני הרבים אשר לוא בתוכחת לפני עדים. ב(ל)ה
 2 יתהלכו בכול מגוריהם כול הנמצא איש את רעהו וישמעו הקטן לגדול למלאכה ולממון ויחד יואכלו
 3 ויחד יברכו ויחד יועצו. ובכול מקום אשר יהיה שם עשרה אנשים מעצת *החיד אל ימש מאתם איש
 4 כוהן, ואיש כתונו ישבו לפניו וכן ישאלו לעצתם לכול דבר והיה כיא יערוכו השולחן לאכול או התירוש
 5 לשתות הכוהן ישלח ידו לרשונה להברך בראשית הלחם {או התירוש לשתות הכוהן ישלח ידו לרשונה
 6 להברך בראשית הלחם} והתירוש ואל ימש במקום אשר יהיו שם העשרה איש דורש בתורה יומם ולילה
 7 תמיד על־יפות איש לרעהו והרבים ישקודו ביחד את שלישיית כול לילות השנה לקרוא בספר ולדרוש משפט
 8 ולברך ביחד : וְיִזְהַר הַסֵּרֶךְ לְמוֹשֵׁב הַרְבִּים אִישׁ בְּתוֹכָם, הַכּוֹהֲנִים יִשְׁבוּ לְרִשׁוֹנָה וְהַזְקֵנִים בְּשֵׁנִית וְשֹׂאֵר
 9 כּוֹל הָעָם יִשְׁבוּ אִישׁ בְּתוֹכָם וְכֵן יִשְׁאֲלוּ לְמִשְׁפַּט וְלְכֹל עֲצָה וְדָבָר אֲשֶׁר יִהְיֶה לְרַבִּים לְהִשִּׁיב אִישׁ אֶת מַדְעוֹ
 10 לְעֲצַת הַיָּחִיד. אֵל יִדְבֵר אִישׁ בְּתוֹךְ דְּבָרֵי רַעְיוֹן טָרָם יִכְלֶה אַחִיהוּ לְדַבֵּר וְגַם אֵל יִדְבֵר לְפָנֵי תְּכוֹנוֹ הַכְּתוּב
 11 לְפָנָיו. הָאִישׁ הַנִּשְׁאָל יִדְבֵר בְּתָרוֹ. וּבְמוֹשֵׁב הַרְבִּים אֵל יִדְבֵר אִישׁ כּוֹל דָּבָר אֲשֶׁר לֹא לְהַפְצֵי הַרְבִּים. וְכִיָּא הָאִישׁ
 12 הַמְּבַקֵּר עַל הַרְבִּים וְכֹל אִישׁ אֲשֶׁר יֵשׁ אִתּוֹ דָּבָר לְדַבֵּר לְרַבִּים אֲשֶׁר לֹא בְּמַעֲמַד הָאִישׁ הַשּׁוֹאֵל אֶת עֲצַת
 13 הַיָּחִיד וְעַמַּד הָאִישׁ עַל רִגְלוֹהִי וְאָמַר יֵשׁ אִתִּי דָּבָר לְדַבֵּר לְרַבִּים. אִם יֹאמְרוּ לוֹ יִדְבֵר. וְכֹל הַמְּתַנַּדֵּב מִיִּשְׂרָאֵל
 14 לְהוֹסִיף עַל עֲצַת הַיָּחִיד יִדְרֹשְׁהוּ הָאִישׁ הַפְּקוּדֵי בְּרוּאֵי הַרְבִּים לְשַׁכְּלוֹ וְלַמְעֲשֵׂיו וְאִם יִשִּׁיג מוֹסֵר יִבְיָאָהוּ
 15 בְּבֵרִית לְשׁוֹב לְאִמַּת וְלְסוֹר מְכוּל עוֹל וְהִבְיָנְהוּ בְּכוּל מִשְׁפָּטֵי הַיָּחִיד. וְאַחַר כִּבּוּאוֹ לְעַמּוּד לְפָנֵי הַרְבִּים וְנִשְׁאֲלוּ
 16 הַכּוֹל עַל דְּבָרָיו וְכֹאשֶׁר יֵצֵא הַגּוֹרֵל עַל עֲצַת הַרְבִּים יִקְרַב או יִרְחַק וּבִקְרָבוֹ לְעֲצַת הַיָּחִיד לֹא יִגַע בְּטַהֲרַת
 17 הַרְבִּים עַד אֲשֶׁר יִדְרֹשְׁהוּ לְרוּחוֹ וּמַעֲשׂוֹ עַד מְלֵאֵת לוֹ שָׁנָה תְּמִימָה וְגַם הוּאֵה אֵל יִתְעַרֵּב בְּהוֹן הַרְבִּים
 18 וּבְמוֹלֵאֵת לוֹ שָׁנָה בְּתוֹךְ הַיָּחִיד יִשְׁאֲלוּ הַרְבִּים עַל דְּבָרָיו לְפִי שַׁכְּלוֹ וּמַעֲשָׂיו בְּתוֹרָה וְאִם יֵצֵא לוֹ הַגּוֹרֵל
 19 לְקִרְבֵּי לְסוּד הַיָּחִיד עַל פִּי הַכּוֹהֲנִים וְרוֹב אֲנָשֵׁי בְרִיתָם יִקְרָבוּ גַם אֶת הוֹנוֹ וְאֶת מְלֵאכְתּוֹ אֵל יֵד הָאִישׁ
 20 הַמְּבַקֵּר עַל מְלֵאכְתּוֹ הַרְבִּים וְכִתְבוּ בְּחִשְׁבוֹן בִּידוֹ וְעַל הַרְבִּים לֹא יוֹצִיאֵנּוּ. אֵל יִגַע בְּמִשְׁקֵה הַרְבִּים עַד
 21 מוֹלֵאֵת לוֹ שָׁנָה שְׁנִית בְּתוֹךְ אֲנָשֵׁי הַיָּחִיד וּבְמוֹלֵאֵת לוֹ הַשָּׁנָה הַשְּׁנִית יִפְקוּדְהוּ עַל פִּי הַרְבִּים וְאִם יֵצֵא לוֹ
 22 הַגּוֹרֵל לְקִרְבֵּי לַיָּחִיד יִכְתּוּבְהוּ בְּסֵרֶךְ תְּכוֹנוֹ בְּתוֹךְ אַחִיו לְתוֹרָה וְלַמְשַׁפֵּט וְלַטּוֹרָה וְלַעֲרַב אֶת הוֹנוֹ וְיֵה' עֲצַתוֹ
 23 לַיָּחִיד וּמִשְׁפָּטוֹ
 24 : וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר יִשְׁפֹּטוּ בָם בְּמִדְרַשׁ יָחִיד עַל פִּי הַדְּבָרִים אִם יִמְצָא בָם אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁקֵר
 25 בְּהוֹן וְהוּאֵה יוֹדֵעַ וְיִבְדִּילְהוּ מִתּוֹךְ רַבִּים שָׁנָה אַחַת וְנִעְנְשׁוּ אֶת רִבְעִית לְחָמוֹ וְאֲשֶׁר יִשׁוֹב אֶת
 26 רַעְיוֹנוֹ בְּקִשֵׁי עוֹרֵפֵי וְדָבָר בְּקוֹצֵר אֲפִים לְפָרוֹעַ אֶת יְסוּד עֲמִיתוֹ בְּאִמְרוֹת אֶת פִּי רַעְיוֹנוֹ הַכְּתוּב לְפָנָיו
 27 וְהוֹשִׁיעָה יְדוֹ לֹא *וְנִשְׁאֵל שָׁנָה אַחַת וּמִשְׁפָּטוֹ וְאֵלֶּה זְכוֹרֵי דָּבָר בְּשֵׁם הַנִּכְבָּד עַל כּוֹל הַכְּתוּב בְּתוֹרָה

3 ויחד (השנייה) שתי האותיות הראשונות מתוקנות; *החיד גרסו היחד || 4 השולחן רווח בין הלמיד לחיית בגלל פגם בקלף || 7 על־יפות = חליפות || 8 וזה האות הראשונה מתוקנת, נראית כה"א שצדה הימני חסר; בתצלום אין נראים סימני מחיקה. בר-אשר, כתיבים, עמי 166 מפרש יהא זה || 9 מדעו ירעהו || 10 וגם לפני סימני גירוד || 11 להפצ = להפץ || 12 וכול הוצע לקרוא יכיל, ראו רופא, עמי 319-321, אולם האות הראשונה נראית וי"ו והאות השלישית היא וי"ו מובהקת || 13 רגלוהי ראו קימרון, וי"ו וי"ד, עמי 107 || 14 להוסיף = להוסיף || 15 והביניהו מתוקן מן ולביניהו || 16 וכאשר ... ירחק 4QS^b חסר כנראה, ראו ממול || 18 ובמולאת ראו קימרון, וי"ו וי"ד, עמי 108 || 20 על העיין מתוקנת || 24 ואלה המשפטים השוו ברית דמשק ראש פרק ה; בם במדרש יחד 4QS^e חסר || 25 בהון 4QS^e [ב]מון; והוא 4QS^e ויבדילהו 4QS^e והבדילהו || 26 לפנוהי ראו קימרון, שם || 27 לוא = לו; *וְנִשְׁאֵל = ונענש ||

4QS^d ב (4QSⁱ +)

- 6 אשר לא בהוכח לפני ע' [דים] וכאלה יתהלכו בכל מגוריהם כל הנמצא את רעהו. ויש' [מע הקטן]
 7 לגדול למלאכה ולה' [יחד יוא] כלו יחד יברכו ויחד יועצו וככל' [מקום אשר יהיה שם עשרה]
 8 אנשים מ' [עצת היחד אל ימש מ] אתם כוהן ואיש כתכנונו יש' [בו לפנני וכן ישאלו לעצתם לכל דבר]
 9 והיה כי [יערפו השלחן לאפול או הת] ירוש' [לשתות ה] כוהן יש' [לח ידו לראשונה להברך ברשית הלהם]
 10 והתירוש' [יש] קד' [ו]

4QS^b יא (4QS^d + ג)

- [איש את מדעו]
 5 [וגם אל' [ידבר] לפני תכוננו הכתוב לפנני האיש]
 6 [הנשאל ידבר בתורו ובמושב [הרבים אל יד] בר איש כול דבר אשר]
 7 [לוא לחפץ הרבים וכול] איש אשר יש' [אתו דבר לדבר לרבים]
 8 [אשר לו] [ידבר וכול המת] נדב מישראל להוסף על עצת]
 11 [ונשאלו] הכול' על דברי' ובקורבו לעצת היחד]
 12 [לוא יגע ב] טהרת הרבים עד' אש' [ר ידרשוהו לרוחו ומעשו]
 13 [ובמלאות לו] שנה תמימה ישא' [לו הרבים על דברי']

4QS^d: 7 למלאכה 4QSⁱ למלאכה || 8 כתכנונו 4QSⁱ בת[כונן] ||
 4QS^b: 8 הטקסט שבתחילת השורה היה קצר מזה שבמגילה השלמה ||

טור ז (4QS^o א-ב)*

- 1 ואם קלל או להבעת מצרה או לכול דבר אשר לו () הואה קורה בספר או מברכ והבדילהו
 2 ולוא ישוב עוד על עצת היחד ואם באחד מן הכוהנים הכתובים בספר דבר בחמה ונענש שנה
 3 אחת ומובדל על נפשו מן טהרת רבים ואם בשגגה דבר ונענש ששה חודשים ואשר יכחס במדעו
 4 ונענש ששה חודשים והאיש אשר יצחה בלֹ משפט את רעהו בדעהא ונענש שנה אחת
 5 ומובדל. ואשר ידבר את רעהו במרום או יעשה רמיה במדעו ונענש ששה חודשים ואם
 6 ברעה יתמיה ונענש שלושה חודשים ואם בהון יתרמה לאבדו ושלמו (ב)
 7 ברושו
 8 ואם לוא תשיג ידו לשלמו ונענש ששים יום^{ים} ואשר יטו^ו (רעהו אשר לוא (משפט ונענש (ששה חודשים) שנה אחת
 9 וכן לנוקם לנפשו כול דבר ואשר ידבר בפיהו דבר נבל שלושה חודשים ולמדבר בתוכ דברי רעהו
 10 עשרת ימים ואשר ישכן במושב הרבים שלושים ימים וכן לאיש הנפֹר במושב הרבים
 11 אשר לוא בעצה. והנם עד שלוש פעמים על מושב אחד ונענש עשרת ימים ואם יזֹפֹ
 12 ונפטר ונענש שלושים יום. ואשר יהלֵכ לפני רעהו ערום ולוא היה אנוש ונענש ששה חודשים
 13 ואיש אשר ירוק אל תוכ מושב הרבים ונענש שלושים יום ואשר יוציא ידו מתוחת בגדו והואה
 14 פוח ונראתה ערותו ונענש שלושים יום ואשר ישחק בסכלות להשמיע קולו ונענש שלושים
 15 יום והמוציא את יד שמאולו לשוֹח בה ונענש עשרת ימים והאיש אשר ילֵכ רכיל ברעהו
 16 והבדילהו שנה אחת מטהרת הרבים ונענש ואיש ברבים ילֵכ רכיל לשלח הואה מאתם
 17 ולוא ישוב עוד והאיש אשר ילון על יסוד היחד ישלחהו ולוא ישוב ואמ על רעהו ילון
 18 אשר לוא במשפט ונענש ששה חודשים. והאיש אשר תזוע רוחו מיסוד היחד לבגוד באמת
 19 וללכת בשרירות לבו, אמ ישוב ונענש שתי שנים. ברשונה () לוא יגע בטהרת הרבים
 20 (רִבִּים) ובשנית לוא יגע *במשקה הרבים ואחר כול *אנשי היחד ישב. ובמלואת
 21 לו שנתים ימים ישאלו הרבים על דבריו ואם יקרבהו ונכתב בתכוננו ואחר ישאל אל המשפט.
 22 () (כול איש אשר יהיה בעצת היחד) על מלואת עשר שנים
 23 () ושבה רוחו לבגוד ביחד ויצא מלפני
 24 הרבים ללכת בשרירות לבו לוא ישוב אל עצת היחד עוד ואיש מאנשי היחד] אֲשֹר יתערב
 25 עמו בטהרתו או בהונו אש] ר לוא כמשפט [הרבים והיה משפטו כמוהו לשל[חו מאתם] :

* מטור א של 4QS^o שרדו ראשי השורות. שילוב הטקסט של המגילה השלמה יוצר שם שורות שאורכן שונה. נראה שהטקסט של 4QS^o היה כתוב כאן בסגנון קצר, למשל בשוי 10 אפשר להשלים [וכן לנפטר] במקום וכן לאיש הנפטר || 1 או לכול דבר אשר לו נכתב בידי סופר אחר || 3 ומובדל הביית מתוקנת מפ"א; על העיין מתוקנת מאליי; יכחס במדעו = יכחש ברעהו || 5 ומובדל שתי האותיות האחרונות מוזרות; ואם נכתב בידי סופר אחר || 7 ברושו נכתב בידי סופר אחר || 10 ישכוב 4QS^o ישכב; במושב 4QS^o ממוש; || 11 והנם ההי"א מתוקנת מעיין || 12 אנוש 4QS^o אנוש || 13 ידו 4QS^o את [ידו] || 14 ונראתה האליי מתוקנת מעיין; שלושים 4QS^o שְלוּשִׁים, אולי הלמיד מתחת לקמט; איי קוראים שְשִׁים; ישחק החיית מתוקנת; קולו 4QS^o קלו; שלושים 4QS^o שלשים || 16 ואיש יש מתקנים ואם || 18 רוחו ... לבגוד על הטקסט הדומה 11Q29 ראו טיכלאר, קטע || 20 *במשקה מתוקן מן בטהרת; ובמלואת 4QS^o ובמלואת || 21 בתכוננו 4QS^o [בתכוננו]; איי קוראים [בתכוננו] שלא כדקדוק || 22 בעצת שתי האותיות האמצעיות מתוקנות; על מלואת 4QS^o עד מלואת לו ||

4QS^e קטע 4*

- 2 [ואם קלל או להבעת מ]צוהו] או לכל דבר אשר לו הוא]
- 3 [קורא בספ]ו או] מברך והבדילוהו ולא ישוב עוד על עצת]
- 4 [היחד ואם]באח]ד מן הכהנים הכתובים בספר דבר בחמה]
- 5 [ונענש]שנה א]ת
- 6 []רבים]

4QS^e קטע 5

- 2 [דברי רעהו עשרת ימים והאיש אשר ישכב ו]ישן במושב]
- 3 [הרבים שלושים יום וכן לנפטר ממושב הרבים] אשר לא ב'צה
- 4 [הגם עד שלוש פעמים על מושב אחד ונענש עש]רת ימים
- 5 []ום ואשר
- 6 [יהלך לפני רעהו ערום ול]א היה אנוס
- 7 [ונענש ששה חודשים ואשר ידוק אל תוך מו]שב ה'רבים
- 8 [ונענש שלושים יום אשר יוציא את ידו מת]חת בגדו

4QS^e קטע c 6*

- 3 [ברבים ילך רכיל ו]שלוהו מאתם ו]לא ישוב עוד והאיש]
- 4 [אשר ילון על יסו]ו היחד לשלח ולא] ישוב ואם על רעהו ילון]
- 5 [אשר לא במשפט ונענש]ששה חוד]שים

קטע 4: * שני קטעים שא"ו שייכו לכאן; השייך בעייתי שכן האות הראשונה בשוי 3 נראית כאל"ף ולא כרי"ש והקסר שבין המילה אחת שוי 5 לבין רבים (א"ו קוראים לרבים) הוא בן שמונה תיבות לעומת חמש התיבות שבמגילה השלמה ||
קטע 6: * הטקסט היה ארוך מזה שבמגילה השלמה, השוו ברית דמשק פרק ה שוי 16-17 ||

טור ח (+ 4QS^d ה)

- 1 בעצת היחד שנים עשר איש וכוהנים שלושה תמימים בכול הנגלה מכול
- 2 התורה. לעשות אמת וצדקה ומשפט ואהבת חסד והצנע לכת איש *אמ רעהו.
- 3 לשמור אמונה בארץ ביצר סמוך ורוח נשברה ולרצת עוון בעושי משפט
- 4 וצרת מצרפ ולהתהלך עם כול ב(ע)מדת האמת ובתכון העת : בהיות אלה בישראל
- 5 נכונה (ה)עצת היחד באמת (ל) למעט עולם, בית קודש לישראל וסוד קודש
- 6 קודשים לאהרון, עדי אמת למשפט ובי(ח)רי רצון לכפר בעד הארץ ולהשב
- 7 לרשעים גמולם. היאה חומת הבחן פנת יקר בל
- 8 יודעו יסודותיה^ה ובל יחישו ממ קומם **מעון קודש קודשים**
- 9 לאהרון בדעת כולם לברית משפט ולקריב^ה ניחוח ובית תמים ואמת בישראל
- 10 להקם ברית לחו(י)ת עולם^ה והיו לרצון לכפר בעד הארץ ולחרוצ משפט רשעה : בהכון אלה ביסוד היחד שנתים ימים ב תמים דרך ואין עולה
- 11 יבדלו קודש בתוכ עצת אנשי היחד וכול דבר^ה נסתר מישראל ונמצאו לאיש
- 12 הדורש אל יסתרהו מאלה מיראת רוח נסוגה : ובהיות אלה^ה בישראל
- 13 בתכונים האלה יבדלו מתוך מושב הנשי העול ללכת למדבר לפנות שם את דרכ הואה
- 14 כאשר כתוב במדבר פנז דרך //// ישרו בערבה מסלה לאלוהינו
- 15 היאה מדרש התורה א[ש] צוה ביד מושה לעשות ככול הנגלה עת בעת
- 16 וכאשר גלו הנביאים ברוח קודשו וכול איש מאנשי היחד ברית
- 17 היחד אשר יסור מכול המצוה דבר ביד רמה אל יגע בטהרת אנשי הקודש
- 18 ואל ידע בכול עצתם עד אשר יזכו מעשיו מכול עול להלכ בתמים דרכ, וקרבהו
- 19 בעצה על פי הרבים, ואחר יכת(י) בתכונו. וכמשפט הזה לכול הנוסף ליחד :
- 20 : ואלה המשפטים אשר ילכו במ אנשי התמים קודש איש את רעהו
- 21 כול הבא בעצת הקודש ההולכים בתמים דרכ כאשר צוה. כול איש מהמה
- 22 אשר יעבר דבר מתורת מושה ביד רמה או ברמיה ישלחהו מעצת היחד
- 23 ולוא ישוב עוד. ולוא יתערב איש מאנשי הקודש בהנו ועם עצתו לכול
- 24 דבר. ואם בשגגה יעשה והובדל מן הטהרה ומן העצה ודרשו המשפט
- 25 אשר לוא ישפוט איש ולוא ישאל על כול עצה שנתים ימים אמלתם דרכו
- 26 במושב במדרש ובעצה על פ[י] הרבים אמ לוא שגג עוד עד מולאת לו שנתים
- 27 ימים

2 *אמ = עם || 6 ולהשב 4QS^d [ול]השב || 5 למעט מרטין סבור שהמ"ם מתוקנת מטי"ת || 7 לרשעים הלמ"ד נוספה בשוליים || 8 יסודותיה^ה גרסו יסודותיה, וראו קימרון, וי"ו וי"ד, עמ' 107 || 10 להקם 4QS^d להקם; לחו(י)ת 4QS^d להקת; בתמים ... עולה נכתב תחילה מעל השורה, אך ההוספה הזאת התאחדה עם זו שלפניה. הסופר ציין נקודות הפרדה בין ההוספות, ולאחר מכן מחק את התיבות בתמים דרך וכתב אותן מתחת לשורה, ואת התיבה יבדלו מחק וכתבה בראש השורה הבאה || 11 נסתר הנו"ן מתוקנת מטי"ו; ונמצאו 4QS^d ונמצא || 12 בישראל 4QS^e נוסף בכתב סתרים || 12-13 ליחד ... האלה 4QS^d 4QS^e חסר || 13 מתוך מתוקן ממילה אחרת; הנשי 4QS^d אנשי || 14 כתוב ישעיהו מ 3 || 15 ככול 4QS^d כל || 16 היחד 4QS^d חסר || 18 יזכו כתוב כנראה בידי סופר אחר || 21 כול 4QS^d כל; בעצת 4QS^d [ן] || 26 מולאת ראו קימרון, וי"ו וי"ד, עמ' 108; במושב על הפרדה לשתי תיבות ראו קיסטר, עוללות, עמ' 324-325 || 27 ימים הוסף בשוליים התחתונים; 4QS^d חסר ||

4QS^c ב 9- ג 6

ב] בעצת היחד שנים עשר [אנשים וכוהנים שלושה
10 [תמימים בפול הנגלה מפול התורה לעשות] אמת צדקה ומשפט
11 [ואהבת חסד והצנע לכת איש עם רעו לשמור א] מונה בארץ ביצר סמוך ובענוה
12 [ורוח ג] שברה ולרצות עונון בעושי משפט וצרת] מצרף והתהלך עם כול
13 [במדת] האמת ובתכונן העת בהיות אלה ב] ישראל נכונה עצת היחד
14 [באמת מ] שפט עולם] בית קדש לישראל וסוד] קדש קדשים *לאהרון
15 עדי אמת למשפט ובחירי רצון [לכפר בעד] הארץ [ו] להשיב לרשעים
16 גמולם היא חומת הבחן פנת יקר ב]ל [יחדעו ו]ל יחשו ממקומם
17 *מעון קודש קדשים לאהרון [לברית משפט ו]לקר'ב ניחוח ובית
18 תמים ואמת בישראל לנהקים ברית לחוקות עו]לם. בהכון אלה
ג [ביסוד היחד שנתים בתמים דרך יבדלו] לקדש בתוך עצת אנשי
2 [היחד ופול דבר הנסתר מישראל ונמצא] א לאיש הדורש אל י]תרהו
3 מאלה] מיראת ר]ח נס]וגה ובהיו]ת אלה *בישראל יבדלו ממ]שב
4 *אנשי העול וללכת ה'מב]ר לפנות שמ]ה את דרך האמת כאשר
5 כתוב במדב'ר פנת דרך יהוה ש]ו בערבה מסלה לאלוהינו
6 היאה מדר]ש התורה אש]ר צוה ביד משה

4QS^d ז

1 והבדילהו מן הטהרה ומן העצה ומן המשפט שנתים [ים ימי]ם ושב במדרש ובעצה אם לא הלך עוד

ב 11 ובענוה כתוב בשוליים, IQS חסר || ב 14 *לאהרון שתי האותיות האחרונות חסרות ומעל האותיות שלפניהן כתוב ורו || ב 16 היא איז קוראים היאה || ב 17 *מעון הנ"ן קטנה כעין זיין; איז מעדיפים לקרוא מעו || ג 3 *בישראל כתוב בכתב סתרים וכנראה ביד אחרת שכן התיבה חורגת מן המקום שהוקצה לה; הקריאה בטוחה || ג 4 *אנשי העול כנראה בכתב סתרים וביד אחרת כמו בשורה הקודמת || ג 6 משה אחרי התיבה הזאת בא הטקסט של IQS ט 12 הפותח בתיבות אלה החוקים וכל הטקסט שבינתיים חסר ||

טור ט (+ 4QS^e ג-ד + 4QS^f א)

- 1 כיא על () שגגה אחת יענש שנתים ולעושה ביד רמה לוא ישוב עוד. אך השוגג
- 2 יבחן שנתים ימים לתמים דרכו ועצתו על פי הרבים ואחר יכתוב בתכוננו ליחד קודש
- 3 ; בהיות אלה בישראל ככול התכונים האלה ליסוד רוח קודש לאמת
- 4 עולם לכפר על אשמת פשע ומעל חטאת ולרצון לארץ מבשר עולות ומחלבי זבח־אֶת־רומת
- 5 שפתים למשפט כניחוח צדק ותמים דרכ כנדבת מנחת רצון : בעת ההיא יבדילו אנשי
- 6 היחד בית קודש לאהרון להיחד קודש קודשים ובית יחד לישראל ההולכים בתמים.
- 7 רק בני אהרון ימשלו במשפט ובהון ועל פיהם יצא והגורל לכול תכון אנשי היחד.
- 8 והון אנשי הקודש ההולכים בתמים אל יתערב הונם עם הון אנשי הרמיה אשר
- 9 לוא הזכו דרכם להבדל מעול וללכת בתמים דרכ ומכול עצת התורה לוא יצאו ללכת
- 10 בכול שרירות לבם ונשפטו במשפטים הרשונים אשר החלו אנשי היחד לתיסר במ
- 11 עד בוא נביא ומשיחי אהרון וישראל ;
- 12 אלה החוקים למשכיל להתהלך במ עם כול חי לתכון עת ועת ולמשקל איש ואיש,
- 13 לעשות את רצון אל ככול הנגלה לעת בעת ולמוד את־כול השכל הנמצא לפי העתים ואת
- 14 חוק העת להבדיל ולשקול בני הצדק לפי רוחם ובבחירי העת להחזיק על פי
- 15 רצונו כאשר צוה ואיש כרוחו כן לעשות משפטו ואיש כבור כפיו לקרבו ולפי שכלו
- 16 להגישו וכן אהבתו עם שנאתו ואשר לוא להוכיח ולהתרובב עם אנשי השחת
- 17 ולסתר את עצת התורה בתוכ אנשי העול ולהוכיח דעת אמת ומשפט צדק לביחרי
- 18 דרכ איש כרוחו. כתכון העת להנחותם בדעה וכן להשכילם ברזי פלא ואמת בתוך
- 19 אנשי היחד. להו (לכ תמים איש את רעהו בכול הנגלה להם : (ה)היא עת פנות הדרכ
- 20 למדבר. ולהשכילם כול הנמצא לעשות בעת הזואת והבדל מכול איש ולוא הסר דרכו
- 21 מכול עול ואלה תכוני הדרכ למשכיל בעתים האלה לאהבתו עם שנאתו שנאת עולם
- 22 עם אנשי שחת ברוח הסתר, לעזוב למו הון ועמל כפים כעבד למושל בו וענוה לפני
- 23 הרודה בו ולהיות איש מקנא לחוק ועתי ליום נקם. לעשות רצון בכול משלח כפים
- 24 ובכול ממשלו כאשר צוה, וכול הנעשה בו ירצה בנדבה וזולת רצון אל לו יחפצ
- 25 ובכול אמרי פיהו ירצה ולוא יתאוה בכול אשר לוא צוה. למשפט אל יצפה תמיד.
- 26 [ברעה ובצו]קה יברכ עושיו ובכול אשר יהיה יספ[ר] ותרומת] שפתים ירכנו

4 זב ח'־תְּרומת ולא זב ח'־תְּרומת || 6 להיחד ראו קימרון, וי"ו ויו"ד, עמ' 108 || 8 הקודש האותיות קוד מתוקנות, אולי מן יחד || 9 הזכו הכיף מתוקנת; יצאו = יצאו; ראו קימרון, דואליזם, עמ' 195-200 || 13 את (הראשונה) 4QS^e חסר; לפי 4QS^e לפני || 14 הצדק והקלף שאחריה נגום; 4QS^e הצדק; רוחם 4QS^e רוחם || 15 ולפי 4QS^e לפי || 16 ואשר הרווח שלפניה אינו מכוון; ולהתרובב 4QS^e אפשר לקרוא ולוא להתרובב] || 17 ולסתר 4QS^e ולסתה; לביחרי 4QS^e לבהירי || 18 כתכון 4QS^e וכתוני; להנחותם התיי מתוקנת ויש נקודות מחוקות מעל ומתחת לוויי; ואמת 4QS^e ואם תותם דרך, שיבוש מן ואמת ותום דרך; בתוך 4QS^e סוד] [ואין די מקום להשלים אנשי || 19 רעהו בכול 4QS^e רעיו בכל || 20 ולהשכילם כול 4QS^e ולהמשילם בכול || 21 למשכיל היי"ד מתוקנת || 23 ועתי ביי"ד מובהקת; משלח 4QS^f משלוה || 24 יחפצ החיית מתוקנת || 25 צוה למשפט החקר שבין התיבות מאפשר להשלים צוה [ולמשפט, עדיף על צוה] למשפט ||

4QS^d 1

- 2 בשגגה עד מלאות לו שנתים. כי על שגגה אחת יענש שנתים וליד הרמה לא ישוב עוד. אך
 3 שנתים ימים יבחן לתמים דרכו ולעצתו על פי הרבים ונכתב בתכוננו ליחד קודש
 4 בהיות אלה בישראל ליחד כתכונים האלה ליסד רוח קודש לאמת עולם לכפר על אשמת פשע
 5 ומעל חטאת ולרצון לארץ [מבשר] עלות וחלבי זבחים ותרומות ונדבת שפתים למשפט כניחוה
 6 [צדק ותמים] דרך כנדב[ת מנחת רצון] בעת ההיא יבדלו בית אהרן לקודש לכל עדת ישראל
 7 [ליחד ליש] ראל ההולכים בתמי[ם]. רק בני אה[רן] ימשלו במשפט ובהון והון [אנשי הקודש]
 8 ההולכים בתמים אל יתע[רב הונם עם] הון [אנשי הר] מיה אשר לא הזכ[ו] הרפם []
 9 [] ° [] להתהלך ב[שרירות לבם] ונשפטו ב[משפטים]

4QS^d n (+ 4QS^b n)

- 1 ולפי שכלו להגישו וכן אהבתו עם שנאתו ואשר לא יוכיח איש ולא יתרובב עם אנשי *השחת
 2 ולסתר עצתו בתוכ אנשי העול ולהוכיח דעת אמת ומשפט צדק לבחירי דרכ איש כרוחו וכתכון
 3 העת ל[הנחות] ם בדעה וכן להשכילם ברזי פלא ואמת בתוך אנשי היחד. להלך תמים איש את
 4 [רעהו בפול] ה[נגלה להם]. היא עת פנות הדרך למדבר. להשכילם בכל הנמצא לעשות בעת
 5 [הזאת והבדל] מכל איש אשר לא הסיר דרכיו מכול עול ואלה תכוני הדרך למשכיל בעת
 6 [האלה לאהבתו עם] שנאתו, שנאת עולם עם אנשי שחת ברוח הסתר ולעזוב למו הון ובצע
 7 [ועמל פפים כעבד למוש] ל בו וענוה לפני הרודה בו. ולהיות איש מקנא לחוק ועתי ליום [נקם] לעשות
 8 [רצון בפול משלח פפים וב] כל ממשלו כאשר צוה [ב] ל הנעשה בו ירצה בנדבה וזולת רצון [אל]
 9 [לא יחפץ ובכל אמרי פיהו ירצה ולא יתאוה בכל אשר ל] א צוה למשפט ט אל יצפה ת[מיד ברעה]
 10 [ובצוקה יברך עושי ובפול אשר יהיה יספר חסדיו ותרומת שפתים י] ברכנו עם []

7 ז בתמי[ם] מתוקן מן בתום] || 1 נ השחת מתוקן מן הדעת || 3 נ להשכילם או [ולהשכילם; בכל 4QS^b נכול ||
 5 נ דרכיו 4QS^b [דר]נו || 8 נ בנדבה אינו קוראים כנדבה || 10 נ [יספר] אינו סבורים ששתי האותיות האחרונות
 שרדו על קטע זעיר ||

- 1 עם קצים אשר חקקא ברשית ממשלת אור עמ' תקופתו ובהאספו על מעון חוקו ברשית
- 2 אשמורי חושכ כיא יפתח אוצרו וישתהו עלת וכתקופתו עם האספו מפני אור. באופיע
- 3 מאורות מזבול קודש עם האספם למעון כבוד. במבוא מועדים לימי חודש יחד תקופתם עם
- 4 מסרותם זה לזה. בהתחדשם יום גדול לקודש קודשים ואות נ למפתח חסדיו עולם. לראשי
- 5 מועדים בכול קצ נהיה. ברשית ירחים למועדיהם וימי קודש בתכונם לזכרון במועדיהם.
- 6 () תרומת שפתים הברכנו כחוק חרות לעד. בראשי () שנים וכתקופת מועדיהם בהשלם חוק
- 7 תכונם יום משפטו זה לזה, מועד קציר לקצי ומועד זרע למועד דשא, מועדי שנים לשבועיהם
- 8 וברוש שבועיהם למועד דרור. ובכול היותי חוק חרות בלשוני לפרי תהלה ומנת שפתי (אשא)
- 9 () אזמרה בדעת וכול נגינתי לכבוד אל וכנור נבלי לתכון קודשו וחליל שפתי אשא בקו משפטו.
- 10 עם מבוא יום ולילה אבואה בברית אל ועם מוצא ערב ובוקר אמר חוקיו ובהיותם אשים
- 11 גבולי לבלתי שוב ומשפטו אוכיה כנעווי ופשעי לנגד עיני כחוק חרות. ולאל אומר צדקי
- 12 ולעליון מכין טובי, מקור דעת ומעון קודש רום כבוד וגבורת כול לתפארת עולם. הבחרה באשר
- 13 יורני וארצה כאשר ישופטני. בר () שית משלח ידי ורגלי אברכ שמו. בראשית צאת ובוא
- 14 לשבת וקום ועם משכב יצועי ארננה^ל לו ואברכנו תרומת מוצא שפתי במערכת אנשים.
- 15 ובטרם ארים ידי להדשן בעדני תנובת תבל. ברשית פחד ואימה ובמכון צרה עם בוקה
- 16 אברכנו בהפלא מודה ובגבורתו אשוהח ועל חסדיו אשען כול היום. ואדעה כיא בידו משפט
- 17 כול חי ואמת כול מעשיו. ובהפתח צרה אהללנו ובישועתו ארננה יחד. לוא אשיב לאיש גמול
- 18 רע, בטוב ארדפ גבר. כיא את אל משפט כול חי והואה ישלם לאיש גמולו. לוא אקנא ברוח
- 19 רשעה ולהון חמס לוא תאוה נפשי וריב אנש שחת לוא א(טור) באפ לשבתי תפשי עי^{ים} נקם ואפיא לוא
- 20 אשיב מאנשי עולה ולוא ארצה עד הכון משפט. לוא אטור באפ לשבי פשע ולוא ארחם
- 21 על כול סוררי דרכ. לוא אנחם בנכאים עד^ל תום דרכם ובליעל לוא אשמור בלבבי ולוא ישמע בפי
- 22 נבלות וכחש עוון ומרמות וכזבים לוא ימצאו בשפתי ופרי קודש בלשוני ושקוצים
- 23 לוא ימצא בה. בהודות אפתח פי וצדקות אל תספר לשוני תמיד ומעל אנשים עד תום
- 24 פשעם. רקים אשבית משפתי נדות ונפתלות מדעת לבי. בעצת תושיה אסת^ר דעת
- 25 ובערמת דעת אשוכ בעדה גבול סמוכ לשמור אמנים ומשפט עוז לצדקת אל אהלקה
- 26 חוק בקו עתים וד^{רפי} אל אורה [בצדק אהבת חסד לנכנעים וחזוק ידיים לנמהר^{ים} להודיע]

1 עם ואחריה פגם בעור; ברשית 4QS^f בראשית || 2 אשמורי 4QS^f אשמורת || 3 במבוא 4QS^f ובמא || 9 וכנור
 נבלי 4QS^f אלה נבלי || 10 אבואה האליף השנייה מתוקנת מה"א || 14 במערכת הביית מתוקנת ממיים ||
 15 ברשית 4QS^f [בר]אשית; בוקה 4QS^f בוקא || 16 בהפלא בעותק 4QS^f כתוב כנראה והפלא שלא כקריאת איי; מודה
 4QS^f מאדה; ובגבורתו 4QS^f ובגבורות[יו] || 16-17 בידו משפט כול חי [בידו] || 17 ובהפתח
 ובה[פתח] || 18 בטוב 4QS^f לטוב; והואה 4QS^f הוא || 19 ואפיא שלוש האותיות האחרונות מתוקנות; 4QS^f ואפי ||
 20 באפ 4QS^f חסר; לשבי פשע 4QS^f הכיל טקסט נוסף ובו התיבה [אנשי] || 21 בנכאים 4QS^f בנכחים; ובליעל כמה
 מן האותיות מתוקנות || 22 עוון שתי האותיות האחרונות מתוקנות; וכזבים 4QS^f וכזבין || 25-26 אהלקה חוק
 בקו על פי ישעיהו לד 17 || 26 לנכנעים ראו קימרון, וייו ויו"ד, עמי 107; [להודיע] על פי ישעיהו כט 24 ||

4QS^b יט 6-3 + (4QS^d ח-ט) + 4QS^d ט 4-12 + (4QS^b יט)*

- 3 מאורות מזבול קודשו עם האספם למעון כבוד. במבוא מועדים ל"י חדש יחד
- 4 תקופתיהמה עם מסורתם זה לזה. בהתחדשם יום גדול לקודש קודשים ואות
- 5 למפתח חס[די עו]ל[ם לר]אשי מועדים בכול קץ נהיה. בר"שית ירחים למועדיהם
- 6 וימי[קודש בתכונם לז]כרון במועדיהם תרומת שפתים אברכנו כח[וק] חרות לעד
- 4 בראשי שנים ובתקו[פת מועדים בהש]לם חוק
- 5 תכונם יום משפטו זה לזה מוע[די קציר לקיץ ומועד ז]רע למועד
- 6 דשא מועדי שנים לשבועיה[ם ובראש ש]בועיהם למועדי דרוה.
- 7 ובכל היותי חוק חרות ב[לשונני לפרי]תהלה ומנת שפתי. אזמרה
- 8 בדעת וכל נגינתי לכבוד אל אכה נבלי לתכון [קודשו וחלי]ל
- 9 [שפתי א]שא בקן משפטו. ע[ם מבוא] יום ולילה אבואה בברית
- 10 [אל ועם מוצא ערב ובוקר אומר חוקי] ובהיותם אשיב
- 11 [גבולי לבלתי שוב ומשפטו אופיה כנעזותי ופ]שעי לנגד עיני
- 12 [בחוק חרות ולא]ל אומר צדקי ולעליון [מכון טובי מקור

4QS^d י (4QS^b +) כ

- 1 באשר יור[ני וארצה כאשר ישפטני] בראשית משלח ידי
- 2 ורגלי אברך[שמו] ארונה לו ואברכנו בטרם ארים ידי להדשן
- 3 בעדני תנ[ובות]תבל' בראשית פחד ואימה ובמכון צרה עם בוקה
- 4 א[ברכנו בהפלא מודה ובגבורתו אשוחה ועל] חסדיו
- 5 אשע[ן כל היום ואדעה כי] בידו משפט כול חי ואמת כול מעשיו
- 6 ובהפ[תה צרה אהללנו ובישועתו ארונה יחד] לוא אשיב לאיש
- 7 גמול [רע בטוב ארדוף גבר כי] את אל משפט כול חי והואה [
- 8 ישלם [לאיש גמולו]

* בשורות שמספריהן ירוקים כתב יד היסוד הוא 4QS^b, ובשורות שמספריהן אדומים כתב יד היסוד הוא 4QS^d ||
 4 מסורתם או מסורתם || 5 בר"שית 4QS^d בראשית || 6 כח[וק] 4QS^d כחק || 8 אכה אי"ו קוראים [ואכה] ||
 9 יום או ימים ||

טור יא (+ 4QS^d יב + 4QS^j)

- 1 לתועי רוח בינה ולהשכיל רוכנים בלקח ולהשיב ענוה לנגד רמי רוח וברוח נשברה לאנשי
- 2 מטה, שולחי אצבע ומדברי און ומקני הון. כיא אני לאל משפטי ובידו תום דרכי עמ' ישור לבכי
- 3 ובצדקותו ימה פשעי. כיא ממקור דעתו פתח אורי ובנפלאותיו הביטה עיני ואורת לבכי ברז
- 4 נהיה, והוי'א עולם משען ימיני, בסלע עוז דרכ פעמי מפני כול לוא *יזוד עזרע כיא אמת אל היאה
- 5 סלע פעמי וגבורתו משענת ימיני וממקור צדקתו משפטי. אור בלבכי מרזי פלאו בהוי'א עולם
- 6 הביטה עיני תושיה אשר נסתרה מאנ'ש דעה ומזמת ערמה מבני אדם מקור צדקה ומקוה
- 7 גבורה עמ'מעין כבוד מסוד בשר. לאש') בחר אל נתנם לאוחזות עולם וינחילם בגורל
- 8 קדושים ועם בני שמים חבר סודם לעצת יחד וסוד מבנית קודש למטעת עולם עם כול
- 9 קצ נהיה. ואני לאדם רשעה ולסוד בשר עול עוונותי פשעי חטאתי () עם נעוות לבכי
- 10 לסוד רמה והול'י חושכ כיא לאדם דרכו ואנוש לוא יכין צעדו. כיא לאל המשפט ומידו
- 11 תום הדרכ ובדעתו נהיה כול ו'חל הוי'ה במחשבתו יכ'ונו ומבלעדיו לוא יעשה ואני אם
- 12 אמוט חסדי אל ישועתי לעד ואמ אכשול בעוון בשר משפטי בצדקת אל תעמוד לנצחים
- 13 ואם יפתח צרתי ומשחת יחלצ נפשי ויכן לדרכ פעמי. ברחמיו הגישני ובחסדיו יביא
- 14 משפטי. בצדקת אמתו **שפטני וברוב טובו** יכפר בעד כול עוונותי ובצדקתו יטהרני מנדת
- 15 **אנוש וחטאת בני אדם להודות** לאל צדקו ולעליון תפארתו : ברוכ אתה אלי הפותח לדעה
- 16 **לב עבדכה. הכן בצדק כול מעשיו והקם לבן אמתכה כאשר רציתה לבחירי אדם להתיצב**
- 17 **לפניכה לעד כיא מבלעדיכה** לוא תתם דרכ ובל' רצונכה לוא יעשה כול אתה הוריתה
- 18 **כול דעה וכול הנ'יה ברצונכה** היה ואין אחר זולתכה להשיב על עצתכה ולהשכיל
- 19 **בכול מחשבת קודשכה ולהביט בעומק רזיכה ולהתבונן בכול נפלאותיכה עם כוח**
- 20 **גבורתכה ומי יכול להכיל את כבודכה ומה אפ הואה בן 'אדם במעשי פלאכה**
- 21 **וילוד אשה מה'ישב לפניכה והואה מעפר מגבלו ולחם רמה מ'דורו והואה מצירוק**
- 22 **חמר קורצ ולעפר תשוקתו. מה ישיב חמר ויוצר יד ולעצת מה יבין :**

1 רוכנים = רוגנים, ישעיהו, שם; ענוה = אולי בענה בהבלעת הבי'ת בסוף התיבה שלפניה, השוו להמשך וברוח || 2 ומקני שלוש האותיות האחרונות כתובות כנראה על גרד; ישור = יושר || 4 *יזוד עזרע גרסו יזדעוע || 7 לאוחזות = לאחוזות || 9 נעוות בווי'יים מובהקות; ראו קימרון, ויי'ו ויי'ד, עמ' 108 || 10 והול'י נכתב כנראה בידי סופר אחר; לאדם נוסח משובש מן לוא לאדם, השוו ירמיהו י 23 || 11 ו'חל הכי'ף מתוקנת, כנראה מעיין || 12 תעמוד = אשר תעמוד || 16 עבדכה 4QS^j עבדך; כול 4QS^j כל || 17 לפניכה 4QS^j לפניך; כיא 4QS^j כי; מבלעדיכה 4QS^j מבלעדיך; הוריתה הרי'יש תוקנה מדל'ית, 4QS^j [ה]ורית || 18 כול 4QS^j כל; וכול 4QS^j וכל; עצתכה 4QS^j [עצ]חך || 19 בכול 4QS^j בכל; בכול 4QS^j [ב]כל; נפלאותיכה 4QS^j נפלאותיך || 20 גבורתכה 4QS^j גבורתך; 'אדם 4QS^j [א]דם; פלאכה 4QS^j פלאך || 21 מגבלו = מגבלו ילישתו, יצירתו; והואה 4QS^j והוא; מצירוק י'מגוש', ראו הודיות כ 35 || 22 תשוקתו יתשובותי ||

אותות ומועדים

4QS^c (= 4Q319)*

טור ד

- [10] אורה בארבעה בשב[ת]
- [11] ה[כריאה בארבעה ב]ג[מול]
- [12] [אות שכניה בשלי]שית. אות גמול בששית. אות גמול[
- [13] [בחמישית. או]ת שכניה אחר השמטה. אות גמול[ברביעית. אות שכניה]
- [14] [בשמטה. או]ת גמול בשלישית. את שכניה [בששית. אות גמול]
- [15] [בששית. או]ת שכניה בחמישית. אות גמול[אחר השמטה]. אות
- [16] [שכניה בר]ביעית. אות גמול בשמטה. אות ס[וף היזבל. אותות היזבל
- [17] [השני] אותות 17. מזה בשמטה אותות[3] הבריאה
- [18] ה[שכניה בשנה השלישית. אות גמול[בששית. או]ת שכניה
- [19] [בששית. או]ת גמול בחמישית. אות שכניה אחר ה[שמטה]. אות גמול

שוליים תחתונים

* הטקסט החופף של 4QS^c מגיע עד טור ט שוי 24. בהמשך שרדו ממנו קטעים רבים שאינם חופפים כלל לטקסטים של שאר כתבי היד ובהם ציון אותות, משמרות כוהנים וציוני מועדים מקודשים (עבודת המקדש והכוהנים קשורה בזמנים הקוסמולוגיים). הקטעים האלה עומדים כנגד המזמור הכולל ציון זמני ברכות שבשאר כתבי היד. 4QS^c משמר כנראה מהדורה מוקדמת של החיבור. המונח אות מציין תחילת מחזור תלת שנתי. על תכלית הרשימה הזאת ראו י"ב-דב, מבואות, עמ' 462-463. ההשלמות בפרק הזה הן של יונתן בן-דב, שמריהו טלמון ואווה גלסמר, על פי טיוטת מהדורה של מיליק (מטב"ג) || 14 את = אות, כתיב יחידאי במגילות ||

טור ה

- 1 [ברביעית, אות שכניה בשמטה. אות גמול בשלישית. אות שכניה]
- 2 [בששית, אות גמול בשני]ת. א[ות שכניה בה]משית[. אות גמול]
- 3 [אחר השמט]ה. אות שכניה בר[ביעית, אות גמול]ול בשמטה. אות
- 4 [שכניה בשל]י[שית, אות גמול בש]שית. אות שכניה[. אות סוף]
- 5 ה'יובל *השלישי. אותות היובל[השלישי 17 אות]ת מזה בשמטה
- 6 אותות 2. שכניה[בשנה הש]ני[ת. אות גמול]ל בחמישית. אות שכניה
- 7 אחר השמטה. או[ת גמול ברביעית. אות] שכניה בשמטה. אות
- 8 גמול בשלישית. אות [שכניה בששית. אות ג]מול בשנית. אות
- 9 שכניה אות ^{בחמישית} [גמול אחר] ה[שמטה. אות שכניה]
- 10 ברביעית. אות גמול[בשמטה. אות] שכניה בשלישית. אות גמול
- 11 בששית. אות שכ[ניה בששית. אות] גמול בחמישית. אות שכניה
- 12 אחר השמטה. א[ות סוף היובל. אותות] ^{היובל} הרביעי אותות 17
- 13 מזה בשמטה ^{אותות} 2. ^{גמול} [בשנה הרביעית. אות שכניה]
- 14 בשמטה. אות גמול ב[שלישית. אות שכניה בששית. אות גמול]
- 15 בשנית. אות שכניה בחמ[ישית. אות גמול אחר השמטה. אות שכניה]
- 16 ברביעית. אות גמול ב[שמטה. אות שכניה בשלישית. אות גמול]
- 17 ב[ששית. אות] ש[כניה בששית. אות גמול בחמישית. אות שכניה]
- 18 [אחר ה]שמטה. אות ג[מול ברביעית. אות שכניה בשמטה. אות סוף היובל]
- 19 [החמיש]י בישיב[אב. אותות היובל החמישי אותות 16 מזה בשמטה]

שוליים תחתונים

5 *השלישי כתוב השיל"ש. || 7 שכניה מטבי"ג קוראים שניה || 9 שכניה מטבי"ג קוראים שניה || 16 ברביעית מטבי"ג קוראים ברביעית ||

- 1 [אתות 3, גמול בשנה השלישית, את שפניה בששית. את]
- 2 [גמול ב]שנית. את שכניה ב[חמישית, א]ות גמ[ול אחר השמ]טה.
- 3 את שכניה ברביעית. את גמול בשמטה[. את שפניה] בשלישית.
- 4 את גמול בששית. את שכניה ב[שנית]. את גמול
- 5 בחמישית. את שכניה אחר הש[מטה]. את
- 6 גמול ברביעית. את שכניה בשמ[טה, את גמול ב]שלישית.
- 7 את [שפניה בש]שית א"ת סוף היו[בל הששי. אתות]
- 8 יובל[הששי אתות 6]1 מזה בשמטה אתות 2 [
- 9 הח[מישי ב]יובל [
- 10 וליוב[ל. גמול בשנה השנית. את שפניה בחמישית. את גמול אחר]
- 11 השמטה[ה. את שפניה ברביעי]ת. את גמול בשמטה.
- 12 [את שפניה בשלישית. את] גמול בששית. א[ות שפניה]
- 13 בשנית. א[ות גמול] בחמישית. את שכניה[אחר]
- 14 השמטה[ה. את ג]מול ברביעית. את שכניה ב[שמטה. את]
- 15 גמול בשלישית. את שכניה בששית *א[ות גמול]
- 16 ב[שנית. את שפניה] בחמישית את סוף היובל.
- 17 [אתות היובל ה]שביעי אתות 16 מזה בשמטה
- 18 [אתות 2.] אתות היובלים שנת יובלים לימי[קדש]
- 19 [גמול הראשון בידעיה ה]שני במימן השלישי ב[שפניה]

שוליים תחתונים

15 שְׁכֻנְיָה מטביג קוראים שְׁנָה; *אֹתֹת מטביג קוראים סוף ובתרגום מציעים לגרוס את; קשה לזהות את האותיות בתצלומים הקיימים || 18 היִבְלִים רוחב החסר מתאים לקריאה היִבְלִים ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור ז

- 1 [הרביעי בשיבאב החמישי בפצץ הששי. בשנה הראשונה]
- 2 גמול] אלשיב מעוזיה חופה. בשנית]
- 3 ידעיה] בלגה שצורים הזיר. בשלשית]
- 4 מימלן] פתחיה אביה יכין. ברביעית]
- 5 שכניה] דל'יה יקים ייריב. בחמישית]
- 6 ישיבאב] חרים אמר מלכיה. בששית]
- 7 הפצץ] הקוץ יחזקאל ישוע [
- 8 גמול ה'] [

קטע 12

- 1 [ב] בידעיה הנף העמר. 5ב בשצורים הפסח השני].
- 2 [ב] ב'שוע חג השבו] עים. 4ב במעוזיה יום הזכרון. 6ב]
- 3 בייריב יום הכפור]ים [

קטע 13

- 1 [5ב ביחזקאל הפסח] השני. 10ב [בייריב חג השבו]עים. 4ב]
- 2 [באמר יום הזכרון. 6ב] בחזיר] יום הכפורים. 4ב בפצץ חג]
- 3 [הסכות. הששית מועדי]ה. 3ב] ביחזקאל הפסח. 15ב בגמול]
- 4 [הנף העמר. 5ב במ]עוזיה הפסח] השני. 15ב במלכיה חג]
- 5 [השבו]עים. 4ב ביחזק]אל יום הזכר]ון. 6ב ביכין יום]

קטע 17

- 1 [] []° []° []
- 2 [] [] ולסופי מ]

4QS^a קטע A*

- 1 [] °°° [] °°° []
- 2 [] דרכי איש
- 3 [] לדעת טוב ו]רע להשכיל
- 4 [] וללמד את פול בני אור] בכול רוחות בני איש
- 5 [] אור ו]ן °°° [] חושכ

4QS^a: * הקטע כתוב פנים ואחור כשאר קטעי 4QS^a. בטקסט ששרד יש ביטויים דומים לאלה שבכותרת של פרשת "תולדות בני איש" (טור ג שו' 13-15), אך יש גם ביטויים שאינם שם. בהיעדר מקבילות קשה לקרוא את שרידי האותיות שבקטע || 4 בכול אינו קוראים הכול, רוחות תחילה נכתב כנראה רוחי מעשה והתיקון ביטל את הרווח שבין התיבות ||

ב. סרך העדה

טור א

שוליים עליונים

- 1 וזה הסרך לכול עדת ישראל באחרית הימים *בהספם¹ ליחד להתה²לך
- 2 על פי משפט בני צדוק הכוהנים ואנישי בריתם אשר סל³ו מלפת ב⁴לך
- 3 העם. המה אנישי עצתו אשר שמרו בריתו בתוך רשעה לכפ⁵ו בצעד האר⁶ץ.
- 4 בבואם יקהילו את⁷ כול הבאים מטפ עד נשים וקראו בא⁸וניהמה⁹ את
- 5 כול חוקי הברית ולהבינם בכול משפטיה¹⁰מ¹¹ה פן ישגו במ¹²שגותיה¹³ה :
- 6 וזה הסרך לכול צבאות העדה לכול האזרח בישראל. ומן נעו¹⁴רץ
- 7 ילמדהו בספר ההגי וכפי *יומיו *ישכיליהו בחוקי הברית ול¹⁵פי שכל¹⁶ו
- 8 ליסרו במשפטיהמה. עשר שנים יבוא *בטפ וב¹⁷ן עשרים שנ¹⁸ה יצ¹⁹ור
- 9 ע²⁰ל²¹ הפקודים לבוא בגורל בתוך משפחתו ליחד בעדת קודש. ולוא יקרב
- 10 אל אשה לדעתה למשכבי זכר כ²²ל אם לפי מולואת לו עשרים שנה בדעתו²³ [פ²⁴ו]
- 11 ורע. ובכן תקבל להעיד עליו משפטות התורא ולהת²⁵צב במשמע משפטים
- 12 ובמלוא בו ובן חמש ועשרים שנה יבוא להת²⁶צב ביסודות עדת
- 13 הקודש לעבוד את עבודת העדה ובן שלושים שנה יגש לריב ריב
- 14 ומשפט ולהת²⁷צב ברואשי אלפי ישראל לשרי מאות שרי ח²⁸שים
- 15 [שרי²⁹] עשרות שופטים ושוטרים לשבטיהם בכול משפחותם [על³⁰ פ³¹] בני

1 וזה הסרך תחילת כותרת שסופה בסוף שורה 3; עדת ישראל הגברים הבוגרים כפי שמשמע מן המשך, שו 4; *בהספם = בהאספם, ייתכן שיש לקרוא בהספח²ם]; ליחד שתי האותיות הראשונות שרדו אולי ברסיסי הפפירוס 4Q249g קטע 2 || 3 אנישי ולא אנושי, וכן להלן, ראו קימרון, וייז ויויד, עמ' 108 || 6 לכול צבאות העדה גברים נשים וטף || 7 *יומיו בכתב היד יזמוז מתוקן מן יומי; ראו קימרון, שם; *ישכיליהו גרסו ישכילוהו; 7-8 ול¹⁵פי שכל¹⁶ו ליסרו ליכט קורא ולפי שכלו¹⁷ ייסרו אבל הפועל אינו עשוי על פי הדקדוק ואינו מתאים לפעלים שלפניו: ילמדהו (= ילמדהו), ישכילוהו; ברתלמי קורא ולקחת¹⁸ [מו¹⁹סרו] || 8 *בטפ הפ"א מתוקנת מבי"ת || 10 אל אשה ברסיסי 4Q249e קטע 2 [יקרב לאשתו; מולואת ולא מילואת; ראו קימרון, וייז ויויד, עמ' 108 וקימרון, ענות || 11 תקבל = תקבל אשתו ||

- 16 אהרון הכהנים וכול *רשי אבות העדה אשר יצא הגורל להתיצב בְעִבּוּדָתוֹ
 17 לְצִאֲתָא וּלְבוֹא לְפָנֵי הָעֵדָה. וּלְפִי שִׁכְלוּ עִם תּוֹם דְּרָכוֹ וְחִזְקָא מִתְּנֻוּ לְמַעֲמָדוֹ יִצְלֵילָא
 18 *עבודת מעשו בתוך אחיו בְּיָן רֹב לְמוֹעֵט בְּאֵלֵיהֶם יִכְבְּדוּ אִישׁ מֵרַעְהוּ
 19 וּבְרֻבּוֹת שְׁנֵי אִישׁ לְפִי כֹחוֹ יִתְּנוּ מִשְׁאוֹ בְּעִבּוּדֵי הָעֵדָה וְכוּל אִישׁ פּוֹתֵי
 20 אֵל יִבּוֹא בְּגוֹרֵל לְהִתְיַצֵּב עַל־עֵדֵת יִשְׂרָאֵל לְרִיב וּמִשְׁפֵּט וּלְשֵׂאת מִשְׁאֵ עֵדָה
 21 וּלְהִתְיַצֵּב בְּמִלְחָמָה לְהַכְנִיעַ גּוֹיִם. רְקִי בְּסֶרֶךְ הַצְּבָא יִכְתּוּב מִשְׁפַּחְתּוֹ
 22 וּבְעִבּוּדֵי הַמַּס יַעֲשֶׂה עִבּוּדָתוֹ כְּפִי מַעֲשׂוֹ. וּבְנֵי לֹוִי יַעֲמִידוּ אִישׁ בְּמַעֲמָדוֹ
 23 עַל פִּי בְנֵי אֶהְרֹן לְהַבִּיא וּלְהוֹצִיא אֶת־כּוֹל הָעֵדָה אִישׁ בְּסֶרֶךְ עַל יַד רֵאשִׁי
 24 אֲבוֹת הָעֵדָה לְשָׂרִים וּלְשׁוֹפְטִים^{וְלִשְׁטֵרִים} לְמַסְפֵּר כּוֹל צְבָאוֹתָם עַל פִּי בְנֵי צְדוֹק הַכּוֹהֲנִים
 25 [וּפְּוֹלֵר] אֲשֵׁי אֲבוֹת הָעֵדָה וְאֵם תְּעוּדָה תְּהִיָּה לְכוֹל הַקְּהָל לְמִשְׁפֵּט אוֹ
 26 לְעֵצַת יָחִיד אוֹ לְתְּעוּדָת מִלְחָמָה וּקְדוּשׁוֹם שְׁלוֹשֶׁת יָמִים לְהִיּוֹת כּוֹל הַבָּא
 27 עֵתִי לְעֵצָה. אֵלֵה *הַנְּשִׂים הַנִּקְרָאִים לְעֵצַת הַיָּחִיד (מִבְּנֵי עֵשׂ) כּוֹל
 28 חֲפִצֵי הָעֵדָה וְהַנְּבוֹנִים וְהַיְדִיעִים תְּמִימֵי הַדֶּרֶךְ וְאֲנִישֵׁי הַחִיל עִם
 29 [רֵאשֵׁי הַשֵּׁבִטִים] וְכוּל שׁוֹפְטֵיהֶם וְשׁוֹטְרֵיהֶם וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי [מִצְבֹּת]

שוליים תחתונים

16 *רשי מתוקן מן שרי; ליכט קורא חוש; בְעִבּוּדָתוֹ הווי"ו נכתבה בין השיטין כדי שלא לפלוש לעומק השוליים, ויש קוראים בעבודת || 17 וחזק ולא יחזק; יציל את ברתלמי קורא [לצב]ואת, ומפרש את המילה כצורת מקור משורש צבי"א; אך אין די מקום להשלמתו ופירושו דחוק || 18 *עבודת מעשו בתיבה הראשונה נמחקה וי"ו שעמדה אחרי התי"ו והתיבה השנייה מתוקנת || 19 וברובות = וברבות; עיינו קימרון, ענות; פותי = פתי, ולא פיתי || 25 [וּפְּוֹלֵר] אֲשֵׁי הַטְּקִסְט הַחֲסֵר שרד אולי ברסיסי 4Q249e קטע 1 ב; תְּעוּדָה יְהִתְעוּדוֹתִי || 26 וְקְדוּשׁוֹם שְׁלוֹשֶׁת יָמִים לשון הרחקה מנשים ומטומאה, ראו קימרון, מילון, עמ' 311-312 || 27 עֵתִי לְעֵצָה קריאה חדשה בהתאמה לאורך הַקְּסֶר; עֵתִי = יְעִתִיד, מְזוּמָן, מְקוּדָשִׁי, שֵׁלָא כַחֲזִ"ל שִׁדְרָשׁוֹ יְעִתִי — אף בטומאה (ספרא, מהדורת פינקלשטיין, עמ' שמט); *הַנְּשִׂים גרסו הַאֲנָשִׁים; הַשִּׁי"ן מְתוּקָנָת מֵאֲלִיף; {מִבְּנֵי עֵשׂ} הַסּוֹפֵר לֹא הִשְׁלִים אֶת הַתִּיבָה הַשְּׁנִיָּה אֲךָ לֹא מִחַק אֶת הַתִּיבּוֹת הַמִּיּוֹתְרוֹת || 28 וְהַיְדִיעִים = הַיְדִיעִים יְהַחֲכִימִם, הַמּוֹמַחִים, ראו קימרון, שם, עמ' 303-304 ||

- 1 ולחמשים ולעשרות והלויים בתוך מהל'קת עב'ודתו. אלה
- 2 אנישי השם קיראי מועד הנועדים לע'צת ה'ה'ד בישראל
- 3 לפני בני צדוק הכוהנים. וכול איש מנוגע באחת מכול טמאות
- 4 האדם אל יבוא בקהל אלה. וכול איש מנוגע ב'אלה לבל'תי
- 5 החזיק מעמד בתוך העדה וכול מנוגע בבשרו נכא'ה רגל'ים או
- 6 ידים פסח או עור או חרש או אלם או מום מנוגע בב'שרו
- 7 לראות עינים או איש זקן כושל לבל'תי התחזק בתוך העדה.
- 8 אל יבוא ל'אלה להתיצב בתוך עדת אנישי השם כיא מלאכי
- 9 קודש בעדתם. ואם יש דב[ר לאיש מ] אלה לדבר אל עצת הקודש
- 10 ידורשהו מפיהו ואל תוך [העדה לו]א יבוא האיש כיא מ'נוגע'
- 11 ה'א. מושב אנישי השם [קריאי] מועד לעצת היחד. אם י'עדו'
- 12 הפוהן המשיח אתם יבוא [לשבת ב]רואש כול עדת ישראל וכול
- 13 א[חיו מן בני] אהרון הכוהנים [קריאי] מועד אנישי השם וישבו
- 14 [לפניו איש] לפי כבודו ואחר י[בוא מש]י' ישראל וישבו לפניו ראשי
- 15 א[לפי ישראל אי]ש לפי כבודו כמעמדו במחניהם וכמסעיהם. וכול
- 16 ראשי א[בות הע]זה עם חכמ[יהם וידעיהם] יישבו לפניהם איש לפי
- 17 כבודו ואם לשולחן יחד יועדו או במועד הת[ירוש וערוך השולחן
- 18 היחד ומסוך ה]תירוש לשתות[אל ישלח] איש את ידו ברשת
- 19 הלחם והתירוש לפני הכוהן כיא[הואה] ב[ברך את רשית הלחם
- 20 והתירוש וישלח] ידו בלחם לפנים ואחר ישלח משיח ישראל ידיו
- 21 בלחם [ואחר יבר]כו כול עדת היחד א[יש לפי] כבודו. וכחוק הזה יעשו
- 22 לכול מע[רפה כיא] יועדו עד עשרא אנשים :

סוף הסרך

1 מהל'קת עב'ודתו הקריאה על פי ברתלמי, וראו תצלום 40.552, והיא בעייתית מבחינת הצורה והעניין || 2 קיראי חלופה פונטית של קריאי; ליכט קורא קיראי שלא ככתוב || 3 טמאות התיי' נתלתה מעל השורה כדי שלא לפלוש לעומק השוליים || 7 כושל יתשושי, ראו קיסטר, לקסיקוגרפיה, עמ' 162 || 8 ל'אלה או אלה כברתלמי וליכט || 8-9 כמה אותיות שרדו בקטעי הפפירוס 4Q249g קטע 5 || 10 ידורשהו ולא דורשהו; מ'נוגע' שטגמן, סרכים, עמ' 489-490 קורא מבדל || 10-11 העור שבפינה השמאלית העליונה של הטור נרקב ואותיות מטור אחר נדבקו לאחורי הטור || 11 מושב אין די מקום לקריאה [זה מושב]; סי' פאן קורא בקטעי הפפירוס 4Q249h קטע 2 הנה מושב] || 11-12 י'עדו'... [ברואש הקריאה בעייתית והוצעו הצעות קריאה רבות. ליכט, עמ' 266-269 מסביר יפה את העניין ואת התחביר ובוחר בשיחזור: אם יתועד [בעת קץ] המשיח אתם. יבוא [הכוהן ב]רואש כול עדת וכו'. מבחינת התחביר עדיף להניח שהפועל שבתחילת הרישה של משפט התנאי היה ברבים שאם לא כן, הצורה אתם מנותקת מן הפועל ומבנה המשפט מוזר. עוד יותר קשה ההנחה שהסיפה של משפט התנאי פתחה במילה יבוא ולא בצורת פועל בויי' ההיפוך כנהוג במגילות כבמקרא, ראו קימרון, קריאות, עמ' 171. מסתבר לכן שהפועל וישבו שוי' 13 הוא תחילת הסיפה || 12 [לשבת ב]רואש השוו איוב כט 25 וירמיהו טז 8 || 13 וישבו הסיפה של משפט התנאי המתחיל בשורה 11 || 17 ואם שרידים מן התיבה הזאת נראים בקטעי הפפירוס 4Q249g קטע 7 || 20 לפנים יתחילה; ידיו = ידו ||

ג. סרך הברכות

טור א (קטעים 1-5)

שוליים עליונים

- 1 דברי ברכ[ה] למשכיל לברכ את ירא[וי אל עושי] רצונו שומרי מצותיו
 2 ומחזקי בר[ה]ת קודשו והולכים תמים [בדרכי אמ]תו ויבחר במ לברית
 3 עולם א[שר ת]עמוד לעד. יברכה אד[וני ממעון קודשו ו]מקור עולם
 4 אשר לו[וא יפז]ב יפתח לכה. מן השמ[ים ימטר לכה ויחזק]
 5 בידכה [תמיד ויחז]ב ננכה בכול ברכ[ות עז וימשילכ]ה בעדת קדוש[ים
 6 ל]היחבה מקו[ר עולם ולוא י]עצור את מימי[ה צמאים. ואתה תהיה
 7 [ברוך יפ]לטכה מכול [ורשעים בעבור אשר]שנאתה און ש[]
 8] בו[ל שטן ו] ק[ודש יר]]
 9] לו ו] [מוד קודש]]
 10] קודשו]]

חסרות שורות

- 26] עולם יביאכה[]
 27] בו[ל קצי עבר]ה]
 28] עולם]°]

1 למשכיל = ילמורה; || 2 תמים תואר הפועל 'בתמים, בתוסי' || 3 יברכה ארבע האותיות האחרונות משופרות ||
 4-5 [ויחזק] בידכה על פי ישעיהו מב 6; או [ויצלה] בידכה || 5 [ויחז]ב ננכה או [יחז]ב ננכה || 6 י[עצור את מימי]ה
 [צמאים הושלם על פי מגילת ההודיות יב 12, טז 24-25, אם ההשלמה נכונה הצירוף ולוא י[עצור] הוא לוואי, כלומר 'מקור אשר
 לא יעצור את מימי' || 7 שנאתה און השוו תהלים ה 6 || 9] [מוד או] [סוד || 27 עבר]ה הביית משופרת;
 קריאה חדשה, השוו קצי חרון ||

טור ב (קטעים 8-א6)

א] כוּתִיכָה]	1
] יכָה ישָא]	2
א] וְנָכָה יוֹצֵי־]	3
] עַל־ []]	4
א] אֱלִי־]	5

חסרות שורות

[]	22	א] יחונכה אדוני בד] עַל־מֵיִם
[]	23	א] ים ישעשעכה ויחונכ]ה
[]	24	א] ויחונכה ברוח קודש וחס]ד
[]	25	א] וברית עולם יחונכה ויר־
[]	26	א] ויחונכה במשפט צדק ו] לוא] תכש]ל
[]	27	א] ויחונכה בכול מעשיכָה ו] כָה וכול]
[]	28	א] באמת עולם ו] על כול צאצא]אִיפָה

2 ישָא אפשר להשלים [פנ]יכה לפני התיבה או פני, פניכה אחריה || 22 בד] עַל־מֵיִם קריאה חדשה על פי תצלום 40.455; מיליק קורא בו; ההשלמה על פי סרך היחד יא 3 || 24 לְחֹנְכָה מיליק קורא יְחֹנְכָה וליכט קורא [י]חונכה; אך רגל האות הראשונה נוטה לשמאל כרגל של למייד ||

חיבורים עבריים מקומראן

טור ג (קטעים 6, 18-ב-20א)*

שולים עליונים

- 1 ישא אדוני פניו אליכה וריח נין החזקה ירצה ה[
- 2 יבחר ויפקוד כול קודש ירצה ויבחר א[
- 3 פניו אל כול עדתכה ישא ברושכה ו[
- 4 בכבודו ויקדש זרעה בכבוד עולם ישא א[
- 5 חנו [] שולו [] עולם יתן לכה ומלכות []
- 6 [] [] ממשר ועמ מלאכה קודש []
- 7 ילחם [לפני] אלפיה [] [] עול []
- 8 [] [] [] מכולם []
- 9 [] [] []

חסרות שורות

- 17 [] ה מלא []
- 18 [] להבני יע לכה לאומים רבים ולוא
- 19 [] כול הון תבל להדרכה יבמקור
- 20 [] [] [] תדורשהו כיא אל הכין כול אושי
- 21 [] יסד שלומכה לעולמי עד
- 22 דברי ברכה למ[שכיל לברך] את בני צדוק הכהנים אשר
- 23 בחרבם אל לחזק בריתו ל[עולם ולב] חון כול משפטיו בתוכ עמו ולהורותם
- 24 כאשר צוה ויקימו באמת [ברייתו] ובצדק פקדו כול חוקיו ויתהלכו כאש[ר]
- 25 בחר. יברכה אדוני מ[מעון קו]דשו וישימכה מכלול הדר בתוכ[עדת]
- 26 קדושים וברית כהונת[עולם יח]דש לכה ויתנכה מקוד[דעת ומעון]
- 27 קודש ובמעשיכה יש[תבחו פול] נדיב[ים ומזל שפת] פיה כול [שרי]
- 28 עמים. ינחילכה רשית[פול ע]דים ולעצת כול בשר. היל ידכה יברכ

שולים תחתונים

* קטע 6 בראש הטור כולל את סופי השורות של טור ב ואת ראשי השורות של טור ג. קטע 17 שמיליק צירפו בראש הטור אינו משתלב יפה בהקשר ולכן לא הובא || 19 להדרכה במקור מיליק קורא להכ[ירכה ממקור || 23 בריתו היויד כתובה בין השורות מעל יויד לא ברורה בתוך השורה; לביטוי לחזק בריתו השוו א 3 וסרך היחד ה 3; [ולב] חון לשון יחוזק, השוו מגילת המלחמה טו 11; ולהורותם ברורה בתצלום 40.073 || 24 פקדו אולי יזכרו; לביטויים כאן יש מקבילה בסרך היחד ה 21-22 || 26-27 מקור ... קודש על פי סרך היחד י 12 || 27 שפת פיה קריאה חדשה; מיליק קרא שפתיכה שלא על פי שרידי האותיות; יש להזיח מעט לשמאל את הקטע שצורף לכאן || 28 ינחילכה מרווח קטן בין היויד לנויך; ועצת ימשאלת; השוו תהלים כ 5-6; היל ידכה קריאה חדשה על פי דברים לג 11 ובתקבולת אל הכתוב בתחילת טור ד ||

טור ד (קטעים 20 ב-21, 24-25 א)*

שוליים עליונים

- 1 ופע[ולת] יד[י]כה ירצה ו[]
 2 ומנה[תפ]ה תערב לו וכלי[לפה]
 3 ברכות[] מ עטרת רואשכה קוד[ש]
 4 ו[] שתי []
 5 []

חסרות שורות

- 20 [] ל[] לבחון []
 21 [] יב לו על פנ[]
 22 [] כה ויצדיקה מכול רוח[]
 23 ולשאת ברוש קדושים ועמכה לב[]
 24 אנשי עצת אל ולוא ביד ש[] יד[]
 25 כמלאכ פנים במעון קודש לכבוד אלוהי צבא[]ות עם פול מלאכי [] ל[]וה סביב משרת בהיכל
 26 מלכות ומפיל גורל עמ מלאכי פנים ועצת יחד[] עם קדושים []לעת עולם ולכול קצי נצה כיא
 27 [הוריתה] שפטינו. וישמכה קודש בעמו ולמאור[] כשמש []ל[]תבל בדעת ולהאיר פני רבים
 28 [בתורתפה ויתן בראשכה] נזר לקודש קדושים כיא[] אותפה ק[]דש'לו. ותכבד שמו, וקודשיו

שוליים תחתונים

*קטע 20 מכיל את סופי השורות העליונות של טור ג ואת ראשי השורות העליונות של טור ד; קטע 25 כולל את סופי השורות התחתונות של טור ד ואת ראשי השורות התחתונות של טור ה. מיליק צירף בראש הטור שלושה קטעים שאין ביניהם מגע. מבחינת העניין קטע 22 אינו משתלב יפה ואינו נכלל כאן, כשאר הקטעים הזעירים || 1 ופע[ולת] יד[י]כה על פי דברים לג 11 כנוסח 4Q175; מיליק קורא ופע[מי] רגל[י]כה; בי ניצן, תפילת קומראן ושירתה, ירושלים תשנ"ז, עמ' 317 מציעה לקרוא ופע[ולת] יד[י]כה || 2 ומנה[תפ]ה תערב לו מיליק קורא ימנה [אתו] התערב לו || 3 מ[] מיליק משלים [על]; עטרת רואשכה יתפארתך, השוו איוב יט 9 ואיכה ה 16 || 22 רוח קריאה חדשה || 23 כול עזת וזכה שרידי האותיות קשים לזיהוי, אבל הקריאה של מיליק אינה מתאימה לעניין ולא לשרידי האותיות || 24 שר מלאך מתוך; יד[] ההשלמה מתבקשת מן המשך כאיש לרעהו; השוו שמות לג 11 || 25 ... סביב קריאה חדשה; הביטוי מלאכי אלוה מתקשר לתואר הפועל סביב; השוו תהלים לד 8, ברכי נפשי, 4Q434, קטע 1 א שו' 12 || 27 ולמאור[] כשמש []ל[]תבל השוו חוכמת הרזים, 1Q27 קטע 1 א שו' 6-7 || 28 כיא[] אותפה ק[]דש קריאה חדשה על פי המשך שבתחילת טור ה: הבדלתה (בוזמן עבר) ||

טור ה (קטעים 25-26)*

- 1 הבדלתה מ] [
- 2 ה־א־הַשְׁ [
- 3 רואיכה מ] [וּבְרִיתוֹ]
- 4 יחדש לכה] [וְיִצְקֶה]
- 5 רוחו עליכה] [
- 6 [] אִי־כֹוּ בְמִי־ [
- 7 [] וְאֵדוֹן [
- 8 [] [
- חסרות שורות
- 17 [] אִי־מֵלֶאֱ [
- 18 [] אִי־ [] עֵמ כּוֹל קְצִי עַד וּכְבוֹדָהּ לּוֹא יִתֵּן לְאַחַר [] יִתֵּן [
- 19 אֵל פְּאֹרְכָה [] עֵל כּוֹל שׁוֹמְעֵי שְׁמֵעָהּ וְהַדְרִיכָהּ [] עֵל פּוֹל [
- 20 לְמִשְׁכִּיל לְבַרְכֵךְ אֵת נְשִׂיא הַעֲדָה אֲשֶׁר [] יִעֲמֹד בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים לְמִשְׁחָל עֵל פּוֹל בְּנִי [
- 21 [] יִתֵּן וּבְרִית דְּוִיד יִחַדְּשׁוּ לָהֶם מְלָכֹת עִמּוֹ לְעוֹלָם [] וְלִשְׁפּוֹט בְּצַדֵּק פּוֹל אֲבִינָתָם [
- 22 וְלִהְיוּכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעֵנֵי אֶרֶץ וְלִהְיוּכִיחַ לְפָנָיו תָּמִים בְּכוֹל דְּרָכָיו פֶּאֶשׁר צִוְהָ בְּיָד [] מוֹשֶׁה [
- 23 וְלִהְיוּכִיחַ בְּרִיתוֹ קוֹדֶשׁ [] אֶצֶר לְדוֹרָשָׁיו. יִשְׁמַחְהָ אֲדוֹנֵי לְרוֹם עוֹלָם וּכְמִגְדָל עִוֹז בְּחוֹמָה [
- 24 נִשְׁגָּבָה וְהִיִּתָּה שְׁ[] אֶתְּ בַּעַז פִּיכָה *בְּשִׁבְטָהּ תַּחְרִיב אֶרֶץ וּבְרוּחַ שְׁפָתֶיכָה [
- 25 תָּמִית רִשְׁעָהּ. יִתֵּן לָפָה רַחַם עֵל רֹחַ דַּעַת וִירָאֵת אֵל וְהִי [
- 26 צַדֵּק אֲזוֹר [] מוֹתְנִיכָה וְאֲמַנָּה אֲזוֹר חֲלִצִיכָה וְיִשֶׁם קַרְנִיכָה בְּרוֹזל וּפְרִסוֹתֶיכָה נַחוּשָׁה. [
- 27 תִּנְכַּח כְּמִן שׁוֹר פּוֹל עֲמִים וְתִרְמָזוֹס פּוֹל גּוֹי [] יִשֶׁם כְּטִיט חוֹצוֹת. כִּי אֵל הַקִּימָה לְשִׁבְט [
- 28 לְמוֹשִׁים. לְפָנֶיכָה יִשְׁתַּחֲוּ עֲמִים רַבִּים וְכוֹל לְאֻמִּים יַעֲבֹדוּכֶם וּבִשְׁם קוֹדֶשׁוֹ יִגְבַּרְכֶּה [
- 29 וְהִיִּתָּה כְּאִרְיָה בְּבַחֲמוֹת יַעֲרֵר וְתוֹאכֵל חֶרֶב כֶּה טֶרֶף וְאֵין מִשִּׁבְּ. וּפְרָשׁוֹ דְּגִלְיָכָה עֵל [

שוליים תחתונים

* בקטע 26 השתמרו השוליים העליונים ולא חסרה שורה (שלא כמיליק). התיבה הבדלתה תוכפת לתיבה וקודשיו שבסוף טור ד || 3 [] וּבְרִיתוֹ [] על פי ג 26, ה 21 ותפילות לחגים, IQ34 קטע 3 ב 6 || 4 [] וְיִצְקֶה [] על פי דברי המאורות, 4Q504 1-2 ה 15 || 5 רוחו ולא ביהד כמיליק ואחרים || 19 פֶּאֶרְכָהּ ולא פֶּאֶרְכָהּ כמיליק ואחרים; השוו משלי ה 9 || 21 [] יִתֵּן [] תו הקריאה [עד]תו אינה ממלאה את הַקֶּסֶר, אך אפשר לקרוא [בעד]תו ולהשלים בדרך אחרת את שוי 20; דְּוִיד כקריאת שטגמן, סרכים, עמי 499, ואין טובה ממנה || 22-25 כאן צורף ישירות קטע קטן; ראו ברוק ורוביניזון, עמי 126 וכן ברוק אצל א"ו, עמי 227-233 || 23 יִשְׁמַחְהָ מיליק קורא [] אֵין [] אֵין אולם הפועל נש"א אינו מתחבר אל וכמגדל; לְרוֹם 'לתפארת'; עולם הלמייד מוזרה; ועיינו בתצלום 40.070; עִוֹז על פי תצלום 40.070 || 23-25 פגם בעור באמצע השורות; הטקסט אינו חסר דבר || 24 שְׁ[] אֶתְּ קריאה חדשה על פי ישעיהו י 6 ולהלן 27-28; *בְּשִׁבְטָהּ וְאֵין לְפָנֶיכָה; מעל תחילת התיבה תלויות אותיות לא ברורות || 26 וְיִשֶׁם ליכט קורא ושם ואפשר גם לקרוא יִשֶׁם || 27 תִּנְכַּח = נגנה; אחרי התיבה יש רווח מחמת פגם בעור; כְּמִן [] על פי ליכט; מיליק קורא כְּמִן [] || 28 לְמוֹשִׁים מיליק קורא בטעות מוֹשִׁים || 29 דְּגִלְיָכָה או אִי־לִיכָה ||

פשר חבקוק

מבוא

המגילה החזיקה שלושה עשר טורים בני שבע עשרה שורות. היא השתמרה כמעט בשלמותה. רק השורות התחתונות נפגעו (ברוב הטורים שרדו חמש עשרה שורות). מן הדף הראשון שרד רק החלק השמאלי ובדף השני חסרות כשתי תיבות בכול שורה (באמצעה). המגילה כתובה בכתב מוקפד מימי בית הורדוס. הטקסט מטור יב 13 ועד סוף המגילה כתוב בידי סופר שני.

מהו הפשר ומהי ספרות הפשרים? המילה פֶּשֶׁר נשאלה לעברית מן הארמית ששאלה אותה מן האכדית. היא מופיעה פעם אחת במקרא בצירוף "פשר דבר" (קהלת ח 1) המשמש גם בארמית שבמקרא ובמגילות. במגילות המילה שכיחה והיא משמשת בעיקר לציון התגשמות הנבואה, כלומר פתרון הנבואה הדומה לפתרון חלומות (ראו ניצן, עמ' 29-39). במערות קומראן נמצאו פשרים של ספרי נביאים של מזמור לו (ומעט קטעים מפשרים למזמורים אחרים). הפשרים הללו ערוכים כסדר הטקסט המקראי, מביאים מובאה ומקשרים אותה למאורעות הקשורים בעדת היחד או בעתידה. סוג אחר של פשרים עוסק בנושא מסוים כגון באחרית הימים ומביא פסוקי מקרא בעיקר מספרי הנביאים שדבריהם בנושא עתידים להתגשם. למובאות מן המקרא מקדים המונח כאשר כתוב (ראו ניצן, עמ' 74-79). כבר הוכר שגם הפשרים המובאים כסדר המקרא מסתמכים לפעמים על כתובים אחרים אלא שהם לא מביאים את הכתובים האלה והקורא יכול לעמוד עליהם רק מן הלשון והעניין (ראו ניצן, עמ' 61-74).

הואיל ופרקים א-ב בספר חבקוק עוסקים בשאלת מאבק הצדק והרשע בעולם על רקע מאורעות זמנו של הנביא גם המגילה מתמקדת בנושא הזה. אולם היא מקשרת את הנבואה למאבק שבין עדת היחד (הצדיקים) לבין המתנגדים (הרשעים) ולמאבק צדיקי עם ישראל במלכות הרשעה (הכתיים), עיינו במבוא למגילת המלחמה) ולהשמדת הרשעים באחרית הימים.

כדוגמה לדרך המדרש יובא כאן הפשר לחבקוק ב 5. בנוסח המסורה כתוב: "ואף כי היין בוגד גבר יהיר ולא יונה אשר הרחיב כשאל נפשו והוא כמות ולא ישבע ויאסף אליו כל הגוים ויקבץ אליו כל העמים". בעל הפשר גורס הוֹן במקום "היין" ודורש את הכתוב על מנהיג ישראל המכונה "הכוהן הרשע" שבגד בחוקי האל ועסק בגזל הוֹן ונפשו לא שבעה ממנו. ההתנגדות לצבירת הוֹן חוזרת ונשנית בכתבי הכת. המילה הוֹן נזכרת יותר ממאה פעמים (פי ארבעה מאשר במקרא). ההנגדה שבין קיום החוקים לתאוות הבצע מתאימה להשקפת הכת על צבירת ההוֹן שהיא מנוגדת לרצונו של האל שנותן לכל אחד די מחסורו. מי שנוטל יותר ממה שיועד לו פועל בניגוד לרצון האל, ראו קיסטר, מבואות א, עמ' 313-316.

קשה לקבוע בדיוק את זמן כתיבת המגילה. אין המגילה מציינת שמות של אישים ועמים ולכן שאלת זמן המגילה תלויה בשאלת זיהוי הכינויים לעמים ולאישים שנזכרים במגילה. העם האויב לישראל מכונה במגילה כתיים, זהו כינוי עתיק לעמי הים והוא יכול להתאים ליוונים או לרומאים. רוב החוקרים סבורים כי תיאור הכתיים במגילה מתאים יותר לרומאים (ראו דברי דוד פלוסר במבוא למגילת המלחמה). במגילה נזכרים כינויים לשלוש דמויות שהם כנראה המנהיגים של שלוש העדות העיקריות שהיו בעם ישראל בימי מלכות בית חשמונאי ומלכות בית הורדוס: פרושים צדוקים ואיסיים. הפרושים הם העדה שממנה התפתחה היהדות הרבנית; הצדוקים הם הכהנים ששלטו במקדש, והאיסיים הם עדת היחד. מנהיגיהם מכונים במגילה מורה הצדק (מנהיג עדת היחד), הכוהן הרשע (מנהיג הצדוקים שמשל בישראל), מטיף הכזב (מנהיג הפרושים). נזכרים במגילה מחלוקות על חוקי התורה בין מנהיג עדת היחד למנהיג הפרושים

ורדיפות שרדף מנהיג ישראל את עדת היחוד ומנהיגה. הכול מסכימים שהכוהן הרשע הוא אחד ממלכי בית חשמונאי אך אין הסכמה מי מן המלכים האלה הוא. השאלות הללו חורגות ממסגרת מגילת פשר חבקוק. בורוז פירסם לראשונה תצלומים ותעתיק של המגילה. בשנת 1979 פירסם בראונלי מהדורה מפורשת וב-1986 פירסמה ניצן מהדורה מפורשת בעברית. שתי המהדורות כוללות מבוא מקיף וביבליוגרפיה.

1] [שועתי ולוא	עד אנה יחה
2] [ת]חלת דור	תשמע אזעק אלך חמס ולוא תושיע פשרו על
3] [הפקודה	הב]אות עליהם
4] [ז]עקו על	
5] [החמס	למה תראני עול]מל תביט
6] [פשרו	הראהו] אל בעשק ומעל
7] [ושוד חמס לנגדי פשרו]
8] [על	אשר] יגזלו הון ויהי ריב
9] [ומדון ישא פשרו אשר עשו מר]	יבה וחשבו הואה
10] [על מורה הצדק]על כן תפוג תורה
11] [פשרו על מטיף הכזב ועדתו]	אשר מאשו בתורת אל
12] [כי רשע מכתיו]	את הצדיק
13] [הרשע הוא הכהן הרשע והצדיק]	הוא מורה הצדק
14] [ע]ל כן יצא המשפט	
15] [מעקל פשרו]ולוא ב]
16] [ראו בוגדים והביטו]	
17] [והתמהו תמהו כי פועל פועל בימיכם לוא תאמינו כי]	

1 [ת]חלת או [תו]חלת || 5 [ע]מל תביט רווח יתר בין התיבות || 8 יגזלו הון ויהי ריב קריאתו של ברואנלי שהיא המדויקת מבין הקריאות שהוצעו, ראו ניצן || 9 וחשבו הואה אם ההשלמה נכונה, יש לפרש הואה = הנאה, הניה, הנה, השוו מגילת ההודיות יג 28, אך ראו הורגן, עמ' 23 || 10 תורה ההיא תוקנה מתייו || 11 מאשו = מאסו || 13 [הכהן הרשע] או [מטיף הכזב] ||

- 1 יסופר [פשר הדבר על] ה'בוגדים עם איש
- 2 הכוזב כי לוא] האמינו בדברי] מורה "צדקה מפיא
- 3 אל ועל הבוג[דיים בברית] החדשה כ"א לוא
- 4 האמינו בברית אל [ופיא הל] לו את שם קודשו
- 5 וכן פשר הדבר] על הבוגדים לאחרית א
- 6 הימים המה עריצי הברית אשר לוא יאמינוא
- 7 בשומעם את כול הבאות על הדור האחרון מפי
- 8 הכוהן אשר נתן אל בלבו בינה לפשור את כול
- 9 דברי עבדיו הנביאים [פיא] בידם ספר אל את
- 10 כול הבאות על עמו ועל עירו] כ"א הנני מקים את
- 11 הכשדאים הגוי המר והנמהר
- 12 פשרו על הכתיאים אשר המה קלים וגבורים
- 13 במלחמה לאבד רבים] ונכבדים] בממשלת
- 14 הכתיאים ורש]ם אשר מאסו ברי]ת ולוא יאמינו
- 15 בחוקי אל] ההולך למחבי ארץ לרשת משכנות]
- 16 ולוא לו פשרו על הכתיאים [
- 17]

3 לוא הקלף השחיר אך המילה נראית בתצלום משובח || 5 א קישוט למילוי השורה || 6 יאמינוא באל"ף מוספת בסוף השורה, ראו ח' אשל, ציון עא (תשס"ו), עמ' 144-145 || 11 המר והנמהר על פי הכתוב הזה אפשר לדעת כיצד לצרף את שני חלקי הטור וברי שרוחב הטור היה עשרה סנטימטרים, ורוחב הטקסט החסר בכל שורה ידוע. ההקפדה על דיוק במילוי החלל חייבה השלמות שונות מאלה של המהדירים הקודמים || 13 [ונכבדים] על פי ד 2 כהצעת קיסטר ||

- 1 ובמישור ילכו לכות ולבוז את ערי הארץ
- 2 כיא הוא אשר אמר לרשת משכנות לוא לו איום
- 3 ונורא הוא ממנו משפטו ושאתו יצא
- 4 פשרו על הכתיאים אשר פחדם ואמת⁹ על כול
- 5 הגואים ובעצה כול מחשבתם להרע ובנכל ומרמה
- 6 ילכו עם כול העמים וקול מנמרים סוסו וחדו
- 7 מ'אבי ערב פשו ופרשו פרשו מרחוק
- 8 יעופו כנשר חש לאכול כולו לחמס יבוא מגמת
- 9 פני¹⁰הם קדים פשרו על הכתיאים אשר
- 10 ידושו את הארץ בסוסי¹¹הם ובבהמתם ומרחק
- 11 יבואו מאיי הים לאכול¹² [את] כול העמים כנשר
- 12 ואין שבעה ובחמה וכל¹³ ובהרן אף וזעף x
- 13 אפים ידברו עם כול¹⁴ [אויביהם כי] א הוא אשר
- 14 אמר מג¹⁵ [מת פניהם קדים ויאסוף כח] ול שבי x
- 15 פשרו¹⁶]
- 16]
- 17] והוא במלכים

1 לכות = לכות מן להפכות (הפעיל משורש נכ"י) או לכות קל משורש כת"ת; השוו זכריה יא 6 ותרגום יהונתן על אתר, וכן בראונלי, עמ' 64-65 || 7 פשו הווי"ו מתוקנת מן ריש || 9 קדים אולי הדל"ית מתוקנת || 12 וכל האות השנייה נראית כ"ף ולא ב"ית ולכן מקצת מהקריאות החלופיות שהוצעו מפוקפקות, ראו בראונלי, עמ' 68-69; X סימן למילוי השורה || 14 X סימן למילוי השורה || 15 פשרו כהורגן ||

- 1 יִקְלַס וְרוֹזְנִים מִשַּׁחֵק לוֹ פִּשְׁרוֹ אֲשֶׁר
- 2 יִלְעִיגוּ עַל רַבִּים וּבְזוּ עַל נִכְבְּדִים בְּמַלְכִים
- 3 וּשְׂרִים יִתְעַתְּעוּ וְקִלְסוּ בְּעַם רַב וְהוּא
- 4 לְכוּל מִבְּצָר יִשַּׁחֵק וְצָבוּר עֵפֶר וְיִלְכַדְהוּ
- 5 פִּשְׁרוֹ עַל מוֹשְׁלֵי הַכְּתִיאִים אֲשֶׁר יִבְזוּ עַל
- 6 מִבְּצָרֵי הָעַמִּים וּבִלְעַג יִשַּׁח(ו)קוּ עֲלֵיהֶם
- 7 וּבְעַם רַב יִקְיָפוּם לְתַפּוּשָׁם וּבֵאמָה וּפְחָד
- 8 יִנְתְּנוּ בִידֵם וְהִרְסוּם בְּעוּוֹן הַיּוֹשְׁבִים
- 9 בָּהֶם אִזְ חִלְף רֹחַ וַיַּעֲבֵר וַיִּשֶׁם זֶה כּוּחוֹ
- 10 לְאֱלוֹהֵי פִּשְׁרוֹ עַל מוֹשְׁלֵי הַכְּתִיאִים
- 11 אֲשֶׁר בְּעֵצַת בֵּית אֲשַׁמְתָּם יַעֲבֹרוּ אִישׁ X
- 12 מִלְּפָנֵי רַעְהוּ מוֹשְׁלֵיהֶם זֶה אַחַר זֶה יִבּוֹאוּ
- 13 לְשַׁחֵת אֶת הָאֵל[רָץ]זֶה כּוּחוֹ לְאֱלוֹהֵי
- 14 פִּשְׁרוֹ] לְהָעַמִּים X
- 15] לְ
- 16] הֲלוֹא אַתָּה[
- 17]מִקְדָּם יְהוָה אֱלוֹהֵי קֹדְשֵׁי לֹא נִמְוֹת יְהוָה[

4 וְצָבוּר יֵשׁ לְקִרְוֵא וַיַּצְבוּר מִתּוֹקֵן מִן יַצְבוּר || 6 יִשַּׁח(ו)קוּ הוּוִיִּי הַרְאִשׁוֹנָה נִמְחַקָּה וְהַשְּׁנִיָּה כְּתוּבָה בְּרוּחַ שְׁבִין הַתִּיבּוֹת ||
 11 X סִימֵן לְמִילוּי הַשּׁוּרָה || 12 רַעְהוּ הַתִּיבּוֹן מִכוּוֹן אוֹלֵי לְכַתִּיב רַעְוֵהי, רֵאוּ קִימְרוֹן, דְּקִדּוּק, עִמִּי 61 || 13 לְשַׁחֵת
 הַלְמִיד כְּתוּבָה עַל גֶּרֶד || 14 X סִימֵן לְמִילוּי הַשּׁוּרָה ||

- 1 למשפט שמתו וצור למוכיחו יסדתו טהור ענים
- 2 מראות ברע והבט אל עמל לוא תוכל
- 3 פשר הדבר אשר לוא יכלה אל את עם' ביד הגוים
- 4 וביד בחירו יתן אל את משפט כול הגוים ובתוכחתם
- 5 יאשמו כל רשעי עמו. אשר שמרו את מצוותו
- 6 בצר למו כיא הוא אשר אמר טהור עינים מראות
- 7 ברע פשרו אשר לוא זנו אחר עיניהם בקץ
- 8 הרשעה למה תביטו בוגדים ותחריש בבלע
- 9 רשע צדיק ממנו פשרו על בית אבשלום
- 10 ואנשי עצתם אשר נדמו בתוכחת מורה הצדק
- 11 ולוא עזרוהו על איש הכזב אשר מאס את
- 12 התורה בתוך כול עצתם ותעש אדם כדגי הים
- 13 כרמש למשל בו כולו בחכה יעלה ויגרהו בחרמו
- 14 ויספהו במלכ[מרתו על כן צב]ה לחרמו על כן ישמה
- 15 ויגל [ויקטר למכמתו כיא בהם] שמן חלקו
- 16 [ומאכלו בריא פשרו על
- 17]

7 ברע נפטר כתיאור זמן (בקץ הרשעה) || 10 בתוכחת מתייחס אל המילה בבלע שוי' 8, ראו מ' מורגנשטרן, "הערות ללשון קומראן", מגילות ב (תשס"ד), עמ' 157-160 || 11 הכזב ואחריה מקום חלק ללא צורך || 12 עצתם ולא עדתם || 14 ויספהו הפ"א תוקנה מי"ד ||

- 1 הכתיאים ויסיפו את הונם עם כול שללם
- 2 כדגת הים. ואשר אמר על כן יזבה לחרמו
- 3 ויקטר למכמתו פשרו אשר המה
- 4 זבחים לאותותם וכלי מלחמותם המה x
- 5 מוראם כיא בהם שמן חלקו ומאכלו ברי
- 6 פשרו אשר המה מחלקים את עולם ואת
- 7 מסם מאכלם על כול העמים שנה בשנה
- 8 לחריב ארצות רבות על כן יריק חרבו תמיד
- 9 להרוג גוים ולוא יחמל
- 10 פשרו על הכתיאים אשר יאבדו רבים בחרב
- 11 נערים אשישים וזקנים נשים וטף ועל פרי
- 12 בטן לוא ירחמו על משמרתו אעמודה x
- 13 ואתיצבה על מצורי ואצפה לראות מה ידבר
- 14 בי ומה] אשיב ע]ל ת(ו)כחתי ויענני יהוה
- 15 [ויאמר פתוב חזון וב]אור על הלוחות למען ירוץ
- 16 [הקרא בו פשרו]ת א]ת [
- 17 []

- 1 וידבר אל אֲלֵי חִבְקוּק לְכַתּוּב אֶת הַבְּאוֹת עַל
- 2 (על) הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן וְאֵת גַּמַּר הַקֶּץ לֹא הוֹדְעוּ
- 3 וְאִשֶּׁר אָמַר לְמַעַן יִיָּיִם הַקּוֹרָא בְּנֵי
- 4 פִּשְׁרוֹ עַל מוֹרָה הַצַּדִּיק אִשֶּׁר הוֹדִיעָו אֶל אֵת
- 5 כּוֹל רוֹזֵי דְבָרֵי עֲבָדָיו הַנְּבִאִים כִּי אֵת עוֹד חֲזוֹן
- 6 לְמוֹעֵד יִפְיָח לְקֶץ וְלֹא יִכְזַב
- 7 פִּשְׁרוֹ אִשֶּׁר יֵאָרֶךְ הַקֶּץ הָאַחֲרוֹן יוֹתֵר עַל כּוֹל
- 8 אִשֶּׁר דִּבְרוּ הַנְּבִאִים כִּי אֵת רוֹזֵי אֵל לְהַפְלִיא
- 9 אִם יִתְמַהֲמָה חֲכָה לוֹ כִּי בּוֹא יִבּוֹא וְלֹא
- 10 יֵאָחֵר פִּשְׁרוֹ עַל אֲנָשֵׁי הָאֲמֵת
- 11 עוֹשֵׂי הַתּוֹרָה אִשֶּׁר לֹא יִרְפוּ יְדֵיהֶם מֵעֲבֹדֵת
- 12 הָאֲמֵת בְּהַמְשֵׁךְ עֲלֵיהֶם הַקֶּץ הָאַחֲרוֹן כִּי אֵת
- 13 כּוֹל קִצֵּי אֵל יִבּוֹאוּ לְתַכּוֹנֵם כַּאֲשֶׁר חִקַּק
- 14 לָהֶם בְּרוֹזֵי עֲרַמְתּוֹ. הִנֵּה עוֹפְלָה לֹא יוֹשֶׁרָה
- 15 [נִפְשָׁו בְּנֵי] פִּשְׁרוֹ אִשֶּׁר יִכְפְּלוּ עֲלֵיהֶם
- 16 [וְלֹא יִרְצוּ בְּמִשְׁפָּטָם] [לְ] [
- 17 [וְצַדִּיק בְּאֲמוֹנָתוֹ יִחִיָּה]

2 הוֹדְעוּ הָאוֹתִיּוֹת עֵינָיו וְוִיָּיו מֵתוֹקְנוֹת (= הוֹדִיעוּ) || 7 יוֹתֵר עַל וַיֵּשׁ קוֹרָאִים וַיִּתֵּר עַל כַּהֲצַעַת יִלּוֹן, עִמ' 67 || 8 לְהַפְלִיא
 הַה"א הַשְּׁנִיָּה מֵתוֹקְנָת, כְּנֵרָאָה מֵאֵל"ף; זֶה כְּנֵרָאָה צוֹרֵת מִקּוֹר נִפְעַל בְּמִקּוֹם פּוֹעֵל, וּמִשְׁמַע הַכְּתוּב 'כִּי רוֹזֵי הָאֵל נִפְלָאִים' ||
 13 קִצֵּי הַצַּדִּיק כְּתוּבָה עַל גְּבֵי יוֹ"ד ||

- 1 פשרו על כול עושי התורה בבית יהודה אשר X
- 2 יצילם אל מבית המשפט בעבור עמלם ואמנתם
- 3 במורה הצדק ואף כיא הון יבגוד גבר יהיר ולוא
- 4 ינוה אשר הרחיב כשאל נפשו והוא כמות לוא ישבע
- 5 ויאספו אלו כול הגוים ויקבצו אלו כול העמים
- 6 הלוא כולם משל עליו ישאו אַמְלִיצֵי חידות לו
- 7 ויומרו הוי המרבה ולוא לו עד מתי יכביד עלו
- 8 עבטט פשרו על הכוהן הרשע אשר
- 9 נקרא על שם האמת בתחלת עומדו וכאשר משל
- 10 בישראל רם לבו ויעזוב את אל ויבגוד בחוקים בעבור
- 11 הון. ויגזול ויקבוץ הון אנשי חַמַס אשר מרדו באל
- 12 והון עמים לקח לוסיף עליו עוֹן אשמה ודרכי
- 13 תַעֲבֹת פעל בכול נדת טמאה. הלוא פת] אום ויקוסו
- 14 (ו)נִשְׁכֵּךְ ויקיצו מועזיעיכה והיתה למשוסות למו
- 15 כי אתה שלותה גוים רבִים וישלוכה כול יתר עמים
- 16 פִּ]שֶׁר הַדְּבָר [על הכוהן אשר מרד
- 17 וְעִבֹר חֻקֵי] אַל עַל כֵּן קָמוּ וַיִּתְעַלְלוּ בּוֹ לַעֲשׂוֹת

1 X סימן למילוי השורה || 6 אַמְלִיצֵי בשל אי ההבחנה בין וי"ו ליו"ד אפשר לקרוא באופנים שונים || 8 עבטט הטייט הראשונה כנראה מתוקנת || 12 עוֹן נכתב תחילה עוון ותוקן עון בגירוד הנויין המקורית ושינוי הווי"ו השנייה לנויין סופית || 13 פת] אום אחרי התיי"ו נראים שרידי אות בלתי מוזהים || 13-14 ויקוסו (ו)נִשְׁכֵּךְ נכתב מלכתחילה ויקוס ונשכך ותוקן ויקומו נשכך || 14 למשוסות ראו קימרון, וי"ו ויו"ד, עמ' 111-112 || 17 וְעִבֹר הקריאות האחרות שהוצעו אינן מתאימות לשרידי האותיות או להקשר. ואם הקריאה המוצעת נכונה תתפרש הצורה כמקור פרוד הממשיך פועל בעבר, כלומר 'אשר מרד ועבר על חוקי האלי' ||

- 1 נגֹעַרְ בּמשפּטי רשעה ושעורריות מחלים X
- 2 רעים עשו בו ונקמות בגוית בשרו. ואשר
- 3 אמר כי אתה שלותה גוים רבים וישלוכה כול
- 4 יתר עמים פשרו על כוהני ירושלם
- 5 האחרונים אשר יקבוצו הון ובצע משלל העמים
- 6 ולאחרית הימים ינתן הונם עם שללם ביד
- 7 חיל הכתיאים כיא המה יתר העמים
- 8 מדמי אדם וחמס ארץ קריה וכול ישיבי בה
- 9 פשרו על הכוהן הרשע אשר בעוון מורה
- 10 הצדק ואנשי עצתו נתנו אל ביד אויביו לענ'תו
- 11 בנגע לבלה במרירי נפש בעבור אשר הרשיע
- 12 על בחירו הוי הנוצע בצע רע לביתו לשום
- 13 במרום קנו לנצל מכף רע יעצתה בשת X
- 14 לביתכה קצוות עמים רבים וחוט'י נפשכה כיא
- 15 אבן מקיר תזעק וכפיס מעץ יעצמה
- 16 [פשר הדב] ר על הכוהן אשר ° [
- 17 [

1 נגֹעַרְ = נגועיו; בשל אי ההבחנה בין וי"ו ליו"ד הוצעו קריאות שונות והשלמות שונות של התיבה שבסוף הטור הקודם; הצורה מתפרשת כריבוי מן נגע, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 66; במשפטי הבי"ת אולי מתוקנת; השוו חוכמת תום הדרך, 4Q420 קטע 2 שו' 4; X סימן למילוי השורה || 4-5 כוהני ירושלם האחרונים הכוהנים שמשלו בסמוך לתחילת שלטון היוונים ותחילת שלטון הרומאים בארץ ישראל || 6 ולאחרית הימים בימי שלטון הרומאים || 9 בעוון הקריאה בטוחה; פירוש הביטוי 'בעוון חטאו של הכוהן הרשע למורה הצדק וחבורתו', ראו בראונלי, עמ' 154 || 11 לבלה ולא לכלה || 13 X למילוי השורה ||

- 1 להיות אבניה בעשק וכפיס ע'צה בגזל ואשר
- 2 אמר קצות עמים רבים וחוטי נפשכה
- 3 פשרו הוא בית המשפט אשר יתן אל את X
- 4 משפטו בתוך עמים רבים ומשם יעלנו למשפט
- 5 ובתוכם ירשיענו וכאש גופרית ישפטנו הוי
- 6 בונה עיר בדמים ויכונן קריה בעולה הלוא
- 7 הנה מעם יהוה צבאות יגעו עמים בדי אש
- 8 ולאומים בדי ריק ייעפו
- 9 פשר הדבר על מטיף הכזב אשר התעה רבים
- 10 לבנות עיר ש'ו בדמים ולקים עדה בשקר
- 11 בעבור כבודה לוגיע רבים בעבודת ש'ו ולהרותם
- 12 ב'מ'שי שקר להיות עמלם לריק בעבור יבואו
- 13 למשפטי אש אשר גדפו ויחרפו את בחירי אל
- 14 כיא תמלא הארץ לדעת את כבוד יהוה כמים
- 15 יכסו על הים פשר הדבר [באחריתם]
- 16 בשובם מ'עצמם [ל]
- 17] יעזבו את מטיף

1 ע'צה הכוונה לצורה עציה || 3 X סימן למילוי השורה || 10 עיר יעדה; ולקים = ולהקים || 11 כבודה = אולי
 קבוצה; לוגיע = להוגיע; ש'ו הקריאה החלופית שוו מנוגדת לכללי הכתיב במגילות, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 34; ולהרותם
 הוצעו פירושים שונים, כגון שהוא כתיב חסר של להרותם או להרותם, ונראה שהוא משורש הר"י על פי ישעיהו נט 13 "הרו והגו
 מלב דברי שקר"; להרותם היא צורת מקור הפעיל או פיעל, והעניין, מטיף הכזב גרם לעדתו להגות ולהתייגע בחוקי שקר ||
 14 כבוד הכ"ף מתוקנת ||

- 1 הכּזב ואחר תגלה להם הדעת כמי
- 2 היים לרב הוי משקה רעיהו מספּה
- 3 חמתו אף שכר למען הבט אל מועדיהם
- 4 פּשרו על הכּוהן הרשע אשר
- 5 רדף אחר מורה הצדק לבלעו בכעס
- 6 חמתו אבית גלותו ובקץ מועד מנוחת
- 7 יום הכּפורים הופיע אליהם לבלעם
- 8 ולכשילם ביום צום שבת מנוחתם שבעתה
- 9 קלון *מבוד שתה גם אתה והרעל
- 10 תסוב עליכה כוס ימין יהוה וקיקלון
- 11 על כבודכה
- 12 פּשרו על הכּוהן אשר גבר קלונו מכבודו
- 13 כיא לוא מל את עור־לת לבו וילך בדרכוֹ
- 14 הרוֹיָה למען ספות הצמאה וכוס חמת
- 15 אל תבלענו לוסיף קל[ון על ק]לוֹנוֹ ומכאוב
- 16 על[מַכְאוֹבוֹ]ל[]ל[]
- 17 [כיא חמס לבנון יכסכה ושוד בהמות]

6 אבית ולא אבות, והוא כתיב פונטי של בבית, ראו ילון, עמ' 69 || 9 *מבוד גרסו מכבוד ומקום חלק לפנייה; המי"ם אולי מתוקנת || 13 בדרכוֹ הקריאה המקובלת בדרכי קשה לפירוש || 14 הרוֹיָה = הָרְוָה, ראו קימרון, הוריה, עמ' 266, הערה 10; הצמאה המי"ם אולי מתוקנת || 15 אל הקסר מתאים יותר להשלמה [רעל]; לוסיף = להוסיף; קל[ון על ק]לוֹנוֹ קריאה חדשה || 16 [מַכְאוֹבוֹ] המקום דחוק מעט להשלמה הזאת ||

- 1 הַתְּהָה מַדְמֵי אָדָם וְחַמְסֵי אֶרֶץ קְרִיָּה וְכוּל יוֹשְׁבֵי בְּהָ
- 2 פֶּשֶׁר הַדְּבָר עַל הַכּוֹהֵן הַרְשָׁע לְשֵׁלֶם לֹא אֵת X
- 3 גְּמוּלוֹ אֲשֶׁר גָּמַל עַל אֲבִיוֹנִים כִּי־אֵל הַלְּבָנוֹן הָאֵל
- 4 עֲצַת הַיַּחֲדָד וְהַבְּהֻמוֹת הַמָּה פֶּתְאֵי יְהוּדָה *עוֹשֶׂה
- 5 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יִשׁוּפְטֻנוּ אֵל לְכֹלָה
- 6 כְּאֲשֶׁר זָמַם לְכֹלֹת אֲבִיוֹנִים וְאֲשֶׁר אָמַר מַדְמֵי
- 7 קְרִיָּה וְחַמְסֵי אֶרֶץ פֶּשֶׁרוֹ הַקְּרִיָּה הִיא יְרוּשָׁלַם
- 8 אֲשֶׁר פִּעַל בְּהָ הַכּוֹהֵן הַרְשָׁע מַעֲשֵׂי תוֹעֵבוֹת וַיִּטְמֵא אֵת
- 9 מִקְדָּשׁ אֵל וְחַמְסֵי אֶרֶץ הַמָּה עֲרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר
- 10 גָּזַל הוֹן אֲבִיוֹנִים מֵהָ הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי־אֵל פֶּסֶל יִצְרוּ
- 11 מַסִּיכָה וּמְרֵי שִׁקָּר כִּי־אֵל בִּטָּח יִצַּר יִצְרֵי עֲלֹהֵי
- 12 לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים (ל)אֱלִמִים פֶּשֶׁר הַדְּבָר עַל כּוֹל
- 13 פֶּסֶלֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִצְרוּם לַעֲבוֹדָם וְלִשְׁתַּחֲוֹת
- 14 לַהֲמָה. וְהַמָּה לֹא יִצְלִימוּ בַיּוֹם הַמִּשְׁפָּט הוּא
- 15 הָאֱמֹר לְעֵצ הַקִּיצָה עֲוֹהֵי לְאֵבֶן דֹּמָה
- 16 [הוּא יִזְדָּה הַנָּה הוּא תְּפֹשׂ זָהָב וְכֶסֶף]
- 17 [וְכוֹל רַחֵ אֵין בְּקִרְבּוֹ וַיְהִי בְּהִכָּל קֹדֶשׁוֹ]

X 2 סימן למילוי השורה || 4 *עושה או עושי; הה"א אולי מתוקנת מיו"ד או אולי יו"ד מתוקנת מה"א || 5 לכלה ואחריה מקום חלק || 11 עלוהי = עליו, ראו קימרון, דקדוק, עמ' 61 || 12 (ל)אלמים הלמ"ד השנייה מתוקנת כנראה מווי"ו ומסתבר שמלכתחילה נכתב כאן לאומים || 13 אשר מכאן ואילך המגילה כתובה בכתב אחר; ולשתחות = ולהשתחות || 15 עוהי ההשלמה קצרה במקצת; דומה בראונלי, עמ' 213, אומר שעל פי בדיקה של כתב היד והתצלומים נראה שהאות האחרונה היא מ"ם, וראו מרטינ, עמ' 676 ||

- 1 הס מלפניו כול הרץ פשרו על כול הגוים
- 2 אשר עבדו את האבן ואת העץ וביומ
- 3 המשפט יכלה אל את כול^ל עובדי העצבים
- 4 ואת הרשעים מן הארץ

מפתחות

א. מפתח לקטעים של כתבי היד המשלימים

וזה סדר הציונים מימין לשמאל: בטור הראשון מובא ציון כתב היד ומימינו קיצור שם החיבור, בטור השני מובא מספר הקטע או הטור (באות עברית), בטור השלישי מובא מספר העמוד במהדורתנו ובטור הרביעי מובאים משמאל לימין הכרך, העמוד והלוח בסדרת התגליות

I, 135, xxxi	130	1	1Q33 = 1QM
I, 136, xxxi	132	2	
I, 137, xxxi	82-81	1	1Q35 = 1QH ^b
I, 137, xxxi	82	2	
XXXVI, 556, xxxv	236	1	4Q249e
XXXVI, 556, xxxv	236	2	
XXXVI, 564, xxxvi	236	2	4Q249g
XXXVI, 565, xxxvi	237	5	
XXXVI, 566, xxxvi	237	7	
XXXVI, 570, xxxvii	237	2	4Q249h
XXVI, 31, i	213	1	4Q255 = 4QSa
XXVI, 33, i	215	2	
XXVI, 36, i	234	A	
XXVI, 47, ii	213	א	4Q256 = 4QSB
XXVI, 47-48, ii	214-213	ב	
XXVI, 51, ii	214	ג	
XXVI, 53, iii	219	ט	
XXVI, 55, iii	221	יא	
XXVI, 57, iv	227	יח	
XXVI, 59, iv	229	יט	
XXVI, 61, v	229	כ	
XXVI, 70, vii	213	א	4Q257 = 4QS ^c
XXVI, 71, vii	214	ב	
XXVI, 73, viii	215	ג	
XXVI, 77-78, ix	217-216	ה	
XXVI, 81, ix	216	ו	
XXVI, 93-94, x	219	א	4Q258 = 4QS ^d
XXVI, 98-99, x	221, 219	ב	
XXVI, 103, x	221	ג	
XXVI, 105, xi	224	ו	
XXVI, 109-110, xii	227, 225	ז	
XXVI, 114-115, xii	229, 227	ח	
XXVI, 121, xiii	229	ט	
XXVI, 125, xiii	229	י	
XXVI, 127, xiii	230	יב	

חיבורים עבריים מקומראן

XXVI, 135, xiv	222	א	4Q259 = 4QS ^c
XXVI, 139, xv	225, 222	ב	
XXVI, 144-145, xv	226-225	ג	
XXVI, 150, xvi	226	ד	
XXVI, 159, xvii	226	א	4Q260 = 4QS ^f
XXVI, 160, xvii	228	ב	
XXVI, 161, xvii	228	ג	
XXVI, 162-163, xvii	228	ד	
XXVI, 166, xvii	228	ה	
XXVI, 174, xviii	218	1	4Q261 = 4QS ^g
XXVI, 176-177, xviii	220	3-2	
XXVI, 179, xviii	223, 220	4	
XXVI, 181-182, xix	223	5	
XXVI, 184-185, xix	223	6	
XXVI, 191, xx	215	1	4Q262 = 4QS ^h
XXVI, 199, xxi	221, 219		4Q263 = 4QS ⁱ
XXVI, 203, xxi	230		4Q264 = 4QS ^j
XVIII, 31-32, i	5	1	4Q266 = 4QD ^a
XVIII, 34-35, ii	6	א 2	
XVIII, 36-37, ii	8-7	ב 2	
XVIII, 39, ii	8	ג 2	
XVIII, 40, iii	10-9	א 3	
XVIII, 41-42, iii	13-11	ב 3	
XVIII, 43-44, iv	16, 14-13	ג 3	
XVIII, 45, iv	18, 16	ד 3	
XVIII, 46-47, v	21	4	
XVIII, 47-49, vi	25-24	א 5	
XVIII, 49-50, vi	26	ב 5	
XVIII, 52-55, vii	29-28	א 6	
XVIII, 55-57, vii	30	ב 6	
XVIII, 57-59, viii	32	ג 6	
XVIII, 63, x	38-37	א 8	
XVIII, 65, x	41-40	ב 8	
XVIII, 66, x	45-43	ג 8	
XVIII, 67-68, xi	46	א 9	
XVIII, 68-69, xi	48-47	ב 9	
XVIII, 70, xi	51-48	ג 9	
XVIII, 72, xii	54-51	א 10	
XVIII, 74, xiii	55	ב 10	
XVIII, 76, xiv	57	11	
XVIII, 78, xv	36	12	
XVIII, 79, xv	35	13	
XVIII, 92, xvii	55	69	

XVIII, 96, xviii	5	1	4Q267 = 4QD ^b
XVIII, 97-98, xviii	13-11	2	
XVIII, 99-98, xviii	21	3	
XVIII, 101, xix	24	ב 5	
XVIII, 102, xix	26	ג 5	
XVIII, 102-103, xix	32	6	
XVIII, 103-104, xix	34	7	
XVIII, 105, xx	43-42	א 9	
XVIII, 107, xx	47	ג 9	
XVIII, 108, xx	48	ד 9	
XVIII, 109, xx	52-50	ה 9	
XVIII, 110, xxi	56	ו 9	
XVIII, 119, xxii	6	1	4Q268 = 4QD ^c
XVIII, 121, xxii	51	2	
XVIII, 125, xxiii	7	1	4Q269 = 4QD ^d
XVIII, 125, xxiii	8	2	
XVIII, 126, xxiii	10	3	
XVIII, 127, xxiii	12	א 4	
XVIII, 127, xxiii	13	ב 4	
XVIII, 128, xxiii	16	א 5	
XVIII, 128, xxiii	18	6	
XVIII, 129, xxiii	28-27	7	
XVIII, 130-131, xxiv	33	8	
XVIII, 132, xxiv	34	9	
XVIII, 133-134, xxiv; XXXVI, 204	51-49	ב 10	
XVIII, 134, xxv	54-52	א 11	
XVIII, 135, xxv; XXXVI, 206	55	ב 11	
XVIII, 136, xxv	52	14	
XXXVI, 207-208, ix	57	16	
XXXIII, xxi = PAM 43.680, 14	10	17	
XXXIII, 183, xxiv = PAM 43.684, 92	10	18	
XVIII, 141, xxvi	7	א 1	4Q270 = 4QD ^e
XVIII, 141-142, xxvi	9	ב 1	
XVIII, 142-143, xxvii	22	א 2	
XVIII, 144-145, xxvii	23	ב 2	
XVIII, 147, xxviii	31	א 3	
XVIII, 147-150, xxviii	32	ב 3	
XVIII, 151, xxix	33	ג 3	
XVIII, 152-153, xxx	36-35	4	
XVIII, 154, xxxi	34	5	
XVIII, 155, xxxi	37	א 6	
XVIII, 156, xxxi	39-38	ב 6	

חיבורים עבריים מקומראן

XVIII, 157-158, xxxii	41-40	ג 6	
XVIII, 159, xxxiii	45-43	ד 6	
XVIII, 160-161, xxxiii	46-45	ה 6	
XVIII, 162-163, xxxiv	57-55	ז 7	
XVIII, 166, xxxv	57	ח 7	
XVIII, 167, xxxvi	34	10	
XVIII, 173, xxxvii	12	1	4Q271 = 4QD ^f
XVIII, 173, xxxvii	33	2	
XVIII, 175, xxxviii	34	3	
XVIII, 177-178, xxxviii	37	ז 4	
XVIII, 178, xxxviii	40-39	ח 4	
XVIII, 180-181, xxxix	46	ז 5	
XVIII, 183, xxxix	48	ח 5	
XVIII, 188, xl	28-27	ז 1	4Q272 = 4QD ^g
XVIII, 189-190, xl	29-28	ח 1	
XVIII, 195, xli	26	2	4Q273 = 4QD ^h
XVIII, 195, xli	26	3	
XVIII, 195-196, xli	26	ז 4	
XVIII, 196, xli	28-27	ח 4	
XVIII, 197, xlii	58	5	
XXXVI, 232, xii	135	1	4Q285 = 4QSM
XXXVI, 233, xii	135	2	
XXXVI, 234, xii	135	3	
XXXVI, 235, xii	135	4	
XXXVI, 238, xii	136	7	
XXXVI, 241, xiii	136	8	
XXI, 214-215, x	231	ד	(4QS ^c =) 4Q319
XXI, 216-217, x	232	ה	
XXI, 219-220, xi	233	ו	
XXI, 221-222, xi	234	ז	
XXI, 225, xii	234	12	
XXI, 225, xii	234	13	
XXI, 228, xii	234	17	
XIII, 290-291, xxviii	162	23	4Q365
XIII, 322, xxxiii	207	1	4Q365a = 4QT ^a
XIII, 323-324, xxxiii	178-177	ז 2	
XIII, 327, xxxiii	181-180	ח 2	
XIII, 329, xxxiii	143	3	
XIII, 331, xxxiv	207	4	
XIII, 331, xxxiv	146	ז 5	
XIII, 333, xxxiv	207	ח 5	
XXIX, 89, iv	88	1	4Q427 = 4QH ^a
XXIX, 91, iv	107	2	

XXIX, 91, iv	90	3	
XXIX, 96-97, v	108, 102	א 7	
XXIX, 97-98, v	104	ב 7	
XXIX, 109-110, vi	105	א 8	
XXIX, 110, vi	105, 90	ב 8	
XXIX, 116, vi	91	9	
XXIX, 117-118, vi	92	11-10	
XXIX, 133, vii	63	1	4Q428 = 4QH ^b
XXIX, 134, vii	71	3	
XXIX, 135, vii	72	4	
XXIX, 136, vii	73-72	5	
XXIX, 137, vii	74	6	
XXIX, 138-139, vii	78	8	
XXIX, 140, viii	81	9	
XXIX, 141, viii	82-81	10	
XXIX, 145, viii	89-88	א 12	
XXIX, 146, viii	90	ב 12	
XXIX, 148, ix	92	13	
XXIX, 149, ix	96	14	
XXIX, 151, ix	98	15	
XXIX, 152-154, ix	100	19-17	
XXIX, 156, ix	101	20	
XXIX, 158, x	104	21	
XXIX, 183-185, xi	77-76	2-1	4Q429 = 4QH ^c
XXIX, 187-188, xii	77	3	
XXIX, 190-192, xii	79-78	4	
XXIX, 197, xii	74	1	4Q430 = 4QH ^d
XXIX, 203, xxviii	108, 102	1	4Q431 = 4QH ^e
XXIX, 206, xii	104	2	
XXIX, 213, xiii	68	1	4Q432 = 4QH ^f
XXIX, 214, xiii	69	2	
XXIX, 215, xiii	70	3	
XXIX, 218, xiii	71	4	
XXIX, 219, xiii	72	5	
XXIX, 220-221, xiv	73-72	6	
XXIX, 222, xiv	74-73	7	
XXIX, 225, xiv	75	10	
XXIX, 226, xiv	81	12	
XXIX, 227, xiv	82	13	
VII, 13-14, v	133	3-1	4Q491 = 4QM ^g
VII, 19, v	116	4	
VII, 20, v	123	6-5	

חיבורים עבריים מקומראן

VII, 20-21, v	125	א	10-8	
VII, 25, v	127	ב	10	
VII, 26-27, vi	108, 103	א	11	
VII, 30-31, vi	128	ב	11	
VII, 35-36, vi	130		13	
VII, 37-38, vi	131		15-14	
VII, 39, vi	132		16	
VII, 40, vi	134		17	
VII, 41, vi	135		18	
VII, 42, vi	136		20	
VII, 43, vi	137		24	
VII, 45, vii	132		1	4Q492 = 4QM ^b
VII, 50, viii	118			4Q493 = 4QM ^c
VII, 53, viii	112-111		1	4Q494 = 4QM ^d
VII, 55, viii	124, 121		1	4Q495 = 4QM ^e
VII, 55, viii	124		2	
VII, 58-59, x	111		3-1	4Q496 = 4QM ^f
VII, 59-60, x	112		7-4	
VII, 61, xii	114-113		8	
VII, 62, xi	114		12-10	
VII, 60, xii	112		13	
VII, 86, xxix	216		16	4Q502
XXV, 90, vii	174		1	4Q524 = 4QT ^b
XXV, 91, vii	189		2	
XXV, 95, vii	199-198		10-6	
XXV, 100, viii	203		14	
XXV, 103-104, vii	206-205		22-15	
XXV, 109, viii	203		25	
III, 181, xxxviii	214			5Q11
III, 181, xxxviii	42-41		1	5Q12
III, 129, xxvi	10		1	6Q15 = 6QD
III, 129, xxvi	11		2	
III, 130, xxvi	12-11		3	
III, 130, xxvi	13		4	
III, 130-131, xxvi	23		5	
XXIII, 246-247, xxviii	136		ב	11Q14
XXIII, 367, xli	155-154		א	11Q20 = 11QT ^b
XXIII, 370, xlii	155		ב	
XXIII, 372, xlii	158-157		ג	
XXIII, 374-375, xlii	159-158		ד	
XXIII, 377-378, xliii	161-160		ה	
XXIII, 381, xliii	162-161		ו	
XXIII, 383, xliv	157		ז	

מפתחות

XXIII, 385, xliv	170	ח	
XXIII, 386, xliv	171	ט	
XXIII, 387, xliv	177-176	י	
XXIII, 388, xliv	184	יא	
XXIII, 390-391, xlv	185-184	יב	
XXIII, 394, xlv	186-185	יג	
XXIII, 396-397, xlvi	190-189	יד	
XXIII, 400, xlvi	190	טו	
XXIII, 401, xlvii	193	טז	
XXIII, 388, xliv	194	20	
XXIII, 411, xlviii	142	1	11Q21 = 11QT ^c
XXIII, 413, xlviii	206	2	
XXIII, 413, xlviii	187	3	
	7-6	א	CD ^a
	8-7	ב	
	9-8	ג	
	10-9	ד	
	12-11	ה	
	13-12	ו	
	16, 14-13	ז	
	18, 16	ח	
	43-41	ט	
	45-43	י	
	46-45	יא	
	48-46	יב	
	50-48	יג	
	54-51	יד	
	38-37	טו	
	40-39	טז	
	20-19, 17, 15	א (= ט)	CD ^b
	21-20	ב (= כ)	

ב. מפתח לטורי מגילת ההודיות ולקטעיה

במפתח הזה מצוינים השינויים בסדר הטורים ומקומם של הקטעים שצורפו לטורי המגילה. וזה סדר הציונים: מימין לשמאל: הטור או הקטע במהדורה הראשונה; הטור או הקטע המתאימים במהדורתנו ומקומו המדויק של הקטע בטורי המגילה; מספר העמוד במהדורתנו.

69-68	טור ט	טור א
71-70	טור י	טור ב
73-72	טור יא	טור ג
75-74	טור יב	טור ד
77-76	טור יג	טור ה
79-78	טור יד	טור ו
81-80	טור טו	טור ז
83-82	טור טז	טור ח
85-84	טור יז	טור ט
87-86	טור יח	טור י
89-88	טור יט	טור יא
91-90	טור כ	טור יב
64	טור ה	טור יג
65	טור ו	טור יד
66	טור ז	טור טו
67	טור ח	טור טז
63	טור ד	טור יז
97-96	טור כג	טור יח
104-102	טורים כו-כח (מהדורת ש"ש)	
94	טור כב 17-3 משמאל	קטע 1
97-96	טור כג 38-21	קטע 2 א
99-98	טור כד 39-27 מימין	קטע 2 ב
93-92	טור כא 38-21 מימין	קטע 3
95-94	טור כב 39-20 משמאל	קטע 4
100	טור כה 17-3 מימין	קטע 5
99-98	טור כד 37-24 משמאל	קטע 6
101-100	טור כה 37-27 משמאל	קטע 7 א
104	טור [כו] מימין	קטע 7 ב
101-100	טור כה 36-25 מימין	קטע 8
99-98	טור כד 17-10 משמאל	קטע 9
105		קטע 10
106		קטע 11
106		קטע 12
106		קטע 13
63	טור ד 21-13 משמאל	קטע 14
64	טור ה 20-12 מימין ומשמאל	קטע 15 א
65	טור ו 21-17 מימין	קטע 15 ב

מפתחות

107		קטע 16
64	טור ה 21-15 באמצע	קטע 17
65	טור ו 18-12 מימין	קטע 18
65	טור ז 41-39 מימין	קטע 19
64	טור ה 27-23 משמאל	קטע 20
107		קטע 21
65	טור ו 22-16 ימין	קטע 22
73	טור יא 41-40 באמצע	קטע 25
79	טור יד 41-40 ימין	קטע 26
77	טור יג 33-31 שמאל	קטע 29
64	טור ה 16-15 באמצע	קטע 31
66	טור ז 41-40 מימין	קטע 32
64	טור ה 40-38 באמצע	קטע 33
105		קטע 34
105		קטע 42
75-74	טור יב 18	קטע 43
65	טור ו 24-20 מימין	קטע 44
99-98	טור כד 28-21 באמצע	קטע 45
101-100	טור כה 14-8 משמאל	קטע 46 א
102	טור [כו]	קטע 46 ב
101	טור כה 39-35 מימין	קטע 47
104		קטע 48
99-98	טור כד 10-5 משמאל	קטע 50
101-100	טור כה 16-11 משמאל	קטע 51
95-94	טור כב 19-17 משמאל	קטע 52
102	טור [כו]	קטע 55 ב
100	טור כה 7 משמאל	קטע 56 א
102	טור [כו]	קטע 55 ב
96	טור כג 6 משמאל	קטע 57 א
99-98	טור כד 9-6 מימין	קטע 57 ב
91	טור כ 42-40 מימין	קטע 60
101-100	טור כה 26-25	קטע 63

Table of Contents

Preface	(9)
Introduction	(10)
The Hebrew compositions of the Second Temple period	(10)
The editing work	(11)
Textual indications	(12)
Composite texts and synoptic editions	(13)
Reading and photography	(14)
Critical notes	(15)
Joining and sorting the fragments	(16)
Punctuation	(17)
Text reference	(17)
Titles of the compositions	(18)
Sigla	(20)
Bibliographical abbreviations	(21)
Signa	(28)
The Damascus Covenant	
Introduction	1
Chapter A	5
Chapter B	22
Chapter C	25
Chapter D	48
Chapter E	53
The Thanksgiving Scroll	
Introduction	59
Text	63
The War Scroll	
Introduction	109
War Scroll A	111
War Scroll B	135
The Temple Scroll	
Introduction	137
Text	141

The Rule Scroll

Introduction	209
Rule of the Community: Synoptic edition	213
Signs and set times	231
Rule of the Congregation	
Blessings	238

The Habakkuk Commentary

Introduction	243
Text	245

Indices

259

Preface

At the end of November 1947, just a few days before the United Nations General Assembly voted in favor of establishing a Jewish state in the Land of Israel, seven scrolls dating from the end of the Second Temple period were discovered at Qumran by the Dead Sea. This astonishing find was followed by the further discovery of tens of thousands of fragments of manuscripts containing Jewish compositions from the latter part of the Second Temple period. The texts were written in the three languages spoken by Jews in those days: most are in Hebrew, some in Aramaic and a few in Greek. They are of great importance to civilization in general and especially to Jewish culture.

It was a time of profound new ideas which would be adopted by the revealed faiths, especially ideas concerning a God who cares for all His creatures, provides for their needs, and gives man the recompense he deserves for his deeds. Small wonder, then, that the scrolls aroused great interest among scholars as well as the educated public in the West, as reflected in the enormous number of scholarly publications written by the best experts in numerous fields, each of whom made a unique contribution to the study of the scrolls.

Four years ago I accepted the task of preparing a comprehensive edition of the Hebrew texts from Qumran (with the exception of the Copper Scroll). Volume I of the present edition contains the compositions which have survived relatively intact (the complete scrolls), while the fragmentary texts will appear in the two following volumes. As explained in the Introduction, the present edition introduces a number of innovations in the way the texts are presented, and a new reading of the texts.

Yad Izhak Ben-Zvi is to be commended for having realized the need for a new, reliable comprehensive edition based on the latest research results. The idea for this edition was raised by David Rosenthal and Menahem Kister, as a continuation of *Qumran Scrolls and Their World*, which they edited. Zvi Zameret agreed to make the edition one of Yad Yitzhak Ben Zvi's research projects. David Jeselsohn made a generous contribution to help defray the high cost of publication. I also used funds from the Academy of the Hebrew Language's Robert and Michelle Asaraf Prize, which I was awarded in 2008. Benjamin Zeev Wexler did his utmost to help the project, which he accompanied at all its stages.

I would like to express my gratitude to the Center for the Study of Judaism at Harvard University, which hosted me and enabled me to work there and use that university's excellent libraries and other facilities.

I owe a great debt to the editors and scholars on whose work this edition is based. They are mentioned where appropriate.

Many people have helped in preparing this edition. My wife Sara released me from numerous tasks and enabled me to devote myself to the project. Without her constant love and wholehearted support I would not have been able to bear the burden. Menahem Kister provided counsel and knowledge, and was always prepared to help. He opened my eyes in numerous meetings and

discussions, and contributed greatly to the resolution of difficult issues and to the making of important decisions. Daniel Sivan very skillfully prepared the manuscript for publication. His good will and talent enabled me to overcome the great difficulties involved in the preparation of such complex texts. He accompanied the project from the very beginning; without his cooperation I would not have agreed to take this difficult job on myself. Shlomi Efrati copyedited the book with discernment and erudition. Aharon Shemesh and Cana Werman helped me in editing a number of compositions; oral comments which they made are presented at the appropriate places in the edition. Michael Magen, head of the Israel Museum's preservation laboratory, willingly and patiently re-photographed a number of blackened fragments; his photographs made an improved reading possible. Mark Tarshish of the inter-departmental equipment department at the Hadassah Medical Center and Pnina Shor of the Israel Antiquities Authority helped me in the preparation of microscope photographs which made it possible to obtain more accurate readings. Noam Mizrahi and Yocheved Haber proofread parts of the book.

My thanks to them all.

Introduction

The Hebrew compositions of the Second Temple period

Towards the end of the Second Temple period, under Hellenistic and Roman rule, numerous Jewish texts were composed, some in Greek (mainly outside the Land of Israel) and others in Hebrew and Aramaic. Most of the Hebrew and Aramaic works did not survive in their original form; some were lost and others were translated into Greek and became part of the Christian Bible, known as the Apocrypha. It also happened that not even the Greek translation survived, but only a translation from the Greek into another language used by one of the Christian churches (Syriac, Ge'z, Armenian, Old Church Slavonic, and more).

It was only about one-hundred years ago that remnants of the Hebrew version of Ben Sira and of a book entitled the Levi Document (with partial parallels to the Testament of Levi) in Aramaic were found in the Cairo Geniza. Scholars have not been able to trace the precise path whereby books from the Second Temple period ended up as medieval copies partially preserved in the Geniza, although various hypotheses have been proposed. In addition to these books, whose text was largely known from earlier translations into Greek (and, in the case of Ben Sira, also into Syriac), the Geniza was found to contain two different manuscripts of a book not known in Hebrew, entitled the Damascus Covenant. Solomon Schechter, who first published the text, argued that it was composed during the period of the Hasmonean monarchy, in a milieu akin to that of Enoch A, Jubilees and the Testaments of the Tribes; there are, however, other opinions as well concerning the time when it was composed and by whom. The Cairo Geniza thus provided us with a number of pages of late copies of Hebrew and Aramaic works from the Second Temple period.

The situation changed dramatically with the discovery of the Dead Sea scrolls about sixty years ago. Initially five non-biblical scrolls were found in fairly good condition: the Rule Scroll, the Thanksgiving Scroll, the War Scroll, the Habakkuk Commentary and the Genesis Apocryphon in Aramaic. The Hebrew scrolls belong to different genres, but were clearly written within a specific community, which many scholars identify as the Essenes. They possess striking similarities in phraseology, and are to some extent reminiscent of the Damascus Covenant. Subsequently tens of thousands of larger and smaller fragments of scrolls were found belonging to some nine-hundred manuscripts, including fragments belonging to numerous manuscripts of the Damascus Covenant.

The texts found at Qumran are religious in nature; they can be divided into a number of different genres: prayers and blessings, adaptations of and commentaries on the Bible, law, wisdom, eschatology, stories about biblical heroes, and more. In this edition I tried to bring together texts whose topics are similar. The great majority of texts dealing with prayer and law are in Hebrew; I believe that this allows us to conclude that Hebrew was the language of choice in these two genres during the Second Temple period.

Clearly not all the manuscripts found at Qumran were written by members of the Community. The questions of how to distinguish between the writings composed within the Community and

those composed elsewhere, and of whether an essential difference exists between texts written in Hebrew and in Aramaic, have been asked in contemporary scholarship. Most of the works preserved in Qumran were composed during the period when Torah Judaism was taking shape. It was a time of harsh disputes, even war, concerning the way the commandments should be observed, as described by a contemporary: “And Israel will be divided in that generation fighting each other over the Torah and the Covenant. And I will send hunger in the [land], but not for br[eat], and thirst, but [not] for water, [but] for [hearing my word]” (Dibre Ezekiel, 4Q387, fragment 3, lines 7-9).

The texts reflect early stages in the evolution of biblical midrash and in the emergence of various post-biblical conceptions; they show signs of lively eschatological expectations and apocalyptic fervor. This short Introduction will not attempt to describe the various ideas presented in the scrolls, even in outline. Suffice it to say that an acquaintance with the theological, exegetical and halakhic ideas expressed in the scrolls can shed considerable light on Judaism in the Second Temple period, and may also lead to a re-evaluation of the writings of Talmud Judaism (especially in its earlier stages) and of early Christianity (the New Testament in particular). Small wonder, then, that the interest which the scrolls aroused has been tremendous, both among scholars of various disciplines and the educated public. They have generated innumerable studies by the very best scholars in numerous fields, each of whom contributed to our understanding from a different perspective. However, it must be remembered that even the broadest theories ultimately depend on how the letters in the fragments are read, on the joins, and on textual reconstruction. I hope that the present edition, used with care, will make a unique contribution to various aspects of the study of the Qumran scrolls.

No contracts or personal documents were found at Qumran. The Copper Scroll from Cave 3, which lists the hiding places of anonymous treasures, is exceptional among the finds at Qumran. All the manuscripts can be dated to between the third century BCE and the first century CE. The time when specific compositions were written is often unknown.

The present edition includes the non-biblical Hebrew fragments from Qumran which contain a continuous text, with the exception of the Copper Scroll. It is to be hoped that the Aramaic fragments will also be published one day in a separate volume.

The editing work

Publication of the scrolls and scroll fragments proceeded slowly; reading and preparing them for publication presented numerous difficulties. The scrolls and fragments were put in the hands of excellent scholars, who read and interpreted them in light of Second Temple period literature, Jewish literature, and early Christian literature. Eliezer Lipa Sukenik, Yigael Yadin, Jacob Licht, William Brownley and Nahman Avigad published the scrolls from Cave 1, which were in a relatively good state of preservation. However, even their important editions are often in need of revision and re-reading. Józef Milik, Maurice Baillet, John Strugnell and others processed the tens of thousands of fragments found in the other caves. Joining the fragments and reconstructing the text are very hard work, which demands experience, imagination, and an acquaintance with the

language of the texts and with related literature that can help decipher the text and fill in missing parts. Milik, Baillet and Strugnell deserve our praise and thanks for the labor of decades which they invested in sorting the fragments, joining them, deciphering the texts of all the scrolls, and attempting to fill in the blanks. In the course of some forty years they published only a small part of their results. After a dispute in which unfair accusations were leveled against these important scholars the work of preparing the texts for publication was given to others, who relied on the work done by their predecessors, especially their joins, readings, and textual restorations. In this connection we should note that although they produced countless invaluable joins, some were wrong, and in a number of cases fragments which could be joined were not.

Most of the larger scrolls were published as separate books; the fragments were mostly published in the series *Discoveries in the Judaean Desert* (DJD) where the fragments are presented in transcription, together with comments on the reading, a translation and a commentary, as well as photographs and concordances. The quality of the editions of the different scrolls is not uniform, depending as it does on objective difficulties and the qualifications of the different editors. DJD is the only scientific edition of the fragmentary scrolls. The recently published comprehensive editions by ט"ג and by Parry and Tov are basically reprints of other editions. In these comprehensive editions important data is missing and the text contains errors.

The scrolls' editors focused on providing as accurate a transcription as possible of the surviving scrolls and fragments. Occasionally they proposed restorations in light of other texts from Qumran, and sometimes they also listed variant readings in other manuscripts. But the basis of the edition was the preserved fragments found at Qumran; each fragment was published as part of the find in the cave in question. Only rarely was an attempt made to join different manuscripts together in order to create a composite text. This was done methodically only with respect to *Miqsat Ma'aše haTorah*, the Temple Scroll, and *Shire Olat haShabat*. In the present edition all the copies of a single composition are combined. The advantages of a composite text are considerable. Not only does it bring together all the relevant material, so that the interested reader does not have to look through different pages, and frequently also through different books and volumes, but the juxtaposition of data from different copies also has the additional advantage of making the text more comprehensible, since a missing passage in one manuscript may be extant in another. For example, anyone who reads the different manuscripts of *Miqsat Ma'aše haTorah* separately and compares this with a reading of the composite text will not fail to note the difference.

The present edition differs considerably from its predecessors. The texts are presented by composition, and accompanied by notes on variant readings. In the preparation of this kind of edition the editor must make difficult decisions. Thus, unlike preceding scholars, I decided to place the fragments of the War Scroll from Cave 4 in the missing lines and columns of the War Scroll from Cave 1. An edition which is based on a composite text certainly makes it easier for readers and scholars to understand, interpret and analyze the texts; however, researchers are urged to think critically about the fragment joins, no less than about the restorations which the editor made. We must remember that every textual study of the Qumran writings must begin with the solitary

fragments, just as we must not forget that a fragment which in published editions and photographs appears as a single unit, has often been created by joining together a number of smaller fragments.

It is no secret that very few scrolls are in a good state of preservation. Most of the findings are quite fragmentary, and include tens of thousands of fragments of non-biblical Hebrew scrolls (today the number of fragments is down to one-third of the number originally found, since many have been adjoined together and numbered as a single fragment).

In many places the writing is not clear and the reading is problematic. The photographs do not exactly reflect the original; sometimes the writing is clear on the original and sometimes it can be seen only on special photographs (for details see below; see also E. Qimron, *בעיות פיענוח וההדרה*, במגילות קומראן, *The Qumran Scrolls and Their World*, ed. M. Kister, Jerusalem 2009, pp. 91-106).

For this edition I re-read all the Qumran manuscripts, using both old and new photographs and, in many cases, the original as well (for details see below). I also examined the previous editions as well as researches which include proposals for improving the reading and fragments joins. This effort produced thousands of reading corrections. In addition, I was able to propose many fragment joins which previous editors had not noticed, and to detach fragments which had been erroneously joined.

I chose to include many reconstructions of the text, in order to allow the reader to follow the presumed course of the text. The reader is warned to always keep in mind the distinction between the preserved text and the proposed reconstruction. Very doubtful letters, marked with a circle, must be treated with care: the reader should not accept the reconstruction blindly but should note the degree of uncertainty in the reading of the letters, and also realize that there is an element of subjectivity in fragment joins. I believe that readers who keep these warnings in mind will benefit from the texts as presented in this edition, and in which a great deal of thought has been invested.

Textual indications

This edition reflects the text and ignores technicalities associated with scribal habits; thus, for example, scribes used different ways to erase letters, but here erasures of all types are marked by parentheses. Lines of text follow the original manuscript, both because references to the text are based on them, and because scribes would occasionally deviate from their usual spellings at the ends of lines due to lack of space (for example דברך instead of דברכה). Blank spaces are presented as they are in the manuscript.

In a few scrolls, such as the Rule of the Community, the scribe placed paragraphic marks on the margins, in addition to a space. Here the marginal marking has been replaced by a colon in the empty space. At times a particle and the following word are written with no space between them; in such cases the boundary between the words is marked with a vertical bar (את¹ כול). Since the scribes did not always take care to separate words clearly, we marked mainly cases which we can assume were intentional and possessed linguistic or textual significance.

Interlinear words are presented as they appear in the manuscript and integrated into the text in accordance with the scribe's intention. Interlinear letters are presented as they appear, and are

integrated into the appropriate word in the line. If such letters involve a correction or an erasure in the word, the corrected version is given in the text and the pre-corrected version is indicated in the notes. Scribal errors are marked with an asterisk, and the proposed correction appears in the notes. Occasionally scribes raised letters at the end of the line in order not to penetrate too deeply into the margin; such letters have been placed on the line (and not between the lines).

A great deal of effort has been expended on filling in lacunae in the texts; reconstructions appear as hollow letters within parentheses, although in the case of missing letters in a word which has partially survived esthetic considerations dictated that no parentheses be used (the hollow letters suffice in such cases). Parentheses next to the margin have been deleted only where the margin line is clearly visible and there is no room for a whole word. The reconstructed texts have been formulated so as to fit the size of the lacuna in the manuscript. This was done with great care, since estimating the size of the missing text occasionally requires a careful exercise of editorial judgment; in future, anyone who wishes to propose a different reconstruction will know the estimated size of the missing text. In the few cases for which there exist materially different reconstruction proposals which are equally plausible, the alternative solution appears in the notes.

Some of the reconstructions use parallel sources while others are based on considerations of context and language. References to parallel sources used in reconstructions appear in the notes. Occasional large-scale reconstructions are purely speculative, and were included solely in order to provide a possible context for what is left of the text. Such reconstructions may well deviate considerably from the original text; they should be treated with a great deal of caution and alternatives should be entertained. Even reconstructions based on parallel texts make no claim to correspond precisely to the original text, since we cannot be certain that the two texts in question were in fact identical.

The final and non-final form of מנצפ"כ interchange in some manuscripts. In this edition they appear as they are written in the manuscript, since the irregular use of the variants is sometimes of linguistic significance. Note for example: 1QS ix 16, עמ אנשי; 1QS vii 19, אמ ישוב; 1QIsa^a 66:4, גמ אני; 4Q397 5 3 ואפ חושבים; and Job 38:1, מנהסערה, in which the preposition is marked as a dependent unstressed morpheme.

Composite texts and synoptic editions

Manuscripts of the same composition were combined. After all, it makes no sense to present the same text two or three times and to force the reader to engage in superfluous searches. It is enough if the variant readings are listed in the notes. The most complete extant manuscript serves as the basis for each composition. Thus, for example, 11QT^a serves as the basis for the Temple Scroll and 1QH^a is the basis for this edition's version of the Thanksgiving Hymns, while the other extant manuscripts serve as complementary sources for reconstructing lacunae in the text. Every one of the complementary manuscripts appears in the same color as its Symbol in the heading. The colors code not only the reconstructions in parentheses but also the non-parenthesized overlapping text. Where the text is based on three different manuscripts, forms from the most fragmentary manuscript

appear in the notes (in the same color as the heading). Considerations of economy led us to limit the number of colors to four (the color of the manuscript is indicated in the heading).

Some of the manuscripts of the Rule of the Community are so different from each other that they cannot be integrated, and therefore the different versions appear synoptically. However, whenever only a small bit of text survived in a fragmentary manuscript it was integrated into the basis manuscript. In synoptic texts the complementary manuscripts are also presented in colors.

The aforementioned compositions survived in at least one more-or-less complete manuscript into which the remaining text of the fragmentary manuscripts could be integrated. The complementary text is presented in accordance with the order of columns and lines in the more complete manuscript. A text which has survived only in complementary manuscripts and its original position is not known appears after the text of the basis manuscript.

The Damascus Covenant and Miqṣat Ma'āṣe haTorah survived in several manuscripts with considerable overlaps. However, all the manuscripts are fragmentary (or inaccurate, for example the Geniza version of the Damascus Covenant) and none is appropriate for use as a basis. In these compositions the basis manuscript varies; in every part of the text the basis manuscript is the one which is the most complete in that part. The text of these compositions has thus been called a "composite text". The lines in such a composite text are copies of the lines in the basis manuscript, but their numbering does not reflect their order in the column as is commonly the case, but rather their order in the chapter.

The compositions made up of composite texts are divided into chapters, and the lines are numbered anew in each chapter. Every chapter opens with a heading that describes its content; a heading also indicates the transition to a different manuscript, indicating both basis and complementary manuscripts (in colors which match those in the text), as well as the commonly-used numbers of columns and lines in each manuscript. To the left of the text the lines are numbered according to the numbering of the basis manuscript, which is identified as well (with a Latin letter for a Qumran manuscript and a Hebrew letter marking the columns of Geniza manuscripts).

In one passage of the Damascus Covenant the Geniza manuscripts are very different from each other; here CD^a was chosen as the basis manuscript while CD^b appears in blue on the opposite page.

With respect to other compositions, too, such as Ḥokmat Raz Nihye (4Q415-418) and Shire Olat haShabat (4Q400-405), the most complete extant manuscript was chosen in each passage. However, in these cases there is very little overlap, and a composite text of the kind that was constructed for the previously mentioned compositions appears here only where there are relatively long continuous texts.

The composite texts are not eclectic, since each manuscript appears exactly as it is. There are no mixed versions; only lacunae have been filled using other copies of the composition, and such additions are prominently marked and their source indicated.

Scholars have found it very difficult to combine the various manuscripts of the War Scroll. The large scroll and the other manuscripts from Cave 4 contain depictions of battle orders and hymns among which there are considerable differences. Since scholars were of the opinion that the battle

orders and hymns all referred to one-and-the-same battle, they concluded that the copies in Cave 4 represented a different tradition of war literature. But in the scroll itself the battle orders and hymns are repeated for every battle, so that it is quite possible that some fragments from Cave 4 have a text which has not been preserved in 1QM. Furthermore, unlike our predecessors, we believe that each column of 1QM contained about thirty lines (usually the columns in the scrolls are twice as long as they are wide), and that 1QM consisted of twenty-some columns. Therefore some fragments from Cave 4 were integrated into the bottom (missing) part of 1QM, or at its end.

On the need to combine fragments and integrate manuscripts see below, in the section on “Joining and sorting the fragments”.

Reading and photography

Our readings are based on photographs of the scrolls which were made at different times, using different technologies. Every letter was examined on the various published negatives via a digital display. Whenever a letter can be seen on only one photograph and not on others, this fact is mentioned in the notes. In a few cases the photographs were not clear enough and the original manuscript was examined, or a new better focused photograph was made using more advanced technologies. The introduction of novel technologies may in future lead to further improvements in the readings. Experimental photographs taken for the purpose of the present edition have shown that focused infra-red photography and appropriate filters can bring to light letters which were invisible due to blackening of the manuscript. Wherever the writing has peeled off or faded the imprint left by the ink can be detected with microscopic photography, ultra-violet light, or other means.

The Israel Antiquities Authority and the Israel Museum, which are charged with preserving the scrolls and providing the means for their study, are quite aware of the advantages of modern photography technologies and are at present making preparations for re-photographing the scrolls with digital cameras. They also intend to develop a sophisticated program that will make it possible to use the digital photographs in accordance with scholars’ differing needs. For example, it is hoped that a computerized photograph will made it possible to reconstruct the writing which became detached from the Temple Scroll and adhered to its reverse side (see Introduction to the Temple Scroll).

This project has not yet begun, and no one knows when it will be finished, so unfortunately the editor of the present edition had no choice but to use existing photographs and techniques. However, since experiment has shown that focused light of an appropriate type can reveal worn or faded writing, places which need to be examined have been marked with upper brackets (see immediately below, in “Critical notes”). Users of the present edition will therefore know where new photographs are likely to clarify or improve readings. This marking will also direct whoever prepares the new photographs to those places where a special effort should be made to expose worn or faded writing.

Critical notes

The notes contain all the variant readings (except for orthographical and morphological variants in the Damascus Covenant manuscripts from the Cairo Geniza). In cases of evidence from three manuscripts, the version in the third manuscript appears in the notes in that manuscript's color but without its sign. The notes also contain comments on the reading, on corrections in the manuscript and on possible alternative readings in other editions and in the scholarly literature (except for readings which the editor himself later disavowed and for obvious errors). Where no significant reading has been proposed in the past the phrase "new reading" will appear in the notes.

Other matters discussed in the notes are the joining of fragments together and issues concerning the text or the reconstructions. There is also a note on a letter which can be seen only in excellent photographs or on a digital display of the negatives, where the image can be brightened. There are also notes on letters which have survived only in old photographs, or letters which adhered to the back of a scroll and became clearly visible only after the back of the scroll was cleaned. Notes of this kind appear mainly in the case of words which are of significance for the text, since possible cases of this kind can be multiplied without end. The reader is hereby warned not to depend on printed photographs in previous editions for determining the text where the manuscript is blackened or damaged.

Homographic words have been vocalized or transcribed for the purpose of clarifying the text or form; occasionally notes will be found with short comments on form or meaning. References to biblical quotes have also been included in the notes.

The lemma appears in larger letters and is similar to its appearance in the text itself. The other versions are printed in smaller letters, while the editor's comments appear in a different font (editorial signs within the text are also in a different font).

The critical notes are an integral part of the text. Users of this edition are urged to read them with care, and to refrain from quoting from the text before carefully perusing the notes for possible alternative readings. Many past blunders could have been avoided had the notes on readings by previous editors of the scrolls not been ignored.

Initials are used for references to two or more editors of a single publication, for example ה"ט = Strugnell & Harrington. The same goes for cases in which an editor acknowledges having based his edition on a draft prepared by John Strugnell or Józef Milik (or on a copy of their work). It is no secret that Strugnell and Milik, who spent some forty years preparing the many texts they were given for publication, only published very few of them. Later editors subsequently made use of Strugnell's and Milik's texts and notes.

Joining and sorting the fragments

The tens of thousands of fragments found in the Qumran caves have been sorted into hundreds of manuscripts. The editors of the manuscripts used their judgment to determine fragments' positions in a text. Fragments were joined together directly or indirectly with intervals. Editors did not usually report direct joins, although important information on this issue does appear occasionally.

In the photographs the joins are not always clearly visible. However, the editors did occasionally provide important information, and much can also be learned from the old photographs which show the fragments lying in disorder. This is a distinct field of specialization, however, and requires considerable expertise. At times tiny fragments were joined together for no good reason, and it also happened that fragments from a certain composition in one manuscript were joined to another. In the present edition such erroneously joined fragments were separated, and conversely, we adopted proposals made in the scholarly literature for joining certain fragments, and even added new joins of our own.

In the Thanksgiving Scroll many fragments were placed in accordance with proposals by Carmignac, Puech and Stegemann (unlikely or erroneous proposed joins were ignored). Unallocated fragments are included only if they contain at least three words or possess some feature of linguistic interest, such as special forms or words, or terms testifying to the nature of the composition.

Some editors refrained from joining non-contiguous fragments, and even separated fragments which had been joined by the pioneering scholars who prepared the first publications of the scrolls. Their fears are understandable, but tiny fragments which are meaningless by themselves can be illuminating when joined to larger fragments. In such cases daring and imagination are to be preferred to undue timidity and apprehension, as long as care is taken that the joins are clearly discernible to the reader. For this reason we used a special sign, [] to mark joins of non-contiguous fragments. This sign is not used with absolute consistency, and in a number of cases has been replaced by [] due to textual considerations. Thus column II of the Commentary on Habakkuk is fragmented and the extant text is not continuous. However, there is no doubt as to how the parts should be joined, and even the amount of missing text between them is known with certainty thanks to the biblical passage on line 19 (הגויי המר והנמהר).

The order of fragments of the first editor has usually been maintained. It was changed only where it was clearly mistaken, whether or not a preferable order has been proposed in the scholarly literature. An example of the first kind is provided by the composition Midrash Mishpatim, in which the order is that proposed by Aharon Shemesh (see its Introduction). The second kind is exemplified by 4Q392-3 (see its Introduction). Wherever the first editor arranged the fragments in columns based on his own judgment and external features, the column number will appear in square brackets after the fragment number.

Some comments are in order on the different approaches used by editors of scroll fragments. Most editors joined (contiguous and non-contiguous) fragments together, and also put together texts from different manuscripts. Had fragments not been joined and combined many of the texts would have remained fragmentary, incomprehensible and obscure. They were all of course aware of the dangers of joining fragments together, and in fact there have been quite a few cases of erroneous joins. And in the case of combining different manuscripts together the possibility always exists that the version in the basis manuscript differs from the complementary manuscript. But despite the risks and fears, certainly no one proposes to refrain from joining and combining. This work must continue, difficult, exhausting and frustrating as it is.

Most editors never went beyond the framework of a single manuscript. They joined and combined fragments in each manuscript separately, and a text which appeared in three or four different manuscripts would be repeated in three or four different places, or even in different books. This dispersion is very difficult for users, since in order to bring together all the information they need for understanding and for study they have to do the same kind of work we did in the present edition and, at the end they, too, will not be able to avoid joins, combinations and reconstructions. Meticulous scholars who refuse as a matter of principle to entertain joined fragments and manuscripts are welcome to make use of editions in which each fragment and each manuscript appears separately; however, such scholars should remember that many fragments are in fact joins of yet smaller fragments, which in many cases have been found to have been placed together erroneously.

The method of textual reconstruction in this edition provides users with the most which can be extracted from the manuscript fragments and puts related but dispersed fragments together. Users are admonished that at times the proposed joins and combinations are less than certain. After the text as proposed here will be examined by experts, drawbacks and errors will be corrected, the text's usefulness will increase and the obstacles will diminish.

Punctuation

Where the text is open to possible misinterpretation punctuation signs have been added, especially after words which belong to the preceding phrase and can erroneously be joined to the following phrase. Where a clause begins with a preposition or the conjunction ׀ no sign has been added, except in special cases, for example to mark a new topic. Similarly, no sign has been added where there is an intentional space in the manuscript; what the scribe did was considered enough. No punctuation signs precede biblical passages, since these are distinguished from the rest of the text by being printed in smaller letters.

“Top margin” and “Bottom margin” are marked for scroll fragments in which the margins are extant. Left or right margins are indicated in this edition by the lack of parenthesis marking a lacuna on the right or left side. When parts of a text are missing on the right or left side the width of the column was estimated in comparison with other columns in the manuscript.

Text reference

Texts are identified using the commonly accepted system of reference. First (rightmost) comes the manuscript reference consisting, from left to right, of the cave number, the letter Q (= Qumran) identifying the site where the manuscript was found (rarely also C = Cairo), and the title of the composition (usually only initials). In the case of fragmented unidentified writings the manuscript number replaces the title. In works which have survived in more than one manuscript a superscripted Latin letter to the right of the title identifies the ordinal number of the specific manuscript in question. The entire manuscript reference is followed (on the left side, in accordance with the direction of writing in Hebrew) by the fragment number, the column number (indicated by a Hebrew letter instead of a Roman numeral), and finally the line number.

We did not change the reference even when the initial editors adjoined fragments and created hypothesized columns, or even when they listed a number of fragments under a single number. In the Thanksgiving Scroll we used H. Stegemann's references. In (Sukenik's) first edition columns and lines were numbered in accordance with the extant material, while Stegemann made improvements in the order of the columns and numbered them according to the estimated size of the scroll before it was damaged. Some scholars, it is worth noting, introduced a compromise solution, wherein the columns were marked in accordance with Stegemann's improved order and numbering while the line numbers followed Sukenik's edition.

In references to the large scrolls the columns are indicated by a Hebrew letter and the lines by numbers, for example 1 מגילת המקדש ב. In Jubilees and Tobit the reference indicates chapter (Hebrew letter) and verse (number). In uncomposite texts reconstructed columns are indicated in square brackets. Reconstructed lines are likewise indicated within square brackets.

The texts are divided into three volumes: I. The large scrolls and fragmentary remnants thereof; II. Large fragments of compositions (and copies); III. Smaller fragments. Volume I consists of six works or groups of works (see the Introductions to the Rule of the Community and the War Scroll). Most of these texts exist in many copies; in all the number of manuscripts of texts in this volume is forty-seven. Volume II contains forty-six compositions and another ten or so hymns. If one counts also compositions with the same name with no overlaps, such as the Psalms of Joshua A-D, the number goes up to about seventy-five. The total number of manuscripts in Volume II is one-hundred-forty-five. Volume III consists of approximately one-hundred-and-fifty manuscripts of compositions with no copies, mostly fragmentary. This volume also contains reworked biblical texts, sixteen calendars, and more. In all a total of some two-hundred-and-thirty-five compositions in three-hundred-and-sixty manuscripts are included in this edition.

The large scrolls and large fragments appear in the alphabetical order of their Hebrew names. The smaller fragments have been arranged in order of the manuscript designation (cave number and manuscript number: 1Q1, 1Q2). The initial editors gave names to the composition, and most of these have become accepted by the scholarly community. We have therefore not changed the names, except where the name given by the editor is problematic; thus, the work formerly entitled Beatitudes is now called the Wisdom of King Solomon (חוכמת המלך שלמה), in line with its heading and content, and the work formerly entitled Instructions is now called חוכמת רז נהיה as suggested by M. Kister.

All the non-Hebrew names have been translated into Hebrew. Some of the Hebrew names begin with a word designating the work's genre, so that the various compositions belonging to a single genre will appear together in alphabetical order. For example, the titles of works on wisdom begin with the word חוכמת; the titles of works in which events of the past are described begin with the word דברי.

The manuscripts of the major compositions are designated in accordance with accepted international practice, for example 4QD^a (= manuscript A of the Damascus Covenant from Cave 4 at Qumran). The Hebrew names are used in discussions and references in the edition, but wherever the manuscript has to be specified the Latin abbreviations are used, e.g. 4QBrakot^a. The reader will

find the compositions with Hebrew titles in the alphabetical list at the end of the Hebrew Introduction. This is followed by an alphabetical list of Latin abbreviations, and finally there is a list of bibliographical abbreviations.

Editing signs

◌̇	Identifiable remains of writing; the reading is almost certain because of the shape or the context
◌̈	Unidentifiable remains of writing; the reading is uncertain visually or contextually
⌘	Editor's reconstruction
א	Ancient Hebrew or cryptic script
אאא	(small letters) Biblical quote
י̇	Sign above one of two similarly shaped letters in some manuscripts: מ/ם, כ/ך, ד/ד, ב/ב, ו/ו. The sign has been added wherever the alternate letter is possible visually or contextually
[]	Lacuna or empty space in the manuscript
⌈ ⌋	Lacuna where fragments have been indirectly joined (see above)
⌈ ⌋	Peeled or worn parchment, or completely faded handwriting
()	Erasure in the manuscript
{ }	Editor's deletion
< >	Editor's addition
+	Missing text
אאא*	(word preceded by asterisk) A corrected word in the manuscript or (rarely) the pre-correction version, or a version proposed by the editor (in every case the other version is listed in the notes)
אאא'א	Particles connected (intentionally, with no intervening space) to the next word, e.g. את־כל
אא אא	One word divided into two, e.g. ישׁשכר
:	Punctuation mark on a manuscript's right margin
////	Four dots or lines mark the Tetragrammaton

The Damascus Covenant

Introduction

This composition's prevalent title, The Damascus Covenant, is one of the names it has been given, due to the fact that in it the members of the community are said to have lived in the Land of Damascus, where they entered into a new covenant. Scholarly opinion is divided on the question of whether the Damascus mentioned in the text refers to the actual city or to another place. Whatever the truth of the matter, the title does not reflect the composition's content, which consists mainly of an inquiry into the evolution of attitudes towards God's commandments, and of law compilations arranged according to subject.

Twelve manuscripts of this composition are extant. Two of these were found in the Cairo Geniza, eight in Cave 4 from Qumran, one in Cave 5 (5Q12) and one in Cave 6 (6Q15). The first Geniza manuscript consists of sixteen pages, with twenty-one or twenty-three lines each (the bottoms of some pages are damaged). Milik showed that pp. 15-16 actually belong after p. 8. The second Geniza manuscript consists of two pages, with thirty-four and thirty-five lines respectively.

Copy 4QD^a contains passages from the first column, the last column, and many passages from the text in-between the two, including much important and unique legal material. The other manuscripts are fragmentary, but some of the passages in them are quite extended, and occasionally small fragments of a single manuscript or more together make up a continuous text. The manuscripts frequently overlap, a fact which enabled Milik to reconstruct the order of the text (on the composite text in this edition, see the general Introduction). It is difficult to know just how much of the original text is still missing, but clearly many laws in the main part of the composition (Part C in this edition) have not survived.

The Qumran manuscripts date from the early part of the Herodian period; the first Geniza manuscript was written in the tenth, the second in the twelfth, century CE.

Most of the manuscripts reflect a single version, albeit with some linguistic differences. However, the second Geniza manuscript contains a commentary on biblical verses which differs from that found in the other versions of the scroll. This difference between versions remained a mystery for some time. One proposed answer explained the differences in terms of omissions in the manuscripts (i.e., in each Geniza manuscript different sentences were omitted). Recently a brilliant solution was proposed by Menahem Kister, who assumes that the manuscripts preserve two different versions created at an early stage as a result of different interpretations of the word גמלטי, which in Manuscript A was taken as meaning 'escaped' while in Manuscript B it was taken to mean 'saved' (M. Kister, "To the Study of the Formation of the Early Editions of the Damascus Covenant", *Beersheba* 18 (2005), pp. 209-223 [Hebrew]; Liora Goldman came to a similar conclusion for other reasons; see her paper in *Megillot* 4 (2006), pp. 169-189 [Hebrew]). In the present edition the two versions are presented synoptically.

The overlaps between the Qumran manuscripts and Geniza Manuscript A show the latter to be full of errors. Most of the errors it contains would seem to be omissions due to difficulties in reading the original source from Qumran that the first medieval copyist used. This copyist apparently left empty spaces wherever he was unable to decipher the script, and later copyists ignored the spaces (see Qimron, “Missing Words”). The Geniza versions also contain alternations between *waw* and *yod*, due to the fact that the two letters are quite similar to each other in the Qumran manuscripts from which the text was copied.

Furthermore, the copyists who produced the Geniza manuscripts systematically converted the unique spelling conventions and grammatical forms of the Qumran scrolls into the spellings and forms with which they were familiar from the Bible or even from the conventions of their own days. For example, in the Qumran scrolls words like ראש or יאכל have unusual spellings such as רואש, רואש, רואש, רואש or רוש, יואכל, יואכל, יואכל, יואכל, while the Geniza copyists consistently used the biblical spellings. The sectarian scrolls everywhere use ancient forms such as יכתבו, and not the shortened forms of the יכתבו variety, which in the Bible appear in non-pausal position. The ancient forms have survived in the Geniza manuscripts only in a few solitary cases. The Qumran scrolls use pronoun suffixes ending in the letter *he*, as in דברמה instead of דברם and הואה instead of הוא. Such forms are completely lacking in the Geniza manuscripts, with the exception of a few cases which the copyists overlooked, as in במה = במ iii 25.

The Damascus Covenant is basically a collection of laws arranged according to subject. It begins with a historical account of how the People of Israel were chosen by God, how they broke their covenant with Him, and how a remnant of the people survived thanks to God’s grace. History teaches that those who obey God survive, and those who rebel are lost. Most of the composition’s introductory part tells of the faithful congregation and its struggles against its opponents who do not observe the Torah’s commandments as God wishes. The opponents defile the Temple, and therefore members of the congregation at this time leave Jerusalem.

Before the Qumran manuscripts were found the composition was divided into two parts, the historical account and the laws. But the text in the Qumran manuscripts has additional parts, and it now seems more likely that the historical account was just an introduction to the laws. The end of the composition has survived in the Qumran manuscript; it consists of concluding remarks which are in line with the historical introduction, and a depiction of the sinners’ expulsion from the congregation.

Unlike the Rule of the Community, this work was meant for the entire congregation and not just the Yahad (see Introduction to the Rule of the Community). The introduction concludes with words of praise for God’s grace and His salvation of the keepers of His covenant. This work, like the other sectarian texts of Qumran, reflects elements of the sect’s singular philosophy, such as predestination (see Introduction to the Thanksgiving Scroll) and its sharp distinction between the righteous who observe God’s Torah and are assisted by angels, and the unrighteous who are under the influence of Belial.

The laws mostly concern the Temple: ritual purity and impurity, eating sacrificial food, the priests’ share of the crop, the impurity of those afflicted with gonorrhea and skin disease, menstruating

women and women after childbirth. Other topics include the laws of the Sabbath, the laws of marriage, the laws of vows and oaths, the laws of admonition, and legal procedure. A comparison of the laws in this work (and the sect's other compositions) with the laws in the Mishnaic literature reveals truly amazing differences; clearly Moses' Torah had in the Second Temple period split into two quite distinct systems, although there were also some similar laws.

The laws are followed by matters concerning the community's organization and the punishment of sinners, similarly to the list at the end of the Rule of the Community (see the Introduction to the Rule of the Community). The composition ends with the admonition that whoever shall intentionally break the laws will be expelled from the congregation.

Here we shall summarize the main differences between the Yaḥad sect and its opponents. The Yaḥad community describes its members as the "doers of God's will" and makes frequent use of the expression "to do God's will" (see, for example, the Rule of the Community 9:13). God's will is revealed in the laws of the Torah and the words of the prophets. God continues to reveal His will to the chosen of Israel who dedicate themselves to the study of the Torah and the prophets' words. The entire People of Israel have an obligation to observe the commandments as these are revealed to and interpreted by the chosen. The Yaḥad community accuses its main opponents (the Pharisees) of "doing their own will" (Damascus Covenant 20:20-21) and not God's. The opponents, so they claim, appropriate for themselves the honor due to God, and replace God's teaching with their own.

It is a well-known fact that the sages of the Mishna and the Talmud believed that in addition to the written Law or Torah, God also gave Moses an "oral" Law, which elaborated and interpreted the written Law. The Yaḥad community considers the Law of its opponents as man-made and contrary to divine Law. The Law of the opponents, rather than constituting an elaboration of divine Law, is a human substitute. Indeed, the views of the Jewish sages are in many essential respects inconsistent with the laws of the Torah. One obvious example is the class of sages itself, which does not exist at all in the Torah, where the authority on matters of religion is vested in the Priests and Levites. They are the intermediaries between God and His people. The sages' association with the Torah is based on their own tradition as expressed at the beginning of Tractate Aboth: "Moses received the Law from Sinai and passed it to Joshua, who passed it to the elders, the elders to the prophets, and the prophets passed it to the men of the Great Assembly". The Priests are not mentioned in this chain of transmission, in line with the sages' tendency to appropriate the Priests' authority to themselves.

The sages taught that in their days the direct link with God was broken, so that all matters of law were now in their hands. Only they possessed the requisite authority and not even God Himself had the right to interfere. When a divine voice did try to express a judgment contrary to the sages' opinion, they answered: "It is not in heaven". Prophecy was dead, the High Priest's *Urim and Tummim* were gone, as was any other means by which the people could communicate with God. Whoever dared speak in God's name was called a fool.

The exclusive rule of the sages, which had become entrenched by the end of the Second Temple period, constituted a social revolution that overthrew the classes which God had placed in

power according to the Bible. The Yaḥad community fought with all its might against this rebellion against God, in contrast to the Sadducees, who gave in after the death of Jannaeus Alexander and obeyed the decrees of the sages.

Unfortunately no annotated Hebrew edition of this important work exists, nor are there any published comprehensive studies in Hebrew devoted to it. The Geniza manuscripts were edited by S. Schechter, *Fragments of a Zadokite Work, 'Documents of Jewish Sectaries'*, vol. I, Cambridge 1910. Schechter explained the nature of the composition and made some important comments. Louis Ginzburg wrote an extensive essay on it and contributed significantly to understand the laws which it contains. The study was written in German and translated into English (see the list of abbreviations). Haim Rabin wrote a commentary (see the list of abbreviations). Elisha Qimron published a new edition of the Geniza texts and their photographs. In this edition the various corrections which had been proposed to the Rabin edition were brought together, in addition to readings proposed by the editor himself, following a perusal of quality photographs and the original manuscripts: E. Qimron, "The Text of the CDC" in Magen Broshi (editor), *The Damascus Document Reconsidered*, Jerusalem 1992, pp. 9-49.

The manuscripts from Cave 4 were edited by Józef Milik and Joseph Baumgarten in vol. 18 of *Discoveries*. The manuscripts from Cave 5 were edited by Józef Milik in vol. 3 of *Discoveries*. Maurice Baillet edited the manuscript from Cave 6 in the same volume. The Milik and Baumgarten edition suffers from drawbacks caused by circumstances surrounding the publication. Milik, a genius in text decipherment, prepared a preliminary edition with many provisional joins. Baumgarten, an expert on the study of the law of the scrolls, relied on Milik's texts as they were and made only very few comments on problems in the readings. As a result their edition contained errors and impossible joins; some of them cannot be noticed unless one looks at the photographs. Ben-Zion Wacholder has recently published a reconstructed and annotated edition of all the manuscripts, in which he combined Milik's and Baumgarten's text with the text of the Geniza fragments in Qimron's edition (with some very minor changes).

The Thanksgiving Scroll

This work has survived in eight manuscripts. The “large scroll” (1QH^a) and two small fragments (1QH^b = 1Q35) were found in Cave 1, while six manuscripts were found in Cave 4. The large scroll consisted originally of about thirty columns of forty-one and forty-two lines each. A number of columns are lost, and in some others only a small part of the text has survived. The more complete columns are also damaged at the top and bottom, and some on the side as well. There are numerous lacunae in the middle of the columns as well, due to disintegration of the parchment or to fading of the writing. In many places the parchment is blackened and can only be read clearly in special photographs. When found, the scroll was not rolled up in order but folded in blocks. It was torn in many places. Most of the tears were located by Jean Carmignac, Hartmut Stegemann and Émile Puech. They also determined the correct order of the columns. We owe a particularly profound debt to Stegemann and Puech, who performed wonders in the scroll’s reconstruction and decipherment. The scroll was written by two scribes, one meticulous, who wrote columns 1-19:25, and another rather careless, who wrote the text from that point to the end. For details see *W”W*, pp. 13-53.

Where manuscripts overlap, some variants in spelling and grammar exist, but the order in 4QH^a differed from that of 1QH^a (see notes on p. 105). Eileen Schuller believes that 4QH^a originally contained only some of the hymns of 1QH^a, and in a different order. The extant hymns in this manuscript are characterized by her as “hymns of the community” (see below). In her opinion scroll 4QH^c contained only a few of 1QH^a’s hymns, and the extant ones are “the teacher’s hymns” (see *Discoveries* 29, pp. 86, 181 and 40, p. 10). The present edition follows Stegemann’s order and line numbers (see p. xix above). The older order of columns and fragments is marked to the left of the text.

The text contains readings proposed in previous editions and in the scholarly literature, to which a considerable number of new reading suggestions have been added. Émile Puech contributed greatly to the decipherment of the scroll’s damaged text (see the list of abbreviations). Some of his readings are recorded in the present edition. Occasionally, however, he deciphered letters which do not add up to words that fit the context; in such cases our edition has circles to mark the unclear letters. Despite the great efforts made to date, there still remain some undeciphered letters. At times the writing is invisible on the manuscript and even infra-red photographs do not make it possible to read the text with certainty. Focused infra-red photographs have proven helpful in a number of cases. Hopefully more advanced photographic techniques will in future help improve reading. On existing photographs see *W”W*, pp. 9-10. In the *W”W* edition the photographs appear in the scroll’s new order, and the fragments are inserted in their proper place.

Most of the unallocated fragments would appear to belong to the beginning of the scroll; this would seem especially to be so in the case of fragments with a relatively large number of lines, larger than the number of missing lines in most of the scroll’s columns. The fragments belonging to the scroll’s beginning were written in the first scribe’s handwriting and those belonging to the

end in the second scribe's. Of particular importance is fragment 11+13 written by the first scribe, which describe the power of God, who provides for all His creatures, sheds His grace on His chosen ones, and when He so wishes raises them to the rank of angels who praise Him. This tells us that the scroll's beginning was similar to its ending. It is very probable that fragment 10 belongs to the beginning of the composition as well (see p. 105). Some tiny fragments are not included in the edition, because their reading is doubtful.

When was the scroll written and by whom? The terms used in the scroll to refer to members of the sect and to its opponents are known from other sectarian compositions. The manuscript of 1QH^a dates from the beginning of the Herodian period; some of the other manuscripts date from this time as well. 4QH^b has been dated to the end of the Hasmonean period while manuscripts 4QH^a and 1QH^b appear to date from the end of the Hasmonean period or the beginning of the Herodian period. There is no mention of events which could help provide a precise date. Still, a number of scholars are in agreement with Sukenik, who argued that the scroll was written by the Teacher of Righteousness. The main reasons which they adduce are the following:

1. The author of the Thanksgiving Scroll (who writes in the first person) is clearly a teacher of his community, to whom he expounds God's laws and the nature of His rule over the world.
2. The author of the Thanksgiving Scroll makes frequent mention of being persecuted by his enemies, and of having been rescued from them by the grace of God. This is in line with similar reports of the rescue of the Teacher of Righteousness from his enemies as told in the *Psharim*.
3. The author of the Thanksgiving Scroll relates that he went into exile; such an exile is also mentioned in the Peshar on Habakkuk.
4. Licht (p. 22) noted the scroll's uniformity of language, style and content as reflected in the repetition of common expressions and a small number of topics which are mentioned repeatedly. This uniformity indicates, in his opinion, that a single person wrote the scroll.

The issue of the scroll's uniformity has attracted considerable scholarly attention. Svend Holm-Nielsen challenged the claim that the scroll was uniform and had been written by the Teacher of Righteousness. Subsequently it has often been argued that the scroll was neither uniform nor could it be ascribed entirely to the Teacher of Righteousness. The composition, so it has been claimed, contains hymns which may be attributed to one of the community's other teachers (columns 10-17), and some of the hymns are about the community. Even the hymns which are said to be the teacher's contain no personal features which could point specifically to the Teacher of Righteousness. As far as the scroll's style is concerned, it contains a variety of persons (for example first person singular and also first person plural), and scholars have identified characteristic linguistic usages in different parts of the scroll. The hymn at the end of the scroll, which scholars have called a "self-glorification hymn" (column 25, lines 34ff), is unusual in both content and language. One unusual feature of the hymn is its use of the first and second persons plural, a combination not found in the scroll's other hymns (although the second person plural as addressed does appear in column 9, lines 36-39). The composition may thus reflect various sources. See also Michael C.

Douglas, “The Teacher Hymn Hypothesis Revised: New Data for an Old Crux”, *DJD* 6 (1999), 239-266; E. Schuller, “Some Contributions of the Cave Four Manuscripts (4Q423-427) to the Study of the Hodayot”, *DSD* 8 (2001), 278-287; John Collins, “The Qumran Thanksgiving Scroll’s Transmutations”, *Megillot* 2 (2004), 69-78 (Hebrew); E. Schuller, in *מבואות* I, pp. 261-273.

The scroll, a collection of thanksgiving hymns, is written in an ornate poetical style very much influenced by the style of the Old Testament. The hymns express the author’s view on God’s world, a view which is commonly encountered in other sectarian compositions. The hymns center around God, who created the universe so that all may praise Him and do His bidding. He preordained everything. Every creature’s righteousness or wickedness is predetermined by God’s will. All creatures (whether human beings or angels) are subject to two powers, good and evil. Why God created evil in His wisdom has not been revealed to humankind. But at a time set by God evil and evil-doers will be destroyed, and good shall rule alone. Man is thus a lowly creature of limited understanding, in need of God’s grace and forgiveness. Good and evil are intertwined in him, so that only by doing God’s will and observing His commandments can he achieve salvation and eternal life.

The scroll mentions the Yaḥad community’s opponents, who mislead the writer and the members of his sect, and do their best to deflect their hearts from God’s laws. But God protects His adherents and will destroy the evildoers on the Day of Judgment. Then the members of the community will enjoy the honor that is their due and will live in everlasting peace. The work ends with hymns to God’s friend and his companions, whom God in his mercy redeems and they live under His protection in a world of pure goodness, joy and light.

Scholars have understood the concluding hymn as a hymn of self-glorification. The text at this point has been best preserved in 4QH^a, but some overlap also exists in fragments of 1QH^a and of 4QH^c, which make it possible to fill in some lacunae. A very similar hymn can be found in manuscript 4Q491 11 A. Is this indeed a hymn of self-glorification? After all, the speaker depicts himself in unfavorable terms taken from the description of the servant of God in Isaiah 53:3: “despised and rejected by men”. The compound text, on p. 102, reads as follows: מ[ן] נבוזה כמוני ומי [מ]ן ... מי כמוני באלים כמוני חדל [אישים ומי לאל] רע ידמה ב[ן].

Who is this speaker, who declares his wretchedness and his dignity at one-and-the-same time, and is this duality appropriate to the Thanksgiving Scroll? A number of proposals have been put forth as to the speaker’s identity, the most daring of which is Israel Knohl’s (*In the Messiah’s Tracks*, Jerusalem and Tel Aviv, 2000, in Hebrew) suggestion that he was a Messiah who preceded Jesus and whose figure served as the model for Christ. He identifies the Messiah with Menahem the Essene, of whom Josephus wrote that he prophesied that Herod would become King of the Jews. He claims that the boastful language in the hymn was influenced by Roman literature and the cult of Augustus Caesar.

The book was translated into a number of languages and its author was invited to speak about his astounding discovery at universities in Israel and abroad. However, there were many who remained unconvinced. Hanan Eshel and Magen Broshi claimed that the dates of the manuscripts are inconsistent with this entire thesis. Their argument rests on the results of new and quite

accurate carbon-dating tests, which show that two manuscripts of the composition were written in the Hasmonean period. A number of experts in paleography have also determined that the manuscripts date from the Hasmonean period, although some others date them as late as the beginning of the Herodian period. On the criticisms and the ensuing debate see *Tarbiz* 70 (2001), pp. 133-138, 283-288, 633-636.

A more widely-accepted idea is that the speaker was a leader of the community, perhaps the Teacher of Righteousness, or the Anointed Priest who will arise at the End of Days. A man can attain the status of an angel, and a community which observes God's commandments can also become like the angels who praise God. These ideas are not inconsistent with the Thanksgiving Scroll; see Philip Alexander, *The Mystical Texts: Songs of the Sabbath Sacrifice and Related Manuscripts*, London and New York, 2006, pp. 74-91; Michael O. Wise, "מי כמוך באלים": A Study of 4Q491c, 4Q471b, 4Q427 7 and 1QH^a 25:35-26:10", *DSD* 7 (2000), pp. 173-219.

The new reading proposed in the present edition, and the integration of all the textual evidence may perhaps make it possible to undertake a more focused inquiry into this hymn and its context. The integrated text shows, for example, that the hymn begins in the heading in column 25, line 34, למשכיל מזמור, which is immediately followed by a verb in the first person plural, apparently referring to the community, which in turn is almost certainly followed by a mention of the throne on which the Maškil will sit. The author of the hymn praises God in the second person singular and thanks Him for having raised him above the angels. There is no boasting here; in fact, the speaker admits his own lowliness, and realizes that he only achieved this honor because of God's grace and because he had fulfilled his mission of giving praise to God. Elsewhere in the scrolls we also find that God places his adherents on כסא מלכות עד (4Q521 2 B 7). On the hymn's structure and character see John Collins' comment, mentioned above, p. 77, and our discussion below.

A similar hymn is found in another passage (see p. 105). The passage praises God, who has bestowed of His grace on mankind and let it observe His splendor and everlasting joy. The text of this passage is best preserved in 1QH^a, fragment 10 which was written by the first scribe and belongs at the beginning of 1QH^a. This passage, as well as others written by the first scribe, indicate that the beginning of 1QH^a was similar to its ending; the scroll apparently began with a description of God's mighty deeds.

Four headings have been preserved in the composition, including the term למשכיל, alongside הודות ותפלה or מזמור (v 12-4, xx 7-14, xxv 34 and fragment 10, see p. 105). What do these headings teach us? Firstly, they indicate that the hymns in the composition are related to the משכיל; the immediate continuation in xx 14 ואני משכיל makes it clear that the משכיל is the speaker. Secondly, the headings make a distinction between different kinds of liturgy. They also help us judge the different views concerning the composition's character and the identification of its author as mentioned above. They indicate that even the so-called community hymns are in fact Teacher hymns, including the praise hymn in the first person plural at the beginning of the composition (see p. 105) and at its end. The Teacher refers to his community and encourages its members to join him and glorify God in order to receive His blessings and glory. The heading of the praise hymn at the end of the composition, למשכיל מזמור xxv 34, undermines most of the proposals for the identification

of the speaker (see above). The *משכיל* is evidently the Teacher of Righteousness or his successors until the rule of the anointed princes at the End of Days. Cf. the headings with *למשכיל* in 1QS, in D and in 1QS^b.

The Thanksgiving Scroll makes frequent use of the first person singular and the past tense; it provides a great many examples of the use of the conversive future for expressing the past. The use of the conversive future was unexpected, in light of the scholarly view that in the Second Temple period the use of this construction was on the wane. The standard form of the conversive future in the scroll is *ואקטלה*, with a word-final vowel (in roots ending in *yod* only the full form, such as *ואבנה*, is attested, while the short form, such as *ויבן*, predominates in the other persons). Everyone agrees that the *ואקטלה* form is secondary, and that the predominant form in classical biblical Hebrew, *ואקטול* (with no word-final vowel and probably with penultimate stress) is the original form (in roots ending in *yod* the original paradigm of the conversive future is *ואבן*, as in the Torah). The fact that the longer form is predominant in the scrolls was embarrassing for students of the Hebrew language, for if use of the conversive future was in decline, how was it that it produced new forms? This is true not only with respect to the language of the Dead Sea Scrolls.

Other types of Hebrew texts associated with the Second Temple period also make frequent use of the *ואקטלה* form, to wit, the later books of the Old Testament and the Samaritan Torah, in which the *ואקטלה* form for expressing the past tense replaces the Masoretic *ואקטל* form (in roots ending in *yod* the form *ואבנה* is always used instead of the predominant Masoretic form *ואבן*). This is the case in the new Vision Inscription, see A. Yuditsky and E. Qimron, 'חזון גבריאל', *Cathedra* 133, 2009, pp. 134, 142). The various pieces of evidence are mutually consistent, and show that the *ואקטלה* form was definitely in use in the Second Temple period.

In the language of the scrolls (and to a lesser extent in some other traditions as well) the conversive future was used in accordance with regular grammatical rules that are distinct from those of pre-exilic biblical Hebrew. Long forms are used in the first person, and short forms (e.g., *ויהי*) in the other persons. This grammatical regularity would seem to indicate a colloquial origin. However, a number of Hebrew experts of the first rank believe that the spoken Hebrew of the Second Temple period was similar to Mishnaic Hebrew, in which there is neither a conversive future, nor long and short future forms. But the evidence from the Second Temple period does not support this view; indeed, the morphology of Mishnaic Hebrew differs considerably from that of the known types of Second Temple-period Hebrew. We cannot ignore Nehemiah's testimony (13:23-24) that in his days Jewish children spoke Hebrew, and it would seem that so did Samaritan children. The distinct grammar of the Hebrew texts of the Second Temple period has its origins in contemporary spoken dialects, and not in Mishnaic Hebrew, whose time and place remain unknown.

The scroll was first published by Eliezer Sukenik *הגנוזות המגילות*; this was followed by annotated editions by Jacob Licht, André Dupont-Sommer, Menahem Mansoor, Matthias Delcor, and Svend Holm-Nielsen (see List of Abbreviations). The manuscripts from Cave 4 were published by Eileen Schuller in *Discoveries* 29:77-232.

Recently a new edition of the Thanksgiving scroll, edited by Hartmut Stegemann and Eileen Schuller has been published (see *ש"ש* in the List of Abbreviations). In the present edition we have

adopted Stegemann's text, into which the fragmented copies were integrated. The Introduction to the $\psi''\psi$ edition contains a detailed description of how the text was reconstructed; after each column of the text there is a precise account of the various possible readings proposed in previous editions and in the scholarly literature.

Our edition follows Stegemann and Schuller's edition also with respect to the order of the columns and fragment joins, with the exception of the following places where we did not agree with them: top of column 7, top of column 8, top of column 9, xxi 15, xxii 25-28, and xxv 35-39. On the join of fragments 11 and 13, see p. 106.

Stegemann's reconstruction of 1QH^a included columns three at its beginning and three at its end combined from tiny fragments. His reconstruction of the beginning is most uncertain and his reconstruction of the end of 1QH^a is based chiefly on the text of 4QH^a. We chose to use 4QH^a as the basic text at the end of the composition and to bring immediately after it the tiny fragments whose location in 1QH^a is unknown or uncertain.

The War Scroll (A + B)

This work has been preserved in nine fragmentary manuscripts. The largest manuscript with eighteen extant columns (columns 1-18), and some detached fragments were found in Cave 1. The bottom part of all the columns are missing, and the latter columns are damaged elsewhere as well. Yigael Yadin estimated the original number of lines per column at twenty (p. 248); if this is indeed the case, then the bottom of each column is missing between two and three lines. Very little of the text has survived in the other manuscripts. The largest of these is 4QM^a, which contains a few columns with a continuous text of over ten lines. Parts of the text which has survived in these manuscripts is not identical to that in 1QM.

Yadin's statement that 1QM is missing only a few lines at the bottom of each column has been universally accepted, and it was therefore impossible to insert the texts of the other manuscripts into that of 1QM. As a result scholars tended to the view that the fragmentary texts belonged to similar compositions about the war of the apocalypse. It is more likely, however, that the scroll's columns contained about thirty lines each; this estimate is based on the fact that the columns in most of the scrolls found in the Judean Desert are twice as long as they are wide. If this is indeed the case, there is no need to assume the existence of other, similar compositions. In the present edition each fragment has been placed at what we consider its appropriate location at the bottoms of the columns, based on content, literary structure (see below), and technical considerations.

Wherever the manuscripts overlap, the variations generally consist of differences in spelling and grammar, with the exception of 4QM^a fragments 8-10 which consists of a version shorter than that of 1QM column 14. 1QM is dated to the beginning of the Herodian period, as are most of the manuscripts found in the other caves, while 4QM^c and 4QM^f are older, probably from the end of the Hasmonean period.

Two additional manuscripts with overlapping texts, which in their content and style show similarities to the War Scroll, 4Q285 and 11Q14 do not overlap with it, and were therefore not integrated into scroll's text, which was put together from the other available manuscripts. If they do indeed belong to the same composition, their rightful place is after column 19, since they describe the killing of the king of the Kittites and the obliteration of evil, and contain blessings for the good which will dominate the world.

The various manuscripts can quite plausibly be joined into a single work, as was done here, since the structure of the War Scroll is stated at its beginning. The work opens immediately with a description of three stages of a war against various enemies. At the first stage the tribes of Levy, Judah and Benjamin make war on domestic and neighboring enemies. At the second stage all the tribes of Israel return to the Land of Israel and prepare to make war against the king of the Kittites, who comes from across the sea. This war lasts six years. At the third stage mobilized units from the tribes of Israel are sent to wage war in the Lands of the Gentiles. This war lasts twenty-nine years. This description is followed (columns 3-14) by a detailed itemization of the combat units, their weapons, battle order and battle procedure, the laws of war, and prayers for God's deliverance.

The depictions are of a general nature, with no mention of the Kittites (see Yadin, p. 9). Columns 15-20 contain a description of the great war against the king of the Kittites. In line with this structure, fragments of the other copies were inserted (in the ruined bottom part of the scroll).

Two passages from the fragmentary manuscripts have not enough room at the bottom missing lines of 1QM, and apparently belong at the end of the composition. The first passage is War Scroll B, which describes the death of the king of the Kittites; its rightful place would appear to be at the end of 1QM, immediately after the description of how the Kittites were defeated and pursued. The second passage is 4QM^a, fragment 1-3, which support Yadin's suggestion concerning the ending of the composition:

The scroll's last page describes the victory and the prayers said on the following day. Since we cannot know how many pages are missing from the scroll's original length, it is difficult to decide whether the latter description was indeed the scroll's ending, or whether the author followed it with some more chapters in which he described the twenty-nine-year war (p. 6).

On p. 11 he states his opinion that the scroll ended with a number of passages marking the victory over the other peoples mentioned in the war plan. His hypothesis receives confirmation from the passage in question, which deals with the "war of the divisions".

4QM^a, fragment 11 has been placed in the Thanksgiving Scroll next to 4QH^a, fragment 7 (see the Introduction to the Thanksgiving Scroll). The texts are very similar, and we believe it is worthwhile to put them next to each other. And yet the common opinion, that fragment 11 does not belong to the War Scroll, deserves to be reexamined, since its content is consistent with the latter's apocalyptic descriptions. Codicologically this fragment seems to belong to 4QM^a. The differences in spelling and writing which Martin Abegg found are quite minor, and hardly support his claim that the fragments of 4QM^a belong to three different manuscripts; see Wise's paper, mentioned in the Introduction to the Thanksgiving Scroll.

The scroll describes Israel's impending war against its enemies, an apocalyptic war between the Sons of Light, the people of Israel who observe the Torah's commandments and the Sons of Darkness, the enemies of Israel and of God. The enemies are led by Belial and other evil angels while the people of Israel are led by Michael and his angelic legions. The main war shall consist of seven battles, in three of which the Sons of Light will prevail, and in another three the Sons of Darkness. In the seventh battle God will intervene on behalf of the Sons of Light. God will perform miracles which will help annihilate the enemy. The Sons of Darkness will be destroyed, together with all evil. After the victory prayers will be said in praise of the good which will reign in the world.

The scroll gives a detailed account of the stages of the war, the weapons used and the inscriptions on them, the arrays of combatants and their battle order. The priests play an important role; they manage the fighting with the sound of their trumpets; they encourage the fighters with the promise that God and His hosts of angels are with them, just as He promised and as He has always done. In order to ensure God's salvation the Torah's commandments must be observed, and special attention must be taken to keep the camp pure.

At the beginning and end of every stage hymns are recited, praising God's might and His deeds on behalf of His people. Hymns are occasionally repeated, with some changes. Yadin's analysis of the scroll's structure is masterful. He divided it into thirty-one portions and described their contents. The complementary manuscripts in general support his division and his hypotheses. The repetitions in the text help complete many of the lacunae.

Yadin was of the opinion that the scroll was composed after the Roman conquest but before the end of Herod's reign, based mainly on the battle doctrine there. David Flusser has proposed a new reconstruction of column 1:4-5, following André Dupont-Sommer, according to which the scroll was written before the Roman conquest (his reconstruction was confirmed upon publication of the manuscripts from Cave 4). Flusser begins with identifying the Kittites mentioned in the scrolls. Here are his words (p. 434):

“The king of the Kittites” is mentioned explicitly once in the Scroll of the War of the Sons of Light against the Sons of Darkness, in column 15, line 2. But “the Kittites” as a biblical name for a people are mentioned there quite frequently. In order to understand the scroll's background we should try to know who the Kittites were and who was their king. The name of this people appears of course in the Bible. Thus, in Numbers 24:24 we read that “Ships will come from the shores of Kittim” (cf. also Daniel 11:30). It is this verse which gave rise to the Jewish custom of giving the name of Kittim to the peoples which came to the Land of Israel by sea. Josephus (*Antiquities* 1:128) states that the Hebrews give the name “Cethim” to all the islands and to most places on the seashore. That is why in Jewish sources the term Kittim was used to refer to the Greeks as well as to the Romans.

In his opinion the schematic description at the beginning of the scroll is consistent with the prophecies in Daniel and the Hellenistic period. Israel Shatzman, however, assumes that it was written after the Roman conquest (see his detailed discussion on the military aspects in *מבואות*, pp. 341-393).

Eliezer Lipa Sukenik published a transcription of the scroll in *אוצר המגילות הגנוזות*, and shortly thereafter a number of annotated editions appeared as well. The first of these was prepared by Yadin, whose valuable comments shed a great deal of light on the text's obscurities. Quite soon afterwards Jean Carmignac published a new edition, in which he made important contributions towards an improved reading and integrated the smaller fragments into the text. Van der Ploeg published an annotated translation of the scroll, and Bastian Jongeling made an important contribution to filling in lacunae. Maurice Baillet edited the fragments 4QM^{a-f} (= 4Q491-496) in *Discoveries* 7:12-68. Philip Alexander and Geza Vermes edited the fragments depicting the end of the war against the Kittites (4Q285) in *Discoveries* 36:228-246. Florentino García Martínez, Eibert Tigchelaar and van der Woude (גי"ט) edited the fragments from Cave 11 in *Discoveries* 23:243-251.

The Temple Scroll

The composition exists in five manuscripts, three of which were found in Cave 11 and two in Cave 4. In the large scroll (11QT^a) almost all the columns are extant, a total of sixty-six. However, very little of the text is legible in the columns at the beginning, and all the columns are missing the top lines. The number of estimated lines differs in the various parts of the scroll: twenty-two lines up to column 44, twenty-six lines in columns 45-48, thirty lines in columns 49-60, twenty-seven lines in columns 61-66, and about seven lines in column 67. The lines in the printed editions of the 11QT^a are numbered in accordance to the first extant line in each column and not according to the estimated lines of the original text. Other manuscripts help fill in numerous lacunae in columns 15ff. Almost all the passages in these manuscripts have been integrated into the text of 11QT^a.

Variant readings among the manuscripts consist mainly of differences in grammar and spelling. 4Q365a has been separated from “The Reworked Pentateuch”; see White and Tov, *Discoveries* 13:319-333. Yadin in his edition already integrated the passages of this scroll whose text overlaps that of the Temple Scroll. Our edition contains all the fragments of 4Q365a, and two of the fragments whose text has not survived in the Temple Scroll were inserted in what we believe is the right location. Only a few tiny fragments have been left out of the text; they appear after the end of the scroll. It is still not completely certain that this text is indeed identical to the Temple Scroll. On similar reservations concerning 4Q524 see the notes to column 64.

Here we should note something new about fragments of 11QT^c. Florentino García Martínez published three fragments from there in *Discoveries* 23:411-414. He had doubts whether this manuscript belonged to the Temple Scroll, because only the first fragment overlapped 11QT^a, while the other fragments, in his opinion were not consistent with 11QT^a. However, fragment 2 does indeed belong to the scroll’s last column and overlaps the text of 4Q524 (see there). Another two fragments of this manuscript, which certainly belong to the Temple Scroll, are in the possession of an antiquities dealer.

Manuscripts 11QT^a and 11QT^b date from the beginning of the Herodian period, 11QT^c and 4Q365a are from the end of the Hasmonean or the beginning of the Herodian period, and 4Q524 is from the beginning of the Hasmonean period (c. 125 BCE).

If 4Q524 is indeed a copy of the Temple Scroll, and assuming the dating is correct, then it was composed before the rise of the Hasmonean dynasty. Based on the scroll’s contents, Yadin (1:295-298) came to the conclusion that it was written during the reign of John Hyrcanus or somewhat before, while other scholars have proposed an even earlier date. However, no actual facts exist which could enable us to arrive at a precise date. Even the fact that the Temple Scroll and the sectarian compositions share some common laws does not prove that the former was written before the schism; these laws may well have existed among the Jewish people before the tripartite split. Yadin himself, although of the opinion that the scroll’s author was a member of the Yahad Community, admits that these laws may well have been in force in earlier times (*ibid.*, p. 304).

Indeed, the scroll does contain some laws which the Yahad Community shared with the rabbis, such as the prohibition on raising hens in Jerusalem (see below).

Deciphering the text is not an easy matter, since in many places the parchment has become viscous, so that parts of the text became stuck on the scroll's back side, where they remained in mirror writing. Occasionally part of a single letter remained on the scroll's surface and the other became stuck on the back side. Yadin (1:4-7) provides a detailed description of the scroll's state of preservation, the way it was opened, and how it was photographed. On p. 6 he relates:

As we mentioned, every stage was photographed before moving on to the next stage, for fear that the page would be damaged during treatment. Occasionally I have had to put several photographs of the same page here, since only a perusal of them all can make it possible to decipher the extant text. Something which we already mentioned above proved to be a great help: the fact that the writing peeled off and became stuck in mirror form to the back side of the next page (plate 12). By printing the back sides of these pages in reverse the peeled-off letters can be read as if they had been preserved on the original surface. Of course, a complete reconstruction of the extant text is only possible by reading the remains which have been preserved on the original page, together with the surviving mirror-image letters. This is another reason why we felt we had to provide several photographs of certain pages; we hope our readers will benefit from this.

To the preceding comments we should add that at times the writing stuck twice to the scroll's back (see, for example, pl. 21* in Yadin's edition), which can make the decipherment easier, but may also lead the editor astray (see notes to columns 34-35). In the course of deciphering the text one must locate the approximate point on the scroll's back side where letters from the column in question could have become stuck, and there look for the missing letters. We made some attempts to join photographs of columns of the scroll to photographs of the appropriate places on the back side, in order to enable the reader to check the editor's work; these attempts have so far failed, however, because of distortions of the parchment and an incompatibility in the dimensions of the photographs.

The text is an extension of the Commandments of the Torah. The commandments are pronounced by God in the first person singular. The scroll begins with God's covenant with His people and continues with a description of the Temple and its utensils, followed by commandments concerning sacrifices and festivals. Some of the festivals mentioned in the scroll do not appear in the Torah, for example the festival of first fruits of the vine, and the festival of the first fruits of the olive. After this there is a detailed description of the Temple, its courtyards, and the rites performed therein. This is followed by laws concerning the city of the Temple, Jerusalem, which must be kept ritually pure and free of impurity.

These laws differ very much from those of the rabbis, whose position was that there was no need to keep impurity out of Jerusalem. Thus the scroll states that it is forbidden to bring into the city hides of pure animals which had been slaughtered and eaten elsewhere. The discussion of animal hides led the author to speak of the laws of forbidden foods, and apparently also of the laws concerning the introduction of certain animals into Jerusalem.

Next come laws concerning the sanctity of the people of Israel and the Land of Israel. The scroll ends with many laws of the Torah, especially from the book of Deuteronomy, sometimes

with no change in content and sometimes with some changes and additions. The King's Law especially contains a lengthy and very interesting elaboration. Some of the new laws in the Temple Scroll are mentioned in other texts of the Yaḥad Community.

The portion dealing with the festivals is of particular interest. The scroll speaks of two first-fruit festivals which do not appear in the Pentateuch, with detailed descriptions of their attendant rites. The Torah, as the reader will know, mentions the day of raising the first sheaf, which marks the time of the barley harvest, and the festival of the first fruits of the wheat harvest seven weeks later. The scroll adds to these a festival of the first fruit of the vine, seven weeks after the festival of the first fruit of the wheat, and a festival of the olive oil seven weeks after that. The rites associated with the various first fruit festival are similar: the first fruit must be brought to the Temple, and the fruit cannot be eaten before the priests' share has been set aside; the priests are also the first to eat of the fruit at the ceremonies. "Wheat, wine and oil" are the well-known symbols of God's bounty for His people; the demand that His servants receive the best part of these first is thus understandable, as a measure intended to ensure the continuation of that bounty.

The names of these special festivals appear in other sectarian texts at Qumran. Saadia Gaon in his *Kitāb al-tamyīz* mentions these festivals in the name of Philo; for details see Yadin 1:81-99; J.M. Baumgarten, *Studies in Qumran Law*, Leiden, 1977, pp. 131-41.

The status of Jerusalem deserves some clarification. In the scrolls as well as in rabbinical sources, there is evidence for a sharp dispute concerning the sanctity of Jerusalem. In the scrolls it is called עיר הקודש and מְהַנֵּה הַקּוֹדֵשׁ, i.e., God's city. In the Temple Scroll it is said that the ritually impure must not enter the city, and that it is forbidden to relieve oneself or to engage in sexual intercourse in it. Jerusalem is identified with the "camp" mentioned in the Torah, in which God walks, and of which it is said "Your camp must be holy". The rabbis, on the other hand, interpreted the Torah as referring to three camps, the camp of the Divine Presence, the camp of the Levites, and the camp of Israel. Jerusalem was divided into the same three camps: the Temple was the camp of the Divine Presence, the Temple Mount was the camp of the Levites, and the rest of the city was the camp of Israel. They applied most of the laws of ritual purity only to the Temple, and thus made it possible to live a normal life in the rest of the city. For example, they permitted toilets to be built throughout the city and even on the Temple Mount, although not in the Temple itself. For the priests' sake a tunnel was dug from the Temple to the Temple Mount, where according to the rabbis it was permissible for them to relieve themselves.

On the issue of whether or not impure persons may enter Jerusalem the scrolls shed considerable light on the rabbinical literature. In Tosefta Kelim Bava Qama 1:8-10 we read: "A person made impure through a corpse may enter the Temple Mount; in fact, not only a person made unclean through a corpse may do so, but even the corpse itself (may be brought in), since it says: 'And Moses took Joseph's bones with him'. 'With him', that is, in the camp of the Levites". Why does the Tosefta mention the fact that a person made unclean through a corpse may enter the Temple Mount when it lists those who may not enter? And why state that even a corpse may be brought in? Who would ever think of bringing a corpse to the Temple Mount? The mention of these cases can only be understood as designed as a dismissal of the views of sects such as the Yaḥad Community,

which forbade ritually unclean persons of this kind to enter Jerusalem. It would appear that before the rabbis came to power the residents of Jerusalem feared ritual impurity; the rabbis changed this by limiting most of the laws of purity to the Temple precinct. For further details see E. Qimron, הפולמוס על קדושת ירושלים בימי הבית השני, *Judea and Samaria Research Studies*, Kedumim-Ariel 1997, pp. 73-77.

Fears of ritual impurity in Jerusalem gave rise to legislation to prevent impurity caused by certain animals. The Miqṣat Maʿaśe haTorah scroll states that dogs may not be brought into Jerusalem because they eat the bones of sacrifices (B 58-60). Since that scroll indicates the legal disputes which cause the Community to withdraw from the general Jewish population, we may assume that the rabbis permitted dogs to be kept in Jerusalem. True, in the rabbinical sources we find nothing about raising dogs, but we do find a prohibition on raising hens in Jerusalem, for a similar reason as that given in MMT: “Hens shall not be raised in Jerusalem, because of the sacrifices”, Bava Qama 7:7. This evidence from the Hebrew sources can be compared to the decree issued by king Antiochus III after he had conquered the Land of Israel; the decree forbade bringing the flesh and hide of impure animals into Jerusalem, or raising impure animals there.

What is the connection between hens and the Temple Scroll? In Yadin’s edition of the scroll there is no mention of hens; however, the word does appear on a small fragment found in Cave 11, where it is written adjacent to a verb of the root GDL and “the city of the Temple”. Because of a similarity in handwriting the fragment was erroneously associated with the remains of a manuscript of the book of Jubilees, while in fact it belongs to 11QT^c. The fact that Antiochus’s decree mentions the introduction of impure hides into Jerusalem together with raising certain animals in the city leads us to the conclusion that the fragment in question belongs at the top of column 48 (after the prohibitions concerning hides).

The prohibitions on raising hens and dogs in Jerusalem are of great importance for the history of early *halakha*, since they are non-biblical laws which were in effect in the Jerusalem Temple in very ancient days. These are not the only such laws which the Yaḥad Community and the rabbis shared, revealing the existence of pre-Hasmonean customs reflected in both rabbinical and sectarian texts; see E. Qimron, התרנגול והכלב ומגילת המקדש – 11QT^c” (p. xlvi), *Tarbiz* 64 (1995), pp. 473-475. Fowl and dogs eating sacrificial meat are mentioned also in 4Q306, fragment 1 (according to the reading in the present edition).

The crux of the dispute between the various Jewish parties in the Second Temple period was the Oral Law (or tradition). The rabbis, whose power was on the rise from the days of Hasmonian rule, claimed that in addition to the written Torah, God also told Moses the details of these laws, and these were transmitted to those in authority in every generation until they were eventually passed on to the rabbis, who were careful not to write them down. The Oral Law thus clearly constituted the source of the rabbis’ authority to impose their rulings on the Jewish people. The other Jewish factions, including the priests, were of course opposed to this innovation, which would deprive them of the powers vested in them by the Torah.

Evidence for the dispute on this issue can be found in the Temple Scroll 56:3-5: “And you shall do according to the law which they shall tell you from the Book of the Law and tell you

truthfully from the place on which I shall choose to put my name ...". Yigal Yadin argued that the differences from the original biblical phrasing in Deuteronomy 17:8-13 "were meant to forbid the determination of any *halakha* in accordance with the Oral Law, that is, any *halakha* that was not explicitly written in the Torah". To this Menahem Kister adds "that it may well be that at this point the disputes between the two sides have been preserved for us, so we can examine how each of them interpreted these passages". The Pharisees interpreted the expression "according to" (על פי) as an indirect reference to the Oral Law, while the Yaḥad Community added the words "from the Book of the Law" (i.e., the Written Law).

In response to the sectarian claim that the Torah maintains that the people must obey the priests and the judge and not stray from their words to the right or to the left (Deuteronomy 17:9-11), the rabbis insist that one must obey (only) the rabbis, even if what they say seems wrong. The verse "Do not turn aside from what they tell you, to the right or to the left" (*ibid.*) they interpret to mean that even if they tell you that right is left and left is right you must obey them (Sifri Deuteronomy 154). See Kister, עוללות, pp. 315-316.

The rabbis interpreted the expression על פי or בפי elsewhere, too, as referring to the Oral Law, and the Yaḥad Community interpreted the very same passages as referring to the Written Law; see Kister, *Tarbiz* 70 (2001), pp. 298-300. The rabbis represented the Oral Law as an addition and an interpretation of the Written Law, while the Yaḥad Community argued, with reason, that their opponents have replaced God's law with their own, as they point out in a number of places, for example: להמיר תורתכה אשר שננתה בלבי בחלקות לעמכה (Thanksgiving Scroll xii 11-12), and more in the same column; see Kister MMT.

The discussion above shows something of the great interest which the scroll has generated. We have not gone into detail here on other topics which the scroll treats at some length, such as the structure of the Temple, its courtyards and its utensils. Yigael Yadin studied the various subjects discussed in it and succeeded in explaining them convincingly, using parallel sources. His ability to deal with so many topics in depth is truly amazing. His edition still serves as the foundation for the study of the scroll; it has generated hundreds of studies on its various subjects; see the list of publications given by Florentino García Martínez in the Qimron edition of the Temple Scroll.

Yigael Yadin purchased, edited and annotated the scroll. In 1977 he published a Hebrew edition with a commentary. In 1983 an English translation of the Hebrew edition was published, with reading corrections based on Qimron's articles. In 1996 Elisha Qimron published a composite text with many new readings including lines which had not been deciphered previously and a classified bibliographical list prepared by Florentino García Martínez.

The Rule Scroll

A. Rule of the Community

A dozen manuscripts of this work have survived. 1QS consists of eleven columns of twenty-six lines each (the last column ends on line 22). The other manuscripts are fragmented. 1QS as well as 4QS^a and 4QS^c are from the Hasmonean period, while 4QS^j dates from the end of the Hasmonean or the beginning of the Herodian period; the other manuscripts are from the beginning of the Herodian period. The manuscript from Cave 1 contained two additional Rules (1QSa and 1QSB). The three Rules (*serakhim*) were written on one scroll and were also found together. However, they were sold separately, first 1QS (the Rule of the Community), and later the parts 1QSa (The Rule of the Congregation) and 1QSB (Blessings) (see Licht, pp. 5-6). The shape of the defects and the margins probably show that 1QSa immediately followed 1QS (see Licht, p. 241). Although all three Rules were written in one scroll each is clearly a composition in its own right, since each begins at the top of a column (in fact, at the beginning of a sheet, as proven by the sewing marks to the right of the Rule of the Congregation's first column and to the left of the second column (see below). In the manuscripts of the Rule of the Community found in Cave 4 no remnants of the Rule of the Congregation or the Blessings were found. On the other hand, fragments were found of just the Rule of the Congregation in cryptic script (see below). On the differences in writing, see below in the discussion of the Rule of the Congregation.

The scroll's copyist used various means for marking off paragraphs and chapters. In addition to the usual method of leaving an empty space or a blank line, he also placed marks on the right margin. The most frequently used sign here (and in other scrolls) is a kind of horizontal *waw*. There are also compound signs (as in the Isaiah Scroll). The compound signs appear only three times, on the boundary between large units, as follows (with Licht's partition in parentheses): top of column 5 (beginning of Part Three), bottom of column 7 (end of Part Four), and column 9, line 3 (Part Nine, beginning of Chapter Three).

The name "Rule of the Community" is fitting; it is a phrase which often recurs in the text, and accurately reflects its contents. The name may have been inscribed on the back of the scroll, since there are needle holes to the left of column 1 and the excavation of Cave 1 brought to light a parchment fragment with matching holes and the words [סר] היחד ומן [] (according to the editors) or [הו]ק היחד ופר[וש] (according to Yadin; see Licht, p. 6).

It has long been recognized that the Rule of the Community consists of a collection of independent texts put together by an editor. Thus, for example, the text in columns 1-4 differs both in content and in terminology from that of columns 5-11. The former deals with the initiation ceremony and with the problem of good and evil in the world. The members of the Yahad Community are called Sons of Light and their opponents Sons of Darkness. In the latter, the sect members are called Men of the Community (yahad) or Sacred Men, and their opponents People of Perdition. The texts were

collected and arranged so as to serve as a kind of guide to the sect's teachings, customs and institutions.

Some of the manuscripts have a different version than the one represented by 1QS. Beyond the differences in spelling and grammar which one usually finds among different manuscripts, there are also differences in content. The main differences are as follows. 4QS^d does not have the first part of the Rule of the Community; its beginning fits the top of column 5 in 1QS. The margin preceding the first column is wider than the margin between the columns. The manuscript's text differs from that of the scroll, and so does its heading. The text is shorter, but also contains passages which do not appear in 1QS. 4QS^b is similar to 4QS^d, but contains a text from the beginning of the 1QS. In the present edition we placed the long passages from both of these manuscripts next to 1QS version. 4QS^e also differs from 1QS. Towards the end, where column 10 of 1QS is located, there is in 4QS^e a list of signs and set times. In the other manuscripts a list of the times of the benedictions in poetic language appears at this spot. 4QS^e would appear to reflect an early version of this work, dating back to before the sect abandoned Temple worship and replaced it with benedictions.

The differences between the versions provide an indication of how the community's views evolved and thus constitute an important source for reconstructing its history. Scholarly opinion is divided, however, on how the facts are to be interpreted. It has been noted that the version of 1QS emphasizes the role which priests Sons of Šadoq play in the community's leadership, whereas no mention is made of Sons of Šadoq in 4QS^d (see parallels to column 5, lines 2 and nine in the scroll), although that manuscript does emphasize the importance of the priests Sons of Aaron (*ibid.*, line 21). The Finnish scholar Sarianna Metso has discussed the evolution of the versions at length. She believes 4QS^e to contain the earliest version, and that the 1QS version is later. Philip Alexander, who together with Geza Vermes edited the Cave 4 manuscripts, disagrees with her assessment. He points out that 1QS is older than these manuscripts from Cave 4. As for the Sons of Šadoq, he notes that they may have been mentioned originally and later omitted. Whatever the actual history of the text, we are clearly in possession of three very different versions. The fact that these disagree on such major issues is striking.

The work as a whole deals with a group called the Community (*yaḥad*), whose members were very strict in their observance of the Torah's commandments (including those dealing with issues of ritual purity). Life was organized communally, with no private property; members spent their time studying the Law unceasingly ("day and night", 6:6-7). This group (like the other groups of the *yaḥad*) stressed the idea of mutual responsibility among its members. If a member saw another committing a transgression, he was duty bound to report it immediately to his superiors, for otherwise he would be considered an accessory to sin. The transgressor was tried immediately, for otherwise the entire group would bear responsibility for his deed.

The group members did not marry; this fact is not mentioned explicitly in the text, but can be deduced from the fact that women and children are never mentioned (they *are* mentioned in the Rule of the Congregation, which deals with society at the End of Days). The Damascus Scroll is more explicit on this matter: כל המתהלכים באלה בתמים קודש על פי כל יסורו ברית אל נאמנות להם לחיותם אלף

בנים (A 160-163). It would appear that the first part speaks about the group mentioned in the Rule of the Community, whom God promised that its memory will live on forever, while the last part concerns the ordinary members of the congregation, who should marry and beget sons, who will be their memorial. Such a distinction is mentioned in Josephus' report on the Essenes.

The composition begins with the duty of the members to observe the commandments. Their commitment to do so is reiterated at an annual covenant renewal ceremony, in which the priests and Levites enunciate the blessings which will accrue to those who uphold the covenant and the curses which will fall upon those who violate it. This is followed by a detailed account of the theory of predestination, the good God who provides for His creatures, the evil and the good in men's hearts and in the world (angelology), and the destruction of evil at a time appointed by God (see below). Then come regulations concerning the group's organization during the reign of evil, regulations based on God's will and commandments. A breach of the regulations is punishable by a reduction of the violator's rations or by temporary banishment. Anyone who deliberately violates the commandments is permanently banished. The scroll ends with a poetical recital of the times of the benedictions, which substitute for the Temple cult, and with words of praise and thanks to God, who bestows His grace on His creatures, whom He created from earth. These praises are recited by the Teacher in the first person singular.

Columns 3-4 address the issue of evil in the context of a discussion of the way the world is governed. It is said there that God, creator of the world and all-knowing, made man in order that he may rule the world. God sees to the needs of all His creatures. He foreordained everything that would happen. Everything is predestined, in measure and time. Man is not master of his deeds, but fulfills the inalterable purpose ordained by God. God created good and evil. Mankind is divided into two mutually hostile camps, the pious and the wicked. God also created angels to rule the world, the Angel of Light who supports the pious, and the Angel of Darkness, together with the forces of evil. The war between good and evil is not just a cosmological occurrence; it takes place within every man's heart. God granted every person good and evil, which struggle against each other inside every man. When good rules the world the good virtues prevail in the hearts of the pious as well. But when evil rules the world, the pious err in their ways, and behave like evil people.

Why did God create evil and the Angel of Darkness to try to turn the Children of Light away from the right path? This pointed question does not receive a satisfactory answer. According to the scroll He did it according to His mysterious plan; in order to rebut any possible doubts concerning God's righteousness, we are told that God limited the rule of Belial to a fixed length of time, at the end of which, on the Day of Judgment, he would be destroyed together with all the evildoers. Then good will rule the world. Those who did God's will during the rule of evil, will not be annihilated on the Day of Judgment and will live in peace and wellbeing at the End of Days.

A number of excellent commentaries have been written on Rule of the Community. In 1957 the Danish scholar Perben Wernberg-Møller published a translation and notes on the scroll (see list of abbreviations). Wernberg-Møller made an important contribution to the text's reading and

grammar; he was careful to distinguish between the letters ך and ך', and clarified terms and linguistic usages. In 1965 Jacob Licht published his edition with a commentary; he included commentaries on the Rule of the Benedictions and the Rule of the Congregation as well (see list of abbreviations). His edition contains a comprehensive Introduction to the scroll, as well as detailed introductions to each part and a systematic commentary on the different compositions and their parts. Licht succeeded in clarifying this difficult text and in exposing its connections with the Bible, the literature of the Second Temple period, and the rabbinical literature.

Millar Burrows was the first to have published this work (M. Burrows, *The Dead Sea Scrolls of St. Mark's Monastery II*, New Haven, 1951). This was followed by the two editions with commentaries by Wernberg-Møller and Licht. A more accurate edition was published by Qimron in *The Dead Sea Scrolls, Reproduction Made from the Original Scrolls Kept in the Shrine of the Book, Jerusalem*, Kodansha, Tokyo, 1979. The Cave 4 manuscripts were first published by Qimron (״״״) and subsequently by Alexander and Vermes in *Discoveries 26*.

B. Rule of the Congregation (1QSa)

This is a two-column composition contained in the Rule Scroll found in Cave 1 (1Q28a). It provides a constitution for the people of Israel in the End of Days, when the people will be unified and organized. The work begins with the command to gather the people and teach them the Law of God. The main part of this Rule describes society's organizational structure; this structure differs from the one that is described in the Rule of the Community, which is valid only when evil rules the people of Israel. Licht already noted the similarity between the Rule of the Congregation and the War Scroll, both of which depict a time at the End of Days when the people of Israel stand unified and ready to do battle against the enemy, although the War Scroll also deals with the stage which precedes unification, and especially with the war itself. The title of this work is taken from the sentence which introduces it: "And this is the rule for the whole congregation at the End of Days". The writing is similar to that of 1QS, but there are also some differences: the letter ך' in 1QSa can be quite easily distinguished from the letter ך, while in 1QS the difference between the two is not very marked; the letter ן in 1QSa has a pointed base, not round as in 1QS (and 1Qsb); word-final ך is straight (ך), while in 1QS it is usually bent. In addition, previous scholars have already noted that column 1 of 1QSa has twenty-nine lines, as against twenty-six lines in 1QS; see also E.J. Revell, "The Order of the Elements in the Verbal Statement Clause in 1Q Serekh", *RQ 3* (1962), p. 559.

Stephen Pfann identified papyrus fragments written in cryptic script as manuscripts of the Rule of the Congregation (4Q249a-i). The fragments are tiny and contain no more than a dozen complete (but isolated) words in all. Nor is their integration into the text unproblematic. The fragments' contribution to the text is stated in the notes. Dominique Barthelemy edited this work in *Discoveries 1* and Jacob Licht included it in his annotated edition of the Rule Scroll.

C. Blessings (1QSb)

This work is a collection of benedictions to the congregation, the priests, the anointed priest, and the anointed king, entitled *דברי ברכה למשכיל*. The benedictions are formulated using biblical figures of speech and apparently refer to the End of Days and not to the present. The work's title is taken from its heading, "Words of benediction to the Teacher", and in line with the other parts of the Rule Scroll from Cave 1.

The fragments of this work were found in Cave 1. The writing is very similar to that of 1QS; both are thought to have been written by the same copyist as part of a single scroll. In many fragments the upper or lower margins have been preserved; a number of fragments contain two columns, and sewing marks can be seen on the margins of some. These marks proved quite useful in determining the fragments' placement and order. The first editor, Milik, did an outstanding job; he joined separate fragments (some of which were stuck to each other), arranged them in order and reconstructed five twenty-eight-line columns (the last column has twenty-nine lines). The first column begins with the heading and probably belongs immediately after the second column of 1QSa. The fifth column ends in the middle of a sentence; it clearly was not originally the scroll's last column. In the present edition we have also joined the fragments into five columns, as Milik did, although we did not include some of Milik's joins, and some of our readings and reconstructions differ from his (and others'). Until now it was not realized that the text at the beginning of column 4 continues the text at the end of column 3, and that the text at the beginning of column 5 continues the text at the end of column 4. Unlike the other Rules, the end of this one is missing.

Józef Milik edited this work in *Discoveries* 1 and Jacob Licht included it in his annotated edition of the Rule Scroll.

The Habakkuk Commentary

The scroll originally consisted of thirteen seventeen-line columns and has survived almost in its entirety, with the exception of the bottom lines (fifteen lines are extant in most of the columns). Only the left part of the first sheet has survived, and about two words are missing from (the middle of) every line in the second sheet. The script dates from the Herodian period. The text from column 12, line 13 to the end of the scroll was written by a different scribe.

What is this commentary (*peshet*) and what is the nature of the commentary literature at Qumran? The Hebrew word פֶּשֶׁר is an Aramaic loanword, which in turn comes from the Akkadian language. It appears once in the Old Testament, in the phrase פֶּשֶׁר דְּבַר (Ecclesiastes 8:1), which appears also in the Aramaic texts of the Bible and in the Dead Sea scrolls. The word פֶּשֶׁר occurs quite frequently in the scrolls, where it generally denotes the realization of a prophecy (see Nitzan, pp. 29-39). In the Qumran caves commentaries were found of the Prophets and of Psalm 37 (and some fragments of commentaries on other Psalms).

The commentaries are arranged in the order of the biblical text; they consist of quoted passages, which are associated with events in the life of the Yaḥad Community or its future. Another type of *peshet* deals with a specific topic, such as the End of Days, and quotes biblical verses, mainly from the Prophets, whose prophecies on this subject are due to come true. Biblical passages are preceded by the words “as it is written” (כַּאֲשֶׁר כָּתוּב) (see Nitzan, pp. 74-79). Scholars have noted that even commentaries which are arranged in the order of the biblical text occasionally echo passages from elsewhere, recognizable from the language and content (see Nitzan, pp. 61-74).

Since chapters 1 and 2 of Habakkuk deal with the issue of the struggle between justice and evil in the world against the background of events in the prophet’s days, the scroll also focuses on this subject. However, it associates the prophecy to the struggle between the Yaḥad Community (the righteous) and its opponents (the wrongdoers) and to the struggle of Israel’s saints against the kingdom of evil (the Kittites; see the Introduction to the War Scroll) and to the evildoers’ destruction at the End of Days.

To give an example of the exegetical method used in the commentary we shall present the *peshet* to Habakkuk 2:5. The traditional text reads: וְאִם כִּי הֵיטֵן בּוֹגֵד גְּבַר יִהְיֶה וְלֹא יִנּוּה אֲשֶׁר הִרְחִיב כְּשֹׂאוֹל וְנִפְשׁוּ וְהוּא כְּמוֹת וְלֹא יִשְׁבַע וַיֵּאֲסֹף אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל הָעַמִּים הוֹן (wealth) instead of הֵיטֵן (wine) and interprets the verse as referring to the leader of Israel, “the evil priest” who betrayed God’s laws and amassed wealth, of which he never had enough. Denouncing the accumulation of wealth is a recurrent theme in the sect’s writings. The word הוֹן appears in them more than one-hundred times (four times as much as in the Bible). The contrast between observance of the laws and avarice is consistent with the sect’s views on the accumulation of wealth, which is contrary to the will of God, who provides everyone with what he needs. Whoever grabs more than his due acts against God’s will; see Kister, מְבוֹאוֹת, pp. 313-316.

Dating the scroll is difficult. It mentions no individuals or peoples by name, so that the answer to the question of when it was written depends on identifying the epithets with which the scrolls

refers to individuals and peoples. Israel's enemy is called Kittites, an ancient name for seafaring peoples, which could refer either to the Greeks or to the Romans. Scholarly opinion tends to the view that the depiction of the Kittites in the scroll fits the Romans better (see David Flusser's views in the Introduction to the War Scroll).

The scroll mentions three figures who apparently represent the leaders of the three main groups among the Jews in the Hasmonean and the beginning of the Herodian period: Pharisees, Sadducees, and Essenes. The Pharisees are the predecessors of the rabbis, the Sadducees are the priests and the Essenes are the Yahad Community. In the scroll these leaders are given the epithets of "Teacher of Righteousness" (leader of the Yahad Community), "Wicked Priest" (the leader of the Sadducees, who ruled the Jews), and "Man of the Lie" (leader of the Pharisees). The scroll mentions a controversy concerning the laws of the Pentateuch between the leader of the Yahad Community and the Pharisee leader, as well as persecution of the Yahad Community and its leader by the ruler of Israel. There is no doubt that the "Wicked Priest" was one of the Hasmonean kings, but opinions differ as to which one. This is, however, an issue which goes beyond the framework of the Habakkuk Commentary.

Burrows was the first to have published photographs and a transcription of the scroll. In 1979 Brownlee published an annotated edition, and in 1986 Nitzan published an annotated edition in Hebrew. Both editions contain an extensive Introduction and a list of references.